

C. F. W. Walther

LAKI JA EVANKELIUMI

39 iltaluentoa

Suomentanut
Heikki Koskenniemi

Kansi
Kimmo Pälikkö

II painos
Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko
Rajakatu 7, 15100 Lahti
www.luterilainen.com
2007

Alkuteoksen nimi:

Die rechte Unterscheidung von Gesetz und Evangelium

St. Louis 1897

Kääntäjä:

Heikki Koskenniemi

I suomenkielisen painoksen julkaisija:

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys

Helsinki 1952

ISBN 978-951-9318-36-3

Gummerus Kirjapaino Oy

Jyväskylä 2007

Sisällys

Esipuhe	7
Ensimmäisen painoksen esipuhe	8
Laki ja evankeliumi.	11
Ensimmäinen iltaluento	15
I väite	17
Koko pyhän Raamatun, sekä Vanhan että Uuden Testamentin opinsisällön muodostaa kaksi toisilleen perusteellisesti vastakkais- ta oppia: laki ja evankeliumi.	
Toinen iltaluento	23
Kolmas iltaluento	30
Neljäs iltaluento	38
II väite	41
Puhdas opettaja on ainoastaan se, joka ei vain esitä kaikkia uskon- kohtia Raamatun mukaisesti, vaan myös erottaa oikein toisistaan lain ja evankeliumin.	
Viides iltaluento	47
Kuudes iltaluento	52
III väite	54
Lain ja evankeliumin oikea erottaminen on kristityn ja juma- luusoppineen vaikein ja suurin taito, jonka ainoastaan Pyhä Henki kokemuksen koulussa opettaa.	
Seitsemäs iltaluento	62
Kahdeksas iltaluento	70
IV väite	74
Oikea tieto lain ja evankeliumin erottamisesta ei ole ainoastaan ihana valo koko Raamatun oikeaan ymmärtämiseen, vaan Raamat- tu on ilman tätä tietoa myös suljettu kirja ja jää siksi.	
Yhdeksäs iltaluento	80
V väite	83
Ensimmäinen, samalla ilmeisin ja karkein tapa sekoittaa keskenään laki ja evankeliumi on tehdä paavilaisten, socinolaisten ja jär- keisoppineitten tavoin Kristuksesta uusi Mooses eli lainantaja ja näin evankeliumista tekojen oppi ja sitä vastoin paavilaisten tavoin tuomita ja kirota ne, jotka opettavat evankeliumista, että se on sa- noma Jumalan vapaasta armosta Kristuksessa.	
Kymmenes iltaluento	91
VI väite	94
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos ei saarnata lakia sen kaikessa an- karuudessa eikä evankeliumia sen täydessä suloisuudessa, vaan se-	

koitetaan lakiin jotakin evankeliuminomaista ja evankeliumiin jotakin lainomaista.	
11. iltaluento	102
VII väite	105
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos saarnataan ensiksi evankeliumia ja sitten lakia, ensiksi pyhitystä ja sitten vanhurskautusta, ensiksi uskoa ja sitten parannusta, ensiksi hyviä tekoja ja sitten armoa.	
Vääriä jäsennyksiä	110
12. iltaluento	115
VIII väite	117
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos julistetaan lakia syntiensä tähden kauhistuneille tai evankeliumia suruttomille.	
13. iltaluento	128
14. iltaluento	143
IX väite	146
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos lain satuttamia ja kauhistamia syntisiä, sen sijaan että heitä ohjattaisiin sanaan ja sakramentteihin, neuvotaan rukoilemalla ja kilvoittelemalla itse ponnistelemaan armontilaan, nimittäin rukoilemaan ja kilvoittelemaan, kunnes tuntevat Jumalan heitä armahtaneen.	
15. iltaluento	158
16. iltaluento	172
17. iltaluento	187
18. iltaluento	201
19. iltaluento	217
20. iltaluento	233
X väite	237
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos uskosta saarnataan niin, että kuollut totenapitäminen tekee vieläpä kuolemansynneistäkin huolimatta Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi, tai niin, että usko vanhurskauttaa ja tekee autuaaksi rakkauden ja uudistuksen tähden, jotka se vaikuttaa.	
21. iltaluento	250
22. iltaluento	264
XI väite	267
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos tahdotaan evankeliumilla lohduttaa ainoastaan niitä, jotka lain vaikutuksesta ovat katumuksen tilassa, eivät Jumalan vihan ja rangaistuksen pelosta, vaan rakkaudesta Jumalaan katuen.	
23. iltaluento	279

XII väite.....	282
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos opetetaan, että katumus on uskon ohella syntien anteeksiantamuksen syy.	
24. iltaluento	292
XIII väite.....	295
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos siten vaaditaan uskoa, kuin ihminen kykenisi sen itse ottamaan tai ainakin siihen myötävaikuttamaan, sen sijaan, että yritettäisiin saarnaamalla itse evankeliumin armolupauksia saada se sydämessä syntymään.	
25. iltaluento	301
XIV väite	304
Jumalan sanaa ei saarnata oikein, jos vaaditaan uskoa vanhurskautuksen ja autuuden ehtona ikään kuin ihminen ei tulisi vanhurskaaksi ja autuaaksi Jumalan edessä ainoastaan uskon kautta, vaan myös uskon tähden, uskon perusteella ja uskoon katsoen.	
26. iltaluento	312
XV väite.....	316
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos evankeliumista tehdään parannuksen saarna.	
27. iltaluento	324
28. iltaluento	337
XVI väite	341
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos saarnataan, että erinäisistä paheista luopuminen sekä erinäisten tekojen ja hyveiden harjoittaminen on jo tosi kääntymys.	
29. iltaluento	349
XVII väite	351
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos kuvataan uskovaiset sellaisiksi, jollaisia he eivät kaikki eivätkä aina ole, mikäli on kysymys sekä uskon vahvuudesta että sen tuntemisesta ja hedelmistä.	
30. iltaluento	359
XVIII väite.....	362
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos kuvataan ihmisten yleistä turmelusta niin kuin tosi uskovatkin eläisivät vallalla olevissa ja hillittömissä synneissä.	
31. iltaluento	368
XIX väite	370
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos saarnataan niin, että erinäiset synnit eivät ole jo sinänsä tuomittavia, vaan ovat sinänsä anteeksiannettavia.	
32. iltaluento	379

XX väite.....	381
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos pelastuminen tehdään riippuvaksi kuulumisesta näkyväiseen oikeauskoiseen kirkkoon ja väitetään, ettei kukaan jossakin yksityisessä uskonkohdassa erehtyvä voi pelastua.	
33. iltaluento	390
XXI väite	394
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos opetetaan, että sakramentit vaikuttavat pelastuksen <i>ex opere operato</i> .	
34. iltaluento	397
35. iltaluento	410
XXII väite	412
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos herätys ja kääntymys väärin erotetaan toisistaan ja sekoitetaan keskenään se, ettei voida uskoa, ja se, ettei ole lupa uskoa.	
36. iltaluento	420
37. iltaluento	430
XXIII väite.....	433
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos lain vaatimuksilla, uhkauksilla tai lupauksilla yritetään saada uudestisyntymättömät luopumaan synneistä ja tekemään hyviä tekoja ja yritetään näin tehdä heistä hurskaita, mutta uudestisyntyneet pakotetaan lainomaisella käskemällä hyvään sen sijaan, että heitä evankelisesti kehoitettaisiin.	
38. iltaluento	443
XXIV väite	446
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos kuvaillaan anteeksiantamaton synti Pyhää Henkeä vastaan sellaiseksi, että se suuruutensa tähden on anteeksiantamaton.	
39. iltaluento	456
XXV väite.....	459
Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos ei anneta evankeliumin yleensä olla opetuksessa etualalla.	
Hakemistoja	
Raamatunkohtien hakemisto.....	471
Viittauksia apokryfikirjoihin	473
Nimihakemisto	473
Kirjallisuusviittauksia	475
Viittauksia Lutherin koottuihin teoksiin	476
C. F. W. Waltherin kirjallista tuotantoa suomenkielellä.....	477

Esipuhe

Tohtori **C. F. W. Waltherin** kirja *Laki ja evankeliumi* on ollut omalla kielellämme luettavissa jo runsaan puolen vuosisadan ajan. Se on ollut suureksi siunaukseksi sekä sananjulistajille että kuulijoille. Tämän siunauksen toivomme runsaana jatkuvan.

Ensimmäinen painos on ollut pitkään loppuunmyyty. Aiheesta tosin on ilmestynyt suomeksi parikin kirjaa. Kirja *Jumalan kyllä ja Jumalan ei* on Waltherin saksankielisestä alkuperäisteoksesta tehdyn englanninkielisen lyhennelmän käännös. **John T. Plessin** kirja *Miten jakaa totuuden sanaa?* on johdatusta Waltherin Laki ja evankeliumi -teokseen ja tarkoitettu käytettäväksi sen rinnalla. On selvää, etteivät nämä voi korvata alkuperäisteosta. Siihen on kaksikin painavaa syytä. Ensiksikin, käännöksen käännös on aina huonompi ratkaisu kuin käännös alkuperäistekstistä. Walther piti Laki ja evankeliumi -kirjan iltaluennot saksaksi. Saksaksi olivat myös lukuisat Luther-sitaatit. On olemassa vaara käännettäessä Waltheria kolmannen kielen välityksellä suomeksi, että Waltherin alkuperäinen tarkoitus jää lukijalle epäselväksi. Toiseksi lyhennelmä ei voi koskaan tuoda esiin kaikkea, mitä alkuperäisteos sanoo. Myös jotakin hyvin tärkeää voi jäädä pois. Kun meillä on etevän filologin, **Heikki Koskenniemen**, tekemä käännös alkuperäisteoksesta, olemme iloisia saatuaamme kirjan suomennokeksen asianomaisilta kustannusoikeuden.

Toinen painos ilmestyy ensimmäisen mukaisena vähäisin muutoksin. Havaitut painovirheet on korjattu, samoin lapsukset alkutekstiä vastaaviksi. Koska sisällön kannalta teesit merkitsevät enemmän kuin se, mikä osa kirjasta kuuluu mihinkin luentoon, luvut on jaettu nyt teesien eikä kuten ennen luentojen mukaan. Kirjaan on lisätty sisällysluettelo ja hakemisto. Toivomme näiden seikkojen olevan avuksi lukijalle.

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko on julkaissut Waltherin kirkko-opilliset teokset: *Kirkko ja virka*, *Paikallisseurakunta* ja *Oikea näkyvä kirkko*. Laki ja evankeliumi kirja täydentää hienosti tätä sarjaa. Se kertoo saarnaviran suuresta ja samalla ihanasta merkityksestä ja vastuullisesta tehtävästä Kristuksen kirkossa.

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko 19.5.2007

Ensimmäisen painoksen esipuhe

Kirja, joka nyt lasketaan suomalaisen lukijakunnan käsiin, ei ole eilispäivän tuote. Se on julkaistu ensi kerran jo vuonna 1897. Sitä paitsi se on saanut syntynsä meille vieraissa oloissa Pohjois-Amerikassa. Se käsittelee kuitenkin aihetta, joka ei kristikunnassa koskaan menetä ajankohtaisuuttaan ja joka on yhtä elintärkeä kaikkialla, missä kristillinen julistus elää.

Kirjoittaja, jumaluusopin tohtori C. F. W. Walther, on alun perin saksalainen, syntynyt vanhasta pappissuvusta Saksissa v. 1811. Toimittuaan vähän aikaa pappina kotimaassaan hän luopui 1830-luvulla virastaan ja siirtyi Amerikkaan. Tähän maastamuuttoon olivat syynä hänen kotimaansa kurjat kirkolliset olot. Maallistuminen ja järkeisoppisuus tekivät tuohon aikaan olot uskollisille luterilaisille siinä määrin sietämättömiksi, että sikäläiset kristityt joukoittain etsivät pelastusta ahdinkoonsa siirtolaisuudesta. Omantunnon hätä pakotti nuoren Waltherinkin hänen tahtoessaan pitäytyä uskonpuhdistuksen perintöön lähtemään entisestä uskonpuhdistuksen emämaasta maahan, jossa vallitsi uskonnonvapaus.

Siirtyminen uuteen maailmaan ei kuitenkaan aluksi merkinnyt ahdingon päättymistä Waltherin osalta. Seurasi raskaita sisäisten ja ulkonaisten taistelujen aikoja noissa hengellisessä suhteessa niin epävarmoissa ja kuohevissa oloissa. Loppujen lopuksi ne kuitenkin johtivat luterilaisuuden puhtaan perinnön arvon kirkastumiseen Jumalan avulla entistä selvempänä. Tässä Walther sai myös olla Herransa välineenä maanmiestensä keskuudessa. Kun tuo niin merkittävä amerikkalainen luterilainen kirkkokunta, niin sanottu Missouri-synodi v. 1847 saksalaisten siirtolaisten keskuudessa sai alkunsa, oli Waltherin osuus sen syntyvaiheisiin erittäin huomattava. Sen arvossapidettynä ja rakastettuna hengellisenä isänä, mistä näkyvänä osoituksena oli monet vuodet mm. synodin esimiehen asema, hän suoritti sellaisen siunauksellisen päivätyön, joka vain harvoille on suotu. Erään tärkeän puolen siitä muodosti toiminta jumaluusopin professorina kirkkokunnan pappisvalmistuslaitoksessa St. Louisissa, missä hänen suuri lahjakkuutensa ja perinpohjaisuutensa jumaluusopilliseen syvällisyyteen yhtyneenä loi edellytykset harvinaisen siunaukselliseen ja kauaskantoiseen vaikutukseen. Waltherin rikas elämä päättyi v. 1887.

Tämän opetustyön varrelta on nyt suomeksi ilmestynyt kirja. Walther ei ole sitä oikeastaan kirjaksi tarkoittanut. Se on hänen kuolemansa jälkeen julkaistu niistä huolellisista muistiinpanoista, joita eräät hänen oppilaansa olivat tehneet hänen lakia ja evankeliumia käsittelevää luentosarjaansa seurattessaan. Nämä luennot Walther on pitänyt vuosina 1884 ja 1885, ja ne kuuluvat näin ollen hänen viimeisiin töihinsä. On siis huomattava, että on kysymys suullisesta esityksestä, joka on varsin hellävaroin toimitettu painokuntoon; se selittää eräät esityksen erikoispiirteet. Toisaalta on selvää, että toista vuotta kestäneessä luentosarjassa ilmenee tärkeimpien kohtien toistamista, mikä kirjan lukijasta voi tuntua tarpeettomalta. Julkaisijat ovat kuitenkin tahtoneet antaa Waltherin sanojen jäädä sellaisiksi kuin hän ne on puhunut.

Waltherin luennot laista ja evankeliumista eivät ole olleet aivan tavallinen luentosarja. Hän pitikin ne varsinaisen opetustyönsä ulkopuolella, vapaaehtoisina iltaluentoina. Itse hän sanoo niiden tarkoituserästä 33. luennoissaan seuraavaa: "Olen aina pitänyt pyhänä velvollisuutenani, etten ainoastaan esitä dogmatiikan luennoissani puhdasta oppia sen armon mukaan, mikä minulle on annettu, vaan olen myös katsonut tarpeelliseksi vähintään kerran viikossa valitsemanani hetkenä koota koko rakas Concordia (seminaari) ympärilleni ja silloin osoittaa noiden oppien tärkeys, merkitys ja soveltaminen käytäntöön sekä ennen kaikkea koettaa saada teidän sydämenne ihastumaan vaikeaan kutsumukseenne. Näitä perjantai-iltahetkiä, jotka ovat ikään kuin viikkoisen opetuksen päätöksenä, me sanomme 'Luther-hetkiksi', varsinkin siitä syystä, että olen niissä antanut ennen muita erityisesti rakkaan oppi-isämme Lutherin, Jumalan valitseman uskonpuhdistajan ja meidän yhteisen kirkonopettajamme, puhua. Tähän asti Jumala on antanut armonsa, että rakkaat ylioppilaanikin ovat mielellään olleet läsnä tällä viimeisellä iltaluennoilla ja että he, niin kuin moni on minulle pyhästi vakuuttanut, ovat saaneet niistä siunausta, ei ainoastaan siten, että ovat päässeet selvempään käsitykseen kristillisestä opista, vaan myös siten, että ovat lujittuneet uskossaan syntien anteeksiantamukseen, Jumalan lapseuteen ja autuuteensa."

Äärettömän tärkeänä tekijä on pitänyt näiden luentojaan aiheen, lain ja evankeliumin oikean erottamisen tähdentämistä kuulijoilleen. Kuudennessatoista luennoissaan hän sanoo: "Pian seison Jumalan istuimen edessä tekemässä tiliä monista kalliista sieluista, joiden huostaan aikanaan uskotaan tuhansia. Jumala on kerran kysynyt minulta: Oletko tehnyt, mitä virkaasi kuului?" Viimeiset voimansa Walther on omistanut kutsumuksensa uskolliseen suorittamiseen, johdattaakseen tulevia seurakunnan paimenia tähän kristityn ja jumaluusoppineen vaikeimpaan ja korkeimpaan taitoon: lain ja evankeliumin erottamiseen.

Tässä hänen horjumaton uskollisuutensa Jumalan sanalle, syvälinen perehtyneisyytensä evankelisluterilaisen kirkon tunnustukseen ja runsas kristillinen kokemuksensa kantavat jalaa hedelmää. Hänen luentonsa kuvaavat selvästi, ettei kukaan täysin kykene hallitsemaan tätä vaikeata taitoa, jossa lahjakkain ja uskollisinkin saarnaaja helposti hairahtuu; ihmisen on pakko peljäten ja vapisten päivittäin rukouksessa käydä Pyhän Hengen koulua saadakseen häneltä siihen ohjausta. Toisaalta ne osoittavat mestarillisesti, kuinka suurenmoista kuitenkin on saada kaikessa heikkoudessa toimia Jumalan työoverina ja auttaa syntisiä tuntemaan pelastuksensa ja pääsemään varmuuteen autuudestaan. Jokainen kristitty voi Waltherin esityksestä oppia, kuinka vaikea ja vastuullinen oikean kristillisen saarnaajan virka on ja kuinka kiitollisia niiden on syytä olla, joille Jumala vielä antaa uskollisia opettajia ja saarnaajia.

Näin häviää suomalaiseltakin lukijalta ajan ja paikan etäisyyden tuntu. Walther osoittautuu kirkon opettajaksi, joka kirkastaa sitä, mikä on keskeisintä profeettallisissa ja apostolisissa kirjoituksissa sekä niihin lujasti pohjautuvassa luterilaisessa tunnustuksessa. Tekijä häipyi niissä suuren oppi-isän varjoon, hänen, joka vuorostaan vankasti seisoo Jumalan pyhän sanan kallioperustuksella. Kuinka paljon meillä onkaan siitä opittavaa omassa isänmaassamme! Kuinka paljossa meidän olisikaan syytä kuunnella Lutheria!

Kirjassa esiintyviin lukuisiin Lutherilta otettuihin lainauksiin on liitetty viittaukset uusimpaan Lutherin koottujen teosten julkaisuun, D. Martin Luthers Werke, Kritische Gesamtausgabe, Weimar 1884 —. Milloin kyseiset kohdat ovat myös luettavissa uudemmissa suomalaisissa käännöksissä, on niihinkin viitattu. Viittaukset suomalaiseen Kirkkopostillaan tarkoittavat vv. 1941 — 1944 Evankeliumiyhdistyksen kustannuksella ilmestynyttä laitosta. Galatalaiskirjeen selityksen kohdat tarkoittavat sen painosta vuodelta 1932. Tunnustuskirjojen osalta taas viitataan Evankeliumiyhdistyksen v. 1948 julkaisemaan suomennokseen.

Suokoon Jumala, seurakunnan Herra, runsaan siunauksensa tämän kirjan lukijoille ja käyttäjille. Siunatkoon hän kirjan Kristuksen verellä kalliisti lunastettujen sielujen pelastamiseksi!

Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen
Johtokunta.

LAKI JA EVANKELIUMI

I väite

Koko pyhän Raamatun, sekä Vanhan että Uuden testamentin opinsisällön muodostaa kaksi toisilleen perusteellisesti vastakkaista oppia: laki ja evankeliumi.

II väite

Puhdas opettaja on ainoastaan se, joka ei vain esitä kaikkia uskonkohtia Raamatun mukaisesti, vaan myös *erottaa* oikein toisistaan lain ja evankeliumin.

III väite

Lain ja evankeliumin oikea erottaminen on kristityn ja jumaluusoppineen vaikein ja suurin taito, jonka ainoastaan Pyhä Henki kokemuksen koulussa opettaa.

IV väite

Oikea tieto lain ja evankeliumin erottamisesta ei ole ainoastaan *ihana valo* koko Raamatun oikeaan ymmärtämiseen, vaan Raamattu on ilman tätä tietoa myös suljettu kirja ja jää siksi.

V väite

Ensimmäinen, samalla ilmeisin ja karkein tapa sekoittaa keskenään laki ja evankeliumi on tehdä paavilaisten, socinolaisten ja järkeisoppineitten tavoin Kristuksesta uusi Mooses eli lainantaja ja näin evankeliumista tekojen oppi ja sitä vastoin paavilaisten tavoin tuomita ja kirota ne, jotka opettavat evankeliumista, että se on sanoma Jumalan vapaasta armosta Kristuksessa.

VI väite

Toiseksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos ei saarnata lakia sen kaikessa ankaruudessa eikä evankeliumia sen täydessä suloisuudessa, vaan sekoitetaan lakiin jotakin evankeliuminomaista ja evankeliumiin jotakin lainomaista.

VII väite

Kolmanneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos saarnataan ensiksi evankeliumia ja sitten lakia, ensiksi pyhitystä ja sitten vanhurskautusta, ensiksi uskoa ja sitten parannusta, ensiksi hyviä tekoja ja sitten armoa.

VIII väite

Neljänneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos julistetaan lakia syntiensä tähden kauhistuneille tai evankeliumia suruttomille.

IX väite

Viidenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos lain satuttamia ja kauhistamia syntisiä, sen sijaan että heitä ohjattaisiin sanaan ja sakramentteihin, neuvotaan rukoilemalla ja kilvoittelemalla itse ponnistelemaan armontilaan, nimittäin rukoilemaan ja kilvoittelemaan, kunnes tuntevat Jumalan heitä armahtaneen.

X väite

Kuudenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos uskosta saarnataan niin, että kuollut totenapitäminen tekee vieläpä kuolemansynteistäkin huolimatta Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi, tai niin, että usko vanhurskauttaa ja tekee autuaaksi rakkauden ja uudistuksen tähden, jotka se vaikuttaa.

XI väite

Seitsemänneksi Jumalan sanaa ei jaeta oikein, jos tahdotaan evankeliumilla lohduttaa ainoastaan niitä, jotka lain vaikutuksesta ovat katumuksen tilassa, eivät Jumalan vihan ja rangaistuksen pelosta, vaan rakkaudesta Jumalaan katuen.

XII väite

Kahdeksanneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos opetetaan, että katumus on uskon ohella syntien anteeksiantamuksen syy.

XIII väite

Yhdeksänneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos siten vaaditaan uskoa, kuin ihminen kykenisi sen itse ottamaan tai ainakin siihen myötävaikuttamaan, sen sijaan, että yritettäisiin saarnaamalla itse evankeliumin armolupauksia saada se sydämessä syntymään.

XIV väite

Kymmenenneksi ei Jumalan sanaa saarnata oikein, jos vaaditaan uskoa vanhurskautuksen ja autuuden ehtona ikään kuin ihminen ei tulisi vanhurskaaksi ja autuaaksi Jumalan edessä ainoastaan uskon kautta, vaan myös uskon tähden, uskon perusteella ja uskoon katsoen.

XV väite

Yhdenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos evankeliumista tehdään parannuksen saarna.

XVI väite

Kahdenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos saarnataan, että erinäisistä paheista luopuminen sekä erinäisten tekojen ja hyveiden harjoittaminen on jo tosi kääntymys.

XVII väite

Kolmanneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos kuvataan uskovaiset sellaisiksi, jollaisia he eivät kaikki eivätkä aina ole, mikäli on kysymys sekä uskon vahvuudesta että sen tuntemisesta ja hedelmistä.

XVIII väite

Neljänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos kuvataan ihmisten yleistä turmelusta niin kuin tosi uskovatkin eläisivät vallalla olevissa ja hillittömissä synneissä.

XIX väite

Viidenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos saarnataan niin, että erinäiset synnit eivät ole jo sinänsä tuomittavia, vaan ovat sinänsä anteeksiannettavia.

XX väite

Kuudenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos pelastuminen tehdään riippuvaksi kuulumisesta näkyväiseen oikeauskoiseen kirkkoon ja väitetään, ettei kukaan jossakin yksityisessä uskonkoddassa erehtyvä voi pelastua.

XXI väite

Seitsemänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos opetaan, että sakramentit vaikuttavat pelastuksen *ex opere operato*.

XXII väite

Kahdeksanneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos herätys ja kääntymys väärin erotetaan toisistaan ja sekoitetaan keskenään se, ettei voida uskoa, ja se, ettei ole lupa uskoa.

XXIII väite

Yhdeksänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos lain vaatimuksilla, uhkauksilla tai lupauksilla yritetään saada uudestisyntymättömät luopumaan synneistä ja tekemään hyviä tekoja ja yritetään näin tehdä heistä hurskaita, mutta uudestisyntyneet pakotetaan lainomaisella käskemisellä hyvään sen sijaan, että heitä evankelisesti kehoitettaisiin.

XXIV väite

Kahdenneksikymmenenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos kuvaillaan anteeksiantamaton synti Pyhää Henkeä vastaan sellaiseksi, että se suuruutensa tähden on anteeksiantamaton.

XXV väite

Kahdenneksikymmenenneksiensimmäiseksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos ei anneta evankeliumin yleensä olla opetuksessa etualalla.

Ensimmäinen iltaluento

(Syyskuun 12. p:nä 1884.)

Kalliit ystäväni! Jos tahdotte aikananne tulla kirkon ja koulun kunnan opettajiksi, on hyvin tarpeellista ja välttämätöntä, että opitte erittäin tarkoin tuntemaan kaikki jumalallisen ilmoituksen sisältämät opit. Mutta vaikka näin käykin, ei silti ole vielä tapahtunut kaikki, mikä on tarpeen. Päinvastoin on myös tarpeen, että osaatte näitä oppeja myös oikein *soveltaa*; ettette ole vain ymmärryksellänne käsittäneet näitä oppeja, vaan että ne kaikki ovat syöpyneet syvälle teidän sydämiinne ja osoittaneet jumalallisen, taivaallisen voimansa; että nämä kaikki opit ovat tulleet teille niin rakkaiksi, niin arvokkaiksi ja niin kalliiksi, ettette voi muuta kuin palavin sydämin tunnustaa Paa-valin sanoihin yhtyen: "Me uskomme, siksi me myös puhumme", ja sanoa kaikkien apostolien lailla: "Me emme voi olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet". Tosin te ette ole apostolien tavoin nähneet sitä ruumiillisilla silmillänne ettekä kuulleet ruumiillisilla korvillanne, mutta teidän on pitänyt kokea se hengellisillä silmillänne ja korvillanne. Kun nyt minun päämääränäni uskonopin alalla on tehdä teidät vahvoiksi ja varmoiksi joka opissa, on näiden perjantaiten iltahetkien tarkoituksena tehdä teistä oikeita käytännön jumaluusoppineita ja saada kristillinen oppi oikein painumaan teidän sydämeenne, niin että te aikananne astutte esiin elävinä todistajina, osoittaen, että teillä on henkeä ja voimaa; ettette seiso saarnastuolissa kuolleitten kuvapatsaiden kaltaisina, vaan luottavaisin ja iloisin mielin käyte auttamaan siellä, missä apua tarvitaan.

Ensimmäinen ja tärkein oppi on vanhurskautusoppi. Mutta heti toisella tilalla on oppi siitä, miten laki ja evankeliumi on erotettava toisistaan. Meidän tarkoituksemme on nyt käsitellä lain ja evankeliumin eroa. Olkoon se vakavan harrastuksemme kohteena.

Luther sanoo, että hän tahtoo pitää ylen suuressa arvossa ja nimittää pyhän Raamatun tohtoriksi sitä, joka hyvin osaa tämän taidon, lain ja evankeliumin erottamisen. Ei teidän kuitenkaan pidä luulla, että minä tässä tahtoisin itseäni pidettävän suuressa arvossa ja nimittettävän pyhän Raamatun tohtoriksi. Siinä te erehtyisitte suuresti.

Tosin minua usein sellaisesta parjataan. Mutta minäkin tahdon enemmän jäädä nöyräksi oppilaaksi ja istuudun rakkaan Lutherimme jalkojen juureen, niin kuin hänkin on oppinut tämän opin apostoleilta ja profeetoilta. Niin usein kuin tulette näihin hetkiin, tulkaa hiljaa sydämissänne huoaten, että Jumala tahtois runsaasti antaa meille Pyhän Henkensä, teille kuullaksenne ja minulle opettaakseni niin kuin terveellistä on. Niin tahdommekin nyt ryhtyä työhön varmasti vakuuttuneina siitä, että Jumala on siunaava meitä sekä omien sielujemme asiassa että niiden, jotka meidän on pelastettava.

Kun me vertailemme pyhää Raamattua muihin kirjoituksiin, me saatamme havaita, ettei mikään kirja näytä olevan niin ristiriitainen kuin Raamattu, eikä ainoastaan sivuseikoissa, vaan pääasiassa: opissa siitä, kuinka me voimme päästä Jumalan tykö ja pelastua. Toisaalla tarjotaan kaikille syntisille anteeksiantamus, toisaalla pidätetään kaikille syntisille heidän syntinsä. Toisin kohdin tarjotaan kaikille ihmisille iankaikkinen elämä lahjaksi. Toisin kohdin ohjataan ihmistä itse toimimaan. Tämä ongelma ratkeaa vasta kun otamme huomioon, että Raamatussa on kahta aivan erilaista oppia, lain oppia ja evankeliumin oppia.

I VÄITE

Koko pyhän Raamatun, sekä Vanhan että Uuden testamentin opinsisällön muodostaa kaksi toisilleen perusteellisesti vastakkaista oppia: laki ja evankeliumi.

Tarkoitukseni ei nyt ole näinä hetkinä järjestelmällisesti käsitellä oppia laista ja evankeliumista, vaan ennemminkin tahdon osoittaa teille, kuinka helposti laki ja evankeliumi, niin vastakkaisia kuin ne ovatkin toisilleen, voidaan kuulijoiden suureksi vahingoksi sekoittaa ja näin tehdä tyhjäksi kummankin opin perimmäinen tarkoitus. Tätä asiaa voitte kuitenkin syventyä tarkastelemaan vasta kun olette saaneet havainnollisen käsityksen siitä, mikä on lain ja evankeliumin ero.

Lain ja evankeliumin ero ei ole siinä, että evankeliumi muka olisi jumalallinen oppi, laki sitä vastoin inhimillinen, järkeen perustuva. Ei niin; se minkä Raamattu kumpaakin oppia sisältää, on kaikki itsensä elävän Jumalan sanaa. Ero ei ole siinäkään, että ainoastaan evankeliumi muka olisi välttämätön, mutta laki ei, ikään kuin jos laki olisi vain lisä, jota vailla tarpeen vaatiessa voitaisiin olla. Ei, vaan molemmat ovat meille yhtä välttämättömät. Ilman lakia me emme ymmärrä evankeliumia, ja ilman evankeliumia laki ei auta meitä vähääkään. Ero ei ole myöskään siinä, että laki olisi Vanhan testamentin oppi, evankeliumi taas Uuden testamentin oppi, niin kuin yksinkertaiset ihmiset usein arvelevat. Niin ei ole; Vanha testamentti sisältää evankeliumia ja Uusi testamentti lakia. Vielä Uudessa testamentissa Herra on avannut meille lain sinetin; hän on puhdistanut lain juutalaisten ihmissäännöistä. Siinäkään ei ero ole, että kummallakin olisi erilainen tarkoitus, ikään kuin evankeliumi olisi annettu autuudeksi ja laki kadotukseksi; ei, vaan kummankin perimmäinen tarkoitus on ihmisten pelastus, sillä erotuksella vain, että laki ei syniinlankeemuksen jälkeen voi viedä meitä perille autuuteen, vaan

ainoastaan valmistaa meitä evankeliumiin. Evankeliumin kautta me sitten saamme myös voimaa jossakin määrin täyttämään lakia. Ero ei ole myöskään siinä, että nämä opit olisivat keskenään ristiriitaiset. Raamatussa ei ole mitään ristiriitaisuutta. Ne vain ovat erilaiset, ollen keskenään suloisessa sopusoinnussa. Ero ei ole myöskään siinä, että vain toinen näistä opeista kuuluisi kristityille, toinen ei. Myös kristitylle on lailla yhä edelleen merkityksensä. Vieläpä on niin, että jos joku herkeää käyttämästä toista tai toista, hän ei enää ole tosi kristitty.

Lain ja evankeliumin ero on sen sijaan seuraava: 1. Nämä opit eroavat toisistaan siinä tavassa, jolla ne on ilmoitettu ihmisille; 2. ne eroavat toisistaan sen *sisällyksen* puolesta, joka niillä on; 3. *lupausten* puolesta, jotka kumpaankin oppiin liittyvät; 4. *uhkausten* puolesta; 5. *tehtävän ja vaikutuksen* puolesta, jotka kummallakin opilla on; 6. *henkilöiden puolesta*, joille toista tai toista oppia on saarnattava. Kaikki muut eroavaisuudet voidaan sijoittaa näihin kuuteen kohtaan. Nyt tahdomme myös Jumalan sanasta näyttää toteen kaiken, mitä olen sanonut.

Laki ja evankeliumi eroavat nyt siis ensiksikin siihen tapaan nähden, jolla nämä opit on ihmisille ilmoitettu. Laki on luomisessa pantu ihmiseen ja kirjoitettu hänen sydämeensä. Syntiinlankeemuksen kautta tämä sydämeen kirjoitettu laki on tosin käynyt ylen heikoksi, mutta ei kuitenkaan hävinnyt. Sen johdosta sanoo jumalattomimmankin ihmisen omatunto, kun hänelle saarnataan lakia: "Se on totta", kun sen sijaan hänen omatuntonsa ei sano niin, jos hänelle saarnataan evankeliumia; päinvastoin hän siitä ehkä vimmastuu. Kaikkein paheellisinkin ihminen ymmärtää, että hänen pitäisi tehdä niin kuin laissa sanotaan. Mistä se johtuu? Siitä, että se on kirjoitettuna hänen sydämeensä. Toisin on evankeliumin laita. Evankeliumi sisältää pelkkien Jumalan vapaiden armotekojen julistuksen ja ilmoituksen; ne taas eivät ole itsestään selviä asioita. Sitä, mitä Jumala evankeliumin mukaan on tehnyt, hänen ei olisi ollut pakko tehdä siitä syystä, ettei se olisi mitenkään muuten ollut mahdollista, jos hän olisi tahtonut pysyä vanhurskaana ja rakastavana. Ei, Jumala olisi pysynyt ikuisena rakkautena, vaikka hän olisi antanut kaikkien ihmisten joutua perkeleen tykö.

Room. 2:14,15: "Sillä kun pakanat, joilla ei lakia ole, luonnonsantansa tekevät, mitä laki vaatii, niin he, vaikka heillä ei lakia ole, ovat

itse itsellensä laki ja osoittavat, että lain teot ovat kirjoitetut heidän sydämiinsä, kun heidän omatuntonsa myötätodistaa ja heidän ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä." — Tässä apostoli todistaa, että sokeilla pakanoillakin on siveyslaki sydämissään ja omissatunnoissaan. Siihen ei tarvittu yliluonnollista ilmoitusta. Kymmenen käskyä annettiin vain siksi, että heikentynyt Jumalan sana jälleen tulisi selvennetyksi.

Room. 16:25,26: "Mutta hänen, joka voi teitä vahvistaa minun evankeliumini ja Jeesuksen Kristuksen saarnan mukaan, sen ilmoitetun *salaisuuden* mukaan, joka kautta ikuisten aikojen on ollut ilmoittamatta, mutta joka nyt on julkisaatettu ja profeetallisten kirjoitusten kautta iankaikkisen Jumalan käskystä tietäväksi tehty kaikille kansoille uskonkuuliaisuuden aikaansaamiseksi." — Selvin sanoin osoitetaan tässä, että evankeliumi ei ole ollut ilmeinen asia maailman alusta alkaen. Tunnetuksi se on tullut ainoastaan siten, että Pyhä Henki on sen ilmoittanut pyhille Jumalan ihmisille.

Kuinka tärkeä tämä ero onkaan! Kaikki uskonnot sisältävät josakin määrin lakia. Moniaat pakanoista ovat päässeet jopa niin pitkälle, että he ovat tajunneet, että sisäisenkin sielun puhdistus, ajatusten ja halujen puhdistus on tarpeen. Mutta evankeliumista ei ole jälkeäkään missään muualla kuin kristinuskossa. — Jollei laki olisi kirjoitettu ihmisten sydämiin, ei kukaan kuuntelisi lain saarnaa, vaan jokainen kääntäisi selkänsä. Sanottaisiin: "Se on julmaa, eihän sitä voi täyttää". Mutta saarnatkaa te vain lakia! Vaikka ihmiset herjaavatkin, tekevät he sen ainoastaan huulillaan; samaa näet, mitä te saarnaatte, saarnaa ihmisille joka päivä heidän omatuntonsa. Me emme liioin saisi evankeliumillamme ainoatakaan ihmistä kääntymykseen, jollei laki edeltäisi sitä. Me emme saisi ketään kääntymykseen, jollei laki olisi kirjoitettu sydämeen. Puhun tietenkin Jumalasta sen mukaan kuin hän on itsensä *ilmoittanut* ja asettanut määrätyn pelastusjärjestyksensä. Olisihan hän voinut tehdä kaikki autuaiksi pelkän tahtonsa kautta.

Toiseksi eroavat laki ja evankeliumi toisistaan sen sisällyksen puolesta, joka kummallakin on. Laki sanoo meille, mitä meidän on tehtävä. Evankeliumi ei puhu siitä mitään, vaan ilmoittaa meille ainoastaan, mitä Jumala tekee. Laki puhuu meidän teoistamme, evankeliumi Jumalan suurista teoista. Kymmenessä käskyssä sanotaan kymmenesti: "Sinun pitää!" Mitään muuta lailla ei ole meille sanot-

tavana. Evankeliumi sen sijaan ei vaadi mitään. Älkää nyt ajatelko: "Vaatiihan se uskoa!" Ajatelkaapa ihmistä, joka on nälissään. Jos te sanotte hänelle, että hänen on tultava, istuuduttava pöytään ja syötävä, niin hän ei sanone: "Älähän nyt, sinäkö tässä minua käskemään!" Ei, vaan hän käsittää sen ystävälliseksi kutsuksi. Niin on evankeliuminkin laita. Se on ystävällinen kutsu nauttimaan taivaallisia aarteita.

Gal. 3:12: "Mutta laki ei perustaudu uskoon, vaan: 'joka ne täyttää, on niistä elävä'." Ylen tärkeä kohta! Laki ei tiedä mitään anteeksiantamuksesta, ei mitään armosta. Laki ei sano: Jos kadut, jos teet parannuksen, silloin kaikki muu annetaan sinulle anteeksi. Siitä ei laissa ole sanaakaan. Se vain käskee ja vaatii. Evankeliumi vain tarjoaa; se ei tahdo riistää, vaan lahjoittaa. Siitä syystä sanotaan: Joh. 1:17: "Laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta." — Evankeliumiin ei kuulu muuta kuin armoa ja totuutta. Kuinka tärkeää se onkaan! Jos me luemme lakia, tutkimme sitä ja vertailemme itseämme siihen, me kauhistumme niitä monia vaatimuksia, joita meille asetetaan, ja me joutuisimme epätoivoon, me joutuisimme hukkaan, jollei meillä olisi mitään muuta. Mutta, Jumalan kiitos, meillä on toinenkin oppi, evankeliumi, ja silloin me turvaudumme siihen.

Laki ja evankeliumi eroavat kolmanneksi toisistaan lupaustensa puolesta. Laki lupaa jotakin yhtä suurta kuin evankeliumikin, nimitään iankaikkisen elämän ja autuuden. Mutta sitten tulee suuri ero: laki lupaa meille kaiken tietyin ehdoin, nimittäin sillä ehdolla, että me täydellisesti pidämme lain. Siksi se on sitä murheellisempi lupaus, kuta suurempi se on. Laki ojentaa meidän eteemme ruoan, mutta ei niin lähelle, että me ulottuisimme siihen. Se tarjoaa autuuden meille niin kuin tarun Tantalukselle. Se kyllä sanoo meille: "Minä tahdon tyydyttää janoisen sielusi ja sammuttaa sinun nälkäsi", mutta ei kykene siihen; sillä se sanoo aina: Jos teet, mitä minä käsken, niin saat kaiken. — Kuinka toisin tekeekään armas, suloinen ja lohdullinen evankeliumi! Se lupaa meille Jumalan armon ja autuuden ilman mitään ehtoja. Se on vapaan armon lupaus. Se ei pyydä mitään muuta kuin tätä: "Ota vastaan, niin saat kaiken!" Se taas ei ole mikään ehto, vaan ainoastaan ystävällinen kutsu.

3 Moos. 18:5: "Noudattakaa minun käskyjäni ja säädöksiäni, sillä se ihminen, joka *ne pitää*, on niistä elävä." Kukaan muu ei siis tule lain kautta autuaaksi.

Luuk. 10:26 seurr. Kristus vastaa itsevanhurskaalle kirjanoppi-neelle: "Mitä laissa on kirjoitettuna? Kuinkas luet?" Kun sitten kirjanoppinut on täysin oikein vastannut: "Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi", lausuu Kristus hänelle: "Tee se, niin sinä saat elää". Siinä Herra osoittaa, että kun menetellään lain mukaan, voi autuuden saada ainoastaan se, joka täyttää lain. Kuitenkaan ei olisi kysymys ansiosta, vaan Jumalan hyvydestä, jos ne, jotka tekevät hänen tahtonsa, tulisivat autuaiksi. Mutta meidät tämä ehto syöksee epätoivoon.

Kun Herra tahtoi antaa opetuslapsilleen ohjeen siitä, mitä heidän piti saarnata, hän sanoi: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille. Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu." (Mark. 16:15, 16.) Evankeliumiin ei siis liity mitään ehtoa, vaan se on armonlupaus.

Edelleen sanotaan Room. 3:23,24: "Ei ole yhtään erotusta. Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa."

Ef. 2:8,9: "Armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta — se on Jumalan lahja — ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi." — Evankeliumissa meillä on ehdottomat lupaukset armosta ja autuudesta. Mikä ihana ero! Kun laki on iskenyt meidät maahan, me voimme taas iloisesti kohottaa päämme, sillä meillä on lain ulkopuolella oppi, joka ei vaadi yhtään mitään. Jos me kysyisimme Jeesukselta Kristukselta: Mitä minun sitten on puolestani tehtävä, tullakseni autuaaksi?, hän vastaisi: "Ei mitään tekoja! Minä olen tehnyt kaiken, sinun ei tarvitse pisaraakaan juoda minun kalkistani." Ja jos oikein ajattelette tätä, rakkaat ystäväni, niin teidän täytyy hypähdellä riemusta, siitä että tekin olette saaneet tämän iloisen sanoman. Se joka siitä huolimatta kulkee pää kumarassa ajatellen: "Minä olen kurja ihmisparka, minua varten ei ole anteeksiantamusta", se hylkää juuri evankeliumin, se hylkää juuri Kristuksen. Vaikka olisin syyppää kaikkein suurimpiin synteihin ja vaikka minun täytyisi Paavalin kanssa sanoa: "Minä olen syntisistä suurin", vaikka Juudaan

synti olisi minun, ja olisin tehnyt Kainin synnin, niin saisin kuitenkin ottaa evankeliumin vastaan, sillä sehän ei vaadi minulta mitään.

Neljänneksi eroavat laki ja evankeliumi toisistaan uhkausten puolesta. Evankeliumiinhan ei sisälly mitään uhkauksia, ainoastaan lohdutusta. Mistä Raamatussa löydätte uhkauksen, voitte lujasti uskoa, että se kuuluu lakiin. Autuas olisi se ihminen, joka tästä oikein osaisi lohduttautua! Mutta Pyhän Hengen täytyy saada se aikaan itse kussakin. Sitä ei kukaan osaa, jollei Pyhä Henki saa sitä aikaan. Milloin Pyhä Henki ei ihmisessä sitä tee, ihminen jää epäuskoiseksi. Ei kuitenkaan pidä ajatella, että evankeliumi tekee ihmisen suruttomaksi, koska se ei tiedä mitään uhkauksista. Ei, evankeliumi karkottaa uskovaisestä halun syntiin. — Mutta laki ei tiedä mistään muusta kuin uhkauksista. Samoin kuin Aabraham karkotti Haagarin erämaahan leipäpala ja vesileili mukanaan, samoin laki antaa meille leipäpalasen ja ajaa sitten meidät erämaahan.

5 Moos. 27:26: "Kirottu olkoon se, joka ei pidä tämän lain sanoja eikä täytä niitä. Ja kaikki kansa sanokoon: Aamen." Lain kautta ihmistä vaaditaan vieläpä kiroamaan itse itsensä. Vain helvetin pimeydessä oleva ihminen voi uskoa, että hän suoriutuu lain vaatimuksista. Evankeliumi menettelee aivan toisin. Paavali sanoo 1 Tim. 1:15: "Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin". Syntisistä suurimmallekaan ei siis kuulu uhkaus, vaan mitä suloisin lupaus.

Luuk. 4:16–21: "Ja hän saapui Nasaretiin, jossa hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapatin päivänä synagogaan ja nousi lukemaan. Niin hänelle annettiin profeetta Esaiaan kirja, ja kun hän avasi kirjan, löysi hän sen paikan, jossa on kirjoitettuna: 'Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen, saarnaamaan Herran otollista vuotta'. Ja käärittyään kirjan kokoon hän antoi sen palvelijalle ja istuutui; ja kaikkien synagogassa olevien silmät olivat häneen kiinnitetyt. Niin hän rupesi puhumaan heille: 'Tänä päivänä tämä kirjoitus on käynyt toteen teidän korvainne kuullen.' — Tässä Herra sanoo, mikä on hänen oppinsa eli evankeliumin sisältö. Hän tahtoi sanoa: Minä en ole tullut tuomaan uutta lakia, vaan julistamaan evankeliumia. Hänen saarnansa sisältää pelk-

kää lohdutusta ja autuutta syntisille. Kuinka onnellinen onkaan se ihminen, joka sen oikein oppii tuntemaan' Jumala meitä kaikkia siihen auttakoon!

Toinen iltaluento

(Syyskuun 19. p:nä 1884.)

Rakkaat ystäväni! Niin kauan kuin ihminen tosin soisi olevansa kristitty, mutta ei vielä ole kristitty, hän on jotensakin tyytyväinen siihen, että tuntee kristinopin kohtien ulkonaiset pääpiirteet. Kaikki muu kuuluu hänen mielestään seurakunnanpaimenille ja jumaluusoppineille. Epäkristittyä ei kiinnosta päästä mahdollisimman tarkoin selville kaikesta siitä, mitä Jumala on ilmoittanut. Mutta niin pian kuin ihmisestä tulee kristitty, herää hänessä elävä halu Kristuksen oppiin. Sivistymättöminkin talonpoika, joka ei ennen ole ollut kääntynyt, herää käännettyään yhtäkkiä mietiskelemään Jumalaa ja taivasta, autuutta ja kadotusta jne., ja häntä askarruttavat ihmiselämän syvimvät pulmakysymykset. Esimerkkinä siitä ovat meillä juutalaiset, joita parveili Kristuksen ympärillä, samoin apostolit. Tuo joukko kuunteli Kristusta suuresti iloiten, ja he ihmettelivät sitä, että hän saarnasi voimakkaasti eikä niin kuin kirjanoppineet; enimmäkseen he kuitenkin jäivät tälle mieltymyksen ja ihailun asteelle. Toisin oli laita apostolien, jotka hekään eivät olleet suinkaan sivistynyttä väkeä. He eivät jääneet joutilaiksi, vaan esittivät Kristukselle kaikenlaisia kysymyksiä. Jonkin vertauksen kuultuaan he sanoivat: Herra, selitä meille tämä vertaus. Samoin oli laita berealaisten, jotka tutkivat joka päivä kirjoituksia. Aivan oikein sanotaankin *Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa* (s. 158, 127): "Nyt vaaditaan opetusta uskon asioissa. On monta oikein ajattelevaa, joista tällainen epävarmuus on kuolemaakin katkerampi. Sinä (Campeggi) et tarpeeksi asti harkitse, kuinka tärkeä asia on uskonnollinen vakaumus, jos luulet oikeamielisten ihmisten olevan vain jonkin verran murheissaan, kun heitä alkaa vaivata johonkin uskonkohtaan kohdistuva epäily."

Jos nyt totuuteen ja jumalalliseen varmuuteen pyrkiminen on jo tavallisen kristityn välttämätön tuntomerkki, niin sama pitää paik-

kansa vielä suuremmassa määrässä jumaluusoppineista. Eihän voida ajatella jumaluusoppinutta, jonka innokkain harrastus ei kohdistuisi kristinoppiin. Sellainen, joka sydämessään on päässyt vaikkapa vain alkuunkin, ei väheksy ainoatakaan yksityiskohtaa, vaan jokainen oppi on hänelle kultaa, hopeata ja jalokiviä. Jumala suokoon, että näin olisi teidänkin laitanne! Siinä tapauksessa ette näissä meidän hetkissämme tule kylläisiksi, vaan kysytte yhä uudelleen: Mikä on totuus? — ette Pilatuksen tavoin, vaan niin kuin Maria, joka istui Jeesuksen jalkojen juuressa ja kuunteli Kristuksen jokaista sanaa. Silloin voivat nämäkin hetket koitua teille suureksi siunaukseksi, niin vähäinen kuin se väline onkin, jonka kautta totuus tuodaan teitä lähemmäksi.

Kaikkein ensimmäiseksi teidän olisi nyt ajateltava sitä, miten nämä kaksi puheena olevaa oppia eroavat toisistaan. Olemmehan jo kuulleet, että laki ja evankeliumi eroavat toisistaan kuudessa eri kohdassa. Neljää niistä olemme jo tarkastelleet. Käykäämme tutkistelemaan viidettä eroavaisuutta!

Viides eroavaisuus koskee kummankin opin vaikutuksia. Mikä sitten on lain vaikutus? Se on kolmenlainen. Ensiksikin laki sanoo meille, mitä meidän on tehtävä, mutta ei anna meille voimaa siihen, vaan tekee meidät ennemminkin entistä haluttomammiksi pitämään lakia. Monet tosin käsittelevät lakia aivan kuin olisi kysymys aritmetiikan säännöstä. Mutta kun laki kerran tunkeutuu sydämeen, silloin sydän nousee Jumalaa vastaan; silloin ihminen alkaa raivota Jumalaa vastaan, joka vaatii häneltä niin mahdottomia. Vieläpä hän sydämesään kiroaa Jumalaa, jopa murhaisikin hänet, jos vain voisi, ja syökisi hänet valtaistuimeltaan, jos se olisi hänelle mahdollista. Laki vaikuttaa siis sen, että syntinen himo vain yltyy.

Toiseksi laki paljastaa ihmiselle hänen syntinsä, kuitenkin osoittamatta hänelle mitään apua, joka vapauttaisi hänet niistä; näin se syöksee ihmisen epätoivoon.

Kolmanneksi laki tosin vaikuttaa katumusta, helvetin, kuoleman ja Jumalan vihan kauhustumista, mutta sillä ei ole pisaraakaan lohdutusta tarjottavana syntiselle. Jos ei mitään muuta tule lain lisäksi, ihmisen täytyy joutua epätoivoon, kuolla ja menehtyä synteihinsä. Nyt, lankeemuksen jälkeen, laki ei voi vaikuttaa ihmisessä mitään muuta. Pankaa tämä tarkoin mieleenne! Sen osoittavat teille seuraavat raamatunkohdat:

Room. 7:7–9: "En minä olisi tiennyt himosta, ellei laki olisi sanonut: älä himoitse. Mutta kun synti otti käskysanasta aiheen, herätti se minussa kaikkinaisia himoja, sillä ilman lakia on synti kuollut. Minä elin ennen ilman lakia; mutta kun käskysana tuli, niin synti virkosi."

Ainoakaan pakana ei tiedä, että sydämen paha himo jo on syntiä. Suurimmat siveyden opettajat ovat sanoneet: "Sehän ei ole minun syytäni. Enhän voi auttaa asiaa enkä estää sitä." Jumalan laki sanoo kuitenkin: "Älä himoitse! Älköön sinussa himo syttykö!" Eipä meissä saisi olla edes perihimoa. — Kun ihminen ei ajattele lakia, liikkuu synti hänessä vapaasti hänen lainkaan tietämättä, että hän tekee syntiä. Jos kysytte asiaa joltakulta maailman lapselta, hän vastaa ihmeissään: "En ole tehnyt mitään pahaa. En ole surmannut ketään, en ole tehnyt huorin, en ole varastanut jne." Hän ei lainkaan huomaa, milloin synti liikkuu hänessä. Mutta jos laki salamana tunkeutuu hänen sydämeensä, silloin hän huomaa, kuinka suuri syntinen hän on ja mitä kauheita jumalattomia ajatuksia hän ajattelee. Siksi apostoli sanookin: "Synti virkosi", kun laki tuli. Laki paljastaa synnin, mutta ei anna meille lohdutusta. Jos meillä olisi ainoastaan laki, sellaisena kuin se meillä nyt on, ei mitään muuta, meidän täytyisi iankaikkisesti hukkaa ja joutua helvettiin. Jumalan lain rangaistukset ja kirous tunnetaan vasta helvetissä; lain täytyy näet tulla täytetyksi, sen täytyy säilyttää jumalallinen auktoriteettinsa.

2 Kor. 3:6: "Kirjain kuolettaa." Apostoli nimittää lakia kirjaimeksi, koska Jumala on kirjoittanut sen kirjaimin kivitauluihin. Pakanatkin ovat oivaltaneet, että laki vaikuttaa aivan päinvastaista, kuin mitä se kieltää. Tunnette varmaankin tuon rивon runoilijan Ovidiuksen lauseen: "*Nitimur in vetitum, semper cupimusque negata*" (Aina on kielletty mieluisaa ja se kiehtovi mieltä). Hän oli itse sikamainen ihminen ja tässä hän sen suoraan tunnustaakin sanoessaan: Kas näin minä teen; minä teen aina sitä, mitä muut pitävät kiellettyinä.

Kun israelilaiset saivat Siinain vuorella kymmenen käskyä, järkytti kaikki. Ja millaiseksi luonto osoittautui, sellaiselta näytti sydämissäkin. Jumala tahtoi silloin jo edeltä käsin osoittaa: Nähkää, tällainen on lain vaikutus. Siksi saamme lukea rikkaasta nuorukaisestakin, joka tuli Kristuksen tykö kysymään, kuinka hän voisi pelastua, ja joka oli niin umpisokea, ettei hän huomannut syntiturmelustaan: "Hän meni murheellisena pois". Kristus ei vielä voinut evankeliumil-

la lähestyä tätä nuorukaista, vaan hänen täytyi ensin saada hänet vakuuttuneeksi siitä, ettei hän lainkaan kyennyt täyttämään lakia. Sitten saamme lukea myös maaherra Feeliksistä, kun Paavali saarnasi hänelle vanhurskaudesta ja itsensä hillitsemisestä ja tulevasta tuomios-
ta, että hän peljästy i ja sanoi: "Mene tällä haavaa pois, mutta kun minulle sopii, kutsutan sinut taas". Mutta hän ei kutsuttanut Paavalia uudestaan, sillä hän tahtoi välttää lain jyrinän ja salamat. Myös Pietarin ensimmäisenä helluntaipäivänä pitämästä lain saarnasta sanotaan: "He saivat piston sydämeensä". Mutta silloin he kysyivät: "Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemän?" — nimittäin "että pelastuisimme". Silloin Pietari vastasi heille: "Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksi saamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan".

Aivan toisenlaisia ovat sen sijaan evankeliumin vaikutukset. Sen vaikutus on siinä, että se ensiksikin vaatii uskoa, mutta vaatiessaan sitä antaa sen lahjaksi. Kun me saarnaamme: Uskokaa Herraan Jeesukseen Kristukseen! niin Jumala antaa meidän kauttamme ihmisille uskon. Me saarnaamme uskoa ja se, joka ei [ehdoin tahdoin, uppinkaisesti] hangoittele vastaan, saa uskon. Sanan ulkonainen kajahtaminen ei tosin sitä saa aikaan, vaan sanan sisälly.

Evankeliumin toinen vaikutus on se, että se ei nuhtelee syntistä, vaan poistaa kaiken kauhun, kaiken pelon ja kaiken tuskan sekä täyttää hänet rauhalla ja ilolla Pyhässä Hengessä. Niinhän ei isäkään tuhlaajapojan jälleen palatessa kotiin mainitse sanallakaan hänen kauheasta ja häpeällisestä vaelluksestaan; isä ei puhu siitä niin mitään, vaan lankeaa tuhlaajapojan kaulaan, suutelee häntä ja valmistaa hänelle ihanan aterian. Tämä ihana vertaus osoittaa meille, mitä evankeliumi vaikuttaa. Se poistaa kaiken rauhattomuuden ja täyttää meidät autuaalla, taivaallisella rauhalla.

Kolmanneksi evankeliumi ei vaadi ihmiseltä mitään hyvää: ei hyvää sydäntä, ei hyvää tahtoa, ei itsensä parantamista, ei hurskautta, ei rakkautta Jumalaan eikä lähimmäiseen. Se ei anna mitään käskyjä, mutta se muuttaa ihmisen, istuttaa rakkauden sydämeen ja tekee ihmisen kykeneväksi kaikkiin hyviin tekoihin. Se ei vaadi mitään, mutta antaa kaiken. Oi, eikö meidän pitäisi hyppiä ilosta!

Nämä evankeliumin vaikutukset esittää meille Apostolien tekojen 16. luku, joka kertoo Filippin vanginvartijasta. Kun Paavali ja Siilas hänen kysyttyään: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että

minä pelastuisin?" olivat vastanneet: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi", silloin hän ei ensiksi kysy: Niin, mutta kuinka minun on pantava se alulle? Ei, vaan hän uskoo, sillä nämä sanat ovat hänen sydämeensä puhuttuina synnyttäneet siellä uskon. Hänestä sanotaan heti: "Hän riemuitsi siitä, että hän ja koko hänen perheensä oli tullut Jumalaan uskovaksi". Tästä näette: evankeliumi antaa uskon, jota se vaatii; uskon vaatimisessa ei ole mitään lainomaista, vaan se on rakkauden vaatimus.

Room. 1:16: "Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima itsekullekin uskovalle pelastukseksi." Tässä puhutaan ihanasta asiasta. Mitäpä näet evankeliumi voisi antaa ihanampaa, kauniimpaa, autuaallisempaa ja kallisarvoisempaa kuin on iankaikkinen autuus, jonka se lahjoittaa?

Ef. 2:8–10: "Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta — se on Jumalan lahja — ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi. Sillä me olemme hänen tekonsa, luodut Kristuksessa Jeesuksessa hyviä töitä varten, jotka Jumala on edeltäpäin valmistanut, että me niissä vaeltaisimme." Tässä kohdassa kuvataan evankeliumia lyhyesti sen vaikutusten mukaan. Evankeliumi ei sano: "Sinun täytyy tehdä hyviä tekoja", vaan se tekee minut sellaiseksi ihmiseksi, sellaiseksi luomukseksi, joka ei voikaan tehdä muuta kuin palvella Jumalaa ja lähimmäistään. Mikä verraton vaikutus!

Gal. 3:2: "Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta?" Heidän kaiketi täytyi vastata tähän kysymykseen: "Sen kautta, että meille on saarnattu uskoa, me olemme saaneet uuden sydämen; sillä sitä ennen me emme kyenneet tekemään mitään hyvää. Meidät on luotu uusiksi luomuksiksi." Aivan samoin kuin ei auringolle tarvitse sanoa, että sen pitää valaista, on turhaa vaivaa sanoa tuollaiselle uudelle luomukselle: Sinun täytyy tehdä sitä tai tätä.

Laki ja evankeliumi ovat vielä kuudenneksi ja viimeiseksi erilaisia, kun otetaan huomioon ihmiset, joille kumpaakin on saarnattava. On siis kysymys kohteiden erilaisuudesta. Kummankin opin *subjectum operationis* (toiminnan kohde) ja *finis cui* (tarkoituspäätä) ovat aivan erilaiset. Lakia on saarnattava suruttomille syntisille ja evankeliumia säikähtyneille syntisille. Kumpaakin on tosin saarnattava, mutta kysytään: Ketkä ovat niitä ihmisiä, joille on saarnattava lakia eikä evankeliumia? ja kääntäen.

1 Tim. 1:8-10: "Mutta me tiedämme, että laki on hyvä, kun sitä lain mukaisesti käytetään ja tiedetään, että lakia ei ole pantu vanhurskaalle, vaan laittomille ja niskoitteleville, jumalattomille ja syntisille, epähurskaille ja epäpyhille, isänsä tappajille ja äitinsä tappajille, murhamiehille, haureellisille, miehimyksille, ihmiskauppiaille, valhettelijoille, valapattoisille ja kaikelle muulle, mikä on tervettä oppia vastaan." Näille kaikille on siis saarnattava **vain** lakia, ei hiukkaakaan evankeliumia. Niin kauan kuin ihminen vielä viihtyy synneissään, niin kauan kuin hän ei vielä tahdo luopua jostakin tietystä synnistä, niin kauan on hänelle saarnattava ainoastaan lakia, joka kiroaa ja tuomitsee kadotukseen. Mutta niin pian kuin hän säikähtyy, silloin on heti saarnattava evankeliumia, sillä silloin hän ei enää kuulu suruttomiin syntisiin. Niin kauan kuin siis perkele vielä pidättää sinua yhdessäkin synnissä, niin kauan et vielä ole evankeliumin *subjectum operationis*, vaan lain.

Jes. 61:1–3: "Herran, Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan ilosanomaa nöyrylle, lähettänyt minut sitomaan särjettyjä sydämiä, julistamaan vangituille vapautusta ja kahlituille kirjoitusta, julistamaan Herran otollista vuotta ja meidän Jumalamme kostonpäivää, lohduttamaan kaikkia murheellisia, panemaan Siionin murheellisten päähän — antamaan heille — juhlapäähineen tuhkan sijaan, iloöljyä murheen sijaan, ylistyksen vaipan masentuneen hengen sijaan." "Meidän Jumalamme kostonpäivä" on se tuomio, jonka Jumala tahtoi kohdistaa helvettiin ja perkeleeseen. Minkä ilosanoman se sitten voi tuoda? Perkele on kauheasti turmelut ihmissukua ja syössyt sen pohjattomaan kurjuuteen. Sen on Kristus aikanaan costanut. Kristus on julistanut perkeleelle: "Minä olen saanut voiton sinusta, eikä minun kuvani mukaan luotujen ihmisten pidä hukkuman. Minä olen hankkinut heille pelastuksen." Ainoastaan ne, jotka kerta kaikkiaan eivät tahdo tulla autuaiksi, hukkuvat, sillä Jumala ei pakota ketään.

Tuollaisille vaivaisille, murheellisille syntisille taas ei pidä julistaa sanaakaan lakia. Voi sitä saarnaajaa, joka sellaiselle nääntyvälle syntiselle vielä saarna lakia! Saarnaajan on ennemminkin sanottava sellaiselle: "Tule vain! Vielä on tilaa! Ja vaikka olisit vielä kuinka suuri syntinen, vielä on tilaa! Ja vaikka olisit Juudaan, vaikka olisit Kainin veroinen, vielä on tilaa, tule vain Jeesuksen luo!" Sellaiset ihmiset ovat evankeliumin *subjectum operationis*.

Kuulkaapa nyt eräs kohta Lutherin saarnasta, joka käsittelee lain ja evankeliumin erottamista. Näin hän kirjoittaa (WA 36, 13 seurr.): "Lain ei ole ymmärrettävä tarkoittavan mitään muuta kuin Jumalan sanaa ja käskyä, jossa hän käskee meille, mitä meidän on tehtävä ja mitä jätettävä tekemättä, ja vaatii meiltä kuuliaisuutta ja tekoja. Se on helppoa ymmärtää *in causa formali*, mutta ylen vaikeata *in causa finali*. Lait taas eli käskyt, jotka puhuvat teoista, joita Jumala itsekseltä erikseen luonnon, elämänmuodon, viran, ajan ja muiden asiahaarain mukaan vaatii, ovat moninaiset. Siksi ne myös ilmoittavat jokaiselle ihmiselle, mitä Jumala on hänen luontonsa ja virkansa perusteella pannut hänen suoritettavakseen ja häneltä vaatii; kuten että vaimon on hoivattava lapsia, annettava miehensä hallita jne. Se on hänelle kuuluva käsky. Palvelijan on oltava kuuliainen isännälleen ja tehtävä, mitä muuta palvelijan tehtäviin kuuluu. Samoin on palvelustyölläkin käskynsä. Mutta yleinen laki, joka koskee meitä kaikkia ihmisiä, on tämä, Matt. 22:39: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi, neuvo ja auta häntä hänen hädässään, aina tarpeen mukaan; jos hänen on nälkä, ruoki häntä, jos hän on alaston, vaadeta häntä, ja muuta sen kaltaista. Näin määritellään laki tarkoin ja erotetaan se evankeliumista, nimittäin niin, että laiksi sanottakoon ja sitä olkoon se, mikä vaatii meiltä tekoja.

"Evankeliumi eli usko on sen sijaan sellainen oppi eli Jumalan sana, joka ei vaadi meiltä tekoja eikä käske meitä tekemään jotakin, vaan käskee meitä sellaisenaan ottamaan vastaan tarjotun armon, syntien anteeksiantamuksen ja iankaikkisen autuuden ja sallimaan lahjoittaa sen itsellemme. Siinähan me emme tee mitään, vaan ainoastaan otamme vastaan ja annamme lahjoittaa itsellemme sen, mikä meille sanan kautta lahjoitetaan ja tarjotaan, kun nimittäin Jumala lupaa ja saattaa sinulle sanan: Tämän ja tuon minä lahjoitan sinulle jne. Niinpä hän esimerkiksi sanoo minulle kasteessa, jota minä en ole tehnyt ja joka ei ole minun tekoni, vaan Jumalan sana, ja teko: Annapas, minä kastan sinut ja pesen sinut kaikista synneistäsi; ota se vastaan, se on oleva sinun. Jos nyt näin annat kastaa itsesi, mitä muuta teet kuin että otat tuon armolahjan vastaan ja omaksesi?

"Niin on nyt lain ja evankeliumin erotus tämä: lain kautta vaaditaan, mitä meidän on tehtävä, se vaatii meidän tekojamme Jumalaa ja lähimmäistä kohtaan, mutta evankeliumissa kutsutaan meitä lahjojen jakeluun tai saamaan runsaita almuja, me kun saamme ottaa vastaan

omaksemme Jumalan suosion ja ikuisen autuuden. Tämä ero on helposti huomattavissa tästä: evankeliumi tarjoaa meille Jumalan sulan lahjan ja avun eli pelastuksen, käskien meitä vain avaamaan säk-kimme ja sallimaan itsellemme annettavan; laki sitä vastoin ei anna mitään, vaan ottaa ja vaatii meiltä. Ovathan nyt nämä kaksi, antami-nen ja ottaminen, sangen kaukana toisistaan. Jos minulle näet jotakin lahjoitetaan, niin en minä siihen mitään tee, vaan otan vastaan sen ja sallin itselleni annettavan. Toisaalta taas, jos suoritan kutsumustani, josta olen käskyn saanut, tai samaten neuvon ja autan lähimmäistäni, niin en vastaanota mitään, vaan annan toiselle, jota palvelen. Laki ja evankeliumi eroavat siis toisistaan *formali causa*; jälkimmäinen lu-paa, edellinen käsklee. Evankeliumi antaa ja käsklee ottamaan; laki vaatii sanoen: Tee tämä."

Huomaamme, että Luther ei kehittele tätä oppia tieteellisesti, vaan antaa todistuksen tästä opista profeetan tavoin. Siksi hän teki niin valtavan vaikutuksen. Jos hän olisi kirjoittanut tästä asiasta latinankielisen tieteellisen teoksen, joka olisi ollut järjestelmällisesti jaoteltu: A, a, α, b, α, c, α, B, a, jne., olisivat ihmiset tosin ajatelleet: "Siinäpä rikki oppinut mies", mutta niin voimakasta vaikutusta se ei olisi tehnyt. Kirkkoisien kirjoituksista emme löydä juuri mitään tästä lain ja evankeliumin erottamisesta.

Kolmas iltaluento

(Syyskuun 26. p:nä 1884.)

Rakkaat Ystäväni! Yhtä kaita kuin Kristuksen oman sanan mu-kaan on tie taivaaseen, yhtä kaita on myös puhtaan opin tie; eihän näet puhdas oppi muuta olekaan kuin oppi taivaan tiestä. Mutta yhtä helposti kuin ihminen saattaa joutua sivuun kapealta, vain harvojen astumalta tieltä, joka johtaa läpi synkän metsän, oikealle tai vasem-malle, tahtomattaan ja tarkoittamattaan, yhtä helposti voidaan myös eksyä puhtaan opin kaidalta tieltä, jota sitäkin vain harvat astuvat ja joka myös johtaa läpi harhaoppien tiheikön, ja suistua joko kiihko-henkisyyden rämeikköön tai ihmisviisauden kuiluun. Tämä ei ole suinkaan leikin asia. Väärä oppi on vaarallista sielun myrkkyä. Aivan

samoin kuin kokonainen suuri pöytäkunta voi, jos laseihin on sekoitettu arsenikkia, niistä juomalla tavata ajallisen kuolemansa, samoin voi myös suuri kuulijakunta tavata hengellisen ja iankaikkisen kuoleman, jos saarnaan on sekoitettu väärän opin myrkkyä. Yksikin ainoa väärä lohdutus, yksi ainoa väärä nuhde voi riistää ihmiseltä hänen sielunsa autuuden, ja näin käy sitäkin helpommin, kun me kaikki luonnostamme olemme taipuvaisemmat järjen häikäisevän ja sokaisevan valon kuin totuuden puoleen. "Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus, eikä hän voi sitä ymmärtää." (1 Kor. 2:14.)

Tästä voitte huomata, kuinka mieletöntä on, vieläpä kuinka kauheaa sokaistumista osoittaa, kun nykyään niin usein ivaillaan puhdasta oppia ja kun meille huudetaan: "Vaietkaa jo vihdoinkin huutamasta: Puhdasta oppia! Puhdasta oppia! Se johtaa vain kuolleen oikeaoppisuuteen. Huolehtikaa pikemminkin puhtaasta elämästä, näin te suoritate kunnon kristillisyyden istutustyötä." Sehän on suorastaan samaa kuin jos tahtoisin sanoa maanviljelijälle: "Älä nyt aina huolehdi hyvästä siemenestä, huolehdi ennemminkin hyvistä hedelmistä". Onhan hyvästä siemenestä huolehtiminen juuri oikeata huolehtimista hyvistä hedelmistä. Samoin on myös huolennpito puhtaasta opista oikeata huolennpitoa kunnon kristillisyydestä ja kunnon kristillisestä elämästä. Väärä oppi on vihollisen kylvämää rikkaruohon siementä, josta kasvaa pahuuden lapsia. Vehnän siemen on puhdas oppi, se on valtakunnan lasten siemen, jotka kuuluvat Jeesuksen Kristuksen valtakuntaan jo tässä elämässä ja jotka kerran korotetaan kirkkauden valtakuntaan. Oi jospa Jumala jo nyt antaisi teidän sydämiinne vakavan pelon, jopa oikean kammon väärää oppia kohtaan ja armosta antaisi pyhän kaipuun puhtaaseen, Jumalan itsensä ilmoittamaan, autuaaksitekevään totuuteen! Sehän on näiden iltahetkienkin tärkein päämäärä.

Nyt käymme jatkamaan tarkasteluamme! Tänäänkään emme vielä voi ilman muuta jättää käsittelynalaista väitöslausetta. Tosin olemme jo nähneet, miten laki ja evankeliumi eroavat toisistaan. Kaksi Lutherin lausuntoakin on vahvistanut meitä tässä tiedossamme. Nyt on kuitenkin tarpeen, että saatte myös kuulla esimerkin siitä, kuinka näitä kumpaakin oppia on esitettävä sekoittamatta niitä toisiinsa. Kuulkaahan nyt tätä tarkoitusta varten eräs kohta Lutherin selityksestä Johanneksen evankeliumin 6., 7. ja 8. lukuun vuosilta

1530 – 1532. Nuoria kiinnostaa tavallisesti enemmän kaunis kielellinen ilmaisu kuin sisältö. Se on kuitenkin sangen vaarallista. Teidän on aina enemmän kysyttävä *quid?* (mitä?) kuin *quomodo?* (kuinka?) — Lakia on saarnattava sen täydessä ankaruudessa, mutta kuulijan täytyy huomata, että se tähtää sen pelastumiseen, joka vielä on surutomana synneissään. Evankeliumia taas on saarnattava niin, että huomataan sen koskevan ainoastaan niitä, jotka laki on satuttanut ja tarvitsevat lohdutusta. Tästä on ennen kaikkea muuta kysymys jokaisessa saarnassa.

Luther sanoo seuraavaa näiden Kristuksen sanojen johdosta Joh. 7:37: "Jos joku janoaa, niin tulkoon minun tyköni ja juokoon" (WA 33, 429 — 433): "Kahdesta asiasta saarnataan. Laki saa ihmisen janoamaan, vie helvettiin ja surmaa; mutta evankeliumi taas juottaa ja vie taivaaseen." — *Luther* ei puhu ainoastaan tästä eroavaisuudesta, joka vallitsee laki ja evankeliumi -sanojen välillä, vaan näiden kahden asian saarnaamisesta, milloin hyvänsä niikseen tulee. — "Laki sanoo, mitä meidän on tehtävä, ja että sitä ei ole tehty, oltakoon kuinka pyhiä tahansa; näin se tekee minut epävarmaksi, saa minut janoamaan." — Kun Kristus kutsuu tykönsä niitä, jotka janoavat, hän käsittää sanojen tarkoittavan sellaisia, jotka lain vasara on murskannut. Kristus kutsuu suoranaisesti vain näitä, epäsuorasti tosin kaikkia ihmisiä. Sellaisen janoavan ei tarvitse tehdä mitään muuta kuin juoda, ottaa vastaan evankeliumin lohdutus. Jos joku on oikein janoissaan ja saa vaikkapa pienenkin lasin vettä, ah kuinka se virkistääkään häntä! Mutta jos joku ei ole janoinen, voi hänen antaa siemaista lasin vettä toisensa jälkeen, eikä se kuitenkaan auta häntä lainkaan; se ei virkistä häntä. — "Se sanoo: 'Älä tapa' ja ajaa minut kaikessa tekoihini; se sanoo: 'Rakasta Jumalaa koko sydäimestäsi ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi, älä tee huorin, älä vanno äläkä varasta', ja sanoo: Katsohan, näin sinä olet elänyt tai näin sinä vieläkin elät. Kun pääset niin pitkälle, huomaat, etten rakasta Jumalaa koko sydäimestäni, niin kuin minun pitäisi, ja sinun täytyy tunnustaa ja sanoa: Oi, rakas Jumala, en ole tehnyt niin, en ole pitänyt lakia, sillä minä en tänään sen paremmin kuin huomennakaan rakasta Jumalaa sydäimestäni ja saan vuodesta toiseen tunnustaa syntejäni, nimittäin että olen tehnyt sitä ja sitä. Tästä ripistä ei tule loppua. Milloinkaan se oikeastaan loppuu ja sydämesi saa rauhan ja pääsee varmuuteen Jumalan

armosta? Sinähän jätät alituisen epävarmuuteen ja huomenna kuuluu rippisi samoin kuin tänään; aina vain pysyy rippi samana.

"Mistä saanet nyt levon ja varmuuden omalletunnollesi, että tietäisit, miten laitasi on Jumalan edessä? Sydämesi ei voi sitä sinulle sanoa, teitpä niin paljon kuin kykenet. Laki näet pysyy ja se sanoo: 'Rakasta Jumalaa ja ihmisiä koko sydäimestäsi.' Jos nyt sanot: Niin en tee, silloin laki sanoo: Sinun on tehtävä niin. Näin laki saattaa minut ahdistukseen, niin että minun täytyy tulla janoiseksi, kauhistua, vapista ja sanoa: Mitä minun on tehtävä, että Jumala katsoisi armollisesti minun puoleeni? Minun on saatava Jumalan armo; oi jospa *pitäisin* kymmenen käskyä, jospa minulla olisi hyviä tekoja ja runsaasti ansioita! Mutta niin ei käy; minä en pidä kymmentä käskyä, siksi ei minua armo kohtaakaan. Tästä on seurauksena, ettei ihminen voi saada rauhaa hyvissä teoissaan, vaikka hän soisi, että hänellä olisi hyvä omatunto; hän saa halun, että hän saisi hyvän, iloisen, rauhallisen ja lohdutetun omantunnon, hän janoaa, hän tahtois mielellään löytää levon. Tämä on janoa, ja sitä kestää siksi kunnes Kristus tulee ja sanoo: Jos tahtoisit mielelläsi löytää levon, saada rauhan ja hyvän omantunnon, niin minä neuvon sinua: käy minun luokseni, anna Mooseksen ja omien tekojesi mennä menojaan, tee ero minun ja Mooseksen välillä. Mooseksen aikaansaamasta sinulla on jano, hän on tehnyt, mitä hänelle kuuluu, ja hoitanut virkansa, tehnyt sinut tuskaiseksi ja janoiseksi; tule nyt kerrankin minun tyköni, usko minuun, kuule *minun* oppiani; minä olen toisenlainen saarnaaja, minä tahdon juottaa ja virvoittaa sinua."

— Se joka ei ole kokenut kaikkea tätä, on *sine mente sonans*, hän on kuin kilisevä kulkunen tai helisevä vaski. Mutta jos saarnaaja on itse kokenut sen ja se lähtee todella hänen *sydäimestään*, niin se löytää myöskin tien *sydämeen*. Jos joku herää ja kääntyy kääntymättömän saarnaajan kautta, niin se tapahtuu vain *per accidens* (sattumalta). Sen, joka tahtoo saarnata, on laadittava itselleen taistelusuunnitelma kuulijoiden voittamiseksi Jumalan valtakunnalle. Muuten kuulijat saattavat sanoa: "Sepä vasta oli kaunista", mutta siinä kaikki. Tyhjinä he taas lähtevät kirkosta. —

"*Sitä, joka nyt hyvin osaisi tämän taidon eli erottamisen, voitaisiin syystä sanoa tohtoriksi.* Laki ja evankeliumi on näet erotettava toisistaan. Lain on peljätettävä ja tehtävä araksi ja epätoivoiseksi, varsinkin karkeat, raa'at ihmiset, kunnes he huomaavat, etteivät he

voi tehdä, mitä laki tahtoo, eivätkä saavuttaa armoa, jotta he tulisivat epätoivoisiksi; sillä siitä, että he saavuttaisivat armon, ei tule mitään. Niinpä tohtori Staupitzkin sanoi kerran minulle: 'Olen useammin kuin tuhannesti valehdellut Jumalalle tahtovani tulla hurskaaksi, enkä ole milloinkaan sitä tehnyt; siksipä en tahdokaan jatkaa sitä, että tahdoisin olla hurskas; sillä oivallan hyvin, etten voi sitä täyttää, enkä tahdo enää valehdella.' Samoin kävi minunkin: paavikuntaan kuuluessani pyrin täysin vakavissani olemaan hurskas, mutta kuinka kauan sitä kesti? Vain sen aikaa, että olin saanut messun pidetyksi. Hetken kuluttua olin pahempi kuin ennen. Sitä kestää siksi kunnes ihminen tulee lopen uupuneeksi ja hänen täytyy sanoa: Hurskastelun, Mooseksen ja lain tahdon panna syrjään ja pitäytyä toiseen saarnaajaan, joka sanoo: 'Tule minun tyköni sinä, joka olet raskautettu, minä tahdon antaa sinulle levon', ja mielisty tähän sanaan 'tule minun tyköni'. *Tämä* saarnaaja ei opeta, että sinä *voit* rakastaa Jumalaa, eikä kuinka sinun on tehtävä ja elettävä, vaan hän sanoo, kuinka sinun, jos *et voi* sitä tehdä, *kuitenkin* täytyy tulla hurskaaksi ja autuaaksi. Se on toisenlainen saarna kuin lain ja Mooseksen oppi, joka koskettelee vain tekoja. Laki sanoo: Älä tee syntiä, mene ja ole hurskas, tee sitä tai sitä; mutta Kristus sanoo: Ota vastaan, sinä et ole hurskas, mutta minä olen sen sinun puolestasi tehnyt, *remissa sunt tibi peccata* (sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi). *Näitä kahta saarnaa on opettettava ja harjoitettava yhtaikaa ja rinnakkain.* Jos näet jäädään vain toisenlaiseen saarnaan, ei se ole oikein. Sillä laki tekee vain janoiseksi eikä kelpaa mihinkään muuhun kuin säikähdyttämään sydämiä; mutta evankeliumi yksin tekee kylläiseksi, iloiseksi ja eläväksi, ja lohduttaa omattunnot.

"Jottei nyt evankeliumin oppi tekisi kristityistä vain kelvottomia ja kylmäkiskoisia ihmisiä, jotka ovat sitä mieltä, ettei heidän tarvitse tehdä mitään hyvää, sanoo laki vanhalle Aadamille: Älä tee syntiä, ole hurskas, taukoa, tee näin! jne. Mutta kun sitten omatunto tuntee tuon ja tietää, ettei laki ole nollan arvoinen, silloin ihminen peljästyy; silloin sinun pitää kuulla evankeliumin oppia, jos olet tehnyt syntiä. Kuule Kristusta, opettajaa, joka sanoo: Tule minun tyköni, minä en tahdo antaa sinun nääntyä janoon, vaan juottaa sinua... Jos sellaista olisi minun nuoruudessani saarnattu minulle, tohtori Lutherille, niin ruumiini olisi säästynyt paljolta eikä minusta olisi tullut munkkia. Mutta nykyisissä oloissa jumalaton maailma halveksii sitä, sillä ih-

miset eivät ole joutuneet kestämaan sellaista löylyä ja hikoilua, mihin minä ja muut paavin aikana jouduimme. Koska he eivät ole tunteneet omantunnon hätää, he halveksivat sitä, sillä he eivät kärsi janoa; siksi he kääntyvätkin nyt lahkojen ja kiihkohenkisyyden puoleen. Totta on: *Dulcia non meminit, qui non gustavit amara*; niille, jotka eivät ole kärsineet janoa, ei mikään maistu. Jano on hyvä kellarimestari ja nälkä on hyvä kokki; mutta jollei tunneta janoa, ei mikään maistu, vaikka se olisi niin hyvää kuin ikinä saattaa. Niinpä nyt lain oppi on annettu sitä varten, että siinä saunottaisiin ja laissa hikoiltaisiin kuin saunan lauteilla tuskaa ja hätää kärsien; muuten ei evankeliumi maistu kylläiselle ja tympääntyneelle ihmiselle. Mutta sellaisten annettakoon mennä menojaan; heille sitä ei saarnatakaan, sillä se on saarna janoisia varten. Heille sanotaan: Antakaa heidän tulla minun tyköni, heitä minä tahdon virvoittaa ja juottaa."

Näin on siis lakia ja evankeliumia esitettävä, sekoittamatta niitä keskenään. — Se joka ei saarnaa yksinkertaisesti, saarnaa itseään, ja se joka saarnaa itseään, saarnaa ihmiset helvettiin, vaikka he sanoisivatkin: "Sepä oli ihanaa! Hänellä on puhujan lahjat!" Syntinen liha tosin sysää vilpittömän, kunnan saarnaajankin mieleen tuollaisia ylpeitä ajatuksia; mutta niin pian kuin hän sen huomaa, hän torjuu luotaan moiset mietteet ja rukoilee Jumalaa, että hän poistaisi häneltä sellaiset kirodot ajatukset. Nöyränä hän sitten nousee saarnastuoliin. Saarnaajasta voi myös huomata, tuleeko puhe sydäimestä vai ei. Tosin ette pysty puhumaan Lutherin tavoin, mutta kuitenkin teidän on ajateltava: Kuinka voisin saarnata lakia suruttomille syntisille ja evankeliumia vaivaisille syntisille? Jokaisessa saarnassa täytyy olla kumpaakin oppia. Jos toinen niistä puuttuu, on toinenkin väärää. Sellainen saarna on näet väärä, joka ei anna kaikkea, mitä autuuteen kuuluu. Ei pidä ajatella, että kaikki on kohdallaan, jos saarnaa toisessa osassa lakia ja toisessa evankeliumia. Ei niin, topografinen (paikallinen) erottelu, ei ole minkään arvoinen. Yksityinen lause voi sisältää kumpaakin, mutta jokaisen kuulijan täytyy huomata: Tämä on tarkoitettu sinulle! Jokaisessa saarnassa, olkoon se kuinka lohdullinen ja ystävällinen tahansa, täytyy olla myös lakia.

Kuulkaamme erästä kohtaa *Lutherin* 23. psalmin selityksestä, j. 3: "Hän virvoittaa minun sieluni" (WA 51, 282 seur.): "Koska Herralla, meidän Jumalallamme, on kahdenlainen sana, lain ja evankeliumin, profeetta tekee, sanoessaan: 'Hän virvoittaa minun sieluni',

ymmärrettäväksi, että hän ei tässä puhu laista, vaan evankeliumista." — Mutta kun eteemme tulee sanoja, jotka sisältävät uhkauksia ja nuhteita, ne kuuluvat lakiin. Jos taas ovat kysymyksessä sanat, jotka lohduttavat, antavat, lahjoittavat ja tarjoavat, ne kuuluvat evankeliumiin. Ette löydä ainoankaan sunnuntain evankeliumitekstiä, jonka pohjalla ette voisi saarnata yhtäikaa lakia ja evankeliumia. — "Laki ei voi virvoittaa sieluja, sillä se on sana, joka vaatii meiltä ja käskee meitä rakastamaan Jumalaa täydestä sydäimestä jne., ja lähimmäistämme niin kuin itseämme. Sen, joka ei niin tee, se tuomitsee ja lausuu hänestä tällaisen tuomion: Kirottu olkoon jokainen, joka ei tee kaikkea, mitä lain kirjaan on kirjoitettuna. Nyt on kuitenkin varmaa, ettei kukaan maan päällä niin tee; siksi laki tulee aikanaan tuomioineen, tekee murheellisiksi sielut ja peljästyttää ne, ja jollei apua ilmaannu, se jatkaa, kunnes he suistuvat epätoivoon ja joutuvat pakosta ikuiseen kadotukseen. Siksi pyhä Paavali sanoo: Lain kautta tulee vain synnin tunto. Ja samoin: Laki saa aikaan vain vihaa. Mutta evankeliumi on autuas sana, joka ei vaadi meiltä mitään, vaan julistaa kaikkea hyvää, nimittäin, että Jumala on lahjoittanut meille syntiskurjille ainokaisen Poikansa, jotta hän olisi meidän paimenemme, joka etsii meidät, nääntyneet ja hajaantuneet lampaat, antaa henkensä meidän puolestamme, näin lunastaakseen meidät synneistä, iankaikisesta kuolemasta ja perkeleen vallasta." — Nyt voisi kysyä, mistä johtuu, että laki aiheuttaa epätoivon kauhean synnin. Se tapahtuu kuitenkin vain *per accidens*. Itsessään lakikin on hyvä.

Nyt seuratkoon vielä kohta Lutherin Galatalaiskirjeen selityksensä, aiheena Gal. 2:13,14 (WA 40, 1,204 seurr., suom. s. 146): "Kun siis laki saattaa omantunnon kauhun valtaan, ja tämä painiskelee Jumalan tuomion kanssa, ällös silloin kysy neuvoa järjeltä ja lailta, vaan luottaos yksinomaan armoon ja lohdutuksen sanaan! Käyttäytyös tällöin kerrassaan niin kuin et ilmoisna ikänä olisi edes kuullutkaan Jumalan laista ja astu tuohon pimeään (2 Moos. 20:21), missä ei loista laki eikä järki, vaan yksinomaan arvoituksentapainen (1 Kor. 13:12) usko, joka varmasti päättelee, että tullaan autuaiksi ilman lakia ja loitolla siitä, Kristuksessa. Näin evankeliumi johdattaa meidät lain ja järjen valon ulko- ja yläpuolelle, uskon pimeään, jossa lailla ja järjellä ei ole mitään tekemistä. Lakiakin on kuultava, mutta oikealla hetkellä ja sopivassa tilaisuudessa. Mooseksella ei vuorella ollessaan, missä hän puhuu Jumalan kanssa kasvokkain, ole lakia, eikä hän sitä

säädä eikä käyttele; mutta astuessaan alas vuorelta hän on lainantaja ja hallitsee kansaa lailla. Näin omatunto olkoon laista vapaa, mutta ruumis totelkoon lakia.

"Se siis, joka taidolla osaa erottaa evankeliumin laista, kiittäköön siitä Jumalaa ja tietäköön olevansa jumaluusoppinut. Minä en tosiaankaan ahdistuksessa sitä vielä osaa niin kuin minun pitäisi. Mutta näin ne ovat erotettavat toisistaan: evankeliumi sijoittaos taivaaseen, laki maan päälle; evankeliumin vanhurskautta nimittäös taivaalliseksi ja jumalalliseksi, lain vanhurskautta maalliseksi ja inhimilliseksi; ja erottaos evankeliumin vanhurskaus lain vanhurskaudesta yhtä tarkasti kuin Jumala erotti taivaan maasta, valon pimeästä, päivän yöstä; tuo edellinen olkoon valo ja päivä, tämä jälkimmäinen pimeys ja yö! Oi jospa osaisimme erottaa ne toisistaan vieläkin kauemmaksi! Kun siis on kysymyksessä usko, taivaallinen vanhurskaus ja omatunto, erotettakoon näistä kerrassaan pois laki ja jätettäköön se maan päälle; jos taas teot ovat kysymyksessä, sytytettäköön silloin — yöhämyssä — tekojen lamppu eli lain vanhurskaus! Näin loistakoon tuo aurinko ja evankeliumin armon määrätön valo päivällä, mutta lain lamppu yöllä. Samoin on myöskin sydämessä tehtävä ero näiden kahden välillä. Synnintunnon kauhistamassa omassatunnossasi ajattele siis näin: Eläthän vielä maan päällä; täällä raatakoon aasi, olkoon orjana ja kantakoon sen selkään säilytettyä taakkaa, toisin sanoen, ruumis olkoon jäsenineen lain alle alistettuna; mutta noustessasi taivaaseen jätä aasi taakkoineen maan päälle! Omallatunnolla ei näet ole pienintäkään tekemistä lain, tekojen ja maallisen vanhurskauden kanssa. Näin aasi jää laaksoon, mutta omatunto nousee Iisakin kanssa vuorelle, rahtuistakaan tietämättä laista ja teoista, vain katsellen Kristuksessa esiintuotua ja lahjoitettua syntien anteeksiantamusta ja sulaa vanhurskautta.

"Tämä lain ja evankeliumin erotusta käsittelevä opinkohta on äärettömän tärkeä ymmärtää, koska koko kristillinen oppi suurin piirtein sisältyy siihen. Jokainen hurskauden harrastaja oppikoon siis tarkasti erottamaan lain evankeliumista ei ainoastaan muodollisesti, vaan totuudessa ja kokemuksen koulussa, toisin sanoen, erottakoon ne taitavasti toisistaan sydämessä ja omassatunnossa. Mikäli on kysymys muodollisista seikoista sinänsä, noiden erottaminen käy välttämättä; mutta kun tulee eteen kokeminen, silloin saat tehdä sen huomion, että evankeliumi on harvinainen, mutta sitä vastoin laki

yhtämittäinen vieras omassatunnossa: omatunto näet on tottunut lakiin ja synnintuntoon, ja tuota tuntoa vielä avittaa järki, joka luonnostaan tuntee lakia.

"Kun siis laki kauhistaa ja synti syyttää ja vapisuttaa omaatuntoa, sano sinä silloin: Aika on kuolla ja aika elää; aika on kuulla lakia ja aika jättää laki huomiotta; aika on kuulla evankeliumia ja aika on olla tietämättä mitään evankeliumista. Pimene piiloosi, laki, ehättäös, evankeliumi; nytpä ei olekaan aika kuulla lakia, vaan evankeliumia! 'Mutta ethän ole tehnyt mitään hyvää, päinvastoin rikkonut olet ras-kaasti!' — 'Sen myönnän; mutta minulla on Kristuksen kautta syntien anteeksiantamus, ja hänen tähtensä minä olen päästetty kaikista syn-neistä!' Kun taas tästä omaatuntoa koskevasta kysymyksestä riippu-matta on suoritettava ulkonaisia velvollisuuksia, — aina sitä mukaa kuin olet saarnamies, hallitusmies, aviomies, opettaja, oppilas jne. —, ei ole sopiva aika kuulla evankeliumia, vaan lakia; silloin hoida an-taumuksella kutsumustasi." — Meidän oma vanhurskaudemme kuu-luu tähän elämään, mutta se vanhurskaus, jonka evankeliumi tuo, on taivaallinen vanhurskaus. — Niin kuin myöhemmin saamme kuulla, ei lakia ja evankeliumia ole erotettava toisistaan oikein ainoastaan saarnassa, vaan ennen kaikkea omassa sydämessä.

Neljäs iltaluento

(Lokakuun 3. p:nä 1884.)

Jos jumaluusoppinut ei tahdo antaa periksi ja myöntyä ainoassa-kaan kristinopin yksityiskohdassa, jotta näin viimeinkin saataisiin aikaan rauha kirkossa, se näyttää tosin järjen silmissä sietämättömäl-tä itsepäisyydeltä, jopa ilmeiseltä ilkeämielisyydeltä. Siksi vain har-vat rakastavatkin ja kiittävät sellaisia jumaluusoppineita heidän elinaikanansa; useimmat vieläpä haukkuvat heitä rauhanhäiritsijöiksi, jopa Jumalan valtakunnan tuhoajiksi. Heitä pidetään inhottavina ih-misinä. Lopulta käy kuitenkin ilmi, ettei päättäväinen ja tinkimätön pitäytyminen Jumalan sanan puhtaaseen oppiin suinkaan ole kirkkoa hajottavaa. Keskellä mitä suurinta rauhattomuutta se juuri rakentaa-kin kirkkoa ja viimein se antaa tosi rauhan. Sen tähden: voi sitä kirk-

koa, jolla ei ole sellaisia miehiä, jotka seisovat vartijoina Siionin muureilla ja ilmaisevat jokaisen vihollisen, joka uhkaa tunkeutua sisään, ja asettuvat Jeesuksen Kristuksen lippujen alle käymään pyhää sotaa!

Kuvitelkaahan vain mielessänne elävästi esimerkiksi seuraavaa: jos sellainen mies kuin Athanasius olisi hiukankaan antanut periksi opissa Kristuksen jumaluudesta, jos hän olisi päätynyt sovitteluratkaisuun areiolaisten kanssa ja tyytynyt siihen, että areiolaiset selittivät myös uskovansa, että Kristus on Jumala, kuitenkin ei iankaikkisuudesta — *ην οτε ουκ ην* (on ollut aika, jolloin häntä ei ollut olemassa), hän on muka tullut Jumalaksi — mutta he tekivät tämän lisäyksen: "kuitenkin häntä on palveltava, sillä hän on Jumala", mitä olisikaan silloin tapahtunut? Kirkko olisi jo silloin langennut siltä kalliolta, jolle se yksin on perustettu, ja tämä kallio on ainoastaan Jeesus Kristus. Kuvitelkaa mielessänne edelleen: jos sellainen mies kuin Augustinus olisi hivenenkään tinkinyt opissa vapaasta tahdosta tai paremminkin ihmisen täydellisestä kykenemättömyydestä hengellisissä asioissa, jos hän olisi suostunut sovitteluun pelagiolaisten kanssa ja tyytynyt siihen, että pelagiolaiset selittivät: "tosin ei yksikään ihminen tietenkään voi tulla autuaaksi ilman Jumalan apua" — Jumalan armolla he kuitenkin tarkoittivat sitä Jumalan lahjaa, joka tulee kunkin ihmisen osaksi — mitä olisikaan silloin tapahtunut, jos Augustinus tässä olisi antanut periksi? Jo tuohon aikaan kirkko olisi kadottanut evankeliumin ytimen eikä siitä olisi mitään säilynyt muuta kuin tyhjä, ontto kuori, kirkolle ei olisi oikeastaan jäänyt mitään muuta kuin nimi siitä.

Onhan evankeliumin oppi siitä, että ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi Jumalan sulasta armosta Jeesuksen Kristuksen ansion tähden, kaikkein tärkein oppi, kristinopin ydin. Siellä, missä tätä oppia ei julisteta, ei ole Kristusta, ei evankeliumia eikä autuutta, vaan ihmiset joutuvat hukkaan, siellä on Jumalan Poika turhaan tullut tähän maailmaan. Kuvitelkaa viimein vielä mielessänne: jos Luther olisi hiukankaan tinkinyt opissa pyhästä ehtoollisesta, jos hän olisi käynyt sovittelemaan Zwinglin kanssa silloin kun käytiin Marburgin keskustelu ja tyytynyt siihen, että zwingliläiset sanoivat: "mekin uskomme eräänlaiseen Kristuksen ruumiin ja veren läsnäoloon ehtoollisessa, mutta emme ruumiilliseen läsnäoloon, sillä Jumala ei pane meidän uskottavaksemme sellaisia

korkeita, käsittämättömiä asioita" — näin opettaessaan Zwingli teki koko kristinuskon kyseenalaiseksi, niin että Melankhthonkin, joka muuten oli sangen taipuvainen antamaan jossakin määrin periksi, selitti Zwinglin langenneen takaisin pakanuuteen — mitä silloin olisi tapahtunut? Kirkko olisi jo silloin langennut järkeisoppiin, joka asettaa järjen selvän Jumalan sanan yläpuolelle.

Siitä syystä olkoot siunattuja kaikki uskolliset taistelijat, jotka ovat taistelleet ihmissuosiota tavoittelematta ja ihmisiä pelkäämättä kristinopin joka kohdan puolesta! Heidän häpeänsä ei ole mennyt hukkaan, vaikka se usein on ollut suuri. Kirottuina he ovat kulkeneet kuolemaansa asti, mutta nyt heidän päässään on kunniaseppele, ja he ovat mitä autuaimmassa seurassa Kristuksen, kaikkien enkelien ja valittujen kanssa. Heidän työnsä ja heidän katkera taistelunsakaan ei ole mennyt hukkaan, sillä vielä nyt, kun on kulunut puolitoista vuosituhatta tai ainakin useita vuosisatoja, kirkko korjaa satoa heidän kylvöstään. — Sen tähden, rakkaat ystäväni, pitäytykäämme mekin tähän puhtaan opin aarteeseen! Älkää oudoksuko sitä, jos me näin ollen myöskin joudumme saamaan osaksemme samaa häpeää, jota he ovat saaneet. Huomatkaa, että silloin käy meidänkin kohdallamme toteen seuraava sana: "Hamaan kuolemaan asti taistele totuuden puolesta, niin Herra Jumala sotii sinun puolestasi (Siir. 4:28). Olkoon se teidän tunnuslauseenne! Taistelkaa totuuden puolesta hamaan kuolemaan asti, niin Herra Jumala on sotiva teidän puolestanne!

Tulemme nyt väitöslauseeseen, joka sanoo meille: Koska nuo molemmat opit, laki ja evankeliumi, ovat niin erilaiset, on meidän myöskin saarnoissamme erotettava nämä kaksi oppia.

II VÄITE

Puhdas opettaja on ainoastaan se, joka ei vain esitä kaikkia, opinkohtia Raamatun mukaisesti, vaan myös erottaa oikein toisistaan lain ja evankeliumin.

Tämä väite jakaantuu kahteen osaan. Toinen osa vaatii, että puhdasoppinen opettaja esittää kaikki uskonkohdat raamatunmukaisesti. Tämähän on meidän aikanamme aivan kuulumaton vaatimus. Herättää kauhistusta, eikä vähiten niin sanottujen uskovaisten taholla, jos joku sanoo: Olen löytänyt totuuden, olen varma ilmoituksen jokaisesta opista. Sellaista väitettä pidetään julkeutena. Varsinkaan nuori ylioppilas ei saa sanoa itsestään niin. "Ei mitään lopullista", — sanotaan teille Saksassa — "älkää toki uskoko, että jo olette löytäneet totuuden! Tutkikaa vain edelleen, kunnes olette päässeet perille!" Mutta heidän parissaan ei päästä perille, sillä jos joku sanoisikin: "Olen päässyt selville asiasta", kohdistetaan häneen jo vakavia epäluuloja... On olemassa ihmisiä, jotka eivät tyydytä halujaan syömällä ja juomalla, ei myöskään tavoittelemalla rikkautta eikä hyviä päiviä, vaan tyydyttämällä tietämisen viettiään. Tosin ei sitä myönnetä, mutta pohjimmiltaan tehdään kuitenkin niin silloin, kun sanotaan varoit- taen omille ylioppilaille: Älkää vain pääskö päätökseen kristillisessä opissa! — He näet pelkäävät, että päästään selville jostakin opinkohdasta sen sijaan, että painiskeltaisiin loppumattomiin kiven vierittämiseksi kukkulalle.

Siksi on myös Kahnis, joka aikaisemmin oli uskollinen luterilainen, yrittänyt puolustella itseään kehnon dogmatiikkansa esipuheessa sanoilla: *dies diem docet*. Hän tahtoo sanoa: "Vuosi sitten olen uskonut siihen ja siihen, mutta sitten olen tullut muihin ajatuksiin, sitten olen päätenyt toisiin oppeihin". Kurja, hirvittävä asenne! Ei niin; Jumalan sana vaatii, että me pidämme sen täysin puhtaana ja selkeä-

nä, niin että voimme saarnastuolista tullessamme sanoa: Olen saarnannut Jumalan sanaa oikein, niin että voin mennä siitä valalle, jopa niin että voisin, vaikka enkeli tulisi taivaasta, kuitenkin sanoa: Olen saarnannut oikein! Niinpä Luther sanoo, jos kohta paradoksin muodossa, ettei saarnaajan saarnastuolista laskeutuessaan tarvitse rukoilla Isä meidän -rukousta, vaan hänen on se tehtävä ennen saarnaansa; oikean saarnaajan ei näet tarvitse saarnan jälkeen sanoa: "Anna minulle anteeksi minun velkani", vaan: Olen julistanut puhdasta totuutta. Mutta nykyään pidetään sitä, joka niin sanoo, puolihulluna. Niin syvälle on langettu skeptillisyyteen.

Herran sana sanoo meille Jer. 23:28 (missä profeetta puhuu Herran suulla): "Se, jolla on minun sanani, puhukoon minun sanani uskollisesti. Mitä tekevät oljet jyvien seassa? sanoo Herra." Meidän saarnojemme pitää sisältää vain jyviä, ei olkia. Apostoli Paavali varoittaa galatalaisia sanoen: "Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan" (Gal. 5:9). Yksikin ainoa väärä oppi, hän tahtoo sanoa, turmelee koko opin. Ja Mooses jo varoittaa: "Älkää lisätkö mitään siihen älkääkään ottako siitä mitään pois" (5 Moos. 4:2), ja Johannes päättää koko Raamatun samoilla sanoilla. Jos nyt sanotaan: "Niin pitkälle ei milloinkaan päästä, että voitaisiin esittää kaikki uskonkohdat Raamatun mukaisesti", niin se on perkeleen oppia. Eritoten kun ylioppilaat kuulevat sellaista, vuodatetaan heidän sydämiinsä todella helvetillistä myrkkyä; silloinhan he lakkaavat ahkeroimasta päästäkseen totuuden perille ja siitä selville. Mutta vaikka joku saattaisikin sanoa: "Saarnassani ei ollut lainkaan väärää oppia", voi koko saarna kuitenkin olla väärä. Voisiko se olla totta? Niin sanoo väitteemme jälkiosa. Ainoastaan sellainen on puhdasoppinen opettaja, joka myös erottaa oikein toisistaan lain ja evankeliumin. Siinä koetellaan perimmiltään oikea saarna. Ei ole kysymys ainoastaan siitä, että kaikki lauseet, joita saarnassa on, ovat Jumalan sanasta ja sen mukaiset, vaan myös siitä, ovatko laki ja evankeliumi toisistaan erotetut. Kahdella rakennusmestarilla voi olla käytettävänä aivan samat rakennusaineet, mutta toinen saa niistä syntymään ihanan rakennuksen, kun taas toinen, jolla on aivan samat aineet, turmelee kaiken. Jos hän ei ole täysjärkinen, hän ehkä alkaa katosta, sijoittaa kaikki ikkunat yhteen huoneeseen tai ottaa ja panee kaikki kivet päällekkäin, niin että koko rakennus tulee vino. Toisesta talosta tulee vino ja kelvoton ja se luhistuu, toinen pysyy pystyssä, ollen asuttava ja soma. Samoin voivat

kaikki opit olla kahdessa saarnassa, mutta toinen on ihana ja suurenmoinen, toinen läpeensä nurja.

Huomatkaa tämä tarkoin! Jos kuulette kiihkohenkien saarnoja, teidän täytyy useinkin sanoa: "Hän saarnasi totuutta", mutta ette kuitenkaan voi tuntea olevanne tyytyväisiä. Salaisuuden selitys on tämä: saarnaaja ei ole oikein erottanut lakia ja evankeliumia, ja sitä myöten on kaikki väärää. Hän on saarnannut lain totuutta siinä, missä hänen olisi pitänyt tuoda julki evankeliumin totuus, ja on esittänyt evankeliumin totuutta siinä, missä olisi pitänyt esittää lain totuutta. Se joka nyt seuraa tätä saarnaajaa, eksyy eikä pääse Jumalan totuuden varmalle pohjalle; hän ei pääse varmuuteen armosta ja autuudesta. Samoin on usein ylioppilaiden pitämien saarnojen laita. Lohdutusta on tarjolla, sanotaan: "Kaikki on armoa", sitten: "On tehtävä hyviä tekoja" ja sitten taas: "Meidän tekemisemme on kaikki turhaa". Kaikki on siinä aivan sekaisin, eikä kukaan ymmärrä sitä, kaikkein vähiten se, jolle toinen on tarpeellisempi kuin toinen. Laki ja evankeliumi täytyy erottaa oikein. Pitäkää huoli siitä, että noudatatte tätä sääntöä valmisttaessanne saarnojanne! Sanat tuntuvat ehkä joskus hersyneen oikein hyvin, mutta lukekaapa saarnanne ja tarkatkaa, ovatko laki ja evankeliumi oikein erotetut; silloin teette usein tämän huomion: Aivan oikein, tuossa on virhe! Saarna on silloin väärä, huolimatta siitä, että se ei sisällä väärää oppia. Kuulkaa nyt kuitenkin vielä myös raamatunkohtia, jotka ovat todistuksena siitä.

2 Tim. 2:15: "Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa." 'Ὁρθοτομεῖν', "oikein jaella", on ilmeisesti käytetty metaforan tapaan (kuvaannollisesti). Sana on saatu joko pappien suorittamasta jakelusta tai siitä jakamisesta, johon perheenisän täytyy ryhtyä huolehtiessaan perhekuntansa ruoasta ja juomasta. Jälkimmäinen käsitys näyttää olevan oikea, vaikka monet meidän jumaluusoppineistamme yhtyvät edelliseen. Herrakin sanoo: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokaosansa" (Luuk. 12:42). Tässä asetetaan hyvälle huoneenhaltijalle kaksi vaatimusta: ensiksikin, että hänen täytyy palvelusväelle, palvelijoille, palvelijattarille ja lapsille ajallaan antaa kaikkea mitä he tarvitsevat, sitten on hänen toiseksi annettava itse kullekin heidän ruokaosansa, se mikä juuri kullekin yksityiselle

on tarpeen. Jos ei huoneenhaltija tekisi mitään muuta kuin tuottaisi kaikkea keittiöstä ja kellarista, hän ei olisi ymmärtäväinen; silloin ehkä lapset ottaisivat itselleen liikaa, eivätkä muut saisi mitään. Hänen on myös annettava jokaiselle oikea ruokaosansa, aina sen mukaan kuin hän on tehnyt työtä raskaammin tai kevyemmin. Ja jos lapsia ja aikuisia on aterialla, hän olisi houkka, jos hän antaisi lapsille syötäväksi lihaa ja viiniä, mutta aikuisille maitoa ja keveitä ruokia. Mutta kuinka vaikeata onkaan huomata, että saarnassa usein tehdään samat virheet. Saarnaaja ei saa ripotella kaikkia oppeja sen mukaan kuin hänen päähänsä pälkähtää, vaan hänen on annosteltava niitä kuulijoilleen kunkin tarpeen mukaan. Hänen on oltava apteekkarin kaltainen, jonka on annettava potilaille sitä lääkettä, joka auttaa juuri siihen tautiin, mikä heitä vaivaa. Samoin on saarnaajankin annettava kullekin, mitä hän tarvitsee. Hänen täytyy antaa suruttomien, huolettomien ja hillittömien syntisten kuulla lain jyrinää, mutta särkyneiden syntisten Vapahtajan suloista armonääntä. Sitä merkitsee määräosansa antaminen kullekin.

Hes. 13:18–23: "Näin sanoo Herra, Herra: Voi niitä naisia, jotka sitovat taikasiteet kaikkiin ranteisiin ja tekevät hunnut kaikenkorkuisiin päihin pyydystääksensä sieluja! Toisia sieluja te pyydystätte minun kansaltani pois, toisten sielujen annatte elää omaksi eduksenne. Ja te häpäisette minut kansani edessä muutamista ohrakourallisista ja leipäpalasista, kun kuuletatte sieluja, joiden ei olisi kuoltava, ja annatte elää sielujen, jotka eivät saisi elää; kun valhettelette minun kansalleni, joka kuuntelee valhetta. Sen tähden, näin sanoo Herra, Herra: Minä käyn käsiksi teidän taikasiteisiinne, joilla olette pyydystäneet sieluja niin kuin lintuja, ja revin ne teidän käsivarsistanne ja lasken ne sielut irti — sielut, jotka te olette pyydystäneet — niin kuin linnut. Ja minä revin teidän huntunne ja pelastan kansani teidän käsistänne, niin etteivät he enää joudu teidän kätenne saaliiksi; ja te tulette tietämään, että minä olen Herra. Koska olette valheella murehduttaneet vanhurskaan sydämen, vaikka minä en tahtonut häntä murehduuttaa, ja olette vahvistaneet jumalattoman käsiä, ettei hän kääntyisi pahalta tieltänsä ja saisi elää, sen tähden ette enää saa petosnäkyjä nähdä ettekä ennustella ennustelujanne, vaan minä pelastan kansani teidän käsistänne; ja te tulette tietämään, että minä olen Herra." Voitte tästä huomata, että sellaisesta saarnaajasta lausutaan voi-huuto, joka tietää seurakunnan tarvitsevan lakia, mutta vaikenee

leipäpalasen tähden. Voi, voi jokaista, joka tekee taikasiteitä ja huntuja suruttomille syntisille! Ne jotka heidän pitäisi lailla herättää unesta, he tuodittavat uneen evankeliumilla. Mutta evankeliumia käytetään väärin silloin kun sitä saarnataan niille, joita synty ei kauhista. Toisaalta on kauheaa, jopa vielä kauheampaa, jos seurakunnanpaimen on lainomainen opettaja eikä tahdo saarnata seurakunnalleen evankeliumia, koska hän ajattelee, että ihmiset kuitenkin käyttävät sitä väärin. Senkö vuoksi se olisi riistettävä vaivaisilta syntisiltä? Menkööt jumalattomat menojaan! Saavathan Jumalan lapset kuitenkin kokea, kuinka lähellä apu on ja kuinka helposti se on saatavissa. Mutta joka vaikenemalla salaa evankeliumin lohdutuksen tarpeessa olevalta, se ei erota lakia ja evankeliumia ja — voi, voi häntä!

Sak. 11:7: "Niin minä siis kaitsin teuraslampaita lampaista kurjimpien tähden. Ja minä otin itselleni kaksi sauva; minä nimitin toisen 'suloudeksi' ja toisen minä nimitin 'kovuudeksi', ja niin minä kaitsin lampaita."¹⁾ Oikealla, hengellisellä paimenella on kaksi sauva. 'Sulous' on evankeliumi, ja 'kovuus' on laki. Hänen on nyt tarkoin tiedettävä, ketä kohtaan hänen on käytettävä toista, ketä kohtaan toista sauva. Messias sanoo käyttäneensä kovuuden sauva teuraslampaita kohtaan, jotka ovat teurastusta, ei laiduntamista varten. Lampaista kurjimmat ovat syntisraukat. Heitä kohtaan hän kayttelee evankeliumin lohdullista sauva. Useimmat saarnaajat hairahtuvat tässä kohden, viskaavat kovan kartun lammasten poljettavaksi ja käyttävät lempeyden sauva heittiöitä kohtaan. — Muuten Lutherin käänös tähän kohtaan on mestarillinen. Kunpa pysyisivät omissa askareissaan ne, jotka tahtovat korjailla Lutherin raamatunkäännöstä!

Luontokin opettaa, että on olemassa eräitä aineita, joita ei mitenkään saa sekoittaa, jos mieli, että ne säilyttävät parantavan voimansa. On olemassa aineita, jotka sellaisinaan ovat parantavia, mutta jos niitä sekoittaa toisiinsa, niistä tulee myrkkyä. Samoin on laita myöskin lain ja evankeliumin. Tai ajatelkaapa värejä; jos otatte keltaista ja sinistä ja sekoitate niitä, tulos ei ole sinistä eikä keltaista, vaan vihreää. Jos näin sekoitetaan saarnassa lakia ja evankeliumia, syntyy *tertium genus* (kolmas laji), joka ei ole kumpaakaan, vieläpä jonka kautta kumpikin menettää voimansa.

¹⁾ Lutherin käänöksen mukaan.

Luther kirjoittaa saarnassaan lain ja evankeliumin erottamisesta (WA 36, 12): "Sen tähden on mitä tärkeintä, että nämä kaksi erilaista sanaa erotetaan oikein ja tarkoin; missä näin ei tehdä, ei voida ymmärtää lakia eikä evankeliumia, vaan omattunnot tuhoutuvat sokeuden ja erheen vallassa. Lailla on nimittäin oma määränsä, mihin asti sen on edetävä ja mitä sen on saatava aikaan, ja se ulottuu Kristukseen asti. Sen on kauhistettava katumattomia Jumalan vihalla ja epäsuosiolla. Vastaavasti on evankeliumillakin oma virkansa ja tehtävänsä saarnata murheellisille omilletunnoille syntien anteeksiantamusta. Siitä syystä ei näitä kahta voida sekoittaa toisiinsa oppia väärentämättä, ei myöskään käytellä toista toisen sijasta. Laki ja evankeliumi ovat näet tosin kumpikin Jumalan sanaa, mutta eivät samanlaista oppia." — Te voitte aivan kohdalleen sanoa, mitä laki sanoo ja mitä evankeliumi; mutta jos sanotte sen niin, että ne sekaantuvat toisiinsa, on tuloksena sielun myrkky. Laki ja evankeliumi ovat Jumalan sanaa, mutta kahdenlaista oppia. Sillä, joka ei tätä oikeaa erotusta tunne, ei ole yhtään mitään. Tämän eron pelkkä tietäminen ja oppiminen ei tosin sekään hyödytä — senhän voi muutamassa hetkessä oppia, niin että voi tutkinnossa suoriutua kysymyksistä, — kokemuksen on tultava lisäksi. Silloin vasta huomataan, että näiden kahden opin erottaminen on jotakin suurenmoisen ihanaa!

Luther sanoo mainitun saarnansa alussa: "Pyhän Paavalin tarkoitus on seuraava: Kristikunnassa on sekä saarnaajien että kuulijoiden opetettava määrättyä eroa lain ja evankeliumin, tekojen ja uskon välillä ja ymmärrettävä se; sellaisen käskynhän hän antaa Timoteuksellekin kehottaessaan häntä oikein jakelemaan totuuden sanaa (2 Tim. 2:15). Tämä lain ja evankeliumin erottaminen on näet kristikunnan korkein taito, ja joka ainoan, joka kerskaa kristityn nimestä tai omistaa sen itselleen, on se taidettava ja tiedettävä. Jos näet tässä kohdassa ollaan puuttuvaisia, ei kristittyä voi arvata pakanaa tai juutalaista paremmaksi; niin tärkeä tämä erottaminen on. Siksi Paavalikin niin tiukasti vaatii, että kristittyjen keskuudessa on tarkoin ja oikein erotettava toisistaan nämä kaksi oppia, nimittäin lain ja evankeliumin opit. Kumpikin on tosin Jumalan sanaa, laki eli kymmenen käskyä ja evankeliumi; näistä Jumala on jälkimmäisen antanut alun perin paratiisissa, edellisen Siinain vuorella. Mutta se on tärkeää, että oikein erotetaan nämä kaksi sanaa toisistaan eikä sekoiteta niitä keskenään, muussa tapauksessa ei voida oikein ymmärtää ja tajuta toista sen paremmin kuin toistakaan; vieläpä jos arvellaan omistettavan molemmat, ollaankin vailla kumpaakin."

Viides iltaluento

(Lokakuun 17. p:nä 1884.)

On sängen ihanaa ja käsittämättömän ihmeellistä, ettei Jumala hallitse tämän maailman valtakuntia välittömästi, vaan ihmisten kautta, jotka kuitenkin ovat siihen aivan liian lyhytnäköisiä ja heikkoja, muusta puhumattakaan. Vielä verrattomasti ihmeellisempää on kuitenkin, ettei Jumala edes armovaltakuntaansa istuta, hoida, levitä eikä pidä yllä välittömästi, vaan siihen kerrassaan kykenemättömien ihmisten kautta. Se osoittaa Jumalan ihmisystävyyttä ja suopeutta, samalla kuitenkin myös hänen viisauttaan, jota mikään ihmisymmärrys ei voi käsittää eikä saada selville. Kuka voi näet mitata sitä Jumalan rakkauden suuruutta, joka ilmenee siinä, ettei Jumala ainoastaan tahdo tehdä autuaaksi hänestä luopunutta maailmaa, vaan että hän tahtoo käyttää siihenkin ihmisiä itseään, siis samoja syntisiä? Kuka voi mitata sen Jumalan viisauden rikkauden, että hän osaa toteuttaa pelastustekonsa siihen aivan kykenemättömien ja kelvottomien ihmisten kautta ja että hän tähän asti on niin ihanasti suorittanut sitä ja yhä vielä suorittaa?

Rakkaat ystäväni, tässä ei ole teille kyllin syytä ainoastaan nöyrään ihmetykseen, vaan myös sisäiseen iloon ja riemuun siitä, että Jumala tahtoo teistäkin aikanaan tehdä tällaisia armonsa välineitä! Ajatelkaapa vain: jos te täällä voisitte oppia pidentämään teidän huostaanne uskottujen ihmisten elinikää viidelläkymmenellä vuodela tai suorastaan herättämään kuolleita uuteen ajalliseen elämään, kuinka suurelta ja ihanalta näyttäisikään silloin teidän kutsumuksenne, ei ainoastaan teidän omissa silmissänne, vaan kaikkien ihmisten! Kuinka teistä tapeltaisiinkin! Kuinka erinomaisina ihmisinä teitä pidettäisiin! Minä aarteena teitä pidettäisiinkään, jos teidät voitaisiin saada! Kuitenkaan se kaikki ei olisi mitään sen kutsumuksen ylevyyden ja ihanuuden rinnalla, johon teidän on täällä tarkoitus valmistua. Teidän tehtävänne ei ole pidentää huostaanne uskottujen ihmisten kurjaa ajallista elämää, vaan tuoda heille se elämä, jossa kaikki, mikä autuutta on, nousee korkeimpaan määräänsä, se elämä, joka on iankaikkinen, siis loputon. Teidän tehtävänne ei ole herättää huostaanne

uskottuja henkiin elämään tätä ajallista elämää, ajallisesta kuolemasta tähän kurjaan elämään, vaan teidän on temmattava heidät heidän hengellisestä ja iankaikkisesta kuolemastaan taivaan ovelle.

Jos oikein ajattelisitte, kuinka suuren kunnian Jumala on näin antanut teille, te lankeaisitte päivittäin, vieläpä joka hetki polvillenne, vieläpä heittäytyisitte kasvoillenne maan tomuun ja sanoisitte psalminlaulajan sanoin: "Herra, mikä on ihminen, että hänestä lukua pidät, mikä ihmlapsi, että häntä ajattelet" (Ps. 144:3). Se kannustaisi teitä myös päivittäin ja hetkittäin kokonaan antamaan itsenne armolliselle Jumalalle ja sanomaan: "Tässä saat minut ruumiineni ja sieluineni ja kaikkine voimineni! Tahdon kuluttaa kaikki voimani sinun palveluksessasi." Kuinka alttiisti olisittekaan valmiit uhraamaan kaiken kutsumuksenne hyväksi ja valmistumaan Jumalan työvälineeksi.

Teidän kohdallanne jää kuitenkin tärkeimmäksi ensin, ennen kuin käytte muita opettamaan, itse perin pohjin ja elävästi tutustua siihen, mitä Jumala profeettojensa ja apostoliensa kautta on ilmoittanut ihmisten autuudeksi. Jatkakaamme sen tähden iloisin mielin tähdellisen aiheemme tarkastelua.

Kuulkaapa aluksi kaksi *Joh. Gerhardin* todistusta. Tosin hän ei osaa niin jumalaisella puhetaidolla puhua kokemuksen asioista; se oli suotu vain Lutherille. Mutta Gerhard on ansiokkaasti tutkinut Lutheria ja esittänyt hänen oppiaan järjestelmällisesti. Hän kirjoittaa seuraavaa (*Loc. de evang.*, § 55): "Jos kohta lain ja evankeliumin erotuksesta on *kaikkialla* pidettävä kiinni," — Huomatkaa tarkoin: kaikkialla! Ei ole olemassa oppia, jossa ei samalla asetettaisi lain ja evankeliumin oikean erottamisen vaatimusta. — "niin on se kuitenkin erikoisesti otettava huomioon kahdessa kohdassa: 1. Vanhurskautuksen opinkohdassa, koska meidän vanhurskautuksemme ei tule laista, se kun näet on meidän lihamme heikkouden ja turmeltumuksen tähden tässä suhteessa tietyllä tavalla, jos kohta tilapäisesti, kykenemätön (Room. 8:3)," — Laki ei kuulu vanhurskautusoppiin. Kuinka tärkeitä se onkaan! Koska me emme lain avulla voi tulla autuaiksi, Jumala valmistaa meille toisen keinon, jonka kautta me voimme tulla autuaiksi. Kysymys on ainoastaan siitä, otammeko sen, nimittäin evankeliumin, ilosanoman, vastaan. Jos poistatte Raamatusta vanhurskautusopin, ei Raamatulla enää ole merkitystä muuna kuin siveyskirjana muiden joukossa. — "vaan evankeliumista, jossa se vanhurskaus, joka Jumalan edessä kelpaa, ilmestyy ilman lakia

(Room. 3:21), koska se on Jumalan voima pelastukseksi kaikille, jotka uskovat (Room. 1:16). Siitä syystä ihmisiä on kehotettava, jopa yllytettävä suorittamaan tekoja lain normien mukaan, mutta sille tapahtumapaikalle, missä meidän vanhurskautuksemme Jumalan edessä tapahtuu, ei niitä pidä tuotaman, sillä siinä vallitsee jatkuva vastakohtaisuus tekemisen ja uskon, armon ja tekojen, lain ja evankeliumin välillä."

Voi meitä, jos me valmistaudumme esittämään evankeliumia, mutta otamme siihen mukaan lakia! Niin kuitenkin teemme, jos silloin sanomme jotakin enemmän kuin: Ota vastaan! Silloin se on lakia. Evankeliumi ei vaadi meiltä yhtään mitään, se vain sanoo: Tule syömään ja juomaan! Evankeliumi tarjoaa meille juuri suuren ehtoollisen. Tässä hairahtuvat kaikkein useimmat saarnaajat. He ovat huolissaan siitä, että jos he julistavat evankeliumia liian selkeästi, ihmiset lankeavat synteihin, ja se on sitten heidän syynsä. He arvelevat, että se on yllykettä lihalle. Totta onkin, että evankeliumi on monelle kuoleman haju kuolemaksi, mutta se ei ole evankeliumin syy, vaan johtuu ainoastaan siitä, että evankeliumia ei oteta vastaan eikä uskota siihen. Jos ajattelen: "Minä uskon", ei se vielä ole uskoa, vaan minun koko sydämeni pitää olla siinä mukana, sen on levättävä evankeliumissa. Silloin on minussa myös tapahtunut muutos, silloin en voi muuta kuin rakastaa Jumalaa ja palvella häntä. Tosin on ihmisiä, sen jälkeen kun he ovat tulleet uskoon, myös vielä mitä vakavimmin kehotettava, mutta kehotuksia ei saa tuoda vanhurskautuksen tapahtumapaikalle. Lain täytyy edeltä käsin tehdä tehtävänsä, jotta kuulijat isoavina ja janoavina ottaisivat vastaan evankeliumin ja joisivat täysin siemauksin. Niin pian kuin ihminen on tullut vaivaiseksi syntiseksi, niin pian kuin hän näkee, ettei hän omin neuvoin voi tulla autuaaksi, silloin sanoo Kristus, vaikka ei ihmisessä vielä olekaan rakkaus herännyt: "Kas, siinä oikea mies! Tule minun luokseni sellaisena kuin olet, minä autan sinua, minä vapautan sinut kuormasta, joka sinua painaa, ja se kuorma, jonka minä panen sinun kannettavaksesi, on kevyt kuorma ja sovelias ies." Kun minun on sanottava ihmiselle, kuinka hän voi tulla vanhurskaaksi, on kaikkein tärkeintä, että minä silloin julistan hänelle Jumalan vapaan armon, peittelemättä mitään, sanomatta mitään muuta, kuin mitä Jumala evankeliumissa sanoo. Siinäin vuoren ympärille on rakennettava aitaus, mutta Golga-

tan vuoren ympärille ei saa mitään aitausta rakentaa. Siellä on Jumalan viha sammutettu kaikkien kohdalla.

Herra on antanut kirkolle kaksi avainta, ja kirkon välityksellä myös kaikille saarnaajille: sitoma-avaimen ja päästön avaimen. Sitoma-avain sulkee taivaan, päästön avain avaa sen. Saarnaajalla on kädessään nämä molemmat ihmeelliset avaimet; kirkko on antaessaan hänelle saarnaviran samalla uskonut hänelle nämä avaimet.

Gerhard sanoo nyt, että lain ja evankeliumin erottaminen on otettava huomioon: "2. avaintenvallan käytössä kirkossa. Katumattomille ja suruttomille ei ole julistettava syntien anteeksiantamusta," — Olishan häpeällistä lain ja evankeliumin sekoittamista, jos tahdottaisiin julistaa evankeliumia katumattomille. Sehän olisi suorastaan samaa, kuin jos tahtoisin ylenpalttisen kylläisen ihmisen suuhun tukkia vielä lisää ruokaa. — "vaan pikemminkin Jumalan vihaa laista. Room. 2:9: 'Tuska ja ahdistus jokaisen ihmisen sielulle, joka pahaa tekee'. 1. Tim 1:9: 'Lakia ei ole pantu vanhurskaalle, vaan laittomille ja niskoitteleville, jumalattomille' jne., jotka se syytöksensä ja kirouksensa taakalla masentaa maahan. Murskatuille sydämille ei ole teroitettava lain uhkauksia, vaan niihin on pikemminkin vuodatettava evankeliumin lohdutuksen öljyä. Jes. 66:1: 'Mikä olisi huone, jonka te minulle rakentaisitte?', j. 2: 'Minä katson sen puoleen, joka on nöyrä, jolla on särjetty henki ja arka tunto minun sanani edessä'. Matt. 11:3: 'Köyhille julistetaan evankeliumia'."

Jos tiedän, että ihminen on siinä tilassa, että evankeliumi ei häntä hyödytä, en saa sitä hänelle julistaa. Asian laita on kuitenkin hieman toisin, jos esiinnyn julkisesti. Silloin minun on otettava ensi sijassa huomioon Jumalan valitut lapset. Yhtä kaikki minun on silloinkin saarnattava lakia. Sellainen saarna, joka ei lainkaan sisällä lakia, ei ole minkään arvoinen. Jokaisessa seurakunnan kokouksessa on aina vielä katumattomia, ja heitä on peljätettävä nousemaan synnin unesta. — Jos joku kehotuksen saatuaan heti sanoo: "Mitä tyhjiä, tuohan ei ole minkään arvoista", hän osoittaa, ettei hänen sydämensä vielä ole murtunut.

Eräässä toisessa kohdassa *Gerhard* kirjoittaa (*Loc. de evang.*, § 52): "Syyt, joiden tähden mainittu erotus on tarkoin määriteltävä ja miksi siitä on ankarasti pidettävä kiinni, ovat useammat: 1. vanhurskautuksen uskonkohta ei pysy puhtaana, vieläpä se ei voikaan pysyä puhtaana, jos näiden oppien erottaminen laiminlyödään, mistä sei-

kasta varhaisempien aikojen kirkkohistoria on riittävänä esimerkinä." — Voi sitä, joka sekoittaa myrkkyä vanhurskautsoppiin! Hän myrkyttää kaivon, jonka Jumala on kaivanut ihmisten pelastukseksi. Se joka riistää ihmiseltä tämän opin, ryöstää häneltä kaiken. Silloin on kristinuskosta poistettu sen sydän, eikä se enää sykkäile; silloin ovat taivaan tikapuut poistetut; silloin ei ole enää mitään toivoa ihmisen pelastumisesta. — "2. Kristuksen hyvät teot hämärtyvät suuressa määrin, jos ei evankeliumin opin ja lain opin välille vedetä selviä rajoja." — Niin pian kuin me sekoitamme keskenään lain ja evankeliumin, me pimitämme Kristuksen hyvät teot, riistämme Kristukselta hänen kunniansa lukemalla jotakin myös ihmisen ansioksi, ja näin me riistämme häneltä koko kunnian. Jumala on luonut meidät ilman meidän apuamme ja hän on myös tekevä meidät autuaiksi ilman meidän apuamme. Meidän on kiitettävä häntä siitä, että meidät on luotu olennoiksi, joilla on iankaikkisen elämän toivo.

Voi sitä, joka sanoo, että ihmisenkin on jotain tehtävä autuudekseen! Hän kieltää Kristukselta hänen koko merkityksensä. Merkitseehän Jeesus autuaaksitekiää, ei autuuteen auttajaa niin kuin saarnaajat; hän on täysin hankkinut meille pelastuksen. Siksi me myös olemme niin jyrkkiä kiistellessämme opista armovalitsemuksesta. Pohjimmaltaan ei siinä näet ole kysymys mistään muusta kuin siitä, että me tahdomme pitää lain ja evankeliumin erottamisen voimassa, kun taas meidän vastustajamme sekoittavat ne keskenään. Kuullessaan sanottavan: "Sulasta armahtavaisuudesta hän on valinnut meidät armonsa ylistykseksi, Jumala tahtoo yksin saada kunnian siitä, että hän pelastaa meidät jne.", he sanovat: "Kauheaa oppia! Silloinhan Jumala olisi puolueellinen. Jumalan on täytynyt nähdä ihmisessä jotakin, jonka tähden hän on valinnut juuri sen ihmisen. Jos hän on nähnyt jotakin hyvää, hän on hänet valinnut." Mutta silloinhan ihminen on oikeastaan pelastuksensa tärkeimpänä syynä. Silloin ihminen voi sanoa: "Jumalan kiitos! Minäkin olen nyt tehnyt jotakin pelastumisekseni." Mutta sitten kun olemme saapuneet taivaalliseen isänmaahan, sanomme ennemminkin näin: "Jos kaikki olisi käynyt minun mukaani, en olisi milloinkaan löytänyt pelastustani; ja jos olisinkin sen itse löytänyt, olisin sen kuitenkin jälleen hukannut. Sinä tulit ja vedit minut sanasi puoleen milloin murheen, milloin tuskan, milloin sairauden kautta! jne. Kaikki ne ovat olleet vain välineitä sinun kädessäsi, vetääksesi minua taivaaseen päin, kun

sen sijaan minä aina tahdoin tuomiotani kohti." Siellä saamme tosiaankin ihmetellen huomata, ettei ole kulunut hetkeäkään, ettei Jumala olisi työskennellyt meidän hyväksemme, että me tulisimme autuaiksi ja ettei ole ollut hetkeäkään, jolloin me olisimme tahtoneet... "Niin, sinä yksin olet minut lunastanut ja sinä yksin teet minut autuaaksi", meidän täytyy sanoa Jumalalle. Minä en tosiaankaan voi tehdä mitään autuudekseni, niin totta kuin on Jumala taivaassa. Siitä on tässä kiistassa kysymys.

Gerhard: "3. Lain ja evankeliumin sekoittamisesta seuraa välttämättä omientuntojen hämääntyminen, koska näet suurissa ja vakavissa omantunnon kauhuissa todellinen ja luja lohdutus ei pysy voimassa, jos evankeliumin armolupaukset väärennetään." — Lain ja evankeliumin sekoittaminen tuo mukanaan omantunnon rauhatonmuuden. Mikään saarnaaminen, olipa se miten lohdullista hyvänsä, ei auta vähääkään ihmisiä, jos siihen liittyy piikki. Silloin maistuu tosin evankeliumin hunaja aluksi makealta, mutta jos sen vieressä on lain piikki, on kaikki taas pilalla. Omatunto ei voi rauhoittua, jollen sano: Jumala ottaa sinut armosta vastaan. Jos saarnaaja sanoo: "Tulkaa, kaikki on valmiina, mutta — sitä ja sitä teidän on vielä tehtävä", silloin olen hukassa, sillä silloin minun on pakko aina ajatella: Olenko todella tehnyt kaiken Jumalan tahdon mukaisesti? Silloin on minun kohdallani kaikki turhaa.

Kuudes iltaluento

(Lokakuun 24. p:nä 1884.)

Muuan vanha, hurskas luterilainen jumaluusoppinut kuvailee jumaluusopin ylioppilaita muun muassa seuraavaan tapaan: "Kun he tulevat yliopistoon, he tietävät kaiken. Opintojensa toisena vuonna he huomaavat, että on olemassa kuitenkin yhtä ja toista, mitä he eivät tiedä. Viimeisen opintovuotensa lopussa he ovat vakuuttuneita siitä, etteivät he tiedä yhtään mitään." On helppo huomata, mitä tuo vanha jumaluusoppinut näin sanoessaan tahtoi opettaa, nimittäin ettei ole olemassa surkeampaa harhaluuloa kuin että luulee tiedoissa edistyneensä jo varsin pitkälle, ja että ihmisen suuret luulot tiedoistaan

ovat varmana merkinä siitä, että niiden täytyy olla hyvin pinnallisia. Tämähän on aivan yhtäpitävää apostoli Paavalin lausuman kanssa: "Jos joku luulee jotakin tietävänsä, ei hän vielä tiedä, niin kuin tietää tule" (1 Kor. 8:2). Siksi ovatkin kaikki suuret kasvattajat ja opettajat antaneet oppilailleen ohjeen: "*Non multa, sed multum*" (ei monia asioita, vaan paljon). Lopultakaan ei ole kysymys niinkään siitä, mitä ja kuinka paljon tiedetään, kuin siitä *kuinka* se tiedetään. Mitä syvemmälle joku tunkeutuu tieteeseensä, sitä nopeammin hän tulee vakuuttuneeksi siitä, että häneltä kuitenkin vielä puuttuu sängen paljon. Hän ei yhdy meidän aikamme tunnuslauseeseen: "*Quantum est, quod scimus!*" (Kuinka paljon me tiedämmeekään!), vaan päinvastoin hän lausuu tuon suuren filosofin mukaan: "*Quantum est, quod nescimus!*" (Kuinka paljon onkaan sellaista, mitä me emme tiedä!) Mitä oppineempi ihminen todella on, sitä vaatimattomampi hän myös on, sillä hän tietää, kuinka paljon hän vielä on puuttuvainen, kuinka rajoitettua hänen tietämyksensä on ja kuinka paljon on olemassa tutkimatonta, joka ensin on tutkittava.

Jos nyt tämä koskee kaikkea tietämistä ja pitää paikkansa tietämyksen joka alalla, niin on näin aivan erikoisesti laita jumaluusopin alalla. Siinä pätee tuo mainittu apostoli Paavalin sana, jota hän ei sano oikeasta tietämyksestä, vaan tuosta hämärästä tietämisestä. Siksi *Lutherkin* huudahtaa jokaiselle, joka on laiska opintoihin: "Harjoita opintoja, *attende lectioni!* (lue tarkkaavaisesti!) Liiksi et saata Raamattua lukea; ja sitä, minkä luet, et voi liian hyvin ymmärtää; ja sitä, minkä ymmärrät, et voi liian hyvin opettaa; sitä taas, minkä hyvin opetat, et voi liian hyvin elämässäsi noudattaa. *Experto crede Ruperto.*" Ja jos nyt todelliseen tietoon, tosi tietämykseen jumaluusopin alalla liittyy suuria vaikeuksia ja suurta vaivannäköä, niin se koskee ennen kaikkea sitä oppia, joka meillä näinä iltahetkinämme on käsittelynalaisena. Kolmas väitöslauseemme tarjoaakin meille mitä parhaan tilaisuuden ymmärtääksemme oikein tämän asian.

III VÄITE

Lain ja evankeliumin oikea erottaminen on kristityn ja jumaluusoppineen vaikein ja suurin taito, jonka ainoastaan Pyhä Henki kokemuksen koulussa opettaa.

Ehkäpä nyt moni teistä ajattelee: "Tosiaanko? Tuoko voisi olla totta? Olen nyt kuullut jo viisi luentoa tästä asiasta ja olen siitä täysin selvillä. Voisiko se olla vaikein taito? Minähän osaan sen." Kuitenkin, rakas ystäväni, erehdyt suuresti! On otettava huomioon, ettei tässä tarkoiteta sitä, että lain ja evankeliumin oppi olisi niin vaikea, ettei sitä voitaisi oppia ilman Pyhän Hengen apua. Se on helppo, lapsellisen helppo. Lapsikin voi käsittää tämän opin; jokaisessa katekismuksessa se on luettavissa; ei se ole vahvaa ruokaa, vaan maitoa; se kuuluu ensimmäisiin aakkosiin, kristinopin alkeisiin, sillä ilman tätä oppia ei yksikään ihminen voi olla kristitty. Pieni lapsikin huomaa pian, että ensimmäinen pääkohta käsittelee kymmentä käskyä, toinen uskoa. Ensin ihmiselle sanotaan, mitä on tehtävä, sitten mitä ihmisen on uskottava tullakseen autuaaksi. Siinähan ei taas vaadita mitään. Tämä oppi on luonteeltaan aivan toisenlainen kuin oppi ominaisuuksista, joiden puolesta jumaluuden persoonat eroavat toisistaan. Tämä oppi on luonteeltaan aivan toisenlainen kuin oppi ennaltamääräämyksestä monine tutkimattomine salaisuuksineen. Se on luonteeltaan aivan toisenlainen kuin oppi Kristuksen jumaluuden ja ihmisyyden ominaisuuksien yhtymyksestä. Ne ovat oppeja, joita lapset eivät voi käsittää, se menee yli heidän ymmärryksensä. Toisin on laita lain ja evankeliumin opin. Sen tekin nyt tunnette. Te tunnette lain ja evankeliumin opin. Mutta nyt on puhe sen soveltamisesta (*applicatio*), sen käytännöstä (*usus*). Käytäntö juuri on vaikeaa, ja sitä ei ihminen oman harkintansa varassa voi täysin toteuttaa. Pyhän Hen-

gen on se meille opetettava kokemuksen koulussa. Se taito on ensiksikin ylen vaikea ja ylen korkea taito saarnaajalle kristittynä. Toisekseen se on ylen vaikea ja ylen korkea taito saarnaajalle saarnaajana.

Ensiksikin on siis lain ja evankeliumin erottaminen ylen vaikea ja ylen korkea taito saarnaajalle kristittynä. Onpa lain ja evankeliumin oikean erottamisen taito kaikkein suurin taito, mitä ihminen voi oppia.

Ps. 51:12,13: "Jumala, luo minuun puhdas sydän ja anna minulle uusi, vahva henki. Älä heitä minua pois kasvojesi edestä, äläkä ota minulta pois Pyhää Henkeäsi."

Daavid pyytää Jumalalta vahvaa henkeä. Hän oli vailla vahvuutta sen jälkeen kun hän oli langennut kauheasti, vuodattanut viatonta verta ja langennut aviorikokseen. Kun hän sitten tunnusti syntinsä, hän tosin sai synneistäpäästön, mutta meille ei kerrota, että Daavid heti olisi tullut iloiseksi. Päinvastoin näemme monista psalmeista, että hän oli mitä suurimmassa hädässä ja ahdistuksessa. Kun Jumalan sanansaattaja tuli ja sanoi: "Sinun syntisi on otettu pois", sanoi ääni hänen sisimmässään: "Ei, ei! Se ei ole mahdollista, syntini on liian suuri." Näemmepä hänen vielä itkevän vuoteensa vesille ja kulkevan kumarassa ja kyyryssä, sekä hänen luittensa kuivuvan kuin kesän helteessä. Tämä ylevä, kuninkaallinen profeetta tunsikin varsin tarkoin lain ja evankeliumin opin. Kaikki hänen psalminsa ovat täynnä tietoa siitä, mikä ero näiden kahden välillä vallitsee. Mutta kun hän itse lankesi, silloin käytäntö petti, ja silloin hän huusi: "Anna minulle uusi, vahva henki".

Juuri näin on kristittyjenkin laita. He pitävät Raamatun totena, Jumalan pettämättömänä sanana. Mutta kun he ovat lohdutuksen tarpeessa, he eivät sitä löydä, vaan huutavat armahdusta ja rukoilevat polvillaan Jumalaa. Jumala antoi Daavidinkin maistaa, kuinka katkera synty on. Yleensä voimme huomata, että Daavid oli lankeemuksensa jälkeen enemmän murheellinen kuin iloinen ja että häntä kohtasi onnettomuus toisensa jälkeen. Jumala ei antanut niin käydä siitä syystä, ettei hän olisi antanut hänelle anteeksi hänen syntiään, vaan varjellakseen hänet uudestaan lankeamasta. Jumala teki sen sulasta rakkaudesta ja armahtavaisuudesta. Se joka luontonsa mukaisesti on vielä kuollut synteihinsä, ajattelee: "Kuinka ihmeessä Daavid oli niin hullu, että hän vielä tuskaili menehtyöksensä, vaikka Jumala oli antanut hänelle hänen syntinsä anteeksi?" Sellainen ihminen tekee

itselleen evankeliumista mukavan pieluksen, elää edelleen synneissään, ajatellen kuitenkin pääsevänsä taivaaseen. Mutta se on lihan evankeliumia.

Luuk. 5:8: "Mene pois minun tyköäni, Herra, sillä minä olen syntinen ihminen". Eikö olekin ihmeellistä? Herra tulee tuon opetuslapsen luo, jota hän nimitti "Pietariksi", "kalliomieheksi", ja käskee heitä heittämään verkkonsa, vaikka he eivät koko yönä olleet saaneet mitään. Pietari tekee niin, vaikka ehkä ajatteleekin, ettei hän kuitenkaan tulisi mitään saamaan. Mutta kas, he saivat sellaisen paljouden kalaa, että heidän verkkonsa repeilivät. Silloin Pietari säikähtyy ja ajattelee: "Tämän täytyy olla itse kaikkivaltias Jumala! Tämän täytyy olla minun Luoja! Tämän täytyy olla myös se, joka minut kerran tuomitsee!" Silloin hän lankeaa Jeesuksen jalkojen juureen ja sanoo: "Mene pois minun tyköäni, Herra, sillä minä olen syntinen ihminen!" Hän ajattelee aivan kuin Herra olisi aikeissa sanoa hänelle: Katso, niin paljon syntiä sinä olet tehnyt, ja siksi olet ansainnut kadotuksen. Mikä siis aiheutti tämän kauhun? Miksi hän ei langennut Jeesuksen jalkojen juureen kiittääkseen häntä? Hänellä olivat hänen syntinsä hänen silmiensä edessä, hän ei voinut iloisesti kiittää, vaan hänen täytyi vapisten langeta polvilleen ja lausua Herralleen ja Vapahtajalleen nuo kauheat sanat: "Mene pois minun tyköäni, Herra!" Perkele oli riistänyt häneltä kaiken lohdutuksen ja yllyttänyt hänet sanomaan niin Kristukselle. Hän ei ajatellut muuta kuin että Herra tulisi murskaamaan hänet. Hän ei osannut erottaa lakia ja evankeliumia. Jos hän olisi osannut, hän olisi voinut rohkeasti lähestyä Jeesusta ja olisi ajatellut, että Kristus on antanut hänelle anteeksi kaikki synnit. Kuinka usein hän lieneekään myöhemmin ajatellut: "Mikä houkka oletkaan silloin ollut! Olisihan sinun silloin pitänyt sanoa: 'Jää luokseni, Herra, sillä minä olen syntinen ihminen'." Niin hän tekikin, kun hän myöhemmin oli jälleen langennut. Kun Jeesus sitten loi häneen armonrikkaan katseen, täytti hänet sanomaton riemu.

1 Joh. 3:19,20: "Siitä me tiedämme, että olemme totuudesta, ja me saatamme hänen edessään rauhoittaa sydämemme sillä, että jos sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaikki". Niin, kun meidän sydämemme ei meitä tuomitse, on helppoa erottaa laki ja evankeliumi. Siinäkin tilassa kristitty voi olla. Mutta hän joutuu myös siihen tilaan, että hänen sydämensä tuomitsee hänet. Tekipä hän mitä tahansa, hän ei saa tätä

ääntä vaikenemaan. Se puhuttelee häntä yhä uudestaan ja palauttaa yhtäkkiä hänen mieleensä hänen aikaisemmat syntinsä. Jokin aikoja sitten unhottunut synty johtuu hänen mieleensä äkisti, ja silloin hän joutuu yhtäkkiä hirvittävän kauhun valtaan. Jos ihminen silloin osaa erottaa lain evankeliumista, hän lankeaa Kristuksen jalkojen juureen ja lohdutautuu hänen ansiollaan. Se on kuitenkin vaikeaa. Hengellisesti kuolleesta ihmisestä näyttää mielettömältä kärsiä tuskia entisten syntien tähden. Hän tulee yhä välinpitämättömämmäksi kaikkien syntien suhteen. Mutta kristitty tuntee syntinsä ja tuntee myös oman tuntonsa todistuksen niitä vastaan.

Lopulta kuitenkin, kun kristityt osaavat oikein soveltaa lain ja evankeliumin eroa, he sanovat pyhään Johannekseen yhtyen: "Jumala on suurempi kuin minun sydämeni; hän on langettanut toisenlaisen tuomion, ja se koskee myös minua", Mutta se on vaikeata. Onnellisia olette, jos olette tämän taidon oppineet! Ja kun olette sen oppineet, niin älkää uskoko sitä osaavanne, vaan jääkää aina oppilaan asemaan. On tuleva hetkiä, jolloin ette osaa erottaa lakia ja evankeliumia. Mutta kun laki tuomitsee teidät, on teidän heti tartuttava evankeliumiin.

Luther opettaa näitä asioita ihanammin kuin kukaan sitten apostolien päivien, mutta kuitenkin hän tunnustaa usein maanneensa maahan lyötynä silloin, kun oli kysymyksessä asian soveltaminen käytäntöön. Perkele on usein kiusannut häntä siitä huolimatta, että hän ei ollut tehnyt mitään karkeita syntejä, vaan vaeltanut siveästi. Perkele kiusasi häntä monesti *hengellisten* syntien tähden, niin ettei hän tiennyt, mitä tehdä. Silloin hän meni usein rippi-isänsä Bugenhagenin luo valittamaan vaivaansa ja polvistui vastaanottamaan synneistä päästön. Sitten hän taas lähti sieltä iloisena.

Luther kirjoittaa (WA 36, 17 seur.): "Jumala on näet antanut nämä kaksi erilaista sanaa, lain ja evankeliumin, toisen niin kuin toisenkin, ja on kumpaankin liittänyt käskynsä: lain tulee vaatia jokaiselta täydellistä vanhurskautta, evankeliumin tulee lahjoittaa armosta lain vaatima vanhurskaus kaikille, jotka ovat sitä vailla (toisin sanoen: kaikille ihmisille). Kääntyköön siis se, joka ei ole tyydyttänyt lain vaatimuksia ja viruu vankina synnin ja kuoleman vallassa, laista evankeliumin puoleen ja uskokoon saarnaa Kristuksesta, että hän nimittäin totisesti on Jumalan Karitsa, joka kantaa maailman synnin, sovittaa taivaallisen Isänsä ja lahjoittaa aivan ilmaiseksi, su-

lasta armosta iankaikkisen vanhurskauden, elämän ja autuuden kaille, jotka sen uskovat. Pitäytyköön hän yksin tähän saarnaan, huu-takoon avukseen Kristusta, rukoilkoon armoa ja syntien anteeksiantamusta ja uskokoon vahvasti (sillä ainoastaan uskolla tämä suuri lahja voidaan ottaa vastaan), niin hänellä on, mitä hän uskoo. Tämä juuri on oikea erotus, ja se nyt vain on tärkeää, että siinä osutaan oikeaan. Siitä on helppo saarnata ja sitä sanoin eritellä, *mutta sen todelliseen käyttöön soveltaminen on suuri ja vaikeasti saavutettava taito*. Paavilaiset ja kiihkoheget eivät ymmärrä siitä mitään ja itsessänikin ja muissa, jotka siitä oivallisesti osaamme puhua, huomaan, kuinka heikkoa tämä erottaminen on. Itse taito on yksinkertainen; pianhan on sanottu, kuinka laki on toisenlainen sana ja oppi kuin evankeliumi, mutta käytännöllinen erottaminen ja taidon soveltaminen toimintaan kysyy vaivaa ja työtä."

Vähän edempänä (WA 36, 20 seur.): "Ennemminkin asiasta on ajateltava niin, että kun laki tahtoo ajaa minut hylkäämään Kristuk-sen, hänen lahjansa ja evankeliumin, silloin annan pikemminkin lain mennä menojaan ja sanon: Laki hyvä, jos minä en ole tekoja tehnyt, niin tee sinä ne; minä en tahdo sinun takiasi antaa piinata itseäni kuo-liaaksi, vangita ja pitää sinun telkiesi takana ja näin unhottaa evanke-liumin. Jos olen tehnyt syntiä, tehnyt väärin tai ollut tekemättä, niin jätän sen sinun huoleksesi. Mene siis matkoihisi ja jätä minun sydä-meni rauhaan, sinne en tahdo laskea sinua. Mutta jos vaadit ja tahdot sitä, että minä täällä maan päällä vaellan hurskaasti, siihen suostun mielelläni; mutta sikäli kuin tahdot käydä kimppuuni ja taittaa niska-ni niin että menettäisin sen, mikä minulla lahjana on, tahdon ennem-min olla sinusta kokonaan tietämätön kuin luopua lahjasta."

Laki ja evankeliumi iskevät omassatunnossa useasti yhteen kah-den vihollisvoiman tavoin. Evankeliumi sanoo: "Sinä olet Jumalan armossa"; laki sanoo: "Ei, älä usko sitä! Kuinka paljon ja törkeästi olet tehnyt syntiä! Millaisia ajatuksia ja himoja sinulla onkaan ollut!" Silloin on tosiaankin vaikea erottaa lakia ja evankeliumia. Silloin on sanottava: "Matkoihisi, laki, et sinä enää saa esittää mitään vaati-muksia. Sinun vaatimuksesi ovat aikoja sitten kyllin täytetyt. Toinen mies on minun puolestani maksanut minun velkani." Synteihinsä kuolleen ihmisen kohdalla ei tässä ole vaikeutta; hän suoriutuu hel-posti laista. Mutta kääntyneen ihmisen kohdalla se on vaikeaa. Hän

voi vieläpä joutua toiseen äärimmäisyyteen ja suistua epätoivon par-taalle.

Luther sanoo (WA 36, 13): "Se, joka hyvin osaa tämän lain ja evankeliumin erottamisen taidon, aseta korkeaan arvoon ja nimitä häntä pyhän Raamatun tohtoriksi. Ilman Pyhää Henkeä on näet mah-dotonta oikein tehdä tätä erotusta. Itsessäni saan kokea ja näen päi-vittäin muistakin, kuinka vaikeaa on pitää lain ja evankeliumin oppia erillään toisistaan. Pyhän Hengen täytyy tässä tulla mestariksi ja opettajaksi, muutoin ei yksikään ihminen maailmassa voi sitä ym-märtää eikä oppia. Sen tähden ei mikään paavi, valekristitty tai kiih-kohenki voi erottaa näitä kahta toisistaan, varsinkaan *in causa materiali et in objecto*." Kun *Luther* sanoo, että lain ja evankeliumin erottaminen on vaikeata *in causa materiali et in objecto*, hän tahtoo sanoa: Ei ole vaikeata sanoa, mikä on lain ja evankeliumin sisältö ja mikä on kummankin opin kohde; vaikeata ei ole ainoastaan aina olla varma siitä, mikä kuuluu lakiin, mikä evankeliumiin, vaan myös, kun ihmisellä on kohde *in natura* (luonnossa) edessään, sanoa: Tälle ih-miselle kuuluu laki, tälle evankeliumi. Ja kaikkein vaikeinta se on jumaluusoppineille itselleen.

Pöytäpuheissaan *Luther* sanoo (WA, Tischr. 2, 4): "Maailmassa ei ole ainoatakaan ihmistä, joka oikein osaa erottaa evankeliumin ja lain toisistaan. Kun me kuulemme saarnattavan, meistä hyvinkin tuntuu siltä, kuin me ymmärtäisimme sen, mutta kaukana siitä; Pyhä Henki yksin osaa tämän taidon. Arvelin minäkin osaavani sen, kun olin niin laajalti ja paljon kirjoittanut; mutta toden tullen, kun kovalle ottaa, huomaa selvästi, että olen vielä kaukana, kaukana siitä. Sen tähden täytyy yksin Jumalan, Pyhän Hengen, olla mestarina ja opet-tajana." — Näin tunnustaa *Luther*, joka niin monien vuosien aikana sitä ennen oli kirjoittanut asiasta paksuja kirjoja! Me olemme aina taipuvaiset enemmän kallistamaan korvamme lain kuin evankeliumin puoleen.

131. psalmin selityksessään *Luther* kirjoittaa näin (WA 40:111, 386 seur.): "Muutamat ovat ymmärtävinään nämä asiat sangen hyvin, mutta teidän on varjeltava itsenne röyhkeydeltä ja muistettava pysyä sanan oppilaina. Saatana on näet sellainen mestari, että hän osaa san-gen helposti verhota tämän eron ja tyrkyttää meille evankeliumin sijasta lakia ja päinvastoin lain sijasta evankeliumia. Kuinka usein käykään ihmisten heidän vetäessään viimeisiä hengenvetojaan niin,

että omatuntoparat takertuvat joihinkin evankeliumien lauseihin, jotka kuitenkin varsinaisesti kuuluvat lakiin, ja näin kadottavat evankeliumin lohdutuksen! Sellaisia ovat esimerkiksi tämä lause: 'Jos tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt' (Matt. 19:17), samoin tämä: 'Ei jokainen, joka sanoo minulle: Herra, Herra!, pääse taivasten valtakuntaan' (Matt. 7:21)."

Perkele tulee kuolemanhädässä ja koettaa viime hetkellä repäistä kristitty paran irti evankeliumista. Kun ihmiset, kristityt nimittäin, ovat siirtymässä iankaikkisuuteen, he ajattelevat: Olenkohan nyt edes kelvollinen? Silloin he kertaavat mielessään koko joukon raamatunlauseita, päätyen lopulta sellaisiin kuin: "Jos tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt", eivätkä tule ajatelleeksi, että sekin on lakia. Silloin ääni heidän sydämessään sanoo: Sinä et ole kelvollinen, sinä et voi pelastua. Juuri silloin ette voi erottaa lakia ja evankeliumia. Sen tähden on hyvä, jos opettelette sitä jo nuoruudessaanne. Älkää ajatelko: "Olemmehan jo kuulleet seikkaperäisen esityksen tästä opista. Jos nyt käy niin, että joudun kuolemanhätään, niin pitäydyn siihen." Entäpä jos asia olisikin meidän voimiemme varassa! Silloin perkele saattaisi teidät sellaiseen sekaannukseen, ettette tietäsi, miten suoriutua siitä. Älkää liioin ajatelko: Olenhan vielä nuori! Kuinka usein Jumala tempaakaan ihmisen pois hänen nuoruutensa ihanimassa kukoistuksessa osoittaakseen toisille, kuinka tarpeellista on ajatella kuolemaa.

"Näiden ja samanlaisten lauseiden kautta johdetaan sydämet usein niin harhaan, etteivät ne näe mitään muuta kuin sen, mitä ovat tehneet ja mitä heidän olisi pitänyt tehdä, samoin sen, mitä Jumala vaatii ja minkä hän kieltää. Tätä katsellessaan sydämet unhottavat kaiken sen, mitä Kristus on tehnyt ja mitä Jumala on luvannut Kristuksen kautta tehdä. Sen tähden älköön kukaan rohjetko väittää, että hän jo on kaiken tuon täysin saavuttanut." — Meillähän on nyt ensiksi puhe siitä, kuinka saarnaajan kristittynä on erotettava laki ja evankeliumi. Kristitty hänen näet on oltava, muuten ei hänen pitäisi lainkaan olla saarnaajana. Se joka ei vielä ole päässyt niin pitkälle, että tuntee tämän erotuksen ja soveltaa sitä käytäntöön, on vielä pakana tai juutalainen. Kristityn *forma*, hänen olemuksensa, on, että hän ymmärtää etsiä pelastustaan Kristuksesta ja siitä syystä paeta lakia.

Luther (WA 40:1, 209): "Ahdistuksen aikana tulet huomaamaan, että evankeliumi on harvinainen vieras omassatunnossa, laki sitä vastoin jokapäiväinen asuinkumppani. Järjessä on näet luonnostaan lain tunto." — Tämä on opittava kokemuksesta, muutoin ei sitä opita lainkaan. Jos olette kristittyjä, täytyy teidänkin myöntää: Se on minunkin kokemukseni; paljon enemmän saan kokea levottomuutta ja tuskaa kuin lohdutusta. Päivänpaisteen pilkahduksia ovat ne hetket, jolloin tuollainen lohdutus on sydämessä; usein tosin kuluu moniaita päiviä ilman sellaista pilkahdusta. Aina on kuitenkin pidettävä mielessä tämä: "Evankeliumi, suloinen evankeliumi oli olemassa sellaisia syntisparkoja varten kuin minä olen. Minulla on syntien anteeksiantamus Kristuksen kautta." — "Kun siis omatunto kauhistuu syntiä, jonka laki osoittaa ja tekee suureksi, on sinun sanottava näin: Aika on kuolla ja aika on syntyä; aika on kuulla lakia ja aika on olla laista välittämättä, aika on kuulla evankeliumia ja aika on olla evankeliumista tietämättä. Matkoihinsa nyt siis laki ja evankeliumi tulkoon tilalle; nyt ei ole aika kuulla lakia, vaan evankeliumia. Mutta ethän ole tehnyt mitään hyvää, ennemminkin olet tehnyt raskaasti syntiä. Sen myönnän, mutta minulla on syntien anteeksiantamus Kristuksen kautta, jonka ansiosta minun kaikki syntini ovat minulle anteeksi annetut. Mutta kun omatunto ei käy taistelua ja sinun on suoritettava ulkonaisia kutsumukseesi kuuluvia tekoja, silloin kun on kysymys sinusta sananpalvelijana, esivallan edustajana, aviomiehenä, opettajana, oppilaana jne., silloin ei ole aika kuulla evankeliumia, vaan lakia, sillä silloin sinun on toimittava kutsumuksessasi." — Kun maailman edessä on tehtävä sitä, mikä on oikein, ei siis ole aika kuulla evankeliumia, silloin, kun kutsumus on mielessä, on kuultava lakia. Kun ei ole kysymys siitä, missä suhteessa sinä olet Jumalaan, on sinun ojentauduttava lain mukaan, ei orjan tavoin, vaan lapsen.

Seitsemäs iltaluento

(Marraskuun 7. p:nä 1884.)

Kaksi viikkoa sitten kerroin teille Lutherin sanovan, ettei yksikään ihminen saata ilman Pyhän Hengen valistusta oikein erottaa toisistaan lakia ja evankeliumia, vieläpä Luther itsekin on ollut vain vähäinen aloittelija tässä ylevässä, verrattomassa taidossa. Silloin ei tarkoitukseni suinkaan ollut masentaa teitä, vaan toisaalta havahduttaa suuresta itsepetoksestaan ne, jotka tähän asti ovat pitäneet sitä varsin helppona taitona, toisaalta vapauttaa masennuksestaan ja rohkaista niitä, jotka ajattelevat: Jos jo Lutherinkin on ollut niin vaikea oppia tätä taitoa, niin vielä paljon vähemmän minä saatan siihen harjaantua.

Painakaa mieleenne: Jos kerran ihminen ainoastaan Pyhän Hengen ja tosi kristillisen kokemuksen koulussa oppii oikein erottamaan toisistaan lain ja evankeliumin, niin ihminen voi myös käydä kaikki mahdolliset koulut, — mutta jos hän ei ole ollut tässä koulussa, Pyhän Hengen koulussa, hän ei voi tätä taitoa oppia. Älköön hän ajatella, että vaikeudet, joista tässä kohden puhutaan, koskevat vain heikkolahjaisia, mutta ei lahjakkaita ja tietorikkaita nuorukaisia. Päinvastoin, mitä lahjakkaampi ja tietorikkaampi ihminen on, sitä helpommin hän tulee arvostaneeksi itseänsä korkealle ja luottaneeksi itseensä, ottaa asian kevyeltä kannalta eikä arvatenkaan juuri siitä syystä milloinkaan pääse ymmärrykseen siitä, miten nämä kaksi oppia oikein on yhdistettävä toisiinsa ja erotettava toisistaan.

Ajatelkaapa vain Khrysostomusta, joka oli etevä oppinut ja suurenmoinen puhuja, niin että häntä sen johdosta sanottiin Kultasuuksi (khrysostomos), vaikka hänen nimensä oikeastaan oli Johannes. Hänellä näytti olevan kyky tehdä kuulijoilleen mitä halusi. Jos hän tahtoi saada heidät iloisiksi, se onnistui hänelle; jos hän tahtoi saada heidät murheellisiksi, sekin oli hänen vallassaan; jos hän tahtoi panna heidät huutamaan riemusta, sekin oli hänelle mahdollista; jos hän tahtoi panna heidät valittamaan, itkemään ja huokailemaan, oli sekin hänen vallassaan. Kuitenkin tuo kelpo mies on kaiken kaikkiaan saanut aikaan vain vähän, koska hän niin kehnosti erotti toisistaan lain ja

evankeliumin, koska hän yhtenäen sekoitti niin vaarallisesti keskenään nuo kaksi oppia. Toinen esimerkki tästä on Andreas Osiander, oppinut, terävä-älyinen mies, puhujana vertaansa vailla. Aluksi hän erotti erinomaisesti lain ja evankeliumin. Se näkyy eräästä luonnoksesta, jonka hän on laatinut Augsburgin tunnustusta varten. Mutta tätä kesti vain niin kauan kuin hän tahtoi pysyä Lutherin oppilaana. Hän tuli ylpeäksi suurista lahjoistaan ja loistavista tiedoistaan ja niin hän lopulta tuli aivan sokeaksi. Seuraus siitä oli, että hän lankesi mitä kauheimpaan lain ja evankeliumin sekoittamiseen. Hän opetti näet, ettei ihminen tule Jumalan edessä vanhurskaaksi sen vanhurskauden kautta, jonka Kristus on hänelle katkeralla kärsimyksellään ja kuolemallaan hankkinut, vaan sen kautta, että Kristus olemuksellisine jumalallisine vanhurskauksineen asuu ihmisessä. Ottakaa sen tähden varoituksesta vaarin!

Jos nyt ihminen Pyhän Hengen koulussa oppii oikein erottamaan lain ja evankeliumin ja oikein osoittamaan niille niiden rajat, seuraa siitä, että kaikkein heikoimmatkin, kun he vain ovat tosi kristittyjä, kun he vain itse ovat kokeneet lain ankaruuden ja evankeliumin lohdutuksen sekä uskon voiman, ovat saaneet mitä parhaimman valmistuksen soveltaakseen sitten muihin ihmisiin sen, mitä itse ovat kokeneet. Siitä syystä saarnaajista kaikkein lahjattomimmat usein saarnaavat parhaiten. Epäilemättä monet yksinkertaiset, köyhät, vähäpätöiset ja huomaamatta jääneet maalaispresbyteerit ovat Khrysostomuksen aikana paremmin erottaneet lain ja evankeliumin kuin tämä Konstantinopolin maailmankaupungin suuri puhuja, paremmin kuin filosofisesti sivistynyt Klemens Aleksandrialainen ja paremmin kuin moniin tieteisiin perehtynyt Origenes. Saman havainnon voimme tehdä uskonpuhdistuksen aikakaudella. Yksinkertainen kirkkoherra Cordatus, Lutherin uskottu ystävä, on varmaankin tuhat kertaa paremmin erottanut lain ja evankeliumin kuin Melankhthon, *praeceptor totius Germaniae* (koko Saksanmaan opettaja), vaikka jälkimmäinen nimittikin häntä pilkkanimellä *Quadratus* (neliskulmainen), koska hän oli paljastanut Melankhthonin hänen hairahduttuaan opissa vapaasta tahdosta. Sen tähden se, joka on päässyt Herran Jeesuksen rakkauden piiriin ja tullut kokemaan lain ja evankeliumin voimaa, oppii kaikkein parhaiten lain ja evankeliumin erottamisen taidon, olkoonpa se kuinka vaikea tahansa.

Tänään tahdomme nyt tarkemmin ajatella sitä, että lain ja evankeliumin oikea erottaminen on myös korkein ja vaikein *jumaluusoppineen taito* ja että kaikki muu, mitä jumaluusoppineen täytyy tietää, on tähän taitoon verrattuna vähempiarvoista.

2 Tim. 2:15: "Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa". Sanoessaan tässä Timoteukselle, että hänen olisi *pyrittävä* osoittautumaan sanotunlaiseksi, apostoli ymmärrettävästi viittaa siihen, että lain ja evankeliumin oikea erottaminen on suuri ja vaikea taito.

Luuk. 12:42–44: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokaosansa? Autuas se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän! Totisesti minä sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi." — Herra ei tässä pidä niinkään suurena asiana sitä, että huoneenhaltija ylipäänsä puhuu Jumalan sanaa, tai, vertauskuvassa pysyäksemme, antaa jokaiselle jotakin ruoasta, joka on uskottu hänen jaeltavakseen; ei, vaan sitä, että hän ajallaan antaa jokaiselle hänen ruokaosansa, antaa jokaiselle juuri sitä, mitä hänen on hänen sieluntilansa perusteella hänelle annettava. Sen on myös tapahduttava ajallaan, sillä sellainen huoneenhaltija on kelvoton, joka antaa palvelusväelle pitkin väliajoin milloin mitäkin, kysymättä, kuinka paljon ja kuinka usein hänen on heille annettava. Samoin saarnaajan on oikein osattava taito antaa jokaiselle ajallaan sitä, mikä hänelle juuri on tarpeellista, olipa se sitten lakia tai evankeliumia. Että tämä taito opitaan ainoastaan Pyhän Hengen kautta, sen osoittaa meille

2 Kor. 2:16: "Ja kuka on tällaiseen kelpvollinen?", edelleen 3:4–6: "Tämmöinen luottamus meillä on Kristuksen kautta Jumalaan; ei niin, että meillä itsellämme olisi kykyä ajatella jotakin, ikään kuin se tulisi meistä itsestämme, vaan se kyky, mikä meillä on, on Jumalasta, joka myös on tehnyt meidät kykeneviksi olemaan uuden liiton palvelijoita, ei kirjaimen, vaan Hengen." — Ainoastaan Jumalalta apostoli odottaa saavansa kyvyn tähän korkeaan ja vaikeaan taitoon. Kirjaimella tarkoitetaan lakia, Hengellä evankeliumia. Aivan selvästi meille osoitetaan, että kumpaakin on saarnattava oikein toisen rinnalla. Siihen taas ei yhdelläkään ihmisellä ole luonnostansa kykyä, vaan

Jumalan itsensä on se annettava. Siitä syystä hänessä ei myöskään saa enää olla maailman henkeä. Se jonka sydämessä vielä asuu maailman henki, ei koskaan voi oikein oppia tätä erotusta. Jumalan Henki ei näet voi asua sellaisessa sydämessä, missä myös maailman henki tahtoo pitää hallussaan sijan ja säilyttää sen. Sen tähden ei maailma voi saada Henkeä. Jos joku tahtoo, että hänestä tulee todella δοκιμος (koetuksen kestävä), on hänen ensin tultava kristityksi. Kenties hän osaa esittää kaikki opinkohdat oikein, mutta se ei vielä riitä. Hänen täytyy myös osata jokaiselle niistä sieluista, jotka ovat koolla hänen edessään, antaa se, minkä hän tarvitsee. Se on mahdollista, jos saarnaaja kykenee tarkoin tutkimaan, miten kunkin sielun laita on. Tosin se on jotakin hyvin vaikeaa, aivan niin kuin lääkärillekin diagnoosi on kaikkein vaikeinta. Ei riitä, että käytät elävää, terävää Jumalan sanaa. Tällä terävällä miekalla voit helposti surmata sieluja, jos et anna niille sitä, mikä on tarpeen.

Sen tähden täytyy saarnaajan kyetä erottamaan, onko hänellä edessään teeskentelijä vai kunnan kristitty, hengellisesti kuollutko vai synnin unesta havahtunut, perkeleen ja lihan ahdistamako vai sellainen, joka pahuutensa tähden on annettu saatanan haltuun. Sellainen, jolla ei ole kokemusta, saattaa helposti pitää teeskentelijää tosi kristittynä jne. On siis saarnattava niin, että jokainen huomaa: "Tämä koskee sinua! Hän on kuvannut teeskentelijän juuri sellaiseksi kuin minä olen." Tai seurakunnanpaimen on kuvannut ahdistettua ihmistä juuri niin, että ahdistettu ei voi kieltää: Niin on minun laitani. Myös katuvaisten täytyy pian huomata: Lohdutus oli sanottu minulle, minun on sovitettava se itseni. Peljästyneen täytyy ajatella: Ah, mikä ihana sana, se on minua varten. Vieläpä katumattomankin täytyy voida itseksensä sanoa: Sehän on suorastaan kuva minusta. Saarnaajan täytyy sen vuoksi osata oikein kuvata jokaisen kuulijan sisintä.

Jos vain objektiivisesti esittää eri opinkohdat, ei siitä ole riittävää apua. Joka kyllä on puhdasoppinen, joka kyllä käsittää oikean opin, mutta ei itse ole kanssakäymisessä Jumalan kanssa, ei ole saanut asioitaan selviksi Jumalan edessä eikä ole saanut varmuutta siitä, onko hänen syntivelkansa anteeksi annettu vai ei — kuinka sellainen voi saada syntymään kristillisen saarnan? Tässäkin pitää paikkansa yhtä hyvin kuin pakanoiden asioissa sana: *Pectus disertum facit*, "sydän tekee kaunopuheiseksi".

Ainoastaan Pyhän Hengen koulussa, ahdistuksissa, voidaan oikein oppia erottamaan laki ja evankeliumi. Sen tähden monet lukevatkin niin mielellään Lutherin saarnoja. Aluksi hänen saarnansa eivät tosin tahdo miellyttää lukijaa. Mutta kun ihmiset voittavat vastenmielisyytensä, ehkä sen ansiosta, että saarnaaja on joskus sanonut: "Se on erinomainen saarnakirja", he mieltyvät viimein niihin niin, etteivät tahdo muusta tietääkään. Ja tosiaankin on ilo lukea Lutherin saarnoja. Joka sivulta löytää itsensä. Ensin hän kauhistuttaa ihmisen niin hirvittävästi, että kuulo ja näkö ovat mennä, ensin hän syöksee ihmisen syvyyteen; mutta tuskin hän on niin tehnyt, kun hän jo sanoo: "Uskotko sen?" "Uskon!" "Hyvä on, nouse sitten taas sieltä!" Siinä on jyrinää ja salamoita, mutta samalla heti taas Pyhän Hengen hiljainen hyminä evankeliumissa. Sitä ei voi vastustaa, vaan täytyy sanoa: Se on hyvää, vahvaa jokapäiväistä leipää, se on minun sieluni oikeaa ravintoa. Luther ei neuvo ihmistä pitkälle tielle eikä tarjoa monia oppeja siitä, kuinka voi suoriutua ahdingosta, vaan kun hän on saanut jonkun niin pitkälle, että hän huomaa olevansa vaivainen syntinen, hän sanoo: "Maltahan! Kristuksen armo on suurempi kuin koko maailman synty." Jatkuvasti hän saarnaa lakia ja evankeliumia rinnakkain, niin että laki evankeliumin ansiosta tulee entistäänkin hirvittävämmäksi ja evankeliumi lain kautta entistäänkin suloisemmaksi ja lohdullisemmaksi. Se teidän täytyy oppia rakkaalta isä Lutherilta. Silloin ihmisetkin kuuntelevat tarkkaavaisesti. Se herättää heidän mielenkiintonsa, ja he huomaavat, että saarnaaja tahtoo juuri tällä hetkellä saada heidät nostetuksi turmeluksesta, niin että heidän täytyy iloisina lähteä kirkosta.

Kuinka tarkoin täytyykään saarnaajan silloin pitää varansa, että hän ei sano mitään väärää. Sen vuoksi hänen on kerta toisensa jälkeen käytävä saarnansa läpi ja harkittava: "Onko kaikki todella aivan kohdallaan? Eikö mikään ole vastoin lakia tai evankeliumia?" Niinpä olisi väärin esimerkiksi, jos joku sanoisi: Se joka vielä pelkää kuolemaa, ei ole Jumalan lapsi; kristitty ei näet pelkää kuolemaa. Se on suuri valhe. Tosin pitää paikkansa, että kristityt eivät pelkää astua Jumalan eteen, mutta he pelkäävät vielä katoavaisuutta ja lahoamista haudassa ja muuta sellaista. Sellainen lause saarnaajan on oitis poistettava saarnastaan. Edelleen nuoriso, joka mielellään tahtoo toimia, — ja ilahduttavaa onkin, jos niin on laita — puhuu mielellään siitä, kuinka paljon onnellisempia kristityt ovat maailman lapsiin verrattu-

na. Silloin he kuitenkin usein menevät liiallisuuksiin ja sanovat: Voi ihmisparkoja, maailman lapsia, heillä ei ole mitään iloja, mitään rauhaa eikä lepoa. Se ei suinkaan ole totta. Jos maailman lapsia on tuota kuulemassa, he ajattelevat: "Voi yksinkertaista saarnamiestä! Mitähän hänkin luulee tietävänsä? Onhan meillä riemu ja rauha." Hänen on ilmaistava asia toisin. Hänen on sanottava, että maailman lapsilla tosin on riemuja ja nautintoja, mutta kerran he joutuvat ajattelemaan: "Entäpä jos asiat ovatkin niin kuin kristityt sanovat! Jos he olisivatkin oikeassa, kuinka sinun silloin käy?" Maailman humussa välähtää kuoleman ajatus esiin kummituksen tavoin ja samentaa ilon. Silloin täytyy tuollaisten ihmisten myöntää: Tuo mies osaa tosiaankin antaa oikean kuvan ihmisestä! Edelleen, jos kuvaatte kristittyjä sellaisiksi, jotka ovat ylen onnellisia eivätkä tunne minkäänlaista hätää, ei sekään ole totta. Kristityt tuntevat paljon enemmän ahdistusta, hätää ja murhetta kuin maailma. Siitä huolimatta kristitty on kuitenkin paljon onnellisempi. Jos Jumala tänä yönä tulee ja vaatii hänen sielunsa, hän ajattelee: "Jumalan kiitos, nyt on kaikki lopussa! Nyt olen kohta Vapahtajani luona!" Ahdistuksen aikana hän ajattelee: Tätähän ei kestä kauan, sitten pääsen kotiin, sitten häviää ja unhottuu kaikki mainen kurjuus ja kärsimys. Kristityt itkevät, mutta enkelit iloitsevat heistä. He tuntevat ahdistusta ja peljästystä, mutta Jumalalla on sydämellisen hyvät tarkoitukset heihin nähden, ja hän sanoo: Te olette minun rakkaat lapseni. Tässä vain muutamia esimerkkejä siitä, kuinka ei pidä ylittää rajoja, vaikka olisikin mitä parhain tarkoitus.

Toinen asia, joka teidän on otettava huomioon valmistaessanne saarnojanne, on, ettette liioin sano mitään, mikä voidaan käsittää väärin. Esimerkiksi seuraava lause: "Se joka tietén tahtoen tekee syntiä, lankeaa armosta" voidaan käsittää väärin; tosi kristitytkin tekevät näet toisinaan syntiä tietén tahtoen, mutta he ovat silloin siinä tilassa, että synti niin sanoakseni tekee *rynnäkön* heitä vastaan sisältä tai ulkoakin päin. Sellaisia sanotaan ajattele mattomuuden synneiksi. Monen luonteenlaatu on pikavihainen, vaikka sama ihminen muuten on helläsydäminen; mutta sitten tulee jotakin mutkaa matkaan, ja yks kaks hän ei voi hillitä itseään, vaan syyttää kiukkuisia sanoja suustaan. Silloin Jumalan Henki nuhtelee häntä: Katsopas, millainen ihminen sinä olet!, ja hän pyytää sitä taas Jumalaltaan anteeksi. On oikein sanoa, että kristitty tehdessään tietensä syntiä joka tapauksessa saattaa murheelliseksi Pyhän Hengen; silloin Pyhä Henki ei tahdo

olla läsnä. Sen tähden onkin ihmisille sanottava: "Se on vaarallinen tie! Silloin Pyhä Henki väistyy pois, silloin te taannutte sen sijaan että pääsisitte edistymään. Ja jollette jatka tosi parannusta tehden, tämä synty saattaa koitua teidän turmioksenne."

Yhtä helposti voidaan käsittää väärin, jos sanotaan: Hyvät teot eivät ole tarpeen, vaan ainoastaan usko. Hyvät teot ovat todella tarpeen. Jos sanon: "Ne eivät ole tarpeen autuuteen", se on oikein. Mutta hyviä tekoja tekemättä en voi pysyä oikealla tiellä. Ja Jumalahan on silloin käskenytkin niitä tekemään. Hänen tahtonsa on, että me teemme hyviä tekoja.

Väärinkäsityksen vaara on tarjolla myös, jos sanotaan: Synty ei kristittyä lainkaan vahingoita. Tosin se ei kylläkään heikkoudesta tehtynä syökse suoraa päätä Jumalan epäsuosioon, mutta siitä huolimatta se *vahingoittaa*. "Ei ole mitään *kadotustuomiota* niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat", Paavali sanoo; hän ei sano: Ei mitään syntiä. Sanalla sanottuna, kyllin varovaisesti ei voi saarnata.

Välistä on sekin väärin, jos ei jotakin asiaa selitetä ja esitetä lähemmin. Niinpä Aegidius Hunnius kuuli kerran vielä ollessaan lukiolainen kirkossa sanat: "Kuitenkin on olemassa vielä yksi synty, jota ei voida antaa anteeksi. Se on synty Pyhää Henkeä vastaan." Tämä sana pisti hänen sydämeensä kuin tikari. Hän näet ajatteli heti tehneensä juuri sen synnin. Vieläpä hän sen johdosta rupesi ajattelemaan hengen riistämistä itseltään. Hänen mieleensä näet johtui tietysti, että Pyhä Henki oli usein saarnan aikana kolkuttanut hänen sydämensä ovelle ja että hän sen sitten nuoruutensa kevytmielisyydessä oli jälleen unohtanut. Jumala auttoi kuitenkin ihmeellisesti hänet pääsemään omantunnontuskastaan. Kun hän kerran meni paikalleen, hän löysi irtirepäistyn lehden eräästä M. Spangenbergin ihanaasta hartauskirjasta. Siinä puhuttiin juuri synnistä Pyhää Henkeä vastaan, ja sanottiin, että sellainen, joka on tehnyt tämän synnin, *ei tahdo tehdä parannusta hamaan kuolemaansa asti*. Näin hän pelasti. Siksi hänestä tulikin niin suuri jumaluusoppinut, koska hän jo nuoruudessaan oli joutunut kokemaan niin suuria ahdistuksia.

Vielä vaikeampaa on sitten oikein erottaa laki ja evankeliumi yksityisessä sielunhoidossa, kun saarnaajalla ovat itse yksityiset ihmiset edessään. Saarnastuolissa hän voi sanoa yhtä ja toista ajatellen: Tämä varmaan jo kolkuttaa sydämiä. Mutta kun ihmiset tulevat hänen työkönsä seurakunnanpaimenena, on asia paljon vaikeampi. Hän joutuu

pian huomaamaan: Tämä on kristitty, tämä taas ei ole. Se ei merkitse sitä, ettei hän voisi erehtyä, jos joku heittäytyy oikein hurskaaksi, vaikka onkin teeskentelijä. Mutta jos hän oikein osaa pitää erillään lain ja evankeliumin, ovat ihmiset ehkä pettäneet häntä, mutta se ei ole saarnaajan syy. Hirvittävään vastuuseen hän saattaa itsensä ainoastaan, jos hän itse on syypää siihen, että ihmiset ymmärtävät hänet väärin. Mutta jos he tekeytyvät aito kristityiksi minua pettääkseen, silloin en minä joudu petoksen kohteeksi, vaan asianomaiset itse. Kun saarnaaja toteaa jonkun kristityksi, on hänen käsiteltävä häntä sinä, ja kääntäen. Epäkristityt eivät kuitenkaan kaikki ole samanlaisia. Toinen on karkea uskonnonpilkkaja ja Raamatun halveksija, toinen on oikeaoppinen, ja hänellä on kuollut järkiusko, mutta saarnaaja huomaa: Sinä olet vielä sokea, sinä makaat vielä hengellisen kuoleman vallassa. Se joka luontonsa mukaisesti itse vielä makaa synneissään, ei osaa sellaistaakaan arvostella. Jos nyt epäkristitty oikein peljästyä ja on täynnä tiedotonta kauhua, koska hän on tehnyt ties mitä syntejä, mutta on vielä murtumaton, silloin täytyy sielunhoitajan huomata: Tämän ihmisen täytyy ensin murtua. Toinen on paheellinen, toinen itsevanhurskas. Vaikeus piilee juuri siinä, että osaa huomata, mistä kääntymättömien eri lajista on kysymys, ja aina keksii oikeat apuneuvot heitä varten. Teidän täytyy siis vakuuttua siitä, että saarnaaja tulee yksin Pyhän Hengen kautta valmistetuksi tehtäväänsä.

Vielä vaikeampaa on viimein käsitellä tosi kristittyjä heidän erityisen sieluntilansa mukaan. Toinen on heikko, toinen vahva kristitty; toinen iloinen, toinen murheellinen; toinen hehkuu intoa; toisen tiedot ovat vähäiset, toinen on syvälle totuuteen perustautunut.

Vielä eräs asia! Jotta saarnaaja voisi oikein arvostella ihmisiä ja käsitellä heitä sen mukaisesti, on hänen äärettömän tärkeää tuntea temperamentteja. Hengellinen silmä ei saa antaa temperamentin heikkouksien pimittää ihmisen hyviä ominaisuuksia. Joku on esimerkiksi sangviinikko ja on aina hyvällä päällä antamatta murheellisten ajatusten vaivata itseään. Kuitenkin voi olla, ettei hän ole kristitty, sillä tuo kaikki on hänessä synnynnäistä. Kun te nyt pääsette selville siitä, että on kysymys sangviinikosta ja saarnaatte hänelle lakia, ja hän tulee murheelliseksi, niin tiedätte, että sana on vaikuttanut. Ja kun te sitten julistatte hänelle evankeliumia, on teidän, kun hän tulee iloiseksi, osattava erottaa, onko kysymys vain hänen luonteestaan vai

ei. Tai kun huomaatte melankolikon olevan syvästi murheissaan ja kasvot synkkinä, älkää heti ajatelko, että hän on syntiensä johdosta murheissaan. Mutta jos hän evankeliumin kautta tulee yhtäkkiä eläväksi ja saatte huomata hänessä hänen temperamentilleen vastakkaisista luonteenlaatuista, silloin voitte olla varmat siitä, että evankeliumi on hänessä vaikuttanut. Tai teillä on edessänne flegmaatikko, joka aina mielellään järjestää olonsa viihtyisiksi eikä tahdo, että häntä häiritään hänen ajatuksissaan; jos olette saaneet hänet rauhoittumaan, älkää heti ajatelko, että olette saaneet hänet rauhoittumaan evankeliumilla. Tai teillä on koleerikko edessänne. Jos hän masentuu, voitte olla varmat siitä, että Jumalan sana on sen saanut aikaan.

Kahdeksas iltaluento

(Marraskuun 14. p:nä 1884.)

Jos pyhä Raamattu tosiaankin olisi niin hämärä kirja, ettei kaikkien niiden raamatunkohtien tarkoitusta, joihin kristillisen uskon kohdat perustuvat, voisi varmuudella saada selville, olisi pakko myöntää, että ilman vierasta auktoriteettia on mahdotonta esimerkiksi ratkaista, mikä kahdesta tai useammasta raamatunkohdan selityksestä on ainoa oikea, ja silloin Raamattu ei voisi olla Jumalan sanaa. Mitä ilmoitusta se näet olisi, joka jättäisi meidät hämäärään tietämättömyyteen juuri oleellisesta sisällyksestään? Varsinkin ovat keski-ajan vanhat juutalaiset kirjanoppineet selittäneet, että Raamatun kirjaimellinen merkitys kyllä on ilmeinen, mutta on olemassa erittäin tärkeä Raamatun salainen merkitys, jota ei voi tutkimalla saada selville; sitä varten on Kabbala tarpeen. He sanoivat, että sekä Hebrealaisen tekstin ensimmäisessä että viimeisessä lauseessa esiintyy alef -kirjain kummassakin kuudesti. Maallikko ei voi ymmärtää, miksi niin on, mutta Kabbala antaa selityksen siihen. Sillä on muka ilmaistu, että maailma on pysyvä pystyssä kuusituhatta vuotta.

Tuohan on varsin naurettavaa. Kuitenkin myös kristikunnan piirissä, paavikunnassa nimittäin, opetetaan, että pyhä Raamattu on niin hämärä kirja, että tuskin voi yhtäkään sen lausetta ymmärtää, ainaakaan ei monituisia kristinuskon tärkeitä oppeja voi osoittaa oikeiksi

Raamatun nojalla. Perimätieto siihen on ehdottomasti välttämätön. Se on kuitenkin silmitöntä sokeutta! Heistä pyhä Paavali on sanonut: "Mutta jos meidän evankeliumimme on peitossa, niin se peite on niissä, jotka kadotukseen joutuvat" (2 Kor. 4:3). Aivan oikein sanoo Luther 37. psalmin selityksessään: "Ei ole maailmassa kirjoitettu selkeämpää kirjaa kuin pyhä Raamattu; sen on kaikkien muiden kirjojen rinnalla kuin aurinko muihin valonlähteisiin verrattuna. Ne puhuvat tuollaista ainoastaan johdattaakseen meidät Raamatusta harhaan ja tullakseen itse meidän mestareiksemme, jotta me uskoisimme niiden unisaarvoja. Hirvittävä häväistys ja herja pyhää Raamattua ja koko kristikuntaa vastaan on, jos sanotaan, että pyhä Raamattu on hämärä eikä niin selvä, että jokainen saattaisi sitä ymmärtää, opettaa uskoansa ja osoittaa sen oikeaksi."

Samoin Luther kirjoittaa kirjassaan kaikkien Saksan kaupunkien neuvosherroille kristillisten koulujen perustamisesta ja ylläpitämisestä (WA 15, 41): "Viisastelijat ovat väittäneet, että Raamattu on hämärä; he ovat olleet sitä mieltä, että Jumalan sana on laatunsa puolesta hämärä ja puhuu ylen omituisesti. He eivät oivalla, että koko vika onkin *kielissä*; jos me ymmärtäisimme kieliä, ei mikään puhe olisi selvempää kuin Jumalan sana. Turkkilainen puhuu kaiketi *minun mielestäni* sekavia, koska minä en osaa hänen kieltään, mutta seitsenvuotiaan turkkilaislapsen korvissa se kuulostaa ihan selvältä." — Luther on aivan oikeassa. Pyhä Raamattu ei ole vain yhtä selvää kuin selkeinkin ihmiskirjoitus, vaan se on vielä paljon selvempää, sillä se on Pyhän Hengen, kaikkien kielten luoja innoittama. Siitä syystä on suorastaan mahdotonta, jos pysytään Raamatun sanoissa, osoittaa siitä ainoatakaan erehdystä tai ristiriitaisuutta. Siksi sanoataankin ihanassa ehtoollisvirressä (Herr Jesu Christ, du hast bereit't):

*"Sun sanas seisoo vahvana;
Ei sitä koskaan horjuttaa
Voi tämän maailman viisaus."*

Mutta vaikka jokaiselle, joka vain kielen ymmärtää, avautuukin Raamatun historiallis-kieliopillinen merkitys, ei kuitenkaan ainoakaan ihminen, olkoon hän kuinka etevä kielentuntija ja kuuluisa kielitieteilijä tai kuinka terävä loogikko hyvänsä, saata autuudekseen ymmärtää pyhää Raamattua ilman Pyhää Henkeä. Siksi apostoli Paa-

vali sanoo: "Luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus, eikä hän voi sitä ymmärtää, koska se on tutkisteltava hengellisesti" (1 Kor. 2:14). Ja samoin: "Me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus" (1 Kor. 1:23). Jotta ihminen pääsisi Raamatun pelastusta tuovaan tuntemukseen, tarvitaan ennen kaikkea oikea lain ja evankeliumin erottaminen. Siellä, missä tämä tuntemus on, valkenee koko Raamattu; missä sitä ei ole, siellä jää koko pyhä Raamattu seitsemän sinetein suljetuksi kirjaksi. Kuulkaapa nyt, ennen kuin nyt etenemme neljänteen väitteeseen, vielä pari otetta Lutherilta.

Kun kuuntelee kokemattomien saarnaajien saarnoja, ei ehkä voi väittää, että he esittäisivät lain tai evankeliumin nurinkurisesti, mutta siitä huolimatta täytyy usein sanoa, että laki ja evankeliumi ovat toisiinsa sekaantuneina. Saarnassaan lain ja evankeliumin erottamisesta *Luther* osoittaa, että lain ja evankeliumin oikea erottaminen on syvällisin jumaluusoppineen taito (WA 36, 18): "Taito on tosin yksinkertainen; pianhan on sanottu, kuinka laki on toisenlainen sana ja oppi kuin evankeliumi, mutta *practice* (käytännössä) erottaminen ja taidon soveltaminen käytäntöön kysyy työtä ja vaivaa. Pyhä Hieronymuskin on paljon kirjoittanut siitä, mutta niin kuin sokea väristä." — *Luther* kunnioitti erittäin suuresti oppineita miehiä. Erasmuksellekin hän sanoi: "Sinä olet suurenmoinen mies", koska hän oli pannut jälleen alulle kielten viljelyn. Pyhän Raamatun tohtoriksi hän ei kuitenkaan häntä nimittänyt. Miksi niin? Koska hän ei osannut *tätä* taitoa. Ja vaikka joku harvinaisen lahjakas mies valmistautuisi viisikymmentä vuotta pyhään saarnavirkaan, kuitenkin saamatta Pyhää Henkeä, ei hän kuitenkaan tulisi oikein erottamaan lakia ja evankeliumia. Niin, siinä on *Skylla* ja *Kharybdis*. Kummallakin taholla voi syöstä sielut perikatoon ja tehdä suuren synnin rikkomalla kristittyjä parkoja kohtaan.

Gal. 2:14 johdosta *Luther* sanoo (WA 40: 1, 207): "Se joka taidolla osaa erottaa evankeliumin laista, kiittäköön siitä Jumalaa ja tietäköön olevansa jumaluusoppinut. Minä en tosiaankaan ahdistuksen aikana sitä vielä osaa niin kuin minun pitäisi." — Yksinkertainen saarnaaja voi olla erinomainen jumaluusoppinut, kun taas toinen, joka on opiskellut kaikkia itämaisia kieliä ja mitä ikinä ajatella saat-

taa, ei ehkä ansaitse koko nimitystä. Siitä kaikki riippuu, onko Jumala tehnyt hänet siihen kykeneväksi vai ei.

Sinä, joka sanot: "Nyt sinä sentään menet liian pitkälle", olet vielä sokea. Jos olisit sen kokenut, myöntäisit kyllä, että tämä taito on ylen vaikea.

IV VÄITE

Oikea tieto lain ja evankeliumin erottamisesta ei ole ainoastaan *ihana valo* koko Raamatun oikeaan ymmärtämiseen, vaan Raamattu on ilman tätä tietoa myös suljettu kirja ja jää siksi.

Kun me selailemme pyhää Raamattua tietämättä vielä mitään lain ja evankeliumin erottamisesta. näyttää meistä siltä, kuin Raamatusta olisi koko joukko ristiriitaisuuksia, vieläpä siltä, kuin koko Raamatusta ei muuta olisikaan kuin pelkkiä ristiriitaisuuksia, enemmän vielä kuin muhamettilaisten Koraanissa. Se milloin julistaa ihmisen autuaaksi, milloin tuomitsee hänet kadotukseen. Kun rikas nuorukainen kysyi Herralta: "Mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?", Herra vastaa hänelle: "Jos tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt". Kun Filippin vanginvartija teki Paavalille ja Siilalle aivan saman kysymyksen, hän sai vastauksen: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi". Toisaalla luemme: "Vanhurskas on elävä uskostansa" (Hab. 2:4), mutta Johannes sanoo: "Se joka vanhurskauden tekee, on vanhurskas" (1 Joh. 3:7), ja Paavali vastaa: "Kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa". Toisinaan Raamatusta sanotaan, että Jumala ei suvaitse syntisiä; toisinaan taas, että jokainen, joka huutaa avuksi Herraa, pelastuu. Paavali huudahtaa: "Jumalan viha ilmestyy taivaasta kaikkea ihmisten jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan", ja 5. psalmi sanoo: "Sinä et ole se Jumala, jolle jumalattomuus kelpaa. Paha ei saa asua sinun tykönäsi." Mutta Pietari sanoo: "Pankaa täysi toivonne armoon". Toisaalla sanotaan, että Jumalan viha leppää koko maailman

päällä, ja sitten taas: "Niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä". Merkillinen paikka on vielä 1 Kor. 6:9-11. Siinä apostoli sanoo ensin: "Eivät huorintekijät, ei epäjumalanpalvelijat, ei avionrikkajat, ei hekumoitsijat eikä miehimykset, eivät varkaat, ei ahneet, ei juomarit, ei pilkkaajat eivätkä anastajat *saa periä Jumalan valtakuntaa*". Mutta sitten hän lisää: "*Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä*; mutta te olette vastaanottaneet peson. te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengessä".

Eikö tällöin sitä, joka ei mitään tiedä lain ja evankeliumin välisestä erosta, välttämättä ympäröi paksu pimeys, kun hän kaikkea tuota lukee? Eikö hänen ole pakko ajatella: "Olisiko tämä tosiaankin Jumalan sanaa? Kirja täynnänsä moisia ristiriitaisuuksia!" Sitä paitsi ei ole edes niin, että Vanhassa testamentissa ilmoittaisi itsensä vihainen Jumala, Uudessa testamentissa taas armollinen, tai että Vanhassa testamentissa tultaisiin autuaiksi tekemisen, Uudessa testamentissa uskon nojalla, vaan kumpaakin me saamme lukea yhtä hyvin Vanhassa kuin Uudesta testamentista. Mutta niin pian kuin me tunnemme lain ja evankeliumin välisen eron, nousee aurinko valaisemaan Raamattua. Me huomaamme, ettei lakia ole ilmoitettu sitä varten, että me sen kautta voisimme tulla vanhurskaiksi, vaan jotta me oppisimme tuntemaan voimattomuutemme, jotta näkisimme olevamme heikkoja ihmisiä. Ja sitten huomaamme, kuinka suloinen sanoma evankeliumi on, kuinka ihana oppi se on; sitten me otamme vastaan evankeliumin ilosta suunniltamme.

Kirkkohistoriakin opettaa tämän erotuksen tuntemisen tähdellisyttä. Kirkon turmeltuminen alkoi lain ja evankeliumin sekoittamisesta. Jos luemme kirkkoisien kirjoituksia, huomaamme pian, että koko kurjuuden juurena on se, että he eivät ole oikein osanneet erottaa lakia ja evankeliumia. Tosin voimme aina kuudenteen vuosisataan asti seurata vielä ihania todistuksia siitä, mutta sitten huomaammekin tämän valon sammuvan ja tämän erotuksen painuvan yhä enemmän unhoon. Saman asian näemme myös siitä, että munkkilaisuus tästä alkaen saa yhä kasvavaa arvonantoa osakseen. Sitä, minkä Herra sanoi tuolle rikkaalle nuorukaiselle, pidettiin kaikei autuuteen välttämättömänä. Niille, joille olisi pitänyt tarjota evankeliumi, osoitettiin laki. Jos sitten etenemme ajassa aina paavi-

kunnan mahtavuuden aikaan asti, on tieto tästä erotuksesta silloin jo täysin sammuksissa. Samaan aikaan vajottiin todella helvetilliseen pimeyteen silkan pakanuuden ja epäjumalanpalveluksen pesiytyessä kirkkoon.

Kuinka kävikään sitten meidän Lutherimme! Aluksi hänellä oli kyllä paljonkin tietoa asiasta, sen aikaiseen pimeyteen verrattuna, mutta lakia ja evankeliumia hän ei osannut erottaa. Kuinka hän onkaan menehtyäkseen vaivannut ja rääkännyt itseänsä! Hän kidutti itseään ja paastosi niin, että joutui henkiahieveriin. Vaikein ja hirvittävin sana hänestä oli se, että se vanhurskaus, joka Jumalan edessä kelpaa, ilmestyy evankeliumissa. "Voi kurjuutta!" hän ajatteli. "Laki vaatii ihmiseltä täyttämystä, ja nyt täytyy vielä evankeliuminkin kautta tulla vanhurskautetuksi." Hän kertoo itse joutuneensa usein jopa Jumalaa herjaaviin ajatuksiin. Sitten yhtäkkiä hänelle valkeni, minkälaisesta vanhurskaudesta evankeliumissa puhutaan. Tästä hetkestä alkaen hän kertoo käyneensä kiireesti koko Raamatun läpi ja alkaneensa päästä selville siitä, missä oli lakia, missä evankeliumia; hän kävi tutkimaan joka kirjaa, ja niin asiat alkoivat hänelle kaikin kohdin selvitä. Sillä hetkellä kuin Luther oppi tuntemaan tämän erotuksen, hänestä sukeutui uskonpuhdistaja. Siinä on myös syy siihen, miksi hänen esiintymistään seurasi niin suunnaton menestys. Näinhän hän pelasti ihmisparat hädästä, johon heidät oli heidän pappiensa lainsaarna syössyt.

Huomatakseni tekin tällä kohden, kuinka tärkeää tämä teille on, kun nyt aiotte tulla sielunhoitajiksi. Kun joku tulee teidän tyköenne tuskaa ja hätää kärsien, on syy aina tämä: laki on tehnyt työtään tässä ihmisparassa, eikä hän osaa ajatella voivansa tulla evankeliumin kautta autuaaksi. Niin hän ei ajattele, vaan valittaa: Voi, minä olen kurja syntinen, joka olen ansainnut helvetin jne. Sanokaa hänelle silloin: "Tosin olet kadotettu ja tuomittu ihminen. Mutta tuo kohta Raamatussa on lakia. On olemassa toinenkin oppi. Laki on tehnyt tehtävänsä sinussa. Lain kautta täytyy tulla synnin tunnon. Jätä nyt Siinai ja tule Golgatalle! Katso, kuinka Vapahtajasi siellä vuodattaa verta ja kuolee sinun edestäsi." Niin, kun te astutte virkaanne, silloin vasta huomaatte, kuinka äärettömän paljon merkitsevä ja tärkeä lain ja evankeliumin erottaminen on, ja että tämän eron tuntemus yksin tekee teidät kykeneviksi hoitamaan sitä virkaa, jonka tehtävänä on tehdä maailma autuaaksi. Kaikkein tärkeintä on tietenkin, että te itse

olette itessänne kokeneet tämän eron. En tarkoita niitä, jotka milloinkaan eivät ole joutuneet tuskaan syntiensä tähden, vaan ovat sitä mieltä, että he ovat kasvaneet kristityssä kodissa ja ovat sen johdosta oikeauskoisia, vaan niitä, jotka ovat huolissaan autuudestaan. Välistä te arvellette olevanne Jumalan lapsia, välistä ajattelette, etteivät teidän syntinne ole anteeksiannetut. Jos silloin tahdotte saavuttaa tosi rauhan, niin sen voi antaa ainoastaan lain ja evankeliumin erotuksen tuntemus.

Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa sanotaan (s. 91, 186): "Myönnämmehän toki, että Raamattu paikoitellen opettaa lakia, paikoitellen evankeliumia eli lahjanomaista lupautta syntien anteeksiantamuksesta Kristuksen tähden." — Julistakoon Jumalan sana meille evankeliumia kuinka lohdullisesti tahansa; jos me emme tiedä, että Jumalan sanaan kuuluu myös laki, jota me olemme väistäneet, ja että me olemme kadotettuja ja tuomittuja syntisiä ja sellaisina tartumme evankeliumiin, niin me emme saa rauhaa. Jos eteemme sattuu lohdullinen kohta, me ajattelemme: "Niin, onhan minulla kuitenkin syntien anteeksiantamus", mutta sitten tulee taas toisenlainen kohta, ja niin me pidämme itseämme taas kadotettuina, jos emme tunne lain ja evankeliumin erotusta.

Yksimielisyyden ohje, Supistelma (s. 428, 2): "Me uskomme, opetamme ja tunnustamme, että kirkossa on erikoisen ihanana valona mitä huolellisimmin pidettävä voimassa lain ja evankeliumin erotus, sillä sen avulla — pyhän Paavalin neuvon mukaan — Jumalan sanaa oikein jaetaan". Sama asia toistetaan 5. uskonkohdan selityksessä (s. 502): "Koska lain ja evankeliumin toisistaan erottaminen luo erikoisen kirkasta valoa Jumalan sanan oikein erottamiseen ja pyhien profeettojen ja apostolien kirjoitusten niiden oman luonteen mukaiseen selittämiseen ja ymmärtämiseen, on siitä erikoisen huolellisesti pidettävä kiinni, niin ettei näitä kahta oppia sekoiteta toisiinsa tai evankeliumista tehdä lakia, jolla *Kristuksen evankeliumi pimentyy*, murheenalaisilta omiltatunnoilta *ryöstetään* heidän *lohdutuksensa*, joka heillä muussa tapauksessa pyhästä evankeliumista on, kun sitä selvästi ja puhtaana saarnataan, ja jonka turvin he vaikeimmissakin koettelemuksissa voivat kestää lain kauhistukset".

Jos te ette pidä näitä kahta oppia erossa toisistaan, tulee evankeliumi hämärretyksi ja Kristuksen ansio himmennetyksi, sillä jos minä kauhistun lain uhkauksia, niin olen unhottanut Kristuksen. Kristus-

han sanoo minulle: "Vaikka sinun syntisi olisi veriruskea, pitää sen lumivalkeaksi tuleman. Joka on työtätekevä ja raskautettu, se tulkoon vain, niin on löytävä levon sielulleen." Mutta tätä voi saarnaaja julistaa oikein ainoastaan siinä tapauksessa, että lain ja evankeliumin ero on painanut häneen lähtemättömän vaikutelman. Vain sellainen ihminen voi myös lohdullisena maata kuolinvuoteellaan. Hän sanoo perkeleelle, kuiskutelkoon se hänen korvaansa mitä tahansa: "Olet aivan oikeassa, mutta minulla on toinenkin oppi, joka puhuu minulle jotakin vallan muuta. Ja olen iloinen siitä, että minun mieleeni näin on muistutettu lakia, sillä nyt maistuu minulle evankeliumi sitäkin paremmin."

Viidennen uskonkohdan lopussa sanotaan *Yksimielisyyden ohjeessa* (s. 506, 27): "Että siis näitä kahta, lain ja evankeliumin oppia ei hämmennettäisi ja toisiinsa sekoitettaisi eikä pantaISI toisen tehtäväksi sitä, mikä kuuluu toiselle — sillä siten helposti Kristuksen ansio ja hyvät teot joutuvat pimentoon ja evankeliumista tulee jälleen lain oppi, niin kuin on käynyt paavikunnassa, ja siten kristityiltä ryöstetään se lohdutus, joka heillä lain kauhistuksien voittamiseksi evankeliumista on, ja niin avautuu seurakunnassa jälleen ovi paavilaisuudelle —, niin on mitä ututterimmin opetettava ja säilytettävä todellista, varsinaista lain ja evankeliumin välistä eroa ja ahkerasti varottava sitä, mikä aiheuttaa *confusionem inter legem et evangelium*, toisin sanoen sitä, mikä hämmentää kumpaakin oppia, lain ja evankeliumin, niitä yhteen sekoittaen". — Tämä suuri vaara uhkaa meitäkin. Luettakoon vain niiden kirjoja, jotka ovat olevinaan kaikkein parhaita! Niiden kärki perustuu siihen, että ne sekoittavat lain ja evankeliumin toisiinsa, niin että ihmiset kuolinvuoteellaan joutuvat epäilyksiin. Kuinka moni ajatelleekaan: Sittenpä hän näen, ottaako Jumala minut vastaan! Mutta se joka näin epävarmana kuolee, ei kuole autuaana. Kuka on sitten useissa tapauksissa syypää siihen? Saarnaaja. Hän ei liioin saa sanoa, että laki on kumottu, sillä se ei ole totta; laki pysyy voimassa, sitä ei kumota. Mutta meillä on toinen sanoma. Jumala ei sano: "Lain kautta tulee vanhurskaus", vaan: "Lain kautta tulee synnintunto". Sanotaanpa Roomalaiskirjeessä: "Joka uskoo häneen, joka vanhurskauttaa *jumalattoman*, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi". Juuri silloin siis, kun oivallan olevani jumalaton, olen oikealla tiellä, autuuden tiellä.

Luther kirjoittaa selittäessään Gal. 3:19 (WA 40: 1, 486, suom. s. 377): "Jollei evankeliumia selvästi eroteta laista, kristillinen oppi ei voi väärentämättömänä säilyä. Mutta jos tämä erotus käsitetään, käsitetään oikea vanhurskautustapakin. Silloin on helppo erottaa usko teoista, Kristus Mooseksesta ja myöskin esivallasta ja kaikista maallisista laeista."

Vielä *Chemnitz* kirjoittaa kirjassaan *Loci theologici* (*Locus de justif. fol. 206*): "Koska Paavali nimen omaan sanoo, että se vanhurskaus, joka Jumalan edessä kelpaa, ilmestyy ilman lakia evankeliumissa, on tämän (vanhurskautusta koskevan) kysymyksen tärkein kohta siinä, että lain ja evankeliumin todellinen ja selvä erotus määritellään ja sitä ahkerasti noudatetaan... Ja minkä muun valon paavin valtakunnan synkkä pimeys on torjunut luotaan, kuin juuri tämän, että on osoitettu lain ja evankeliumin todellinen ero."

Tosiaankin on se valo, jonka paavikunnan pimeys on torjunut luotaan, juuri tämä, että lain ja evankeliumin ero kävi ilmi. Mahtavat keisarit ryhtyivät toimenpiteisiin, suuret kirkolliskokoukset tekivät puhdistusyrityksiä, mutta mitä ne saivat aikaan? Eivät mitään! Asiat vain pahenivat. Mistä sitten johtuu, että yksi vaivainen munkki vei asian päätökseen? Epäilemättä siitä, että hän pystytti pyhään paikkaan jälleen tämän kynttilänjalan. Hän olisi voinut saarnata kuinka evankelisesti hyvänsä, mutta kristityt eivät olisi saaneet siitä lohduksia, sillä kun he sitten olisivat joutuneet lain eteen, he olisivat ajatelleet: "Olen tainnutkin tässä erehtyä! Täytyyhän minun pitää Jumalan käskyt, jos tahdon sisälle elämään." Se vika on useimmilla. Huss on saarnannut evankeliumia erinomaisesti, mutta hän ei ohjannut lain ja evankeliumin oikeaan erottamiseen. Siitä syystä hänen työnsäkään ei tuottanut todella pysyvää tulosta. *Suokoon sen tähden Jumala, joka meille on tämän valon sytyttänyt, että me tämän valon säilytämme.* Näin sanoessani ajattelen ennen kaikkea teitä. Me vanhat makaamme pian haudassa. Meidän aikanamme tämä valo on jälleen alkanut paistaa. Huolehtikaa te siitä, ettei tämä valo taas sammuu. Jos ajattelette: "Muutamassa tunnissahan olen sen käsittänyt", silloin olette väärällä tiellä. Jos ei tätä valoa visusti varjella, se pian sammuu. Niinpä huomaamme tämän valon loistavan ainoastaan varhaisimmissa kirkkoisien kirjoituksissa. Sitten tulee toisia kirkon opettajia, joiden kirjoituksista ei enää löydä mitään varmaa. Sen joh-

dosta paavius sittemmin niin nopeasti pääsikin vallitsevaksL Mutta sama vaara vaanii meitäkin.

Tärkein väitettämme valaiseva raamatunkohta on Room. 10:2–4: "Sillä minä todistan heistä, että heillä on kiivaus Jumalan puolesta, mutta *ei taidon mukaan*, sillä kun he eivät tunne Jumalan vanhurskautta, vaan koettavat pystyttää omaa vanhurskauttaan, eivät he ole alistuneet Jumalan vanhurskauden alle. Sillä Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo." Mitä apostoli siis tässä tarkoittaa taitamattomuudella? "Kun he eivät tunne Jumalan vanhurskautta." Siinä on taitamattomuus. He olivat sitä mieltä, että heidän piti kiivailla lain puolesta, sillä olihan se aivan varmasti Jumalan laki; kuinka olisi mahdollista luopua siitä? Mutta jos he olisivat tarkanneet Paavalin saarnaa, he olisivat pian huomanneet, että hän jättää lain voimaansa; silloin heistä ei olisi tullut evankeliumin vihamiehiä, vaan heitä ympäröitsevä kauhistuttava pimeys olisi hälvennyt.

Yhdeksäs iltaluento

(Marraskuun 21. p:nä 1884.)

Tilastotieteilijäin uusimpien laskelmien mukaan on maailmassa tällä hetkellä yli 1400 miljoonaa ihmistä. Niistä tunnustautuu vain vajaat 400 milj., ei siis edes kolmatta osaakaan ihmiskunnasta, Kristukseen, jossa yksin pelastus ja autuus ovat tarjolla. Jos jo tämä on hätkähdyttävä, todella murheellinen tosiasia, niin ei ole yhtään sen vähemmän hätkähdyttävä ja murheellinen tosiasia, että vielä näistä 400 miljoonasta niin sanotusta kristitystä noin puolet on paavin, vastakristuksen, kannattajia. Se on tosiaankin niin kauhea ja murheellinen salaisuus, että tosi kristityt pelkäävät avoimin silmin katsahtaa tähän sanoin kuvaamattoman tuskan ja kurjuuden kuiluun.

Sangen monet, ehkäpä enemmistö meistä, jotka tahdomme olla luterilaisia, ei nykyään tahdo tietää mitään siitä, että paavi olisi vastakristus ja paavikunta vastakristuksen valtakunta. Kun oikeauskoinen amerikkalainen luterilainen kirkko vielä tänään tunnustaa vakavissaan koko uskonpuhdistuksen kirkkoon yhtyen ja tämän kir-

kon tunnustuksen mukaisesti niin, sanotaan sitä parhaassa tapauksessa sellaisten rajoittuneiden ihmisten omituiseksi päänäpistökseksi, jotka eivät tahdo seurata aikaansa. Mistä se johtuu? Ennen kaikkea siitä, ettei enää tiedetä, mikä tekee vastakristuksen vastakristukseksi, mikä vastakristuksen valtakunnan vastakristuksen valtakunnaksi. Sanotaan näet: Myönnämmehän me, että on ollut monia paaveja, varsinkin keskiaikana, jotka ovat olleet todellisia hirviöitä ja jotka, niin kuin paavilaiset kirjailijatkin myöntävät, helvetti on nielaissut. Myönnetään, että siellä vielä tänä päivänä harjoitetaan paljon hirvittävää kauhistusta, mutta sanotaan: Missäpä olisi kirkko, jossa ei erhettä esiintyisi, vieläpä jossa ei olisi Juudaksia?

Edelleen myönnetään, että paavikunnassa harjoitetaan vapaasti mitä hirvittävimpiä harhaoppeja, mutta viitataan siihen tosiasiaan, että paavikunnassakin kauttaaltaan pidetään kiinni kolmesta ekuumeenisesta uskontunnustuksesta. Kun näet Tridentin kirkolliskokous vuonna 1545 avattiin ja se juhlallisesti järjestäytyi, aloitettiin lausumalla mainitut kolme uskontunnustusta. Niinpä meille sanotaan: ”Paavitkin uskovat, että Vanhan ja Uuden testamentin pyhät kirjoitukset ovat Jumalan ilmoitettua sanaa, että Jumala on kolmiyhteinen, että Kristus on Jumala ja ihminen yhdessä persoonassa ja maailman Vapahtaja”. ”He tunnustavat yhtä hyvin kuin me”, sanotaan, ”että on odotettavissa kuolleiden ylösnousemus ja viimeinen tuomio, joka kohtaa kaikkea lihaa; hekin uskovat, että on olemassa taivas ja helvetti.” ”Kaukana siitä”, lisätään vielä, ”että paavikunta olisi vastakristuksen valtakunta, pikemminhän se on vahva pato, joka pidättää sitä kauheaa epäuskon tulvaa, joka uhkaa hukuttaa kristikunnan.” Panteismia, materialismia, ateismia, sosialismia, nihilismia, anarkismia ja mitä kaikkea tämä kauhea uudemman ajan perintö onkaan nimeltään, pidetään vastakristillisyytenä.

Mistä sitten johtuu, kysyn vielä: Mistä sitten johtuu, että tahdotaan tästä tehdä johtopäätös: ”Siis paavikunta ei ole vastakristuksen valtakunta eikä paavi vastakristus?” Ennen kaikkea ei tulla ajatelleeksi sitä, että paavi tahtoo olla Kristuksen sijainen maan päällä ja koko kristikunnan näkyvä pää. Ja jos hän tahtoo esiintyä sellaisena, niin täytyyhän hänen myös tunnustaa monia kristillisiä oppeja. Hänen on pakko naamioitua; muutenhan olisi vastakristuksen mahdollonta esiintyä kristikunnan piirissä. Täytyyhän hänen myös julistaa sota kaikkien uskontojen ja kristinuskon vihollisia vastaan, sillä hän

tietää, että jos Kristus kukistuu, täytyy vastakristuksenkin kukistua. Sillä jos se, jonka sijaisena hän tahtoo esiintyä, kukistuu, silloin on hänen sijaisuutensakin aika päättynyt. Taistellessaan näennäisesti Kristuksen ja kristinuskon puolesta paavi siis taistelee itsensä ja oman valtakuntansa puolesta. Kaikkein ratkaisevinta on kuitenkin, että paavi yksin koko kristikunnassa — sillä niitä yhteisöjä, jotka kieltävät Jumalan kolmiyhteyden, en lue kristikuntaan kuuluviksi — että paavi aivan yksin koko kristikunnassa on Kristuksessa annetun vapaan armon vihollinen, evankeliumin vihollinen kristillisyyteen verhoutuen, kristillisyyden muotoja jäljitellen. Siihen meidät johtaakin [V väitteemme.]

V VÄITE

Ensimmäinen, samalla ilmeisin ja karkein tapa sekoittaa keskenään laki ja evankeliumi on tehdä paavilaisten, so-cinolaisten ja järkeisoppineitten tavoin Kristuksesta uusi Mooses eli lainantaja ja näin evankeliumista tekojen oppi ja sitä vastoin paavilaisten tavoin tuomita ja kirota ne, jotka opettavat evankeliumista, että se on sanoma Jumalan vapaas-ta armosta Kristuksessa.

Otamme kaksi todistetta siitä, että paavilaiset tekevät näin. Kuten tunnettua, alkoi kaksi kuukautta ennen Lutherin kuolemaa Tridentin kirkolliskokous, jonka tarkoituksena oli jälleenrakentaa paavikunta niiden kuolettavien haavojen jälkeen, joita Lutherin uskonpuhdistus sille oli tuottanut.

Conc. Trid. Sess. IV lausuu: "Korkeasti pyhä, ekumeeninen ja yleinen Pyhässä Hengessä oikein kokoontunut Tridentin kirkollisko-kous... alati asettaen päämääräkseen sen, että harhojen poistamisen jälkeen kirkossa säilyisi evankeliumin puhtaus; se nimittäin, mikä ennakolta on profeettojen kautta pyhissä kirjoituksissa luvattu ja minkä meidän Herramme Jeesus Kristus, Jumalan Poika, omalla suullaan on ensin julistanut ja sitten antanut käskyn siitä, että sitä hänen apostoliensa kautta on saarnattava kaikille luoduille sekä kai-ken pelastustotuuden lähteeksi että *siveelliseksi ohjeeksi*." jne.

Alkuhan ei tässä kuulosta niinkään kauhealta. Koko tuo vasta-kristillinen konnien joukkokunta puhuu myös siitä, että evankeliumi sisältää terveellisiä oppeja, mutta heti he lisäävät, että se antaa myös siveellisyyttä koskevia määräyksiä. Sitä juuri Kristus muka on tahto-nut sanoessaan: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evanke-liumia kaikille luoduille" (Mark. 16:15). Silloin hän on muka

tarkoittanut sanoa: Puhukaa heille evankeliumia, puhukaa heille, mitä tapoja heidän on noudatettava ja mitä tekoja tehtävä. Tästä huomaammekin, että he eivät tahdo tietää mitään evankeliumista sanan varsinaisessa mielessä eivätkä suostua siihen. Heidän mielestään se on parhaassa tapauksessa laki, samanlainen kuin Mooseksen välittämä. Toisaalta he eivät niinkään pane painoa Jumalan käskyille kuin kirkon käskyille. Jos joku rikkoo Jumalan käskyjä vastaan, he antavat hänen olla rauhassa, mutta jos joku rikkoo kirkon käskyjä vastaan, häntä kiusataan siksi kunnes hän myöntää tehneensä kuolemansynnin, esimerkiksi syötyään perjantaina lihaa.

Sess. VI, can. 21 sanoo tämä *synagoga diaboli* (saatanan synagoga): "Jos joku sanoo, että Jumala on antanut Kristuksen Jeesuksen ihmisille lunastajaksi, johon heidän on pantava turvansa, eikä *lainantajaksi*, jota heidän on toteltava, olkoon kirottu". — Nämä sanat kumoavat koko kristinuskon. Jos Kristus on tullut maailmaan säätääkseen meille uusia lakeja, silloinhan voisimme syystä sanoa, että hän olisi yhtä hyvin voinut jäädä taivaaseen. Olihan jo Mooses antanut meille niin täydellisen lain, ettemme voineet sitä täyttää. Jos nyt Kristus olisi vielä antanut meille uusia lakeja, sen olisi täytynyt syöstä meidät epätoivoon.

Jo sana "evankeliumi" on sitä vastaan. Mark. 16:15: "Menkää kaikkeen maailmaan ja julistakaa *evankeliumia* kaikille luoduille" osoittaa meille, että Kristus itse nimitti sanaansa evankeliumiksi. Ja jotta tiedettäisiin, mitä hän evankeliumilla tarkoitti, hän lisää sen todellisen sisällyksen sanomalla: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu". Jos Kristuksen oppi olisi laki, silloin se ei olisi *εὐαγγέλιον*, iloinen sanoma, vaan murheviesti. Jos tarkastelemme Vanhaa testamenttia, näemme sieltäkin, minkä luonteista sen edustama oppi on. 1 Moos. 3:15: "*Hän on polkeva rikki sinun pääsi*". Mitä nämä sanat sisältävät? Ne sisältävät seuraavaa: Messias, Lunastaja, Vapahtaja ei tule sanomaan meille, mitä meidän täytyy tehdä päästäksemme pimeyden, synnin ja kuoleman kauheasta valtakunnasta; sen Messias on itse suorittava jättämättä sitä meidän tehtäväksemme. "Hän on polkeva rikki sinun pääsi", eihän se merkitse mitään muuta kuin että hän on kukistava perkeleen valtakunnan. Ihmisen on nyt ainoastaan tunnustettava, että hän on lunastettu, vapaa tästä vankilasta. Hänen ei tarvitse tehdä muuta kuin uskoa, ottaa se vastaan ja sydämestänsä iloita siitä. Jos olisi sanottu: "Hän on tekevä teidät autuaiksi", ei se

olisi ollut niin lohdullista, ei myöskään, jos olisi sanottu: "Teidän on uskottava häneen", eihän näet silloin olisi lainkaan tiedetty, mitä moinen usko tarkoittaa. Tämä alkuevangeliumi oli se lähde, josta vanhan liiton uskovat ammensivat lohdutuksensa. Silloin oli heidän tärkeätä tietää tämä: On tuleva mies, joka ei ainoastaan sano meille, mitä meidän on tehtävä päästäksemme taivaaseen; ei, vaan Messias on itse tekevä kaiken. Jos kerran perkeleen valtakunta on kukistettu, ei kaiketi ole lainkaan kysymys siitä, mitä minun täytyy tehdä. Jos se on kukistettu, minä olen vapaa eikä minun silloin tarvitse tehdä muuta kuin omistaa se itselleni. Sitähän Raamattu tarkoittaa sanalla: Usko! Se merkitsee: Omista itsellesi, mitä Kristus on saanut aikaan! — Moniakin ennustuksia voisi vielä esittää tämän asian todistamiseksi. Johdatan teidän mieleenne vain yhden, joka sattuvasti osoittaa meille, mitä evankeliumin oppi oikeastaan on.

Jer. 31:31–34: "Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin minä teen Israelin heimon ja Juudan heimon kanssa uuden liiton; en seläistä liittoa kuin se, jonka minä tein heidän isäinsä kanssa silloin, kun minä tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta, ja jonka liittoni he ovat rikkoneet, vaikka minä olin ottanut heidät omikseni, sanoo Herra. Vaan tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin heimon kanssa niiden päivien tultua, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä; ja niin minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani. Silloin ei enää toinen opeta toistansa eikä veli veljeänsä sanoen: 'Tuntekaa Herra'. Sillä he kaikki tuntevat minut, pienimmästä suurimpaan, sanoo Herra; sillä minä annan anteeksi heidän rikoksensa enkä enää muista heidän syntejensä."

Jumala tahtoo siis tehdä *uuden* liiton! Varsin merkillepantava asia. Tämä liitto ei ole meille mikään lakiliitto, niin kuin se liitto, jonka Jumala teki Israelin kanssa Siinain vuorella. Messias ei sano: Teidän on oltava sellaisia ja sellaisia, elettävä niin ja niin sekä tehtävä niitä ja niitä tekoja. Sellaista oppia Messias ei suinkaan julista. Hän kirjoittaa heti lain ihmisen sydämeen, niin että sellainen ihminen on itse itselleen laki. Häntä ei pakoteta ulkoa päin, vaan hän tuntee pakkoa sisältä päin. "Sillä minä annan anteeksi heidän rikoksensa enkä enää muista heidän syntejensä." Nämä sanat ilmaisevat perustan sille, mitä edellä on sanottu. Siinä on Kristuksen evankeliumin sisäl-

lys: Syntien anteeksiantamus vapaasta armosta Jeesuksen Kristuksen tähden.

Jos siis joku ajattelee, että Kristus on uusi lainantaja ja että hän on ilmoittanut meille uusia lakeja, hän panee mitättömäksi koko kristinuskon. Siinähan juuri kristinusko eroaa kaikista muista maailman uskonnoista. Kaikki muut uskonnot sanovat: Sellainen ja sellainen sinun on oltava, niitä ja niitä tekoja sinun on suoritettava, jos tahdot päästä taivaaseen. Mutta kristinusko sanoo: "Sinä olet kadotettu ja tuomittu syntinen etkä voi itse pelastaa itseäsi! Mutta älä silti joudu epätoivoon! On olemassa se, joka on hankkinut sinulle autuuden! Kristus on avannut sinulle taivaan portit ja huutaa sinulle: Tule, kaikki on valmiina! Tule häihin!" Siksi Kristus myös sanoo: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. Minä olen tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut. En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä parannukseen."

Missä Herran Jeesuksen näemmekin, hän on syntisten ympäröimä, ja hänen takanaan seisovat fariseukset väijymässä. Mutta isoavina ja janoavina piirittävät syntiset häntä; he uskaltautuivat hänen tykönsä, vaikka jumalallinen majesteetti loisti hänen kasvoistaan, ja saivat luottamuksen häneen. Katkerina fariseukset sanovat: "Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan". Herra kuulee sen, ja vaikka hän ei olisi sitä kuullutkaan, olisi hän sen kuitenkin tietänyt. Mitä Herra silloin tekee? Hän ei käy puolustautumaan, hän ei sano: "En tahdo ottaa vastaan syntisiä, vaan hurskaita", vaan hän vahvistaa heidän sanansa vakuuttamalla, että hän tahtoo ottaa syntisiä vastaan, ja osoittaa sen heille vertauksella kadonneesta lampaasta. Paimen ottaa huostaansa kadonneen lampaan, vaikka se olisi kuinka-kin raadeltu ja haavoittunut; hän nostaa sen olalleen ja kantaa kotiin iloiten. Vielä hän selittää suhtautumistaan esittämällä vertauksen hukkuneesta rahasta. Nainen etsii rahaansa kaikkialta talosta, etsii törkyjen joukosta, ja kun hän on sen löytänyt, hän kutsuu ystävästensä ja sanoo: "Iloitkaa kanssani; minä olen löytänyt rahan, jonka olin hukannut". Sitten Herra liittää tähän vielä iki-ihanan vertauksen tuhlaajapojasta. Tässä hän siis tahtoo sanoa: Tämä on minun oppini: minä olen tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut.

Jos tarkastelette koko Jeesuksen elämää, niin huomaatte, ettei hän kiertele ylvään filosofin ja moralistin tavoin, jolla on ympärillään pelkkiä siveyssankareita, joille hän opettaa, kuinka he voivat saavut-

taa filosofian täydellisyyden korkeimman asteen, ei, hän kuljeskelee etsien kadotettuja syntisiä, sanoopa vielä, että portot ja publikaanit pääsevät Jumalan valtakuntaan ennen kuin ylpeät fariseukset. Näin hän osoittaa meille varsin selvästi, mitä hänen evankeliuminsa on. Ja samaahan puhuvat kaikki apostolitkin.

Joh. 1:17: "Laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta". Tässä Johannes asettaa armon ja totuuden lain vastakohdaksi. Armolla ja totuudella hänen täytyy siis myös tarkoittaa määrättyä oppia. Ja sehän siis merkitsee sitä, että Kristuksen oppi on oppi armosta ja totuudesta. Armoa minun ei ole tarvis selittää; totuus taas tarkoittaa seuraavaa: "Minä opetan sen olemusta, mikä Vanhassa testamentissa on vain vertauskuvoin kuvattu. Vanhassa testamentissa oli vain varjo, minä tuon todellisen olemuksen." Koko leeviläinen jumalanpalvelus oli vain kuvaannollista. Mutta Kristus toteutti sen, mikä Vanhassa testamentissa oli vain varjon tapaisena.

Joh. 3:17: "Ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan tuomitsemaan maailmaa, vaan sitä varten, että maailma hänen kauttansa pelastuisi". — Tässä on mitä selvimmin torjuttu sellainen ajatus, että Kristus olisi tullut saarnaamaan uutta lakia. Jos hän näet olisi niin tehnyt, niin hän olisi myös tullut maailmaa tuomitsemaan. Sillä laki tuomitsee syntisen. Mutta ei, Jumala ei ole lähettänyt Poikaansa tuomitsemaan maailmaa, vaan jotta maailma — hän tarkoittaa kadotettuja, kirottuja ja tuomittuja syntisiä — hänen kauttansa pelastuisi. Miksikä muuten tässä olisi sana "maailma"? Maailma on langennut ja hukassa. Mutta Vapahtaja julistaa suloista oppia: Vaikka olettekin velkaa joka ainoan Jumalan käskyn, älkää menettäkö toivoanne; minä tuon teille anteeksiantamuksen, pelastuksen ja autuuden.

Room. 1:16–17: "Minä en häpeä evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaiselle ensin, sitten myös kreikkalaiselle. Sillä siinä Jumalan vanhurskaus ilmestyy uskosta uskoon, niin kuin kirjoitettu on: 'Vanhurskas on elävä uskota'."

1 Tim. 1:15: "Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin". — Eikö olekin hirvittävää, kun paavikunnassa nämä selvät raamatunkohdat silmien edessä opetetaan: Se, mitä Raamattu nimittää evankeliumiksi, ei ole mitään muu-

ta kuin uusi laki. Toisaalta he selittävät asiaa lähemmin sanoen, että Kristuksen suusta on lähtenyt monia lakeja, joista Mooses ei ole tiennyt mitään. Niihin he lukevat rakkauden vihollisia kohtaan, sen ettei pidä kostaa, ettei ihmisen pidä vaatia takaisin sitä, mikä häneltä on riistetty jne. Ja he sanovat: Nämä ovat kaikki järjestään uusia lakeja. Niin ei kuitenkaan ole, sanoohan jo Mooses: "Rakasta Herraa sinun Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja koko mielestäsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi". Ei Kristus ole tätä Mooseksen lakia kumonnut eikä hän liioin ole säätänyt uusia lakeja, vaan hän on selittänyt lain hengellisen merkityksen. Sen tähden hän myös sanoo: "Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään". (Matt. 5:17.) Hän ei ole siis tullut säätämään lakeja, vaan täyttämään lain, jotta me saisimme nauttia hänen täyttämuksestään.

Kuulkaamme nyt edelleen, kuinka Tridentin kirkolliskokous ei tahdo mitään tietää evankeliumista, vaan tuomitsee ja kiroaa ne, jotka opettavat, että evankeliumi on sanoma Jumalan vapaasta armosta Kristuksessa.

Conc. Trid. Sess. VI: "Jos joku sanoo, että ihmiset tulevat vanhurskautetuiksi joko yksin sen kautta, että heille luetaan Kristuksen vanhurskaus, tai yksin syntien anteeksiantamuksen kautta, ottamatta huomioon armoa ja rakkautta, joka Pyhän Hengen kautta vuodetaan heidän sydämiinsä ja saa sijansa heissä, tai myös, että armo, jonka kautta meidät vanhurskautetaan, on ainoastaan Jumalan suosio, hän olkoon kirottu. Jos joku sanoo, ettei vanhurskauttava usko ole mitään muuta kuin luottamus Jumalan laupeuteen, joka Kristuksen tähden jättää lukematta synnit, tai että meidät vanhurskautetaan yksin tämän luottamuksen kautta, olkoon kirottu... Jos joku sanoo, ettei vanhurskautettu ihminen niiden hyvien *tekojen* kautta, jotka hän suorittaa Jumalan armosta ja Jeesuksen Kristuksen ansiosta, jonka elävä jäsen hän on, todella *ansaitse* armon enentymistä, iankaikkista elämää ja, sikäli kuin hän armossa täältä erkane, samaisen iankaikkisen elämän saavuttamista, ... olkoon kirottu."

Minun mielestäni ei sen selvemmin voida osoittaa, että paavi on vastakristus, vaikka sitten olisitte umpisokeat ettekä mitään tietäisi kristinuskosta. Paavilaiset tekevät kaikkialla ristinmerkkejä, mutta mitä se muuta on kuin ulkokultaisuutta. Heillä on vain ristejä, mutta ei Kristusta. Tuon tuostakin saa lukea, että he odottavat Marialta

apua, jottei Pietarin haaksi hukkuisi. Sellaisia sanontoja kuin: "Jeesus on meidän turvamme, meidän kalliomme" jne. he eivät suosi. Tosi-aankin, kelvottomimmatkin kristikunnan lahkot ovat vähemmän kelvottomia kuin paavi. Myöntäväthän kaikki lahkot poikkeuksetta tämän: Jos mieli ihmisen tulla autuaaksi, niin se voi tapahtua ainoastaan uskon kautta Jumalan armoon Kristuksessa Jeesuksessa. Evankeliumi tulee tosin kaikissa lahkoissa hämärretyksi, mutta ei tuomitukseksi ja kirotukseksi niin kuin paavi tekee. Ja koska tämä lause pysyy vielä voimassa kaikissa lahkoissa, ne ovat verrattomasti parempia kuin paavikunta. Ne ovat kirkkojen väärennyksiä, mutta paavinkirkko on väärä kirkko. Väärä raha ei ole rahaa lainkaan, samoin ei paavinkirkkokaan vääränä kirkkona ole mikään kirkko. Lahkot ovat *ecclesiae corruptae* (turmeltuneita kirkkoja), mutta paavinkirkko on epäkirkko. En tarkoita tässä Rooman kirkkoa, vaan paavinkirkkoa, niitä, jotka alistuvat paavin valtaan, noudattavat hänen määräyksiänsä ja yhtyvät näihin samoihin kirouksiin. Se on *ecclesia maligna* (pahuuden kirkko), *synagoga Satanae*.

Nyt joku sanonee: Mutta sanoohan Kristus Matt. 11:28-30: "Tulkaa minun tyköni kaikki työtätekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon. Ottakaa minun *ikeeni* päällenne ja oppikaa minusta, sillä minä olen hiljainen ja nöyrä sydämeltä, niin te löydätte levon sielullenne. Sillä *minun ikeeni on sovelias ja minun kuormanani on keveä*." Kristuskin siis muka panee kannettavaksi kuorman. Sanovatpa roomalaiset vielä, että tämä Kristuksen ies ja kuorma, tämä itsensä kieltäminen ja ristin ottaminen on paljon raskaampaa kuin Mooseksen laki. He väittävät, että Mooses on kieltänyt ainoastaan karkean, ulkonaisen teon, ja siksi he myös arvelevat Kristuksen tarkoittavan Moosesta puhuessaan "vanhoista", kun hän sanoo: "Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille". Mutta Kristuksen tarkoitus on sanoa: Vanhat ovat kirjoituksissaan opettaneet teille, että olette täyttäneet lain, jos ette syyllisty karkeaan tekoon. Ja sitten Kristus selitti Mooseksen lain todellisen merkityksen.

Luther kirjoittaa tämän johdosta (WA 38, 530): "Suuresti erehtyvät ne, jotka selittävät 'Kristuksen ikeen' tässä tarkoittavan evankeliumin sisältämää lakia, toisin sanoen sellaisia lakeja, jotka Kristus antaa." — Evankeliumi ja evankeliumin sisältämä laki ovat heidän käytössään samaa merkitseviä sanoja; he käyttävätkin siitä sanontaa: *nova lex* (uusi laki). — "Viisastelijat ovatkin tässä ankarasti hikoil-

leet yrittäessään selittää, miten Kristuksen ies voisi olla kevyempi kuin Mooseksen ies, kun Mooses kuitenkin kielsi ainoastaan teon, Kristus sen sijaan vielä sen lisäksi ulotti kiellon jok'ainiaan turhaan sanaankin ja koko sydämeen." — He väittivät, että Mooseksen laki on ollut helppo, koska Mooses muka oli kieltänyt ainoastaan karkean, ulkonaisen teon. Näin he väittivät osoittaakseen, että vanhan liiton aikana olisi voitu tulla autuaaksi lain kautta, koska kerran se ei ollut niin raskas. Evankeliumin sisältämä laki taas on muka helppo ainoastaan sikäli, että se on kumonnut ympärileikkauksen ja ulkonaisia menoja koskevan lain. Mutta se ies ja kuorma, josta Kristus tässä puhuu, ei ole mitään muuta kuin rakas risti.

"Lopulta nämä sokeat miehet ovat johtuneet päätelemään, että laki ja evankeliumi suhtautuvat toisiinsa niin kuin *excedentia* ja *excessa*, nimittäin että laki on siinä kohden evankeliumia helpompi, että se ei kiellä sydäntä, vaan kättä (eli tekemästä ulkonaista, karkeaa tekoa), evankeliumi taas siinä suhteessa lakia helpompi, että se on kumonnut ympärileikkauksen ja ulkonaiset menot. Mikä sokeus! Varsin kuvaavaa moisille miehille, jotka halveksivat evankeliumia eivätkä tahdo sitä lukea. Olisihan ennemminkin pitänyt opettaa sitä, kuinka ihmeellinen on Kristuksen pyhissä hänen voimansa, joka uskon kautta ihmisten sydämissä muuttaa kuoleman nauruksi, rangaisuksen riemuksi ja helvetin taivaaksi. Ne näet, jotka uskovat häneen, nauravat ja halveksivat kaikkea tätä onnettomuutta, jota maailma ja liha kauhuissaan pakenevat ja kaihtavat. *Sitä* Kristus sanoo soveliaaksi ikeeksi ja keveäksi kuormaksi, toisin sanoen sitä, että iloiten kannetaan ristiä, niin kuin Paavali sanoo: 'Meidän kerskauksenamme ovat ahdistukset' (Room. 5:3)."

Niin pian kuin ihminen on tosi parannuksen kautta tullut elävään uskoon, hän on autuas ihminen, ja silloin hän on jo taivaan portilla, ja niin pian kuin kuolema tulee, ovet aukenevat ja hän astuu sisään. Koska kuitenkin on vaarallista, jos kristityllä on vain hyviä päiviä tässä maailmassa, Vapahtaja on huolehtinut siitäkin ja pannut hänen kannettavakseen ristin. Niin pian kuin kristitty sanoin ja teoin tunnustaa uskonsa, ihmiset alkavat vihata häntä. Ja vaikka vihollisuus ei saisikaan ulkonaisia ilmenemismuotoja, se kuitenkin tuntuu ja aiheuttaa kristitylle paljon hätää. Kuinka moni onkaan joutunut heittämään henkensä Kristuksen tähden! Mutta kuinka keveä onkaan Kristuksen kuorma lain kuormaan verrattuna! Se joka tuntee lain

kuorman painon, huokaa: "Voi minua kurjista kurjinta olentoa" — vieläpä hän suistuu toivottomuuteen ja epätoivoon. Se taas, joka ei elä sen paremmin lain kuin evankeliuminkaan alaisena, kas se elää elämänsä kuin *animal* (eläin); mutta voi häntä, kun hänen silmänsä aukenevat kuoleman jälkeen! Kristitty voi sen sijaan iloita siitä, että Jumala on vapahtava hänet tämän elämän tuskasta ja kurjuudesta; silloin hän voi veisata hallelujaa! Esimerkkinä tästä ovat meille marttyyrit. He eivät menneet itkien ja valittaen oikeuspaikkaan, päinvas-toin he kävivät iloiten ja riemuitten marttyyrinkuolemaansa. Siinä on toteutunut Kristuksen sana: "Minun ikeeni on sovelias ja minun kuormani on keveä". — Älkää jättäkö tätä vain tässä sanotuksi asiaksi, vaan soveltakaa se itsenne. Onhan näiden iltahetkien päätarkoitus edistää teitä kristillisyydessä. Jumala suokoon, ettei se tapahtuisi turhaan!

Kymmenes iltaluento

(Marraskuun 28. p:nä 1884.)

Niin ilahduttavaa ja tärkeää kuin onkin, että ihminen tekee päätöksen tulla tosi kristityksi, ei tämä päätös kuitenkaan ole onnellinen, jos päätöksen tekijä ei ole täysin vakavissaan. Jo monet tuhannet ovat päättäneet hyljätä maailman kaikkineen ja valita Jumalan lasten kaidan tien sen jälkeen kun he ovat pohjia myöten tyhjentäneet maallisen ilon kaikki maljat. Jo monet tuhannet ovat päättäneet luopua synneistään, kaikkein rakkaimmistakin, sen jälkeen kun he ovat kokeneet todeksi tämän sanan: "Synti on ihmisten turmio". Jo monet tuhannet ovat päättäneet etsiä Jumalan armoa ja syntiensä anteeksiantamusta sen jälkeen kun epävarmuus siitä, ovatko he Jumalan armossa ja ovatko heidän syntinsä anteeksiannetut, yötä ja päivää on vaivannut heitä ja heidät on täyttänyt tuska tämän tähden: Jos tänään kuolet, onko kuolemasi myös autuas? Entä kuinka on käynyt? Useimmat tällaisen päätöksen tehneistä eivät ole panneet sitä toimeen, vaan ovat lykanneet sen toteuttamista päivästä toiseen, viikosta toiseen, kuukaudesta toiseen, vuodesta toiseen. Kaikki on pysähtynytkin päätökseen, ja lopulta kuolema on yllättänyt heidät, ja he ovat joutuneet iankaikkiseen kadotukseen. Miksi näin on käynyt?

He eivät päätöstä tehdessään olleetkaan vakavissaan. Jumala on tosin niin kärsivällinen, ystävällinen ja armollinen, että hän päivittäin antaa kristityilleen runsaasti anteeksi synnit ja rikkomukset, joita he heikkoudesta tekevät, mutta silloin on juuri kysymys niistä, jotka ottavat kristillisyytensä vakavalta kannalta. Jos jonkun laita ei ole niin, hän ei olekaan oikea kristitty. Siitä sanoo jo viisas Siirak: "Valmistaudu, ennen kuin teet lupauksen, äläkä ole sen ihmisen kaltaisen, joka Herraa kiusaa" (Siir. 18:23).

Samanluontoisesta asiasta on kysymys myös silloin, kun ihminen tekee päätöksen tulla Kristuksen palvelijaksi, hänen kirkkonsa ja sanansa palvelijaksi. Niin tärkeä ja ilahduttava kuin tämä päätös onkin, se ei kuitenkaan ole onnellinen päätös, jos sillä ei tarkoiteta täyt-tä totta. Jos joku tahtoo tulla saarnaajaksi, hänellä täytyy olla sellainen mieli, että hän voi sanoa Herralleen Kristukselle: "Ah, rakas Herrani Jeesus, sinä olet minun, ja siksi minäkin tahdon olla sinun. Kaikki mitä minä teen ja mitä minulla on, minun ruumiini ja sieluni, minun voimani ja lahjani, koko minun elämäni olkoon pyhitetty yksin sinulle. Pane sinä minun kannettavakseni mitä tahdot, minä tahdon mielelläni sen kestää. Johdata minua läpi kaikkien vaiheitten, tuskan tai riemun, onnen tai onnettomuuden kautta, johdata minua häpeän tai kunnian kautta, johdata minua ihmisten suosion tai pilkan kautta, johdata minua läpi pitkän elämän tai varhaisen kuoleman; minä tyydyn siihen kaikkeen. Kulje sinä vain minun edelläni, minä tahdon seurata sinua!" Sen tähden meille niin rakas Paavali Gerhardt laulaa (pääsiäisvirressään Auf, auf, mein Herz):

*"Kristuksen jäseneksi
Mä olen liitetty,
Ja minne Pääni nousi
Saan nousta minäkin.
Nyt kautta kuoleman,
Synnin ja maailman
Ja tuskan, helvetinkin
Hän vie mun kotihin."*

Tällainen mieli oli kalliilla apostoli Paavalilla siitä silmänräpkyksestä alkaen, jolloin Herra oli ilmestynyt hänelle ja puhutellut häntä. Hän kertoo itse, että hän, saatuaan käskyn lähteä pakanain pariin

saarnaamaan heille evankeliumia Kristuksesta, noudatti sitä kysymättä neuvoa lihalta ja vereltä. Kuinka onnellista! Hänen toimintaansa seurasi sanomaton siunaus. Ja nyt hän on jo tuhat kahdeksansataa vuotta ollut Herransa ja Vapahtajansa tykönä hänen kasvojensa edessä kiittäen ja ylistäen häntä iankaikkisesti.

Kalliit ystäväni! Tehän olette kaikki päättäneet astua Kristuksen palvelukseen, hänen kirkkonsa ja sanansa palvelukseen. Olkoon se teille todella vakava asia, muuten päätöksenne menee hukkaan. Jos taas Jumala on välistä johdattanut teidät tähän päätökseen, mutta te ette ole sitä silloin vielä noudattaneet, vaan olette aina välillä tukahduttaneet Pyhän Hengen äänen sydämissänne, silloin tulevat nuo kaikki autuaat hetket ilmaantumaan teidän syyttäjänne Jumalan istuimen eteen. Mutta jos taas toteutatte tämän päätöksen, olette onnellisia. Milloinkaan ette tule valittamaan sitä, että olette joutuneet kokemaan niin paljon huolta ja tuskaa ja hätää, päinvastoin te saatte iloita, kun Herra aikanaan lävistetyllä kädellään painaa teidän päähänne kunnian kruunun.

Mikä sitten oikeastaan on teidän tärkein tehtävänne tahtoessanne astua pyhään virkaan? Teidän on julistettava lakia ja evankeliumia syntiselle maailmalle, mutta selvästi ja täydellisesti sekä palavassa hengessä. Se johtaakin meidät seuraavaan [VI] väitteeseen.

VI VÄITE

Toiseksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos ei saarnata lakia sen kaikessa ankaruudessa eikä evankeliumia sen täydessä suloisuudessa, vaan sekoitetaan lakiin jotakin evankeliuminomaista ja evankeliumiin jotakin lainomaista.

Tehtävämmehän on pohtia lain ja evankeliumin eroa sekä sitä, kuinka molemmat voidaan niin vaarallisesti ja turmiollisesti sekoittaa toisiinsa. Viime tunnilla aloimme käsitellä jälkipuolta tästä. Näiden kumpaisenkin opin sekoittaminen voi kuitenkin tapahtua myös niin, että sekoitetaan lakiin jotakin evankeliuminomaista ja evankeliumiin jotakin lainomaista. Ottakaamme selvää, mitä Raamattu itse tästä puhuu. Mitä se ensiksikin sanoo laista? Kuinka se selittää meille sen, ettemme saa sekoittaa lakiin mitään evankeliuminomaista? Tärkein kohta on

Gal. 3:11,12: "Selvää on, ettei kukaan tule vanhurskaaksi Jumalan edessä lain kautta, koska 'vanhurskas on elävä uskosta'. Mutta laki ei perustaudu uskoon, vaan: 'Joka ne täyttää, on niistä elävä'." Mikä verraton kohta! Vanhurskaaksi Jumalan edessä ihminen tulee ainoastaan uskon kautta. Mitä siitä seuraa? Laki ei voi tehdä ihmistä vanhurskaaksi, sillä se ei tiedä mitään vanhurskauttavasta ja autuaaksitekevästä uskosta. Se on evankeliumin varassa. Tämä on samaa kun jos sanottaisiin: Laki ei tiedä mitään armosta.

Room. 4:16: "Sen tähden se on uskosta, että se olisi armosta; että lupaus pysyisi lujana kaikelle siemenelle, ei ainoastaan sille, joka pitäytyy lakiin, vaan myös sille, jolla on Aabrahamin usko, hänen, joka on meidän kaikkien isä." — Meiltä ei vaadita uskoa sen tähden, että meidän tulisi suorittaa ainakin jokin vähäinen teko, koska muuten ei olisi mitään eroa niiden välillä, jotka joutuvat helvettiin, ja

niiden, jotka pääsevät taivaaseen. Ei, vaan vanhurskaus tulee uskon kautta, jotta se olisi armosta. On kysymys aivan samasta asiasta; kun sanon: "Ihminen tulee uskon kautta vanhurskaaksi Jumalan edessä", tahdon sillä sanoa: Hän tulee ilmaiseksi, armosta, lahjaksi vanhurskaaksi. Siinä ei ihmiseltä vaadita mitään, vaan lausutaan hänelle kehotus: Tartu siihen, niin sinulla se on! Tämä tarttuminen on juuri usko. Jos joku ei milloinkaan olisi kuullut sanaakaan uskosta, mutta kuulee evankeliumin, iloitsee siitä ja turvaa siihen, niin hänellä on oikea ja tosi usko, vaikkei hän milloinkaan ole kuullut uskosta mitään.

Lakiin ei siis saa sekoittaa mitään evankeliuminomaista. Se joka selittää lakia liittämällä siihen armon, Jumalan armon, ystävällisyyden ja kärsivällisyyden, joka antaa synnin anteeksi, se tarvelee lain törkeästi. Hän toimii kuin ihminen, joka noutaa potilaalle sokeria, jos karvas lääke ei hänelle maistu, ja makeuttaa sen. Mikä on siitä seurauksena? Lääke ei vaikuta, kuume ei luovu potilaasta. Hänen ei olisi pitänyt sokeroida lääkettä ja näin poistaa siitä sen tehoa. Saarnaajan täytyy saarnata lakia niin, ettei siihen jää mitään makeaa meille kiroituille ja tuomituille syntisille. Kaikki makeus, mitä lakiin solutetaan, on myrkyä ja neutralisoi tämän taivaallisen lääkkeen, niin, ettei sillä enää ole tehoansa.

Matt. 5:17–19: "Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään. Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennen kuin kaikki on tapahtunut. Sen tähden, joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman; mutta joka niitä noudattaa ja niin opettaa, se pitää kutsuttaman suureksi taivasten valtakunnassa." Niin usein kuin saarnaatte lakia, tietäkää: laki ei anna hiukkaakaan periksi. Semmoisesta laki ei tiedä mitään, se vain vaatii. Laki sanoo: "Sinun on tehtävä! Jos et tee, ei sinua auta mikään kärsivällisyys, hyvyys eikä pitkämielisyys, vaan sinä joudut helvettiin." Ja jotta Herra saisi tämän asian meille oikein selväksi, hän sanoo: "Joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman". Mutta se ei tarkoita, että he joutuvat kenties alimmille sijoille, vaan he eivät kuulu lainkaan taivasten valtakuntaan.

Gal. 3:10: "Kaikki jotka perustautuvat lain tekoihin, ovat kirouksen alaisia; sillä kirjoitettu on: 'Kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee'." — Niin pian kuin ohjaatte ihmistä hyviin tekoihin ja samalla lohduttatte häntä sanoen: "Tosin sinun pitäisi olla täydellinen, mutta Jumala ei vaadi mahdottomia. Tee vain sen verran kuin heikkoudessasi kykenet, kunhan sinulla vain on vilpitön pyrkimys!", on se kirottua oppia, lain törkeää väärentämistä. Sellaisesta ei Jumala ole Siinailla puhunut sanaakaan.

Room. 7:14: "Sillä me tiedämme, että laki on hengellinen, mutta minä olen lihallinen, myyty synnin alaisuuteen". — Saarnaajan täytyy lakia saarnatessaan aina kaikin mokomin muistaa, että laki on hengellinen, että laki vaikuttaa henkeen, ei mihinkään ihmisen jäseen, vaan henkeen, tahtoon, sydämeen ja mieleen. Näin on aina laita. Kun laki sanoo: "Älä tapa", näyttää siltä, kuin se koskisi ainoastaan kättä. Niin ei kuitenkaan ole, vaan se koskee sydäntä. Sen näemme yhdeksännestä ja kymmenennestä käskystäkin. Sekin kuuluu oikeaan lain saarnaan saarnastuolista. Ei niin, että vain pauhataan niitä häpeällisiä paheita vastaan, jotka mahdollisesti seurakunnassa vallitsevat. Loputon pauhaaminen ei hyödytä mitään. Vaikka ihmiset kenties luopuvat siitä, mistä heitä on nuhdeltu, niin parin viikon päästä he jälleen tekevät samaa. Tosin sitä täytyy vakavasti nousta vastustamaan, mutta ihmisille on myös sanottava näin: "Vaikka luovuttekkin tuosta teidän kiroilemisestanne ja vannoskelustanne jne., ette te silti vielä ole kristittyjä, te voitte silti kuitenkin mennä helvettiin. Jumalasuhteenne on juuri sellainen kuin teidän sydämenne mieli on." Asian voi esittää aivan tyyneästi, mutta kuitenkin hyvin selvästi. Silloin voi sanoa: "Katsokaahan, kun Jumala sanoo: 'Älä tapa', ei sillä ole sanottu, ettette olisi murhamiehiä, jos teidän kätenne ei tapa, jos te ette käy kenenkään kimppuun ryöstääksenne ja näin vaaranna hänen henkeään! Älkää luulko, että silloin jo olette pitäneet viiden käskyn. Ei niin, laki koskee sydäntä, se koskee henkeä." Jos vain ohimennen mainitsette siitä, että laki on hengellinen, se jää ihmisiltä aivan huomaamatta. Teidän on esitettävä asia perusteellisesti. Silloin on kuin ottaisitte terävän veitsen käteenne. Se viiltää syvälle henkeen ja ihmiset lähtevät kotiinsa kuin puulla päähän lyötyinä. Sana vaikuttaa ja ihmiset lankeavat kotona polvilleen sanoen itsekseen: "Minä en

ole sellainen kuin Jumala tahtoo minun olevan. Minusta täytyy tulla toinen ihminen."

Room. 3:20: "Sillä lain kautta tulee synnin tunto". — Jumala ei ole uskonut teidän käyttöönnne lakia sitä varten, että te sen avulla saisitte ihmiset hurskaiksi. Laki ei tee ketään hurskaaksi, vaan kun laki alkaa oikein vaikuttaa, silloin ihminen vasta rupeaakin riehuamaan ja raivoamaan Jumalaa vastaan. Hän vihaa saarnaajaa, joka on puheellaan saanut sen aikaan hänen sydämessään, mutta hän ei kykene enää vapautumaan siitä. Niinpä kuuleekin ihmisten sanovan: "Totisesti, siihen kirkkoon minä en sen koommin mene, siellä ihminen joutuu pelkoon ja ahdistukseen. Mieluumminkin menen kuulemaan sitä ja sitä pastoria. Siellä tulee ihmisen niin hyvä olo, siellä huomaa kuinka hyvä ihminen sitä sentään on." Mutta helvetissä heidän tekisi mieli kostaa hänelle, kun he sitten saavat nähdä, kuinka tämä väärä profeetta on syössyt heidät kadotukseen.

Siinailla ei ollut mitään ystävällisyyttä eikä mitään lohdullista. Jo edellisenä päivänä Mooses sanoi Israelin kansalle, että Jumala on tuleva. Jumala tulikin ukkosen jyristessä ja salamoidessa. Heti aamun sarastaessa nousee hirvittävä rajuilma taivaanrannalle. Viimein vuori alkaa järistä ja vuoren näin järistessä kansa vapisee vielä enemmän. Vuori muuttuu majesteetilliseksi pätsiksi. Tulenlieskat syöksähtelevät aina taivaaseen asti, savua ja höyryä nousee sankkana pilvenä. Ja nyt alkaa suuri, hirvittävä pasuuna kaikua niin että se kuuluu vuorelle ja laaksoon, ja kaikki tarvitsee kuin ukonnuolen iskemänä. Sitten tapahtuu kaikkein kauhein: Jahven ääni kaikuu, ja hän lausuu heille nuo kaikki kymmenen käskyä: "Sinun pitää! Sinun pitää! Sinun pitää!" Ja lopuksi vielä: "Minä olen kiivas Jumala, joka kosten isien pahat teot lapsille jne." Silloin koko Israel joutui pelon ja kauhun valtaan. Saattoiko olla sattuma, että niin kauhea sää nousi juuri sinä päivänä? Rakensihan Mooses jo päivää aikaisemmin aitauksen vuoren ympärille, jottei kukaan lähestyisi vuorta, ja sanoi, että se joka astuisi tämän aitauksen sisäpuolelle, kaatuisi kuolleen maahan, sillä kaikki velloi ja järkkäyi valtavasti; kukaan ei olisi voinut siellä pysyä hengissä. Ainoastaan sellainen mies kuin Mooses saattoi astua esiin, hän kun oli Jumalan suojelevan käden varjelema.

Näin Jumala on ilmaissut meille, kuinka meidän on lakia saarnattava. Emmehän tosin saata enää kuulla sen ohessa jylinää ja salamoita, mutta hengessä voimme niin tehdä. Kuinka terveellinen onkaan

sellainen saarna, että istutaan kirkossa ja saarnaaja alkaa saarnaamalla lakia sen kaikessa ankaruudessa ja selittämällä sitä sen hengellisessä merkityksessä! Monet niistä, jotka istuvat kuulemassa, ajattelevat: Jos tuo mies on oikeassa, niin olet hukassa! Moni tosin ajattelee: Noin ei tosiaankaan evankelisen saarnaajan pitäisi menetellä! Mutta aivan varmasti hänen on meneteltävä niin, muutoin hän ei ole mikään evankelinen saarnaaja. Jollei laki käy edellä, ei evankeliumilla ole mitään vaikutusta. Ensin Mooses, sitten Kristus; tai ensin Johannes Kastaja, sitten Kristus! Silloin ihmiset ajattelevat ensin: Voi, kuinka hirvittävää se onkaan! Mutta nyt saarnaaja ehtii silmät loistaen evankeliumiin. Nyt saavat ihmiset iloita huomattessaan, miksi saarnaaja alkoi siitä päästä, nimittäin jotta he huomaisivat, kuinka he ovat synnin tahraamat.

Samoin teidän täytyy menetellä katekismusta selittäessänne. Älkää sekoittako mitään evankeliuminomaista katekismuksenselitykseenne silloin kun käsittelette lakia, korkeintaan aivan loppuun. Lastenkin täytyy saada kokea se ja tuntea tuskaa ja pelkoa. Siitä muuten johtuukin, että niin monet pitävät itseänsä aivan hyvinä kristittyinä, vaikka kuitenkin ovat kurjia fariseuksia. Heidän vanhempansa ovat suurelta osalta vaikuttaneet siihen, kun eivät ole saattaneet heitä tuntemaan itseänsä suuriksi syntisiksi. Vaikka ihminen olisi langennut törkeimpiinkin synteihin, hän sentään ajattelee lakia kuuleessaan: Sinähän olet kauhea syntinen!, mutta moinen fariseus on vaipunut paljon syvemmälle. Tuollaisia fariseuksia on paljon vaikeampi käännyttää. Se juuri olikin pahinta turmeltumusta juutalaisissa Kristuksen aikana, ja se on pahin turmeltumus paavikunnassa tähän päivään asti. Juutalaiset olivat liittäneet lakiin jotakin evankeliuminomaista sanoessaan: "Jos sinun kätesi ei tapa, et ole murhaaja! Jos et lankea julkiseen haureuteen, et myöskään ole avionrikkoja!" Paha himokin selitettiin aivan luonnolliseksi asiaksi. Samaa sanovat paavilaiset. Tosin heidän on pakko myöntää, että *Kristus* lakia selittäessään mainitsee paljon sellaista, jota ei voi pitää kuuluvana karkeisiin rikkomuksiin lakia vastaan, mutta sen he selittävät ainoastaan hyviksi neuvoiksi, joita on tilaisuus noudattaa, jos tahtoo oikein, oikein korkealle taivaaseen. Sitä he sanovatkin ylimääräisten hyvien tekojen tekemiseksi.

Luther kirjoittaa näiden sanojen: "Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'Älä tapa... jne. johdosta seuraavaa (WA 32, 360 seur.):

"Tässä hän ottaa nyt kymmenestä käskystä käsittelyn alaisiksi muutamia selittääkseen ne oikein ja osoittaa, kuinka he, fariseukset ja kirjanoppineet, eivät ole opettaneet mitään muuta eivätkä vieneet selitystään sen pidemmälle, kuin pelkät sanat siinä kuuluvat, kieltäen ulkonaiset, karkeat teot. Niinpä ensiksikin tämän viidennen käskyn kohdalla he eivät ole ottaneet huomioon mitään muuta kuin sanan 'tappaa', että se nimittäin merkitsee käsin surmaamista, ja ovat antaneet ihmisten jäädä siihen käsitykseen, että tässä ei kielletä mitään muuta. Siitä he ovat myös saaneet hienon verukkeen, etteivät muka syyllistyneet surmaamiseen, jos joku luovutettiin toisen surmattavaksi. Niinhän he luovuttivat Kristuksen pakanalle, Pontius Pilatukselle, kun eivät tahtoneet tahrata käsiänsä vereen, jotta pysyisivät puhtaina ja pyhinä, ollen siinä niin tarkkoja, etteivät tahtoneet edes mennä tuomarin palatsiin. Kuitenkin he juuri yksin tuottivat hänelle kuoleman pakottaessaan Pilatuksen vastoin tahtoaan surmauttamaan hänet (Joh. 18:28 seurr.) Vielä he olivat olevinaan täysin puhtaat ja viattomat, niin että he moittien sanoivat apostoleillekin: 'Te tahdotte saatata meidän päällemme tuon miehen veren' (Apt. 5:28). On kuin he sanoisivat: Emmehän toki me ole häntä surmanneet, vaan pakanat. Samaa kerrotaan Saul kuninkaasta 1. Sam. 18:25 seurr. Hän oli vihoissaan Daavidille ja olisi mielellään tappanut hänet, mutta koska hän tahtoi olla pyhä, hän ei tahtonut häntä omin käsin tappaa vaan lähetti hänet filistealaisia vastaan, jotta hän siellä saisi surmansa, eikä ainakaan hänen kätensä olisi vikapää hänen kuolemaansa."

— Juutalaiset myönsivät viidennestä käskystä ainoastaan sanojen karkean ulkonaisen merkityksen. Kansan opettajat sanoivat: Kun ette tee sitä tai sitä, olette viidennen käskyn kelpo täyttäjiä. Nuo jotka niin suuresti laista kerskasivat, ovat itse poistaneet siitä sisällön ja jättäneet jäljelle vain ulkokuoren. Samoin tekevät vielä nykyäänkin monet järkeisoppineet. Sellaisten järkeisoppineitten lähtökohta on ainoastaan elämän kunniallisuuden säilyttäminen, niin ettei suistuta häpeällisiin paheisiin, joita jokaisen kansalaisen täytyy hävetä. Heidän toimintansa lähtökohta on aina pelkän kunniallisuuden saarnaaminen. Sellaista esiintyy ns. kristillisissäkin saarnaajissa. Paavilaisetkin ovat tässä seuranneet fariseuksia ollen heidän kaltaisia kuin marjat mättäällä. Paavilaisetkin sanovat: "*Ecclesia non sitit sanguinem* (kirkko ei janoa verta). Monia meidän vihollisistamme ja kerettiläisistä on surmattu, mutta me emme ole sitä tehneet, vaan

esivalta." Mutta jos esivalta ei ottanut sitä tehdäkseen, se julistettiin pannaan. He tahtovat pestä kätensä marttyyrien verestä, mutta puh-taaksi he eivät voi käsiänsä pestä. Tämä veri, tämä todiste käsissään he tulevat ilmestymään Jumalan eteen. Samoin oli juutalaistenkin laita. Jos he olisivat tiedneet, mikä lain hengellinen merkitys on, niin he olisivat myös tiedneet tämän: Juuri me surmasimme Kristuksen; meidän juuri huusimme: Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse hänet! —

Luther jatkaa: "Kas siinä tuo hieno farisealainen pyhyys, joka taitaa puhdistautua ja pysytellä hurskaana, kun ei vain syyllisty tap-pamaan omin käsin, vaikka sydän on tulvillaan kiukkua, vihaa ja kateutta sekä salaisia, pahoja murhajuonia, lisäksi kieli täynnä kiro-usta ja herjaa. Sellainen on meidän paavilaistemmekin pyhyys, heidän ovat tässä lajissa saavuttaneet mestaruuden. Ja jotta heidän pyhyyt-tänsä ei moitittaisi eivätkä Kristuksen sanat heitä sitoisi, he ovat ove-lasti ratkaisseet pulman kohdallansa ja kehitelleet niistä *kaksitoista neuvoa*, nimittäin ettei Kristus ole muka ehdottomasti käskenyt kaik-kea tuota, vaan jättänyt jokaisen oman harkinnan varaan niiden seu-raamisen *hyvinä neuvoina*, jos joku tahtoo saavuttaa erinomaisempaa ansiota muihin verrattuna. Sen mukaan meillä olisi tässä aivan tur-hanaikainen oppi, jota vaillakin hyvin voitaisiin olla.

"Jos taas kysyt heiltä, mistä syystä he johtelevat siitä moisia sääntöjä ja millä he todistavat menettelynsä oikeaksi, niin he sanovat: Kas, jos opettaisi noin, se olisi *nimis onerativum legis christianae*, toisin sanoen: kristikunnalle pantaisiin aivan liian raskas taakka kan-nettavaksi, niin kuin pariisilaiset avoimesti ja julkeasti ovat minua vastaan kirjoittaneet. Tosiaankin hieno perustelu! On muka suuri rasitus, jos kristityn pitäisi osoittaa ystävällisyyttä lähimmäiselleen eikä jättää häntä hädässä pulaan, niin kuin jokainen toivoisi itselleen tehtävän. Ja koska se näyttää heistä liian vaikealta, he eivät tahdo sen olevan käskettyä, vaan jokaisen mielivallassa, joka niin tahtoo mene-tellä; mutta sitä, joka ei tahdo tai voi niin tehdä, ei pidä sillä rasittaa. Näin sitä pitää tarttua Kristusta suuhun, mestaroida hänen sanaansa ja muuntaa se sellaiseksi kuin meitä miellyttää. Mutta hänpä ei anna-kaan näin pettää itseään eikä peruuttaa kantaansa, jonka hän tässä on selvittänyt ja lausunut: siltä, jonka hurskaus ei ole parempi, on taivas suljettu ja hänet on tuomittu, ja niin kuin jatko kuuluu, helvetin tulen on ansainnut se, joka sanoo veljelleen: Sinä hullu. Siitä on varsin hyvin pääteltävissä, onko kysymyksessä neuvo vai käsky."

Kun Kristus sanoi: "Jos joku tahtoo sinun kanssasi käydä oikeutta ja ottaa ihokkaasi, anna hänen saada vaippasikin; ja jos joku pakottaa sinua yhden virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi. Anna sille, joka sinulta anoo, äläkä käännä selkääsi sille, joka sinulta lainaa pyytää.", sanovat paavilaiset: "Näin Kristus on tosin sanonut, mutta se on vain evankeliumiin sisältyviä neuvoja. Kun on kysymys siitä, kuka pääsee taivaaseen, silloin täytyy pitää laki, mutta kun on kysymys siitä, kuka tahtoo päästä oikein korkealle taivaaseen, on hänen vielä lisäksi noudatettava näitä neuvoja."

Chemnitz luettelee nämä neuvot (*Loci theol. P. II, fol. 104*). Ylimääräiset teothan ovat aarre, josta paavi saattaa jaella. Sitä jakamista hän suorittaa anteiden muodossa. Kaikkiaan on neuvoja kaksitoista. *Ensiksi: vapaaehtoinen köyhyys*. Kun näet Kristus sanoo: "Myy kaikki, mitä sinulla on, niin sinulla on oleva aarre taivaissa", niin he sanovat, että se on ollut vain hyvä neuvo; ne jotka menevät luostariin, ovat seuranneet tätä neuvoa. *Toiseksi: naimattomuus*. Sen he johtavat tästä kohdasta: "Sillä on niitä, jotka syntymästään, äitinsä kohdusta saakka, ovat avioon kelpaamattomia, ja on niitä, jotka ihmiset ovat tehneet avioon kelpaamattomiksi, ja niitä, jotka taivasten valtakunnan tähden ovat tehneet itsensä avioon kelpaamattomiksi." (Matt. 19:12.) Tähän he sanovat: "Näykkää, nämä munkit ja nunnat ovat seuranneet tätä hyvää neuvoa", tai niin kuin he sanovat: "he elävät siveydessä". *Kolmanneksi: ehdoton kuuliaisuus* järjestön esimestä kohtaan. Tätäkin hyvää neuvoa ovat munkit ja nunnat seuranneet. *Neljänneksi: olla kostamatta*. Eipä saattaisi uskoa, että kukaan voisi kristillisessä kirkossa esiintyä väittäen: "Se on vain hyvä neuvo. Kustaa kyllä voisi, mutta jos ei kosta, niin se on suurenmoinen hyvä teko." *Viidenneksi: kestää kärsivällisesti herjaukset*. *Kuudenneksi: almujen antaminen*. *Seitsemänneksi: olla vannomatta*. *Kahdeksanneksi: välttää tilaisuutta syntiin*. Vallan kauheaa! Ei siis tarvitse välttää kaikkea tilaisuutta syntiin, mutta jos niin tekee, niin on hyvin korkealla asteella. *Yhdeksänneksi: se että ihmisellä on teoissaan hyvä tarkoitus*. Jos siis teet hyvän teon, niin se on hyvä teko, teitpä sen mistä vaikuttimesta tahansa, mutta jos sinulla sitä suorittaessasi on oikea tarkoitus, niin olet erikoisen pyhä mies. *Kymmenenneksi: se että tekee, mitä Kristus sanoo* Matt. 23 :3: "He sanovat, mutta eivät tee", ja Matt. 7 :5: "Ota ensin malka omasta silmästäsi". *Yhdenneksitoista: Olla huolehtimatta ajallisista*. Sekin on paavilaisille vain

hyvä neuvo! *Kahdenneksitoista: veljen nuhtelevaaminen.* Varsinainen velvollisuus se ei ole, sillä se ei kuulu lakiin!

Tästä näette, kuinka hirvittävästi tässä laki on vääristelty, vieläpä kuinka laista on poistettu sen olennainen henki. Paavilaisten mielestä olisi liikaa vaadittu, jos kaikki ihmiset velvoitettaisiin noudattamaan tuota kaikkea. Eiväthän kaikki voi mennä luostariin. Kuka siinä tapauksessa huolehtisi leivästä ja lihasta? Ei, silloinhan vaadittaisiin liikoja. Tämä on jotakin vallan hirvittävää.

Kun jesuiitat sitten esiintyivät, he selittivät näin: Onnetonta kristikuntaa on tähän asti ylenpalttisesti rasitettu moraalilla; siksi he ovat liittyneet yhteen ja poistaneet kristikunnalta vaikeimman moraalin. Sen he ovat onnellisesti suorittaneetkin, niin että kauheinkin konna voi olla kunnan kristitty heidän moraalisensa mukaan. Heidän moraalisensa onkin juuri nurin päin käännetty kymmenen käskyä, niin että ihminen voi harjoittaa kaikkea mahdollista pahuutta, kunhan hänellä vain on hyvä tarkoitus. Isänsäkin voi silloin myrkyttää, kun vain on hyvä tarkoitus periä hänet. Mutta kun Kristus sanoo: "Joka sanoo: 'Sinä hullu', on ansainnut helvetin tulen! Se joka ei täytä lakia hengellisesti, ansaitsee helvetin.", niin hän näillä sanoilla kumoaa koko tämän paavilaisten ja jesuiittojen moraalin.

11. iltaluento

(Joulukuun 5. päivänä 1884.)

Raamatussa meillä on monenlaisia vakavia sanoja vääriä opettajia vastaan. Vakavimpiin niistä kuulune Jer. 23:22, jollei se ehkä ole kaikkein vakavin. Siinä Herra sanoo vääristä opettajista: "Jos he olisivat seisoneet minun neuvottelussani, niin he julistaisivat minun sanani kansalleni ja kääntäisivät heidät pois heidän pahalta tieltään ja pahoista teoistansa". Tästä näemme, että saarnaaja voi vääriä oppia opettamalla aiheuttaa sen, etteivät hänelle uskotut sielut käänny, vaan joutuvat sen johdosta — kauheaa sanoakin — ikuiseseen kadotukseen. Tosin ne, jotka antavat eksyttää itsensä väärällä opilla, samalla joutuvat kadotukseen omasta syystään, onhan näet Jumala lukemattomin kohdin sanassaan hyvin vakavasti varoittanut vääristä opettajista ja

profeetoista ja siinä kuvannut heidät hyvin tarkoin. Se joka näitä Jumalan antamia varoituksia halveksii, on siis aikanaan voivotteleva itseänsä; mutta se ei kuitenkaan vähimmässäkään määrin vapauta vastuusta vääriä profeettoja ja opettajia, jotka esittävät vääriä oppeja. Pääinvastoin heidän syyllisyytensä on sitäkin suurempi, koska he eivät ainoastaan itse ole kulkeneet väärää tietä, vaan myös ohjanneet heille uskotut sielut väärälle tielle. Jumala on heidän kädestään vaativa ne sielut, jotka hän on heidän haltuunsa uskonut, sillä on kirjoitettu: "Olkaa kuuliaiset johtajillenne ja tottelevaiset, sillä he valvovat teidän sielujanne niin kuin ne, joiden on tehtävä tili" (Hebr. 13:17). Kuinka tulevatkaan sen tähden tuona suurena tuomiopäivänä kaikki väärät opettajat kauhistumaan, kun heidän harhauttamansa sielut seisovat Jumalan tuomioistuimen edessä ja syyttävät heitä Jumalan edessä! Kuinka kauheasti peljästyäkään Areios, joka kiisti Jeesuksen jumaluuden ja tahtoi riistää jumalallisen majesteettisuuden Kristuksen pään päältä, — kuinka hän peljästyäkään! Kuinka onkaan peljästyvä Pelagius, joka kielsi sen, että ihminen tulee vanhurskaaksi ja autuaaksi yksinomaan Jumalan armosta! Ja ennen kaikkea: kuinka peljästyvätkään paavit, jotka ovat yhdistelleet järjestelmäksi kaikki vastakristilliset opit, kun kaikki ne lukemattomat sielut, jotka he ovat johtaneet harhaan ja joiden sydämen he ovat myrkyttäneet, seisovat Jumalan edessä! Silloin on jokainen väärä opettaja toivova, ettei olisi syntynytkään, ja kiroava sen päivän, jona hänet asetettiin pyhään virkaan. Silloin me myös tajuamme, ettei väärä oppi olekaan niin vähäinen ja joutava asia kuin nykyään arvellaan.

Kalliit ystäväni, ottakaa vaari siitä, mitä Jumala kirjoittanut meille profeettansa Jesajan kautta: "Minä katson sen puoleen, joka on nöyrä, jolla on särjetty henki ja *arka tunto minun sanani edessä*" (Jes. 66:2). Jumala siis vaatii kaikilta meiltä, jotka olemme pyhässä virassa ja aiomme siihen, ettemme ainoastaan pidä rakkaana Jumalan sanaa; meillä pitää olla myös arka tunto Jumalan sanan edessä, toisin sanoen; meidän on sydämeistämme peljättävä, ettemme hiventäkään poikkeaa Jumalan sanasta; meidän on kavahdettava lisäämästä siihen tai poistamasta siitä mitään. Meidän on oltava valmiit ennemmin vuodattamaan veremme kuin antamaan periksi, vaikka olisi kysymys vain yhdestä ainoasta Jumalan sanan kirjaimesta. Sen tähden teidän pitäisi ottaa esikuvaksenne rakas oppi-isämme *Luther*, joka sanoo: "Minusta tuntuu siltä kuin jo yksi ainoa raamatunlause tekisi maail-

man minulle liian ahtaaksi". Hän tarkoittaa: Jos huomaisin, että yksi-kin ainoa raamatunlause sotisi sitä oppia vastaan, jota esitän ihmisille, en saisi rauhaa yöllä enkä päivällä; en tietäisi, minne paeta; se olisi minusta liian kauheaa! Pyrkikää siis siihen, että saisitte sen miehen, joka oli kuninkaalla ja profeetalla Daavidilla, kun hän sanoo: "Sinun peljättävyytesi edessä minun ruumiini vapisee, ja minä pelkään sinun tuomiotasi" (Ps. 119:120).

Sellaista mieltä ette kuitenkaan voi saavuttaa tai ainakaan ette voi sitä noudattaa, niin kauan kuin teillä ei ole selvää ja perusteellista kaikkien pyhän Raamatun oppien tuntemusta. Kuinka näet voisitte säilyttää sellaista, mitä teillä ei ole? Mutta sitähan varten teille on suotu opiskeluaikanne täällä, että tutustuisitte koko pyhään Raamattuun ja oppisitte tuntemaan jokaisen opinkohdan sekä erikseen että yhteydessään ja suhteessaan muihin oppeihin. Sehän on tavoitteena myös näissä perjantai-iltahetkissämme, käsitellessämme lain ja evankeliumin eroa; sillä tähän kuuluu ennen kaikkea se, että oikein osataan erottaa toisistaan laki ja evankeliumi. En näet niinkään pelkää sitä, — jollette suorastaan lankea uskosta — että te alkaisitte esittää uusia uskonkohtia, vaan sitä, ettette tule oikein erottamaan lakia ja evankeliumia. Siinä on näet kysymys ennen muuta siitä, että ette poikkea oikealle ettekä vasemmalle, ette arkuuteen ettekä leväperäisyyteen.

VII VÄITE

Kolmanneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos saarnataan ensiksi evankeliumia ja sitten lakia, ensiksi pyhitystä ja sitten vanhurskautusta, ensiksi uskoa ja sitten parannusta, ensiksi hyviä tekoja ja sitten armoa.

Tässä on puhe siitä, että Jumalan sanaa ei jaeta oikein myöskään silloin, kun ei kaikkia eri oppeja esitetä niiden oikeassa järjestyksessä, kun otetaan esille ensiksi se, minkä pitäisi tulla jäljestä. Se voi aiheuttaa suunnatonta vahinkoa kuulijoiden sydämessä ja ymmärryksessä. Neljänlainen nurinkurisuus on tässä mahdollinen.

Ensiksikin se, että käännetään järjestys sellaiseksi, että saarnataan ensin evankeliumia ja sitten lakia. Nyt ehkä ajattelette: "Kukapa nyt olisi niin nurinkurinen? Tietäähän jokainen katekismustaan opetteleva lapsikin, että ensin tulee laki, sitten evankeliumi." Niin voi kuitenkin käydä varsin helposti, ja meillä on esimerkkejä siitä, että kokonaiset yhteisöt ovat joutuneet tämän harhan valtaan. Niin kävi Lutherin aikana antionomilaisten, eislebeniläisen Agricolan etunäissä, samoin viime vuosisadalla herrnhutilaisten. Viimeksi mainitut eivät, jos mahdollista, tahtoneet kuulla puhuttavankaan laista; heidän periaatteensa oli ennen kaikkea tämä: Ensín on julistettava evankeliumia, ensin on kuvattava ihmisille Kristuksen verinen kärsimys. Mutta se oli aivan nurinkurista. Tosin pitää paikkansa, että herrnhutilaiset ovat vaikuttaneet moniin ihmisiin, mutta se on ollut vain pinnallista. Ihminen ei ole milloinkaan tullut tajuamaan syvää syntiturmelustaan, ei ole milloinkaan oppinut tuntemaan, että hän on Jumalan vihollinen, että hän ennemminkin on ansainnut tulla syötyksi helvettiin. — Kun tässä yhteydessä puhumme evankeliumista,

tarkoitamme tietystikin evankeliumia sanan ahtaammassa merkityksessä, nimittäin lain vastakohtana.

Mark. 1:15: "Tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi". "Tehkää parannus" on ilmeinen lain sana. Se on Herran saarnassa ensin, sitten tämä: "Uskokaa evankeliumi". Siinä ovat myös pyhät apostolit seuranneet Kristusta.

Apt. 20:21: "Vaan olen todistanut sekä juutalaisille että kreikkalaisille parannusta kääntymyksessä Jumalan puoleen ja uskoa meidän Herraamme Jeesukseen Kristukseen". Ensin apostoli Paavali on saarnannut parannusta ja sitten uskoa, ensin lakia ja sitten evankeliumia.

Luuk. 24:47: "Ja että parannusta syntien anteeksi saamiseksi on saarnattava hänen nimessänsä kaikille kansoille, alkaen Jerusalemis-ta". Parannusta ja syntien anteeksisaamista! Hän ei muuta järjestystä toiseksi: syntien anteeksisaamista ja parannusta. Ei, se olisi nurja tie autuuteen, eikä johtaisikaan autuuteen lainkaan.

Toinen tapa kääntää oikea järjestys nurinkuriseksi on se, että ensin saarnataan elämän pyhitystä ja sitten sitä vanhurskautusta, joka perustuu syntien anteeksiantamukseen. Vanhurskaus armosta on juuri syntien anteeksiantamus. Minuthan vanhurskautetaan juuri sitten, että Kristuksen vanhurskaus tulee minun vanhurskaudekseni.

Ps. 130:4: "Mutta sinun tykönäsi on anteeksiantamus, että sinua peljättäisiin". Se merkitsee: Ensin täytyy sinun lahjoittaa meille syntien anteeksiantamus, ja sitten me pelkäämme sinua, sitten me vaelamme uudessa, pyhässä elämässä. "Pelkääminen" ei tässä tarkoita ainoastaan Jumalan kauhistumista, vaan koko pyhityksen työtä.

Ps. 119:32: "Minä juoksen sinun käskyjesi tietä, sillä sinä avarrat minun sydämeni". Ensin sydämen avartaminen, lohduttaminen, vanhurskaus, armahtaminen ja syntien anteeksiantamus, ja sitten tämä: "Minä juoksen sinun käskyjesi tietä". Kirjoittaja tahtoo sanoa: "Juuri se, että sinä armosta otat minut vastaan, antaa minulle halun sinun käskyihisi. Niin kauan kuin minulla ei ole anteeksiantamusta, en voi rakastaa sinua, en liioin sinun käskyjäsi, vaan minä vihaan sinua. Mutta kun sinä olet armahtanut minut, minä saan uuden sydämen ja silloin minä hylkään iloiten maailman; silloin saan sinun tykönäsi jotakin, joka on paljon parempaa kuin se, mitä maailma voi minulle tarjota."

1 Kor. 1:30: "Hänestä on teidän olemisenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi". — Tässä ovat asiat esitettynä siinä järjestyksessä kuin ne seuraavat toisiaan. Ensimmäinen on välttämättömyys, että me saamme viisauden, tiedon autuuden tiestä. Meidän täytyy ensin tuntea tämä tie. Sitten seuraa vanhurskaus, jonka me saamme uskon kautta. Vasta vanhurskautusta seuraa pyhitys. Ensimmäinen minun täytyy tietää, että Jumala on antanut minulle syntini anteeksi, että hän on heittänyt kaikki minun syntini meren syvyyteen, sitten minulle on ilo ja riemu vaeltaa pyhityksessä sen sijaan, että se aikaisemmin oli minulle liian raskasta, suorastaan taakka. Ensimmäinen olin suutuksissani Jumalalle ja vihasin häntä sen tähden, että hän vaati minulta niin paljon; mieluummin olisin syössyt hänet valtaistuimelta. Minä ajattelin: Parempi olisi, jos ei Jumalaa lainkaan olisi. Mutta sitten kun Jumala oli armahtanut minua ja vanhurskauttanut minut, ei iloni ollut ainoastaan evankeliumiin, vaan myös lakiin.

Joh. 15:5: "Minä olen viinipuu, te olette oksat. Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa paljon hedelmää; sillä ilman minua te ette voi mitään tehdä." — Vapahtaja tahtoo, että me olisimme häneen sellaisessa yhteydessä kuin oksat viinipuuhun. Se ei merkitse sitä, että meidän pitäisi jotenkin tunkeutua Vapahtajaamme, vaan hän tahtoo sanoa: "Teidän täytyy uskoa minuun koko sydämessänne, panna vahva luottamuksenne minuun ja uskon käsivarsin täysin syleillä minua, niin että elätte vain minussa, Jeesuksessanne, joka olen pelastanut teidät ja tehnyt teidät autuaaksi. Silloin te myös kannatte hedelmää!" Vapahtaja osoittaa siis, että minun on ensin tultava vanhurskautetuksi, sitten vasta voin elää pyhityselämää. Mutta jos olen irrallinen, pois hakattu oksa, silloin kuivetun enkä voi kantaa hedelmää.

Apt. 15:9: "Eikä tehnyt mitään erotusta heidän ja meidän kesken, sillä hän puhdisti heidän sydämensä uskolla." — Ensimmäinen minun on tultava uskon kautta vanhurskautetuksi, silloin tulen myös sen kautta puhdistetuksi, silloin tulen uudistetuksi ja pyhitetyksi. Hirvittävimpiä harhoja on se, että vanhurskautus ja pyhitys sekoitetaan toisiinsa. Saarnattakoon silloin kuinka ihanasti tahansa, kaikki on kuitenkin turhaa. Vain vanhurskautuksen ja pyhityksen tiukka erillään pitäminen selvittää syntiselle, onko hän Jumalan armossa vai ei, ja tekee hänet varmaksi siitä ja näin antaa hänelle voimaa uuteen elämään.

Kolmanneksi muutetaan oikea järjestys vääräksi, jos ensin saarnataan uskoa ja sitten parannusta niin kuin antinomilaiset tekivät ja herrnhutilaiset tekevät vielä tänä päivänä. He sanovat aina: Usko on ensimmäinen asia, sitten sinun on kaduttava syntiäsi ja tehtävä parannus. Kuinka järjetöntä! Kuinka usko voi tulla murtumattomaan sydämeen? Kuinka sellainen voi isota ja janota, jota ruoka inhottaa? Ei niin, vaan jos tahdot uskoa Kristukseen, on sinun ensin tultava sairaaksi; Kristus on näet vain sairaitten parantaja. Ensin sinun on tultava kadotetuksi syntisparaksi, sillä hän on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut. Ensin sinusta täytyy tulla kadonnut lammas, sillä hän on hyvä paimen, joka käy etsimään kadonnutta lammasta.

Apt. 2:38: "Niin Pietari sanoi heille: 'Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan!.' — Näin Pietari puhui juutalaisille, jotka kysyivät häneltä: 'Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemän?'" Silloin hän vastasi heille näin. Ensin parannus ja sitten syntien anteeksiantamus. Usko seuraa siis vasta parannuksen jälkeen. Kaikissa edellä mainituissa kohdissa on myös kysymys samasta asiasta, esim. Apt. 20:21. Kaikki tämän järjestyksen kääntäjät voidaan lyödä tällä yhdellä ainoalla sanalla: "parannusta kääntymyksessä Jumalan puoleen ja uskoa Jeesukseen Kristukseen". Nämä kohdat ovat saarnaajalle oikeita kynttilöitä, jotka varjelevat hänet eksymästä.

Neljänneksi ja viimeiseksi on oikean järjestyksen vastaista, jos ensin saarnataan hyviä tekoja ja sitten armoa. Kaikki nämä ovat analogisia tapauksia; toinen on yhtä väärä kuin toinenkin.

Ef. 2:8–10: "Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta — se on Jumalan lahja — ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi. Sillä me olemme hänen tekonsa, luodut Kristuksessa Jeesuksessa hyviä tekoja varten, jotka Jumala on edeltäpäin valmistanut, että me niissä vaeltaisimme." — Mikä kullan arvoinen kohta! Apostoli ei sano: "Meidän on tehtävä hyviä tekoja; sitten Jumala on meille armollinen", vaan suorastaan päinvastoin: "Armosta te olette pelastetut! Mutta te olette armon kautta luodut hyviä tekoja varten." Ensin sinun täytyy tulla armahdetuksi, ja silloin Jumala on luonut sinut uudeksi; silloin sinun täytyy tehdä hyviä tekoja etkä voi enää jäädä synnin valtaan.

Tiit. 2: 11,12: "Jumalan armo on ilmestynyt pelastukseksi kaikille ihmisille ja kasvattaa meitä, että me, hyljäten jumalattomuuden ja maailmalliset himot, eläisimme siveästi ja vanhurskaasti ja jumalaisesti nykyisessä maailmanajassa." Tämä osoittaa meille myös, että meille on ensin saarnattava armoa, mutta sitten se kasvattaa meitä. Se ei tarkoita kurittamista (*castigare*), vaan kasvatusta, jumalallista pedagogiaa, jonka perustana on armo. Niin pian kuin ihminen ottaa vastaan Jumalan taivaasta meille lahjoittaman armon, se heti alkaa myös suorittaa kasvatustehtäväänsä. Mihin se sitten ihmistä kasvat-
taa? Tekemään hyviä tekoja ja elämään vanhurskaasti.

Vanha testamenttihan on luonteeltaan erittäin lainomainen, vaikka siinäkin saarnattiin evankeliumia, ja Uusi testamentti luonteeltaan etupäässä evankelinen, vaikkei siitä lakikaan suinkaan puutu. Vanhassa testamentissa tapahtui ensin lain juhlallinen ilmoitus, Uudessa testamentissa evankeliumin juhlallinen ilmoitus. Evankeliumi oli olemassa jo paratiisissa, mutta tuota juhlallista ilmoitusta ei vielä ollut. Siinailla tapahtui lain täydellinen ilmoittaminen salamoiden iskiessä, ukkosen jyristessä ja maan järjestessä, niin että näytti siltä kuin maa tuhoutuisi. Uudessa testamentissa nähtiin helluntaijuhlana Pyhän Hengen vuodatuksessa myöskin tulta, mutta se ei lainkaan polttanut. Tulisii kielii ilmestyi apostolien pään päälle, mutta tuli ei kärventänyt hiuskarvaakaan heiltä. Tuli valtava tuuli, kohahdus taivaasta, mutta mitään ei särkynyt, mitään ei siirtynyt paikoiltaan. Tämän kaiken tarkoitus oli osoittaa, että nyt piti tapahtuman aivan toisen, lohdullisen ilmoituksen.

Edelleen, tarkastelkaamme apostolien kirjeitä, erikoisesti Roomalaiskirjettä, joka sisältää suorastaan koko kristinopin. Mitä sisältävätkään kolme ensimmäistä lukua? Mitä ankarinta lain saarnaa. Sitten seuraa 4. ja 5. luvussa pelkkää vanhurskautusoppia, ja sitten 6. luvusta alkaen pelkkää pyhitystä. Siinä meillä on oikea esikuva oikeasta järjestyksestä: ensin laki, Jumalan viha ja uhkaukset, sitten evankeliumi, Jumalan lupaukset ja hänen lohdutuksensa. Sitten seuraa ohjaus siihen, mitä meidän nyt on tehtävä, kun olemme tulleet uusiksi ihmisiksi. Niin usein kuin profeetat saarnasivat, kun he tahtoivat käännättää jonkun, he ovat ensin alkaneet julistamalla lakia, ja kun sitten nuhtelu oli vaikuttanut, he lohduttivat synnintekijää. Niin pian kuin kuulijat olivat peljästyneet, oli apostolien ainoa tapa jatkaa päästämällä heidät synneistä, sitten vasta he sanoivat: Nyt teidän on

myös osoitettava kiittolisuuttanne Jumalaa kohtaan. He eivät antaneet siitä heille käskyä, he eivät uhkailleet heitä, jos he eivät niin tehneet, vaan he pyysivät heitä ja kehottivat Jumalan laupeuden kautta. Oikea pyhitys on se, joka seuraa vanhurskautusta; oikea vanhurskautus on se, joka seuraa parannusta.

Tahdon nyt muutamien esimerkein valaista teille, kuinka jo jäsen-telyn suorittaminen saattaa paljastaa sen, ettei osata erottaa lakia ja evankeliumia. Esimerkkini ovat melko karkeita, sillä silloinhan asia voidaan oikein ymmärtää, kun ottaa oikein karkean esimerkin, niin kuin näemme Lutherinkin tekevän. Minäkin tahdon tehdä Lutherin tavoin. Sillä mitä minulla ehkä hyvää on, sen olen oppinut rakkaalta oppi-isältämme Lutherilta.

Vääriä jäsennyksiä

1. teema: Pelastuksen tien muodostavat I usko, II tosi parannus. Jos näin käännätte asioiden järjestyksen, olette aito antinomilaisia ja herrnhutilaisia.

2. teema: Hyvät teot. I mitä ne ovat. II ne täytyy myös tehdä uskossa. Jos te näin jäsenätte, silloin olette uskosta mitään puhumatta jo sanoneet, mitä hyvät teot ovat. Mutta voidakseni kuvata hyviä tekoja, minun on kuvattava ne uskossa tapahtuviksi. Muutoinhan teidän täytyisi arvostella hyviä tekoja lain perusteella, mutta se on väärin, sillä lain mukaan arvosteltuna on jokainen hyvä teko, myös kristityn suorittama, tuomion ansaitseva teko, näyttäköön kuinka hyvältä tahansa.

3. teema: Rukous. Oikea rukous perustuu I varmuuteen rukouksen kuulemisesta, II uskoon. Tässä tapauksessa joutuisitte saarnaamaan ensimmäisen osan aivan vikaan.

4. teema: Jumalan sanan lupaukset ja uhkaukset. I lupaukset. II uhkaukset. Ensin saarnaaja lohduttaa minua ja sitten hän tulee ja viskelee minua kivillä, niin että unhotan kaiken, mitä hän on minulle sanonut. Ensin on lailla lyötävä, ja sitten teidän on sidottava haavat lupauksilla. Se joka päättää saarnansa uhkauksiin, on tuolla toimenpiteellään suuresti edistänyt saarnansa hedelmättömyyttä.

5. teema: Tosi kristillisyys perustuu I kristilliseen elämään, II tosi uskoon ja III autuaaseen kuolemaan. Sepä olisi hirvittävä jäsennys!

6. teema: Mitä ihmisen on tehtävä, jos hän tahtoo päästä varmuuteen autuudestaan? I Hänen on tehtävä parannus, muututtava uudeksi ihmiseksi, II hänen on kaduttava syntejään, III hänen on kuitenkin myös uskolla tartuttava Kristukseen. Kuinka voin viettää parempaa elämää, jos en vielä inhoa huonoa vaellusta ja syntiä? Kaikkein kaaheimin on kuitenkin kolmas esimerkki. Eihän näet mikään voi tehdä minua varmemmaksi kuin usko.

Samoin on aivan varmasti ollut nurinkurinen se pietistien väite, että vuorisarnassa ovat pelastusjärjestyksen asteet kuvattuna. Siihen ovat heidät johtaneet Kristuksen sanat heti alussa: "Autuaita ovat hengellisesti köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta". Mutta "hengellisesti köyhällä" tarkoitetaan tässä sellaista, jolla ei ole mitään, minkä varassa hänen sydämensä olisi. Miljoonikkokin voi olla hengellisesti köyhä; jos hänen sydämensä ei ole rahan ja omaisuuden varassa, ei hänellä oikeastaan ole mitään. Toisaalta voi kerjäläinenkin olla hengellisesti rikas, jos hän luottaa siihen vähäiseen rahaan, mitä hänellä on. Edellinen on autuas ihminen, jälkimmäinen ei. Kun Kristus sitten jatkaa: "Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen", arvelevat pietistit, että hän siinä tarkoittaa murhetta synnin tähden; se olisi pelastusjärjestyksen toinen aste. Mutta Kristus tarkoittaa kärsimystä, ristin kantamista tässä elämässä Jumalan tähden. Sitten Kristus sanoo: "Autuaita ovat hiljaiset, sillä he saavat maan perii". Tämä kohta tuottaa pietisteille tuskaa ja vaivaa; eihän vielä ole puhuttu mitään uskosta ja vanhurskautuksesta ja siinä heillä onkin pitkä kanto kaskessa heidän kaavaillessaan pelastusjärjestyksensä. Tässä he kiertelivät ja kaartelevat suoriutuakseen asteistaan. Hyvin huomaa, että asia ei siitä parane. Viimein Kristus sanoo: "Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan". Tätä he pitävät pelastusjärjestyksen neljäntenä asteena! Kunpa hiljaisuus todellisuudessa edeltäisikin sitä! Jos siis joskus tehtäväksenne tulee saarnata näistä autuaaksijulistamisista, niin pitääkää tarkoin varanne, älkääkää seuratko pietistisiä saarnaajia!

Luther sai antinomilaiset vastaan ja niin hän joutui lausumaan käsityksensä myös tässä puheena olevasta asiasta. Antinomilaiset opettivat, että on ensin saarnattava armoa ja sitten parannusta. Tahtoivatpa he, ettei lakia lainkaan saarnattaisi kirkossa; se kuului muka

lakitupaan ja hirsipuun vaiheille; varkaille ja murhamiehille piti sitä saarnattaman, muttei kunniallisille ihmisille, saati sitten kristityille.

Kirjassaan "Antinomilaisia vastaan" vuodelta 1539 *Luther* kirjoittaa (WA 50, 474): "Antinomilaiset ovat sepitelleet uuden menetelmän, jonka mukaan on ensin saarnattava armoa, sitten vihan ilmestymistä, niin ettei edes tarvitsisi kuulla tuota sanaa (laki) eikä mainita sitä. Sepä on sievä keinulauta, siihen he ovat iki-ihastuneita' ja luulevat voivansa väännellä Raamattua mielensä mukaan ja näin olla *lux mundi* (maailman valo). Sellaista he väittävät Paavalinkin opettavan Roomalaiskirjeen 1. luvussa." — Room. 1:16 kuuluu: "Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima, itse kullekin uskovalle pelastukseksi". Sen johdosta he väittävät apostolin aloittavan evankeliumilla. Mutta ensinhän tulee johdanto, ja 16. jae on vasta koko Roomalaiskirjeen teema. Vasta 18. jakeessa hän alkaa ensimmäisen osan ja sanoo siinä: Tässä olen tahtonut osoittaa, että kaikki ihmiset ovat syntisiä ja vailla sitä kerskausta, joka heillä mielestänsä on Jumalan edessä. Sitten hän vasta toisessa osassa saarnaa evankeliumia. —

"He eivät kuitenkaan oivalla, että Paavali opettaa suorastaan päinvastoin, aloittaen osoittamalla ensin, kuinka Jumalan viha ilmestyy taivaasta, ja tekemällä koko maailman syntisiksi ja vikapääksi Jumalan edessä; sen jälkeen, kun he ovat tulleet syntisiksi, hän opettaa heille, kuinka saadaan armo ja tullaan vanhurskaaksi, niin kuin kolme ensimmäistä lukua väkevästi ja selkeästi osoittavat. Kummallista sokeutta ja houkkamaisuutta on sekin, että he luulevat vihan ilmestymisen olevan jotakin muuta kuin laki. Sehän ei suinkaan ole mahdollista, sillä vihan ilmestyminen on juuri laki, silloin kun se opitaan tuntemaan, niin kuin Paavali sanoo: *Lex iram operatur* (laki saa aikaan vihaa). Eikö olekin suurenmoinen saavutus heiltä, että he poistavat lain, mutta opettavat sitä kuitenkin, opettaessaan vihan ilmestymistä! Mutta he panevat asiat päälle ja opettavat lakia evankeliumin jälkeen ja vihaa armon jälkeen. Mihän kaikkiin hirvittäviin harhoihin perkele tällä keinulaudalla pyrkii, siitä olen osaksi selvillä, mutta en voi siihen tällä erää puuttua." — *Luther* käyttää sanaa keinulauta (Katzenstühlchen). Sillä tarkoitetaan pieniä portaita, joiden toinen puoli nousee, kun toiselle puolelle astuu. Antinomilaiset ovat järjestäneet niin, että he voivat antaa laille ja evankeliumille sen sijan kuin he tahtoivat.

Selityksessään Genesis-kirjaan (21:15,16) *Luther* kirjoittaa (WA 43, 170 seurr.): "Siinä sanotaan oikein, että ihmisiä on rohkaistava ja lohdutettava. Kuitenkin on myös tarkemmin määriteltävä, keihin lohdutus on kohdistettava, nimittäin niihin, jotka Ismaelin ja hänen äitinsä tavoin ovat karkotetut kodistaan ja isänmaastaan ja ovat erämaassa nääntymäisillään nälkään ja janoon, huokaavat ja huutavat Herran puoleen epätoivon partaalla. Sellaiset ihmiset ovat oikeita evankeliumin kuulijoita." — Ensin täytyi Haagarin ja Ismaelin joutua kurjuuteen, muuten he eivät olisi päässeet ylpeydestään. Ihminen on luonnostaan ylpeä; hän sanoo: "Mitä pahaa minä olisin tehnyt? En ole tappanut ketään, en ole langennut aviorikokseen enkä huoruuteen enkä ole varastanut". Ja niin hän luulee voivansa näissä ryöpyssissä kestää Jumalan edessä. Tämä ylpeys on saatava väistymään, ja sitä varten on olemassa lain vasara, joka murskaa ja musertaa tämän kalion.

"Sen tähden eivät antinomilaiset muuta ansaitse, kuin kaikkien niiden vihan, jotka nojautuvat meidän esikuvaamme ja tahtovat puolustaa sitä." — Antinomilaiset väittivät, että *Luther* itse oli aluksi saarnannut pelkkää lohdutusta. Nyt hän oli muka luopunut entisestä opistaan ja muuttunut lainomaiseksi; sen johdosta hän myös vastusti heitä. Mutta *Lutherin* astuessa esiin ei kansalle ollut tarpeen kovinkaan paljon opettaa lakia. Ihmiset olivat niin maahan lyötyjä, että tuskin kukaan jaksoi uskoa olevansa Jumalan armossa. Sillä milloin Rooman kirkon pappien julistus oli parhaimmillaan, niin he saarnasivat lakia ja Jumalan lain ohella kirkollista lakia ynnä varhaisempien kirkolliskokousten, jumaluusoppineiden ja paavien tärkeimpiä lausumia. Kun nyt *Luther* alkoi toimintansa, hän oli itse ollut samassa kurjuudessa ja hän tiesi, ettei ihmisparkoja voitu paremmin auttaa kuin julistamalla heille puhdasta evankeliumia. Silloin oli myös kuin jos kaste ja hedelmällinen kevätsade olisi taivaasta kostuttanut koko kristikuntaa.

Luther kirjoittaa asiasta edelleen: "Niille, jotka nojautuvat meidän esikuvaamme ja tahtovat puolustaa sitä, on päivän selvää, mistä syystä me alussa näin opetimme Jumalan armoa. Kirottu paavi oli ihmissäännöillään surkeasti sortanut omatuntoparkoja ja oli riistänyt kaikki välineet, kaiken avun ja lohdutuksen, jotka olisivat voineet pelastaa masentuneet sydänparat epätoivosta. Mitä muuta olisimme silloin voineet tehdä?" — *Luther* olisi ollut mitä viheliäisin pyöveli,

jos hän olisi ottanut vielä rusikoidakseen näitä ihmisparkoja. Mutta nyt on tilanne toinen. Silloin ihmiset kauhistuivat Jumalan lakia ja olivat helvetin tuskassa. Nyt ihmiset sanovat: Syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna me kuolemme, ja kuolemaan kaikki päättyy. Silloin on saarnattava lakia, jos tahdotte saada jotakin aikaan. — "Me tiedämme kyllä varsin hyvin, että on puhuttava toisin niille, jotka ovat kylläisiä, hyvinvoipia ja lihavia. Mutta siihen aikaan me olimme kaikki yrmittyjä ja sangen vaivattuja. Vesi oli loppunut leileistä, toisin sanoen: mitään lohtua ei ollut tarjona. Me makasimme kuoleman kielissä, aivan niin kuin Ismael pensaan juurella." — Kaikkien ihmisten laita oli Lutherin aikana niin kuin Ismaelin, joka oli nääntymäisillään. Vesitilkka, jonka Haagar ja Ismael olivat ottaneet myötänsä erämaahan, haihtui pian kuiviin helteessä. Silloin oli kaikki mennyttä.

"Silloin tarvittiin sellaisia opettajia, jotka tarjosivat meille Jumalan armoa ja opettivat, kuinka me voisimme saada virvoitusta. Mutta antinomilaisten mielestä olisi oppi parannuksesta aloitettava muitta mutkitta armolla. Minä en kuitenkaan ole taipunut siihen menettelytapaan, sillä olen selvillä siitä, että Ismael oli ensin karkotettu ja massennettu, ennen kuin hän sai kuulla lohdutuksen enkeliltä. Siitä syystä olen seurannut tätä esikuvaa enkä ole lohduttanut muuta kuin niitä, jotka ensin ovat kokeneet katumusta ja tuskaa syntinsä tähden ja joutuneet epätoivoon omasta itsestään, niitä jotka laki on kauhistanut, joiden kimppuun Leviatan on käynyt tyrmistyttäen heidät. Sillä sellaisten tähden Kristus on tullut tähän maailmaan eikä hän tahdo suitsevaa kynttilänsydäntä sammutettavan (Jes. 42:3). Siksi hän sanoo: 'Tulkaa minun tyköni kaikki työtätekeväiset ja raskautetut' (Matt. 11:28). Sellainen ei Ismael ollut, ennen kuin hänet oli häädetty kotoaan, vaan hän oli ylpeä ja suruton, aito antinomilainen epikuroslainen. Minä, hän sanoi, olen herra ja perillinen talossa (hän oli näet syntynyt ennen kuin Iisak), Iisakin ja Saaran on väistytävä minun tieltäni. Olisiko tätä ylpeyttä pitänyt hänessä ylistää ja suvaita, vai olisiko häntä pitänyt siitä nuhdella? Mutta kuinka häntä olisi muulla tavoin voitu rangaista kuin ajamalla hänet äiteineen talosta ja olemalla sallimatta hänen ottaa mukaansa muuta kuin ainoastaan lain palkka: vettä ja leipää.

"Niin on näet lain tapana tehdä: se johdattaa varkaan kahleissa hirsipuun juurelle; mutta ennen kuin hänet teloitetaan, se virkistää

häntä siemauksella vettä. Lopulta kuitenkin vesi loppuu ja kuolema on jäljellä; sen enempää laki ei tee. Oppikaamme sen tähden, että Jumala on ylpeitä vastaan, mutta niitä, jotka ovat nöyryytettyjä ja ovat saaneet tuta lain voimaa, hän lohduttaa, ja milloin se ei tapahdu ihmisten kautta, hän tekee sen esimerkiksi enkelin kautta taivaasta; hän ei näet tahdo sellaisten ihmisten joutuvan kadotukseen, aivan niin kuin hän ei tahdo suruttomien ja ylpeiden jäävän Aabrahamin taloon. Mutta opettajan ja saarnaajan on oltava näissä kummassakin asiassa opin saanut, taitava ja kokenut, niin että hän osaa sekä vastahakoisia nuhdella ja masentaa että niitä, jotka ovat nuhdeltuja ja masennettuja, taas lohduttaa, jotteivät he peräti masentuisi ja laki heitä nielaisisi."

12. iltaluento

(Joulukuun 12. p:nä 1884.)

Ystäväni, suurin virhe meidän aikamme saarnoissa on, että ne enimmäkseen ovat vailla päämäärää. Onpa se virheenä juuri usko-vaistenkin saarnoissa meidän päivinämme. Samalla kuin epäuskoiset tai kiihkohenkiset saarnaajat tähtäävät aivan tiettyyn päämäärään — joka tosin ei ole oikea —, ovat useimmat uskovaiset saarnaajat päinvastoin sitä mieltä, että he ovat varsin hyvin hoitaneet virkansa, kunhan vain se, mitä he ovat saarnanneet, on ollut Jumalan sanaa. Mutta sehän on suorastaan samaa, kuin jos pestattu metsästäjä luulisi suorittaneensa hänelle uskotun tehtävän kunnolla, jos hän lähtee liikkeelle pyssy ladattuna ja ammuskelee metsään, tai kuin jos tykistömies luulisi tehneensä velvollisuutensa, jos hän kanuunoineen asettuu taisteluasemiin ja sitten laukaisee aseensa. Yhtä kelvottomia ja hyödyttömiä metsämiehiä ja sotilaita kuin he ovat, aivan yhtä kelvottomia ja hyödyttömiä saarnaajia ovat ne, jotka eivät saarnoissaan noudata mitään suunnitelmaa eivätkä pyri mihinkään päämäärään. Olkoonpa heillä kuinka ihania ajatuksia hyvänsä saarnoissaan, ne jäävät kuitenkin vaikutusta vaille. Jyristelkoot he tuon tuostakin kuinka valtavasti hyvänsä lakia saarnaten, ei yksikään salama kuitenkaan iske. Kastelkoot he heille uskottua puutarhaa evankeliumin

hedelmöittävällä vedellä, he valavat vettä yhtä hyvin kasvisarkoihin kuin puutarhan käytäville, ja niin kaikki menee hukkaan.

Niin eivät Kristus ja pyhät apostolit ole saarnanneet. Kun he olivat saarnanneet, silloin jokainen kuuli ja tiesi: Siinä tarkoitettiin sinua! — myös huolimatta siitä, että he eivät viittailleet määrättyyn henkilöön häntä pistellen. Kun esimerkiksi Herra Kristus kerran oli puhunut valtavan, järkyttävän vertauksensa murhanhimoisista viinitarhureista, silloin tajusivat ylipapit ja kirjanoppineet itse: Me olemme ymmärtäneet: hän tarkoittaa meitä. Ja kun pyhä apostoli Paavali kerran oli saarnannut tuon siveettömän ja väärämielisen maaherra Feeliksin edessä vanhurskaudesta ja itsensähillitsemisestä ja tulevas-ta tuomiosta, huomasi Feeliks pian: Sinua tässä tarkoitetaan! Kohta hän peljästy, mutta kun hän ei tahtonut itseään käännytettävän, hän sanoi Paavalille: Mene tällä haavaa pois, mutta kun minulle sopii, kutsutan sinut taas. Hän ei kuitenkaan kutsuttanut häntä. Hän oli kuullut oikean, hyvin suunnatun saarnan, joka oli sattunut häneen.

Tässä, kalliit ystäväni, on epäilemättä syy siihen, että isänmaasamme Saksassa epäuskoiset miltei kaikkialla ovat päässeet vallitsevaan asemaan luterilaisissa seurakunnissa, että nimittäin kristillisten saarnaajien saarnat ovat vailla päämäärää. Epäuskoisten luku enentyy seurakunnissa, vaikka samanaikaisesti kristilliset saarnaajat ovat lisääntyneet, sillä heitä on paljon enemmän kuin minun nuoruudessani. Miksi he eivät saa mitään aikaan? Voi, jos näillä mainioilla miehillä olisi sen verran nöyryyttä, että he asettuisivat Lutherin jalkojen juureen ja tutkisivat hänen postilloitansa, silloin he oppisivat, kuinka meidän olisi saarnattava, jotta se vaikuttaisi. Jumalan sana ei milloinkaan tyhjänä palaja, kun se oikein saarnataan. Jumala auttakoon, ettette te, kun aikananne tullette virkaanne, olisi moisia päämäärättömiä lavertelijoita ja joutuisi sitten valittamaan sitä, että saatte niin vähän aikaan, kun te itse olette siihen syypäät, jos teillä ei saarnojanne valmistaessanne ole tiettyä päämäärää, niin että ajattelette: ne ja ne tahdon tavoittaa — en niitä ja niitä henkilöitä, jotka mainitsen, vaan juuri ne, jotka ovat jossakin määrättyssä tilassa. Mutta niin tärkeätä kuin onkin, etteivät saarnat ole vailla päämäärää, aivan yhtä tärkeää on, että teillä on *oikea päämäärä*. Jos niin ei ole laita, ei koko saarnaamisesta kuitenkaan ole mitään hyötyä, saarnasittepa sitten lakia tai evankeliumia.

VIII VÄITE

Neljänneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos julistetaan lakia syntiensä tähden kauhistuneille tai evankeliumia suruttomille.

Jo ensimmäisen kerran väitteitämme tutkiessamme olemme saaneet nähdä, missä laki ja evankeliumi eroavat toisistaan. Näitä erotavia kohtia on kuusi. Laki ja evankeliumi eroavat toisistaan 1. siinä tavassa, millä nämä opit on ilmoitettu ihmisille; 2. kumpaisenkin sisällyksen puolesta; 3. niiden sisältämien lupauten puolesta; 4. uhkausten puolesta; 5. tehtävän ja vaikutuksen puolesta, jotka kummallakin opilla on, ja 6. *kohteen, henkilöiden puolesta, joille toista tai toista oppia on saarnattava*. Tavallisesti tämä erotus mainitaan viimeisenä, ei kuitenkaan siitä syystä, että se olisi vähemmän tärkeä, sillä tämä erotus on verrattomasti muita tärkeämpi. Se merkitsee juuri sitä, että evankeliumia on saarnattava ainoastaan särjetyille, vaivaille, murtuneille syntisille, lakia sen sijaan suruttomille syntisille. Jos joku kääntää tämän toiseksi, hän vaihtaa molemmat, ja vaihtaessaan ne toisiinsa hän sekoittaa ne keskenään mitä vaarallisimmalla tavalla. Siitä, että niin on laita, on meidät jo ensi tutkisteluissamme vakuuttanut seuraava kohta: "Me tiedämme, että laki on hyvä, kun sitä lain mukaisesti käytetään ja tiedetään, että lakia ei ole pantu vanhurskaalle, vaan laittomille ja niskoitteleville, jumalattomille ja syntisille, epähurskaille ja epäpyhille, isänsä tappajille ja äitinsä tappajille, murhamiehille, haureellisille, miehimyksille, ihmiskauppiaille, valhettelijoille, valapattoisille ja kaikelle muulle, mikä on terveä oppia vastaan" (1 Tim. 1:8–10). Sille näet, joka on vanhurskas Kristuksen kautta, ei lakia ole suinkaan annettu, vaan epävanhurskaille ja niskoitteleville jne. He ovat lain kohde. Jos nyt joku panee

murtuneen syntisparan lain kohteeksi, hän tekee siinä suuren synnin tuota ihmisparkaa kohtaan, sillä hänen tulisi saarnata hänelle evankeliumia.

Jes. 61:1–3: "Herran, Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan ilosanomaa nöyrylle, lähettänyt minut sitomaan särjettyjä sydämiä, julistamaan vangituille vapautusta ja kahlituille kirjoitusta, julistamaan Herran otollista vuotta ja meidän Jumalamme kostonpäivää, lohduttamaan kaikkia murheellisia, panemaan Siionin murheellisten päähän — antamaan heille — juhlapäähineen tuhkan sijaan, iloöljyä murheen sijaan, ylistyksen vaipan masentuneen hengen sijaan". "Kostonpäivä" ei tarkoita ihmisiä kohtaavaa tuomiota, sitähan ei otollisena vuotena suinkaan julistettaisi, vaan Jumalan Poika tahtoi kostaa saatanalle, joka oli syössyt ihmisuvun kurjuuteen. Sen tähden se on meille iloinen ja lohdullinen sanoma. Jos Jumala ei olisi costanut meidän puolestamme saatanalle, olisimme joutuneet hukkaan. Jos Kristus ei olisi lunastanut meitä perkeleen vallasta, me emme voisi iloita, vaan meidän täytyisi jäädä murheen valtaan. Lopuksi on tässä raamatunlauseessa puhtaasti vertauskuvallisia sanonnoita, jotka kaikki soveltuvat kuvaamaan hengellisiä armoaarteita.

Nämä kohdat osoittavat meille, että Jumalan sanan mukaan ei sellaisille, jotka elävät suruttomina synneissään, saa suoda hiventäkään evankeliumin lohdutusta; ja taas niille, joilla on särjetty sydän, ei pidä liioin julistaa sanallakaan uhkauksia ja rangaistuksia, vaan ainoastaan lupauksia, lohtua ja armoa, anteeksiantamusta ja vanhurskautta, elämää ja autuutta.

Niin on Herramme Kristuskin tehnyt. Kun syntinen vaimo tuli hänen tykönsä, polvistui itsevanhurskasten fariseusten silmien nähdessä Kristuksen eteen, kostutti kuumilla kyynelillään hänen jalkojaan ja kuivasi Herran jalat hiuksillaan, joihin varmaankin oli liittynyt paljon hänen turhuuden harjoitustaan — hän oli murtunut, vailla kaikkea lohdutusta, mutta hän kääntyi Jeesuksen puoleen, josta hän oli saanut tietää, että hän on armoistuin, — mitä Herra silloin teikään? Hän ei virka sanaakaan hänen salaisista synneistään, — epäilemättä hän oli elänyt mitä törkeimmissä synneissä, huoruudessa — siitä hän ei mainitse sanallakaan! Hän sanoo aivan yksinkertaisesti: "Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut", ja kehottaa vielä häntä lyhyesti: "Älä enää syntiä tee".

Samoin Herra tekee Sakkeukselle, tuolle jumalattomalle tullimiehelle, joka oli pettänyt maataan ja ihmisiä, mutta joka mahdollisesti oli itse välittömästi kuullut Herraa paljon tai ainakin saanut muilta tietää paljon hänestä. Hän on ymmärtänyt, ettei näin voi enää jatkaa, vaan elämään on saatava parannus. Kun nyt Jeesus kulkee ohitse, hän nousee metsäviikunapuuhun, sillä hän tahtoo nähdä tämän pyhän miehen. Mutta hän ei ajattele, että Herra tahtoisi nähdä hänet. Mitä Herra nyt tekeekään? Hän katsahtaa metsäviikunapuussa lymyvänsä mieheen ja sanoo hänelle: "Sakkeus, tule nopeasti alas, sillä tänään minun pitää oleman sinun huoneessasi!", ja menee iloitien hänen kotiinsa. Sakkeus on varmaan kuitenkin ajatellut: Siellä hän tahtoo ripittää minua, siellä hän osoittaa minulle, mitä pahaa olen tehnyt. Mutta ei sanaakaan mistään sellaisesta! Päinvastoin Jeesus sanoo: "Tänään on pelastus tullut tälle huoneelle, koska hänkin on Aabrahamin poika". Vain Sakkeus itse sanoo: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille, ja jos joltakulta olen jotakin petoksella ottanut, niin annan nelinkertaisesti takaisin". Vapahtaja ei sitä häneltä vaadi, vaan sitä vaatii häneltä hänen omatuntonsa, joka on vasta herännyt ja nyt saanut rauhan. Ilosta hän sanoo: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille" jne. Aivan varmasti hän on lupauksensa myös pitänyt.

Saman saamme nähdä myös tuhlaajapojan vertauksesta. Kun hän palasi, hän oli tuhlaannut kaiken ja haaskannut omaisuutensa porttojen parissa. Kun hän nyt sydän murtuneena palaa isänsä tykö, mitä isä silloin tekeekään? Ei moitteen sanaakaan kuulu hänen huuliltaan. Vieläpä hän lankeaa poikansa kaulaan, suutelee häntä ja huudahtaa: "Pitäkäämme iloa, sillä tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt". Ja nyt pannaan toimeen riemujuhla, moitteen sanaakaan ei siinä kuulla.

Edelleen, mitä Herra tekeekään vielä ristillä? Hänen sivullaan riippuu mies, joka siihen asti on viettänyt pahamaineista elämää, mutta jonka Kristuksen alistuva kärsimys saa ymmärrykseen, niin että hän sanoo: "Me tosin kärsimme oikeuden mukaan, sillä me saamme, mitä meidän tekemme ansaitsevat, mutta tämä ei ole mitään pahaa tehnyt". Ja lopuksi hän kääntyy Herran puoleen sanoen: "Herra, muista minua, kun tulen valtakuntaasi!" Hän ymmärtää, että siinä on Messias. Mitä Herra nyt tekeekään? Hän ei sano: "Sinuako minun pitäisi muistaman? Sitä ja sitä sinä olet tehnyt!" Hän ei tuo julki hä-

nen syntejään, vaan sanoo ainoastaan: "Tänä päivänä sinun pitää oleman minun kanssani paratiisissa!"

Näin Herra osoittaa meille, miten meidän on suhtauduttava syntisparkaan, joka ehkä vielä tänään on elänyt häpeällisesti, mutta on masentunut ja murtunut, täynnä kauhua syntiensä tähden. Silloin me emme saa lausua moitteen ja nuhteen sanaakaan, vaan meidän on päästettävä hänet synneistään ja lohdutettava häntä. Se lähinnä, joka näin tekee, erottaa evankeliumin laista.

Niin ovat pyhät apostolitkin tehneet. Palautan vain mieliinne Filippin vanginvartijan. Olihan hän aikeissa tehdä itsemurhankin, hirtittävän kuolemansynnin, mutta silloin Paavali sanoi hänelle: "Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä me kaikki olemme täällä". Hän oli kuullut Paavalin ja Silaan koko yön kiittävän ja ylistävän Jumalaa ja siitä jo päässyt hyvään ymmärrykseen. Nyt hän pyytää valoa, lankeaa vapisten Paavalin ja Silaan jalkojen juureen ja huudahtaa: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" Nyt he eivät sano hänelle: Ensin sinun on tehtävä sitä tai sitä, sinun on ensin tunnettava katumusta. Niin he eivät sano, vaan ainoastaan: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi". He kutsuvat vain häntä ottamaan armon vastaan; sillä eihän usko mitään muuta ole kuin armon vastaanottamista.

Nyt saatte kuulla erään kohdan Lutherilta, eikä niinkään sellaista, missä hän vaatii julistamaan vaivaisille syntisille evankeliumia puhtaana ja selvänä. Saatte kuulla, kuinka Luther on lohduttanut miestä, joka oli langennut suureen ja pahaan syntiin. Hän oli Spalatin, syntynyt 1482, suurenmoinen mies, joka on osaltaan paljon edistänyt uskonpuhdistuksen toteuttamista. Hän tuli Saksin vaaliruhtinaan kirkollisneuvokseksi, asui Altenburgissa ja oli Lutherin likeinen ystävä. Spalatin oli nyt mukana neuvomassa erästä kirkkoherraa naimaan vaimovainajansa äitipuolen, mikä on täysin Jumalan sanan vastaista ja sitäkin kauheampaa, kun apostoli Paavali 1 Kor. 5. mainitsee vastaavan tapauksen samalla sanoen siitä, että se on sellaista haureutta, jota ei ole pakanainkaan keskuudessa. Kun nyt kelpo Spalatinin silmät aukenivat tässä asiassa, hän oli aivan lohduton. Luther sai tietää, että hän oli raskasmielisyyden vallassa. Mikään lohdutus ei pystynyt häneen. Hän oli sitä mieltä, että sen jälkeen kun hän oli niin hyvin oppinut tuntemaan Jumalan sanan ja niin runsaasti saanut kokea Jumalan lohdutusta, ei mikään lohdutus voinut koskea häntä,

koska hän oli juuri sellainen. Kuinka nyt Luther lohdutti tätä miestä? Meillä on hänen kirjeensä, ja siinä *Luther* kirjoittaa (WA Briefw. 10, 638-640):

"Kunnianarvoiselle Herralle Kristuksessa, Herra Yrjö Spalatinille, Meissenin kirkon superintendentille, Altenburgin mitä uskollisimmalle paimenelle, Herrassa rakastetulle, Jumalan armoa ja rauhaa Kristuksessa sekä Pyhän Hengen lohdutusta. Aamen.

"Rakas ystäväni Spalatin, minun käy sydämestäni sääliksi sinua ja minä rukoilen hartaasti Herraamme Kristusta, että hän vahvistaisi sinua ja antaisi sinulle iloisen mielen. Mielelläni tietäisin ja hartaasti olen kysellytkin, kuinka sinun laitasi on ja mitä heikkoudentilaasi kuuluu. Muutamat ovat minulle kertoneetkin, ettei ole kysymys muusta kuin murheesta ja mielenmasennuksesta erään avioliiton tähden, kun muuan kirkkoherra on nainut vaimovainajansa äitipuolen. Jos näin on laita, pyydän mitä hartaimmin Herramme Kristuksen tähden, ettet pitäytyisi itseesi etkä oman sydämesi ajatuksiin ja tuntemuksiin, vaan kuulisit minua, veljeäsi, joka puhun sinulle Kristuksen nimessä. Muussa tapauksessa murhe saa vallan ja tappaa sinut, pyhän Paavalin sanan mukaan: "Maailman murhe tuottaa kuoleman" (2 Kor. 7:10). Sen olen usein saanut kokea omalla kohdallani ja vuonna 1540 Weimarissa myös maisteri Filipin kohdalla, jolle murhe ja mielenmasennus maakreivin asiassa jo oli tuottanut kuoleman; mutta Kristus herätti hänet jälleen kuolleista minun suuni kautta. Näin siitä huolimatta, vaikka olisitkin tässä tehnyt syntiä, ja syy olisi osaksi sinun, koska mahdollisesti olet hyväksynyt moisen avioliiton."

Luther siis sanoo: Tahdon myöntää, että sinä tässä olet tehnyt pahan synnin. Olihan hän hyväksynyt tuon avioliiton ja neuvonut solmimaan sen. — "Vielä tahdon sanoa, että vaikka olisit tehnyt vieläkin enemmän ja suurempia syntejä tässä tapauksessa ja muulloin, kuin Juudan kuningas Manasse, jonka aikaansaamaa pahennusta ja jumalattomuutta ei voitu korjata kaikkien hänen jälkeläistensä aikana hamaan Jerusalemin hävitykseen asti, kun sen sijaan sinun tuottamasi pahennus on toki vähäinen, lisäksi vielä ajallinen ja siitä syystä korjattavissa; olkoon vaikka niinkin, sanon, että se olisi sinun syysi, tahdotko sen tähden kuollaksesi murehtia ja tuottamalla tällaisen kuoleman tehdä vielä hirvittävämmän synnin Jumalaa vastaan?" — Hänen tarkoituksensa on sanoa: Tämä avioliitto voidaan taas purkaa, sillä sehän ei ole mikään oikea avioliitto. Jos hän nyt oli epätoivois-

saan Jumalan armosta, olisi se synti suurempi kuin se olikaan, että hän oli neuvonut solmimaan tuon avioliiton. Onhan Jumalan armon epäileminen aina kaikkein kauhein synti, sillä sehän on aina Jumalan pitämistä valhettelijana. — "Jo riittää, että olet joutunut tähän, älä suinkaan anna synnin tarttua itseesi, vaan anna sen jäädä ohimeneväksi. Luovu murheesta, joka on vielä paljon suurempi synti." — Se nimittäin, että hän ei tahdo luopua tästä murheesta.

"Kuule autuasta lohdutusta, jonka Herra tarjoaa sinulle profeetan kautta sanoessaan: 'Niin totta kuin minä elän, ei minulle ole mieleen jumalattoman kuolema, vaan se, että jumalaton kääntyy tieltänsä ja elää' (Hes. 33:11). Vai luuletko, että Herran käsivarsi yksin sinun kohdallasi on liian lyhyt auttamaan (Jes. 59:1)? Sinunko kohdallasi ainoastaan hän on laannut olemasta armollinen ja laupias (Ps. 77:10)? Vai sinäkö olet ensimmäinen, joka syntinsä tähden on joutunut niin suureen kurjuuteen, ettei meillä enää ole ylimmäistä pappia, joka voisi sääliä meidän heikkouksiamme? Vai näyttääkö sinusta niin ihmeelliseltä uutuudelta, että ihminen, joka elää lihassa ja on niin monien perkeleiden lukemattomien nuolten saartama, välistä haavoittuu ja suistuu tantereeseen?" — Luther tahtoo sanoa: Miksi sitten ihmettelet, että sinä olet joutunut niin syvään lankeemukseen? Sel-laista tapahtuu. Kauheata on vain, että me emme tahdo taas nousta, että me emme tahdo kadotettuina ja tuomittuina syntisinä ryömiä armoistuihalle.

"Minusta näyttää siltä, rakas ystäväni Spalatin, että sinä taistelussa syntiä, pahaa omaatuntoa, lakia ja kuoleman kauhuja vastaan olet saavuttanut vasta vain vähän kokemusta, tai sitten saatana on riistänyt sinun silmistäsi ja muististasi kaiken lohdutuksen, mitä milloin-kaan olet Raamatusta lukenut ja jonka avulla kiusauksen ulkopuolella, mitä oivallisimmin varustettuna, olet osannut muistella, mikä on Kristuksen virka ja hänen hyvät tekonsa. Vieläpä hän on riistänyt sinun sydäimestäsi kaikki sinun ihanat kristilliset saarnasi Jumalan armosta ja laupeudesta, joilla olet muita opettanut, kehottanut ja lohduttanut iloisessa hengessä ja suuren rohkeuden ja riemullisen mielen vallassa. Tai sitten sinä olet tähän asti varmaankin ollut vain heikko syntinen, joka on ollut tietoinen ainoastaan mitättömistä ja pienistä synneistä ja heikkouksista." — Luther osaa vain kahdella tavalla selittää sitä, että Spalatin nyt on niin lohduton. Joko hän ei varhemmin ole kyllin tuntenut syntikurjuuttaan ja hätäänsä, eikä

tiennyt, kuinka suuri syntinen hän luonnostaan on, ja nyt vasta oli täytynyt tapahtua niin karkea lankeemus, jotta hän älyäisi, kuinka suuri syntinen hän on; tai sitten saatanan täytyi niin peittää häneltä kaikki lohdutus, ettei hän sitä nähnyt. Jos olisit oikein ymmärtänyt, kuinka hirvittävä on sinun sydämesi turmeltumus Jumalan edessä, et olisi niin lohduton, sillä silloin ajattelisit: Tosiaankin, lähde on niin kauhea, sen tähden siitä on pakosta pulpunnut moista vettä.

"Siksi on harras pyyntöni ja kehotukseni, että tahtoisit liittyä meihin ja pysyä meidän joukossamme, jotka olemme oikeita suuria ja piintyneitä syntisiä." — Hän kehottaa Spalatinia tulemaan siihen seuraan, missä on oikeita suuria ja tuomittuja syntisiä, ja pitämään itseänsä heihin kuuluvana. — "jotta et pitäisi meidän Kristustamme minään mitättömänä ja vähäpätöisenä, sellaisena, joka voi auttaa vain kuvittelusta, yksinkertaisista ja lapsellisista synneistä." — Jos me kuvittelemme syntimme vähäisiksi, silloin me teemme Kristuksen vähäiseksi. Sehän olisi silloin samaa kuin jos arvelisimme hänen voivan antaa anteeksi vähäisiä, mutta ei suuria syntejä. — "Ei, ei! Se ei olisi meille miksikään hyödyksi, vaan hän on Vapahtaja ja Lunastaja oikeista, suurista, raskaista ja kirotuista ylitsekäymisistä ja vääryyksistä, vieläpä suurimmista ja pahimmista, kerta kaikkiaan: kaikista synneistä, toisista niin kuin toisistakin."

Sitä, joka on tehnyt sellaisen synnin eikä sitä huomaa, Kristus ei voi auttaa, mutta se, joka sen huomaa, on jo autettu. — "Tähän tapaan lohdutti minua aikoinaan tohtori Staupitz silloin kun kerran podin samaa pitaalia ja koin samanlaista ahdistusta kuin sinä nyt." — Luther kääntyi itse Staupitzin puoleen valittaen hänelle hätäänsä. Hän ei milloinkaan langennut karkeisiin julkisynteihin.; hänen kohdallaan oli kysymys ennen kaikkea sydämen synneistä. Tässä kohden Jumala oli johtanut hänet tuntemaan ihmisen turmelusta aivan arvaamattoman selvästi. — "Sinä tahdotkin, hän sanoo, olla valesyntinen ja siitä syystä pitää Kristustakin vain valesyntyjänä." — Enhän tahdo, että minulla olisi valesyntyjä; siksi en saa kummastella, jos olenkin aito, oikea ja todellinen syntinen. — "Sinun on oikein totutauduttava uskomaan, että Kristus on tosi Vapahtaja, sinä sitä vastoin tosi syntinen. Jumala ei näet tee pilaa eikä tyhjiä temppuile, vaan hänelle on ollut mitä vakavinta totta, kun hän on lähettänyt ainokaisen Poikansa maailmaan ja antanut hänet alttiiksi meidän kaikkien edestä (Room. 8:32, Joh. 3:16).

"Nämä ja niiden kaltaiset ajatukset, joita ammennetaan Raamatun lohduttavista lauseista, on viekas saatana hävittänyt sinun muistiasi, niin ettet saata niitä nyt suuressa tuskassasi ja masennuksessasi muistaa. Kallista nyt siis korvasi ja kuule, veljeni, kuinka minä, sinun veljesi, annan iloisen äänen kaikua, minä, joka olen sinun murheesi ja masennuksesi ulkopuolella ja olen vahva, vahva juuri sitä varten, että sinä, joka olet heikko, perkeleen ahdistama ja peljästytämä, voisit nojautua minuun ja nousta, kunnes sinäkin jälleen pystyssä seisten voisit uhmata perkelettä ja lohdutettuna veisata: 'Sinä sysäsit minua kovasti, että kaatuisin, mutta Herra auttoi minua' (Ps. 118:13). Kuvittele nyt mielessäsi, että minä olen Pietari, joka tartun sinua käteen ja sanon sinulle: 'Jeesuksen nimessä, nouse ja käy' (Apt. 3:6). Rakas ystäväni Spalatin, kuule ja usko sanoja, jotka Kristus minun kauttani sinulle puhuu." — Kristus puhuu minun kauttani, koska minä pidän tarjolla hänen sanaansa. — "Sillä minä en erehdy, sen tiedän." — Luther ei tarkoita tässä omaa persoonaansa, vaan sitä, että hän pitää tarjolla Jumalan sanaa; siksi seisoo Kristus hänen hahmossaan Spalatinin edessä puhuen hänelle. — "Kaikkein vähimmin puhun perkeleen sanoja. Kristus puhuu minun kauttani, koska minä tarjoan hänen sanaansa, ja käskee sinua tottelemaan ja uskomaan veljeäsi, jolla on sama usko kuin sinullakin. Hän itse antaa sinulle päästön tästä synnistä ja kaikista synneistäsi; näin me tulemme osallisiksi sinusta ja sinun synneistäsi ja kannamme niitä yhdessä sinun kanssasi."

Kun saarnaaja antaa päästön ripissä tunnustetuista synneistä, hän ottaa nämäkin synnit omalletunnonleen. Hän voi kuitenkin huoleti niin tehdä; se, joka hänen luokseen tuli, on ehkä ripissä tunnustanut hänelle sydän murtuneena mitä hirvittävimpiä syntejä, mutta silloin hän voi huoleti päästää hänet synneistään ja sanoa: Minä tahdon vastata siitä Jumalan edessä tuona suurena päivänä, ja silloin Jumala on sanova: Aivan oikein, sillä hän tuli sinun tykösi omatunto murskattuina, eikä hänelle silloin kuulunut mikään muu kuin evankeliumi. — "Sen tähden pidä huoli siitä, että sinäkin tulet osalliseksi meidän lohdutuksestamme, joka on todellinen, varma ja pysyvä, Herran itsensä meille suoma, jotta me jakaisimme sinulle siitä, ja sinullekin suotu, jotta sinä sen meiltä vastaanottaisit. Sillä aivan samoin kuin käy meidän sydämellemme, että sinä kärsit niin surkeata vaivaa ja murhetta, samoin ja vielä paljon enemmän hän murehtuu siitä, sillä hän on ar-

mahtavainen ja laupias, pitkämielinen ja armosta rikas, ja hän katuu pahaa (Joel 2:15)." — Meidän pitää tulla osallisiksi sinun synneistasi, mutta sinun pitää myös tulla osalliseksi meidän lohdutuksettamme. Jumala ei mielisty siihen, että ihminen, joka on masennettu, kaikin voimin pysyttelee tässä masennuksen ja katumuksen tilassa. Ei, vaan jos lain vasara on meidät murskannut, silloin meidän on myös paettava Mooseksen tyköä ja mentävä Kristuksen tykö; se on oikea tie.

"Älä sen tähden torju sitä, joka lohduttaa sinua ja julistaa Jumalan tahdon vihaten ja tuomiten sinun murhettasi ja mielenmasennustasi saatanan juonina. Älä toki anna perkeleen maalata ja kuvailla sinulle Kristusta toisenlaiseksi kuin hän todellisuudessa on, vaan usko Raamattua, joka todistaa hänestä, että hän on ilmestynyt 'sitä varten, että hän tekisi tyhjäksi perkeleen teot' (1 Joh. 3:8). Sinun masennustilasi on perkeleen teko, jonka Kristus tahtoo tehdä tyhjäksi, kunhan sinä vain sallit sen tapahtua. Olet kokenut kyllin ahdistusta, olet ollut kyllin murheellinen, kyllin ja liiaksikin olet tehnyt katumusta, siksi älä torju lohdutusta, vaan anna auttaa itseäsi jne." — Mikä ihana raamatunkohdan tulkinta! Perkeleen tekojen arvellaan tavallisesti tarkoittavan kauheita, törkeitä syntejä, mutta Luther lukee niiden joukkoon myös epäilyn ja masennuksen suurimpana syntinä. Kristus ei ole tullut täyttämään meitä murheella, vaan rauhalla ja ilolla Pyhässä Hengessä.

"Huomaahan, rakas ystäväni Spalatin, kuinka neuvoni ja puheeni sinulle tulee uskollisesta sydäimestä. Pidän suurimpana suosiona, mitä saatat minulle osoittaa, jos annat itsessäsi sijaa minun lohdutukselleni, toisin sanoen itsensä Herran Kristuksen synneistäpäästölle, anteeksiantamukselle ja virvoitukselle," — Tätä hän pyytää kiitokseksi siitä vaivasta, että hän on istunut pöydän ääreen ja varmasti sydämeänsä Jumalan puoleen huoaten sepittänyt tämän kirjeen, lisäksi vielä matkalla ollen (kirje on päivätty Zeitzissa). — "mistä, jos niin teet, sinun on pakko, jos tilasi paranee, itse tunnustaa, että näin kuuliaisuutta osoittaen olet antanut Herralle kaikkein rakkaimman ja mieluisimman uhrin, niin kuin on kirjoitettu: 'Herra mielistyy niihin, jotka häntä pelkäävät, jotka panevat toivonsa hänen armoonsa' (Ps. 147:11). Samoin: 'Lähellä on Herra niitä, joilla on särjetty sydän, ja hän pelastaa ne, joilla on murtunut mieli' (Ps. 34:19); ja: 'Jumalalle kelpaava uhri on särjetty henki; särjettyä ja murtunutta sydäntä et

sinä, Jumala, hylkää' (Ps. 51:19). Siksi häipyköön matkoihinsa murheineen perkele, joka on saattanut meidät sinun tähtesi syvästi murheelliseksi ja tahtoisi mielellään häiritä meidänkin iloamme, joka meillä on Herrassa, vieläpä nielaista kitaansa meidät kaikki, jos vain voisi. Mutta Kristus, meidän Herramme, nuhdelkoon häntä ja on nuhtelevakin ja hän myös Henkensä kautta vahvistakoon, lohduttakoon ja säilyttäköön sinut. Aamen. Lohduttakaa myös vaimoanne näillä sanoilla ja paremmillakin; valitettavasti minulla ei ole aikaa kirjoittaa toista kirjettä. Zeitz, elokuun 21. p:nä 1544. Veljesi Martti Luther."

Tahdoin lukea teille kirjeen *in extenso* (kokonaisuudessaan). Toivon sen miellyttäneen teitä siinä määrin, että luette sen usein uudestaan. Muistelkaapa sitä erikoisesti, kun jolloinkin virassa toimiesanne joku näin murheellinen ja lohduton syntinen tulee teidän luoksenne. Lukekaa silloin tämä kirje ja valmistautukaa hyvin käsittelemään sellaista syntistä oikein evankeliumin mukaisesti. Luther myöntää, että Spalatin on tehnyt syntiä, mutta hän tietää, että nyt ei suin surmin ole sanottava mitään, mikä voisi nuolen tavoin lävistää Spalatin-paran sydämen.

Nyt saatte kuulla kirjeen, jonka Luther jo vuonna 1516 on kirjoittanut eräälle augustinolaismunkki Spenleinille, joka armontilaansa ajatellessaan ei voinut saada rauhaa. Hän oli myös varhemmin ollut Wittenbergin augustinolaistuostarissa. Kaikki, jotka tuntevat Lutherin tuotantoa, pitävät sitä aivan suurenmoisena kirjeenä. Ihmetyttää, että hän jo silloin osasi kirjoittaa niin. Se on silkkaa kultaa ja hunajaa! — *Luther* siis kirjoittaa Yrjö Spenleinille (WA Briefw. 1, 35 seur.): "Mielelläni muuten tietäisin, kuinka on sinun sielusi laita; joko olet saanut kylläksesi omasta vanhurskaudestasi ja halajat saada lohdutusta Kristuksen vanhurskaudesta ja luottaa siihen? Nykyään on näet kiusaus röyhkeyteen monissa hyvin yleinen, olletikin niissä, jotka kaikin voimin tahtovat olla vanhurskaita. Kun he kuitenkin eivät tunne Jumalan vanhurskautta, joka on meille ylen runsaasti ja ilmaiseksi lahjoitettu Kristuksessa, he yrittävät omassa varassaan tehdä hyvää, kunnes saavuttavat vakaumuksen siitä, että he ovat Jumalan edessä ihmisiä, joita muka oikein kaunistavat hyveet ja ansiot, mikä kuitenkin on aivan mahdotonta. Sinä olet meidän parissamme ollut tämän käsityksen, oikeammin sanottuna harhan vallassa, samoin minä. Mutta minä taistelen yhä edelleen tätä harhaa vastaan,

enkä ole vielä päässyt siitä täysin voitolle. — Siksi, rakas veljeni, opi tuntemaan Kristusta ja häntä ristiinnaulittuna; opi ylistämään häntä ja olemaan aivan epätoivoinen itsestäsi." — Hänen tarkoituksensa on sanoa: "Älä oudoksu, ettet löydä itsestäsi mitään kelvollista, vaan pelkkää syntiä. Opi kuitenkin ylistämään Kristusta ja olemaan täysin epätoivoinen itsestäsi ihmisenä, josta ei ole löydettävissä mitään hyvää, paitsi jos Jumala joskus on tehnyt jotakin hyvää hänen kauttaan." Hänen ei pitäisi pyrkiä saavuttamaan sellaista omaa vanhurskautta, ettei hän enää näyttäisi olevan syntinen. Se olisi röyhkeyttä, jos hän kerran tunsu Jumalan sanan; se olisi Lunastajan kieltämistä.

"Mutta hänelle sano: Sinä, Herrani Jeesus, olet minun vanhurskauteni, minä taas sinun syntisi. Sinä olet ottanut sen, mikä on minun, ja olet antanut minulle sen, mikä on sinun; sinä olet omistanut itsellesi, mitä sinä et ollut, ja antanut minulle, mitä minä en ollut. Älä milloinkaan tavoittele niin suurta vanhurskautta, ettet enää tahtois näyttää syntiseltä, vielä vähemmän sellainen olla. *Sillä Kristus asuu vain syntisissä.*" — Walch lisää tällä kohtaa erään huomautuksen, mutta on itsestään selvää, mitä Luther tässä tarkoittaa. Ne jotka ovat julkeita syntisiä, eivät pidä itseään lainkaan syntisinä. He ajattelevat: "Se on inhimillistä heikkoutta! Ihminen on kerta kaikkiaan sellaiseksi syntynyt." Ja vaikka he useinkin toimivat hurskaasti, se on pelkkää teeskentelyä. "Me olemme vaivaisia syntisparkoja" he sanovat, mutta niin sanoessaan he eivät tarkoita niitä syntejä, joista pyhä Raamattu puhuu. Tosin he sanovat: "Me olemme kerta kaikkiaan tuollaisia heikkoja ihmisiä", — ja toinen juopottelee, toinen tekee huorin, vielä toinen varastaa! Se kaikki on muka heikkoutta! Mutta Kristus asuu totisesti vain syntisissä, sellaisissa nimittäin, jotka omissa silmissään ovat syntisiä. Ensin Kristus on asunut enkelien parissa, nyt hän on tahtonut myös asua syntisissä. Sitä varten hän tuli tänne maailmaan.

"Sillä sitä varten hän on tullut alas taivaasta, missä hän asui vanhurskaissa, että hän asuisi myös syntisissä. Mietiskele tuota hänen rakkauttaan, niin saat kokea hänen mitä suloisimman lohdutuksensa. Jos näet meidän täytyisi omalla vaivalla ja tuskalla päästä omantunnon rauhaan, *miksi hän sitten on kuollut?*" — Suurenmoinen sana! Jos joku on rauhaton syntiensä vuoksi, hän on houkka, jollei hän kiireimmän kaupalla pakene Kristuksen luokse, vaan ajattelee: Osoittaahan minun paha omatuntoni, ettei minun ole tultava Jumalan tykö.

Ei, *tästä* se on osoituksena: Sinun on tultava Jeesuksen tykö, ja silloin saat iloisen omantunnon, niin että öin ja päivin, maata pannessasi ja levolta noustessasi, voit iloisin sydämin ylistää Jumalaa. Sillä miksi Kristus on kuollut sinun edestäsi? Kun siis näet, että vielä olet tehnyt sen tai sen synnin, etkä tiedä, mikä neuvoksi — eikä sinun pidä itsestäsi tietääkään, mutta yksi on, joka tietää neuvon — käy silloin vain Jeesuksen luo!

”Siksi et ole löytävä rauhaa mistään muualta kuin hänessä sen kautta, että lohdullisesti olet epätoivoissasi oman itsesi ja tekojesi tähden.” — Ihmeellinen sana: sen kautta, että lohdullisesti olet epätoivoissasi oman itsesi tähden. Ja kuitenkin se on totta! Kun syntisparka katsoo itseänsä, hän on epätoivoinen; kun hän katsoo Jeesusta, hän on lohdutettu. — Oppios myös hänestä, että niin kuin hän itse on ottanut sinut huostaansa ja tehnyt sinun syntisi omikseen ja oman vanhurskautensa sinun vanhurskaudeksesi, samoin myös sinä vahvasti uskot hänestä sen, niin kuin sopivaa onkin, sillä kirottu on se, joka ei sitä usko!” — Tämä on kaikkein ihaninta evankeliumia, mitä milloinkaan voin saarnata. Sehän merkitsee sitä, että Kristus on tullut jokaisen hyväksi, jokaisen ihmisen synnin hän on kantanut, jokaista hän kutsuu tykönsä, jokaisen on uskottava häneen ja oltava varma siitä, että kaikki synnit ovat hänelle anteeksi annetut, hänen on oltava varma siitä, että hän kuollessaan kuolee autuaasti.

13. iltaluento

(Tammikuun 9. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Jotta saarnaaja saarnaamisellansa saisi myös jotakin kunnollista aikaan, vaaditaan ensiksi ja ennen kaikkea, että hän saarnaa Jumalan sanaa ja julistaa sitä selvästi ja puhtaasti. Monet meidän aikamme saarnaajat vaikenivat tietyistä opeista, jotka herättivät maailmassa pahennusta, siinä hyvässä tarkoituksessa, etteivät tahtoisi antaa kuulijoilleen loukkaantumisen aihetta. Se on kuitenkin hyvin suuri erehdys. Ihmistä ei voi saada tosi kristityksi kaunopuheisuudella, vaikka se olisi kuinka ylevää ja hehkuvaa, vaan ainoastaan Jumalan sanalla. Se yksin saa aikaan parannuksen, uskon ja jumali-

suuden ja varjelee edelleen siinä loppuun asti. Mutta toinen välttämättömän edellytys, jotta saarnaaja saarnaamisellaan myös saisi jotakin toimeksi, on se, ettei hän vain itse usko siihen, mitä hän muille saarnaa, vaan että ne totuudet, joita hän julistaa, myös täyttävät hänen sielunsa, niin että hän astuu saarnastuoliin palaen halusta vuodattaa sydämensä kuulihoitonsa eteen. Hänen täytyy olla aiheestaan innostunut, sanan oikeassa merkityksessä. Silloin näytävät sanat suorastaan liekkeinä syöksevän hänen suunsa kautta tulen täyttämästä sielusta.

Tämä ei suinkaan merkitse sitä, että vasta saarnaajan elävä usko antaisi Jumalan sanalle sen voiman ja elämän; sanoohan Herra nimen omaan: "Minun sanani ovat henki ja elämä", ja Hebrealaiskirjeen kirjoittaja: "Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija" [Hebr. 4:12]. Mutta kun saarnaaja julistaa sitä, minkä hän itse niin usein on kokenut omassa sydämessään, silloin hän tapaa myös helposti oikeat sanat, jotka sydäimestä nousten taas myöskin käyvät sydämeen tuon vanhan, jalon sanan mukaisesti: *Pectus disertum facit*, sydän tekee kaunopuheiseksi. Se ei tarkoita taidokasta, taiteen sääntöjen mukaista kaunopuheisuutta, vaan raitista hengellistä taitoa puhua niin, että sanat saavat tulen syttymään kuulijoiden sydämessä. Kun näet kuulijat huomaavat, että saarnaaja saarnatessaan on täynnä pyhää vakavuutta, silloin vastustamaton voima saa heidät mitä herkimmin tarkkaamaan sitä, mitä hänen saarnansa opettavat. Siitä myös johtuu, että monet yksinkertaiset, vähemmän lahjakkaat ja oppineet saarnaajat saavat aikaan enemmän kuin mitä lahjakkaimmat, rikki oppineet miehet.

Kunpa sen tähden te, rakkaat ystäväni, olisitte ennen kaikkea ensin oikein eläviä, innokkaita, totuuden puolesta palavia kristittyjä! Näin varustettuna voi sitten myös aikanaan tulla väkeväksi saarnaajaksi, jonka henkeä kuulijat eivät voi vastustaa, mistä apostolit olivat osoituksena. Ihmiset eivät tienneet, mistä se johtui, mutta näiden yksinkertaisten miesten saarna teki heihin niin valtavan vaikutuksen. — Näin puhuessani en suinkaan tahdo väittää, ettei suurta lahjakkuutta ja perinpohjaista jumaluusopillista oppineisuutta pitäisi arvostaa tärkeäksi; ennemminkin on asian laita aivan päinvastoin. Jos näet saarnaajan elävään uskoon vielä lisäksi liittyy suuri lahjakkuus ja

perinpohjainen oppineisuus, hän on lopulta mahtava ja sovelias työase Herran kädessä. Jumala ei näet, jos me astumme hänen palvelukseensa, pane syrjään meidän luonnonlahjojamme ja kaikkea sitä, mitä luontaisella ahkeruudella olemme saavuttaneet, vaan hän perkaa ja puhdistaa sen ja ottaa sen palvelukseensa. Siitä sitten johtuukin, että milloin suuri lahjakkuus ja perinpohjainen oppineisuus yhtyvät elävään uskoon, silloin tapahtuu suuria Jumalan valtakunnassa ja päästään suuriin saavutuksiin.

Tahdon johdattaa mieleenne vain apostoli Paavalin, joka oli ainoa oppinut mies apostoleista. Hän on tehnyt enemmän työtä ja saanut aikaan enemmän kuin kaikki muut, niin kuin hän itse todistaa. Edelleen palautan mieleenne suuren uskonpuhdistajan Lutherin. Jos hän olisi ollut vain uskonsankari olematta samalla niin suuri, harvinaisen lahjakas ja oppinut mies, ei hänestä milloinkaan olisi tullut uskonpuhdistajaa, joka niin suurenmoisesti toteutti tuon ajan suurimman teon. Siksi tahtoisin muistuttaa teitä siitä, että opintoaikanne pyrkisitte mahdollisimman pitkälle jumaluusopillisen tietämyksen kaikilla aloilla, ei ainoastaan opetusta koskevassa, vaan myös käytännöllisessä jumaluusopissa. Sitä toivotan teille koko sydämestäni! Oi, jospa tämä toive toteutuisi! Silloin kävisi teissä toteen, kuinka tärkeät nämä kumpikin ovat: elävä usko ja hyvä lahjakkuus uskollisuuteen ja uutteruuteen yhtyneenä. Se riittääköön tästä.

Älkää nyt ajatelko, että tämä oli johdanto. Ei, se oli tarkoitettu vain alkusanaksi. Kunpa kallistaisitte korvanne tälle kaikessa heikkoudessa sanotulle sanalle. Siihen auttakoon teitä Pyhä Henki! Paljon riippuu siitä, rakkaat ystäväni, ettette lähde maailmaan vain lampunjaloiksi, vaan myös lampuiksi. Mutta sellaisia ette saa olla välittömän, vaan välillisen valaisun kautta. Siirtykäämme nyt käsittelemään aiheitamme.

Olemme jo tarkastelleet kahdeksannen väitteen edellistä osaa, sitä nimittäin, ettei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos julistetaan lakia niille, jotka jo ovat kauhistuneet syntejään. Tänäpä käymme väitteemme jälkimmäiseen osaan, jossa meille lausutaan, ettei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos julistetaan evankeliumia synneissään suruttomille.

Toinen on yhtä vaarallista kuin toinenkin. Se joka tarjoaa suruttomalle syntiselle evankeliumin lohdutuksen tai joka ainakin kohdis-

taa saarnansa suureen joukkoon niin, että suruttomat syntiset saarnaajan syystä luulevat, että heille kuuluu evankeliumin lohdutus, saa aikaan sanomatonta vahinkoa. Hän voi saarnallaan johtaa kokonaisia ihmisjoukkoja helvettiin taivaan asemesta. Ei, evankeliumi ei kuulu suruttomille syntisille. Tosin emme voi estää sitä, että suruttomia syntisiä tulee kirkkoihimme ja kuulee evankeliumia, mutta siinä juuri kysytään saarnaajan taitoa, että hän julistaa koko evankeliumin lohdutusta sen täydessä suloisuudessa, kuitenkin niin, että suruttomat syntiset huomaavat: Tämä lohdutus ei koske sinua. Heidän täytyy huomata se tavasta, jolla saarnaaja asiat esittää. Kuulkaa nyt joitakin Raamatun todistuksia asiasta.

Matt. 7:6: "Älkää antako pyhää koirille, älkääkä heittäkö helmiä sikojen eteen, etteivät ne tallaisi niitä jalkoihinsa ja kääntyisi ja repisi teitä". — Merkillinen sana! Mitä tarkoitetaan pyhällä? Se merkitsee juuri Kristuksen sanaa. Entä mitä ovat helmet? Evankeliumin lohdutus, siinä julistettu armo, vanhurskaus ja autuus. Niistä meidän ei pidä puhua mitään koirille, evankeliumin vihollisille, ei myöskään sioille, jotka tahtovat pysyä synneissensä ja jotka etsivät taivastansa ja autuuttansa synnin loasta.

Jes. 26:10: "Jos jumalaton saa armon, ei hän opi vanhurskautta; oikeuden maassa hän tekee vääryyttä eikä näe Herran korkeutta". — Minun on aivan turha tarjota armoa jumalattomalle. Hän on sitä mieltä, ettei hän tarvitse armoa, tai hän ajattelee, että hänellä se jo täysin on. Hän kuvittelee mielessään, että ne pienet synnit, joihin hän on syylistynyt, ovat aikoja sitten anteeksi annetut, tai että niiden peitteeksi on aikoja sitten kasvanut ruohoa. Sellaiselle minun ei siis pidä saarnata evankeliumia, sehän ei näet ole muuta kuin armon tarjoamista; häntähän se ei kuitenkaan auta. Sillä jumalaton ihminen, joka tahtoo pysyä synnissensä, olivatpa ne törkeitä tai hienoja — perkele ei näet osaa sitoa minua ainoastaan likaisilla, törkeillä synneillä, vaan myös sangen hienoilla langoilla, ylpeydellä, kateudella, rakkaudettomuudella jne. — tuollainen jumalaton ihminen "ei näe Herran korkeutta". Sellaiset ihmiset eivät oivalla, kuinka suuri aarre heille tarjotaan. He eivät ymmärrä sitä oppia, että tullaan autuaiksi armosta; joko he eivät siedä sitä tai he käyttävät sitä mitä törkeimmin väärin.

He ajattelevat näin: "Ah, jos se riittää autuuteen, että vain uskoo, silloin ovatkin minun syntini anteeksi annetut. Vaikka jään sellaisek-

si kuin olen, pääsen kuitenkin taivaaseen. Minäkin uskon Herraani Jeesukseen." Saarnaaja, joka on syypää siihen, että suruton syntinen näin käyttää evankeliumia väärin, ottaa kannettavakseen raskaan syyllisyyden ja vastuun Jumalan edessä.

Sananl. 27:7: "Kylläinen polkee hunajaakin, nälkäiselle on kaikki karvaskin makeata". — Sille, joka jo on syönyt itsensä kylläiseksi, voin tarjota vaikkapa hunajaakin, ja kuitenkin häntä tämä ruoka ällöttaa, mutta nälkäiselle se maistuu mainiosti. Sen tähden meidän on evankeliumia, joka on makeata kuin hunaja, saarnattava vain nälkäisille sieluille. Niille, jotka eivät ole nälkäisiä, kuuluu karvas ruoka, nimittäin laki.

Esikuvan tästä tarjoaa meille ensiksikin rakas Herramme Jeesus Kristus. Jos tarkastelette häntä evankeliumeissa, niin huomaatte tämän: niin usein kuin hän kohtaa suruttomia syntisiä, jollaisia siihen aikaan epäilemättä olivat itsevanhurskaat fariseukset, silloin hänellä ei ole lohdutuksen hiventäkään heidän varalleen, vaan hän nimittää heitä käärmeiksi ja kyykäärmeiden sikiöiksi, lausuu heistä kymmenkertaisen voi-huutonsa, paljastaa heidän katalan teeskentelynsä ja lupaa heille helvetin, iankaikkisen tuomion, jota he eivät voi välttää. Huolimatta siitä, että hän tiesi samaisten miesten naulitsevan hänet ristiin, hän puhuu heille pelkäämättä totuuden. Tästä on saarnaajien otettava vaari. Teidän täytyy suruttomille, julkeille syntisille, vihollisille ja teeskentelijöille saarnata lakia sen koko ankaruudessa, vaikkakin tietäisitte edeltä käsin, että teidän käy niin kuin Herran Kristuksen. En tarkoita, että me voisimme kestää sitä, minkä hän on kestänyt; me emme voi juoda sitä maljaa, jonka hän on juonut. Mutta meidän täytyy kokea ihmisten vihaa. He tulevat ulkonaisesti nousemaan meitä vastaan tai ainakin he tulevat salaisesti kiihottamaan meitä vastaan. Mutta se ei vaikuta asiaan; jos saarnaajalla on sellaisia ihmisiä edessään, hänen on saarnattava heille lakia eikä mitään muuta. Ja kun hän saarnaa suurelle joukolle, heidän täytyy ajatella: Meitä hän ei tarkoita, vaan hurskastelijoita, heille kuuluu evankeliumi.

Tosin Herra sanoo myös: "Tulkaa minun tyköni *kaikki*", mutta hän lisää siihen heti: "työätekeväiset ja raskautetut". Tällä lisäyksellä hän ilmaisee, ettei hän kutsu suruttomia syntisiä. Hehän vain tekisivät pilkkaa hänestä, jos hän tarjoaisi heille hengellistä, taivaallista rikkauttaan. Kerran tuli rikas nuorukainen hänen tykönsä ja kysyi häneltä: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä ian-

kaikkisen elämän perisin?" Silloin hän torjuu nimityksen "hyvä opettaja", koska nuorukainen oli itsevanhurskas ja luuli itse olevansa hyvä opettaja. Hän ei sanonut sitä vilpittömässä mielessä. Jos hän olisi pitänyt Kristusta Jumalan Poikana ja maailman Vapahtajana ja uskonut häneen ja jos hän olisi *sen johdosta* nimittänyt häntä hyväksi opettajaksi, silloin kaikki olisi ollut kohdallaan. Mutta koska hän antaa Herralle tuon nimityksen vain imarrellakseen, Herra torjuu sen. Entä mitä Herra nyt tekee? Hän panee hänen vastattavakseen kysymyksen: "Mitä laissa on kirjoitettuna ? Kuinkas luet?" Silloin nuorukainen vastaa innoissaan lain tärkeimmällä lauseella sanoen: "Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi". Siihen Herra vastaa: "Oikein vastasit; tee se, niin saat elää". Mutta hän sanoo: "Tätä kaikkea minä olen noudattanut nuoruudestani asti". Hän tarkoittaa: "Jollet sinä tiedä mistään enemmistä opeista, et olekaan mikään viisas mies; tuonhan minä jo tiesin. Ajattelin saavani sinulta aivan muita selityksiä. Mitä minulta vielä puuttuu?" Sanooko Herra nyt esimerkiksi: Usko sinulta puuttuu? Ei suinkaan! Onhan hänellä kurja suruton, itsevanhurskas ihminen edessään. Siksi hän ei sanallakaan saarnaa hänelle evankeliumia. Hänen täytyi ensin johdattaa hänet tuntemaan oman kurjuutensa, vaikka hän jo ennakolta kaikkietäväisyydessään oli selvillä siitä, että hänen kohdallaan kaikki oli turhaa. Mutta Jumala tekee paljon rakkautensa mukaan, niin ettei ihminen voi kerran tuomiolla puolustautua, vaan Jumala on sanova: Sen ja sen olen sinulle tehnyt, mutta sinä olet kuitenkin torjunut sen.

Herra Kristus jatkaa nyt ja sanoo: "Jos tahdot olla täydellinen, niin mene, myy, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa; ja tule ja seuraa minua". Silloin kerrotaan: "Mutta kun nuorukainen kuuli tämän sanan, meni hän pois murheelisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta". Hän lähti omatunto haavoitettuna, sillä hänen omatuntonsa sanoi, epäilemättä hänelle: "Se on kuin onkin toista oppia kuin se, minkä tähän asti olen tuntenut. Sitä en voi tehdä. Sydämeni on kasvanut kiinni omaisuuteeni. Jos minulta sitä vaaditaan, silloin heitän sikseen hänen seuraamisensa." Vieläpä hänen omatuntonsa kaiketi sanoi hänelle myös: Sinä olet Kristuksen opin mukaan kirottu ihminen, ja määränpääsi on helvetti. Siihen juuri Herra pyrki ja se oli se tavoite, johon hän tämän miehen

kohdalla tahtoi päästä. Onko tuo mies myöhemmin kääntynyt vai ei, sitä emme tiedä. Olkoon sen asian laita kuinka tahansa. Meillä on siinä esimerkki siitä, kuinka meidän on suhtauduttava sellaisiin syntisiin, jotka vielä ovat suruttomia ja itsevanhurskaita. Tässä on mitä ankarin lain sana paikallaan. Tosin me emme voi antaa sellaista tehtävää kuin Kristus, kaikkien herrojen Herra. Mutta meillä on riittävästi kysymyksiä, joita voimme esittää heille, niin että heillä on mahdollisuus huomata: Sinä olet vielä kokonaan syntiin vajonnut, olet kadotettu ihminen! (Vrt. Matt. 19, Luuk. 10.)

Saman voimme nähdä apostoleista. Niin usein kuin he saarnasivat, he julistivat ensiksi lakia, niin että se lävisti kuulijoiden sydämen. Katsokaamme tästä

Apt. 2. Siinä Pietari ensimmäisen helluntaipäivän saarnassaan tekee kuulijoistaan ensin Kristuksen murhaajia, osuen näin heidän sydämeensä. Peljästyneinä he kysyivät: "Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemän?" Nyt apostoli Pietari sanoo heille: "Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntyenne anteeksisaamiseksi". Hän saarnaa heille evankeliumia ja sanoo heille, että hekin voivat saada anteeksiantamuksen kaikista synneistään, kauheimmistakin synneistä. Samoin havaitsimme apostolien menettelevän kaikkialla, ei vain Jerusalemissa vaan myös Ateenassa, Korintossa, Efesossa jne. Kaikkialla he saarnasivat ensin parannusta ja sitten uskoa; he näet tiesivät, että heillä oli täällä edessään enimmäkseen suruttomia syntisiä, jotka vielä eivät olleet tulleet tuntemaan luontonsa syntiturmelusta. Kuitenkaan he eivät kohdistaneet ankaraa lain sanaa ainoastaan niihin, jotka eivät olleet mitään kuulleet kristinuskosta, vaan myös niihin, jotka olivat olevinaan kristittyjä, mutta samalla elivät suruttomina synneissään.

Ilmeellisen esimerkin tarjoavat meille jälkimmäisen Korinttolaiskirjeen kaksi viimeistä lukua. Pyhä apostoli kirjoittaa siinä: "Pelkään, että tullessani ehkä en tapaa teitä semmoisina, kuin tahdon, ja että te tapaatte minut semmoisena, kuin ette tahdo. Minä pelkään, että teidän keskuudessanne ehkä on riitaa, kateutta, vihaa, juonia, panetteluja, juoruja, pöyhkeilyä, epäjärjestyksiä." (2 Kor. 12:20.) Hän tahtoo sanoa: Te ajattelette, että minä julistan teille evankeliumia, mutta tulette ihmettelemään, kun tulen ja te saatte kuulla, mitä minä teille julistan. Eikä hän tässä puhu poikarakkaudesta, hau-reudesta, varkaudesta, kiroamisesta ja murhaamisesta, vaan kaikista

synnintekijöistä, myös teeskentelijöistä, sellaisista, joita on yhä kaikissa kristillisissä seurakunnissa. Jae 21: "Että, kun tulen, Jumalani on taas nöyryyttävä minua teidän tykönänne, ja että joudun suremaan monen tähden, jotka ennen ovat synnissä eläneet eivätkä ole katuneet sitä saastaisuutta ja haureutta ja irstaisuutta, jota ovat harjoittaneet". Nyt he eivät varmaankaan eläneet haureudessa ja irstaisuudessa, mutta aikaisemmin he olivat niissä eläneet. Heistä oli tullut kristittyjä vain älyllisen vakaumuksen kautta, mutta parannusta he eivät olleet tehneet. Suullaan he tunnustautuivat kristinuskoon, mutta se ei ollut sydämen uskoa, he eivät olleet uudestisyntyneet eivätkä uudistuneet Pyhän Hengen kautta.

2 Kor. 13:1,2: "Kolmannen kerran minä nyt tulen teidän tykönne. Kahden tai kolmen todistajan sanalla on jokainen asia vahvistettava. Olen edeltäpäin sanonut ja sanon edeltäpäin niille, jotka ennen ovat syntiä tehneet, ja kaikille muille – niin kuin silloin sanoin, kun olin toista kertaa tykönänne, samoin nytkin, kun olen poissa — *etten*, kun taas tulen, *ole teitä säästävä*." Tässä meillä on ihana esimerkki saarnaajasta. Kun ihmiset alkavat kaikessa rauhassa harjoittaa syntistä menoa ja ovat sitä mieltä, että jokaisen on pidettävä heitä kunnan kristittyinä, kunhan he vain jatkuvasti tulevat kirkkoon ja käyvät pyhällä ehtoollisella, silloin täytyy saarnaajan huomata: nyt on aika minun jälleen antaa heidän kuulla lakia, jotten minä huoletonna rauhassani kuolisi ja kuulijani joutuisi helvettiin, jotteivät he kerran viimeisellä tuomiolla syyttäisi minua sanoen: Sinä olet syypää siihen, että meidän täytyy kärsiä vaivaa! Täytyihän apostolin ajatella: Kun astun tämän seurakunnan eteen, on siellä yhä vielä suruttomia, ja heitä minun täytyy säikähdyttää. Hän ei välittänyt lainkaan tuona jumalattomana, sodomalaisena aikana siitä, alkaisivatko he vihata häntä. Hän sanoi heille heti edeltä käsin: "Minä en ole teitä säästävä. Minä tulen vasten kasvoja julistamaan teille kadotustuomiota; tulen nuhtelemaan teitä niin kuin ainakin ihmisiä, jotka havaitaan semmoisiksi, jotka jatkuvasti tekevät syntiä omaatuntoansa vastaan ja kuitenkin vielä tahtovat käydä kristitystä."

Samoin ei meidänkään sellaisille, jotka ovat suruttomia syntisiä, pidä saarnata evankeliumia, vaan lakia. Ensin on heidät saarnaamalla johdettava helvettiin, sitten vasta heidät voidaan saarnalla saattaa taivaaseen. Ensin meidän on saarnallamme saatava kuulijat siihen tilaan, että he kuolevat, ja vasta sitten heidät voidaan evankeliumin

kautta herättää henkiin. Ensin meidän on saatettava heidät huomamaan, että he ovat kuolemansairaita, ja sitten meidän on evankeliumin lohdutuksella tehtävä heidät terveiksi. Ensin meidän on lain avulla paljastettava heidän oma vanhurskautensa ja osoitettava, mikä saastainen vaate se on, ja sitten meidän on evankeliumin kautta vaateutettava heidät Kristuksen vanhurskauden vaatteella. Ensin meidän on saatava heidät sydämestänsä sanomaan: "Minä kadotettu ja tuomittu ihminen", niin kuin katekismuksessa sanotaan, jotta heidät sitten evankeliumin kautta saadaa riemusta huudahtamaan: Oi minua autuasta ihmistä! Ensin heistä on lain kautta tehtävä mitättömiä, sitten evankeliumin kautta jotakin Jumalan armon ylistämiseksi. Me emme kylläkään voi syntisille panna katumuksen *määrää*; Raamatusta havaitsemme näet, että katumuksen määrä on ollut hyvinkin erilainen ihmisissä, joista meille kerrotaan, että he kääntyivät. Mutta jotakin katumuksen katkerasta katkeruudesta täytyy jokaisen olla kokenut, jos mieli hänen maistaa jotakin evankeliumin suloisuudesta. *Ja jos hyvä Jumala on antanut tuollaisen ihmisen ilman suurta ahdistusta ja kauhua tulla uskoon, saattaakseen hänet pelastuksen osallisuuteen, niin hän aina korvaa sen jäljestäpäin.* Hyvän Jumalan täytyy aina ne, jotka hän nopeasti on johtanut uskoon ja riemuun, yhä uudestaan painaa oikeaan murheeseen syntiensä vuoksi; muuten he lankeavat uskosta. Sanoohan Herra hetken uskovaisista: Heidän sydämissään nousi siemen nopeasti oraalle ja usko kasvoi pian, he ottivat sanan iloiten vastaan, mutta siitä ei ollut heille mitään hyötyä. Evankeliumin suloisuus ei auta heitä vähääkään, jollei sydämen kivi-pohja ole murennettu hiekaksi.

Sen huomion voimme kyllä tehdä, että kaikista niistä, jotka jo alun perin ovat saaneet kokea suurta ja syvää murhetta, on tullut parhaita ja kestävimpiä kristittyjä. Parhaita seurakunnanpaimenia ja parhaita jumaluusoppineita ovat niin ikään olleet ne, jotka Jumala jo heidän nuoruudessaan on painanut tuskan ja hädän pyörteisiin, jotka hyvä Jumala on pannut oikein hätään ja tuskaan pelastuksestaan.

Saman voimme nähdä rakkaasta oppi-isästämme Lutherista. Hänen suoritettavakseen oli uskottu suurin työ, mikä hänen aikanaan saatettiin suorittaa, uskonpuhdistuksen toteuttaminen. Hänen itsensä mitään aavistamatta Jumala valmisti häntä siihen, ei tekemällä hänet terävä-älyiseksi, ei antamalla hänen saavuttaa suuren ihmistuntemuksen eikä edes antamalla hänelle heti kirkasta käsitystä Jumalan sanas-

ta — sitähan hänellä ei aluksi ollut, ennen kuin Pyhä Henki antoi hänelle oikean valon — vaan Jumala saattoi hänet lankeamaan polvilleen ja painiskelemaan Jumalan kanssa, niin että hän joutui tuskan ja kauhun valtaan, niin että hän joka hetki oli vaarassa suistua jumalanpilkkiaan. Mutta se oli oikea koulu, josta hän saattoi astua julki-suuteen uskonpuhdistajana.

Sen näemme myös Flaciuksesta, joka Lutherin jälkeen epäilemättä oli aikansa etevin jumaluusoppinut, joka myöhemmin tosin valitettavasti joutui harhojen valtaan, joista hän ei antanut itseänsä ojentaa. Häinkin on pitkän aikaa seissyt epätoivon kuilun partaalla. Luther otti hänet huostaansa, kunnes hän viimein saattoi ottaa vastaan evankeliumin lohdutuksen.

Myös Johannes Gerhardista, mitä etevimmästä dogmaatikosta, saamme lukea, että hän jo lukiolaisena joutui suureen tuskaan ja hättään, jonka vallassa hän oli kokonaisen vuoden, niin ettei kukaan voinut häntä lohduttaa, kunnes viimein Johannes Arndt, hänen hengellinen lääkärintsä, lohdutti häntä ja paransi hänet. Mutta kun hän oli päässyt tästä helvetin tuskasta ja oli tunnustanut olevansa vaivainen syntinen, hänestä tulikin suuri mies.

Ja jos tuntisimme kaikkien suurten jumaluusoppineitten elämänvaiheet, joista enimmäkseen vain vähän on tullut päivänvaloon ja tuleekin julki vasta iankaikkisuudessa, niin huomaisimme, että kaikki nuo suurmiehet ensin ovat tulleet pieniksi ja mitättömiksi ja että he sitten ovat tulleet suuriksi, kun ovat suoriutuneet hädästään ja tuskastaan, kun he ovat alkaneet uskoa evankeliumiin ja tulleet uusiksi ihmisiksi. Sitten heistä on tullut Jumalan suuria työaseita, jollaisina me näemme heidät Jumalan valtakunnassa.

Surkeasti on laita sellaisen nuorukaisen, joka vain kuivan älyllisen vakaumuksen kautta on tullut jonkinlaiseen "uskoon" Jumalan sanaan. Jos hän on terävä-älyinen, hän voi helposti joutua vaaraan omaksua kaikenlaisia harhoja ja tulla kerettiläiseksi, sillä hän ei ole milloinkaan joutunut todelliseen sydämen tuskaan. Mutta se, joka on kokenut sanan voimaa, joka on läpikäynyt todellisen, vakavan parannuksen, se ei niin helposti noudata sydämensä karikoita, sillä hän on oppinut tuntemaan ne eikä luota niihin. Kun nyt hänen sydämensä alkaa puhua, hän pitäytyykin sanaan ja käskää sydämensä vaieta. Jumala suokoon, ettette olisi vain kuunnelleet tätä, ettette vain antaisi

sille arvoa vastaisessa virkanne hoidossa, vaan että saisitte myös omassa sielussanne kokea sen.

Nyt saatte kuulla muutamia otteita *Lutherilta* tästä asiasta, ensiksi hänen selityksestään muutamiin Exodus-kirjan lukuihin (WA 16, 232): "Evankeliumi ei näet ole saarna, joka on tarkoitettu karkeille, raaoille ja hillittömille syntisille, vaan lohdutus murheisille sieluille (Matt. 11:28). Sillä se on suloista ruokaa, jota nälkäinen sielu halajaa. Siksi rakas neitsyt Mariakin ylistysvirressään veisaa: 'Nälkäiset hän on täyttänyt hyvyyksillä' (Luuk. 1:53). Muuten mieletön rahvas riehaantuu, ja kaikki he ovat olevinaan evankelisia ja kristiveljiä, mutta saavat sitten aikaan puolueita ja kaikenlaista onnettomuutta. He ovat perkeleen johtamia." — Jos nuhtelen jotakuta ja hän siitä suuttuu, hän osoittaa, ettei hän olekaan mikään kristitty, sillä kristitty ottaa nuhteen nöyrästi vastaan, silloinkin kun se ei ole aiheellinen. Häntä ei niinkään suuresti ihmetytä, että hänestä uskotaan sellaista, sillä hän tietää, ettei keltään ihmiseltä, niin kauan kuin hän on luonnollisessa tilassaan, voi odottaa mitään hyvää. Jos nyt kristitty ei olekaan tehnyt sitä, mistä häntä syytetään, hän tunnustaa: Jumalan kiitos, en ole syyppää siihen! —

"Kristitty ei ole röyhkeä, hillitön ja raaka, vaan hänen omatuntonsa on arka, pelokas ja masentunut, synti pistää sitä, ja se pelkää Jumalan vihaa, perkelettä ja kuolemaa." — Tärkeä sana! Lutherin mukaan eivät sellaiset ole mitään kristittyjä, joita heidän syntinsä ei pistä, jotka eivät ole taistelussa syntiänsä vastaan, vaan kysyvät: Mitäpä pahaa minä tekisin? Mutta ihmisparka, jos niin sanot, on sinun laitasi murheellisesti. Jos näet olet tosi kristitty, niin ajattelet: "Synnit käyvät tosiaankin yli minun pääni, ei vain silloin, kun en vielä ollut kääntynyt, vaan yhä edelleenkin. En usko ainoastaan sen perusteella, että tiedän sen Raamatusta, vaan koska myös päivittäin saan kokea, kuinka paha minun sydämeni on ja kuinka heikko vanha Adam on." — "Sellaiselle murskatulle ja ahdistetulle sydämelle maistuu Herra Kristus suloiselta. Samoin myös vapahdus synnistä, kuolemasta, perkeleestä ja helvetistä maistuu suloiselta niistä, jotka ovat kuoleman kielissä, tuntevat tuon tuskan ja soisivat pääsevänsä rauhaan; he saavatkin sen, jos sydämessä on usko; mutta senkin ohessa he tuntevat, kuinka heikko vanha Adam on."

Edelleen *Luther* kirjoittaa kirjassaan *Von den Conciliis und Kirchen* (WA 50, 599 seur.): "Antinomilaiseni saarnaavat ylen oivalli-

sesti ja, niin kuin minun on pakko asia käsittää, täysin vakavissaan Kristuksen armosta, syntien anteeksiantamuksesta ja kaikesta muusta, mikä kuuluu lunastuksen uskonkohtaan." — Antinomilaiset olivat, kuten tunnettua, eislebeniläisen Joh. Agricolan oppilaita, hänen joka opetti, ettei kirkossa ole saarnattava lakia, se kun muka kuuluu lakitupaan, hirsipuun vaiheille jne. — "Mutta sitä johdonmukaista seuraamusta (*consequens*) he karttavat kuin itse pirua, että he puhuisivat ihmisille kolmannelta uskonkohdasta, pyhityksestä, toisin sanoen uudesta elämästä Kristuksessa. He ovat näet sitä mieltä, ettei ihmisiä pidä pelotella tai murehduttaa, vaan alati puhua heille lohdullisesti armosta ja syntien anteeksiantamuksesta Kristuksessa Jeesuksessa ja kaikin mokomin välttää näitä tai tämän tapaisia sanoja: Kuulehan, tahdotkos olla kristitty ja yhtä kaikki pysyä avionrikkona, huorimuksena, juopporattina, öykkärinä, ahnehtijana, koronkiskojana, kostonhimoisena, pahanilkisenä jne.? Päinvastoin he sanovat: Kuulehan, jos olet avionrikkona, huorimus, ahnehtija tai muu syntinen — kunhan vain uskot, niin olet autuas eikä sinun tarvitse lainkaan peljätä lakia, sillä Kristus on sen kaiken täyttänyt. Sanohan minulle, rakas ystävä, eikö tämä ole perusteen (*antecedens*) panemista johdonmukaisen seuraamuksen (*consequens*) tilalle ja johdonmukaisen seuraamuksen kieltämistä? *Vieläpä tässä juuri sama Kristus poistetaan ja tehdään tyhjäksi samalla kuin häntä mitä pontevimmin saarnataan.*"

Näin karkeasti tuskin kukaan teistä menetellee, mutta niinkin voi helposti käydä. Kun joku oikein tahtoo lohduttaa ihmisiä, jotka kärsivät hätää ja tuskaa ja luulevat olevansa liian suuria syntisiä ja liian kauan tehneensä syntiä, silloin hän rohkaistuu ylistämään armoa näin: "Vaikka olisit tehnyt koko maailman synnin, vaikka olisit Juudas tai Kain, vaikka olisit vainonnut Jeesusta, ei sinun silti tarvitse epäillä Jumalan armoa". Sehän on aivan oikein, mutta se on esitettävä niin, että julkean syntisen on pakko huomata, että tässä tarkoitetaan vain sellaisia ihmisiä ja se kuuluu vain sellaisille ihmisille, jotka ovat peljästyneitä ja murheellisia, mutta ei sellaisille, jotka ovat sinun tapaisiasi ja ajattelevat: Ei hätää, menehän se ohitse. Pitäkää siis kaikin mokomin varanne! Kun aiotte saarnata evankeliumia, puhukaa niin, ettette tee syntisiä suruttomiksi ja näin tule synnin saarnaajiksi ja ylläpitäjiksi. —

"Sehän on kaikki yhden ja saman asian myöntämistä ja kieltämistä. Eihän moinen Kristus ole yhtään mitään, joka on kuollut sellaisten syntisten edestä, jotka eivät syntien anteeksiantamuksen jälkeen luovu synneistä ja elä uutta elämää." — Tätä ei ole käsitettävä väärin, ikään kuin Kristus ei olisi kuollut kaikkien syntisten edestä. Mutta hän ei ole kuollut tehdäkseen syntisiä suruttomiksi. — "Näin he saarnaavat Kristusta hienosti Nestoriuksen ja Eutykheen dialektiikan mukaan niin, että hän on Kristus, eikä kuitenkaan ole, ja ovat kyllä oivallisia pääsiäissaarnaajia, mutta keuhkoja helluntaisaarnaajia." — Huomatkaahan tämä! Hyvä on, jos olette oivallisia pääsiäissaarnaajia, jotka osaatte oikein esittää kaiken: Kristuksen voiton synnistä, kuolemasta, perkeleestä ja helvetistä; mutta teidän on oltava myös hyviä helluntaisaarnaajia, jotka sanotte ihmisille: "Sinun on tehtävä parannus, ja silloin tulee Pyhä Henki armoineen lohduttaen, valaisten ja pyhittäen sinut". Täydelliseen pyhitykseen emme täällä pääse, mutta alun pitää olla tehtynä ja kasvaakin siinä täytyy; sillä joka ei edisty, se taantuu, ja joka taantuu, se lakkaa kokonaan käyttämästä Jumalan hänelle antamia lahjoja ja päättyy viimein täydelliseen kuolemaan. —

"He näet eivät saarnaa lainkaan *de sanctificatione et vivificatione Spiritus Sancti*, Pyhän Hengen pyhitystyöstä, vaan yksinomaan Kristuksen lunastuksesta, vaikka kuitenkin Kristus, jota he niin ponnekaasti saarnaavat, niin kuin sopivaa onkin, juuri sitä varten on Kristus, toisin sanoen on hankkinut lunastuksen synneistä ja kuolemasta, että Pyhä Henki tekisi meistä vanhan Adamin sijaan uusia ihmisiä, jotta me kuolisimme synnille ja eläisimme vanhurskaudelle, niin kuin pyhä Paavali opettaa (Room. 6:2 seurr.), täällä maan päällä alkaen ja siinä enentyen sekä siellä tullen täydellisiksi. Sillä Kristus ei ole ansainnut meille ainoastaan *Gratiam*, armoa, vaan myös *Donum*, Pyhän Hengen lahjan, että meillä olisi, ei ainoastaan syntien anteeksiantamusta, vaan myös taukoaminen synneistä (Joh. 1:16,17). Sillä, joka ei lakkaa synneistä, vaan jää entiseen pahaan menoonsa, täytyy olla toinen, antinomilaisten Kristus. *Oikea Kristus ei ole länänä, ei vaikka kaikki enkelit eivät muuta huutaisi kuin: Kristus! Kristus! — vaan ihmisen täytyy uusine Kristuksineen joutua kadotukseen.*" — Näin kirjoittaa Luther, mies, joka koko kristikunnassa on tunnettu Jumalan Kristuksessa antaman armon suuruuden ja rikkauden suurimmaksi todistajaksi, mies, jolla oli lahja lohduttaa

kuin vain ani harvat kristikunnassa. Hän ei kuitenkaan ollut mikään yksipuolinen mies. Samalla hän on tarpeen vaatiessa myös ankara ja väkevä lain saarnaaja. Silloin hän ei säästä ainoatakaan ihmistä. Kaikkia suruttomia hän lyö sauvalla, jonka nimenä on "ankaruus".

Kirjassaan Tarkastusten suorittajien opetus (Unterricht der Visitatoren) vuodelta 1528 *Luther* kirjoittaa (WA 26, 202): "Opissa saatamme havaita muun muassa varsinkin sen virheen, että vaikka muutamat saarnaavatkin uskosta, jonka kautta meidän pitää tuleman vanhurskaiksi, ei kuitenkaan kyllin osoiteta, kuinka tähän uskoon *päästään*, ja melkein kaikki syrjäyttävät erään osan kristillistä oppia, jota ilman ei kukaan liioin voi käsittää, mitä usko oikeastaan on." — Vaikka aina huutaisin ihmisten korvaan: "Uskokaa, uskokaa vain Kristukseen, niin pelastutte!", eivät he suinkaan käsitä, mitä minä tarkoitan. Minun täytyy ensin tulla kirves kädessä ja lailla jyristäen, ja kun he sitten katsovat minuun ajatellen: "Jos tosiaankin niin on, kuinka sitten meidän käy? Voi meitä!", silloin tulee evankeliumin lohdutus.

"Kristus näet sanoo Luuk. 3:8 (Luuk. 24:27), 'että parannusta syntien anteeksisaamiseksi on saarnattava hänen nimessänsä'. Mutta monet puhuvat nykyään yksinomaan syntien anteeksiantamuksesta puhumatta mitään tai vain vähän parannuksesta, *vaikka ei kuitenkaan ilman parannusta ole olemassa mitään syntien anteeksiantamusta; ei myöskään syntien anteeksiantamusta voida ymmärtää ilman parannusta*. Ja jos saarnataan syntien anteeksiantamusta ilman parannusta, on siitä seurauksena, että ihmiset kuvittelevat jo saavuttaneensa syntien anteeksiantamuksen ja tulevat siitä johtuen suruttomiksi eivätkä pelkää mitään. *Se taas on vielä suurempi harha ja synty kuin mitkään ennen tätä aikaa vallinneet harhat ovat olleet*; ja toisesta on pelättävissä, että Kristuksen sanan mukaan 'viimeiset tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset' (Matt. 12:45)."

Merkkillinen lausuma! Ennen Lutherin esiintymistä oli yksinomaan laki vallitsevana. Ihmisparat olivat tuskan ja kauhun vallassa. Kun nyt Luther oli päässyt evankeliumin käsitykseen, hän saarnasi näille masennetuille syntisraukoille tätä suloista evankeliumia. Monet kuitenkin käsittivät sen väärin ajatellen: Jos tahdomme saarnata Lutherin tapaan, silloin meidän on sunnuntaista toiseen saarnattava uskosta ja vanhurskautuksesta sekä vanhurskaudesta ilman tekoja. Mutta silloin Luther sanoi, että se oli pahempi harha kuin entinen.

Jos saarnaaja saarnaa vain uskosta vaieten laista, hän saattaa kuulijansa sellaiseen kauheaan tilaan, että he eivät katso lainkaan tarvitsevana parannusta, niin etteivät he lopulta enää ole autettavissa.

"Siitä syystä me olemme neuvoneet ja kehottaneet kirkkoherroja saarnaamaan, niin kuin heidän velvollisuutensa on, evankeliumia kokonaisuutena eikä vain jotakin osaa toisen sivuuttaen. Sanoohan Jumala, ettei hänen sanaansa saa lisätä mitään eikä ottaa siitä mitään pois (5 Moos. 4:2). Nykyiset saarnaajat moittivat paavia siitä, että hän on tehnyt paljon lisäyksiä Raamattuun, mikä valitettavasti on liiankin totta. Mutta nämä, jotka eivät saarnaa parannusta, repäisevät aimo kappaleen Raamatusta, mutta puhuvat sen sijaan lihansyönnistä ja muista sentapaisista vähäisistä asioista, vaikkei niistäkään pidä sopivan ajan tullen vaieta hirmuhallituksen tähden kristillisen vapauden puolustamiseksi. Mutta mitä tämä muuta on kuin 'hytтын siivilöimistä ja kamelin nielemistä', Kristuksen sanan mukaan (Matt. 23:24)? Niinpä me olemme neuvoneet heitä ahkerasti ja usein kehotamaan ihmisiä parannukseen, tuntemaan katumusta ja tuskaa syntiensä tähden sekä kauhistumaan Jumalan tuomiota. Samoin, etteivät tinkisi tärkeästä ja tarpeellisesta parannuksen opinkohdasta, sillä kumpikin, Johannes ja Kristus, nuhtelevat fariseuksia heidän tekopyhydestään kovemmin kuin tavallisia syntisiä. Niinpä saarnaajien on nuhdeltava tavallista miestä karkeista synneistä, mutta missä väärää pyhyyttä esiintyy, vielä paljon ankarammin kehottaa parannukseen." — Sehän ei ole kelpollista lain saarnaamista, jos saarnataan vain törkeitä paheita vastaan; sillä saadaan aikaan vain fariseuksia. Niinkin kyllä täytyy myös tehdä.

14. iltaluento

(Tammikuun 16. p:nä 1885.)

Hyvät ystäväni! Mitä tulee luterilaisen ja reformoidun kirkon eroavaisuuteen, arvelivat ihmiset luterilaisella taholla ainakin varhemmin, että koko eroavaisuus oli siinä, että luterilainen rukoilee: "Isä meidän", mutta reformoitu: "Meidän Isämme", ja että luterilaisessa kirkossa käytetään ehtoollisleipiä, joita ei murreta, mutta reformoidussa kirkossa tavallista leipää, joka murretaan. Tämä pöyristyttävä tietämättömyys oli kirkkomme uskottomien palvelijoiden syytä. He ovat kurjasti laiminlyöneet kansaa. Moisen tietämättömyyden vallitessa ei tosiaan ollut ihme, että luterilaisparat lopulta taipuivat unioniin reformoitujen kanssa. Joitakin aikoja sitten asiat ovat saaneet uuden käänteen, ja ensiksi Preussissa väkivalloin toteutettu unioidun kirkon perustaminen juuri onkin antanut aiheen siihen, että rakkaat luterilaiset jälleen alkoivat vakavammin ajatella reformoidun ja luterilaisen kirkon eroavaisuutta. *Claus Harms*, kieliläinen saarnaaja ja professori, julkaisi vuonna 1817, jolloin unioni juhlallisesti säädettiin, 95 uutta väitöslausesta uskonpuhdistuksen riemujuhlaiksi. 95:nnessä väitteessään hän kirjoittaa: "Nyt aiotaan solmia liitto, jotta tehtäisiin luterilainen kirkko, tuo köyhä neito, rikkaaksi". "Mutta", hän jatkaa, "älkää tehkö sitä Lutherin haudalla! Hänen luunsa virkoavat eloon, ja silloin: voi teitä!" Juuri niin onkin käynyt.

Nykyään tietää melkein jokainen jonkin verran koulua käynyt luterilainen lapsi, että eroavaisuus luterilaisen ja reformoidun kirkon välillä onkin suuri ja koskee kristinopin pääkohtia. Nykyään luterilaiset tietävät varsin hyvin, että luterilainen pitää kiinni Jeesuksen Kristuksen ikuisesti todesta sanasta: "Tämä *on* minun ruumiini ja tämä *on* minun vereni", ja uskoo sen tähden myös, että Kristuksen ruumis ja veri ovat olemuksellisesti ja todellisesti pyhässä ehtoollisessa läsnä sekä että ne jaetaan ja ehtoollisvieraat tulevat niistä osallisiksi, kun sen sijaan reformoidut tulkitsevat nuo päivänselvät sanat toisin, sanoen: "Tämä merkitsee Kristuksen ruumista, tämä merkitsee hänen vertaan", minkä mukaisesti he myös väittävät, että Kristuksen

ruumis ja veri ovat pyhässä ehtoollisessa yhtä kaukana kuin taivas on maasta, sillä taivas on nyt ottanut vastaan Kristuksen ja vasta viimeisenä päivänä häntä voidaan taas odottaa maan päälle. Nykyään tietävät kaikki luterilaiset, että Raamatun, siis iankaikkisen totuuden kirjan mukaan pyhä kaste on uudestisyntymisen peso, väline, jonka kautta Pyhä Henki ylhäältä vaikuttaa uudestisyntymisen, kun sen sijaan reformoidut väittävät, että kaste on vain merkki, vain tunnusmerkki, ainoastaan kuvaus siitä, mitä ihmisessä jo aikaisemmin on tapahtunut. Nykyään tietävät kaikki luterilaiset, että Kristuksen ihmisyyden persoonallisesti yhtyessä hänen jumaluuteensa se myös on saanut jumalalliset ominaisuudet, niin että siihen kuuluvat myöskin kaikkitietävyys, kaikkivalta, kaikkiallisuus ja palvottavuus, kun sen sijaan reformoidut väittävät, että Kristus-ihmisen ja muiden ihmisten välillä vallitsee vain aste-ero; hänellä on kyllä korkeampia lahjoja, mutta korkeimmatkin hänen ihmisyyteensä kuuluvat lahjat ovat vain luomiseen perustuvia, luodulle kuuluvia lahjoja. Nykyään tietävät kaikki luterilaiset, että pyhän Raamatun mukaan Isän armo on yleinen, Pojan lunastus yleinen ja Pyhän Hengen voimakas kutsuminen sanan kautta samoin yleinen, kun taas reformoitu kirkko opettaa osittaisuutta väittäen mitä jyrkimmin, että Jumala on luonut suurimman osan ihmisistä iankaikkiseen kadotukseen ja sen tähden iankaikkisuudesta määrännyt sen ikuiseen kuolemaan.

Kauheata, pöyristyttävää oppia siunatun, kalliin evankeliumin kirkkaasti valaistessa! Sanalla sanoen: jokainen luterilainen tietää nykyään, että luterilaisen ja reformoidun kirkon välillä vallitseva eroavaisuus on perustavaa laatua eikä siinä ole kysymys kehällisistä asioista, vaan keskeisistä. Mistä nyt sitten johtuu, että kaikesta huolimatta niin monet, jotka ovat olevinaan luterilaisia, antavat kietoa itsensä unionin pauloihin ja samalla kuin ovat olevinaan luterilaisia, rauhallisesti jäävät tähän unionin hätätilaan, kirkkoon, jota ei ole perustanut Kristus, vaan maallinen kuningas, kirkkoon, jossa ei valitse yksi puheentapa, niin kuin apostolin tahto 1 Kor. 1 mukaan on, missä ei olla samaa mieltä ja samaa käsitystä, missä ei valitse yksi usko, yksi kaste ja yksi toivo, niin kuin apostoli Ef. 4 Jeesuksen Kristuksen kirkosta sanoo? Mistä se johtuu? Se johtuu juuri siitä, että arvellaan reformoidun kirkon, niin paljon ja niin suuria harhoja kuin siinä vallitseekin, pääasiassa kuitenkin olevan samaa mieltä luterilaisen kirkon kanssa; suhde on muka aivan toisenlainen kuin se, mikä

vallitsee luterilaisen ja paavin kirkon välillä. Jälkimmäinen osa on kyllä totta, mutta jos Jumalan tahto olisi, että reformoitu kirkko ainoastaan pääasioissa olisi samaa mieltä meidän kanssamme, se varmaan myös pian tulisi yksimieliseksi meidän kanssamme joissakin vähemmän tärkeissä kohdissa. Mutta juuri se puuttuu reformoidulta kirkolta, että se ei osaa antaa oikeaa vastausta kysymykseen: "Mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" Juuri vanhurskautusopissa, tässä luterilaisen kirkon perusopissa, se ei ole samaa mieltä meidän kanssamme, eikä se osoita oikeata tietä, kuinka voidaan päästä armoon ja autuuteen. Siitähän ovat nykyään ani harvat selvillä. Kaikki reformoidut ja reformoidusta kirkosta juurensa juontavat lahkot väittävät, että ihminen pelastuu todella yksin armosta. Mutta niin pian kuin tarkastellaan käytäntöä, huomataan pian, että heillä tosin on tämä teoria, mutta he eivät seuraa sitä, vaan ohjaavat suoraan päinvastaiselle tielle. Tätä pohtimaan ohjaa meidät seuraava väitöslauseemme, joka tänä iltana on käsiteltävänämme.

IX VÄITE

Viidenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos lain satutamia ja kauhistamia syntisiä, sen sijaan että heitä ohjattaisiin sanaan ja sakramentteihin, neuvotaan rukoilemalla ja kilvoittelemalla itse ponnistelemaan armontilaan, nimittäin rukoukseen ja kilvoitteluun, kunnes he tuntevat Jumalan heitä armahtaneen.

Tämä on kaikkien reformoitujen ja reformoitujen lahkojen yhteinen oppi, joihin viimeksi mainittuihin kuuluvat myös baptistit, metodistit, niin sanotut albrechtalaiset (Evangelische Gemeinschaft), episkopaalit ja presbyteriaanit. Kaikki nämä ovat suuren reformoidun kirkkorungon haaroja, ja kaikki ne opettavat sitä, mikä väitteessämme hyljätään vääränä. Puhdasta evankeliumin oppia siitä, kuinka peljästynyt syntisparka voi päästä varmuuteen siitä, että hänellä on armollinen Jumala, ei niiden parissa kuulla; tälle tielle ei mikään mainituista lahkoista meitä ohjaa.

Jotta kuitenkin saisimme jumalallisen varmuuden siitä, mikä tässä kohden on oikea tapa jakaa Jumalan sanaa, tarkastelkaamme muutamia Raamatun esimerkkejä. Ottakaamme vaarin pyhistä apostoleista, sillä heidän olivat Pyhän Hengen johtamia ja täyttämiä ja siis epäilemättä jakelivat oikein Jumalan sanaa ja osoittivat peljästyneille syntisille oikean tien, jota seuraten he voivat päästä lepoon ja rauhaan ja varmuuteen armontilastaan. Ja jottei jäisi mitään sijaa epäilykselle, tahdomme ottaa tarkasteltaviksemme juuri suurimmat ja törkeimmät syntiset ja katsoa, kuinka apostolit heidän kohdallaan menettelivät.

Apostolien tekojen 2. luvussa kerrotaan, miten apostoli Pietari suhtautui miehiin, jotka muutamaa viikkoa aikaisemmin olivat huu-

taneet: "Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse hänet!" Nämä kurjat miehet, jotka Pilatuksen palatsin edustalla olivat huutaneet: "Kuolemaan Jeesus! Mestattavaksi tuo katala mies! Meille on Barabbas paljon rakkaampi!", oli uteliaisuus johtanut sinne, missä Pyhän Hengen vuodatuksen suuri ihme paraillaan tapahtui. He näet kuulivat kohinan, joka oli ikään kuin valtavan tuulen kohina, ja tahtoivat nähdä, mitä se oli. Näemme, kuinka Pietari ensiksi ojensi pilkkaajia, jotka sanoivat, että apostolit olivat täynnä makeata viiniä. Hän osoittaa heille, ettei Pyhän Hengen vuodattaminen ole mitään muuta kuin profeetta Jooelin ennustuksen toteutumista. Sitten hän kertoo, kuinka Herra Jeesus oli kärsinyt, kuollut ja herätetty kuolleista ja kuinka hän viimein oli noussut taivaaseen. Ja sitten hän lopettaa sanoilla: "Varmasti tietäköön siis koko Israelin huone, että Jumala on hänet Herraksi ja Kristukseksi tehnyt, tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte." Se oli hirvittävää lain saarnaa, niin lyhyitä kuin sanat olivatkin. Siksi sanotaankin: "Kun he tämän kuulivat, saivat he piston sydämeensä" (j. 37). Nämä apostolin sanat lävistivät heidän sydämensä, niin että heidän oli aivan kuin apostoli olisi pistänyt puukon heidän sydämeensä. He vapisivat, joutuivat kauhun valtaan, ja Jumalan Henki painoi heitä ja saattoi heidät tajuamaan, minkä hirveän synnin he olivat tehneet naulitessaan ristiin oman Messiaan-sa. "Ja he sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: 'Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemän?'"

Mitä apostoli nyt tekee? Sanooko hän: "Teidän on nyt itse parannettava itsenne, teidän on vielä paremmin tunnettava syntinne, teidän on langettava polvillenne ja huudettava armahdusta! Ehkäpä Jumala vielä auttaa teitä, ehkäpä hän ottaa teidät vastaan." Ei mitään sellaista! Hän sanoo heille: "Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi". Μετανοείτε "muuttakaa mielenne!" Tällä sanalla tarkoitetaan aivan ilmeisesti parannuksen jälkimmäistä osaa, nimittäin uskoa. Sanaa "tehkää parannus" on siis tässä käytetty synekdochkeen tapaan (tavallista suppeammassa merkityksessä), sillä laki oli jo tehnyt työnsä näissä kuulijoissa. Silloin apostoli Pietarin mieleen ei suinkaan juolahtanut etsiä pelastusta syöksemällä heidät vielä suurempaan hätään, tuskahan ja kauhuun. Nyt riitti, että heidän sydämensä oli saanut piston, nyt he olivat valmiit kuulemaan mitä autuaallisinta evankeliumia ja ottamaan se vastaan sydämessään. Sen tähden apostoli sanoo heille

nyt: Teidän on muutettava mielenne, teidän on uskottava evan geliumiin ristiinnaulitusta, teidän on annettava kaikkien harhojenne jäädä ja kohta otettava kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen syntien anteeksisaamiseksi. Ja he ottivat kasteen. Näin apostoli siis antaa heille vastaukseksi todistuksen: Teidän syntinne ovat anteeksiantetut. Nyt on kaikki hyvin. Jumala ei enää muistele teidän kauheita syntejänne. Vielä hän lisää: "Niin te saatte Pyhän Hengen lahjan. Sillä teille ja teidän lapsillenne tämä lupaus on annettu ja kaikille, jotka kaukana ovat, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu. Ja monilla muillakin sanoilla hän vakaasti todisti; ja hän kehotti heitä sanoen: 'Antakaa pelastaa itsenne tästä nurjasta sukupolvesta'. Jotka nyt ottivat hänen sanansa vastaan ne kastettiin ja niin heitä lisääntyi sinä päivänä noin kolmetuhatta henkeä."

Siinä siis kaikki. Enempää apostoli ei ole heiltä vaatinut. Heidän piti vain ottaa hänen sanansa vastaan ja lohduttautua tällä suloisella lohdutuksen sanalla, tällä lupauksella syntien anteeksiantamuksesta, elämästä ja autuudesta. Meille ei kerrota halaistua sanaa noista menettelytavoista, joita lahkot nykyään käyttävät. Niistä tulee tuonnempana puhe. Tämä oli ensimmäinen saarna, minkä Pietari piti tultuaan niin sanoakseni tuoreeltaan Pyhän Hengen työpajasta. Hän toimi uskon suurella hehkulla ja voitti näin kolmetuhatta sielua yhdellä ainoalla saarnalla antaen heille rauhan ja varmuuden pelastuksesta. Jakeessa 42 kerrotaan vielä: "Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa". Ei ollut siis syntynyt vain ohimenevää lämpöaaltoa, jollaisia kiihko-henget nykyään usein saavat syntymään matkustellessaan pitkin ja poikin ja pannessaan toimeen ns. herätyksiä. Ei, se painui syvälle heidän sydämeensä ja muutti koko heidän sydämensä; he tulivat iloisiksi ja lohdutetuiksi ja ottivat kantaakseen kaiken häpeän ja vainon sekä kaikki kärsimykset, joita siihen aikaan tosi kristityt joutuivat kestäämään. Se on ensimmäinen esimerkki apostolien käytännöstä. Toinen on Filippin vanginvartijan kääntyminen. Siitä meille kertoo

Apt. 16. Ensimmäinen esimerkki koski juutalaisia, tässä saamme kuulla pakanasta, vieläpä sängen jumalattomasta pakanasta. Jakeissa 19 ja 20 kerrotaan: "Mutta kun hänen isäntänsä (palvelustytön, josta Paavali oli ajanut ulos tietäjähengen) näkivät, että tulojen toivo oli heiltä kadonnut, ottivat he Paavalin ja Silaan kiinni ja veivät heidät torille oikeusmiesten eteen. Ja vietyänsä heidät päällikköjen eteen he

sanoivat: 'Nämä miehet häiritsevät meidän kaupunkimme rauhaa; he ovat *juutalaisia*'." Sellaista oli heidän politiikkansa. Juutalaiset olivat kaikkialla vihattuja ja halveksittuja. J. 21: "Ja opettavat tapoja, joita meidän ei ole lupa omaksua eikä noudattaa, koska me olemme roomalaisia". Tuo ylväs kansa tahtoi olla toista maata kuin muut kansallisuudet. J. 22: "Ja kansakin nousi heitä vastaan, ja päälliköt revittivät heiltä vaatteet ja käskivät lyödä heitä raipoilla". Kaikki tämä tapahtui ilman oikeudenkäyntiä. Jj. 23 24: "Ja kun olivat heitä paljon pieksättäneet, heittivät he heidät vankeuteen ja käskivät vanginvartijan tarkasti vartioda heitä. Sellaisen käskyn saatuaan tämä heitti heidät sisimpään vankihuoneeseen ja pani heidät jalkapuuhan."

Vanginvartijaa ei suinkaan oltu käsketty heittämään heidät *sisimpään* vankihuoneeseen ja kahlitsemaan heidän jalkojaan. Mutta hän nautti siitä. Vaikkakaan hän ei tiennyt, pantiinko apostolit vankeuteen oikeudenmukaisesti, se oli hänelle aivan yhdentekevää. Hän oli epäinhimillinen ihminen! J. 25: "Mutta keskiyön aikaan Paavali ja Siilas olivat rukouksissa ja veisasivat ylistystä Jumalalle; — ja vangit kuuntelivat heitä." Sen kuuli varmastikin myös vanginvartija, ja varmaankin se jo on tehnyt valtavan vaikutuksen häneen. Epäilemättä hän oli odottanut, että he nyt istuisivat vankilassa hampaitaan kiristellen ja sadatellen häntä. Nyt hän kuulikin heidän veisaavan ja ylistävän Jumalaa. Silloin hänen täytyi ajatella: "Nämäpä ihmeellisiä miehiä! Moista väkeä ei sinulla ole koskaan ollutkaan vankilassa!" Jj. 26, 27: "Silloin tapahtui yhtäkkiä suuri maanjäristys, niin että vankilan perustukset järkkyivät, ja samassa kaikki ovet aukenivat ja kaikkien kahleet irtautuivat. Kun vanginvartija heräsi ja näki vankilan ovien olevan auki, veti hän miekkansa ja aikoi surmata itsensä, luullen vankien karanneen." Roomalaiset eivät näet antaneet tehdä pilaa itsestään. Jos kerran joku oli vanginvartija, niin hän myös oli vastuussa siitä, että vangit eivät karanneet. Ja jos oli kysymys erikoisen vaarallisista vangeista, hän saattoi menettää henkensä, jos antoi heidän päästä pakoon. Koska hän nyt ei uskonut Jumalaan, joka hänet tulisi tuomitsemaan, hän ajatteli: "Mitä merkitsee sinulle elämäsi, jos sinut kuitenkin kohta tuomitaan kuolemaan? Eikö ole parempi, kun itse teet sen ja otat itsesi hengiltä?"

"Mutta Paavali huusi suurella äänellä sanoen: 'Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä me kaikki olemme täällä'" (j. 28). Minkä vaikutuksen se onkaan tehnyt vanginvartijaan! Hän oli heittänyt apostolit

sisimpään vankilaan, mutta sen sijaan, että he olisivat hänelle vihois-
saan, sen sijaan, että kostaisivat hänelle, he käyvät estämään häntä ja
huutavat: "Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä me kaikki olemme
täällä". Apostolien veisuusta hän oli kuitenkin varmaan käsittänyt
sen verran, että he olivat ihmisiä, jotka tahtoivat kertoa ihmisille,
kuinka he voivat saavuttaa onnellisen osan Haadeen tuolla puolen, ja
suuressa tuskassa hän rukoilee nyt: "Herrat, mitä minun pitää teke-
män, että minä pelastuisin?" (Jj. 30.)

Jos nyt apostolit olisivat olleet kiihkohenkiä, he olisivat sano-
neet: "Niin, kallis ystäväni, se ei käykään niin äkkiä! Meidän täytyy
nyt määrätä sinulle vaikea ja pitkä kuuri, ennen kuin sinun kaltaisesi
jumalaton ja julkea mies voi pelastua." Ei sanaakaan siitä! He näki-
vät, että miesparka oli valmis ottamaan vastaan evankeliumin. Tällä
hetkellä hän on vielä yhtä jumalaton kuin ennenkin. Hän ei vielä
suinkaan vihaa syntiä. Siitä hän ei puhu sanaakaan. Hän tahtoi vain
välttää synnin rangaistuksen ja saada onnellisen osan haudan tuolla
puolen. Mutta siitä huolimatta saamme lukea: "Niin he sanoivat: 'Us-
ko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekun-
tasi'. Ja he puhuivat Jumalan sanaa hänelle ynnä kaikille, jotka hänen
kodissansa olivat. Ja hän otti heidät mukaansa samalla yön hetkellä
ja pesi heidän haavansa, ja hänet ja kaikki hänen omaisensa kastettiin
kohta." (Jj. 31–33.) Vielä *samana* yönä hän kääntyy, tulee uskoon ja
varmuuteen armosta ja sovitukselta Jumalan kanssa. Hänestä tulee
Jumalan rakas lapsi. Ja millä apostolit olivat saaneet sen aikaan? Ei
millään muulla kuin julistamalla hänelle evankeliumia varauksetta.
He sanovat ilman mitään ehtoa: "Usko Herraan Jeesukseen Kristuk-
seen".

Tästä näemme, mikä oli apostolien käytäntö. Aina niin pian kuin
sana oli vaikuttanut uskon, seurasi vielä välittömästi kaste. Apostolit
eivät sanoneet: Nyt on meidän ensiksi käytävä läpi sinun kanssasi
pitkä kurssi, jotta tarkoin ja perusteellisesti oppisit tuntemaan kris-
tinuskon kaikki kohdat, ja sitten meidän on määrättävä sinulle koeai-
ka, jonka kuluessa voit osoittautua kelvolliseksi — ei sinne
päänkään! Vanginvartija pyytää kastetta, koska hän tietää, että hän
sen kautta tulee otetuksi Kristuksen valtakuntaan, ja he toimittavat-
kin hänelle sen.

Vertailkaapa nyt tätä käytäntöä siihen, mikä nykyään refor-
moidussa kirkossa on vallitsevana. Reformoidulla kirkolla tarkoitan

tässä kaikkia lahkoja, jotka ovat lähtöisin reformoidun kirkon piiristä. Jos he näkisivät luterilaisen saarnaajan menettelevän näin, he huudahtaisivat: "Jumalaton, kevytmielinen saarnaaja! Kuinka hän voi menetellä noin? Pitäisihän hänen ensin tähdentää syntiselle: 'Sinun täytyy ensin tuntea armo sydämessäsi'. Ei sinne päinkään. Hän lohduttaa miestä, vieläpä kastaa hänet!" Mutta se on raamatullista ja luterilaista; eihän luterilainen kirkko muuta ole kuin Raamatun mukainen kirkko, joka ei tahdo poiketa Raamatusta, ei ottaa siitä pois eikä lisätä siihen mitään, vaan pitää kiinni Jumalan sanasta. Se on sen ylin ohje, jota se myös toteuttaa kaikissa opeissaan ja käytännössään.

Lopuksi luemme: "Ja hän vei heidät ylös asuntoonsa, laittoi heille aterian ja riemuitsi siitä, että hän ja koko hänen perheensä oli tullut Jumalaan uskovaksi" (J. 34). Hän riemuitsi, eikä syyttä. Hän tahtoi nyt tehdä tiettäväksi: "Ennen minulla ei ollut Jumalaa, ennen elin ilman toivoa tässä maailmassa. Nyt minulla on Jumala ja Vapahtaja, joka on minut lunastanut, joka on minut ostanut kalliilla jumalallisella verellään ja joka on antanut minulle lupauksen, että hän on jälleen tuleva ja ottava minut kirkkautensa valtakuntaan." Tässä teillä siis oli toinen esimerkki valaisemaan apostolien käytäntöä silloin, kun oli kysymys ihmisen saattamisesta varmuuteen armosta.

Nyt tulemme apostoli Paavalin omaan esimerkkiin. Hän oli ollut niin julkea, että oli mitä hirvittävimmällä tavalla vainonnut kristittyjä. Miten hänen kääntymyksensä on tapahtunut? Hän kuvaa sitä itse mitä jaloimmalla tavalla Apostolien tekojen 22. luvussa. Siinä sanotaan: "Miehet, veljet ja isät, kuulkaa, mitä minä nyt teille puolustukseksi puhun. Kun he kuulivat hänen puhuvan heille hebreankielellä, syntyi vielä suurempi hiljaisuus". (Jj. 1,2.) Melkein aina julkisesti esiintyessään hän on kertonut omasta kääntymyksestään, varsinkin milloin hän puhui juutalaisille. Tässä hän puhui hebreaksi herättääkseen kuulijoittensa huomion. Hebreaa ymmärsivät täydellisesti siihen aikaan vain harvat, mutta Paavali oppineena miehenä taisi sitä.

Nyt syntyi suuri hiljaisuus, niin ettei yksikään sana mennyt kuulijoilta ohi korvien. J. 3: "Minä olen juutalainen, syntynyt Kilikian Tarsossa, mutta kasvatettu tässä kaupungissa ja Gamalielin jalkojen juuressa opetettu tarkkaan noudattamaan isien lakia; ja minä kiivailin Jumalan puolesta, niin kuin te kaikki tänä päivänä kiivaillette." —

Hän tahtoo sanoa: Minäkin olen ollut samanlainen ihminen kuin te yhä olette. — J. 4: "Ja minä vainosin tätä tietä" — tie merkitsee tässä uskontoa — aina kuolemaan asti, sitoen ja heittäen vankeuteen sekä miehiä että naisia". J. 5: "niin kuin myös ylimmäinen pappi voi minusta todistaa, ja kaikki vanhimmat. Minä sain heiltä myös kirjeitä veljille Damaskoon ja minä matkustin sinne tuodakseni nekin, jotka siellä olivat, sidottuina Jerusalemiin rangaistaviksi." — Hän pakotti siis heitä piinaamalla ja kiduttamalla kieltämään Kristuksen ja herjaamaan häntä. Jj. 6–9: "Niin tapahtui, kun minä matkalla ollessani lähestyin Damaskoa, että keskipäivän aikaan yhtäkkiä taivaasta leimahti suuri valo minun ympärilläni; ja minä kaaduin maahan ja kuulin äänen sanovan minulle: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua?' Niin minä vastasin: 'Kuka olet, herra?' Ja hän sanoi minulle: 'Minä olen Jeesus, Nasaretilainen, jota sinä vainoat.' Ja minun seuralaiseni näkivät kyllä valon, mutta eivät kuulleet sen ääntä, joka minulle puhui." Paavalin piti tietää, että juuri *häntä* tarkoitettiin. Hän yksin kuuli tämän äänen, ja siksi Kristus myös mainitsee hänen nimensä. J. 10: "Ja minä sanoin: 'Herra, mitä minun pitää tekemän?' Herra sanoi minulle: 'Nouse ja mene Damaskoon, niin siellä sinulle sanotaan kaikki, mikä sinulle on tehtäväksi asetettu'."

Paavalin ei pitänyt tulla käännytetyksi minkään muun kuin sanan kautta. Vapahtaja ei saarnaa hänelle tässä mitään kääntymisestä. Se mitä hänen piti tehdä pelastuakseen, hänen piti saada tietää ihmisen kautta. Jj. 11–13: "Ja kun minä sen valon kirkkaudesta tulin näkemättömäksi, taluttivat seuralaiseni minua kädestä ja niin minä tulin Damaskoon. Ja eräs mies, hurskas lain mukaan, nimeltä Ananias, josta kaikki siellä asuvat juutalaiset todistivat hyvää, tuli minun tyköni, astui eteeni ja sanoi minulle: 'Saul, veljeni, saa näkösi jälleen'. Ja sillä hetkellä minä sain näköni ja katsoin häneen." — Ananias oli saanut Herran ilmestyksen, jossa hän oli saanut tehtäväkseen, mitä hänen piti sanoa, kun hän joutuisi Sauluksen tykö. Hän nimittää häntä jo veljekseen tullessaan hänen tykönsä. — Jj. 14–16: "Niin hän sanoi: 'Meidän isiemme Jumala on valinnut sinut tuntemaan hänen tahtonsa ja näkemään Vanhurskaan ja kuulemaan hänen suunsa äänen; sillä sinä olet oleva hänen todistajansa kaikkien ihmisten edessä, sen todistaja, mitä olet nähnyt ja kuullut. Ja nyt, mitä viivyttelet? Nouse, huuda avuksi hänen nimeänsä ja anna kastaa itsesi ja pestä pois syntisi.'" — Ananias ei siis sano: Ensin sinun on rukoiltava ja

tunnettava armo! Ei, vaan: "Ensin anna kastaa itsesi, sen jälkeen kun olet oppinut tuntemaan Herran Jeesuksen, ja anna näin pestä pois syntisi! Ja nyt huuda avuksi Herran Jeesuksen nimeä!" Tässä näet on oikea armonjärjestys: ensin ei pidä rukoilla saadakseen armon, vaan vasta sitten, kun ihmisellä on Jumalan armo, hän voi oikein rukoilla.

Tässä meillä siis on Herran oma käytäntö. Hänhän kaiketi paraiten tietää, miten syntisparkoja on käsiteltävä. Niin pian kuin Saulus oli peljästynyt, Herra heti kohta antoi lohdutuksensa, eikä vaatinut, että hänen ensin olisi pitänyt tuntea kaikenlaista, vaan julistutti hänelle yksinkertaisesti sanan armosta. Sitten hän lisää vielä pyhän kasteen sinetiksi. — Tästä näemmekin, kuinka oikean Kristuksen palvelijan on meneteltävä, kun hän tahtoo lain masentamia syntisiä ohjata varmuuteen Jumalan armosta.

Mutta kuinka lahkot menettelevät? Suorastaan päinvastoin. Ensin he kyllä saarnaavat myös lakia ja sen he tekevät erittäin ankarasti. Siinä he menettelevätkin aivan oikein. Samoin mekin teemme, samoin ovat tehneet myös apostolit, samoin Kristus. Se vain on nurinkurista, että he tavallisesti kuvaavat helvetin tuskia niin aistillisesti, että he oikeastaan enemmän vetoavat mielikuvitukseen sen sijaan, että vaikuttaisivat sydämen pohjaan asti. He saarnaavat kyllä lakia ja sen kauheita uhkauksia usein varsin erinomaisesti, tosin eivät kuitenkaan sen hengellisessä merkityksessä. Tässä useimmat lahkot hairahduttavat: he eivät tee ihmisistä kadotettuja ja tuomittuja syntisparkoja, jotka tietävät varmasti kuuluvansa helvettiin, vaan he panevat pikemminkin heidät ajattelemaan: On tosiaankin vallan hirvittävää, että Jumala sellaisten syntien tähden niin kauheasti uhkaa. Jos ei lain kautta saateta ihmistä kokonaan riisuutumaan oman vanhurskautensa vaatteesta, niin että hän ajattelee: Voi, minä olen kurja, jumalaton ihminen, minun sydämeni tekee syntiä yötä päivää pahoin himoin, pahoin ajatuksin ja pahoin haluin, kaikenlaisin häpeällisin mieliteoin ja toivomuksin! — jos joku ei saa ihmistä tähän tilaan, hän ei ole saarnannut lakia oikein. Saarnaajan täytyy saada ihminen siihen, ettei hän kuolemaansa asti hiventäkään luota itseensä, vaan tunnustaa: "Minä olen kurja luomus! Se hyvä, mitä minä teen, ei tule minusta, vaan hyvästä Jumalasta. Pikemminkin minä sitä hyvää, mitä Jumala minun kauttani tahtoo toimittaa, vielä turmelen, myrkytän ja tarvelen." Jos sydän ei sano näin, silloin ihminen ei ole vielä oikein valmistettu ottamaan vastaan evankeliumia.

Pahinta ei kuitenkaan lahkoissa ole, etteivät he saarnaa lakia niin kuin heidän pitäisi. Jos joku heidän keskuudessaan on joutunut kauhun ja tuskan valtaan, eivät he vielä saarnaa hänelle evankeliumia. Silloin he arvelevat tekevänsä mitä hirvittävimmän synnin, jos he kohta lohduttaisivat tuollaista ihmistä. Sen sijaan he sanovat ihmisparalle, mihin kaikkeen hänen on ryhdyttävä päästäkseen ehkä armontilaan, kuinka kauan hänen nyt täytyy rukoilla, kuinka kauan hänen täytyy kilvoitella, painiskella ja huutaa, kunnes hän viimein voisi sanoa: "Ah, nyt minä sen tunnen, minulla on Pyhä Henki ja Jumalan armo", kunnes hän voi nousta seisomaan ja huutaa: Halleluja! Ja jotta hän oikein pian pääsisi niin pitkälle, sanovat metodistisaarnaajat jossakin suurehkoissa kokouksessa: Nyt tahdomme polvistua sinun ympärillesi ja huutaa Jumalan puoleen, että hän antaisi sinulle sinun syntisi anteeksi. Useinkin se on tuloksetonta, usein sitä kestää viikkoja ja kuukausia. Jos joku on vilpittönsä ja tunnustaa: "Voi, minä tunnen itsessäni vain voimattomuutta ja pelkkää taipumusta pahaan", silloin he vastaavat hänelle: "Onpa sinun laitasi tosiaankin vielä murheellisesti! Sinun täytyy rukoilla ja kamppailla!" — kunnes hän viimein kokee jonkin tunteen. Silloin he sitten sanovat: "Jumalan kiitos! Sinä olet päässyt vapaaksi synnistä! Nyt on kaikki hyvin! Sinä olet suoriutunut katumuskamppailusta. Nyt sinä olet Jumalan lapsi ja hänen armossaan." Mutta se on väärä perusta. Voihan tuo tunne johtua aivan muusta syystä. Se voi olla fyysisistä vaikutusta, jonka on aiheuttanut ja tuottanut saarnaajan elävä esitystapa eikä mikään Pyhän Hengen todistus. Siitä johtuukin, että monet vilpittömät sielut, jos ovat uskossa, välistä tuntevat, että heillä on Herra Jeesus, välistä taas, että he ovat kadottaneet hänet; toisinaan he luulevat olevansa armontilassa, toisinaan taas langenneensa armosta. Ja kurjasti on tuollaisten sieluparkojen laita, jos niillä kuoleman hetkellä ei ole mitään armon tunnetta, vaan ajattelevat: Voi sinua, sinä olet iankaikkisesti kadotettu ja tuomittu! Kuinka usein voikaan olla näin! Emme kuitenkaan epäile, etteikö Pyhä Henki riennä tuollaisten noin huonoihin käsiin joutuneiden sieluparkojen avuksi, niin että he heittävätkin yli laidan kaiken taistelunsa, kilvoittelunsa ja vaivannäkönsä, heittäytyvät Jumalan vapaan armon varaan ja näin kuolevat autuaasti. Mutta silloin ei ole kysymys metodistisen saarnan hyvästä vaikutuksesta, vaan Pyhän Hengen vaikutuksesta metodistisesta saarnasta *huolimatta*.

Kaikesta tästä voimme nyt huomata, että tämä nurinkurinen käytäntö perustuu kolmeen suureen ja hirvittävään harhaan.

Ensiksikään lahkot eivät usko eivätkä opeta ihmisen todellista ja täydellistä sovitusta Jumalan kanssa. Ne eivät usko siihen eivätkä sitä liioin opeta, sillä ne pitävät hyvää Jumalaa kovan miehen kaltaisena, jonka sydän täytyy ensin pehmittää katkeralla anomisella, itkulla ja huudolla. Mutta sehän ei ole muuta kuin Jeesuksen Kristuksen kielämistä, hänen, joka aikoja sitten on pehmittänyt hyvän Jumalan sydämen, hänen, joka aikoja sitten on sovittanut hänet koko maailman kanssa. Jumala ei näet tunne mitään puolinaista. Jumala rakastaa Kristuksessa kaikkia syntisiä poikkeuksetta; 'kaikkien syntisten synty on pyyhitty pois, koko velka on maksettu. Ei ole olemassa enää mitään, mitä syntisparan pitäisi peljätä, kun hän tulee Kristuksessa sovitetun taivaallisen Isän tykö. Mutta nyt arvellaan, että Herra Kristus on tehnyt osuutensa ja nyt on ihmisenkin puolestaan vielä tehtävä osuutensa; kun nämä molemmat ovat tapahtuneet, silloin vasta ihminen tulee Jumalan kanssa sovitetuksi.

Lahkot esittävät sovituksen siihen tapaan kuin Vapahtaja olisi tehnyt Jumalan taipuvaksi pelastamaan ihmisiä, jos ihminenkin on taipuvainen antamaan sovittaa itsensä. Mutta se on vastaevankeliumia. Jumala on sovitettu! Sen tähden apostoli Paavali huudahtaa: "Antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa", tehden selväksi: "Jumala on sovitettu teidän kanssanne Jeesuksen Kristuksen kautta! Tarttukaa siis käteen, jonka taivaallinen Isä teitä kohden ojentaa." Edelleen apostoli sanoo: "Yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet". Se merkitsee: Jos Kristus on kuollut kaikkien ihmisten synnin tähden, on se suorastaan samaa kuin jos kaikki ihmiset olisivat kuolleet ja suorittaneet täyden hyvityksen synneistään. Sen tähden ei ihmisen puolelta tarvita yhtään mitään Jumalan sovittamiseksi, sillä hän on jo sovitettu. Vanhurskaus on jo olemassa, ihmisen ei tarvitse sitä vasta ponnistuksillaan hankkia. Vieläpä, jos hän niin tahtoo tehdä, se on hirvittävää jumalanpilkkua, taistelua Jumalan Pojan armoa, sovitusta ja täydellistä lunastusta vastaan.

Toiseksi lahkot opettavat evankeliumista väärin. He eivät pidä siitä minäkään muuna kuin opastuksena siihen, mitä ihmisen täytyy tehdä hankkiakseen itselleen Jumalan armon, vaikka evankeliumi on päinvastoin Jumalan julistus: Kuulkaa, ihmiset, te olette lunastetut synneistänne; te olette sovitetut Jumalan kanssa; teidän syntinne ovat

teille anteeksi annetut! Sitä ei yksikään lahkolaissaarnaaja uskalla avoimesti sanoa. Ja vaikka joku joskus niin tekisikin, kuten esim. Spurgeon joissakin saarnoissaan, on kuitenkin näin luterilainen piirre lahkojen parissa poikkeus. Se saattaakin hänet suuresti epäluulonalaiseksi; tällä kohden sanotaan: Hän menee sentään liian pitkälle.

Kolmanneksi lahkot opettavat väärin uskosta. He pitävät sitä ihmisen ominaisuutena, joka tekee ihmisen paremmaksi; ja siitä syystä, että usko tekee ihmisen paremmaksi, se on heille niin erinomaisen tärkeä ja terveellinen.

Tosin pitää paikkansa, että se, joka tulee tosi uskoon, myös muuttuu aivan uudeksi ihmiseksi. Uskon mukana tulee rakkaus sydämeen. Usko ei voi olla ilman rakkautta, niin kuin tuli ei ole vailla lämpöä. Mutta se, että uskolla on tämä ominaisuus, ei ole se peruste, jonka tähden se vanhurskauttaa meidät, jonka tähden se antaa meille sen, mitä Kristus jo on meille hankkinut, mikä siitä syystä jo on meidän ja mihin meidän vain tarvitsee tarttua. He eivät opeta sen mukaan kuin Raamatussa sanotaan vastaukseksi kysymykseen: "Mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" — "sinun pitää uskoa, itsesi sinun ei siis pidä tehdä yhtään mitään!" Kun näet apostoli vastasi tuohon kysymykseen sanoen: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen", se ei merkitse mitään muuta kuin: Sinun ei pidä tehdä mitään, vaan ainoastaan vastaanottaa, mitä Jumala on sinun puolestasi tehnyt; silloin sinulla se on, silloin sinä olet autuas ihminen. Se on Jumalan sanan suurenmoinen oppi.

Kuinka ylen onnellisia, autuaita ihmisiä me luterilaiset olemmekaan, kun meillä on tämä oppi! Tämä oppi johtaa meidät suoraan Kristuksen tykö ilman mitään kiertoteitä. Tämä oppi avaa meille taivaan silloin kun me tunnemme helvetin sydämessämme. Tämän opin ansiosta on meillä joka hetki armo saatavilla, sillä vaikka me pitkään kilvoittelisimme — kenties mitä parhaassa tarkoituksessa — ovat ne kuitenkin aivan turhia teitä. Meidän ei tarvitse haparoida, vaan me voimme käydä kohti ja sanoa: "Herra Jeesus, minä olen vaivainen syntinen, sen tiedän, sen olen kokenut ja sitä koen tällä hetkelläkin, jos pohdin sitä, mitä sisimmässäni tapahtuu; mutta sinä olet kutsunut minut tykösi evankeliumissasi. Minä tulen nyt aivan sellaisena kuin olen, muutenhan en voisikaan tulla sinun tykösi." Tämä on evankelis-luterilaisen kirkon autuaaksitekevä oppi, jonka se on saanut Kristukselta ja apostoleilta.

Tämä oppi teidän pitäisi nyt myös panna käytäntöön. Olisi kauheaa, jos jonkun teistä täytyisi tänä iltana käydä levolle sanoen itseksensä: "En tiedä, onko Jumala minulle armollinen, olenko Jumalan armossa ja ovatko syntini anteeksi annetut. En tiedä, kuolisinko autuaasti, jos Jumala tänä yönä kutsuisi minut tästä elämästä." Jumala suokoon, ettei teissä olisi ketään, joka näin kävisi levolle, sillä sellainen panee maata Jumalan vihan alaisena. Millaiseksi me mielesämme ajattelemme Jumalan, sellainen hän on meitä kohtaan. Sille, joka ajattelee ja uskoo, että Jumala on hänelle armollinen, Jumala myös varmasti on armollinen. Mutta jos me mielessämme kuvittelemme hyvää Jumalaa kummitukseksi, Jumalaksi, joka on meille vihoissaan, silloin meillä myös on armoton Jumala, jonka viha lepää meidän päällämme. Mutta Vapahtajamme on poistanut meiltä sen Jumalan, joka on meille vihoissaan; meillä on Jumala, joka tahtoo kaikkia armahtaa.

Toinen asia, jota toivotan teille, on se, että saisitte sydämeenne oikean ilon, niin että ajan tullen riemulla julistaisitte seurakunnissanne tätä mitä autuaallisinta oppia. Jos teidän olisi pakko saarnata vain kuivaa siveysoppia, voisitte ehkä ajatella: "Onpa tämä uuvuttavaa työtä! Etpä totisesti voi tässä saada paljoa aikaan." Mutta jos itse olette sydämessänne kokeneet, mitä merkitsee evankeliumin lohduksen antaminen, se että saa sanoa kuulijoille: "Te olette tosin kadotettuja ja tuomittuja syntisparkoja, mutta tulkaa vain ja uskokaa, että olette lunastettuja", tarkoitan, että jos uskotte sen ja oikein sitä ajattelette, silloin ette tosiaankaan voi olla ilolla odottamatta sitä päivää, jolloin ensi kerran seisotte seurakuntanne edessä ja saatte tuoda sille tämän autuaallisen sanoman. Jos te sen sydämeštänne uskotte ja oikein asiaa ajattelette, silloin teidän on varmasti pakko sanoa: Olen todella valinnut jaloimman ja ihanimman kutsumuksen, mitä on ole-massa. Onhan jokainen sanansaattaja, joka tuo hyvän sanoman, aina mieluisa. Näin käyköön teidänkin kohdallanne! Siihen Jumala teitä auttakoon!

15. iltaluento

(Tammikuun 23. p:nä 1885.)

Herrassa rakastetut ystäväni! Paavilaiset opettavat, kuten tunnettua, etteivät hurskaatkaan kuollessaan heti kohta pääse taivaaseen, vaan että he ensin joutuvat niin sanottuun kiirastuleen, jossa heidät puhdistetaan kauheilla tulen tuskilla niistä synneistä, joista he vielä eivät ole täysin tehneet parannusta, ennen kuin he voivat astua Jumalan kasvojen eteen. Paavilaiset opettavat edelleen, ettei yksikään ihminen, eipä edes hurskaskaan ihminen, vielä tässä elämässä voi olla varma siitä, että hän on Jumalan armossa, että hänellä on syntien anteeksiantamus ja että hän tulee iankaikkisesti autuaaksi – lukuun ottamatta muutamia harvoja, esim. pyhiä apostoleita ja erittäin suuria pyhimyksiä, joille Jumala poikkeuksellisella tavalla jo ennakolta muka on ilmoittanut, että he pääsevät perille päämääräänsä. Se on ratki lohduton ja lisäksi suorastaan vastakristillinen harhaoppi.

Meidän luterilainen kirkkomme opettaa, kuten tunnettua, suoraan päinvastoin. Valitettavasti kuitenkin kaikkein useimmilla niin sanotuilla luterilaisilla on tosin tietty inhimillinen toive siitä, että he ovat Jumalan armossa, että heillä on syntien anteeksiantamus ja että he saavuttavat iankaikkisen autuuden, mutta heillä ei ole varmuutta siitä. Tämä on aivan yhtä murheellinen ilmiö, ja se on osoitus siitä, etteivät nämä luterilaiset edes tunne luterilaista oppia, puhumattaakaan siitä, että he olisivat sydämessään sen omaksuneet. Kuinka voitaisiin kristinoppia sanoa evankeliumiksi, toisin sanoen iloiseksi sanomaksi, jos niiden, jotka ottavat vastaan tämän opin, yhäti täytyisi epäillä, ovatko heidän syntinsä poispeyhytyt, pitääkö Jumala heitä vanhurskaina ja voivatko he kerran tulla autuaiksi? Mitä eroa silloin olisi kristityn ja pakanan välillä, pakanan, joka vaeltaa ilman Jumalaa ja ilman toivoa tässä maailmassa, jollei kristittykään tietäisi, kuinka hänen asiansa ovat Jumalan edessä ja mikä kerran on oleva hänen iankaikkinen kohtalonsa, kadotusko vai autuus?

Eikö pyhä Raamattu sano: "Usko on *luja* luottamus siihen, mitä toivotaan, vakaumus asioista, jotka eivät näy?" Eikö rakas Herramme Jeesus Kristus sano: "Tulkaa minun tyköni kaikki työtätekeväiset ja

raskautetut, niin minä annan teille levon"? Eikö rakas Herramme Kristus sano: "Mutta joka juo sitä vettä, jota minä hänelle annan, sen ei ikinä tule jano"? Eikö hän sano: "Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni."? Eikö kaikki tämä olisi, jos tuo epäilyksen oppi olisi oikea, tyhjää uskottelua, vieläpä asian karkeasti ilmaistaksemme — kauheata sanoakin — silkkaa valhetta ja petosta? Rakas Herramme Jeesus Kristus vaatii omiltaan taistelua lihaa ja verta vastaan, taistelua maailmaa vastaan, taistelua perkelettä vastaan ja uskollisuutta kuolemaan asti. Hän vaatii heiltä, että he sanoutuvat irti kaikesta, mitä heillä on, ja että heidän on tultava hänen luokseen, otettava ristinsä kannettavakseen, kiellettävä itsensä ja seurattava häntä. Hän sanoo heille edeltä käsin: Jos te pitäydytte minuun, maailma on vihaava teitä, häpäisevä teitä, vainoava teitä, kenties verille asti. Jos nyt tuo epäilyksen oppi olisi oikea, kukapa tuntisi halua käydä Kristuksen tykö, pitäytyä häneen ja taistella kaikki nuo suuret ja raskaat tämän elämän taistelut hänen verisen lippunsa alla? Kenellä silloin olisi voimaa pyrkiä pyhitykseen, jos hänen täytyisi epäillä sitä, pääseekö hänkin päämäärään? Tosiaankin, se joka sydämessään on omaksunut tämän epäilyksen opin, on onneton ihminen, hän jää kurjaksi lain orjaksi, jolle hänen omatuntonsa jatkuvasti sanoo: "Sinun asiasi eivät ole oikealla tolalla! Kuka tietää, mitä Jumala sinusta ajattelee, mikä rangaistus sinua odottaa!"

Aivan varmasti tämä epäilyksen oppi on hirvittävin harha, johon ihminen voi langeta. Sehän saattaa häpeään Kristuksen, hänen lunastuksensa ja koko evankeliumin. Ei ole siis kysymys leikin asiasta!

Missä sitten piilee tämän harhan juuri? Ei missään muualla kuin lain ja evankeliumin sekoittamisessa. Oppikaamme sen vuoksi oikein jakelemaan Jumalan sanaa, mihin apostoli Paavali velvoittaa kelvollista Jumalan palvelijaa, oikein jakelemaan lakia ja evankeliumia.

Viikko sitten olemme jo vakuuttuneet siitä, että ainoa oikea tapa johtaa syntiensä tähden sydäimestään peljästyntä ihminen varmuuteen syntien anteeksiantamuksesta ja samoin varmuuteen pelastuksestaan on se, että hänelle saarnataan Jumalan sanaa, nimittäin evankeliumia, ja että häntä kehoitetaan yksinkertaisesti uskomaan se ja sovittamaan se itseensä sekä olemaan epäilemättä tämän taivaallisen armonviestin totuutta. Vielä lisäksi on häntä sitten myös kehoitettava ottamaan

kaste syntien anteeksiantamukseksi, jos hän ei vielä ole kastettu. Että tämä on ainoa oikea tie, sen olemme nähneet kolmesta pyhän Raamatun esimerkistä, jotka kertovat kääntymyksestä, nimittäin noiden kolmentuhannen kääntymyksestä ensimmäisenä helluntaipäivänä apostoli Pietarin saarnan vaikutuksesta, Filippin vanginvartijan kääntymyksestä ja apostoli Paavalin ihmeellisestä kääntymyksestä, jonka hän itse kertoo meille Apostolien teoissa. Väärä menettelytapa taas, niin kuin olemme nähneet, on se, että annetaan peljästyneelle syntiselle kaikenlaisia ohjeita, kuinka hänen nyt on meneteltävä, mitä kaikkea hänen täytyy tehdä, kuinka vakavasti ja kuinka kauan hänen on rukoiltava, taisteltava ja kilvoiteltava, kunnes hän viimein kuulee sisimmässään jonkin salaisen äänen sanovan: "Sinun syntisi ovat anteeksi annetut! Olet Jumalan lapsi! Olet kääntynyt!", kunnes hän tuntee, että armo on vuodatettu häneen. Se on reformoidun kirkon ja kaikkien sen lasten käännäytysmenetelmä.

Kunpa nyt tätä käännäytysmenetelmää ei olisi olemassa luterilaisessa kirkossa! Valitettavasti se on kuitenkin myös siinä. Ensiksi koettivat *pietistit* sillä tavoin johtaa ihmisiä kääntymykseen. Monin kohdin he olivat aivan oikeassa. Luterilainen kirkko oli niin sanoakseni nukahtanut, todellinen hengellinen kuolema peitti tämän kirkon suuren käärinliinan tavoin. Pietistit tahtoivat auttaa asiaa, mutta sen sijaan, että olisivat palanneet uskonpuhdistuksen kirkon puhtauteen ja siitä oppineet, kuinka hengellisesti kuolleet saadaan virkoamaan henkiin, he seurasivat reformoitujen menetelmää. Tahdon osoitukseksi tästä ottaa esimerkiksi tohtori *Johann Philipp Freseniuksen*.

Fresenius syntyi vuonna 1705 ja kuoli 1761. Vuodesta 1748 hän oli papiston vanhimpana Frankfurt am Mainissa. Hän oli muuten erinomainen mies, epäilemättä vilpitön kristitty, hurskas ja jumalinen mies, joka myös on kirjoittanut monia jaloja, rakentavia kirjoja, joissa on hyvin vähän moitteen sijaa. Sangen vakavasti hän on kirjoittanut paavilaisia, jesuiittoja ja herrnhutilaisia vastaan. Viimeksi mainittu toiminta saattoi hänet sen ajan uskovaisten keskuudessa jossakin määrin huonoon huutoon.

Pojasta pitäen hän oli innokas kristitty. Milloin hänen paikkakuntansa pojat kokoontuivat, hän teki lähetystyötä heidän parissaan ja yritti käännäyttää heitä. Samanmielisenä hän säilyikin aina siihen asti, kunnes hän tuli Strassburgin yliopistoon. Rautaisella ahkeruudella hän harjoitti siellä opintoja ja hänestä tuli perinpohjaisen oppinut

mies. Isä ei katsellut suopein silmin hänen lähtöään yliopistoon, koska hän eli ahtaissa ulkonaisissa oloissa. Mutta Jumalaan luottaen poika läksi ajatellen: Jumala on minua auttava! Sängen kurjissa oloissa hänen oli ponnisteltava eteenpäin; usein hänellä ei ollut muuta kuin vettä ja leipää, ja pitkät ajat hän eli kurjassa huoneessa, kunnes professorit saivat kuulla, kuinka sääliä oloissa hän eli. He hankkivat hänelle maksuttoman huoneen ja muutamat tarjosivat hänelle tilaisuuden vapaaseen ruokailuun. Näin hän suoriutui vaikeuksista.

Eräs hänen laajimmalle levinneistä kirjoistaan on hänen Rippi- ja Herran ehtoollis-kirjansa, jonka hän julkaisi vuonna 1745. Lyhyessä ajassa siitä ilmestyi kahdeksan painosta. Sen ajan uskovissa oli harvoja, joilla ei olisi ollut tätä kirjaa. Vuonna 1845 on Meyer julkaissut uudestaan sen, mutta hän ei ole oikaissut siihen sisältyviä erehdyksiä, vaan pikemminkin lisännyt niiden lukua.

Se että valitsen nyt juuri tämän kirjan osoittaakseni teille, kuinka luterilaisetkin sekoittavat lain ja evankeliumin, johtuu siitä, että minulla on itselläni tästä kirjasta mitä murheellisimmat kokemukset.

Kun olin suoriutunut lukiosta ja läksin yliopistoon, en ollut periaatteessa epäuskoinen, sillä vanhempani olivat mieleltään uskoavaisia. Olin kuitenkin jo varhain joutunut lähtemään vanhempieni kodista, jo kahdeksan vuoden ikäisenä. Sen jälkeen jouduin elämään jatkuvasti epäuskoisessa ympäristössä. Koulumme opettajat olivat kaikki epäuskoisia, yhtä lukuun ottamatta, jossa oli jonkin verran häivähdystä uskovaiseen päin. Yliopistoon tullessani en osannut ulkoa kymmentä käskyä enkä edes osannut luetella Raamatun kirjoja. Raamatuntuntemukseni oli keho eikä tosi uskosta ollut puhettakaan. Mutta minulla oli vanhempi veli, joka oli tullut yliopistoon ennen minua. Hän oli juuri vähän ennen minun tuloani joutunut kääntyneiden ihmisten seuraan ja liittynyt heihin. Kun nyt minä saavuin, hän johdatti minut heti tähän kristilliseen ylioppilaspiiriin. Minulla ei ollut aavistustakaan, mitä kohti olin kulkemassa, mutta kunnioitin suuresti vanhempaa veljeäni, ja hän kutsui minua. Aluksi minua veti puoleensa ainoastaan se, että nämä ylioppilaat suhtautuivat minuun niin ystävällisesti ja sydämellisesti. Siihen en ollut tottunut, sillä meidän lukiossamme tavat olivat aika raa'at. Mutta näiden ylioppilaiden henki miellytti minua aivan erikoisesti. Jumalan sana ei siis ensiksi ollut se, mikä minua veti puoleensa. Aloin kuitenkin viihtyä

niin hyvin näiden kristillisten ylioppilaiden parissa, että menin jo mielelläni heidän rukouskokouksiinsakin — sellaisia he näet pitivät — ja kas, silloin tuli hyvä Jumala ja vaikutti minuun, minun sieluuni, sanansa kautta, ja lyhyessä ajassa minusta sukeutui todellakin Jumalan armoittama, uskovainen ihminen, jonka tiedollinen pohja tosin oli heikko.

Näin kului sitten puolisen vuotta. Silloin liittyi seuraamme muuan vanha kandidaatti, aito pietisti, joka ei ikinä voinut toivoa saavansa paikkaa maakirkossa. Siihen aikaan oli näet järkeisoppi yleisesti vallitsevana, mistä syystä myös muut ylioppilaat pitivät meitä hulluina ja kartoivat meitä kuin ruttoa. Sillä kannalla olivat asiat siihen aikaan Saksassa. Tämä kandidaatti tuli siis ja sanoi meille: "Luuletteko olevanne kääntyneitä kristityitä? Ette suinkaan! Ettehän ole vielä käyneet läpi oikeaa katumuskamppailua." Tosin puolustauduin yötä päivää tuota sanaa vastaan ajatellen aluksi, että hän tahtoi vain saattaa meidät evankeliumista jälleen lain alaisiksi, mutta hän tuli yhä uudestaan, kunnes loppujen lopuksi aloin epäillä meidän kristillisyyttämme. Ensin olin tuntenut olevani ylen autuas uskossani Herraan Jeesukseen Kristukseen, mutta nyt alkoi mitä vaikeimpien hengellisten ahdistusten aika. Menin tuon kandidaatin luo ja kysyin häneltä: Mitä minun on tehtävä, että pelastuisin? Silloin hän määräsi minulle yhtä ja toista sekä antoi minulle moniaita kirjoja, mm. Freseniuksen rippi- ja Herran ehtoollis-kirjan. Mutta mitä enemmän sitä luin, sitä epävarmemmaksi tulin siitä, olinko kristitty. Ääni sisimmässäni sanoi alati: Se ei riitä siihen, mitä kristityltä vaaditaan. Päällisen päätteeksi tämä kandidaatti oli vielä pietistisempi kuin itse Fresenius.

Kun noihin aikoihin luin jotakin armon- ja pelastusjärjestystä käsittelevää hengellistä kirjaa, luin vain sen, mitä siinä oli katumuksesta. Kun sitten tuli puheeksi evankeliumi ja usko, suljin kirjan ajatellen: Se ei kuulu sinulle. Ja kuta vähemmän maistoin evankeliumin suloisuutta, sitä synkemmäksi sydämeni kävi. Jumala tietää, etten totisesti tahtonut pettyä, vaan tulla autuaaksi. Lisäksi pidin aina parhaimpina kirjoina niitä, jotka olivat ylen ankaroita eivätkä suoneet lukijalleen lainkaan Jumalan armoa, kunnes vihdoin viimein kuulin kerrottavan miehestä, jonka sanottiin olevan oikean hengellisen lääkärin. Niinpä kirjoitin hänellekin, kuitenkin ajatellen: Jos hän mainitsee sinulle jotakin armosta ja evankeliumista, silloin pistät kirjeen

uuniin. Kirje oli kuitenkin niin lohdullinen, etten voinut vastustaa sitä. Niin pääsin kurjasta tilastani, johon minut oli ennen muuta Fresenius osaltaan saattanut.

Kuinka onnellisia ovatkaan ne ylioppilaat, joilla on puhdas, auituas ja lohdullinen evankeliumin oppi heti tarjolla! Valitettavasti kuitenkin kokemus osoittaa, että kuta runsaammin ihmisellä on tarjolla Jumalan sanan puhdas oppi, sitä halpa-arvoisempaa hän sitä pitää.

Fresenius jakaa kirjassaan kaikki ehtoollisvieraat yhdeksään luokkaan. Tutkin niitä, mutta en voinut sijoittaa itseäni yhteenkään niistä. Samoin vakuutti minulle myös pastori Keyl- vainaja, ettei hän voinut löytää itseään ainoastakaan näistä ryhmistä, ja kuitenkin hän oli varmasti uskovainen kunnon kristitty. Siinä on seuraus moisesta jaottelusta. Fresenius ryhmittelee ehtoollisvieraat seuraavasti: 1. Kelvottomat ehtoollisvieraat. 2. Ne jotka vilpittömästi etsivät armoa, mutta eivät ole päässeet varmuuteen siitä. 3. Ne jotka ovat päässeet varmuuteen armontilastaan, mutta ovat hengellisessä suhteessa lapsia eli heikkoja aloittelijoita kristillisyydessään. 4. Nuorukaiset eli ne, jotka jo ovat vahvistuneet. 5. Isät eli kokeneet kristityt. 6. Ne jotka ovat suurissa hengellisissä ahdistuksissa. (Niin oli minun laitani, mutten kuitenkaan osannut sijoittaa itseäni tähän ryhmään.) 7. Ne jotka iloitsevat Jumalassa. 8. Jumalan armosta pois langenneet. 9. Tuskallisessa tilassa olevat.

Nyt hän puhuu ensimmäisestä ryhmästä. Hän kirjoittaa (3. luku, § 11): "Koska nyt kaikki riippuu tuollaisten syntisten kääntymisestä, jos mieli heidän tulla kelpoiksi saavuttamaan syntien anteeksiantamuksen ja nauttimaan kelpoisesti Kristuksen ruumiin ja veren, niin tahdon tässä antaa tarkan ohjauksen siitä, mitä heidän puolestaan on vaarinoitava, jotta he perusteellisesti ja lyhyessä ajassa voisivat kääntyä." — Se oli evankeliumia minulle: "lyhyessä ajassa!" Ajattelinkin: Kunpa tosiaankin kävisi niin sinun kohdallasi! — "Se on ohjaus, jonka virkaani hoitaessani jo monen syntisen kohdalla olen todennut oikeaan osuvaksi, ja se, joka sitä on uskollisesti seurannut, on varmasti pelastunut; usein olenkin sydämeni suureksi iloksi saanut todeta, että tätä tietä seuraten sellaisetkin syntiset, jotka ovat olleet vielä kovemmissa saatanan siteissä kuin muut, lyhyessä ajassa ovat päässeet sellaiseen tilaan, että heitä on voitu pitää uusina luomuksina Kristuksessa. Tämä tie on suora ja yksinkertainen, siihen ei liity suu-

ria hienouksia; siinä ei liioin vaadita mitään omaa vaikutusta, vaan ihminen antaa ainoastaan Jumalan vaikuttaa itsessään, hänen, joka ilmankin mielellään antaa kaiken, mikä meille on tarpeen. Kaikki riippuu näet siitä., että syntinen noudattaa kolmea sääntöä, jotka perustuvat jumalallisen pelastusjärjestyksen syvimpään olemukseen ja ovat sen laatuksia, että pahinkin saatanan orja niiden kautta saa avun, kun hän vain uskollisesti noudattaa niitä; jos hän näet ei niin tee, ei ole sääntöjen, vaan hänen oman uskollisuuden puutteensa syy, jos hän ei saa apua."

No hyvä, olin halukas noudattamaan kaikkia sääntöjä. — "Ensimmäinen sääntö kuuluu: Rukoile armoa. Toinen: Ota vaari armonsa. Kolmas: Tutki Jumalan sanaa oikealla tavalla. Koska syntinen ei itse voi kääntymään itseään, hänen täytyy rukoilla armoa. Koska hän helposti voi jälleen hukata rukoilemalla saamansa armon, hänen täytyy ottaa siitä vaari. Koska Jumalan sana on se armonväline, jonka kautta Jumala valaisee meidät ja aikuisissa vaikuttaa uudestisyntymisen eli sydämen uudistumisen, ihmisen on oikealla tavalla tutkittava sitä. Tästä näkyynkin, kuinka nämä kolme sääntöä pohjautuvat jumalallisen pelastusjärjestyksen syvimpään olemukseen. Mutta jotta sitäkin paremmin opittaisiin näitä sääntöjä noudattamaan, tahdomme lyhykäisesti selittää jokaista niistä järjestyksessä. Ensimmäinen sääntö kuului: Joka halajaa kääntymyksen armoa, sen on tätä armoa rukoiltava." — Ikään kuin ne, jotka vakavasti voivat rukoilla, eivät vielä olisi kääntyneitä! Hänen olisi pitänyt sanoa: Heidän on kuultava Jumalan sanaa. Hän tekee siitä kuitenkin viimeisen säännön: Kaikki tähtää siihen, että on kysymys siitä, mitä ihmisen täytyy tehdä, mitä ihmisen on suoritettava saavuttaakseen armon,

"Tämän rukouksen täytyy kuitenkin olla luonteeltaan toisenlaista kuin se, mihin ihminen aikaisemmin, syntien häntä vallitessa on totunut. Se ei saa jäädä kylmäksi, vieraaksi ja kuolleeksi huulten höpinäksi, vaan sen on noustava vakaasta sydäimestä." — Hänhän puhuu siis ihmisestä, jota synti ei enää hallitse, niin kuin hänellä muutenkin on *πρωτον ψευδος* (valheen alku ja juuri) siinä, että hän harhauttavasti erottaa toisistaan herätyksen ja kääntymyksen; onhan toki se, joka on todella herännyt, nimittäin hengellisestä kuolemasta, myös kääntynyt. Mutta sitten, kun hän on kääntynyt, ovat rukoileminen ja kilvoittelu hänelle tarpeen; sillä kun usko on hänessä syntynyt, se on pienen lapsen kaltainen, joka helposti voi kuolla, jollei se saa

ruokaa. Mutta rukoileminen ja kilvoittelu eivät kuulu kääntymättömille, vaan kääntyneille. Eihän minulla ole voimia siihen ennen kuin olen kääntynyt, ennen kuin olen uskossa.

"Silloin on mentävä kammioonsa, niin kuin Vapahtaja neuvoo (Matt. 6:6), tai muuanne, missä voi yksinään puhua Jumalalle, polvistuttava hänen edessään ja huudettava kaikin voimin armoa anoen, eikä ainoastaan sitä armoa, että Jumala antaisi synnit anteeksi, vaan myös sitä armoa, että hän tahtoisi todella uudistaa sydämen ja hävittää siitä rakkauden syntiin." — Ikään kuin olisi kysymys kahdesta asiasta, jotka tapahtuvat eri aikaan! Jos minulla on syntien anteeksiantamus, silloin myös sydämeni on uudistunut ja rakkaus syntiin on hävitetty. Vielä hän tahtoo esittää asiat siinä valossa kuin täytyisi kauan huutaa, ennen kuin Jumala antaa ihmiselle armon! Aivan kuin hän olisi joskus kuullut kerrottavan, että Jumala on niin kovasydäminen mies, että ihmisen on hänet ensin rukoilemalla ja kilvoittelemalla tehtävä suosiolliseksi!

"Ja koska Kristus on jo hankkinut meille myös tämän ensimmäisen kääntymisen armon, on jo tämä ensimmäinen rukous perustettava tähän hänen ansioonsa". — Näin on siis jo kääntyneen ihmisen kääntänyt! Eihän näet rukouksensa perustaminen Kristuksen ansioon mitään muuta ole kuin usko. — "ja rukoiltava Jumalaa, että hän sen tähden tahtoisi antaa meille kääntymisen armon, että Herra Jeesus on meidän puolestamme maksanut niin kalliit lunnaat." — Tämähän on vallan kauheaa, niin hyvää kuin Fresenius onkin tarkoittanut! Hän puhuu Kristuksen ansiosta ja kuitenkin hän yllyttää ihmistä tekemään omia tekoja. Mutta ihminen ei voi sitä koskaan enää omalla tekemisellään saavuttaa. — "Tätä rukousta ei ole rukoiltava vain kerran tai kahdesti, vaan jatkettava päivittäin huoaten, rukoillen, anoen ja huutaen, kunnes saa armon." — Mitä hän tällä tarkoittaa? Ei mitään muuta, kuin tätä: "kunnes tuntee". Sitä moiset ihmiset sitten nimittävät armoksi, tätä suloista liikutusta, joka tuo rauhan sydämeen. Se on sitten muka armo, vaikei armo kuitenkaan toki ole mitään minun sydämessäni, vaan Jumalan sydämessä. Minun ei pidä etsiä armoa itsestäni, vaan itseni ulkopuolelta. — "Että saa omasta kokemuksesta vakuutuksen siitä, että sydän on todella uudistunut."

Tuo kaikki olisi paikallaan, jos tämä kelpo mies puhuisi uskovai-
sesta kristitystä. Sellaisenhan on tehtävä tuota kaikkea. Mutta sitä

ennen ihminen on hengellisesti kuollut. Hän ei voi hengellisesti nähdä, ei hengellisesti kuulla eikä hengellisesti tuntea.

"Tällä kohden moni saattaa ajatella: Voihan olla, että tähän tapaan rukoilemalla saavuttaa armon, mutta kuinka syntinen voi niin rukoilla? Eikö rukous jo itsessään ole Jumalan armon työtä, jota meissä niin muodoin ei itsestämme voi olla niin kauan kuin me olemme synteihimme kuolleita?" — Synteihimme kuolleita! Yhtä kaikki hän jatkaa: "Vastaan: Tosin tämän tapainen rukoileminen on armon aikaansaannosta, jota kuollut syntinen omin voiminsa ei voi saavuttaa, mutta me tiedämme myös, että ehdättävä eli herätysarmo usein ja vakavasti kolkuttaa syntisen tuntoa herättääkseen hänet synnin unesta, ja niin usein kuin se näin tekee, se tarjoaa ihmiselle jotakin, jota hänellä ei ole, nimittäin voiman näin huoata ja turmeluksensa syvyydestä huutaa apua, niin kuin hänelle on välttämätöntä." — Ikään kuin kuollut voisi jotakin tehdä vierain voimin! — Esitys jatkuu: "Syntinen voi itse huomata tuon, jos hän vain tarkkailee itseään. Usein Jumalan sana, sairaus, toisten ihmisten kuolemantapaukset, kauhistavat unet, oman kuoleman, viimeisen tuomion, helvetin ja taivaan ynnä muun sellaisen ajatteleva saa hänessä aikaan rauhattomuutta omasta tilastaan." — Tämä on ylen vaarallista! Jos vilpittömät sielut eivät ole kokeneet tuota kaikkea, mistä heille sanotaan, että heidän täytyy tuota kaikkea kokea, he ajattelevat silloin: Minähän olenkin herännyt, enkä suinkaan kääntynyt ihminen! Tuhannet ja miljoonat ovat jo nääntyneet ajatellessaan: En ole suinkaan kääntynyt. — "Ja sillä hetkellä hänessä herää halu saavuttaa autuus ja salainen armon huokaaminen." — Mitä tämä armon salainen huokaaminen muuta on kuin ensimmäinen uskon kipinä? Eihän se suinkaan ole mitään sellaista, mitä minulle ensin annetaan, jotta vasta ponnistuksillani saavuttaisin armon.

"Tämä ikävoiminen ja huokaaminen ei kuitenkaan ole mikään hänen luontonsa aikaansaannos, vaan herätysarmon hänessä jo aikaansaama voima. Jos hän nyt ottaa tämän voiman vastaan, ei hänen enää ole mahdotonta niin rukoilla, anoa ja huutaa, kuin hänen turmeluksensa vaatii, ja hänen näin tehdessään enenee ja vahvistuu voima rukoukseen Jumalan armon kautta." — Mistä voitte löytää jotakin tuollaista Raamatusta? Ei halaistua sanaa! Uskon *jälkeen* on kilvoiteltava, sillä nyt perkele tahtoo jälleen ryöstää sinulta sen, minkä olet saanut. Kuten sanottu, niin kauan kuin ihminen ei vielä ole käänty-

nyt, hän on hengellisesti kuollut, eikä hänellä myöskään vielä ole voimaa. Ja vaikka olisikin mahdollista häneen jotenkin puhaltaa voimaa, hän ei kuitenkaan, niin kauan kuin hän on kuollut, voisi tätä voimaa käyttää. Puhallettakoon kuvapatsaaseen voimaa ja katsottakoon, voiko se liikkua. Kuolleeeksi se jää eikä nouse.

Tässä on kysymys harhasta, joka on aivan vallitsevana uudemmassa jumaluusopissa, että nimittäin ihminen itse suorittaa kääntymyksen niillä hengellisillä voimilla, jotka hänelle annetaan.

"Toiset voivat tällä kohden ajatella: Mutta sanoohan Raamattu itse, ettei Jumala kuule syntisiä (Joh. 9:31), siksi on turhaa, jos he tahotoivat rukoilla, sillä Jumala sanoo nimenomaan: 'Kun te ojennatte käsiänne, minä peitän silmäni teiltä; vaikka kuinka paljon rukoilisitte, minä en kuule' (Jes. 1:15). Vastaan: Tämä ja samanlaiset raamatunkohdat puhuvat vain sellaisista syntisistä, jotka rukoilevat rangaistustuomioiden poistamista, syntien anteeksiantamusta tai vain ajallista apua, mutta eivät sydämen uudistumista." — Tässä hän on aivan oikeassa. Mutta sydämen uudistumista rukoilee vain se, jossa sydämen uudistuminen jo on pantu alulle, ja silloin on kysymys ihmisestä, jossa jo on usko. Niin kauan kuin hän ei usko, hän on kuollut synteihinsä, kevytmielinen, vaikka olisi kysymys siitä, joutuuko hän taivaaseen vai helvettiin, jos hän ehkä tänä iltana kuolee; hän luottaa Jumalan hyvyyteen lihalliseen tapaan. — "Joilla, niin paljon kuin rukoilevatkin, on vakaa aikomus pysyä synneissä, jotka heitä valitsevat, ja jotka eivät rukoustansakaan suorita Pyhän Hengen voimasta, vaan omien luontaisten voimiensa varassa; ja silloin johtuu asian luonteesta, ettei heitä moisessa nurjassa tilassa ja väärissä aikomuksissaan voida kuulla. Daavid sanoo: 'Jos minulla olisi vääräisyys sydämessäni, ei Herra minua kuulisi' (Ps. 66:18). Mutta ne syntiset, joista meillä on puhe, eivät tavoittele ainoastaan anteeksiantamusta, vaan myös sydämen tosi uudistusta, ja he pyrkivät vakavissaan siihen, että kääntyisivät." — Joka siihen vakavissaan pyrkii, se on jo kääntynyt. Muut eivät siitä lainkaan huolehdi. Ainoastaan tosi kristityillä on huoli sielunsa pelastuksesta. — "Näin heidän rukouksensaakin on Jumalan armon aikaansaannosta; mutta minkä Jumala itse saa aikaan, sitä hän ei voi ylenkatsoa; siitä seuraakin, että sellainen rukous totisesti tulee kuulluksi, niin kuin kokemuskin moninkertaisesti osoittaa." — Niinpä niin, jos tehdään tämä väärä erotus herätyksen ja

kääntymyksen välillä ja pidetään vieläpä valaisuaakin sen aikaansaannoksena, joka vielä on sokea!

"Toinen sääntö kuuluu: Sen, joka vakavissaan pyrkii kääntymykseen, täytyy ottaa vaari armosta, jonka Jumala hänelle hänen rukouksensa perusteella antaa." — Hengellinen valvovaisuuskin täytyy ihmisellä siis olla ennen kääntymystä. — "Niin pian kuin Jumala antaa voimaa rukoilemiseen, niin pian hän antaa myös voimaa valvomiseen, ja sitä on erittäin huolellisesti ja vakavasti käytettävä." — Tämä kaikki on varsin hyvää, kun se sovelletaan sellaiseen, joka on kristillisyydessään aloittelevainen. — "Silloin ihminen ottaa vaarin sydäimestään, etteivät syntiset ajatukset sitä hallitse ja näin estä siinä tapahtuvia armovaikutuksia. Hän valvoo silmiään ja korviaan, ettei näiden sydämen molempien porttien kautta pääse mitään uutta saastaa ja näin Pyhän Hengen sisäinen työ esty. Hän valvoo kieltään, ettei murehduisi Jumalan Henkeä epäpuhtain, syntisin sanoin (Ef. 4:29,30) ja pettäisi sydäntään (Jaak. 1:26). Hän valvoo seuraansa ja kanssakäymistään muiden ihmisten kanssa, niin että karttaa pahaa, jättää kerta kaikkiaan synnillisen maailman ystävyuden, joka on vihollisuutta Jumalaa vastaan (Jaak. 4:4), luopuen siitä ja, milloin hän kutsumuksensa johdosta joutuu tekemisiin pahojen ihmisten kanssa, vahvistaa sydämensä pahaa vastaan eikä osallistu vieraisiin synteihin. Hän valvoo koko vaellustansa, jotteivät tahalliset synnit jälleen häntä saastuttaisi."

Tekijä kuvailee täyttä pyhityksen työtä. Ja tätä kaikkea hän odottaa kääntymättömältä ihmiseltä! On todellakin vaikeaa käsittää, että näin oppinut ja kokenut saarnaaja ei ole sitä huomannut! — "Hän valvoo Jumalan armon vaikutuksia, antaakseen niille yhä enemmän tilaa sydämessään ja ottaakseen tarkoin vaarin erikoisesti niistä hetkistä ja armonkoettelemuksista, joiden aikana Jumala antaa meille uutta herätystä rukoilemaan, sanaansa tutkimaan, taisteluun syntiä vastaan tai rakkauden harjoittamiseen lähimmäistä kohtaan jne." — Lähimmäisrakkauskin on siis jo käsillä, ennen kuin ihminen on kääntynyt! Se on ylen vaarallista. Se joka on vilpiton, ajattelee: Tuon kaiken pitää minussa olla, ja sittenkin olen vielä kääntymätön ihminen. — "Jotta noina aikoina huoaten, anoen ja rukoillen yritettäisiin tunkeutua syvemmälle armoon." — Tämä on hirveää: ikään kuin ihminen voisi tunkeutua syvemmälle armoon! Armohan on jotakin Jumalan sydämessä. Joko minulla on koko armo tai ei mitään armoa.

Armoa ei käy paloitleminen, niin kuin Luther sanoo. Joko minä olen perkeleen lapsi tai Jumalan lapsi; joko olen pimeyden valtakunnassa tai valkeuden valtakunnassa; joko olen Jumalan armossa tai olen hänen vihansa alainen. Mitään välimuotoa ei ole olemassa.

"Tämä valvominen on kääntymyksessä äärettömän välttämätöntä, ja sen, joka ei ota vaarin tällaisista asioista, vaan antaa synnille sisäisesti ja ulkonaisesti tilaa, on mahdotonta suoriutua. Monet ihmiset tosin aloittavat vakavasti kääntymyksensä, he rukoilevat ja anovat armoa, Jumala kuulee heitä ja lahjoittaa heille niin paljon armoa kuin he vain tahtovat vastaanottaa," — Armo-sanan kaksimielinen käyttö tässä juuri johtaa tekijän harhaan. — "jonkin aikaa he juoksevat hyvin (Gal. 5:7);" — Näin apostoli sanoo galatalaisista, jotka jo olivat kääntyneet. — "mutta he eivät herää vakavasti eivätkä kyllin kestävästi, ja niin he jälleen menettävät armon, ja vihollinen valtaa uudestaan heidän sydämensä. Tässä on kuitenkin vielä huomattava, että tämä herääminen kääntymyksen alussa on vaikeanlaista, mutta jos ollaan uskollisia, se vähin erin käy helpommaksi, niin että lopulta siinä saavutetaan sellainen autuas harjaantumus ja valmius, että tuntuu siltä kuin ei muuta voitaisikaan kuin alati olla varuillaan. Koska se kuitenkin, kuten sanottu, aluksi on vaivalloista, käy usein vielä niin, että kääntymyksessään aloittelevat tulevat aivan liian varomattomiksi, ja vihollinen tuottaa heille milloin sisäistä, milloin ulkonaista vahinkoa." — Kaikki tämä on totta, kunhan se vain ei olisi sanottu ihmisestä, jonka vasta sitä noudattamalla pitäisi kääntyä. — "Jos nyt näin käy, ei pidä silti masentua, vaan uudelleen rohkaistua, paeta Jeesuksen turviin," — Vihdoin tulee sekin! — "ja sydäimestään pyytää anteeksi tätä varomattomuutta, samoin anoa suuremman varovaisuuden armoa. Rukoileminen ja valvominen jatkuvat sitten keskenään alati sopusoinnussa vuorotellen."

Nyt seuraa kolmas sääntö, että nimittäin on oikealla tavalla tutkittava Jumalan sanaa. Saamme nähdä, että tekijä puhuu ainoastaan Jumalan sanan voimasta muuttaa ihmisen sydän. Hän ei puhu mitään, ja meistä näyttää siltä kuin hän ei tietäisikään mitään Jumalan sanan kollatiivisesta voimasta, siitä nimittäin, ettei se ainoastaan puhu vanhurskautuksesta, vaan että vanhurskautus myös samalla sanan kautta annetaan ja jaetaan. Niin pian kuin sana sanoo: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu", niin se ei ainoastaan saa minussa aikaan sitä, että uskon sen, vaan se myös tekee minut osalliseksi tästä aarteesta. Mei-

dän täytyy ihmisestä, joka meille saarnaa, ajatella, että hyvä Jumala seisoo hänen takanaan. Kun saarnaaja lohduttaa minua, on minun ajateltava: Senhän sanoo sinulle itse Jumala. Kun kuulen hänen suustaan sanat: "Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut", silloin minun ei pidä ajatella ainoastaan: "Nämä sanat ovat tosin Raamatussa, mutta minun on niitä yritettävä käyttää hyödykseni", vaan myös: Näiden sanojen kautta Jumala itse tekee sinut osalliseksi syntien anteeksiantamuksesta. Tämä oppi on kuitenkin valitettavasti ollut luterilaisessa kirkossa pitkän aikaa peitossa.

Fresenius jatkaa nyt: "Jos jollakulla on oikeata halua kääntyä, hänen on oikealla tavalla tutkittava Jumalan sanaa. Se tapahtuu sekä lukemalla sanaa että kuulemalla sitä. Sanaa luetaan oikealla tavalla, kun niin tehdään siinä hyvässä tarkoituksessa, että sen kautta tultaisiin valaistuksi ja sen voiman kautta tehdyksi uudeksi ihmiseksi;" — Hän ei puhu sanaakaan siitä, ettei tätä sanaa ainoastaan puhuta, vaan sillä myös tarjotaan ja lahjoitetaan, ja että sillä, joka sen uskoo, se myös on. Se jakaa ja antaa. Mutta tässä kaikki pannaan riippumaan ihmisen suhteesta siihen. — "kun ennen lukemista, sen aikana ja jälkeen rukoillaan tätä armoa; kun ei lueta liian paljon kerrallaan, vaan vähän ja jokaisen väkevän lauseen kohdalla hiljennytään, ylennetään sydän Jumalan puoleen, esitetään sen sisältö lyhkäisessä huokauksessa hänelle rukoillen, että hän antaisi sen tulla voimalliseksi meissä." — Se että on luettava vain vähän, on vielä päällisen päätteeksi arveluttava neuvo. Onhan ajoittain hiljennyttävä yksityisten raamatunlauseitten ääreen, mutta tosi kristityn on myös luettava koko Raamattunsa *nopeasti* läpi, niin että hän pääpiirteissään tietää, mitä se sisältää. Sen ohessa on harjoitettava sanan hiljaista tutkistelua.

"Varsinkin on tällaisia aloittelijoita neuvottava ensin tähän tapaan käymään läpi neljä evankeliumia, koska Herra Jeesus armosaan ja esikuvana niissä selvimmin kuvataan meidän nähtäväksemme, ja sitten voi käyttää samaa menetelmää muihin Uuden testamentin kirjoihin, Daavidin psalmeihin ja muihin pyhän Raamatun kirjoihin. Se mikä siinä jää käsittämättä, on kunnioittavasti sivuutettava, alkamatta sitä mitenkään epäillä, ja pitäydyttävä vain siihen, mikä on selvää ja ymmärrettävää, sekä eletävä siinä varmassa toivossa, että Jumala tuosta muustakin vähitellen on selvittävä meille niin paljon kuin meille on tarpeen. — Sanaa kuullaan oikealla tavalla, kun kuullaan sellaisia opettajia, jotka esittävät sitä niin yk-

sinkertaisena kuin se on; kun kuulijassa silloin on sama hyvä aikomus kuin sitä luettaessakin; kun ennen kuulemista, sen aikana ja sen jälkeen rukoillaan Jumalan voimaa ja armovaikutuksia; kun halukkaasti otetaan se vastaan ja erityisesti tarkataan sitä, mikä varsinaisesti koskee meidän tilaamme; ja viimein kun kätketään se, mietiskellään sitä, ja näin annetaan sen painua sitä syvemmälle sydämeen." — Tämä kaikki on aivan erinomaista! Se vain on nurinkurista, että näin puhutaan ihmisestä, jonka vasta pitäisi kääntyä.

Tällaiset siis olivat nuo kolme sääntöä, jotka Fresenius antaa sellaisille, "jotka eivät vielä ole kääntyneitä, mutta mielellään soisivat kääntyvänsä". Hän vakuuttaa sitten vielä: "Se, joka panee harjoitukseen nämä kolme sääntöä niin uskollisesti kuin suinkin, on lyhyessä ajassa muuttuva uudeksi ihmiseksi, ja Jumalan armo on vaikuttava hänessä niin väkevästi, että hän yhä selvemmin on huomaava itsessään Kristuksessa olevan uuden luomuksen tuntomerkkejä."

Nyt kysyn teiltä: Missä on sellainen neuvo pyhässä Raamatussa? Niin usein kuin apostolit ovat saarnanneet, ja niin pian kuin kuulijat ovat kysyneet: Mitä meidän pitää tekemän, että me pelastuisimme?, he eivät ole antaneet muuta vastausta kuin tämän: Uskokaa Herraan Jeesukseen Kristukseen. Se onkin ainoa oikea menetelmä, jota saarnaajan on käytettävä tahtoessaan saattaa ihmisiä uskoon ja varmuuteen syntien anteeksiantamuksesta ja iankaikkisesta elämästä. Sitten hän ei myöskään saa laiminlyödä vakavasti kehottaa niitä, jotka ovat päässeet tälle oikealle tielle varmuuteen syntiensä anteeksiantamuksesta ja varmuuteen armontilastaan, että heidän nyt täytyy rukoilla, kilvoitella ja taistella sekä alati oikein käyttää Jumalan sanaa. Sillä siitä, että oikeauskoiset luterilaiset todistavat tätä esitystä, tätä nurinkurista menetelmää vastaan, ei sovi päätellä, etteivät he olisi totisen, vakavan kristillisyyden, hartaan ja uupumattoman rukouksen, vakavan kilvoittelun ja alituisen valvovaisuuden ystäviä. Ei, kunnon luterilaiset harrastavat sitä yhtä innokkaasti kuin sitä, etteivät johdata ketään kiertoteitä Kristuksen tykö.

16. iltaluento

(Tammikuun 30. p:nä 1885.)

Mihinkään meidän evankelis-luterilaisen kirkkomme oppiin eivät reformoidut enemmän loukkaannu kuin siihen, ettei ihminen minikään muun kautta saavuta Jumalan armoa, syntien anteeksiantamusta, vanhurskautta Jumalan edessä ja iankaikkista autuutta kuin uskossa luottamalla kirjoitettuun sanaan, kasteeseen, pyhään ehtoolliseen ja Jumalan antamaan synneistäpäästöön. Kun reformoitu, varsinkin niin sanottu jumaluusoppinut, sen kuulee, hän sanoo: "Mikä ihmistie taivaaseen! Mitäpä hyötyä voisi olla kuolleesta kirjaimesta? Sanoohan apostoli Paavali itse: 'Kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi!'" "Mitä hyötyä", sanotaan edelleen, "voisi olla maallisella vedellä kastamisesta? Ei, oikea kaste on kastamista tulella ja hengel-lä!" Edelleen hän sanoo: "Mitäpä auttaisi ateria, jossa syödään ja juodaan Kristuksen luonnollinen ruumis ja luonnollinen veri? Ei, oikea ruoka, joka todella tyydyttää sielun nälän, ja oikea juoma, joka todella sammuttaa sielun janon, on taivaasta laskeutunut totuus." Vielä sanotaan: "Mitä se minua voisi auttaa, jos kuolevainen, syntinen ihminen, joka ei näe sydämeen, sanoo minulle: 'Sinun syntisi ovat anteeksi annetut'? Ei, vasta sitten ovat syntini anteeksi annetut, kun Jumala itse sanoo nämä sanat minun sydämessäni ja antaa minun tuntea ne." Niin arvostelee reformoitu asioita.

Onko tämä Raamatun oppia? Ei ikinä!

Pyhän Raamatun mukaan ei Raamatun kirjain ole suinkaan kuollut. Apostoli Paavali tosin sanoo: "Kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi" (2 Kor. 3:6), mutta ensiksikään hän ei, niin kuin asiayhteys osoittaa, tarkoita Jumalan sanaa sinänsä, vaan lakia; se kuolettaa. Mutta Henki eli evankeliumi tekee eläväksi. Lisäksi on huomattava, että koska apostoli sanoo kirjaimen kuolettavan, ei kirjain itse voi olla kuollut, sillä eihän kuollut voi ketään kuolettaa.

Pyhän Raamatun mukaan ei kaste ole mikään pelkkä peso maallisella vedellä, vaan siihen on yhdistetty Jumalan Henki; vieläpä Jeesus ja hänen verensä on läsnä pestäkseen minut puhtaaksi synneistäni. Sen tähden Ananiaskin sanoo Saulukselle: "Anna kastaa

itsesi ja pestä pois syntisi" (Apt. 22:16). Ja Kristus sanoo Nikodeemukselle: "Totisesti, totisesti, minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan" (Joh. 3:5). Ensiksi hän mainitsee veden ja sitten Hengen, sillä juuri vesikasteen kautta minulle annetaan Henki. Vielä apostoli sanoo aivan selvästi: "Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällemme pukeneet" (Gal. 3:27), ja: "Jumala pelasti meidät laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta, jonka Hengen hän runsaasti vuodatti meihin meidän Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen kautta, että me vanhurskautettuina hänen armonsa kautta tulisimme iankaikkisen elämän perilliseksi toivon mukaan. Tämä sana on varma." (Tiit. 3:5–7)

Raamatun mukaan ei pyhä ehtoollinenkaan ole mikään maallinen ateria, vaan taivaallinen ateria maan päällä, eikä siinä anneta meille vain leipää ja viiniä, ei myöskään vain Kristuksen ruumista ja verta, vaan sen kautta meille tarjotaan ja sinetöidään syntien anteeksiantamus, elämä ja autuus. Kristus näet sanoo jakaessaan siunatun leivän: "Tämä on minun ruumiini, joka *teidän edestänne* annetaan; tehkää se minun muistokseni". Sanoessaan: "teidän edestänne" hän tahtoo muistuttaa opetuslapsiaan: "Pankaa tarkoin mieleenne, että nyt tulette saamaan ja nauttimaan sen ruumiin, jonka katkeran kuoleman kautta ristillä koko maailma on lunastettu. Ettekö iloitsisi ja ääneenne riemuitsisi, kun nämä koko maailman edestä maksetut lunnaat niin sanoakseni annetaan teidän suuhunne?" Ja antaessaan opetuslapsilleen siunatun kalkin hän sanoo: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan". "Teidän edestänne vuodatetaan!" Miksi hän lisää nämä sanat? Hän tahtoo sanoa: Saadessasi sovituksen veren tässä pyhässä ateriassa saat samalla sen, mitä tämän uhrin kautta ristillä on hankittu.

Ja vihdoin: Pyhän Raamatun mukaan ei vaivaisen saarnaajan antama synneistäpäästö ole hänen synneistäpäästönsä, vaan itse Jeesuksen Kristuksen synneistäpäästö, sillä hän päästää synneistä Kristuksen käskyn nojalla, Kristuksen sijasta ja Kristuksen nimessä. Sanoohan Kristus opetuslapsilleen: "Niin kuin Isä on lähettänyt minut, lähetän minä teidät". Mitä hän sillä tarkoittaa? Ei mitään muuta kuin tätä: "Isä on lähettänyt minut. Kun minä puhun teille, ovat sanani Isän sanoja. Ette saa kiinnittää huomiotanne siihen halpaan hahmoon, jossa te minut näette. Minä tulen Isän nimessä, Isän sijasta, ja

se lupauksen sana, joka minun suustani lähtee, on minun Isäni sana. Samoin kuin nyt minun Isäni on lähettänyt minut, lähetän minä teidät. Teidänkin on puhuttava minun nimessäni, minun sijastani." Siksi hän jatkaakin sanoen heille: "Ottakaa Pyhä Henki. Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut; joiden synnit te pidätätte, niille ne ovat pidätetyt."

Te näette, kuinka väheksyen, kuinka halveksien ja kuinka torjuvasti reformoitu puhuu sanan ja sakramenttien pyhistä armonvälineistä ja kuinka ylevästi ja majesteettillisesti Herra ja apostolit niistä puhuvat. Kumpaiset nyt lienevät oikeassa? Kristusko vai reformoitu? Pyhät apostolitko vai reformoidun kirkon saarnaajat? Minua hävettäisi vastata moiseen kysymykseen. Te tiedätte kaikki, kuinka siihen on vastattava. — Mutta tosiasiallinen syy siihen, miksi reformoitu ajattelee asioista näin, on se, ettei hän tiedä, kuinka ihmisen pitäisi päästä armon, syntien anteeksiantamuksen ja Jumalan edessä kelpaavan vanhurskauden omistukseen ja iankaikkiseen autuuteen. Hän ohjaa toiselle tielle; hän ei tahdo tietää Jumalan antamista armonvälineistä mitään, vaan on itse sepittänyt uusia menetelmiä. Siitä olemme jo edellisinä iltahetkinämme vakuuttuneet. Herra antakoon nyt Pyhän Henkensä, että tänään vahvistuisimme ja lujittuisimme tässä vakaumuksessamme ja näin saisimme iloa uskostamme.

Yhdeksäs väitteemme kuuluu kaikkein tärkeimpiin, sillä lain ja evankeliumin sekoittaminen lahkoissa ilmenee juuri siinä, että ne sen sijaan, että ohjaisivat peljästyneen syntisen sanaan ja sakramentteihin, neuvovat häntä rukoillen ja kilvoitellen ponnistelemaan armontilaan, kunnes hän tuntee armon. Se näyttää tosin varsin hurskaalta ja varsin kristilliseltä, ja se, jolla ei ole kokemusta, pettyy hyvin helposti. Meillä on kuitenkin, Jumalan kiitos, sana, joka ei meitä petä, siihen me voimme luottaa ja sen varassa me voimme jäädä pimeyteen, sillä se on meidän lamppumme. Kun kuolema saapuu ja sanoo: "Seuraa minua!", ja meiltä puuttuvat kaikki tuntemukset, silloin me voimme lohdullisesti seurata sitä ja sanoa: Huoletta tahdon liittyä sinun matkaasi! Jumalan kiitos, että pääsen tästä kauheasta vankilasta! Ei ole epäilystäkään, etten pääsisi armollisen Jumalan istuimen eteen. Kuinka niin? Ei sen vuoksi, että minulla on tuntemuksia, ei sen vuoksi, että olen tehnyt hyviä tekoja, ei sen vuoksi, että olen tehnyt parannuksen — se olisikin vain hiekkaperustaa, sillä voi helpostikin käydä niin, että kuoleman tullessa nämä suloiset tuntemukset

jättävät minut — vaan sillä, joka on tottunut panemaan turvansa saanaan, on silloin hyvä sauva, jollaista ihminen tarvitsee, kun hänen on kuljettava kuoleman synkän laakson halki. Oi jospa hyvä Jumala varustaisi teidät sillä, niin ettette kerran saarnavirkaan jouduttuanne huitoisi ilmaan, vaan tietäisitte: Tämä on iankaikkisen, elävän Jumalan sana, eivätkä helvetin perkeleet voi minulle sitä vastaan eittää. Silloin sanotaan: Vaietkaa, sillä Herra puhuu! Sillä hän on kaiken Herra, ja hänen alleen täytyy kaiken alistua.

Tähän mennessä olen itse kykyni mukaan esittänyt teille tätä oppia sellaisena kuin se on pyhässä Raamatussa. Tänään saamme nähdä, mitä tunnustuskirjamme sanovat, jotta huomaisitte, ettei ole kysymys minun yksityisestä kannastani, vaan uskollisen luterilaisen kirkkomme opista. Kuulkaamme kuitenkin ensin erästä Zwinglin todistusta reformoidusta opista. Hänhän on kaikkien reformoitujen kirkkojen alkuisä. Hänellä ei näköjään ole ollut niin suurta vaikutusta kuin Calvinilla, mutta hän on laskenut reformoidun kirkon perustuksen, ja sitten Jumala on äkkiarvaamatta ottanut hänet elävien maasta. Calvin on sitten silotellut Zwinglin karkeata työtä, hän on sievästänyt asiat ja näin voittanut puolelleen englantilaiset ja ranskalaiset; Saksan kansan parissa hän sen sijaan ei ole saanut niinkään paljon aikaan. Zwinglin oppi on kuitenkin se lähde, josta kaikki reformoidun kirkon väärät opit ovat kummuneet. Mitä hän nyt sanoo uskon ja armonvälineiden suhteesta toisiinsa?

Useimmat teistä tietävät, että zwingliläiset vuonna 1530 tahtoivat liittyä yhteiseen tunnustukseen Augsburgissa, mutta luterilaiset epäivät heiltä mahdollisuuden osallistua siihen. Silloin Zwingli kirjoitti itse niin sanotun Augsburgin tunnustuksen ja lähetti sen keisarille. Hirvittäväntä asiassa oli, että hän vasta puoli vuotta aikaisemmin oli opettanut täysin päinvastaista. Myöhään syksyllä 1529 hän oli nimittäin Marburgin keskustelussa allekirjoittanut muun muassa seuraavaa: "Kahdeksanneksi ovat jumaluusoppineet päässeet yksimielisyyteen siitä, ettei Pyhä Henki ... anna kellekään uskoa ilman sitä edeltävää suullista saarnaa, vaan hän luo ja vaikuttaa sanan kautta ja sanalla uskon kuinka, missä ja kenessä tahtoo. Yhdeksänneksi, että pyhä kaste on sakramentti, jonka kautta ihminen syntyy uudesti."

Luther siis esitti zwingliläisille ja Zwinglille itselleen puhtaan ja selvän luterilaisen opin, ja he hyväksyivät sen, sillä he tahtoivat san-

gen mielellään liittyä Wittenbergin miehiin. Kyynelsilmin Zwingli seisoi Lutherin edessä, ojensi kätensä hänelle ja pyysi häneltä veljeyttä. Silloin hän meni niin pitkälle kuin arveli voivansa mennä ja sanoi: Usko syntyy suullisen sanan kautta, kasteen kautta ihminen syntyy uudesti. Puoli vuotta myöhemmin hän kuitenkin tuon kaiken taas kieltää. Näin hän näet kirjoittaa tunnustuksessaan: "Seitsemänneksi uskon ja tiedän, etteivät mitkään sakramentit suinkaan jaa armona eivätkä ne edes tarjoa tai pidä tarjolla sitä." — Ja kuitenkin hän oli Marburgissa allekirjoittanut aivan päinvastaista ja ojentanut kätensä sen merkiksi, että se oli hänenkin tunnustuksensa! — "Näin sanoessani näytän ehkä Teistä, suurivaltaisain Keisari, lausuvani ajatukseni aivan liian rohkeasti. Mutta niin asia on. Pyhä Henki näet vaikuttaa ja antaa armon (puhun latinaa käyttäessäni armo-sanaa, ja tarkoitan sillä anteeksiantamusta, hyvyyttä ja hyvää tekoa, ilman ansiota ja palkkaa), ja siksi tämä lahja on yksinomaan Hengen ansiota." — Hän tahtoo sanoa: Siksi eivät saarna, kaste ja ehtoollinen hyödytä mitään; ne ovat tyhjiä merkkejä.

"Henki ei kuitenkaan tarvitse mitään saattajia tai vaunuja, sillä se on itse voima ja kulkuneuvo, jonka kautta kaikki pannaan kulkemaan, eikä se tarvitse mitään kuljettamista." — Kuinka halventavasti hän puhuukaan näistä pyhistä asioista! Kun siis Pyhä Henki tahtoo tulla ihmisen luo, ei hän tarvitse lainkaan Jumalan sanaa, evankeliumia, kastetta eikä ehtoollista! Hän voi sen itse tehdä, häntä ei tarvitse kuljettaa! — "Sellaista ei liioin milloinkaan puhuta pyhässä Raamatussa," — Mitähän Raamattua hän lienee käyttänytkään! — "että ulkonaiset toimitukset, jollaisia sakramentit ovat, varmasti toisivat Hengen myötänsä, vaan milloin ikinä ulkonaiset toimitukset liittyvät Hengen esiintymiseen, silloin on juuri Henki saanut sen aikaan, eivät ulkonaiset toimitukset." — Hän käyttää sanaa 'varmasti', ja se on kaksimielistä. Armonvälineet antavat armon *todella*, eivät kuitenkaan niin, että ne pakottaisivat ihmistä. Sille, joka kastetaan, Jumala sanoo: Minä tahdon olla sinun Jumalasi — ja sinun on oltava minun armoni ja suosioni alainen. Jos ihminen ei ota sitä vastaan, ei hänellä ole armona; mutta se ei johdu siitä, ettei sitä olisi käsillä, vaan siitä, että ihminen halveksii sitä. Sitäpaitsihan Raamattu on täynnänsä todistuksia siitä, että sana ja sakramentit todella antavat armon. Esim. Apt. 10:44: "Kun Pietari vielä näitä puhui, tuli Pyhä Henki kaikkien päälle, jotka puheen kuulivat". Siinähan esitetään sanasta

johtuvaksi, että sen myötä tuli Pyhä Henki. Mitä taas kasteeseen tulee, olette jo siitä kuulleet, että Pyhän Hengen virrat vuodatetaan kasteessa.

"Niinpä, kun valtava tuulispää kävi, tuli yhtäikaa sen kanssa kielä, tuulen voimasta, mutta kielten voima ei kannatellut tuulta. Samoin toi tuuli viiriäisiä ja karkotti heinäsirkat; mutta milloinkaan eivät viiriäiset tai heinäsirkat ole olleet niin keveitä ja nopealiikkeisiä, että ne olisivat aiheuttaneet tuulen. Niinpä kun niin valtava myrsky, että se olisi voinut pyyhkäistä vuoretkin mennessään, kulki Elian ohitse, ei Herra kuitenkaan ollut myrskyssä. Sanalla sanottuna: 'Henki (tuuli) puhaltaa, missä se tahtoo', toisin sanoen puhaltaa sen mukaan kuin sen tapa on, 'ja sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Niin on jokaisen, joka on Hengestä syntynyt'; toisin sanoen: jokaisen, joka on näkymättömällä ja huomaamattomalla tavalla tullut valaistuksi ja kuljetetuksi. Totuus on sen puhunut, eikä siis Hengen armoa saada tuotetuksi tällä kastamisella" — sitä sanaa hän käyttää kasteesta — "tai tuolla juomisella" — hän tarkoittaa pyhää ehtoollista — "tai voitelulla". — Koska hän puhuu roomalaiselle keisarille, hän mainitsee viimeisen voitelun. Mutta kuka luterilaisista on sitä pitänyt sakramenttina? Sehän oli ainoastaan tilapäinen seremonia, jota käytettiin vain apostolien aikana.

"Jos näet niin olisi laita, voitaisiin tietää, kuinka, missä, minne tai millä Henki tulee. Sillä jos armon käsillä olo ja voima on sidottu sakramentteihin, silloin ne vaikuttavat siellä, mihin ne tulevat; siellä taas, minne ne eivät tule, kaikki riutuu ja muuttuu kurjaksi. Tässä ei jumaluusoppineiden tarvitse laverrella mitään materiasta eli persoonasta, joka sen ottaa vastaan, että sellaisen nimittäin täytyy olla hyvässä tilassa, toisin sanoen että kasteen tai ehtoollisen armo (niin he sanovat) annetaan sille, joka on siihen sovelias. Sillä se, joka tuollaisen armon sakramenttien kautta vastaanottaa (niin kuin he asian esittävät) joko tekee itse itsensä soveliaaksi tai tulee Hengen valmistamaksi siihen. Sikäli kuin hän itse sen tekee, kykenemme mekin itsestämme jotakin, eikä *ehdättävä armo* ole mitään. Mutta jos Henki valmistaa hänet armon vastaanottamiseen, kysyn, tapahtuuko sekin sakramentin kannattamana vai ilman sakramenttia? Sikäli kuin se tapahtuu sakramentin välityksellä, tulee ihminen sakramentin kautta valmistetuksi sakramenttiin, ja näin jatkuu äärettömiin niin

että sakramentti aina on tarpeen sakramentin valmistelemiseen. Mutta jos ihminen tulee ilman sakramenttia valmistetuksi sakramenttiarmon vastaanottamiseen, onhan silloin Henki armoineen läsnä myös *ennen* sakramenttia, ja näin on siis *armo tapahtunut ja käsillä oleva tosiasia ennen kuin sakramentti tapahtuu*. Tästä voi tehdä sen johtopäätöksen (minkä sakramentteja koskevassa kysymyksessä mielelläni myönnän ja sallin), että sakramentit annetaan *julkiseksi todistukseksi siitä armosta*, joka itse kussakin henkilössä *jo ennakolta on läsnä*."

Huomатkaapa tarkoin tämä! Zwinglin opin mukaan ei kaste merkitse yhtään mitään, eihän Henki näet tarvitse mitään ajoneuvoja!

"Seurakunta ottaa siis kasteen kautta vastaan sen, joka ensin armon kautta on otettu vastaan. *Kaste ei siis anna mitään armoa*, vaan on ainoastaan todisteena seurakunnalle siitä, että se jolle se annetaan, jo on armon saanut... Kymmenenneksi. Minä uskon, että profetoimisen eli saarnan virka on pyhä, koska se on verrattomasti tarpeellisempi kuin kaikki muut virat. Sillä jos tahtoo puhua kanonisesti eli aivan oikein, niin huomaamme, että apostolien ja evankelistojen eli piispojen ulkonainen saarna kaikkien kansojen keskuudessa on käynyt uskon edellä," — sitä hän ei voi kieltää, siksi hän sen mainitseekin. Hän ajattelee: Silloin ei minua voida moittia siitä. — "minkä kuitenkin voimme lukea yksin Hengen ansioksi. Sillä valitettavasti näemme varsin monia, jotka tosin *kuulevat ulkonaisen evankeliumin saarnan*, mutta eivät kuitenkaan usko, *koska Henki puuttuu*." — Tässä näette kiihkohengen. Tästä opista täytyi versoa kiihkohenkisyyttä, ja sitä siitä myös on todella kasvanutkin. Sen me näemme kaikkein parhaiten täällä Amerikassa. Täällä on kaikkialla hurmahenkisyyttä. — "Milloin kuitenkin profeettoja, toisin sanoen sanan saarnaajia lähetetään, se on Jumalan armon merkki, koska hän tahtoo valituilleen ilmoittaa tiedon itsestään." — Tästä pilkistää taas hänen ehdoton edeltämääräämysoppinsa. Hän tahtoo sanoa: "Jos sana saarnataan ja samalla kuitenkin niin monet ihmiset jäävät kääntymättömiksi, niin se ei johdu siitä, että sana ei olisi ilmaissut voimaansa, vaan siitä, että tässä sanassa ei olekaan voimaa. Hengen on se tehtävä. Kun hyvä Jumala saarnauttaa sanaansa, hän tekee sen vain siitä syystä, että hän tahtoo käännäyttää valitut. Siksi hän käyttää Henkensä ainoastaan heidän kohdallaan, muilta hän ottaa sen pois." Tässä oli muuan todiste siitä, kuinka reformoitu kirkko opettaa armonvälineitten suhteesta

armoon, vanhurskauteen ja autuuteen. Nyt saatte kuulla muutamia todistuksia tunnustuskirjoistamme.

Schmalkaldenin uskonkohdat, (s. 265, 10): "Meidän täytyy siis pitää kiinni siitä, että Jumala ei tahdo olla tekemisissä meidän ihmisten kanssa muulla tavalla kuin ulkonaisen sanansa ja sakramenttien välityksellä. Kaikki se, mistä ilman tätä sanaa ja sakramentteja Hengestä kerskaillaan, on perkeleestä." — Henki tulee ainoastaan sanan kautta. Joku voi kyllä luulla olevansa haljetakseen täynnä Henkeä, mutta se on hänen omaa henkeänsä, kiihkohenkeä. Todellinen Henki saadaan ainoastaan Jumalan sanan kautta. Jumala tahtoo olla meidän kanssamme tekemisissä ainoastaan sanan ja sakramenttien kautta. Sen osoittavat meille kaikki pyhän Raamatun kohdat, joissa meille kerrotaan ihmisten kääntyneen.

Augsburgin tunnustuksen puolustus, IV, 69 (s. 75, 67): "Jumalan kanssa ei kuitenkaan voida hieroa kauppaa. Jumalaa ei voida käsittää muutoin kuin sanan välityksellä. Vanhurskautus tapahtuu siis sanan välityksellä, niin kuin Paavali sanoo: 'Evangeliumi on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi', ja niin ikään: 'Usko tulee kuulemisesta.' Jo tämänkin perusteella voidaan todistaa, että usko vanhurskauttaa. Jos näet vanhurskautus tapahtuu yksinomaan sanan välityksellä, ja sana voidaan käsittää yksinomaan uskolla, seuraavasti, että usko vanhurskauttaa."

Tämä on erittäin tärkeä sana: Se näet todistaa meille, etteiukaan niistä, jotka väheksyvät armonvälineitä, sydämeästään usko, että ihminen pelastuu yksin armosta. Minkä vastaväitteen he näet tekevät? He sanovat: "Kuinka? Saavuttaisiko ihminen syntien anteeksiantamuksen pelkästään käyttämällä kirjainta, sanaa, kastetta, ehtoollista ja synneistäpäästöä? Eikö se kävisi liian helposti!" Totta totisesti, jos me pelastumme yksinomaan armosta, silloinko se sitten muuttuu oikein vaikeaksi, jos sen täytyy todella olla armoa? Juuri sen tähden, että me pelastumme armosta, on Jumalan täytynyt järjestää asiat niin, että me emme tarvitse mitään muuta kuin välineen, jota käyttäen Jumala tarjoaa syntien anteeksiantamuksen, armon ja autuuden. Jumala sanoo minulle: Usko ainoastaan!, toisin sanoen: "Ota vastaan, luota vain minuun! Se mitä minä sinulle sanon, on totuus! Tule vain, tartu siihen, mitä minä sinulle annan ja ota se vastaan!" Kun minulle saarnataan evankeliumi, minun on uskottava, että juuri Jumala tämän ihmisen kautta ilmoittaa minulle tämän iloisen sanoman, ja hän sa-

noo minulle siinä: "Miksi näännytätkään itseäsi teoillasi? Kristus on kaiken hankkinut! Usko vain, että se on kaikki sinun! Minä en valhettele!" Näin Jumala puhuu. Mutta se, mikä pitää paikkansa Jumalan sanasta, pitää paikkansa tietenkin myös sakramenteista, nekin ovat näet armonvälineitä. Ne ovat näkyväinen sana. Jumalan sana, evankeliumi, on vain kuultavissa, mutta sakramentit ovat samalla näkyväisiä, sillä ne ovat toimituksia, joihin liittyy aistittavia asioita. Sen tähden on aivan hirvittävää harhaoppia — meidän aikanamme pääasiassa juuri nykyajan-uskovat väittävät niin — että sanalla olisi erikoinen voimansa. Kaste on muka erityinen lääke toisia sairauksia vastaan, ehtoollinen taas vaikuttava toisiin. Se on kuitenkin tyhjää inhimillistä haihattelua, mistä Raamattu ei puhu sanaakaan. Kuulkaapa, mitä tunnustuskirjamme lausuvat tästä asiasta.

Augsburgin tunnustuksen puolustus, XIII, 5 (s. 169, 5): "Mutta samoin kuin sana joutuu korviin kohdatakseen sydämen, samoin jumalanpalvelustoimitus sellaisenaan kohtaa silmät taivuttaakseen sydämet. *Niin sanan kuin jumalanpalvelustoimitustenkin vaikutus on sama.* Augustinus on varsin sattuvasti sanonut *sakramenttia näkyväksi sanaksi*, koska silmät havaitsevat jumalanpalvelustoimituksen; se on kuin sanan kuvaus, joka ilmaisee samaa kuin sanakin. Kummankin *vaikutus on siis sama.*"

Tämä on tärkeä kohta. Jos joku voi kuulla, voin julistaa hänelle evankeliumin sanallisesti. Mutta jos hän on kuuro, en voi sanallisesti häntä opettaa. Silloin otan esille kuvan, joka esittää Kristusta ristiin-naulittuna tai Kristuksen syntymää taivaasta tulevine enkeleineen. Silloin voin kaikenlaisin elein selittää sitä ja kuvan nojalla antaa opetusta noista asioista, vaikka hän ei ymmärrä ainoatakaan sanaa. Samoin on laita sakramenttienkin kohdalla. Ne esittävät ikään kuin kuvana sen, minkä sana julistaa meidän korviemme kuulla. "Sakramentit ovat näkyvä sana." Tämä suurenmoinen lause on Augustinuksen lausuma. Sen tähden se, joka näin väheksyen ja torjuvasti puhuu sakramenteista, kohdistaa saman puheen sanaa vastaan huomaamatta, minkä hirvittävän syyn alaiseksi hän tulee: hän pilkkaa Jumalaa ja tekee hänestä naurettavan seremoniamestarin, joka on määrännyt meille kaikenlaisia eleitä ainoastaan harjoittaakseen meidän kuuliaisuuttamme. Ei, niin tyhjänpäiväiseen hän ei ryhdy, koska varjojen ja esikuvien aika on ohitse. Itse asia ja aarteen olemus on läsnä. Vanhan liiton aika on mennyt.

Luther kirjoittaa aiheenaan Jes. 20:2 (WA 25, 157): "Aivan samoin kuin Pyhä Henki vaikuttaa sanan kautta, samoin hän vaikuttaa myös merkkien kautta, jotka niin sanoaksemme eivät ole mitään muuta kuin todellinen sana, koska niissä näkyvän toimituksen kautta ilmaistaan sama asia, jonka sana äänteillään ilmaisee. Ja samoin kuin sana ei milloinkaan jää turhaksi, samoin eivät merkitkään voi jäädä hedelmää vaille. Kaste ja Herran ehtoollinen ovat niin muodoin merkkejä, joiden kautta usko syntyy ja vahvistuu." — Tästä otteesta näemme myöskin, ettei kirkkomme oppi esitä, että meidät saattaisi uskoon ja armoon pelkkä kuuleminen tai se, että me annamme painaa itsemme veteen ja taas nostaa sieltä. Ei suinkaan, silloinhan me tulisimme autuaksi tekojen kautta! Ei niin, vaan siitä on kysymys, että me näin pyhästi mietiskellen sanomme sydämessämme: Tämä on minun Jumalani ääni minulle! Itsensä kastattaminen ilman uskoa ei auta mitään, ei vaikka me päivittäin kymmenesti kastattaisimme itsemme. Ilman uskoa ei ehtoollinen auta mitään, ei vaikka me joka päivä nauttisimme sen. Päinvastoin, sitä kauheammaksi tulisi meidän sokaistuksemme, sitä enemmän me kovettuisimme, sitä synkemmäksi tulisi meidän pimeytemme, sitä syvemmäksi hengellinen paatumuksemme ja sitä kovemmaksi meidän tuomiomme. Ei, jos sana ja sakramentit vaikuttavat, niin ne vaikuttavat herättämällä meissä uskon, joka sitten ottaa vastaan aarteen. Se on meidän kirkkomme oppi.

Vielä eräs tätä aihetta yleisesti käsittelevä ote *Lutherilta*. Hänen aiheenaan on siinä 5 Moos. 4:28 (WA 28, 573 seurr.). Tämän saarnan hän on pitänyt Marburgin keskustelun edellä. Siinä *Luther* puhuu kiihkohenkiä, zwingliläisiä ja kasteenusijoita vastaan. Sellainen kiihkohenki oli Zwingli. Vaikkakin näet Zwingli puolta vuotta myöhemmin hyväksyi *Lutherin* opin, me näemme, että hän taas puolta vuotta myöhemmin on kaiken peruuttanut, vieläpä juhlallisesti keisarin edessä. Hän toivoi, että keisari luettaisi hänen tunnustuksensa valtiopäivien julkisessa istunnossa. Niin ei kuitenkaan käynyt, ja vasta Zwinglin kuoleman jälkeen tämä tunnustus on tullut julkisuuteen hänen vävynsä toimesta. Tämä arveli velvollisuutensa olevan pystyttää apelleen vielä tällaisen muistomerkin, mutta se olikin keino muistomerkki. — Tämän saarnan *Luther* on siis pitänyt 1529. Tapahtumien aikajärjestyshän ei pidä jättää huomiota vaille! Juuri tänä vuonna Zwingli on yhtynyt samaan tunnustukseen. Nyt saattaisi ajatella, että *Luther* on tehnyt veristä vääryyttä Zwinglille. Niin ei

kuitenkaan ole asian laita; silloin Zwingli ei vielä ollut yhtynyt samaan tunnustukseen, ja siitä syystä Luther puhuukin näin. Luther siis kirjoittaa seuraavasti:

"Kas, mitä tekevätkään meidän uudet lahkolaisemme ja kiihko-henkemme muuta kuin johdattavat ihmisiä tekoihin." — Vaikkakaan he eivät sano: "Sinun on annettava köyhille niin ja niin paljon, tai sinun on annettava vihollisellesi anteeksi, sitten ansaitset itsellesi taivaan", vaikka he vain sanovat: "On liian vähän vaadittu, että ihminen ottaa vastaan evankeliumin iloisen sanoman!", silloin voin sanoa: Ethän sinä ole mikään kristitty, sillä kristitty on se, joka uskoo tulevansa armosta autuaaksi. Kun joku jo on kristitty, silloin sanon hänelle: Nyt on tehtävä työtä ja kilvoiteltava!, sillä hänellä on jo usko. Silloin minun on sanottava hänelle niin, ei sen vuoksi, että hänen sen kautta pääsisi taivaaseen, sillä sinun on *ensin* päästävä taivaaseen maan päällä, ennen kuin voit taistella ja kilvoitella. — "Mitä kasteen-usijat tekevät, mitä he opettavat? He väittävät, ettei kaste merkitse mitään;" — Kiihkohenget ovat kasteen vuoksi eronneet muista, mutta siitä huolimatta he väittävät: Kaste ei merkitse mitään, se on vain teko, joka ihmisen on suoritettava kuuliaisuuden osoitukseksi. He ovat myös kyllin julkeita väittääkseen: Meidän kuuluu täyttää kaikki vanhurskaus. Näin he rinnastavat itsensä Herraan Kristukseen. Kastattaessaan itsensä he ovat niin hyväntahtoisia, että he tässä tekevät hyvän Jumalan mieliksi. Tämä on heidän oppinsa vielä tänä päivänä; sen olen itse kokenut ja lukenutkin. — "he poistavat kasteesta kerta kaikkiaan armon, väittäen, ettei siihen sisälly mitään Jumalan armoa ja laupeutta, ei mitään syntien anteeksiantamusta; se on vain *merkki* siitä, että sinä olet hurskas, ja sinun on oltava hurskas *ennen* kuin sinut kastetaan jne., toisin sanoen kaste on merkki siitä, että sinussa tuo hurskaus *on*." — Sinun on siis kyllä ensin saatava armo, mutta sitten saat kasteen merkiksi siitä, että sinulla se jo on! Sehän on aivan kauheaa!

"He erottavat armon kasteesta ja jättävät siihen jäljelle ainoastaan ulkonaisen merkin; siinä *ei ole armon hiventäkään*, vaan se on kokonaan poistettu siitä. Mutta jos näin poistetaan kasteesta Kristuksen armo, jää jäljelle pelkkä teko." — Silloin kaste ei ole mitään muuta kuin teko, jonka me suoritamme. — "Samoin kiihkohenget poistavat *Herran ehtoollisesta* lupauksen, joka meille annetaan; he väittävät, että se on vain leipää ja viiniä, kun sitä syöt tai juot. Silloin

onkin armo, joka meille siinä tarjotaan, poistettu ja kielletty. Näin he näet opettavat: Teet kyllä hyvän teon tunnustaessasi Kristusta, mutta jos vain syöt ja juot leipää ja viiniä ehtoollisessa, ei siihen suinkaan voi sisältyä armoa. He sanovat: Teet hyvän teon tunnustamalla Kristusta ottaessasi osaa pyhään ehtoolliseen; armo sinun on kuitenkin tuotava mukanas sinne.

"Niin sitä käy: kun ihminen lankeaa rikkomaan ensimmäisen käskyn, hän heti pystyttää jonkin epäjumalan tai teon, johon hän luottaa. Sen tähden Mooses sanoo: Rakkaat lapset, pitääkää tarkoin varanne, pysykää Jumalan tykönä ja seuratkaa häntä, muuten ette voi välttää epäjumalanpalvelusta, vaan joudutte pakosta siihen, te ette voi torjua itseltänne sitä, sillä perkele hyökkää joka hetki armoa vastaan; *mikään harhaoppisuus ei voi sietää Jumalan armoa.*"

Tämä viimeinen sana on ylen tärkeä. Niin usein kuin jokin harhaoppi on esiintynyt, on sen aihe ollut tämä: ei ole kerta kaikkiaan voitu uskoa, että ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi yksin armosta. Se on varsinainen loukkauskivi, johon kaikki harhaoppiset ja kaikki väärät opettajat murskaavat päänsä. Yhtä kaikki kuitenkin sinun on joko uskottava tai sitten saat nähdä, minne joudut. Sen jälkeen kun suuri Jumala on astunut alas taivaasta, en saa pitää sitä minään vähäisenä asiana. Mutta eikö minun sitten pidä mitään siihen lisätä, jotta se tulisi täydelliseksi? Ei mitään, sinun on vaivaisena syntisenä langettava Jumalan eteen, niin kuin pitaalinen mies evankeliumissa, ja ylistettävä ja kiitettävä Jumalaa hänen suuresta armostaan. Silloin kyllä huomaat, ettei hurmahenkisyydestä ole mihinkään. Nyt sinä saat Jumalan Hengen ja alat hehkua rakkaudesta Jumalaan; tulet huomaamaan, ettei se ole mikään koneellinen tie taivaaseen, vaan kaikkein hengellisin tie, mitä voi olla olemassa. Tämä Henki ei silloin ole mitään harhaa. Henki ja elämä tulevat Jumalan sanasta.

"Meidän päiviemme kiihkohenget korostavat hekin kaikki ensimmäistä käskyä sanoen: Mekin julistamme armoa ja laupeutta Kristuksen kautta emmekä hylkää ensimmäisen käskyn uskonkohtaa; ja he väittävät, että minä, Luther, syytän heitä valheellisesti. Mutta katsopa heitä tässä kohden: *he tunnustavat kuolleen Kristuksen, joka on riippunut ristillä ja tehnyt meidät autuaiksi, se on kyllä totta, mutta he kieltävät sen, minkä kautta me hänet saamme, toisin sanoen: välineen, tien, sillan ja portaat; ne he särkevät.*" — Siinähan on pää-

asia! Mitä minua hyödyttää, jos joku sanoo minulle: "On olemassa kallis aarre. Käyhän noutamassa se itsellesi! Sinun tarvitsee vain ottaa se", mutta ei sano minulle, missä se on, mitä tietä minun on käytävä, mitä välinettä käytettävä saavuttaakseni sen? Silloin sanon hänelle: Lakkaahan jo lavertelemasta suuresta aarteestasi! Näin lavertelevat kiihkohenget lavealti suuresta aarteesta, jonka kristinuskos sisältää. Mutta jos kysyn, kuinka minä sen saan, silloin he eivät sano minulle, mistä sen voin löytää. Syystä sanotaan kirkkovirressä:

*"Sun sanas, kaste, pöytäsi
On murheessa mun riemuni.
Ne aartenani ovat."*

Se joka ei sieltä aarrettaan etsi, jää vaille kultaa, vaikka se kullalta kimaltaisikin; se on vain katinkultaa. Voi, kunpa voisinkin kirjoittaa sen teidän sydämiinne, niin ettette antaisi sen vain mennä korvasta sisään ja toisesta ulos, vaan että se tulisi teille voimaksi ja elämäksi. Minkälaisia todistajia teistä silloin tulisikaan, kun ette kiihkohenkien tapaan kieltäisi Jumalan armoa Kristuksessa!

"Juutalaisetkin uskovat, että on olemassa yksi ainoa Jumala, mutta he kieltävät tien, joka vie Jumalan luo, nimittäin sen, joka kulkee Kristuksen, Kristuksen ihmisyyden kautta. Turkkilainenkin tunnustaa Jumalan, mutta kieltää tien, välineen ja sillan, jota myöten päästään Jumalan tykö, toisin sanoen Jumalan armon; Kristuksesta he eivät välitä, eivät myöskään sakramenteista, joiden välityksellä päästään armon osallisuuteen. Heidän menettelynsä on aivan vastaavanlaista kuin jos saarnaisin jollekulle: Tässä minulla on aarre, — enkä kuitenkaan pitäisi aarretta hänen nenänsä alla, en myöskään antaisi hänelle sen avainta; mitä moinen aarre häntä hyödyttäisi? *He sulkevat meiltä aarten*, joka heidän pitäisi asettaa meidän eteemme, ja johdattavat minut astumaan apinanhännälle." — Jos ihminen tahtoi saada lujan jalansijan, mutta astuisikin apinanhännälle, silloin hän saisi huomata, kuinka heikolla pohjalla hän seisoo, kun hän yks kaks näkeekin apinan keikkumassa puun oksalla!

"Aarten luokse pääsy ja tarjoaminen, sen käyttö ja omistus evä-tään ja riistetään minulta. Näin kiihkohenget haastelevat myös paljon Jumalasta, syntien anteeksiantamuksesta ja Jumalan armosta, samoin siitä, että Kristus on kuollut; mutta kun tulee kysymys siitä.

kuinka saan Kristuksen ja kuinka armo tulee minun tyköni, niin että minä saan sen omakseni ja syntyy kosketus meidän välillämme, silloin he sanovat: Hengen yksin on se tehtävä; he johtavat minut apinanhännälle sanoen, etteivät ulkonainen ja suullinen sana, kaste ja sakramentti hyödytä mitään, mutta kuitenkin he saarnaavat armosta. Se on samaa, kuin jos minulle julistettaisiin aarretta ja kerrottaisiin siitä kaikenlaista kaunista, mutta riistettäisiin minulta avain ja silta, joiden avulla voisin päästä aarteen luo. Nyt on Jumala järjestänyt asiat niin, että tämä aarre annetaan ja tarjotaan meille kasteen, ehtoollisen sakramentin ja ulkonaisen sanan välityksellä. Ne näet ovat välineet ja neuvot, joiden kautta me pääsemme Jumalan armon luo. Mutta ne he kieltävät."

Minun on tunnustettava teille, että tämä asia on kauan vaivannut minua. Kun ylioppilaana luin tämän, se oli minustakin liian yksinkertaista. Ajattelin, ettei se toki voi olla oikea tie, kunnes viimein jouduin suureen tuskaan ja hätään, ja silloin sain huomata, että se on ainoa tie. Siitä saakka olen Jumalan armosta pitänyt kiinni siitä. Jumalan armosta, sillä kukaan ei voi omin voimin siihen päästä eikä siinä varjeltua. Luonnostamme me kaikki olemme taipuvaisia lähtemään harhapolulle oikean tien sijasta. Lopulta joutuvat lahkojen piirissä olevat Jumalan omat kuitenkin, viimeistään kuoleman hetkellä, pyörtämään takaisin, vaikka he eivät ajattelisikaan: Nyt tahdon tulla luterilaiseksi, — siitähän ei asia riipu; voin olla nimeltäni luterilainen ja kuitenkin joutua perkeleen tykö — mutta oikein itsekään ymmärtämättä, kuin se kävi, he luopuvat kaikesta, mihin he olivat luottaneet, ja heittäytyvät sen sijaan Jumalan laupeuden varaan. Se että paavikunnassakin monet vielä tulevat autuaiksi, johtuu siitä, että he loppujen lopuksi heittävät kaiken yli laidan ja pitäytyvät Jumalan laupeuteen. Jumalan hyvyys ja armo on ihmeellinen. Vaikka joku olisi kahdeksankymmentäkin vuotta halveksinut armoa ja vaikka häntä rasittaisivat miljoonat synnit, hirvittävät synnit, — jos hän luhistuu ja huutaa: Jumala, ole minulle syntiselle armollinen!, ottaa Jumala hänetkin vielä vastaan. Mutta sitä ei pidä käyttää hillittömyyden yllykkeeksi, niin että ihminen ajattelee: Nyt voit huolet tehdä syntiä edelleen, mutta viime hetkellä sanot publikaanin tapaan: Jumala, ole minulle syntiselle armollinen! Se joka näin ajattelee, on paatumuksen tiellä, ja seuraus siitä voi olla, että Jumala tempaa hänet yhtäkkiä pois, niin ettei hänellä ole tilaisuutta ainoankaan jumali-

seen ajatukseen; yhtäkkiä hän onkin iankaikkisuudessa Jumalan tuomioistuimen edessä!

"Tämän sanon siksi, että perkele on niin ovela, että *tunnustaa nämä sanat*, mutta kieltää *välineen*, jonka kautta me siihen pääsemme, toisin sanoen: he eivät kiellä aarretta, vaan aarteen *käytön ja hyödyn*; he riistävät meiltä tavan, välineet ja tien, joiden avulla me pääsemme nauttimaan tätä aarretta ja voimme päästä armoon. Sinulla täytyy, he sanovat, olla *Henki*, mutta niin pitkälle he eivät minua päästä, että minulla voisi Henki *olla*. Kuinka näet voisin saada Hengen ja uskoa, jos minulle ei saarnata Jumalan sanaa ja sakramentteja? Minulla täytyy olla väline, sillä usko tulee kuulosta, mutta kuulo suullisen sanan kautta (Room. 10:17). Kaiken kaikkiaan: ei voi syntyä ainuttakaan lahkoa, joka ei kompastuisi ensimmäiseen käskyyn ja loukkaantuisi Jeesukseen Kristukseen, tämän uskonkohdan kohdalla kaikki harhaoppiset vetävät yhtä köyttä."

Hengen voim saada vain luottamalla yksinkertaisesti Jumalan sanaan. Ja vaikka et mitään tuntuksikaan, mutta kuitenkin sanot: Jumala on sen puhunut, sen minä uskon!, saat huomata, että Pyhä Henki on tullut sinun sydämeesi, niin että täytyt ilolla ja rauhalla Pyhässä Hengessä. — "Pitäytykäämme siis tähän uskonkohtaan: Älä pidä muita jumalia, ja ottakaamme ahkerasti vaarin tästä päämäärästä ja tavoitteesta. Jos näet laskemme sen silmistämme, on ovi ja portti avattu kaikille lahkohengille. *Jumala ei ole koskaan tahtonut, että hänen jumalanpalveluksensa tapahtuisi maailmassa ilman ulkonaisia välineitä.*"

Tahdomme tänään kuitenkin pysähtyä tähän. Tämä on ylen tärkeä selvittely. Emme viikon päästäkään tahdo mennä pidemmälle. Asia on liian tärkeä. Minä olen sen teille velkaa, sillä minulla on suuri vastuu. Pian seison Jumalan istuimen edessä tekemässä tiliä monista kalliista sieluista, joiden huostaan aikanaan uskotaan tuhansia. Jumala on kerran kysynyt minulta: Oletko tehnyt, mitä virkaasi kuului? Siksi minun on sanottava se teille, miellyttipä se teitä tahi ei, vaikkakaan en lainkaan epäile sitä, etteikö se miellyttäisi teitä, joilla nuoruudesta pitäen on ollut kallis Jumalan sana. Toivon myös, että olette jo kokeneet monenlaista, mikä on opettanut teille, ettei teille ahdistuksissanne mikään muu voi antaa tosi lohtua kuin Jumalan sana, jos tahdotte olla varmoja pelastuksestanne.

17. iltaluento

(Helmikuun 6. p:nä 1885.)

Hyvät ystäväni! Kun Luther muutamane kannattajineen ja taistelutovereineen vuonna 1529 Hessenin maakreivin Filipin toimesta kävi keskusteluja Marburgissa Zwinglin ja muutamien hänen kannattajiensa kanssa, näytti aluksi siltä, kuin kaivattu päämäärä, veljellinen ja kirkollinen yhtyminen todella olisi voitu saavuttaa. Sveitsiläiset antoivat näet periksi opinkohdassa toisensa jälkeen, kunnes viimein tie nousi pystyyn pyhän ehtoollisen asiasta neuvoteltaessa. Tosin sveitsiläiset tarjoutuivat rauhan säilyttämiseksi Lutherin tavoin hekin puhumaan Kristuksen todellisen ruumiin ja veren olemuksellisesta läsnäolosta ehtoollisessa, ainoastaan sillä varauksella, että he tarkoittivat sillä *hengellistä* läsnäoloa — ja kuitenkin sveitsiläiset anoivat hartaasti, Zwingli jopa kyynelsilmin, ettei heiltä tämän ainoan erottavan kohdan vuoksi evättäisi veljellistä ja kirkollista yhteyttä. Mitä Luther silloin teki? Hän oli piankin pannut merkille, etteivät sveitsiläiset olleet neuvotteluissa aivan vilpittömiä. Puoli vuotta myöhemmin osoittautuikin, kuten tiedätte, ettei tämä epäluulo ollut aiheeton. Silloin Zwingli käänsi täydellisesti kelkkansa kiistäen kaikki tekemänsä myönnytykset. Mitä Luther silloin teki? Hän huudahti Zwinglille: "Teissä on toinen henki kuin meissä!" Tämä kautta maailman tunnettu, muistettava ja siivekäs sana iski ukonnuolena Zwinglin ja hänen kannattajiensa sydämeen, kuten hän itse kertoo kirjeessään ystävälleen tohtori Probstille, bremeniläiselle kirkkoherralle, että niin usein kuin hän nämä sanat on lausunut — ja hän on toistanut ne usein —, ne ovat suorastaan polttaneet hänen suutaan. Miksikä niin? He tiesivät tulleen voitetuiksi; he tiesivät, että heidät oli paljastettu, ja nyt heidän täytyi ilmaista vilpillinen tarkoituksperänsä päästä ainoastaan ulkonaiseen liittoon.

Mikähän lienee ollut Lutherin tarkoitus hänen lausuaan nuo sanat: "Teissä on toinen henki kuin meissä"? Epäilemättä hän tahtoi sanoa näin: "Jos te ihmisparat ainoastaan inhimillisestä heikkoudesta olisitte harhan vallassa, silloinpa ei vain olisi kysymys siitä, voisim-

meko tunnustaa teidät heikoiksi, harhaaviksi veljiksi, vaan meidän täytyisi niin tehdä, sillä siinä tapauksessa te varmaan varsin pian toipuisitte tästä harhasta, joka sitä paitsi olisi ainoa. Mutta asia ei ole niin; meidän välillämme vallitseva ero on tässä: Teissä on toinen henki!" Entä mitä Luther tarkoitti hengellä, joka sveitsiläisiltä puuttui? Varmastikin samaa henkeä kuin Herrakin sanoessaan kerran rakkaille opetuslapsilleen: "Totisesti minä sanon teille: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan" (Matt. 18:3). Rakkaat ystäväni, juuri se henki puuttui Zwingliltä ja hänen miehiltään, ja se puuttuu vielä tänä päivänä niiltä, jotka kulkevat hänen askeleissaan. Se on lapsenomaisen yksinkertaisuuden henki, joka uskoo, mitä isä sanoo. Mutta zwingliläisten, kalvinilaisten ja unioitujen kirkkojen henki on juuri järjen henki, epäilyksen ja epävarmuuden henki, jonka vallassa kysytään, milloin ikinä joudutaan pyhän Raamatun salaisuuksien ääreen, valaisua vailla olevan, uudestisyntymättömän Nikodeemuksen tavoin: "Kuinka se voisi tapahtua? Sitä en voi käsittää; se on vastoin minun järkeäni." Siksi eivät tuollaiset ole varmoja asioista silloinkaan, kun he jotakin myöntävät, niin ettei heihin senkään vuoksi voi luottaa. Näkyyhän se selvästi siitäkin, että he yhtyvät liittoon sellaisten kanssa, jotka opettavat aivan päinvastaista. Vielä sen voi huomata siitä, että he näyttävät enimmäkseen itsekin häpeävän uskontoansa eivätkä tahdo suullaan tunnustaa kaikkea sitä, mitä heidän sydämessään täytyy myöntää.

Lutherin ja koko luterilaisen kirkon henki on sen sijaan lapsenomaisen yksinkertaisuuden henki, uskon henki, joka alistuu Jumalan sanan alaiseksi, henki, jossa järki otetaan jumalallisen totuuden vangiksi. Se on henki, joka ilmenee tuon ihanan virren sanoissa:

*"Sanassa minkä ilmoitat,
On totta.
Ihmeet valtavat
Sun kaikkivaltas näyttää."*

Se joka ei tässä voi yhtyä hurskaan runoilijan sanoihin, älköön suinkaan nimittää itseään luterilaiseksi, sillä hän kuuluu kiihkohenkisiin lahkoihin. Tämä juuri, ehdoton alistuminen Jumalan sanan alle, on meidän kirkollemme luonteenomainen piirre, kun sen sijaan kaikkia lahkolaisopettajia viskellään sinne tänne kuin meren aaltoja,

niin että heistä voi huomata, etteivät he seiso Jumalan sanan kallio-
pohjalla. Ainoatakaan kirkkoa, jolta puuttuu tämä lapsenomaisen
yksinkertaisuuden henki, ei maksa vaivaa uskoa, vaikka se kuinkakin
suullaan tunnustaisi totuutta. Eikö se ole kauheaa? Se on kylläkin
paha syytös, mutta jo sen perusteella, mitä olette kuulleet, tiedätte,
ettei se ole aiheeton. Tänään saamme muutamia uusia todisteita siitä.

Se etteivät ne niin sanotut protestanttiset kirkkoyhteisöt, jotka
ovat evankelis-luterilaisen kirkon ulkopuolella, tiedä mitään oikeasta
tiestä, joka vie syntien anteeksiantamukseen sanan ja armonvälinei-
den kautta, näkyy varsinkin siinä, etteivät ne hyväksy synneistäpääs-
töä, jonka saarnaaja antaa saarnastuolista tai joka myös annetaan
yleisessä ja yksityisessä ripissä. Nuo mainitut protestanttiset yhteisöt
sanovat: kaikista protestanttisista kirkoista on oikeastaan luterilainen
kirkko kaikkein vähimmin puhdistettu, sillä siinä on vielä paljon
paavilaista hapatusta jäljellä. Sitten he mainitsevat ensiksi pappisvaa-
tetuksen, sitten öylätit, joita me käytämme tavallisen leivän asemesta
pyhää ehtoollista vietettäessä, sitten ristiinnaulitunkuvan alttarilla ja
kynttilät kirkossa, saarnaajan veisuun alttarilla, pyhän ristinmerkin
käytön, polvistumisen Jeesuksen nimeä mainittaessa — kaikki viat-
tomia menoja, joihin meidän luterilainen kirkkomme ei suinkaan
kytke pelastusta ja autuutta, mutta joita se ei liioin voisi selittää syn-
niksikään. Eihän ainoankaan luodun ole lupa selittää synniksi sellais-
ta, mitä Jumala ei sanassansa ole sanonut synniksi; siinä mitä Jumala
ei ole käskenyt tai kieltänyt, vallitsee vapaus. Nuo mainitut yhteisöt
menevät kuitenkin vielä pidemmälle ja välttävät: Kaikkein pahin
paavilainen hapatus, kaikkein hirvittävin jännös paavilaisuudesta
luterilaisessa kirkossa on synneistäpäästö.

Ensimmäisen aiheen tähän syytökseen antaa se, etteivät he edes
tiedä, mitä me oikeastaan synneistäpäästästä opetamme; he muodos-
tavat itselleen nurjan kuvan tästä meidän opistamme. He eivät ole
riittävän tunnontarkkoja kysyäkseen: Mitä te tarkoitatte tuolla syn-
neistä päästämisellä, mitä se teillä merkitsee? Niin kunniallisia he
eivät ole, vaan meidän selkämme takana he haukkuvat meitä paavi-
laisiksi, jotka tahdomme johdattaa ihmisparkeja Roomaan. Tavalli-
sesti kuvitellaan meidän opettavan, että pappisvihkimyksessä
ihminen saa määrätynlaisen salaisen voiman antaa syntejä anteeksi.
He luulevat meidän opettavan, että synneistä päästäminen on saar-
naajien erikoisoikeus; jos saarnaaja sanoo: "Sinun syntisi ovat an-

teeksi annetut", silloin ne ovat anteeksi annetut, mutta jos maallikko sanoo tämän sanan, silloin se on voimaton. Tämähän ei, kuten tunnettua, ole meidän oppimme, vaan paavilaisten. Jo meidän pieni katekismuksemme voisi opettaa heille, että meidän oppimme on aivan toinen, sanotaanhan siinä viidennessä pääkohdassa avainten virasta, että tämä valta antaa syntejä anteeksi on annettu *kirkolle* maan päällä, sillä siinä sanotaan: "Avainten virka on *erityinen kirkon valta*, jonka Kristus on antanut *kirkolleen* maan päällä, antaa katuvaistille syntisille synnit anteeksi, mutta katumattomille pidättää synnit, niin kauan kuin he eivät tee parannusta". "Kirkon erityinen valta!" Se ei siis ole annettu saarnaajille, vaan kirkolle. Saarnaajat eivät ole kirkko, vaan ainoastaan kirkon palvelijoita. Jos he ovat kristittyjä, kuuluvat hekin tähän kirkkoon; mutta jos he eivät ole kristittyjä, he eivät siihen kuulu, vaan ovat samanlaisia kuin Vanhan testamentin gibeonilaiset, joiden tehtävänä oli hakata puita ja kantaa vettä. Jos he ovat kristittyjä, silloin kuuluu heille myös avainten virka, mutta avaimet eivät kuulu yksin saarnaajille, vaan kirkolle, jokaiselle yksilölle, joka on kirkon jäsen; vieläpä ne kuuluvat kaikkein halpa-arvoisimmalle aputyöläiselle yhtä hyvin kuin kaikkein suurinta arvonantoa nauttivalle piispalle.

Meidän kirkkomme on selvästi lausunut julki tämän käsityksen, mm. Augustinuksen ihmeellisen kertomuksen yhteydessä *Schmal-kaldenin uskonkohdissa* (s. 282, 67), missä sanotaan: "Julistaahan maallikkokin hätätilassa synneistäpäästön, näin tullen toisen seurakunnanpalvelijaksi ja paimeneksi. Niinpä Augustinus kertoo kahdesta kristitystä, jotka matkustivat laivassa; toinen kastoi toisen, kasteoppilaan, ja tämä sitten, kastetuksi tultuaan, päästi toisen synneistä." — Samassa laivassa oli nimittäin kerran kaksi miestä, joista toinen oli kääntynyt kristitty, toinen pakana. He tutustuivat toisiinsa. Kristitty julisti uudelle tuttavalleen evankeliumia, ja pakana tuli uskoon Pyhän Hengen vaikutuksesta, tullen kristityksi. Silloin nousi kauhea myrsky; jokainen näki kuoleman silmiensä edessä. Kaikki menettivät toivonsa pelastumisesta. Silloin pakanalla oli eräs toivomus kaikkea muuta tärkeämpi: Oi jospa vielä voisin saada kasteen, voidakseni rauhallisin mielin vaipua aaltoihin! Silloin kristitty sanoo pakanalle: "Kuulehan, me voimme kumpikin saada avun. Minä kastan sinut ensin, näin sinusta tulee kastettu kristitty, ja sitten sinä päästät minut synneistäni. Näin me kumpikin saamme avun." Niin

tapahtuikin. Jumala torjui kuitenkin kuolemanvaaran, ja he pääsivät onnellisesti maihin. Mutta piispa, jolle asia kuului, ei sanonut nyt: Se ei ole pätevä!, vaan hän tunnusti heti kasteen oikeaksi, ja samoin synneistäpäästö oli kelpoinen.

Mihinkä oppiin nyt siis oikeastaan synneistäpäästö niin sanoakseni perustuu? Me luterilaiset opetamme siitä lyhyesti sanottuna seuraavaa:

1. Kristus, Jumalan Poika, on ottanut kantaakseen kaikkien syntisten kaikki synnit ja antanut lukea ne itselleen, aivan kuin ne olisivat hänen omiaan. Sen tähden Johannes Kastaja osoittaa Kristusta sormellaan sanoen: "Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!"

2. Kristus on kurjan ja hädänalaisen elämänsä, kärsimyksensä, ristiinnaulitsemisensä ja kuolemansa kautta hävittänyt kaikkien ihmisten synnin ja hankkinut anteeksiantamuksen siitä. Ketään ihmistä maailmassa ei ole jätetty huomiotta, Adamista viimeiseen asti, joka tähän maailmaan syntyy. Pyhä Paavali näet kirjoittaa: "Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi" (2 Kor. 5:21). Ja jo Jesaja sanoo (53:5): "Hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi, ja hänen haavainsa kautta me olemme paratut." Ja jo Vanhassa testamentissa Messias huokaa enustuksessa: "Mitä en ole ryöstänyt, se minun täytyy maksaa".

3. Isä Jumala on herättämällä kuolleista Poikansa Jeesuksen Kristuksen vahvistanut ja sinetöinyt sen sovitus- ja lunastusteon, jonka Kristus oli ristillä suorittanut; herättämällä kuolleista Kristuksen, hän on julkisesti taivaan ja maan, enkelten ja ihmisten edessä todistanut: Tämä minun rakas Poikani on ristiltä huutanut: "Se on täytetty", — ja näin tehdessäni minä julistan: Totisesti, se on täytetty! Te syntiset olette lunastetut! Tässä on syntien anteeksiantamus jokaiselle teistä! Se on jo olemassa! Teidän ei sitä enää tarvitse hankkia.

4. Käsikiessään julistaa evankeliumia kaikille luoduille Kristus on samalla käsenyt saarnata kaikille ihmisille syntien anteeksiantamusta, siis saattaa heille ilosanoman: Kaikki, mitä teidän autuuteenne vaaditaan, on jo tapahtunut! Kun te kysytte: Mitä meidän pitää tekemän, että me pelastuisimme?, muistakaa silloin: Ah, se on kaikki jo

tapahtunut! Mitään ei enää tarvitse tehdä. Teidän on vain uskottava, mitä on tapahtunut, silloin saatte avun.

5. Kristus ei ole käsenyt vain yleisesti apostolejaan ja niitä, jotka tulivat seuraamaan heitä virassa, julistamaan evankeliumia, toisin sanoen syntien anteeksiantamusta, vaan myös lohduttamaan jokaista yksilöä, joka sitä heiltä pyytää, näillä sanoilla: Sinä olet sovitettu Jumalan kanssa! Jos näet syntien anteeksiantamus on hankittu *kaikille*, silloin se on hankittu myös *jokaiselle erikseen*. Jos voin tarjota sitä *kaikille*, voin tarjota sitä myös *jokaiselle erikseen*. Enkä ainoastaan voi, vaan minun pitää niin tehdä. Jos en niin tee, olen Mooseksen palvelija enkä Kristuksen.

6. Koska kerran syntien anteeksiantamus, kuten sanottu, on ansaittu, ei sitä voi julistaa ainoastaan saarnaaja toimiessaan erityistehävissä, vaan myös jokainen kristitty, olkoonpa hän vaikka nainen, vieläpä lapsi. Lapsenkin antama synneistäpäästö on aivan yhtä varma kuin pyhän Pietarin, vieläpä — mitä sanonkaan — yhtä varma kuin Jeesuksen Kristuksen antama synneistäpäästö, jos hän jälleen persoonallisesti seisoi meidän edessämme ja sanoisi: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut! Tässä ei ole mitään erotusta. Ei näet, kuten sanottu, ole kysymys siitä, mitä ihminen voi, vaan siitä, mitä Kristuksen kautta on tapahtunut.

Ajatelkaapa seuraavaa: Kokonainen kaupunki on noussut kapiinaan, vieläpä murhannut kuninkaan pojan. Kaikki kaupungin kansalaiset ovat tehneet salaliiton hallitsijaansa, herraansa vastaan ja näin he ovat kaikki ansainneet kuoleman. Mutta — vertauksessa emme voi sanoa, että sama poika, joka murhattiin, ryhtyisi välittäjän tehtävään, vaan — toinen poika saa isänsä suostumaan siihen, että hän antaa kapinallisille anteeksi, armahtaa heidät, valmistuttaa armahdusasiakirjan ja allekirjoittaa sen. Sitten poika tahtoo itse mennä kapinallisten tykö tai lähettää sanansaattajia heidän luokseen ja julistaa heille asian; näin heistä tulisi taas hyviä, kiitollisia kansalaisia ja uskollisia alamaisia. Jos nyt kuningas noudattaisi poikansa mieltä, hän jäisi itse aivan rauhallisesti istumaan linnaan ja lähettäisi sanansaattajia liikkeelle, antaisi heidän mukaansa asiakirjan, ja he huutaisivat kaikilla kaduilla: Te olette armahdetut! — nuo, jotka aikaisemmin vapisten olivat ymmärtäneet tulleensa voitetuiksi ja tulevansa ehkä lähipäivinä teloitetuiksi. Mitä miehiä he nyt olisivatkaan, jos he sanoisivat: Ei ikinä, sitä me emme usko; kuninkaan itsensä täytyy tulla,

muuten me emme usko? Sepä olisi ennenkuulumatonta julkeutta. Tässä tapauksessa ei yksikään olisi niin julkea; jokainen ilahtuisi, kun sanansaattaja toisi paperin, jossa olisi kuninkaan sinetti ja nimi alla ja joka kuuluisi tähän tapaan: Annan täten anteeksi kaikille kapi-nallisille. Ottakoot he vain tämän armahduksen vastaan ja tulkoot sitten jälleen kunnon kansalaisiksi!

Jos nyt oletamme, etteivät nämä sanansaattajat ennättäisi kaikki-alle, mutta toiset, jotka ovat kuulleet armahduksesta, kulkisivat kai-kille kulmakunnille ja levittäisivät sanomaa, olisi se aivan yhtä hyvä armahdustuomio kuin tuo sanansaattajien julistama; ei siitä syystä, että heillä muka olisi erikoisempi valtuutus puolestaan tarjota armah-dusta, vaan siitä syystä, että armahdus jo on päätetty, kirjoitettu ja sinetöity, että armahdus jo on vahvistettu ja jo on tullut julkisesti tiedoksi, että kuningas on nimenomaan käsenyt julistamaan tätä armahdusta. Näin on meidän ihmistenkin laita. Me olemme noita kapinoitsijoita; hyvä Jumala on kuningas, jota vastaan me olemme nousseet kapinaan, ja Jumalan Poika on tehnyt kaiken, mikä oli tar-peen taivuttamaan taivaallinen kuninkaamme armahtamaan meidät kaikki. Tämä kaikki on tapahtunut.

Mitä nyt luterilainen saarnaaja tekee julistaessaan syntien anteeksiantamusta ja päästäessään synneistä? Ei mitään muuta kuin että hän saattaa ihmisten tietoon: "Näin on teidän laitanne. Kristus on teidän puolestanne asettunut välimieheksi, ja Jumala ottaa teidät ar-moihin." Näin hän tekee sitä paitsi Kristuksen nimenomaisesta käs-kystä. — Jos joku antaa minun tehtäväkseni sanoa määrätylle henkilölle, että hän antaa hänelle anteeksi, ja minä suoritan tämän tehtävän, niin se on aivan yhtä pätevä ja kelpoinen anteeksiantamus, kuin jos hän itse tulisi ja sanoisi: Minä annan sinulle anteeksi. Tai jos teillä olisi Saksassa ystävä, joka olisi kauheasti loukannut teitä, ja te saisitte kuulla, että hän ankarasti soimaa itseään siitä ja sairastaa kuo-lemantautiaan, ollen rauhaton ja murheissaan siitä, että tämä synti piinaa häntä viime hetkeen asti ja ettei hän sen tähden saa Jumalan armoa — lähtisittekö silloin suorastaan itse matkalle meren yli? Ette, tehän voisitte kirjoittaa kirjeen tai te voisitte ilmoittaa asiasta tutta-valle, joka matkustaa sinne, ja antaa hänelle seuraavan tehtävän: "Sano ystävälleni, että olen jo aikoja sitten antanut hänelle anteeksi ja ettei hänen tarvitse sitä asiaa lainkaan surra. Minä olen sovitettu."

Hän on myös pitävä sitä pätevänä. Aivan samoin on nyt laita synneistäpäästön asiassa.

Kysyn nyt teiltä: Onko siinä jotain paavilaisuutta? Ei varmaankaan. Paavilaisten oppi on seuraava: Kun pappi päästää synneistä, perustuu hänen synneistäpäästönsä teho hänen vihkimykseensä, jossa hänet on voideltu pyhällä öljyllä. Niiden osalta taas, jotka synneistänsä päästetään, perustuu synneistäpäästön teho heidän katumukseensa, rippiinsä ja hyvitystekoihinsa. Paavilaisten väittämän mukaan kuuluu pätevään ja tervehdyttävään synneistäpäästöön kolme kohtaa: 1. *Confessio oris* (suun tunnustus), 2. *contritio cordis* (sydämen täydellinen katumus), 3. *satisfactio* (hyvitys). Ensiksi on siis ripin oltava täydellinen. Jos näet ihminen jättää jotakin tunnustamatta ripissä, on heidän käsityksensä mukaan koko rippi ja synneistäpäästö epäpätevä ja tehoton. Toiseksi täytyy syntejään tunnustavassa olla täydellinen katumus ja sydämen murtuminen, muutoin ovat avaimet väärät eivätkä avaakaan taivasta. Kolmanneksi siihen kuuluu, että ripittäytyjä suorittaa papin hänelle määräämät hyvitysteot. Mitään sellaista ei meidän oppimme sisällä. Me sanomme: Synneistäpäästön teho ei perustu saarnaajan pappisvihkimykseen, eipä se lainkaan perustu saarnaajaan, vaan 1. Kristuksen sovituksen ja lunastuksen täydellisyyteen sekä 2. Kristuksen käskyyn, että kaikille ihmisille on julistettava evankeliumia, mikä ei muuta merkitse, kuin että kaikki ihmiset on päästettävä synneistään ja kaikille ihmisille on vakuutettava heidän syntiensä anteeksiantamus. Nyt tahdon esittää muutamia kohtia kirkkomme tunnustuskirjoista ja Lutherin tuotannosta todisteeksi siitä, mitä tässä olen sanonut.

Augsburgin tunnustus, 25. uskonkohta (s. 39, 2): "Sen ohessa kansalle utterasti opetetaan, kuinka synneistäpäästön sana on lohduttava ja kuinka synneistäpäästö on pidettävä suuressa arvossa ja kalliina. Eihän siinä syntejä anna anteeksi läsnä olevan ihmisen ääni eli sana, vaan Jumalan sana: lausutaanhan se Jumalan sijasta ja Jumalan käskystä." — Tavallisesti ajatellaan, että tarkoitus on tässä sanoa, että synneistäpäästön sanat ovat Raamatusta, siis Jumalan sanaa. Mutta tarkoitus on tämä: Kun sanon vaivaiselle syntiselle: "Sinun syntisi ovat anteeksi annetut, se on aivan samaa kuin jos hyvä Jumala sanoisi sen hänelle, ei sen vuoksi, että minä muka olisin niin erinomainen ihminen, jolla on erityinen voima, vaan koska Jumala on antanut käskyn hänen nimessään ja hänen sijastaan antaa syntejä

anteeksi. Silloin on yhdentekevää, sanooko sen Jumala vai minä. Tunnustuskirjamme siis sanovat: Uskokaa lujasti, että sen, mitä saarnaaja minulle sanoo, sanoo minulle iankaikkinen, kaikkivaltias Jumala itse, hän, jonka määräysvallassa asia on.

Mutta kuinka saarnaaja voi antaa syntejä anteeksi? Saman nurin-kurisen, yksinkertaisen syytöksen esittivät jo fariseukset sanoessaan Kristuksesta: "Tämä pilkkaa Jumalaa". Heidän mielestään hän ei näet voinut antaa syntejä anteeksi. Mutta kuinka minä voin Jumalan sijasta antaa syntejä anteeksi? Jos hän ei olisi antanut siitä käskyä, ei minun antamani synneistäpäästö tosiaankaan vaikuttaisi mitään. Mutta Jumala on käkenyt niin, aivan samoin kuin minäkin voin sanoa jollekulle, että hänen on minun sijastani ilmoitettava jollekulle toiselle, että minä olen leppynyt hänelle. Synneistäpäästöissä me emme sano mitään muuta kuin sen, mitä jo on tapahtunut; kallisarvoistahan tässä on juuri se, että syntien anteeksiantamus on meille ansaittu. Oi jospa oikein uskoisimme, mitä synneistäpäästö on! Kuinka iloisina menisimmekään kirkkoon niinä päivinä, joina tiedämme saavamme synneistäpäästön! Mutta kuka sen uskoo? Ani harvat uskovat sen; vieläpä meistä luterilaisista vain harvat sen todella uskovat. Siinä on väärän opin kirous. Siitä ei saarnata ihmisille, ja näin heiltä viedään petollisesti heidän kalleimmat aarteensa.

Kiihkohenget puolestaan sanovat: Onhan se kyllä Raamatussa; mutta sitä ei ole käsitettävä niin kirjaimellisesti. Sepä vasta on Herodeksen mieleen! — Niinhän minun on käsitettävä kuin sanat kuuluvat. Vai rivien välistäkö minun olisi luettava? Ei suinkaan, Jumala vaatisi minut tilille siitä, jos tekisin moista pilkkaa hänen sanastaan. Oikea luterilainen luottaa siihen; ja vaikka koko maailma pilkkaa ja halveksii häntä sen johdosta, ei se häntä vähimmässäkään määrässä huolestuta. Hänellä on toinen, korkeampi auktoriteetti puolellaan.

"Lausutaanhan se Jumalan sijasta ja Jumalan käskystä." — Monet unioidutkin allekirjoittavat Augsburgin tunnustuksen. "Niin, sen mekin hyväksymme", he sanovat. Mutta heidän puheessaan ei ole sanaakaan totta. He eivät siihen tunnustaudu, muutenhan he tällaisia sanoja lukiessaan ajattelisivat: Pois mokoma paavilainen kirja! Meidän kirkkomme tunnustuskirjoja he eivät ole lainkaan tutkistelleet, he eivät ole edes ottaneet asiasta selvää. — "Erittäin ahkerasti opetetaan tätä käskyä ja avaintenvaltaa, niiden lohduttavuutta ja välttämättömyyttä peljästyneille omilletunnoille." — Kuinka monet

nääntyvätkään epätoivoon, varsinkin kiihkohenkisissä lahkoissa, koska he eivät tunne sitä, mitä soisivat tuntevansa, ja viimein he kuolevat epätoivoisina joutuen kadotukseen. Voi, jospa he tuntisivat tämän käytännön, mikä meillä on: "Ota vastaan synneistäpäästö ja luota lujasti siihen", ja kuinka me sitten voimme astua Jumalan eteen ja sanoa: "Rakas Jumala, hän on päästänyt minut synneistä, koska sinä olet käkenyt päästää minut synneistäni! Sinä et voi muuttua valhettelijaksi, sinä et voi minua pettää." Siihen Jumala sanoisi: Se on oikein; minä en muutu valhettelijaksi, minä pidän, mitä olen luvannut. Mutta jotta ihmiset pääsisivät näin pitkälle, on sitä heille ahkerasti opetettava.

"Edelleen opetetaan, että Jumala vaatii, että me uskomme synneistäpäästön aivan niin kuin Jumalan ääni taivaasta kajahtaisi," — Ehkäpä moni teistä sanonee: Mitä? Onko sitten jumalattomankin ihmisen uskottava olevansa päästetty synneistä? Niin Jumala vaatii, ja sen hän on velvollinen tekemään sielunsa autuuden nimessä. Mutta hän ei voi sitä tehdä. Se on taas eri asia. Jos hän näet tahtoisu uskoa, sanoisi hänen omatuntonsa heti: "Mitä? Sinäkö tahdot uskoa? Ethän sinä edes tahdo Jumalan tykö. Sinä elät synneissäsi ja tahdot elää niissä. Sinä et välitä Jumalasta." Kuitenkin hänen pitäisi se uskoa. Vai eikö Jumala vaatisi, että me uskomme sen, mitä hän sanoo? Jumala on käkenyt saarnata evankeliumia koko maailmalle, ja tämä evankeliumi meidän on uskottava. Ja kun minulle julistetaan synneistäpäästö, silloin minulle yksilönä tarjotaan evankeliumi ja sen mukana synneistäpäästö. Evankeliumi ei näet ole mitään muuta kuin synneistäpäästö.

"— ja että iloiten on turvauduttava synneistäpäästöön, samalla tietäen juuri tällä uskolla saavamme syntien anteeksiantamuksen. Näihin välttämättömiin seikkoihin eivät ennen vanhaan saarnaajat, vaikka ripistä paljon opettivatkin, sanallakaan kajonneet, he vain kiduttivat omiatuntoja pitkillä syntien luettelemisillä, hyvitysteoilla, anteilla, pyhiinvaelluksilla ynnä muulla sellaisella." — Paavilaisille on tunnustus kaikkein tärkeintä ripissä. Sillä kun tavallinen roomalais-katolilainen on tehnyt rippinsä ja saanut synneistäpäästön, ei hänen päähänsä pälkähä uskoa: Nyt olen sovitettu Jumalan kanssa. Hänelle on kaikkein tärkeintä vain se, että hän on puhunut kaiken. Ja jos hän on jättänyt sanomatta jotakin, josta hän uskoi, että se aiheuttaa hänelle jonkin suuren ja hirveän hyvitysteon, niin hän lähtee pois

sen ajatuksen piinaamana, ettei tuosta kaikesta ole ollut hänelle mitään hyötyä. Mutta me sanomme: "Tule, syntiskurja, ottamaan synneistä päästö. Jos sen uskot, niin sinulla se on. Usko vain, siinäkin tapauksessa, että tulisit tekemästä inhottavinta syntiä. Jumala ei muuta vaadi kuin että otat vastaan, mitä Kristus sinun puolestasi on tehnyt ja kärsinyt."

Tällä kohden on varhemmin laiminlyöty paljon. Ihmisparkojen mieliin on enemmän teroitettu sitä, että heidän pitää oikein katua, olla aivan masennettuja ja oikeiden, hyvien aikomusten vallassa, mutta liian vähän heille on sanottu: "Tule, vaikka pääsisit vain ryömimällä tulemaan! Tule vain, siinäkin tapauksessa, että sinun täytyisi myöntää olevasi syntisistä suurin. Tule, tässä on armon ovi sinulle avattuna. Ota vastaan, mitä sinulle tarjotaan!" Jos tätä enemmän teroitettaisiin mieliin, olisi myös enemmän kristittyjä. Sillä se ei tee ihmistä suruttomaksi, vaan se tekee hänet eläväksi, että hän uskoo sen ja muuttuu uudeksi ihmiseksi. Hän alkaa tuntea Jumalansa suurta rakkautta ja iloita siitä, että Jumala vapaasta armahtavuudesta on poistanut kaikki hänen syntinsä ja kaunistanut hänet Kristuksen vanhurskauden vaatteella.

Augsburgin tunnustuksen puolustus, 12. uskonkohta, § 39 (s. 143, 39): "Edelleen avaintenvalta suorittaa evankeliumin tehtävää ja toteuttaa sitä synneistä päästön avulla, mikä on todellinen evankeliumin ääni." — Näin varmoja olivat vanhat. Evankeliumi julistetaan meille synneistä päästön kautta. Viimeksi mainittu onkin oikeastaan supistelma tai tiivistymä evankeliumista, joka puhuu kristittyjen uskosta ja vanhurskautuksesta. Kaikki tämä sisältyy näihin harvoin sanoiin: "Minä annan sinulle Kristuksen sijasta kaikki sinun syntisi anteeksi Isän, Jumalan, Pojan, Jumalan ja Pyhän Hengen, Jumalan, nimeen".

Luther sanoo Kirkkopostillassaan (WA 32, 43 seur., suom. laitos II, s. 646): "Niin on nyt Kristuksen kärsimyksen ja ylösnousemuksen hyöty siinä, ettei hän ole tuota tehnyt omaksi hyväkseen, vaan koko maailman hyväksi. Hän on jalkojensa alle polkenut perkeleen ja minun syntini, jotka pitkänäperjantaina olivat hänen päällensä, niin että perkele pakenee Kristuksen nimeäkin. Jos nyt tahdot käyttää hyväksesi tuota suurta aarretta, — kas tuossa, hän on sen jo sinulle lahjoittanut;" — Ei sinun siis ole tarvis vasta polvillasi rukoilla, että hän

sen sinulle antaisi; hän on jo kaiken sinulle lahjoittanut. — "Anna nyt vain hänelle se kunnia, että otat sen kiittäen vastaan."

Luther (WA 21, 488): "Ei asia näet riipu meidän tekemisestämme: ei sitä meidän teoillamme voida ansaita, se kun on jo lahjoitettu ja esiin pantu. Avaa vain suusi tai paremminkin sydämesi, pysy alalasi ja anna täyttää itsesi (Ps. 81:11)!"

Iso Katekismus, viides rukous (Tunnustuskirjat, s. 382, 88): "Tässä on siis jälleen kipeästi tarpeen rukoileminen ja huutaminen: 'Rakas Isä, anna meille meidän velkamme anteeksi!', — ei niin ajatellen, että hän muka ei ilman ja ennen rukoilemistamme antaisi syntejämme anteeksi — onhan hän lahjoittanut meille evankeliumin, jossa on sula syntien anteeksiantamus, ennen kuin sitä olimme rukoilleet tai milloinkaan sitä edes ajatelleetkaan —, vaan tämä rukous on sitä varten, että me tunnustaisimme ja ottaisimme vastaan syntien anteeksiantamuksen." — Tämä on merkillepantava kohta. Ei pidä luulla, että Isä meidän -rukouksen kohta: "Anna meille meidän velkamme anteeksi" osoittaisi, että anteeksiantamusta vasta on anottava. Ei meidän sen vuoksi ole anottava syntien anteeksiantamusta, että sitä muka ei vielä olisi olemassa, vaan sen vuoksi, että opittaisiin tuntemaan, että se jo on olemassa ja vahvistuttaisiin uskossa. Niinhän *Luther* sanoo: "Jumala antaa tosin ilman meidän rukoustamme jokapäiväisen leivän kaikille ihmisille, mutta me anomme tässä rukouksessa, että hän opettaisi meitä tuntemaan tätä hyvyyttä ja että me kiitoksella nauttisimme jokapäiväistä leipäämme".

Luther, Huonepostilla (WA 52, 499 seurr., 6. suomalais. painos 1945, s. 659): "Kun nyt rakas Herramme Kristus lausui halvatulle näin ja antoi hänelle synnit anteeksi, niin kirjanoppineet rupesivat ajattelemaan, että Kristus pilkkasi Jumalaa antamalla syntejä anteeksi." — Tehän tiedätte, että 19. kolminaisuudenpäivän jälkeisenä sunnuntaina saarnataan evankeliumista, joka kertoo meille, kuinka Kristus päästi synneistä halvatun ja kuinka fariseukset sen nähdessään sanoivat: "Tämä pilkkaa Jumalaa. Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi Jumala yksin." Kristus osoittaa nyt, että hän *Ihmisen Poikana* on päästänyt halvatun synneistä. Silloin ihmisraukat huudahtavat Pyhän Hengen vaikutuksesta: Jumala on antanut sellaisen vallan *ihmisille*. Miksikä Matteus on pannut kirjaan, että kansa niin sanoi? Juuri siitä syystä, että se oli Pyhän Hengen noissa ihmisissä herättämä sana. Kristus ei sano: "Ei mitenkään, *ihmisille* Jumala ei

ole antanut sellaista valtaa kuin minulle", vaan pikemminkin saatamme lukea tässä hänen vastaukseksen: Aivan niin, *ihmisille* hän on sen vallan antanut. Eihän Herra Kristus tahdo vaeltaa näkyväisessä, inhimillisessä hahmossa kaikkialla maailmassa sanomassa jokaiselle: "Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut, vaan hän on antanut kristityille määräyksen, että heidän on se tehtävä. Vieläpä hän on perustanut erikoisen virankin, jonka haltijoilla ei ole mitään muuta tehtävää kuin alati sanoa tätä samaa, mitä Kristus tässä sanoi halvatulle. Myös kaikille muille ihmisille meidän on julistettava sitä. Miksi? Kaikkihan on jo tapahtunut, mitä meidän sovituksellemme vaaditaan, ja joka sen uskoo, se uskoo hyvää Jumalaa, ei meitä. Ja jos hän sen uskoo, silloin hänellä se on.

Luther jatkaa: "Tämäkin on tärkeä kohta. Siitä riippuu paljon, ja sen tähden tahdomme ottaa senkin tarkasti huomioon. Me toteamme kaikkien kiihkohenkien ja lahkolaisten yleensä erehtyvän siinä, etteivät ymmärrä, kuinka synnit saadaan anteeksi. Kysypäs paavilta ja hänen tohtoreiltaan! He eivät osaa sinulle sanoa, mitä synneistä päästö vaikuttaa. *Koko paavikunta perustuukin tähän oppiin: armo vuodatetaan ihmiseen salaisen vaikutuksen välityksellä; sen, joka tahtoo siihen päästä, täytyy katua, tunnustaa ja sovittaa syntinsä.*" — Huomatkaa, että *Luther* sanoo koko paavikunnan perustuvan tähän oppiin, ja lisätkää: samoin kaikki lahkot, sillä ne opettavat poikkeuksetta näin: Jos tahdot saavuttaa syntien anteeksiantamuksen, sinun täytyy rukoilla, sinun täytyy kilvoitella, sinun täytyy taistella siksi kunnes huomaat, että armo on vuodatettu sinuun; sitten voit olla rauhassa. Se on kuitenkin pelkkää petosta. Armoa ei voida vuodattaa meihin, sillä armo on Jumalan ajatus meidän ulkopuolellamme ylhäällä taivaassa, ja se voidaan meille ainoastaan julistaa.

Sen tähden me voimme saavuttaa tosi rauhan ainoastaan sanan kautta, olkoonpa se sitten meille saarnattu tai meidän lukemamme. Me voimme nimittäin jok'ainoasta Raamatun luvusta saada itsellemme synneistä päästön, sillä Raamatussa ei ole ainoatakaan lukua, joka ei julistaisi minulle: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut. Jokainen lyhytkin lohdullinen lause, jossa sanotaan Jumalasta, että hän tahtoo olla armollinen, on synneistä päästö. Siksi *Lutherkin* sanoo, ettei aito, evankelinen saarnaaja voi aukaista suutaan julistamatta synneistä päästöä. Se onkin totta. Aito evankelinen saarnaaja — huomatkaa tarkoin! Mooseksen-henkinen saarnaaja ei voi sitä tehdä,

hän ajaa saarnallaan ihmisiä epäilykseen ja helvettiin, kun taas aito evankelinen saarnaaja nostaa helvetistä suurimmatkin syntiset. Mutta jos syntiset sanovat noiden kapinoitsijoiden tavoin, jotka kuulivat, että kuningas on armahtanut heidät: "Me emme tahdo armoa! Me tahdomme murhata hänen poikansa, tahdomme vetää hänet hirteen!", niin he tietenkin joutuvat hirteen, ei sen vuoksi, ettei kuningas olisi tarjonnut heille armoa, vaan koska he eivät ole ottaneet sitä vastaan. — Opissa armon vuodattamisesta piilee siis koko paavikunnan ja lahkojemme salaisuus.

Luther jatkaa: "Mutta jos kysytään, mitä synneistä päästä ja päästöä vain vaikuttaa, niin he vastaavat, että se on vain ulkonainen järjestys, jota kirkossa ylläpidetään. He eivät siis perusta syntien anteeksiantamusta sanaan ja uskoon, johon se joka tapauksessa on perustettava, vaan omaan katumukseemme, tunnustukseemme ja sovitukseemme." — Saadessaan lukea esim. paavin antaman annekirjan monet sanovat: "Tosin on myös kaduttava syntejään, muutoin ei annekirjasta ole mitään hyötyä; täytyy myös käydä ripillä ja suorittaa hyvitys". "Niin", sanovat nämä tietämättömät, sokaistut ihmiset, "siitä näette, ettei paavi olekaan niin paha kuin te sanotte! Hänhän vaatii kolmenlaista: katumusta, tunnustusta ja hyvitystä." Mikä hirtittävä, helvetillinen, perkeleellinen sokeus! Tällähän tavoin kumotaan koko evankeliumi! Ihmisen on siis suoritettava kolme tekoa. Kaikkein kauheinta on, että paavi, vastakristus, sanoo: "Uskoa te ette tarvitse. Teidän on vain kaduttava, murruttava ja tunnustettava syntinne. Papit antavat teille hiukan myöten; jollei todella ole olemassa *contritiota* (murtumista), he tyytyvät, kunhan vain on *attritio* (puolikatumus). Parempi kyllä olisi, jos teillä olisi katumus, niin että teidät voitaisiin päästää kaikista synneistänne." Papit ovat vielä tavallisesti niin hyväntahtoisia, että he määräävät ihmisille varsin vähäisen hyvityksen, sanoen esim.: Lue kymmenen Isä meidän -rukousta tai pane jotakin uhrilippaaseen. Sitten he ehkä panevat siihen jonkin pikkusumman ja luulevat, että kaikki asiat ovat järjestyksessä. Tai heidän täytyy syödä kalaa jonakin päivänä, jona heidän muuten on lupa syödä lihaa. Mutta se on kaikki pelkkää perkeleen petosta, jumalaton, ihmisiä villitsevä henki.

Sen tähden *Luther* jatkaa: "Mutta se on valheellinen oppi; sillä vietellään ja eksytetään ihmisiä väärälle tielle." — Mutta aikamme onkin jo kulunut. Minä uskon, että aihe on niin tärkeä, että me pa-

laamme siihen kerran vielä ottaaksemme esille vielä joitakin jaloja kohtia ja sitten, jos aika myöntää, tahdomme lähemmin tarkastella näitä väitteemme sanoja: "kunnes he tuntevat, että Jumala on armah-
tanut heidät." Siitähän emme ole vielä puhuneet. Kuitenkin se on tärkeä asia. Se on teille täällä tarpeellisempi kuin Saksassa toimiville seurakunnanpaimenille, sillä me elämme lahkosten maassa. Ihmisparat näkevät lahkolaisten suuren tekopyhyiden ja se johtaa heidät hel-
posti harhaan, sillä he luulevat, että jos he tosissaan tahtovat pelastaa sielunsa, heidän täytyy liittyä kaikkein jyrkimpään lahkoon; sitten he varmasti tulevat autuaiksi. Niin, kunpa lahkot voisivatkin tehdä autuaaksi! Mutta yksi vain on, joka autuaaksi tekee. Joka ei kokonaan usko asiaansa hänen huostaansa, niin että hän aivan yksin saa viedä ihmisen taivaaseen, se ei totisesti sinne pääse, sillä hän, Jeesus Kristus, yksin on ovi.

18. iltaluento

(Helmikuun 13. p:nä 1885.)

Ystäväni! Rikostensa tähden jo vankeuteen pantu ja myös kuolemaan tuomittu ihminen, joka on kuullut jonkin epämääräisen huhun siitä, että hänet tullaan armahtamaan, mutta ei voi päästä siitä minkäänlaiseen varmuuteen, on epäilemättä hirvittävässä tilassa. Niin usein kuin hän kuulee risahduksenkaan, joka on hänelle merkinä siitä, että hänen vankikoppinsa ovi avataan, hän lyhyistyy kokoon, sillä hän ei tiedä, tullaanko hänelle nyt juhlallisesti ja lopullisesti julistamaan armahdus vai viedäänkö hänet teloituspaikalle. Vain aivan raaka, villiintynyt, jumalaton ja julkea ihminen voi silloin yhä pilailia ja naureskella. Samanlaisessa tilassa on jokainen ihminen luonnostansa hengellisessä suhteessa. Sen jälkeen kuin ihmiskunta esivanhemmissaan on luopunut Jumalasta, on nyt jokainen ihminen jo luonnostaan Jumalan ajalliseen ja iankaikkiseen kuolemaan tuomitsema. Itse kukin on kyllä kuullut hämärän huhun siitä, että Jumala tahtoo armahtaa hänet, mutta ei voi päästä siitä varmuuteen. Milloin ikänä hän sairastuu kuolemantautiin tai jokin muu kauhea onnettomuus häntä kohtaa, varsinkin kun rauhattomuus, tuska ja

kauhu täyttävät hänen sydämensä ja omantuntonsa, silloin hänestä tuntuu juuri siltä kuin ikuisuuden portit avautuisivat, mutta ihmisparaka ei tiedä, joutuvatko ne ikuiseen kuolemaan vai ikuiseen elämään. Ainoastaan mitä jumalattomin ihminen voi silloin pysyä rauhallisena, kuka tahansa muu vapisee ja värisee; nauru on tiessään, niin usein kuin hän ehkä elämässään onkin nauranut pyhälle.

Kuinka? Eikö ystävällinen, hyvä, armollinen ja laupias Jumala olisi tehnyt mitään antaakseen meille varmuuden siitä, onko meillä syntien anteeksiantamus ja pääsemmekö tuonpuoleisessa maailmassa ikuisen rauhan ja ikuisen levon asuntoihin? Eikö Jumala olisi tehnyt mitään päästääkseen meidät tuosta kauheasta tilasta? Sehän ei ole ajateltavissa! Aivan varmasti, Jumala on sen tehnyt! Eikö Jumala ole tehnyt niin suuria, että se ylittää kaikki meidän ajatuksemme? Hän on lähettänyt meille maailmaan ainokaisen Poikansa, antanut hänen syntyä ihmiseksi, sellaiseksi kuin me, hän on pannut hänen kannettavakseen meidän syntiemme kuorman ja viimein antanut hänen joutua ristin sovituskoulemaan. Hänkö nyt jättäisi meidät elämämme ajaksi siihen hirveään tilaan, ettemme tietäisi, onko hän yhä edelleen meidän vihollisemme, tilaan, jossa emme tietäisi, onko meidän kuolinpäivämme oleva meidän tuomiomme päivä? Mahdotonta! Ei, niin pian kuin Jumalan iankaikkinen Poika oli tullut ihmiseksi ja saapunut tähän maailmaan, silloin tuli myös heti Jumalan istuimen edestä korkein palvelija alas tänne maan päälle ja julisti meille, joita Betlehemin paimenet olivat edustamassa, meille, koko maailmalle: "Katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle: teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa!" Ja kun sitten Kristus oli täyttänyt suuren työnsä, kun Isä Jumala oli herättänyt hänet kuolleista ja näin vapauttanut hänet, meidän takajamme ja sijaisemme, ja samalla vanhurskauttanut meidät kaikki ja päästänyt meidät synneistämme, silloin antoi Kristus opetuslapsilleen tehtävän: "Menkää kaikkeen maailmaan ja julistakaa evankeliumia — toisin sanoen ilosanomaa tapah-tuneesta lunastuksesta — kaikille luoduille". Vielä hän lisää: "Minä olen teidän kanssanne joka päivä aina maailman loppuun asti", osoittaen sillä, että tämä ilosanoma nyt on kaikuva edelleen aina viimeiseen päivään asti, niin pitkälti kuin maan piiriä riittää. Oi, kuinka autuaita, suuresti armoitettuja ihmisiä me olemmekaan! Kuka voi kiistää meidän autuutemme? Taivas ja maa ovat täynnänsä Herran

hyvyyttä, Herran, meidän Jumalamme armoa! Minne ikänä menemme ja missä ikänä olemmekin, kaikki huutaa meille: "Sinä olet lunastettu! Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut! Taivas on sinulle avoin! Ah, usko, usko vain se, niin se sinulla on!"

Mutta voi, väärien opettajien ansiosta tulee tämä suuresti armoitetun ihmiskunnan osaksi tullut sanomaton ilo niin surkeasti kavenetuksi. Sen olemme saaneet nähdä varsinkin kolmena viimeisenä iltahetkenämme. Nyt saamme vielä enemmän vakuuttua siitä, lähinnä siinä tarkoituksessa, ettemme ensiksikään itsellemme katkeroitaisi tätä sanomattoman riemun maljaa, jonka taivaallinen Isä on meille täyttänyt, ja toiseksi ettette te, kun ryhdytte virkaan, joka saarnaa sovitusta, jälleen ryöstäisi ihmisparoilta sitä, minkä Jumala on heille jo aikoja sitten antanut, vieläpä hamasta iankaikkisuudesta aivoitellut.

Yhdeksäs väitöslauseemme, joka yhä on meillä käsittelyn alaisena, on oikeastaan keskeisin väite koko väitteiden sarjassa. Se joka oikein ymmärtää tämän väitteen, osaa oikein erottaa toisistaan lain ja evankeliumin; mutta se joka ei tätä väitettä ymmärrä, ei ole kaikista muistakaan ohjeista sitä oppiva. Ylen määrin paljon riippuu siitä, mitä tässä sanotaan: "Viidenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos lain satuttamia ja kauhistamia syntisiä, sen sijaan että heitä ohjattaisiin sanaan ja sakramentteihin, neuvotaan rukoilemalla ja kilvoittelemalla itse ponnistelemaan armontilaan, nimittäin rukoilemaan ja kilvoittelemaan, *kunnes he tuntevat Jumalan heitä armahtaneen*"

Olemme jo saaneet nähdä, kuinka se, etteivät kiihkohenkiset saarnaajat kykene erottamaan lakia ja evankeliumia toisistaan, käy ilmi erikoisesti siitä, että he hylkäävät synneistäpäästön. Heillä ei ainoastaan ole peräti nurjaa käsitystä synneistäpäästön luonteesta eivätkä he ainoastaan ole täysin tietämättömiä siitä, mitä me synneistäpäästöstä opetamme, vaan koska he näkevät meidän ulkonaisesti menettelevän suunnilleen samaan tapaan kuin paavilaiset, he luulevat, että meidän oppimme synneistäpäästöstä on paavilainen käsitys. Mutta kaukana siitä; vaikka paavilaiset lausuvatkin synneistäpäästön kallisarvoiset sanat, he ovat kuitenkin poistaneet siitä ytimen.. Me säilytämme nuo kallisarvoiset sanat, mutta yritämme myös niille, jotka synneistäpäästöä pyytävät, tarjota tuota ydintä, ja kutsumme heitä nauttimaan siitä.

Kuulkaamme nyt jatkoa siihen, mitä Luther Huonepostillassaan kirjoittaa 19. kolminaisuudenpäivän jälkeisen sunnuntain evankeliumista. Tässä evankeliumissahan meillä on kertomus halvatusta, jolle Herra antoi hänen syntinsä anteeksi. Mutta kun Herra Jeesus niin teki, nurisivat tekopyhät fariseukset ja sanoivat itsekseen: "Tämä pilkkaa Jumalaa. Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi Jumala yksin?" Silloin he luulivat esittäneensä suuren viisauden ja asettaneensa sen Herraa vastaan. Herra tukki kuitenkin pian heidän suunsa. Hän kysyi heiltä, kumpi on helpompaa, sanoako nämä sanat: "Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut", vai sanoa halvatulle: "Nouse ja käy, ota vuoteesi ja mene kotiisi". He eivät vastanneet sanallakaan, sillä he tiesivät, että he tulisivat kiedotuiksi omaan vastaukseensa. Jos he vastaisivat: "On helpompaa sanoa ihmiselle: 'Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut', kuin sanoa halvatulle: Nouse ja käy", paljastaisi se jo, että he olivat tuskassa siitä, että hän kykenee siihen, olihan hän jo tehnyt niin monta ihanaa ihmettä. Ja aivan oikein: hän kykenee siihen! Halvattu ottaa Herran sanan johdosta vuoteensa ja lähtee iloissaan kotiinsa. Ihmisjoukko, joka oli tuota näkemässä, tiesi, että Kristus oli tosi ihminen — ja niinhän hän olikin —, mutta siihen he eivät loukkaantuneet. Olihan hän jo kyllin väkevästi osoittautunut Jumalan Pojaksi. Ja nyt he ylistävät Jumalaa siitä, että Jumala on *ihmisille* antanut senkaltaisen vallan. Jos se olisi ollut taikauskoa, olisi Pyhä Henki varmasti lisännyt sanat: "Ihmisraukat ajattelivat, että ihmisille oli annettu senkaltaisen valta; mutta ihmisille sitä ei suinkaan ole annettu". Emme kuitenkaan saa kuulla sanaakaan siitä, sillä Pyhä Henki oli innoittanut heidät siihen, ja hekin varmaan ajattelivat: No hyvä, kun meillä nyt on tuollainen Messias, on meidän laitamme hyvin.

Ainahan käy niin, että kun kansa johdetaan kuiville laitumille, kun evankeliumin lohdutus heiltä on riistetty, he ovat nääntyneiden lampaiden kaltaisia. Oi, millä riemulla he sitten syövätkään puhtaan evankeliumin vihantaa ruohoa, kun heille sitä tarjotaan! Sen saa nähdä Saksassa. Järkeisoppineiden kirkot ovat tyhjillään, mutta missä saarnastuoliin astuu saarnaaja, joka saarnaa Hengessä ja voimassa, siellä kirkko täyttyy. Ihmisillä on vielä Raamattunsa, katekismuksensa ja vanha virsikirjansa, he pitäytyvät vanhoihin raamatunlauseisiinsa, jotka he ovat oppineet, ja lukevat vielä mielikseen vanhoja hartauskirjoja, ja kun nyt elävä mies tulee ja julistaa heille evan-

liumia, silloin he ovat ilosta suunniltaan. Valitettavasti on kuitenkin olemassa myös saarnaajia, jotka, vaikka ovatkin uskossa, saarnaavat kuitenkin niin korkealentoisin sanoin, että se menee yli päiden, niin että näkyy, että saarnaaja on uskova, mutta ihmiset ovat ratki kuolleita. Ei ole vain julistettava totuutta, vaan on myös puhuttava yksinkertaisesti, niin että Matti ja Maijakin sen ymmärtävät, sellaiset, jotka ovat niin kehoissa vaatteissa, että tuskin kehtaavat kirkkoon tulla. Meidän on saarnattava niin, että jokaiselle tulee päivän selväksi: Tämä on autuuden tie, eikä mikään muu. Eipä olisi ihme, vaikka Jumala kerta kaikkiaan sinkauttaisi salamansa sellaiseen saarnaajaan, joka puhelahjoillaan loistaakseen on kirjoittanut konseptiinsa yleviä sanoja, joita kansa ei voi liioin tajuta ja jotka ehkä korkeintaan käyvät ymmärrykseen, mutta eivät sydämeen. Sydämeen niiden kuitenkin täytyy mennä. — Kuulkaamme nyt *Lutheria*:

"Samoin kasteenuusijatkin sanovat: Mitäpä kaste voisi vaikuttaa syntien anteeksisaamiseen? Eihän se muuta ole kuin pivollinen vettä! Vaaditaan Hengen työtä, jos oikein tahdomme päästä puhtaiksi synnistä; ei sitä vesi voi tehdä. Hekin siis erottavat syntien anteeksiantamuksen sanasta; he eivät tyydy siihen, mitä hurskas kansa tässä tekstissä sanoo, että näet ihmisille on annettu sellainen valta." — He töllistelevät kasteveteen silmät selällään ja ajattelevat meidän opettavan, että vesi tässä auttaa. Mutta siitä ei ole mitään apua. Vedessä ei ole mitään erityistä voimaa, se on vettä niin kuin muukin vesi; mutta se on yhdistetty Jumalan sanaan, joka kuuluu: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu". Kun nämä sanat tulevat lisäksi kasteveteen, ne tekevät kasteveden niin kallisarvoiseksi, kallisarvoisemmaksi kuin taivas ja maa ja kaikki maailman aarteet. Koska Jumala tahtoo pelastaa meidät ainoastaan uskosta ja ainoastaan armosta, hän sanoo: "Hyvä on, anna kastaa itsesi — ja usko minun lupaukseeni! Ja niin totta kuin minä olen Jumala, sinä pelastut." Sinun ei pidä katsella itseesi ja kysyä: Mitä *minun* nyt on tehtävä autuudekseni? Sinä jätät kadotetuksi syntiseksi, ja autuus tulee sinun osaksesi vapaasta armosta ja vapaasta armahduksesta. Mutta kasteenuusijat sommittelevat uuden tien, josta ei Raamatussa ole sanaakaan, että nimittäin ihmisten on kilvoiteltava, kunnes he viimein voivat sanoa: Nyt minä tunnen saavuttaneeni armon. Se on kauheaa, paljon kauheampaa kuin useimmat aavistavatkaan.

"Sakramentinhäiritsijät sanovat aivan samoin: Ehtoollisessa on vain leipä ja viini, sen tähden ei voida syntiä saada anteeksi sen kautta, Hengen on se muka annettava, ei liha mitään auta. Lyhyesti sanoen: ei yksikään lahkohenki, paavin pappi eikä munkki ole voinut käsittää, että syntien anteeksiantaminen on ihmisille annettu valta, niin kuin päivän evankeliumissa sanotaan. Opi siis päättämään asiasta seuraavaan tapaan. Tiedän kyllä ja tunnustan, että yksin Jumala antaa synnit anteeksi. Mutta minun on myös tiedettävä, mistä voin todeta, ovatko syntini annetut anteeksi eli mikä on se väline, jonka kautta synnit annetaan minulle anteeksi. Nyt pyhä Raamattu opettaa minulle ja kaikille kristityille, että jos tahdon saada syntini anteeksi, minä en saa käydä soppeen, sanoen: Jumalani, anna syntini anteeksi, ja sitten odottaa, että enkeli taivaasta tulisi sanomaan minulle: Syntisi ovat annetut anteeksi."

Ajatelkaapa: jos olisitte aivan kauheasti loukanneet jotakuta, ja ajatus siitä vaivaisi teitä ja te soisitte mielellänne, että hän antaisi teille anteeksi ja tahtoisitte taas tulla hänen hyväksi ystäväkseen — kuinka silloin tahtoisitte saada varmuuden siitä, että hän on antanut teille anteeksi? Siitäkö, että huomaatte olonne helpottuvan, niin että voitte ajatella: Nyt hän varmaan on jo antanut minulle anteeksi. Jokainen sanoisi teille: Sinähän olet hölmö; eihän asia siitä riipu, miltä *sinusta* tuntuu, vaan siitä, miltä *siitä* tuntuu, jota sinä olet loukannut. Vai saavuttaako se, joka on loukannut, varmuuden anteeksiantamuksesta siten, että toinen ehkä antaa hänelle jonkin lahjan? Ei, se tekee hänet epävarmaksi. Loukattu voi sillä tavoin saattaa hänet tuntemaan: "Mitä oletkaan tehnyt, sinä katala ihminen? Minä olen aivan toista maata. Häpeä sydänjuuriasi myöten! Minä tahdon koota tulisia hiiliä sinun pääsi päälle." Mikä keino hänellä on silloin jäljellä varmuuden saamiseksi? Loukatun täytyy hänelle *sanoa*, että hän on antanut hänelle anteeksi. Kun hän sitten tulee ja sanoo: "Sinä olet huolissasi sen tähden, että minä vielä olen vihoissani sinulle siitä, että sinä olet minua loukannut. Totta on, että olet hävyttömästi kohdellut minua, mutta se kaikki on sinulle anteeksi annettu! Ollos nyt taas iloinen, ja hyvä ihminen? Me olemme jälleen hyviä ystäviä!" — ettekö todellakin silloin tiedä, että hän on antanut teille anteeksi.

Aivan samoin on laita, kun on kysymys Jumalasta. Sitä, että Jumala on antanut teille teidän syntinne anteeksi, ette voi päätellä siitä, että teistä olonne tuntuu niin kevyeltä, ette liioin siitä, että hän tuhlai-

lee teille hyviä tekojaan; antaahan hän sataa niin hyvin vanhurskaille kuin väärillekin ja antaa aurinkonsa nousta sekä pahoille että hyvälle. Ei, yksin siitä voitte sen tietää, että hän sen teille *sanoo*. Se joka etsii tätä varmuutta toista tietä, ei sitä löydä, hän vain pettää itsensä, jos luulee tuolla toisella tiellä sen saavuttaneensa. Mutta missä Jumala sitten sanoo tahtovansa antaa meille anteeksi? Juuri sanassa, kasteessa, ehtoollisessa, synneistäpäästössä, niissä hän sen sanoo. Pyhässä ehtoollisessa ei Kristuksen ruumiin ja veren nauttiminen varsinaisesti ole se armoaare, jonka me siinä saamme, vaan se armoaare on syntien anteeksiantamuksen lupaus, jonka Kristus on liittänyt siihen sanoessaan: "Joka teidän edestänne annetaan; joka teidän edestänne vuodatetaan syntien anteeksiantamukseksi". Kristuksen ruumis ja hänen verensä ovat vain kuninkaallinen sinetti, jonka Vapahtaja painaa näihin sanoihin. Lyhyesti sanottuna: kaikessa, mitä Jumala tekee antaakseen meille vakuutuksen armostaan, on ensi sijalla sana. Niin on laita myös synneistäpäästössä. Juuri sanasta siinäkin on kysymys. Siksi meidän ei ole odotettava, että enkeli taivaasta tulisi sanomaan meille: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut. Silloin saisimme odottaa pitkään. Jumala ei myöskään ole sellaista luvannut. Jos hän tosiaankin olisi niin luvannut, silloin me voisimme huoleti häneltä sitä pyytää. Jumala tahtoo mielellään antaa meille suurimmat lahjansa, vaikka me olemme vaivaisia syntisiä. Ja jos hän on jotakin luvannut, hän sen myös täyttää. Olkaamme huoleti! "Avaa suusi, niin minä sen täytän", sanotaan psalmissa 81. Hän on luvannut meille syntien anteeksiantamuksen, ja jos me sen uskomme, niin meillä se myös on.

"Jumala lupaa itse tulla tyköni vakuuttamaan minua syntien anteeksiantamuksesta." — Tätä eivät ihmiset ota uskoakseen. Calvin ei ollut tyytyväinen Zwinglin selitykseen pyhästä ehtoollisesta, mutta oikeaan ei hänkään ole osunut. Hän väitti, että jos tahdotaan nauttia Kristuksen ruumis ja veri, niin se ei voi tapahtua ottamalla se vastaan leivän ja viinin myötä; uskossa täytyy ihmisen kohota taivaaseen, ja silloin hän tulee Pyhän Hengen välityksellä ravituksi Kristuksen ruumiilla ja verellä. Tuo on kuitenkin pelkkää Calvinin päästä lähtenytä kuvitelmaa. Mutta näin hän juuri osoittaa, ettei hän tahdo uskoa, että Jumala rakastaa niin suuresti meitä syntisparkoja, että hän tulee meidän tykömme. Kiihkohenget luulevat, että meidän on nouseminen hänen tykönsä. Mutta hän on jo tullut alas meidän tykömme. Evankeliumi on juuri sellainen oppi, joka oli ja on juutalaisille pa-

hennus ja kreikkalaisille hullutus, ei ainoastaan ympärileikatuille juutalaisille eikä kastamattomille pakanoille, vaan monille tuhansille ja taas tuhansille keskellä kristikuntaa. —

"Tämä tapahtuu ensiksi pyhässä kasteessa. Meillä on tästä hänen oma käskynsä: meidät on kastettava Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Ja tämän käskyn oheen on liitetty seuraava lupaus: 'Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu'. Mutta, väittänet, kastehan on pelkkää vettä! Niin, vettä se tosin on, mutta ei pelkkää vettä, vaan sen mukana on Jumalan sana. Samoin kun menet sielunpaimenesi luo, jolle tämä tehtävä on erikoisesti uskottu, tai jonkun muun kristityn puheille," — Luther ei tässä tee mitään erotusta, mistä edempänä saamme kuulla vielä yksityiskohtaisemmin. — "ja pyydät saada häneltä lohdutusta ja synneistä päästön, ja hän lausuu sinulle: Jumalan puolesta minä julistan sinulle Kristuksen kautta kaikki syntisi anteeksi, silloin saat olla vakuuttunut siitä, että syntisi ovat tuon ulkonaisen sanan kautta todella ja varmasti anteeksi annetut, sillä kaste ja sana eivät voi sinua pettää.

"Näin ei ole saarnattu paavikunnassa, eikä sitä vielä tänäkään päivänä paavilainen saarnaaja ymmärrä. Kiittäkää siis Jumalaa tästä armosta ja oppikaa, että Jumala tahtoo antaa synnit anteeksi. Mutta miten? Ainoastaan sen mukaisesti kuin tässä sanotaan, että hän on sellaisen vallan antanut ihmisille. Kristus sen itse pani alulle ja sitten hän käski sitä voimassa pidettäväksi seurakunnassa jatkuvasti maailman loppuun asti: hänen nimeensä saarnataan parannusta ja syntien anteeksiantamusta.

"Oppikoon siis jokainen etsimään syntien anteeksiantamusta ihmisiltä eikä mistään muualta. Ainoastaan siten se on löydettävissä, sillä näin kuuluu Herramme Kristuksen käsky: 'Totisesti minä sanon teille: kaikki, minkä te päästätte maan päällä, on oleva päästetty taivaassa' (Matt. 18:18). Ja samoin: 'Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut' (Joh. 20:23). Jumala ei voi sietää, että jokainen ryhtyy rakentamaan omia tikapuita eli portaita taivaaseen: hän yksin tahtoo olla rakentaja.

"Jos siis tahdot saada syntisi anteeksi, niin kastata heti itsesi, ellet ole jo ennen kastettu. Tai jos olet kastettu, niin muista sitä lupasta, jonka Herra silloin sinulle antoi, äläkä ole epäuskoinen. Mene myös sopimaan lähimmäisesi kanssa ja pyydä sitten synneistä päästöä. Ja kuullessasi itsellesi julistettavan syntien anteeksiantamuksen Jeesuk-

sen nimeen, niin usko se, ja sinä todella sen saat. Käy sitten myös pyhällä ehtoollisella nauttimassa Kristuksen ruumista ja verta, tullaksesi vakuuttuneeksi siitä, että tämä kallis aarre kuuluu sinullekin, on sinun omasi, ja että sinä saat siitä nauttia siunausta. "Emme siis saa ylenkatsoa kastetta, synneistä päästää, saarnaa ja Herran ehtoollista, vaan meidän tulee niistä etsiä ja ammentaa syntien anteeksiantamusta. Sitä varten Jumala on näet kutsunut ja asettanut seurakunnanpaimenesi, isän ja äidin ja kristityn lähimmäisesi ja antanut sanansa heidän suuhunsa, että etsisit heiltä lohdutusta ja syntien anteeksiantamusta. Vaikka sen lausuvat ihmiset, niin ei se ole heidän puhettaan, vaan Jumalan sanaa. Siihen on siis lujasti luotettava, halveksimatta sitä..."

"Sen tähden kasteenuusijat ja muut lahkot ovat kadottaneetkin sekä syntien anteeksiantamuksen että kasteen, ehtoollisen, kristillisen seurakunnan ja kaikki kristilliset teot, kun he hylkäävät sanan, jonka he kuulevat kanssaihmisiltään, eivätkä pidä sitä paremmassa arvossa kuin lehmän ammumista. Ja vaikkapa Jumala puhuisi lehmän taikka muun eläimen suulla, niin kuin hän kerran puhui aasin suulla, ei olisi kuitenkaan hänen sanaansa ylenkatsottava, vaan pidettävä todelliseksi. Kuinka voidaankaan sitä ylenkatsoa silloin, kun ihmiset sitä puhuvat Jumalan käskyn ja sääntömyksen mukaan? Vaikka sinä kuuletkin ihmisäänen, niin kuulemasi sana ei kuitenkaan ole ihmisten, vaan Jumalan sana, ja sen kautta saat varmasti syntisi anteeksi, kun vain sen uskolla omistat."

Edelleen *Luther* kirjoittaa Evankeliumipostillassaan (WA 11, 96) aiheenaan sanat: "Niin kuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minäkin teidät. Ottakaa Pyhä Henki. Joiden synnit te anteeksi annatte jne.": "Kristus tahtoo sanoa: Kun te sanotte sanan syntiselle, sen pitää olla sanottu taivaassa ja olla yhtä pätevä kuin jos Jumala taivaassa itse puhuisi; hän on näet teidän suussanne, siksi se merkitseeikin aivan samaa kuin jos hän itse sanoisi sen. Mutta nyt on totta, että jos Kristus sanoo sanan, hän, joka on synnin ja helvetin Herra, ja sanoo sinulle: Sinun syntisi ovat poissa, niin niiden täytyy poistua, eikä sille mahda mitään. Toisaalta taas, jos hän sanoo: Sinun syntejäsi ei anneta sinulle anteeksi, niin ne jäävät anteeksi antamatta, niin ettet sinä eikä mikään enkeli, pyhä eikä luotu voi antaa syntiä anteeksi, ei vaikka kiduttaisit itsesi kuoliaaksi. Juuri tällainen valta on jokaisella kristityllä... Ja tämä voima meillä on hänen ylösnousemuksensa ja

taivaaseenastumuksensa nojalla." — Jos Kristus ei olisi noussut kuolleista, emme me voisi myöskään päästää synneistä. Mihin me näet sen perustaisimme? Vasta sen jälkeen kuin Isä Jumala oli tunnustanut Kristuksen sovitus- ja lunastusteon ja herättämällä Kristuksen kuolleista päästänyt hänet ja siten myös kaikki ihmiset synneistään, voimme me ihmiset sanoa toinen toisellemme: "Ole lohdullisella mielin, kaikki syntisi ovat sinulle anteeksi annetut, kaikki syntisi ovat pyyhityt pois! Ole lohdullisella mielin, usko vain se!" Se perustuu juuri siihen, että Isä Jumala on kirkastanut Kristuksen, meidän sijaisemme, ja näin kuuluttanut taivaan ja maan kuullen: "Te ihmiset olette lunastetut, te olette sovitetut! Teidän syntinne ovat teille anteeksi annetut!"

"Tässä on kuitenkin meneteltävä taitavasti, niin ettei tehdä niin kuin paavi, sillä he ovat kääntäneet asiat niin, että *heillä* muka on sellainen valta, että kaiken sen täytyy tapahtua, mitä ja kuinka he sanovat, *siitä* syystä, *että he sen sanovat*. Ei, sitä valtaa ei sinulla ole, se on vain jumalallisella majesteetilla. He siis väittävät, että kun paavi sanoo sanan ja lausuu: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut, silloin ne ovat tiessään, vaikka et vielä olisi katunutkaan etkä uskonut. Tällä he tarkoittavat, että heidän vallassaan on antaa taivas tai ottaa se pois, avata tai sulkea se, päästää taivaaseen tai syöstä helvettiin; kuitenkin asiat eivät ole edes sinne päinkään. Siitähän näet pakosta seuraisi, että meidän autuutemme perustuisi ihmistekoihin, -voimaan ja -valtaan."

Olen murheekseni, käydessäni ensi kertaa Saksassa maastamuutoni jälkeen, omin korvin kuullut erään suurta arvonantoa nauttivan, uskovaisen saarnaajan sanovan: "Niin, maallikkokin voi lausua sinulle monta lohduttavaa totuutta, mutta synneistä hän ei voi sinua päästää. Se on erioikeus, jonka Jumala on antanut kirkon juhlallisesti virkaanvihkimille ja asettamille palvelijoilleen." Mitä tuollaisen miehen on täytynyt ajatella synneistäpäästöstä puhuessaan? Hänellä on välttämättä täytynyt olla paavilainen käsitys siitä. Siitä on muuten jo neljättä kymmentä vuotta. Ottelin silloin lujasti hänen kanssaan asiasta, mutta hän ei ottanut ojentuakseen.

Mutta kauheaa, vallan kauheaa on sanoa: "Niin, jos seurakunnanpaimen sen sanoo, silloin ovat syntisi sinulle anteeksi annetut; mutta jos maallikko sen sanoo, silloin ne eivät ole anteeksi annetut." Juuri niinhän paavi sanoo!

Siitä ei suinkaan ole kysymys, että seurakunnanpaimenella olisi jokin salaperäinen voima ottaa syntejä pois, vaan siitä on kysymys, että Kristus jo on ottanut synnit pois ja että nyt jokaisen on sanottava se toinen toiselleen, aivan erikoisesti myös saarnaajien, ei siksi, että heillä olisi jokin erityinen voima, vaan koska sellainen on Jumalan järjestys: saarnaajan on hoidettava armonvälineitä, sanaa ja sakramentteja. Mutta hätätilassa käy ilmi, että maallikkokin voi sen tehdä, aivan yhtä hyvin kuin prelaatti tai piispa. Tästä voittekin huomata, että meidän oppimme synneistäpäästöstä on aivan vastakkainen paavilaisten opille. Siinä ei ole jälkeäkään paavilaisuudesta. Paavi kiroaa ja tuomitsee meidän oppimme. Väittäähän. hän, ettei ylipäänsäkään kukaan ihminen voi olla varma autuudestaan tai siitä, että hän on vanhurskautettu. Bellarmin, jota on sanottu paavilaisten suurimmaksi jumaluusoppineeksi, kirjoittaa (*De justificatione* c. 3): "Melkein kaikki jumaluusoppineet ovat yksimielisiä opettaessaan, ettei ihmisillä tässä elämässä voi olla varmuutta vanhurskautuksestaan, lukuun ottamatta sellaisia, jotka Jumala on katsonut arvollisiksi siihen, että hän on erityisen ilmoituksen kautta sen heille ilmaissut." Hän tahtoo sanoa: "Tahdon antaa sinulle Raamatun. Etsi nyt siitä omaa nimeäsi ja katso, annetaanko siinä sinulle erityisesti vakuutus syntien anteeksiantamuksesta. Tosin on olemassa muutamia ihmisiä, kuten Pietari ja Paavali; sellaisille Jumala on sen yliluonnollisella tavalla ilmoittanut. Mutta sinä et voi olla varma vanhurskautuksestasi ja autuudestasi." Paavinkirkko nimittää itseään kaikkien kirkkojen äidiksi, ja kuitenkin se riistää kristityiltä kaiken lohdun, sanoen heille vasten kasvoja: "Ette voi olla varmat siitä, pelastutteko. Siksi teidän on odotettava kuolemaan asti, iankaikkisuuteen asti, silloin se käy ilmi." Hirvittävää, perkeleellistä julmuutta!

Luther jatkaa: "Sen tähden, koska se on vastoin koko pyhää Raamattua, ei asia voi olla niin, että sitominen ja päästäminen tapahtuu *sen tähden*, että *sinä* sidot tai päästät. Siksi on oikein ymmärrettävä nämä Kristuksen sanat: Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut jne., niin *ettei siinä perusteta sen valtaa, joka sanat lausuu, vaan niiden, jotka uskovat.*" — Minun antamani synneistäpäästö on pätevä siitä syystä, että usko tekee autuaaksi, ei siitä syystä, että minä sen annan. Vaikka olisin ylen pyhä mies, vaikka minussa ei olisi mitään vääryyttä, niin ettei minua voitaisi moittia mistään, vaikka minussa olisi kaikki pyhyys ja vaikka olisin arkkien-

keli, ei se kaikki vähäisimmältäkään osalta tekisi antamaani synneistä päästää päteväksi. Mutta kun sanon evankeliumin sanan, jota ilman kukaan ei voi autuutta saavuttaa, se on tehokas ja hyvä.

Nyt saatte vielä kuulla otteen Lutherin kirjasta Avaintenvallasta. Se on aivan verraton kirja. Ainakin minun täytyy sanoa, että vasta tästä kirjasta olen oppinut, mitä evankeliumi on. Olin luullut olevani siitä perillä, enkä kuitenkaan silloin vielä ollut. Tästä kirjasta pääsin selvytyteen asiasta. Jumalalle siitä ikuinen kiitos ja ylistys! Kristityksi tultuani jouduin pietistien pariin. Mutta sitten sain käsiini Lutherin kirjoja, ja silloin luin tämänkin.

Luther oli jo varhemmin kirjoittanut kirjan avaintenvallasta. Mutta kun hän luki sen läpi, ei se häntä miellyttänyt ja hän hylkäsi sen ajatellen, että hänen on vielä kerran alettava alusta. Veit Dietrich sai kuulla asiasta ja kirjoitti hänelle pyytäen häneltä hartaasti, että hän sentään lähettäisi hänelle tämän kirjan. Hän saikin sen, kuitenkin sillä ehdolla, ettei hän milloinkaan painattaisi sitä eikä näyttäisi sitä kenellekään, sillä kirja ei Lutherin mielestä ollut sellainen kuin hän olisi suonut. Hänen tarkoituksensa oli kirjoittaa uusi. Viime vuosikaudella se on kuitenkin painettu. Minullakin se on. Se on aivan verraton, mutta viimeinen kirja avaintenvallasta ylittää vielä senkin.

Siinä sanotaan (WA 30:11, 496): "Sen tähden sinun on ajateltava, etteivät avaimet eli syntien anteeksiantamus perustu meidän katumukseemme tai kelvollisuuteemme, niin kuin he asioita väännellen opettavat; sillä se on aivan pelagiolaista, turkkilaista, pakanallista, juutalaista, kasteenuusijalaista, kiihkohenkistä ja lopunajankristillistä." — Siinäpä sieviä predikaatteja! Ja niin onkin: niin pian kuin asiani perustuvat omaan katumukseeni, en lainkaan tarvitse Herraa Kristusta. Katumus kyllä on tarpeellinen, muttei niin, että minä sillä ansaitsisin syntien anteeksiantamuksen, Jos näet olen ylpeä, farisealainen ihminen, mitä minä silloin välitän syntien anteeksiantamuksesta? Silloin on minun laitani niin kuin ihmisen, joka on syönyt ja juonut itsensä kylläiseksi; jos hänen eteensä pannaan ihania ruokia ja juomia, hän sanoo vain: Hm, hm! Sellaisia ovat useimmat niin sanotut kristityt. He ovat syöneet itsensä ratki kylläisiksi, ja kun heille tarjotaan tätä kallista sielunruokaa, he sanovat: Ei kiitos! Katumusta, katumusta siis tarvitaan. Älköön ymmärrettäkö väärin kelpo Lutheriamme! Moisille lihallisesti suruttomille ihmisille hän ei ole milloinkaan julistanut evankeliumin lohdutusta, heitä hän ei ole lohduttanut.

Mutta jos joku oli katumuksen vallassa, niin että hän ikävöi syntien anteeksiantamusta, silloin hän sanoi: Kas siinä, ota vastaan, niin sinulla se on!

” — vaan päinvastoin, että meidän katumuksemme, tekomme, sydämemme ja kaiken mitä me olemme, on rakennuttava avaimille, ja meidän on pantava täysi luottamuksemme siihen, aivan kuin Jumalan sanaan, eikä suin surminkaan epäiltävä sitä, minkä avaimet sinulle sanovat ja antavat. Olkoon se niin varmaa, kuin Jumala itse puhuisi, niin kuin hän varmasti itse puhuukin, sillä se on hänen käskynsä ja sanansa eikä ihmisen sana tai käsky.” — Hän tahtoo sanoa: Et saa ajatella: Niin, mutta kuinka sitten on katumukseni laita? Onko se riittävä? Ei, niin et saa ajatella. Jos ihminen perustaa siihen toivonsa, se on pelkälle hiekalle rakentamista. Päinvastoin sinun on ajateltava: Jumalan kiitos! Olenhan nyt saanut synneistä päästön, siksi on nyt minun katumuksenikin hyvä! Synneistä päästöä ei ole perustettava katumukselle, vaan katumus on perustettava synneistä päästölle. Niin on oikein! —

"Mutta jos epäilet, silloin syytät Jumalaa valheesta, käännät nurin hänen järjestyksensä ja perustat hänen avaimensa omalle katumuksellesi ja kelvollisuudellesi. Kaduttava sinun on, se on totta, mutta jos sen kautta tahdot saada varmuuden anteeksiantamuksesta ja vahvistaa avainten aikaansaannoksen, se on uskon hylkäämistä ja Kristuksen kieltämistä. Hän ei tahdo lahjoittaa syntien anteeksiantamusta sinun tähtesi, vaan itsensä tähden, puhtaasta armosta." — Kristus on sanonut: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut. Jos hän niin on sanonut, usko se. Jos taas et usko, sanot itse Kristusta valhettelijaksi. Vaikka me saarnaajat silloin kymmenesti julistaisimme syntien anteeksiantamuksen sellaiselle ihmiselle, se ei häntä lainkaan auta. Me emme juuri voi nähdä ihmisten sydämeen, mutta se ei ole tarpeenkaan; meidän on vain katsottava sitä, mitä hyvä Jumala sanassaan sanoo. Se kertoo meille, että Jumala on päästänyt koko maailman synneistä. Niin on varmaa, että kaikkien synnit ovat anteeksi annetut.

Nyt ehkä moni sanonee: "Niinkö? Ovatko silloin senkin synnit anteeksi annetut, joka on jumalaton konna ja joka kenties on hankkeissa tänä iltana suorittaa murron varastaakseen ja ryöstääkseen?" Aivan niin, mutta mistä johtuu, ettei tämä synneistä päästö lainkaan hyödytä häntä? Hän ei ota anteeksiantamusta vastaan, hän ei usko

synneistäpäästöön. Jos hän näet uskoisi Pyhää Henkeä, silloin hän herkeäisi varastamasta. Mutta jos edelleen kysytte: Onko sitten oikein päästää synneistä mokomaa roistoa?, on siihen vastattava: Se onkin väärin, jos tunnen hänet sellaiseksi, koska silloin tiedän, ettei hän ota anteeksiantamusta vastaan. Jos sen tiedän, teen suuren ja pahan synnin, jos suoritan hänelle tämän pyhän toimituksen, jos heitän helmiä sikojen eteen. Mutta synneistäpäästö. on pätevä ja sellaiseksi se jää. Ja vaikka Juudas olisi saanut synneistäpäästön, olisivat hänen syntinsä hyvän Jumalan edessä tulleet anteeksi annetuiksi, mutta sellainen ei ota sitä vastaan. Jos minun on saatava tämä aarre, kuuluu siihen kaksi asiaa: toinen, joka antaa sen ja toinen, joka sen ottaa vastaan. Mutta tuollainen ihminen ei ota sitä vastaan, vaikka hän ehkä niin kuvittelisikin ja suullaan sanoisi vastaanottavansa sen. Hänen sydämensä sanoo: Tahdon kuitenkin mieluummin palvella perkelettä ja jatkaa syntistä elämäni. Mutta suruttomaksi tämä oppi ei tee, päinvastoin se siirtää ihmisen pois perkeleen valtakunnasta perin pohjin ja juuria myöten, ei sillä tavoin kuin moralistit, jotka vain sivuavat ihmisen valkoiseksi hänen mustuutensa peittyessä pinnan alle.

"Kristus sanoo: Minkä te sidotte maan päällä jne. Huomaa tarkoin, että hän on aivan varmasti sanonut, että se on oleva sidottua ja päästettyä, minkä *me maan päällä* sidomme ja päästämme; *tässä ei ole mitään väärää avainta*. Hän ei sano: Minkä minä taivaassa sidon ja päästän, se teidän on maan päälläkin sidottava ja päästettävä, niin kuin ne lavertelevat, jotka opettavat vääristä avaimista. Milloin me saisimme tietoomme, minkä Jumala taivaassa sitoo tai päästää? Ei milloinkaan, ja näin avaimet olisivat aivan turhat ja hyödyttömät." — Näin nimittäin paavilaiset selittävät julkeissa harhaopeissaan. Jos joku sanoo heille: "Mitä sitten hyödyttää tämä synneistäpäästö, jos asianomainen on lurjus? Päästättäkö hänetkin synneistä?", he vastaavat: "Päästämme, mutta hänen kohdallaan avain on väärä avain. Silloin me emme ole saaneet oikeata avainta; se ei kuulu tähän eikä sovi avaimenreikään." Mutta meidän avaimemme ei milloinkaan ole väärä; se näet sanoo vain sen, mitä Jumala on sanonut. Ihminen sen sijaan on väärä. Jos hän edelleen pysyy katumattomana, ei päästön avain hyödytä häntä ollenkaan, vaan ainoastaan tekee hänen tuomi-
onsa kaksinkertaiseksi. —

"Hän ei myöskään sano: Teidän on tiedettävä, mitä minä taivaassa sidon ja päästän; kukapa tahtoi tai voisi sen tietää? Vaan hän sanoo: Jos te sidotte ja päästätte maan päällä, tahdon minäkin sen mukaan sitoa ja päästää taivaassa; jos suoritatte avainten työtä, tahdon minäkin sitä tehdä; vieläpä, kun te sen teette, pitää sen *olla tehty*, eikä muuta tarvita, kuin että minä teen teidän mukanne. Minkä te sidotte ja päästätte, sanon, sitä en tahdo sitoa enkä päästää, vaan sen on oltava sidottua tai päästettyä ilman minun sitomistani tai päästämistäni. Yhtä ja samaa työtä pitää minun ja teidän työnne olla, ei kahta eri työtä; kun *te* teette työnne, silloin *minun* työni on jo tapahtunut; kun te sidotte ja päästätte, silloin minä olen jo sitonut ja päästänyt. Hän velvoittaa itsensä ja sitoutuu meidän työhömmе, vieläpä hän käskее meitä tekemään omaa työtään; miksi siis meidän pitäisi tehdä asiat epävarmoiksi tai kääntää ne päinvastaisiksi väittäen, että hänen muka täytyy ennalta sitoa ja päästää taivaassa? Aivan kuin hänen sitomisensa ja päästämisensä olisi jotakin muuta kuin meidän sitomisemme ja päästämisemme maan päällä, tai kuin hänellä olisi toinen avain ylhäällä taivaassa kuin tämä, joka on maan päällä, vaikka hän kuitenkin niin päivänselvästi sanoo, että on kysymys taivaan avaimista eikä maallisista avaimista." — Taivaan avain on meillä täällä maan päällä.

"Mutta moiset ajatukset kahdenlaisista avaimista johtuvat siitä, ettei pidetä Jumalan sanaa Jumalan sanana, vaan koska se puhutaan ihmisten välityksellä, sitä pidetään ikään kuin ihmissanoina ajatellen, että Jumala on tuolla korkealla ylhäällä ja kaukana, kaukana sellaisesta sanasta, joka on maan päällä, töllistellään sen tähden taivaalle päin ja seipitellään toinenkin avain... Älä anna tässä itseäsi eksyttää farisealaisen lavertelun, jonka muutamat antavat pettää itsensä, nimittäin kuinka synnin voisi antaa anteeksi ihminen, joka kuitenkin ei voi antaa armoa eikä Pyhää Henkeä. Pitäydy sinä Kristuksen sanoihin ja ole varma siitä, ettei Jumala tunne mitään muuta tapaa antaa syntiä anteeksi kuin suullisen sanan kautta, josta hän on antanut ihmisille käskyn. Jos et etsi anteeksiantamusta sanasta, saat turhaan tähyillä taivaalle saadaksesi armon tai, niin kuin he sanovat, sisäisen anteeksiantamuksen." — Kiihkohenget väittävät, että kaikkein tärkeintä on sisäinen anteeksiantamus. Mutta he eivät milloinkaan tiedä, onko todella kysymys Pyhän Hengen sisäisestä anteeksiantamuksesta vai heidän omasta kiihkohengestänsä.

"Mutta jos sanot niin kuin lahkohenget ja samoin viisastelijat väittävät: Kuulevathan monet sitomisen ja päästön avaimet, mutta se ei vaikuta heissä kääntymystä, vaan he jäävät sitomatta ja päästämättä; siksi täytyy olla kysymys jostakin muusta kuin sanasta ja avaimista: *Hengen, Hengen, Hengen se on tehtävä*. Mutta luuletko, että se ei ole sidottu, joka ei usko sitoma-avainta. Aikanaan hän on kyllä kokeva, ettei sitominen hänen epäuskonsa tähden ole ollut turha tai väärä. *Samoin myös sekin, joka ei usko, että hän on vapaa ja hänen syntinsä anteeksi annettu, on ajan mittaan hyvinkin kokeva, kuinka aivan varmasti hänen syntinsä nyt ovat olleet hänelle anteeksi annetut, vaikka hän ei ole tahtonut sitä uskoa*. Pyhä Paavali sanoo, ettei meidän epäuskomme ole Jumalan uskollisuutta tyhjäksi tekevä (Room. 3:3). Niin emme mekään nyt puhu siitä, kuka avaimet uskoo, kuka ei. Me tiedämme varsin hyvin, että vain harvat uskovat; mutta me puhumme siitä, mitä avaimet saavat aikaan ja antavat." — Moni ihminen on kerran ihmettelevä, kun hyvä Jumala luettelee hänelle kaikki ne sunnuntait, joina hän on tahtonut päästää hänet synneistään, mutta hän ei ole sitä uskonut, vaan on tehnyt Jumalan valhettelijaksi. Kuinka usein hän onkaan seissyt taivaan portilla, mutta ei ole tahtonut käydä siitä sisään. —

"Se joka ei sitä ota vastaan, jää tosin vaille kaikkea; mutta avain ei silti erehdy. Monet eivät usko evankeliumiin, muttei evankeliumi silti erehdy eikä valehtelee. Jos joku kuningas antaa sinulle linnan, etkä sinä ota sitä vastaan, ei kuningas silti ole valehdellut tai erehtynyt, vaan sinä olet itse pettänyt itsesi ja syy on sinun, sillä kuningas on sen varmasti antanut." — Tämä teidän on sovellettava synneistäpäästöön.

Siinä Jumala antaa kaikille anteeksiantamuksen. Syntisi on sinulle todella anteeksi annettu, vaikka et sitä uskoisikaan, vaan vääntelehtisit epäuskossa ajatellen: Mitäpä kurja ihminen voi minulle anteeksi antaa? Voi sinua, ihmisparkaa! Eihän hän sinulle syntejäsi anna anteeksi, vaan Jumala itse, Saarnaaja voi itse olla helvetin lapsi, mutta hänen sinulle julistamansa synneistäpäästön kautta annetaan sinulle kuitenkin syntisi anteeksi. Minkä tähden? Koska hän tekee sen Jumalan nimessä ja Jumalan toimeksiannosta. Niinhän on usein joku Kuningas saattanut lähettää jumalattoman palvelijan, mutta ne käskyt, jotka hän on välittänyt alamaisille, ovat kuitenkin olleet aivan yhtä päteviä, kuin jos kuningas itse olisi omalla suullaan ne antanut. —

"Sillä se on Jumalan käsky ja sana, jonka hän sanoo ja tuo toinen kuulee, ja he ovat *kumpikin* sielunsa autuuden menettämisen uhalla vel-

volliset uskomaan sen aivan yhtä varmasti ja lujasti kuin kaikki muut uskonkohdat." — Saarnaajakin on todella velvollinen uskomaan, että kaikki synnit annetaan anteeksi, kun hän julistaa synneistä päästön. Jos hän ei niin tee, hän on kurja ja jumalaton ilkiö, joka rohkenee avata suunsa samalla sydämessään ajatellen: Tämä on vain näytelmää yksinkertaista kansaa varten.

19. iltaluento

(Helmikuun 20. p:nä 1885.)

Niiden monien opillisten eroavaisuuksien joukossa, joita viime vuosisadan alkupuolella ilmeni niin sanottujen pietistien ja puhdasoppisten välillä, kuului seuraava kaikkein tärkeimpiin: pietistit, jotka tunnetaan Spenerin, August Hermann Francken ja Johann Jakob Rambachin oppilaina — eivät he kuitenkaan heidän aivan uskollisia oppilaitaan ole — opettivat seuraavasti: ne, jotka eivät voi tarkoin ilmoittaa päivää ja hetkeä, jolloin heidän kääntymyksensä ja armoituksensa on tapahtunut, eivät varmasti ole tosi kristittyjä, eivät-kä he itse eivätkä muutkaan saa sellaisina heitä pitää. Puhdasoppiset taas kiistivät sen. Nyt on kyllä totta, että kääntymys ei tapahdu päivän eikä hetken kuluessa, vaan silmänräpäyksessä. Sillä kääntymys ei pyhän Raamatun mukaan ole mitään muuta kuin herättämys hengellisestä kuolemasta hengelliseen elämään, ei mitään muuta kuin kääntyminen lavealta tieltä, joka vie alas, kaidalle tielle, joka vie ylös, eikä muuta kuin siirtäminen perkeleen valtakunnasta Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan valtakuntaan. Mutta niin kuin ei ole olemassa mitään tilaa kuoleman ja elämän väliltä, niin kuin ei ole olemassa mitään keskitietä ylös johtavan kaidan tien ja alas vievän lavean tien väliltä ja niin kuin ei ole olemassa mitään valtakuntaa saatanan valtakunnan ja Kristuksen valtakunnan väliltä, samoin on jokainen ihminen joko hengellisesti kuollut tai hengellisesti elävä, joko hän kulkee kaitaa tai laveata tietä, joko hän kuuluu Jeesuksen Kristuksen tai perkeleen valtakuntaan. Ihminen on siis joko kääntynyt tai kääntymätön. Ei ole olemassa mitään siltä väliltä.

Pyhä Raamattu esittää tosin meille monia ihmisiä, jotka todella voivat ilmoittaa sen ajan, päivän ja hetken, jolloin he kääntyivät Jumalan puoleen ja saivat armon. Muistutan teidän mielinne vain muutamia esimerkkejä. Jo ensimmäiset ihmiset ovat olemassaolonsa ensimmäisenä päivänä, joka samalla oli heidän lankeemuksensa päivä, kohta jälleen kääntyneet ja nousseet lankeemuksestaan, ja he saivat armon, vanhurskauden, elämän ja autuuden sen kautta, että heille julistettiin ja luvattiin vaimon siemen, joka oli murskaava käärmeen päähän. Daavidistakin me tiedämme, että sen jälkeen kuin hän syvän lankeemuksensa jälkeen oli viettänyt kokonaisen vuoden lihallisessa suruttomuudessa, profeetta Naatan tulee hänen luoksensa, nuhtelee häntä hänen hirvittävästä synnistään — ja hän peljästy, tunnustaa syntinsä, ja heti kohta profeetta Naatan sanoo hänelle: "Niin on myös Herra antanut sinun syntisi anteeksi. Sinä et kuole." Siinä silmänräpäyksessä tapahtui hänen kääntymyksensä, jonka johdosta hän 32. psalmissa ylistää ja kiittää Jumalaa siitä, että hänen syntinsä olivat hänelle anteeksi annetut. Kristittyjen vainooja Saulus sai kokea suuren armon siinä, että Herra itse ilmestyi hänelle. Hän huudahti hänelle kauheat sanat: "Saul, Saul, miksi vainoat minua?" Silloin Saulus lyyhistyy kokoon ja sanoo: "Herra, kuka sinä olet?" Herra sanoo: "Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat. Työläs on sinun potkia tutkainta vastaan." Silloin Saulus makaa murskattuna Herran edessä. Silloin hänestä tulee Jumalan lapsi, valittu ase. Kahden tai kolmen päivän päästä hän näet nousee ja julistaa ristiinnaulittua täynnä Henkeä ja voimaa. Myös noista kolmesta tuhannesta ensimmäisen helluntaisaarnan kuulijasta saamme kuulla, että kun apostoli oli syyttänyt heitä siitä, että he olivat murhanneet Kristuksen, he saivat piston sydämeensä. Mutta niin pian kuin heille sanottiin: "Uskokaa Herraan Jeesukseen", he ottivat sen vastaan Pyhän Hengen voimassa. Edelleen saamme lukea Filippin vanginvartijasta, että hän kääntyi vielä samana yönä, jona hän niin julmasti oli pahoinpidelty kahta Herran opetuslasta, nimittäin Paavalia ja Siilasta, heittänyt heidät sisimpään vankihuoneeseen ja kahlinnut heidän jalkansa, vieläpä joka maanjäristyksen kuultuaan oli syöksemäisillään miekan rintaansa tehdäkseen itsemurhan. Sillä hänen tekemäänsä kysymykseen: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" hän ei ainoastaan saanut apostolilta vastausta: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen,

niin sinä pelastut, sinä ja sinun perhekuntasi", vaan hän tuli myös todella silloin uskoon.

Kaikki nämä tässä mainitut saattoivat sanoa: Niin, sinä päivänä ja hetkenä minä tulin kääntymykseen, silloin pääsin kuolemasta elämään, pimeydestä valkeuteen, Jumalan vihan alta armoon. — Mutta varsin monista ei Raamattu kerro mitään sellaista. Kirkkohistoria opettaa, etteivät niiden 1800 vuoden aikana, joina kristillinen kirkko on ollut olemassa, miljoonat ja taas miljoonat ole voineet ilmoittaa päivää eivätkä hetkeä, jolloin he ovat kääntyneet, ja kuitenkin he ovat hyvin tienneet ja voineet osoittaa, että he ovat tulleet uusiksi ihmisiksi ja että he Pyhän Hengen kautta ovat päässeet elävään uskoon Kristukseen sekä armoon, vanhurskauteen ja iankaikkisen elämän toivoon.

Mistä nyt sitten johtunee, että pietistit, joiden tarkoitus oli sydämeellisen hyvä, kuitenkin johtuivat tähän oppiin: Se joka ei ole saanut selville, minä päivänä ja minä määrättynä hetkenä hän on kääntynyt, ei voi olla kristitty? Syy on siinä, että heidän mielestään oli välttämätöntä kerran äkkiä kokea taivaallista riemua, jolloin ääni ihmisen sisimmässä sanoo: Sinä olet saanut armon Jumalan edessä, olet nyt hänen lapsensa! Silloinhan heidän oli pakko myös väittää: Jos kerran kääntymys Jumalan puoleen tapahtuu tähän tapaan, silloin ihmisen täytyy myös voida sanoa: Sinä ja sinä päivänä, määrättynä hetkenä tapahtui minun kääntymykseni, silloin minusta tuli uusi ihminen, silloin annettiin minulle syntini anteeksi ja silloin puettiin minun päälleni Jeesuksen Kristuksen vanhurskauden vaate. Mutta se on suuri, kohtalokas ja vaarallinen erehdys. Osalta olemme sen jo nähneet. Tänään tulemme nyt siihen osaan, joka käsittelee erityisesti tätä asiaa, nimittäin yhdeksännen väitteemme jälkiosa, jossa sanotaan, ettei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos lain satuttamia ja kauhistamia syntisiä, sen sijaan, että heitä ohjattaisiin sanaan ja sakramentteihin, neuvotaan rukoilemalla ja kilvoittelemalla itse ponnistelemaan armontilaan, nimittäin rukoilemaan ja kilvoittelemaan, *kunnes he tuntevat* Jumalan heitä armahtaneen.

Samanlainen on myös metodistiemme menetelmä. Mutta ennen kuin puutumme siihen, meidän täytyy torjua eräs väärinkäsitys, joka voi liittyä siihen oppiin, ettei ihminen saa perustaa autuuttansa ja armontilaansa lainkaan tunteeseensa. Tätäkin oppia väärinkäyttävät näet monet hirveästi. On olemassa ihmisiä, jotka pitävät itseään kel-

po kristittyinä, mutta ovat kuitenkin hengellisesti kuolleita. He eivät ole koskaan kokeneet oikeata tuskaa syntiensä tähden, kauhu niiden tähden ei ole koskaan täyttänyt heitä, he eivät ole koskaan kauhistuneet helvettiä, jonka he kuitenkin ovat ansainneet, he eivät ole milloinkaan langenneet polvilleen eivätkä milloinkaan kuumiin kyynelin valittaneet Jumalalle sitä, että ovat kauheita, kirottuja syntisiä, ja vielä vähemmän he ovat vuodattaneet suloisia riemun kyyneleitä ylistäen Jumalaa siitä, että hän on heitä armahtanut. He lukevat Jumalan sanaa ja kuuntelevatkin sitä, mutta he eivät koe sen yhteydessä mitään. He käyvät kirkossa, ottavat vastaan synneistäpäästön, mutta se ei virvoita heitä, he käyvät pyhällä ehtoollisella, mutta jäävät jääkylmiksi eivätkä tunne mitään. Mutta jos he ylipäänsä tuntevat rauhattomuutta sen tähden, että heidän pelastuksensa ja autuutensa on heille niin yhdentekevää ja ettei Jumalan sana heille maistu miltään, silloin he yrittävät rauhoittaa mieltään ja ajattelevat näin: "Opetetaanhan luterilaisessa kirkossa, ettei tunteisiin ole perustamista. Ei siis haittaa, vaikka en tunnekaan mitään. Voinhan silti olla kunnan kristitty, sillä uskonhan minä."

Se on kuitenkin suurta ja kauheaa itsepetosta! Sillä, joka on moisessa tilassa, ei ole muuta kuin kuollut järkiusko, hänellä on vain valeusko tai — karkeata sanaa käyttääksemme — suun usko. Hän kyllä suullansa sanoo: "Minä uskon", mutta hänen sydämensä ei siitä tiedä mitään. Ei, Jumala kehottaa meitä: *"Maistakaa ja katsokaa, kuinka Herra on hyvä!"* Älköön vain se, joka ei ole milloinkaan maistanut, kuinka hyvä Herra on, luulko olevansa tosi uskossa! Apostoli Paavali sanoo: "Henki itse todistaa meidän henkemme kanssa, että me olemme Jumalan lapsia" (Room. 8:16). Kuinka Pyhä Henki voisi todistaa yhdessä meidän henkemme kanssa meidän sitä tuntematta? Täytyyhän todistajan puhua niin äänekkäästi, että tuomari voi saada hänen puheestaan selvää. Samoin on tässäkin laita. Jumalan sanan mukaan Henki itse antaa meille todistuksen siitä, että me olemme Jumalan lapsia, ja se, joka ei koskaan ole tuntenut jälkeäkään tästä todistuksesta, on vielä hengellisesti kuollut. Hänellä ei vielä ole mitään todistusta puolestaan puhumassa, ja hän tekee aivan väärin pitäessään siitä huolimatta itseään hyvänä kristittyinä.

Edelleen apostoli Paavali sanoo: "Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta" (Room. 5:1). Objektiivinen

rauha on olemassa jo ennen meidän vanhurskautustamme. Tämän rauhan on Jeesus tehnyt verensä kautta. Tässä täytyy siis olla puhe sellaisesta rauhasta, joka tunnetaan, tajutaan ja koetaan. Ja vielä apostoli Paavali kirjoittaa, että Jumalan valtakunta on vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä (Room. 14:17). Se joka on kokenut monenlaistakin, mutta kuitenkin maailmallista rauhaa ja lihallisia iloja, muttei hengellistä iloa, josta pyhä Paavali puhuu mainitsemassamme lauseessa, se on aivan varmasti kuollut.

Saman voimme nähdä myös pyhien esimerkeistä, joista Raamattu kertoo. Me näemme heidän jatkuvasti olevan tulvillaan Jumalan ylistystä sen johdosta, mitä hän heille on tehnyt. Se edellyttää sitä, että heidän sydämensä on tiennyt, että Herra on heitä kohtaan armollinen. Jos Daavid ei olisi siitä mitään tiennyt, olisiko hän silloin huudahtanut: "Kiitä Herraa, minun sieluni, äläkä unhota, mitä hyvää hän on sinulle tehnyt, hän, joka antaa kaikki sinun syntisi anteeksi ja parantaa kaikki sinun sairautesi!"" Varmaankaan ei, mutta hänellä oli lämmin tunne siitä. Ja jos viimein kysytte joltakulta ihmiseltä, jossa ovat kaikki elävän kristityn tuntomerkit: Oletko tosiaankin kokenut kaiken tuon, mistä puhut?, niin saat vastauksen: "Olen kyllä, minä olen sen kokenut. Olen kokenut Jumalan kauhuja, jotka tulevat sen syntisen osaksi, jonka Jumala tahtoo pelastaa. Mutta sitten olen myös kokenut Jumalan armon suloisuutta Jeesuksessa Kristuksessa. Ah, niin usein kuin ajattelen Vapahtajani rakkautta, sydämeni pakahtuu! Toisaalta taas, siitä huolimatta, että tiedän löytäneeni armon, yllättävät minut usein tuska ja kauhu, kun katson lakiin." Huomatkaa siis: kun me sanomme "Kukaan ei saa perustaa autuuttansa ja armontilaansa tunteeseensa, ei tarkoituksemme ole sillä sanoa: "Siis ei ihmisellä tarvitse olla mitään tunteita uskonasioissa; hän voi silti olla hyvä kristitty". Niin me emme suinkaan opeta. Kuulkaapa siitä eräs todistus Lutherilta. Luther ei varmasti ollut mikään tunneihminen, kaikkea muuta, kun sen sijaan esim. Melankhthon oli sitä mitä suurimmassa määrin. Hän tyytyi, jos tunsii jotakin, mutta Luther saattoi tuntea, mitä hän tahtoi, ja hän pitäytyi sanaan.

Sanojen ”ja koska te olette lapsia, on Jumala lähettänyt meidän sydämeemme Poikansa Hengen, joka huutaa: Abba! Isä!” johdosta *Luther*, joka aina koetti olla luottamatta tunteeseen, koska se on vaihtelevaa ja petollista, kirjoittaa kuitenkin Kirkkopostillassaan seuraavaa (WA 10:1, 370 seurr., suom. laitos, 1, s. 426 seurr.): "Tässä

jokainen huomioikoon ja tutkikoon, *tunteeko* myös Pyhän Hengen ja *havaitseeko* hänen äänensä itsessään." — Sanotaanhan tässä, että Henki *huutaa*: Abba! Isä! — "Sanoohan pyhä Paavali tässä, että kenen ikänä sydämessä hän on, siellä hän huutaa: 'Abba! Isä!', ja samoin hän sanoo: 'Te olette saaneet lapseuden Hengen, jossa me huudamme: Abba! Isä!' Tämä huutaminen tunnetaan erikoisesti silloin kun omatunto horjumatta ja epäilemättä on lujasti vakuuttunut ja aivan varma siitä, että synnit ovat hänelle anteeksi annetut ja että hän on Jumalan lapsi ja varma autuudestaan, ja kun hän saattaa iloisella sydämen varmuudella, kaikessa luottamuksessa sanoa Jumalaa Isäkseen ja Isänään häntä avuksi huutaa." — Siinä on meidän aikamme surkeus, että tuollainen usko on ylen harvinainen. Joko ihmiset ovat hengellisesti kuolleita ja arvelevat sen tähden aivan huolettomina pääsevänsä taivaaseen, tai he ovat tuskaisia ja epävarmoja. Kuinka monet kuolevatkaan ajatellen: "Kuinka sinun nyt käy? Pääsetkö taivaaseen vai etkö?" Se on hirveää uskoa, valeuskoa! Ei, uskon täytyy olla varma! — "Tästä pitää hänen olla varma — itsestään ja omasta elämästään alkoon olko niin varma; ja mieluummin kärsiköön kaikki kuolemat, jopa päälle päätteksi helvetinkin, ennen kuin sallii sen itseltänsä riistettävän tai rupeaa sitä epäilemään." — Tehän tiedätte, että Rooman kirkko kiistää tämän. Se ei ainoastaan väitä, ettei ihminen voi päästä varmuuteen, vaan vieläpä, ettei hänen *pidäkään* päästä varmuuteen. Heidän mielestään olisi jumalattomuutta ja julkeutta, jos ihminen, ilman että Jumala erityisellä, poikkeuksellisella tavalla on taivaasta hänelle ilmoittanut asian, sanoo: Minä tiedän ja olen varma siitä, että olen Jumalan armossa ja tulen autuaaksi. Se on vastakohdakseen käännettyä evankeliumia, niin kuin ei koko paavilaisuus ylipäänsäkään muuta ole kuin murheellinen evankeliumin kääntäminen laiksi, nimenomaan heidän kirkkolaieikseen.

"Olisihan se Kristuksen rikkaan teon ja kärsimyksen kohtalokasta solvaamista, elleimme uskoisi hänen tätä kaikkea meille runsain määrin ansainneen ja elleimme antaisi hänen suuren tekonsa ja kärsimyksensä itseämme yhtä voimakkaasti kehottaa ja vahvistaa luottamukseen kun synty ja ahdistus meitä siihen pelottavat ja tekevät arkamielisiksi." — Tässä kohden ihmiset sanovat: Tiedän kyllä hyvin Kristuksen lunastaneen koko maailman, mutta tästä on kysymys: Kuinka on minun laitani? Olenko minäkin lunastettu? Näin puhuu ihminen, joka ei tiedä mitään laista sen paremmin kuin evankeliumis-

takaan. Se näet, joka on oppinut tuntemaan evankeliumin, sanoo: "Koska Jumalan Poika on lunastanut koko maailman, olen minäkin lunastettu. Mutta jos olen lunastettu, tahtoo Jumala myös, että minä sen uskon. Hän ei pane mitään esteitä sille, hän ei varoita pietistien lailla: Älä vain usko liian varhain!" Liian varhain me emme voikaan uskoa, vaan kun evankeliumi meille saarnataan, on meidän se uskotava sielumme autuuden menettämisen uhalla. Meidän on se uskottava Jumalan epäsuosion ja vihan uhalla. Mutta jos ei pitäydytä sanaan, ei voida olla varmoja. Siinä horjutaan päivittäin ja hetkittäin. Milloin ajatellaan: "Olet kristitty", seuraavassa hetkessä taas: "Voi, kuinka oletkaan taas pettynyt! Ethän sinä mikään kristitty ole." —

Luther jatkaa: "Tässä saattaa kyllä syntyä kova taistelu, kun ihminen peloissansa tuntee, ettei ole Jumalan lapsi," — Luther ei väitä, että Pyhän Hengen todistus olisi aivan yksin Jumalan lapsen sydämessä, vaan sen ohessa syntyy vielä taistelu. — "ja kun hän jopa kuvittelee ja tuntee Jumalan vihaiseksi, ankaraksi tuomariksensa. Näin on käynyt Jobin ja monen muun. Mutta tässä taistelussa täytyy lapsellisen luottamuksen viimein päästä voitolle, vaikka vapisten ja huojuen, sillä muutoin kaikki on hukassa." — Luottamuksen täytyy olla olemassa, mutta kuitenkin, tuon luottamuksen käsillä ollessa, ihminen värisee ja vapisee. Voin väristä ja vapista, mutta kuitenkin olla varma. Voin kulkea pelottavan kuilun yli ja vapista ajatellessani, kuinka kävisi, jos suistuisin nyt tuonne syvyyteen. Mutta minulla on kummallakin puolellani kaide, josta pidän lujasti kiinni ja näin pääsen ylitse vakaasti ja varmasti. Siinä on kristityn ihmeellinen ristiriita: hän värisee ja vapisee, mutta on kuitenkin samalla varma.

"Kain kuullessaan tämän tekee ristinmerkin käsin ja jaloin, suuressa nöyryydessä sanon: Jumala varjelkoon minua tuollaisesta kauheasta harhaopista ja julkeudesta! Sopiiko minun, kurjan syntisen, olla niin ylpeä, että sanon olevani Jumalan lapsi? Ei, ei! Minä pysyn nöyränä ja tunnustan itseni kurjaksi syntiseksi —. Anna tuommoisten mennä menojaan ja varo itseäsi moisilta kristillisen uskon ja autuuden pahimmilta vihollisilta! Kyllä mekin varsin hyvin tiedämme olevamme kurjia syntisiä, mutta tässä ei auta ajatella, mitä me olemme ja mitä me teemme, vaan mitä Kristus meidän puolestamme on, mitä hän on tehnyt ja yhä tekee. Me emme puhu omasta luonnostamme, vaan Jumalan armosta, joka on, niin kuin 103. psalmi (j. 11.) sanoo, meitä niin paljon suurempi kuin taivas on maata korkeampi, ja niin

avara kuin idän ja lännen välimatka. Jos mielestäsi on suurta se, että olet Jumalan lapsi, niin älköön, rakkaani, mielestäsi olko pientä sekään, että Jumalan Poika on tullut, vaimosta syntyen, lain alaiseksi syntyen, että sinustakin tulisi Jumalan lapsi.

"Suurta on kaikki se, minkä Jumala vaikuttaa; sen tähden se myöskin vaikuttaa *suurta iloa ja rohkeutta*, pelottomia mieliä, jotka eivät mitään pelkää ja jotka voivat kaiken. Kainin olo on ahdasta oloa, ja siitä syntyy pelkästään arkailevia, tuskallisia sydämiä, joista ei ole kärsijöiksi; ne pelkäävät lehden kahinaakin, niin kuin 3 Moos. 26:36 sanotaan. Pitäydy siis tarkasti tähän sanaan: *Hengen huuto on sinun tunnettava sydämessäsi*. Onhan se tottakin oman sydämesi huuto, kuinka siis et sitä tuntisi? Pyhä Paavali käyttää tässä huutaa-sanaa, vaikka hän olisi saattanut sanoa: Henki kuiskaa tai puhuu tai veisaa; tässä on kaikki vielä suurempaa!" — Ei sanota: Henki antaa todistuksen ylipäänsä, vaan: meidän sydämessämme. Täytyyhän siis toki meidän henkemme hengellisesti kuulla hänen todistuksensa; tämän todistuksen kuuleminen on juuri tunnetta. -- hän huutaa, hän ääntää koko voimallansa, toisin sanoen koko sydämellänsä, täydestä sydäimestä, niin että kaikki elää ja liikehtii tässä luottamuksessa. Apostoli sanoo myös: 'Henki itse rukoilee meidän puolestamme sanomattomilla huokauksilla' (Room. 8:26), joita ei voida sanoin selittää, ja vielä: 'Henki itse todistaa meidän henkemme kanssa, että me olemme Jumalan lapsia' (Room. 8:16). Kuinka ei sydämemme tuntisi tällaista huutoa, tällaista huokailemista ja todistamista?"

Tämä on erikoista. Kristitty, joka alkaa epäillä, kuulee itsessään toisen äänen sanovan: "Ei, onhan Kristus kuollut sinun puolestasi! Sinun ei tarvitse masentua eikä vaipua epätoivoon! Sinäkin kuulut Herran lunastamiin, sinäkin kuulut taivaaseen! Ole vain turvallisella mielin!" Tämä ääni, joka tulee aivan itsestään, sillä me emme voi itsessämme aikaansaada sitä, on Pyhän Hengen todistus. Sen aika on erikoisesti silloin, kun kristitty on hengellisessä hädässä. Eihän näet todistajaa kuulla joka päivä, vaan milloin olen syytettynä, silloin turvaudun todistajaan. Näin on hengellisissäkin asioissa. Juuri kun kristitynparka on suurimmassa hädässä, silloin Pyhä Henki huutaa: Älä masennu!

"Tähän auttaa ihanalla tavalla ahdistus ja kiusaus: ne pakottavat tähän huutamiseen ja herättävät Hengen; mutta me pelkäämme ja pakenemme ristiä ja siksi emme milloinkaan tunne Henkeä ja

jäämme — Kaineiksi. Ellet tunne huutamista, niin ajattele asiaa äläkä väsy rukoilemasta, kunnes Jumala kuulee sinua; sillä sinä olet Kain ja tilasi on huono." — Kain harhaili kaikkialla tietämättä, miten hänen laitansa oli Jumalan edessä. — *"Älä kuitenkaan odota, että tuo huuto yksin ja sekoittamattomana sinussa olisi:* sen rinnalla täytyy myös olla murhahuudon, joka pakottaa sinua huutamaan ja siinä harjaantumaa; näin on käynyt kaikille muillekin." — Vaikka ihminen olisi kuinka varmasti hyvänsä armontilassaan, on hän jatkuvasti vielä kuuleva perkeleen murhahuudon. Hänen juuri ollessaan varma Jumalan armosta tulee salainen ääni kuiskaamaan hänelle: "Mitä tyhjiä, ethän vielä ole vapautunut synneistäsi! Mitä pahoja ajatuksia oletkaan taas tänään ajatellut! Mitä häpeällisiä himoja onkaan tänään noussut mieleesi! Mitä turhia sanoja oletkaan tänään tullut lausuneeksi! Se hyvä, mitä olet tehnyt, on ollut vain silmän lumetta." Tällaiset ovat perkeleen murhanuolia. Mutta silloin Henki nousee ja todistaa meidän puolestamme, jos me olemme kristittyjä.

"Oma syntisikin on huutava, toisin sanoen synnyttävä omassatunnossasi voimakasta epäilyä. Mutta Kristuksen Hengen täytymällä täytyy voittaa tämä huuto, toisin sanoen vaikuttaa vielä vahvempaa luottamusta, niin kuin pyhä Johannes sanoo: 'Jos sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin sydämemme ja tietää kaikki. Rakkaani, jos sydämemme ei syytä meitä, niin meillä on uskallus Jumalaan, ja mitä ikinä anomme, sen me häneltä saamme. Siitä me tiedämme, että olemme totuudesta, jos saatamme hänen edessään rauhoittaa sydämemme!' (1 Joh. 3:20 seurr.) Hengen huuto on siis yksinkertaisesti väkevä, voimakas, vankkumaton koko sydämen luottamus Jumalaan, rakkaaseen Isään, hänen rakkaina lapsinaan."

Tahdomme nyt kuitenkin siirtyä käsittelemään sitä, mihin väitteemme tänään lähinnä antaa aihetta, nimittäin että ne sekoittavat kurjalla tavalla lain ja evankeliumin, jotka sanovat: "Jos tahdot päästä varmuuteen syntien anteeksiantamuksesta, silloin sinun on rukoiltava, taisteltava ja kilvoiteltava siksi, kunnes vihdoin saat iloisen tuntemuksen, joka salaisesti sanoo sinulle: 'Ole lohdullisella mielin, sinulla on syntien anteeksiantamus'." "Silloin", he sanovat, "on armo sinun sydämessäsi", vaikkei, suoraan sanoen, armo edes voikaan olla minun sydämessäni; sehän on Jumalan sydämessä. Ei, vaan *ensin sinun täytyy uskoa ja sitten tuntea*. Tunne tulee uskosta, ei usko tunteesta. Sillä, jonka usko tulee tunteesta, ei ole tosi uskoa; usko näet

tarvitsee tuekseen Jumalan lupauksen. Voit siis olla varma siitä, että niiden ihmisten usko on oikealla tolalla, jotka voivat sanoa: "Minä en koko maailmassa ota huomioon mitään muuta kuin rakkaan evankeliumin. Sille minä rakennan." Tulkoon silloin perkele kauhistuttamaan ja kiusaamaan heitä. Vaikka heillä ei silloin sattuisikaan olemaan suloisia tunteita, he sanovat:

*"Ja vaikka sydän kieltäisi,
On sanas mulle varmempi".*

Tai:

*"Mä tuntematta uskon vaan,
Siks' kunnes sinut nähdä saan".*

Tärkein raamatunkohta tästä asiasta on 1 Joh. 3:19,20: "Siitä me tiedämme, että olemme totuudesta, ja me saatamme hänen edessään rauhoittaa sydämemme sillä, että jos sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaikki." — Kun kristitty saa kokea senkin, että hänen sydämensä syyttää häntä — sillä tarkoitetaan myös omaatuntoa — kun hän tahtoo lohdutautua ja kuulee äänen, joka sanoo: "Ei, sinä olet tuomittu! Sinulla ei ole syntien anteeksiantamusta! Sinulla ei ole armoa! Et ole Jumalan lapsi! Et saa toivoa iankaikkista elämää!" — silloin sanoo rakas Johannes: "Jos meidän sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin sydämemme". Meidän on ajateltava: Tosin omatuntonikin on tuomari, mutta vain alituomari. Hänen yläpuolellaan on korkeampi tuomari, ja se on Jumala. Silloin minun on sanottava sydämelleni: "Vaiti, sydän! Vaiti, omatunto! Olen toiselta tuomarilta kysynyt, olenko vapaa synneistäni; ja se on suuri Jumala; hän on sinua suurempi, se on korkeampi oikeusaste." Korkeampi oikeusastehan voi aina kumota alemman oikeusasteen langettamat tuomiot. Jos me pitäydymme sanaan, sanoo korkeampi tuomari meille: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut. Todella autuas se ihminen, joka Jumalan armosta voi sydäimestään uskoa sen! Hänen kohdallaan on helveti suljettu ja taivaan portti avattu selko selälleen. Muriskoot nyt kaikki helvetin perkeleet: "Sinä olet kadotettu!"; hän voi vastata: "En, en suinkaan ole kadotettu, vaan ikuisesti pelastettu; sillä tässä se on kirjoitettuna!" Aikanaan tunnekin on taas palaava. Juuri kun kristitty on niin pitkällä, että hän ajattelee: "Voi, minähän en tunne mitään! Olen kurja ja kadotettu ihminen! Olen niin kylmä ja kuollut.

Jumalan sanakin maistuu minusta laholta kannolta. Synneistäpäästö ei virvoita minua! Pyhän Hengen todistusta ei minussa ole!" — kun hän sitten ajattelee: Nyt olen hukassa! — silloin valtaakin yhtäkkiä suuri ilo hänen sydämensä, eikä Jumala jätä häntä pulaan.

Jumala ei tässä kylläkään anna määräillä itseään. Tässä vallitsee suuri ero kristittyjen välillä. Monen osaksi tulee se suuri armo, että hyvä Jumala johtaa heidät läpi heidän koko elämänsä helposti antaen heille aina ihanan, suloisen tunteen, niin ettei heidän tarvitse käydä ainoatakaan ankaraa taistelua. Varmaa näet on, että jos huomaan kaiken, minkä koen, olevan sopusoinnussa Jumalan sanan kanssa, — kun nämä kaksi yhtyvät, ei tarvita mitään taistelua. Toisia Jumala taas johtaa melkein alati pimeyden, suuren tuskan, raskaan epäilyksen ja kaikenlaisen hädän kautta. Tässä täytyy kuitenkin tehdä ero sen välillä, onko kysymys kuolleesta ihmisestä vai sellaisesta, joka on ahdistuksessa. Sillä jos olen tuskaantunut sen johdosta, etten tunne ja koe mitään, vaikka niin mielelläni jotakin kokisin ja tuntisin, silloin se on merkki siitä, että olen tosi kristitty. Se näet joka tahtoo uskoa, uskookin jo. Vai olisiko mahdollista, että joku soisi uskovansa sellaista, mitä hän ei pidä totena? Eihän yksikään ihminen tahdo tulla petetyksi. Niin pian kuin tahdon jotakin uskoa, uskon sen jo salaisesti. Tämä on erikoisesti sielunhoitajien huomattava. Useinhan tulevat kelpo seurakuntalaiset sanomaan: "Voi, hyvä kirkkoherra, en voi ollenkaan uskoa. Se on vallan kauheaa." Jos kysyn: "Soisitteko sitten uskovanne?" ja hän vastaa: "Aivan varmasti!", silloin on häntä lohdutettava sanomalla: "Silloin te jo uskottekin! Olkaa vain huoleti ja odottakaa, kunnes Jumala antaa ahdistuksen hetkisen mennä ohitse! Silloin saatte nähdä, kuinka teidän uskonne puhkeaa esiin täynnä voimaa ja iloista mieltä."

Joh. 20:29: "Jeesus sanoi hänelle: 'Sen tähden, että minut näit, sinä uskot. Autuaat ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat!'" — Tuomas ei tahtonut uskoa, että Kristus oli noussut kuolleista, ellei saisi pistää sormeaan naulojen sijoihin. Silloin Kristus häntä säälien suo hänelle tämän suuren armon. Niinpä hän sitten lankeaakin Kristuksen eteen ja sanoo: "Minun Herrani ja minun Jumalani!" Siihen Herra vastaa hänelle: "Sen tähden, että minut näit, Tuomas, sinä uskot. Autuaat ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat." Mutta mitä näkeminen pohjaltaan muuta on kuin tuntemista? Onhan näet aivan samaa, jos hermojärjestelmäni varassa tunnen jotakin tai jos näen

jotakin silmilläni tai kuulen kuulohermojeni varassa. Kun nyt Herra tässä sanoo: "Autuaat ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat!" tarakoittaen sillä, että meidän on *ensin* uskottava ja *sitten* nähtävä, emmekä saa sanoa: "Tahdon ensin nähdä ja sitten uskoa", niin on myös varmaa, ettei meidän pidä ensin pyrkiä tuntemaan, vaan päinvastoin uskoa ja sitten odottaa, kunnes Jumala antaa meille suloisen tunteen siitä, että hän on poistanut meiltä meidän syntimme.

Hebr. 11:1: "Usko on luja luottamus siihen, mitä toivotaan, ojentautuminen sen mukaan, mikä ei näy". — Tässä meillä on uskon määritelmä. Mutta jos usko on tätä: luja ja varma luottamus, sitä, ettei epäillä eikä horjuta, niin on itsestään selvää, ettei usko saa perustua näkemiselle, tunteelle ja tuntemiselle; silloinhan se perustuu hiekalle eikä kestä kauan, ennen kuin koko hiekalle rakennettu talo luhistuu. Voi sitä ihmistä, joka aina on totuttautunut pitämään itseään armoitettuna vain silloin kun hänellä on suloisia tunteita! Kuolinhetkellä sellaiset suloiset tunteet säännöllisesti loppuvat.. Kuoleman hätä karkottaa tunteet. Onnellinen se ihminen, joka silloin sanoo:

*"Mä uskon Herran lupauksiin,
En sydämeni tuntemuksiin".*

Hänen laitansa on hyvin; hän voi rauhassa eritä täältä. Mutta voi sitä, joka silloin ajattelee: "Nyt en tunne mitään. Ja nyt on kuoltava! Jeesus ei ole enää minun sydämessäni. Voi minua, kurjaa, onnetonta ihmistä!" Kuinka monet lienevätkään kiihkohenkisissä laškoissa joutuneet kadotukseen sen tähden, että he vielä viime hetkelläkin ovat hyljänneet Herran Jeesuksen, koska olivat sitä mieltä, ettei heidän ole lupa häneen tarttua. Kaikki kiihkohenget näet ovat sitä mieltä, että he vasta tunteen välityksellä saavat luvan tulla Jeesuksen luo, ja etsiä lohtua hänestä. Siksi he usein sanovat veljilleen: "Miltä tuntuu?" Jos puhuteltu vastaa: "Ei tunnu mitään!", hän saa vastauksen: "Voi sinua ihmisparkaa! Tule, rukoilkaamme, taistelkaamme ja kilvoitelkaamme, kunnes saat tunteen." Sitten hän saakin tuollaisen tunteen, mutta se on usein vain aistillinen tunne, eikä mikään Pyhän Hengen tuntemus. Onhan näet inhimilliselle luonnolle ominaista, että jos sitä ylenpalttisesti jännitetään, niin että se on aivan poissa suunniltaan, ja äkkiä kaikki meneekin ohi, niin että ikään kuin kaikki kiellet höltyvät, silloin on seurauksena mielihyvän tunne, aivan kuin jos

joku on pudonnut veteen ja ajattelee pakosta hukkuvansa, ja sitten hänet vedetäänkin kuiville — silloin hänelläkin on tuollainen riemuntunne, mutta se ei ole Pyhän Hengen riemuntunnetta.

Luther kirjoittaa Kirkkopostillassaan (WA 8, 356, suom. laitos III, s. 413 seur.): "Uskon toinen luonne on se, ettei se tahdo tietää eikä etukäteen päästä varmuuteen siitä, onko se ansiollinen armoon ja tuleeko se kuulluksi, — siten menettelevät epäilijät: he tarttuvat kiinni Jumalaan, häntä kiusaten; niin kuin sokea hapuilee seinää, niin nämä hapuilevat Jumalaa; he halusta hänet ensin tunteilla tuntisivat, hänestä varmistuen, ettei hän vain luikahtaisi heidän käsistään. Hebrealaiskirjeen 11. luvussa (j. 1.) sanotaan: 'Usko on luja luottamus siihen, mitä toivotaan, ojentautuminen sen mukaan, mikä ei näy', toisin sanoen: usko pitäytyy niihin, joita se ei näe, ei tunne eikä koe ruumiissaan eikä sielussaan, vaan se, samaten kuin sillä on hyvä luulo Jumalasta, mukautuu ja uskaltaa siihen eikä epäile itselleen tapahtuvan luulonsa mukaisesti, ja niin sille varmasti tapahtuukin, ja juuri tämän luulon eli uskon mukana ja sen kautta hänelle tulee tunteminen ja kokemus." — Tämä juuri on uskon luonne: se ei tahdo edeltä käsin tietää ja olla varma asiasta, sitten uskoakseen, vaan se uskoo niin pian kuin sana kuuluu, ja sitten se saa tämän vakuutuksenkin, toinen varhemmin, toinen myöhemmin.

Yleinen kokemus on, että kun ihminen on tullut kristityksi, hän pian saa suloisen tuntemuksen. Jumala menettelee hengellisten pikkulastensa kanssa samoin kuin maallinen isä pikkulastensa kanssa. Hän antaa heille kevyttä ruokaa, makeata leipää jne. Samoin hyvä Jumala antaa kristityilleen alussa suloisten tunteiden makeata leipää. Mutta kun he ovat kokeneet paljon ja harjaantuneet uskossansa, silloin makea leipä lakkaa, ja nyt hän antaa heille mustaa ruisleipää — ja se on usein hyvin kovaa ja vanhaa. Silloin hyvä Jumala ajattelee: "Nyt olet kristillisyydessäsi kokenut kyllin. Tämä ei ole liian kova koetus sinulle. Jos antaisin sitä pienille lapsille, he tuskin lainkaan kestäisivät sitä." Siksi monet kristityt ajattelevatkin: "Voi, kuinka onnellinen ihminen aikoinani olinkaan! Kuinka olenkaan hekumoinut suloisissa tunteissa ja riemullisessa varmuudessa siitä, että minulla on armollinen Jumala taivaassa, mistä minulla aikaisemmin, ennen kääntymystäni, ei ollut aavistustakaan! Riemuiten kävin levolle, sillä tiesin lepääväni Jeesukseni käsivarsilla. Riemulla nousin vuoteesta, sillä tiesin, että Jeesus ja hänen enkelinsä menevät ja tulevat minun

kanssani. Ei mikään onnettomuus voi minua kohdata; tai jos onnettomuus kohtaakin, se on vain onni, niin kuin Paavali Gerhardt laulaa:

*"Ahdistus kaikkoaa,
Ja sydän riemun saa.
Tuo onnettomuus onnen,
Yö säteen auringon."*

Nyt kristitty voi aivan hyvin sulattaa kovaa ruisleipääkin; mutta jos Jumala kristillisyyttään aloittelevalta ihmiseltä ottaisi pois lohduksensa, hän sanoisi: Vähät minä välitän näin kurjana ihmisenä olostani. Papit aina saarnaavat, että kristityn elämä on ihanaa, mutta nyt huomaa, että kristitty on kaikkein onnettomin ihminen, joka ei muuta joudu kokemaan kuin tuskaa, hätää ja kauhua. Kuinka hyvä isä Jumala siis onkaan kristityilleen! Sitä, mikä on raskasta, hän ei heti pane heidän kannettavakseen. Hän totuttelee heitä ensin itseensä. Sitten hän poistaa heiltä vähin erin lohdutuksensa, jotta he oppisivat tarttumaan Jumalaan pimeydessä. Jos siis ihminen ei saa samassa määrässä kuin aikaisemmin näitä autuaallisia kokemuksia, ei hänen pidä ajatella kadottaneensa armoa tai ettei hän enää ole ensimmäisessä rakkaudessa. Vanhan, kokeneen kristityn rakkaus Vapahtajaansa ei ehkä enää ole niin makeata, mutta se on paljon puhtaampaa, sillä siitä on poltettu pois paljon kuonaa, mitä siinä aluksi on ollut.

Luther jatkaa: "Sillä sanohan minulle, kuka antoi pitalisille vakuutuksen ja sinetin siitä, että Kristus kuulee heitä? Missä on tässä tapauksessa hänen armonsa kokeminen ja tunteminen. Missä on todistus, tieto tai varmuus hänen hyvydestään? Mikään näistä ei ole käsillä. Mikä käsillä siis on? Vapaa jättäytyminen ja iloinen uskallus hänen hyvyteensä, jota ei koeta, ei koetella ja jota ei ole opittu tuntemaan. Ei tässä ole mitään viitteitä, joiden perusteella he voisivat päätellä, mitä hän aikoo tehdä; ainoastaan hänen hyvyteensä kiinnytään, ja se vaikuttaa heissä sen luulon ja uskalluksen, ettei hän ole heitä heidän oman onnensa nojaan jättävä. Mutta mistä heillä oli tieto hänen hyvydestään? Täytyihän heidän toki edeltäpäin siitä tietää, oli tieto sitten kuinka kokematon tahansa. Epäilemättä siitä huhusta ja sanomasta: he olivat kuulleet hänestä paljon hyvää, vaikkakaan eivät itse olleet sitä kokeneet. Jumalan hyvyys näet on ilmoitettava

sanalla, ja sille on rakettava sellaisenaan, koettelematta ja kokematta, niin kuin jäljestäpäin seuraa."

Jos olen rukoillut Isä meidän -rukouksen asiaan kuuluvalla hartaudella, minkä useimmat tosin ylen harvoin tekevät, saanhan silloin iloiten sanoa siihen aameneni, vaikken olisikaan tuntenut rukouksen aikana olleeni varsinaisesti Pyhän Hengen johdettavana. Olenhan kuitenkin rukoillut sen taistellen, ja silloin olen myös rukoillut niin, että rukoukseeni tulee kuulluksi.

Edelleen *Luther* kirjoittaa (WA 17:11,25, Kirkkopostillan suom. laitos II, s. 29): "Juuri tätä minä olen sanonut: Jumala ei kärsi sitä, *että me luotamme johonkin muuhun tai sydämessämme pitäydymme johonkin, mikä ei ole Kristusta sanassansa, olkoon se sitten kuinka pyhää ja täydellisesti hengellistä tahansa. Uskolla ei ole mitään muuta perustusta, jolla se voi kestää.* Kristuksen äidille ja Joosefille käy tässä näin sen tähden, että heidän oma viisautensa, omat ajatuksensa ja oma toivonsa pettäisi ja kaikki olisi hukassa, heidän kauan etsiesssänsä häntä eri paikoista, he kun näet eivät etsi häntä niin kuin pitää, vaan lihan ja veren tavan mukaan, jotka aina pälyilevät muuta lohdutusta kuin sanan: ne nimittäin tahtovat päästä johonkin, minkä näkee ja tuntee ja mihin aistimien ja järjen avulla voi pitäytyä."

"Niinpä Jumala sallikin heidän vaipua erehdykseensä, että pakostakin oppisivat sen, että kaikki lihalta ja vereltä, ihmisiltä ja kaikilta luoduilta saatu apu on mitätön ja että mitään muuta apua ja neuvoa ei ole, paitsi sanaan tarttuminen. Tässä on jätettävä kaikki: sukulaiset ja tuttavat, koko Jerusalemin kaupunki, kaikki tieto ja ymmärrys ja kaikki se, mitä he itse ja mitä kaikki ihmiset ovat, sillä mikään tästä ei anna mitään oikeaa lohdutusta eikä siihen auta; vasta sitten se tulee, kun etsitään häntä pyhäköstä, jossa hän on 'siinä, mikä hänen Isänsä on'. Sieltä hän varmasti löytyy; sydän saa taas iloa — muutoin sen täytyy oman itsensä ja kaikkien luotujen varassa ollen jäädä vaille lohdutusta."

"Siltä varalta siis, että Jumala näkisi hyväksi antaa meidän joutua näin ankaraan kiusaukseen, on meidänkin opittava, ettemme silloin lähde seuraamaan omia ajatuksiamme emmekä inhimillisiä neuvoja, jotka opastavat meitä sinne tänne, itseemme tai toisiin, vaan pidämme mielesämme, että meidän on etsiminen Kristusta 'siitä, mikä hänen Isänsä on', toisin sanoen, että ainoastaan ja pelkästään jäämme evankeliumin sanaan, joka tunnettavaksemme meille oikein näyttää Kristuksen. Opi tällaisessa ja kaikissakin kiusauksissa, mikäli halajat oikein lohduttaa

niin muita kuin itseäsikin, sanomaan Kristuksen kanssa näin: 'Miksi noin kiiruhdat sinne ja tänne, tuskaisin ja alakuloisin ajatuksin kidutat itsesi voimattomaksi, aivan kuin Jumala ei enää armoansa sinulle antaisikaan ja aivan kuin mitään Kristusta ei olisi löydettävissäkään? Miksi et ota tyytyäksesi ennen kuin löydät hänet itsestäsi, tuntien itsesi pyhäksi ja synnittömäksi? Turhaa tuo kaikki tyynni, hukkaan pantua työtä ja vaivaa! Etkö tiedä, että Kristus ei tahdo olla missään muussa ja että hän ei suvaitse löytyä mistään muusta kuin 'siitä, mikä hänen Isänsä on' eikä siitä, mikä sinun ja kaikkien ihmisten on ja mitä he ovat? Ei ole puutosta Kristuksessa eikä hänen armossansa; se on katoamaton ja pysyy sellaisena, ja se antautuu aina löydettäväksi; mutta puutos on itsessäsi: et etsi häntä oikealla tavalla, sieltä, mistä häntä on etsittävä, koska ojentaudut oman tuntemisesi mukaan ja luulet ajatuksillasi hänet käsittäväsi. Sinun on päätyminen siihen, missä ei ole omaa puuhaasi ja johtamistasi eikä kenenkään muunkaan, vaan Jumalan, nimittäin siihen, missä hänen sanaansa on; siitä hänet tapaavat, siinä kuulet ja näet hänet, eikä siinä ole vihaa ja armottomuutta, niin kuin arkaillen pelkää, vaan pelkkää itseesi kohdistuvaa armoa ja sydämellistä rakkautta, ja hän ystävällisenä välittäjänä puhuu Isälle rakkainta ja parhainta puolestasi! Ei hän myöskään lähetä tällaista kiusausta sinulle siinä tarkoituksessa, että hän työntäisi sinut luotaan, vaan sitä varten, että oppisit häntä entistäkin enemmän tuntemaan, entistä enemmän pitäytymään hänen sanaansa, soimaamaan itseäsi ymmärtämättömyydestä ja varmasti kokemaan, että hänellä on sydämellinen ja uskollinen rakkaus sinua kohtaan."

Tässä kuulitte kaikkien kiihkohenkisten lahkojen tuomion. Olkoot ne muuten mitä tahansa, tämä suuri harha niissä on: ne eivät luota yksin Kristukseen ja hänen sanaansa, vaan ennen kaikkea johonkin, mitä heissä tapahtuu. Enimmäkseen he ajattelevat: Minullahan ei ole mitään hätää, olenhan minä kääntynyt ihminen. Ikään kuin minulla silloin olisi tällainen takuu: olethan kääntynyt, siis pääset taivaaseen! Ei niin! Me emme saa luoda katsettamme taapäin, kääntymykseemme, ajatellen: Olethan kääntynyt, siis voit olla turvallisin mielin! Päinvastoin minun on joka päivä käytävä Vapahtajan luo aivan kuin en vielä olisikaan kääntynyt. Aikaisempi kääntymykseni ei minua hiukkaakaan auta, jos nyt muutun suruttomaksi. Joka päivä minun on käytävä armoistumelle, muuten ei ole mitään apua siitä, että olen ollut kääntynyt, vieläpä muuten voin omasta kääntymyksestäniikin tehdä itselleni vapahtajan. Mutta se on hirvää! Silloinhan oikeastaan teen itse itsestäni oman vapahtajani.

20. iltaluento

(Helmikuun 27. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Jos luterilaiselle pappiskokelaalle viimein osoitetaan paikka, jossa hänen tästä lähtien on hoidettava luterilaisen saarnaajan virkaa, silloin pitäisi tämän paikan olla hänelle kaikkein kallein, kaunein ja kallisarvoisin maan päällä. Mihinkään kuningaskuntaan hän ei mielisi sitä vaihtaa; pitäisihän sen näyttää hänestä pienoiselta paratiisilta, olipa se sitten pieni tai suuri kaupunki, olipa kysymyksessä alaston preeria tai osalta vielä kirveen koskematon metsä, kukoistava uudisasutus tai erämaahan verrattava seutu. Rakkaat enkelit eivät laskeudu taivaasta yhtä suuresti riemuiten, kun hyvä Jumala lähettää heidät taivaasta palvelustehtäviin niiden tähden, jotka tulevat perimään autuuden. Kuinka emme me suuresti riemuiten rientäisi syntisiä tavoittamaan, milloin meidänkin on saatettava pelastukseen ihmisiä, meidän kanssasyntisiämme.

Mutta yhtä suuresti riemuiten kuin nuori, vasta virkaansa kutsun saanut seurakunnanpaimen saapuu seurakuntaansa, yhtä vakavasti pitäisi hänen tajuta tämä: Tahdon tehdä kaikkeni, että jokainen minun huostaani uskottu sielu pelastuisi! Sen tähden, jos hän huomaa, että hänen seurakunnassaan suurin enemmistö — vieläpä, niin kuin usein näyttää — kaikki vielä ovat sokeita, kuolleita ja kääntymättömiä ihmisiä, ei sen pidä häntä harmittaa, ei myöskään masentaa, vaan sen on päinvastoin kannustettava häntä palavasti toivomaan: "Tahdon herättää heidät kaikki hengellisestä kuolemasta ja Jumalan armonvälineiden kautta tehdä heistä eläviä kristittyjä. Perkele ei sitä voi estää. Uskossa tahdon tarttua työhön!" Tai jos hän ehkä huomaa, että hänen uudessa seurakunnassaan on vieläpä sellaisiakin, jotka elävät julkisissa, törkeissä paheissa, ei hänen silloinkaan tarvitse vaihua epätoivoon, vaan hänen on ajateltava: Oi, onhan minulla väkevä sana, ja minä tulen yrittämään, voisinko sillä vapauttaa nämä synnin orjat.

Tai hän huomaa, että hänen seurakuntansa on vielä perin alhaisella asteella pelastusta koskevassa tiedossa, vielä aivan tietämätöntä

siitä, mitä evankeliumi on; silloin hänen on ajateltava: Tahdon iloisesti käydä työhön ja opettaa kärsivällisesti ja innokkaasti näitä tietämättömiä ihmisparkoja, jotta valo koittaisi heillekin! Tai hän huomaa ehkä, että hänen seurakunnassaan on vilpittömiä sieluja, jotka ovat saaneet pietistisen kasvatuksen ja joita tähän asti on johdettu niin, että heidän asennoitumisensa on lainomainen, ja he siitä johtuen pitävät syntinä monta asiaa, jotka eivät suinkaan ole syntiä: silloin hänen aikomuksensa pitää olla: "En tahdo tehdä sitä, mitä voisin tehdä, sillä tiedän, että on olemassa sieluja, jotka pitävät sitä syntinä. En tahdo antaa heille loukkaantumisen aihetta." Tai päinvastoin: ehkäpä siihen kuuluu ihmisiä, joiden ajatustapa on jossakin määrin antinomilainen ja jotka ovat taipuvaisia kristillisessä vapaudessa menemään liian pitkälle, eivätkä he ole milloinkaan tottuneet siihen, että heille saarnattaisiin ankarasti lakia; silloin hän ei saa heti ajatella: "Tuota sinun täytyy asettua kaikin voimin vastustamaan! Vuoden ajan en tahdo saarnata heille mitään muuta kuin ankarinta lakia!" Ei suinkaan! Heistä täytyy huolehtia ja vasta vähin erin täytyy lain tulla ankarammin julistetuksi. Sanoohan apostoli Paavali itseltään, tahtoen, että jokainen kristitty laskisi sen sydämelleen: "Kaikkile minä olen ollut kaikkea, pelastaakseni edes muutamia". Se merkitsee: En saa tyytyä siihen, että vain julistan totuuden, vaan minun on julistettava se juuri sillä tavoin kuin ihmisille on tarpeen. Silloin on monta asiaa, joista minun on vaiettava, jotka minun täytyy lykätä tuonemmaksi, kunnes kuulijat viimein ovat saaneet luottamuksen minuun ja opetukseeni, ja voin vapaasti puhua heille suuni puhtaaksi pelkäämättä, että sillä tavoin karkotan heidät luotani.

Sanalla sanottuna: Jos hän huomaa, että hänen seurakuntansa vielä on pimeydessä, että se vielä on erämaata, täytyy hänen ajatella: Hyvä on, tahdon Jumalan armon avulla tehdä siitä kukoistavan Jumalan puutarhan. Tai jos hän saa suureksi ilokseen nähdä, että kaikkein useimmat hänen seurakuntalaisistaan ovat vanhoja, kokeneita, uskovia ja eläviä kristittyjä, ja seurakunnassa on vain harvoja sellaisia, joista saa sen ensi vaikutelman, että he ovat kääntymättömiä ihmisiä, silloin hänen on päätettävä: Kas niin, ennen kaikkea minun täytyy heti tehdä yritys johtaakseni Kristuksen tykö ne, jotka vielä ovat kääntymättömiä. Tietenkin hänen täytyy myös heti ryhtyä antamaan niille, jotka jo ovat uskossaan perustautuneet, ajallansa vahvaa ruokaa, jota he tarvitsevat.

Voi, kuinka onneton onkaan nuori saarnaaja, joka ryhtyy virkaansa ajatellen: "No hyvä, raskaan raadannan ja vaivan aika on nyt ohitse. Nyt olen päässyt levon ja rauhan satamaan! Tahdonpa myös nauttia siitä. Nyt olen oma herrani eikä minun tarvitse ottaa vastaan määräyksiä ainoaltakaan ihmiseltä maailmassa!" Onneton se mies, joka sellaisella mielellä astuu pyhään virkaan! Mutta onneton on sekin saarnaaja, joka aikoo harjoittaa virkaansa käsityön tapaan ajatellen: "Nytpä tahdon muodostaa itselleni myös hienon, mukavan ja hauskan pappilan! Tahdonkin tarkoin varoa vihoittamasta ihmisiä; teen kaikkeni, että heistä kaikista tulisi hyviä ystäviäni." Voi onnetonta ihmistä! Sellaiset tahtovat käyttää hengellisiä hyväkseen voittaakseen siten ajallisia etuja! He eivät ole Jeesuksen Kristuksen palvelijoita! Heille hän on kerran tuona päivänä sanova: "En ole koskaan tuntenut teitä; menkää pois minun tyköäni, te laittomuuden tekijät!" Mutta autuas on se saarnaaja, joka heti ensi päivänä vakaasti ajattelee: "Hyvä on, tahdon tehdä kaiken, sen mukaan kuin Jumala minulle armonsa antaa, ettei minun syystäni yksikään sielu tästä seurakunnasta hukkuisi! Jumalan armon avulla tahdon tehdä kaikkeni, että voisin, kun minun kerran täytyy laskea paimensauvani, sanoa Kristukselle: Tässä minä olen, samoin ne, jotka olet minulle antanut; yhtäkään niistä en ole hukannut!" — aivan niin kuin Kristus saattoi sanoa Isälleen. "Teidän verenne ei tahraa minun sormiani, ei myöskään niiden veri, jotka seisovat sinun vasemmalla puolellasi."

Nyt nousee kuitenkin kysymys: Mikä sitten on tärkeintä, jotta saarnaaja pääsisi tähän ihanaan päämäärään? Tärkeintä on, että hän astuu Jumalan eteen palavasti rukoillen ja pitäen vakavaa esirukousta seurakuntansa puolesta, että hän tekee sen päivittäin, ja että hän julistaa Jumalan sanaa suurella innolla julkisesti ja yksityisesti, *publice et privatim*, ja tekee sen oikein jakaen totuuden sanaa. Niinhän pyhä apostoli Paavali kirjoittaa: "Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa" (2 Tim. 2:15).

Tämähän aihe juuri meitä tänä seminaarivuonna askarruttaa, nimittäin että meidän on oikein jaeltava Jumalan sanaa, toisin sanoen tehtävä oikea erotus lain ja evankeliumin välillä. Ne ovat koko pyhän Raamatun kaksi perusoppia; nämä, kaksi ovat sen sisältö. Jokaisesta pyhän Raamatun lauseesta, vieläpä jokaisesta historiallisesta tosiasiasta, joka on kirjoitettu pyhään Raamattuun, voidaan sanoa: tämä

kuuluu lakiin, tämä evankeliumiin. Eipä jumaluusopillisesta oppilaitoksesta saisi lähteä ketään, joka ei voisi sanoa: "Tämä on lakia, tämä evankeliumia", tai: "Tässä kuuluu lauseen alkupuoli lakiin, mutta loppupuoli evankeliumiin", tai päinvastoin. On kysymys siitä, että päästäisiin selvyyteen tästä asiasta.

Yhdeksänteen väitteeseen olisi tässä vielä yhtä ja toista lisättävää, mutta emme voi viipyä siinä enää pidempään, muuten emme ikinä pääse loppuun.

X VÄITE

Kuudenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos uskosta saarnataan niin, että kuollut totenapitäminen tekee vieläpä kuolemansynneistäkin huolimatta Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi, tai niin, että usko vanhurskauttaa ja tekee autuaaksi rakkauden ja uudistuksen tähden, jotka se vaikuttaa.

Tänään tahdomme pysähtyä käsittelemään tämän väitteen ensimmäistä osaa. Siinä on kysymys sellaisesta lain ja evankeliumin sekoittamisesta, jota ilmenee ennen kaikkea paavikunnassa. Se että tämä harha vallitsee paavikunnassa, on pääasiallinen syy siihen, että paavilaiset eivät tahdo mitään tietää Lutherista ja hänen opistaan. He ovat kuulleet ja lukeneet Lutherin opettaneen, etteivät hyvät teot tee autuaaksi, vaan yksin usko ilman hyviä tekoja. "Siis täytyy", niin he pääättelevät, "Lutherin olla ollut jumalaton mies! Hän sanoo luterilaisilleen: Uskokaa, uskokaa vain. Te ette tarvitse hyviä tekoja taivaaseen päästäksenne!" Mutta tähän ei suinkaan ole Lutherin oppi, hänhän opetti aivan päinvastoin. Hänhän ei sano: Ihmisellä täytyy olla usko, mutta sen ohella myös hyviä tekoja, rakkaus; vaan: Meillä täytyy olla sellainen usko, joka itsestään tuottaa rakkauden ja on hedelmällinen hyvissä teoissa. Mutta silloin ei usko vanhurskautta rakkauden tähden, vaan Pyhän Hengen aikaansaama usko, joka ei voi tehdä muuta kuin hyvää, vanhurskauttaa sen tähden, että se pitäytyy armolupauksiin, että se tarttuu Kristukseen; ei sen tähden, että se osoittautuu hedelmälliseksi hyvissä teoissa, vaan koska se on tosi usko, se tekee hyviä tekoja. Sitä ei tarvitse siihen kehottaakaan, se tekee hyvää aivan itsestään. Se ei tee sitä ajatellen: "Olet velvollinen

tekemään hyviä tekoja, koska Jumala on antanut sinulle syntisi anteeksi", vaan ydin on tässä: se ei muuta voi. On sula mahdottomuus, että sydämessä olisi tosi usko eikä se purkautuisi ilmoille rakkautena ja hyvinä tekoina.

Siitä ei paavilaisilla kuitenkaan ole aavistustakaan. He ajattelevat, että ihminen voi olla tosi uskossa ja kuitenkin elää kuoleman-synneissä. Siksi he myös sanovat meille: "Vai niin, usko siis tekee teidät autuaiksi! Siinäpä hieno uskonto! Se on hirvittäväntä, mitä milloinkaan on keksitty!" Niin he sanovat Lutherista. Mutta Lutherin päähän ei ole milloinkaan pälkähtänyt opettaa sellaista uskoa, joka vain uskoo siihen, mitä kirkkokin uskoo. Sellainen käsitys taas juuri paavilaisilla liittyy uskoon heidän sanoessaan: "Usko on vakaumus siitä, että kirkon oppi on oikea. Jolla tämä vakaumus on, sillä on oikea usko." Mutta he lisäävät heti: Mutta sellainen ei tule autuaaksi. Siksi voi heidän keskuudessaan huorintekijä, avionrikkoja, juoppo tai varas olla hyvä uskovainen.

Gal. 5:6: "Sillä Kristuksessa Jeesuksessa ei auta ympärileikkaus eikä ympärileikkaamattomuus, vaan rakkauden kautta vaikuttava usko". — Jos usko ei vaikuta rakkauden kautta, niin se ei ole tehoton sen tähden, että siltä puuttuu rakkaus, vaan sen tähden, ettei se olekaan mikään todellinen, oikea usko. Rakkauden ei ole tultava uskon lisäksi, vaan sen täytyy kasvaa siitä. Hedelmällinen puu ei tuota hedelmää sen tähden, että sitä käsketään, vaan niin kauan kuin siinä on elämää eikä se vielä ole kuivettunut, se kantaa hedelmää itsestään. Sellainen puu on usko: se tuottaa hyviä tekoja, ja niin kauan kuin se niitä tuottaa, nähdään, ettei se ole kuivettunut, vaan elää. Jos se kuitenkin ei niitä tuota, nähdään, että se on kuivettunut. Mutta niin kauan kuin se elää, se tuottaa hyviä hedelmiä. Niinhän on auringonkin laita. Sitä ei tarvitse käskää, vaan se paistaa aina tuomiopäivään asti aivan käskemättä. Sellainen aurinko uskokin on.

Apt. 15:9: "Eikä tehnyt mitään erotusta meidän ja heidän kesken, sillä hän *puhdisti heidän sydämensä uskolla*". — Tosi usko puhdistaa sydämen. Jos siis joku sanoo: Oi, minulla on luja usko! Uskostani en tahdo luopua!, mutta hänen sydämensä ei kuitenkaan ole puhdas, hänelle täytyy sanoa: "Sinä olet suuressa pimeydessä. Sinulta puuttuu usko! Vaikka pitäisitkin totena kaikki totuudet, joita luterilaisessa kirkossa julistetaan, — jos sydämesi on vielä vanha, jos sydämesi on vielä täynnä rakkautta syntiin, jos vielä tietoisesti toimit omaatuntoa-

si vastaan, on selvä, että koko uskosi on vain silmänlumetta. Sellainen ei ole tosi usko, jota Pyhä Henki tarkoittaa puhuessaan pyhässä Raamatussa uskosta."

Joh. 5:44: "Kuinka te voisitte uskoa, te, jotka otatte vastaan kunniaa toinen toiseltanne, ettekä etsi sitä kunniaa, mikä tulee häneltä, joka yksin on Jumala". — Kauhistuttava tuomio! Siinähan Vapahtaja sanoo aivan suoraan: Joka etsii kunniaa, ei ole uskossa. Sekin kuuluu uskon hedelmiin: niin pian kuin tosi usko on istutettu ihmisen sydämeen, hän antaa yksin Jumalalle kunnian. Ja vaikka ihmiset sitten antaisivatkin kunniaa, sellainen ihminen ajattelee sydämessään: Sitä et suinkaan ole ansainnut! Hän sanoo Jumalalleen:

*"En askeltakaan astua
Voi ilman armos' apua".*

Näin uskova antaa kunnian Jumalalle takaisin. Mutta jos joku, jos häntä syrjäytetään tai kenties suorastaan halveksitaan, heti tulee murheelliseksi ja harmistuu — hänhän ei saa sitä, mitä hän tavoittelee —, hänellä ei ole uskoa. Jos joku nousee saarnastuoliin ajatellen: Nyt ihmiset totisesti saavat huomata, että mikä saarnamies minä olen!, hän on epäuskoinen ihminen, jos tämä mieli on hänessä vallitsevana. Kun sitten ihmiset sanovat: "Sepä vasta ihanaa! Kuinka kauniisti tuo nuorukainen kaiken esittääkään! Hänestä tulee joskus jotain suurta!" — jos hän ehkä kuulee ymmärtämättömien ihmisten arvostelevan siihen tapaan — ah, kuinka hyvää se tekeekään! Se on hänen kymmenen kertaa mieluisempaa kuin jos he pistäisivät hänen kouransa kymmenen taalaria — vaikka hän kyllä ottaa nekin vastaan. On kysymys vakavasta asiasta. Luonnostamme me kaikki olemme ylpeyteen taipuvaisia, korskeita, pöyhkeitä ja kunniankippeitä. Ainoastaan Pyhä Henki voi karkottaa sydämeistämme tämän häpeällisen paheen. Täysin emme kuitenkaan siitä vapaudu. Paha juuri jää sydämen pohjaan. Mutta jos ihminen on uskossa ja huomaa sen, hän kauhistuu sitä ja ajattelee: Olenpa minäkin viheliäinen ihmisparaka! Hän häpeää itseään; hän rukoilee Jumalaa, että hän vapahtaisi hänet moisista häpeällisistä, pöyhkeistä ajatuksista.

Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö tämä olisi totta, sillä Vapahtajamme sanoo itse: "Kuinka te voisitte uskoa, te, jotka otatte vastaan kunniaa toinen toiseltanne". Tämä lausehan ei voi merkitä mitään

muuta kuin tätä: Te ette voi uskoa; on mahdotonta yhdistää toisiinsa kunnian pyytämistä ja uskomista. Seuraus uskon tulemisesta sydämeen on, että ihminen tulee nöyräksi Jumalan ja ihmisten edessä. Joskaan emme saa unohtaa, että tämä myrkyllinen juuri vielä jää jäljelle sydämeen, niin ettemme saa tulla epätoivoisiksi, jos tarkkailemme sydäntämme, niin täytyy meidän kuitenkin, niin usein kuin moisia ajatuksia meissä kristityissä nousee, heti taistella niitä vastaan. Joka ei taistele niitä vastaan, ei ole kristitty, tai sitten hän on kadottanut uskonsa.

1 Joh. 5:4: "Kaikki, mikä on syntynyt Jumalasta, voittaa maailman; ja tämä on se voitto, joka on maailman voittanut, meidän uskomme". — Sillä siis, joka ei vielä ole Jumalasta syntynyt, joka vielä on vanhan luontonsa tilassa, ei ole uskoa. Joka vielä on maailman ystävä, joka vielä etsii sydämensä tyydytystä maailman houkkamaisuudesta ja turhuudesta, hänellä ei vielä ole uskoa, sillä usko on se voitto, joka maailman voittaa.

Jaak. 2:1: "Veljeni, älköön teidän uskonne meidän kirkastettuun Herraamme Jeesukseen Kristukseen olko *sellainen, joka katsoo henkilöön*". — Jos joku antaa rikkaalle etusijan köyhän rinnalla sen tähden, että hän on rikas, hän katsoo henkilöön, eikä hänessä siis ole uskoa. Usko ei ole sellainen, niin kuin Jaakob kauniisti sanoo. Se merkitsee: Missä usko on, siellä täytyy tämän mielen väistyä, siellä ei enää katsota henkilöön, vaan siihen, missä suhteessa kukin on Jumalaan, ja ajatellaan: Tämä kerjäläisparkakin on lunastettu Jumalan Pojan verellä; senpä vuoksi hän onkin minulle yhtä suuri arvoltaan kuin keisari tai kuningas. Näin suuria ihmeitä aikaansaa usko meidän sydämessämme!

Mutta se, joka saarnaa uskosta niin, että kuollut totena pitäminen tekee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi kuolemansynninkin vallassa oltaessa, se tekeekin uskosta teon, jonka ihminen itsessään voi saada aikaan, niin että hän myös voi sanoa, vaikka eläisi suurimmissakin synneissä: Tosin olen langennut siihen ja siihen syntiin, mutta tahdon uskoa, sittenhän kuitenkin pääsen taivaaseen. Mitä usko silloin on muuta kuin hyvä teko, jonka ihminen itse voi antaa itselleen ja jonka hän itse voi pitää? Mutta usko on aarre, jonka vain Pyhä Henki voi meille antaa.

Kuulkaapa nyt, kuinka paavilaiset opettavat Tridentin kirkolliskokouksen päätöksissä. Tehän tiedätte, että Tridentin kirkolliskokous

kokoontui vihdoin muutamia harvoja kuukausia ennen Lutherin kuolemaa parantamaan niitä haavoja, joita uskonpuhdistuksen työ oli paavikuntaan iskenyt. Siinä teillä ovat kaikki harhat, joita vähitellen oli pesiytynyt Rooman kirkkoon, sinetöityinä, tosin hivenen verran hienommin lausuttuina kuin useimmat senaikaiset roomalaiset jumaluusoppineet asiat esittivät. Kuulkaapa nyt eräs kohta niistä erään roomalaisen jumaluusoppineen, Smetsin, käännöksen mukaan.

Sess. 6. sanotaan: "Vahvasti täytyy väittää, ettei ainoastaan epäuskon kautta, jonka kautta itse usko kadotetaan," — Sen he myöntävät, että jos joku tulee epäuskoiseksi, hän kadottaa uskon. Mikä ylen tärkeä totuus! Sen he esittävät ensiksi häikäistäkseen ihmiset ja johtaakseen heidät harhaan. — "vaan myös jokaisen muunkin *kuolemansynnin kautta, vaikkakaan sen kautta ei uskoa kadoteta...*" — Autuus tosin menetetään, mutta uskoa ei sen kautta kadoteta. Siinä he ovat aivan oikeassa: *heidän* uskoansa ei voida kadottaa, sillä kaikkein paheellisin roomalaiskatolilainen uskoo kaikkein parhaiten heidän uskontoonsa. — "voidaan evankeliumi, armo, vanhurskaus, ja syntien anteeksiantamus menettää, Jumalan lain puolustamiseksi, joka ei ainoastaan sulje pois epäuskoisia, vaan myös uskovat, nimitäin haureelliset, avionrikkojat, miehimykset, juomarit, ryövärit ja kaikki ne, jotka syyllistyvät kuolemansynteihin."

Roomalaisen uskonnon mukaan on siis olemassa uskovia varkaita, uskovia huorintekijöitä, miehimyksiä, uskovia saitureita, juomareita, panettelijoita ja ryöväreitä. Siitä nyt näette, ettei näillä onnettomilla ihmisillä ole aavistustakaan siitä, mitä usko on. Jos he sen tietäisivät, he myös pian huomaisivat: teissä jumalattomissa ihmisissä ei voi uskoa olla. Samalla he myös oivaltaisivat, että luterilainen kirkko opettaakin aivan toisin kuin he siihen asti ovat ajatelleet. Lutherin oppi ei suinkaan väheksy tekoja, vaan päinvastoin siinä osoitetaan oikea lähde, josta hyvien tekojen tulee kummuta. Jos näet ihminen Pyhän Hengen ja Jumalan armon kautta on päässyt lujaan, elävään luottamukseen Kristukseen, hän ei voi enää jäädä synteihinsä. Usko uudistaa sydämen ja puhdistaa sen.

Mutta eipä saattaisi uskoa, että kalvinilaiset ovat saman harhan vallassa, jos kohta eräältä toiselta puolelta.

Niinpä saamme lukea *Dordrechtin synodin päätöksistä* seuraavaa (*Cap. V, 3–8*): "Näiden ihmisessä asuvan synnin jäännösten tähden ja lisäksi maailman ja saatanan taholta tulevien kiusausten

tähden eivät kääntyneet voisi kestää tässä armossa, jos heidät jätettäisiin omien voimiensa varaan. Mutta Jumala on uskollinen ja hän lujittaa armahtavaisuudesta juuri heitä kerran antamassaan armossa ja pitää sen heissä voimassa loppuun saakka. Mutta joskin tuo Jumalan voima, joka lujittaa todella uskovat armossa ja varjelee heidät siinä, on suurempi kuin että liha voisi heidät voittaa, eivät kääntyneet kuitenkaan aina ole niin Jumalan kuljetettavina ja vietävinä, etteivät he tietyissä erityisissä toiminnoissaan poikkeaisi armon johdannasta ja joutuisi lihan himojen harhaanjohtamiksi niitä tottelemaan. Sen tähden heidän onkin jatkuvasti valvottava ja rukoiltava, etteivät he tulisi johdetuiksi kiusaukseen. Jos he eivät niin tee, *eivät ainoastaan liha, maailma ja saatana voi temmata heitä suuriin ja kauheisiin synteihin*, vaan heidät temmataan niihin välistä myös Jumalan vanhurskaan salliman kautta. Sen osoittavat *Daavidin ja Pietarin* kaltaisten miesten ja *muiden pyhien murheelliset lankeemukset*, joista pyhä Raamattu kertoo. Tällaisten suurten syntien kautta he loukkaavat syvästi Jumalaa, joutuvat syypäiksi kuolemaan, saattavat murheelliseksi Pyhän Hengen, ja *uskon harjoittaminen* keskeytyy heiltä," — Ainoastaan uskon harjoittaminen! Itse usko heissä siis kyllä säilyy! — "he rikkovat omaatuntoa vastaan mitä törkeimmin ja kadottavat välistä uskon *tuntemisen* joksikin aikaa, kunnes heille, kun he vakavan mielenlaadun (katumuksen) johdosta palaavat oikealle tielle, jälleen loistavat Jumalan isälliset kasvot. Jumala, joka on laupeudesta rikas, ei, huomioon ottaen muuttamattoman valinnan, *murheellisissakaan lankeemuksissa* (lankeemuksissa syntiin) *kokonaan ota omiltaan Pyhää Henkeä eikä anna heidän vaipua niin syvälle, että he lankeaisivat lapseuden armosta ja vanhurskautuksen tilasta...* Ensiksikin hän näet säilyttää heissä katoamattoman siemenensä, josta he ovat uudestisyntyneet, niin ettei se joudu hukkaan tai häviä." — He viittaavat tässä 1 Joh. 3:9: "Ei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä, sillä Jumalan siemen pysyy hänessä; eikä hän saata syntiä tehdä, sillä hän on Jumalasta syntynyt". Mutta sillä ei ole sanottu, etteivät kääntyneet voisi kadottaa tätä siementä, vaan kun se heissä on, se myös vaikuttaa, niin etteivät he enää elä kuolemansynneissä.

"Edelleen hän uudistaa heitä varmasti ja väkevästi sanan ja hänen Henkensä kautta katumukseseen, niin että he tekemiensä (sallittujen) syntien tähden sydämestään ja Jumalan mielen mukaisesti tulevat murheellisiksi, anovat syntien anteeksiantamusta Välimiehen veressä

uskon kautta katuvaisesta sydäimestä ja saavat sen, tuntevat jälleen sovitetun Jumalan armon, palvovat uskossa hänen armahtavuus-
 taan sekä sitten huolehtivat autuudestaan innokkaammin pelolla ja vapistuksella. Näin he pääsevät, eivät omien ansioittensa ja voimien-
 sa, vaan Jumalan armon ja laupeuden kautta siihen, *etteivät koon-
 naan lankea uskosta ja armosta* eivätkä loppuun asti jää lankeemukseensa ja joudu kadotukseen." — Kalvinilaiset siis väittä-
 vät, ettei Daavid, kun hän lankesi aviorikokseen, vieläpä teki mur-
 han, kadottanut uskoa sen paremmin kuin armoakaan; usko muka
 vain jonkin verran väistyi taka-alalle ja näin hän estyi harjoittamasta
 uskoaan — siinä kaikki. Armosta hän ei muka ole langennut eikä
 menettänyt uskoa, niin että olisi voinut joutua kadotukseen autuaaksi
 tulematta, jos olisi siinä tilassansa kuollut.

Tämä on vallan hirvittävää oppia. Jos ihmiset ovat siinä mieles-
 sä, etteivät he voi hukata uskoa ja armoa, eivät he myöskään välitä
 parannuksen tekemisestä, jos he ovat langenneet törkeisiin synteihin,
 vieläpä sellaisiin kuin aviorikos ja murha. Senpä tähden kerrotaan
 Cromwellistakin, tuosta kurjasta miehestä, joka tuomitsi kuninkaansa
 ja herransa kuolemaan ja pani toimeen murhia ja verituomioita kaik-
 kiällä maassa, että hän tuntiessaan loppunsa lähestyvän joutui tus-
 kaan. Hän kutsutti luokseen kappalaisensa ja kysyi häneltä, saattoiko
 se, joka joskus on ollut uskossa, jälleen uskonsa menettää. Kappa-
 laisparha vastasi: Ei! Silloin Cromwell sanoi: "Silloin ovat asiat hy-
 vin. Sen näet tiedän, että kerran olen ollut uskossa." Kerrotaan
 nimittäin Jumalan sanan ajoittain tehneen häneen syvän vaikutuksen.
 Niin hän sitten luottikin siihen, että tuo kelvoton kappalainen lohdutti
 häntä sanoen: Aivan niin, jos sinulla kerran on usko ollut, silloin se
 on sinulla vieläkin. Siinä on teille samantien esimerkki siitä, kuinka
 hirvittävä tämä oppi on.

Kuulkaapa nyt todistusta tunnustuskirjoistamme, nimittäin
Schmalkaldenin uskonkohdista, 3. osa, 3. uskonkohta, § 42 seur., (s.
 261, 42) missä sanotaan: "Mutta ehkäpä ilmestyy eräitä lahkolaisia
 — niitä kai muutamia jo onkin, opinhan minä itse kapinan aikana
 muutamia sellaisia tuntemaan —, jotka ovat siinä käsityksessä, että
 kaikki ne, jotka kerran saivat Hengen eli saivat syntinsä anteeksi eli
 tulivat uskoviksi, pysyvät uskossa, vaikka he sen jälkeen tekevätkin
 syntiä, koska heitä muka synty ei vahingoita. He kirkuvat nim.: Tee,
 minkä teet, uskoessasi kaikki on saman tekevää, usko hävittää kaiken

synnin —. Ja vielä he sanovat, että sillä ei ole oikeata uskoa eikä Henkeä koskaan ollutkaan, joka uskoon tultuaan ja Hengen saatuaan vielä tekee syntiä. Minä olen joutunut kosketuksiin monen tuollaisen ihmisen kanssa ja minä pelkään, että perkele on vielä eräisiin samantyyppisiin piiloutuneena." — Perkeleen tiliin Luther siis sen panee!

"On siis välttämätöntä tietää ja opettaa, että jos pyhät ihmiset, joissa vielä on perisynti ja jotka sitä tuntevat, sen joka päivä tuomitsevat ja sitä vastaan taistelevat, joskus lankeavat julkisyntiin" — Julkisyntiä on sellainen, mikä ei ole vain sydämessä. — "niin kuin esimerkiksi Daavid aviorikokseen, murhaan ja jumalanpilkkiaan, heiltä silloin usko ja Henki ovat olleet kadonneina." — Niin pian kuin Daavid lankesi tähän syntiin, hän ei ainoastaan laannut olemasta Jumalan Hengen valaisema profeetta, vaan hän ei myöskään ollut enää Jumalan lapsi. Ja jos Daavid olisi noina päivinä kuollut, hän olisi joutunut helvettiin. Vieläpä hän olisi joutunut helvettiin myöhemminkin, melkein vuoden ajan, ennen kuin profeetta Naatan tuli hänen tykönsä ja saarnasi hänelle parannusta. Sanoihan hän itse Naatanille: "Se mies on kuoleman oma!" Silloin Naatan vastasi hänelle: "Sinä olet se mies! Sinä olet itse langettanut tuomion itsestäsi. Olet kuoleman oma. Jollet nyt heti jälleen käänny, menet helvettiin ja tulet tuomituksi kadotukseen!" —

"Ei Pyhä Henki salli synnin vallita ja päästä ylivaltaan, niin että se pääsee toteutumaan, vaan hän torjuu ja estää sitä, niin ettei se saa tehdä mitä haluaa. *Jos se taas toimii tahtonsa mukaisesti*, ei siinä silloin ole Pyhää Henkeä eikä uskoa." — Eivät ainoastaan karkeat synnit, vaan jokainen hillitön, tahallinen synti voi sammuttaa uskon valon. Sen tähden uskosta luopuminen onkin paljon yleisempää kuin me luulemme. Usko ei lakkaa ainoastaan niissä, jotka viettävät häpeällistä elämää, vaan moni sallii vastoin parempaa tietoansa ja omaatuntoansa itseänsä johdettavan johonkin, ryhtyy johonkin ja toteuttaa aikomuksensa, vaikka tietääkin, että se on vastoin Jumalaa ja hänen sanaansa. Silloin usko on sammunut — sillä erotiuksella, että sellainen ihminen pian voi jälleen tulla uskoon, jos hän nopeasti taas kavahtaa pystyyn, niin kuin Pietarin tapauksessa kävi. Pietari ei paatunut. Kun Jeesus loi katseensa häneen, hän meni ulos ja itki katkerasti. Vapahtajan katse sai hänet jälleen katumukseen, niin että hän tajusi syntinsä sanomattoman suuruuden ja samalla Herransa armon sanomattoman suuruuden. Jeesuksen katse sanoi hänelle: Voi, Pietari

parka, tee parannus! Olen antanut kaiken sinulle anteeksi. Se pisti hänen sydämeensä kuin miekka. Hyvin on siis sen laita, joka heti taas nousee — heti! heti! — lykkäämättä sitä tuonnemmaksi! Jos lankeat, älä vitkastele, ettet joudu niin pitkälle, että sinun sydämesi paatuu!

"Onhan kirjoitettu, niin kuin pyhä Johannes sanoo: 'Ei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä, eikä hän saata tehdä syntiä'. Ja kuitenkin on totta sekin, mitä sama pyhä Johannes kirjoittaa: 'Jos sanomme, ettei meillä ole syntiä, niin me valhettelemme, eikä Jumalan totuus ole meissä'."

Kuulkaapa nyt vielä jalo todistus *Lutherilta* hänen yksityisluontoisesta tuotannostaan. Vuonna 1536 lähetti muuan saarnaaja selityksen ensimmäiseen Johanneksen kirjeeseen Wittenbergin tiedekunnalle. Hän pyysi, että tuo selitys tarkastettaisiin ja hänen sallittaisiin painattaa se, jos hän olisi oikeassa. Mutta siinä oli tuo harha, että valitut eivät voi menettää Pyhää Henkeä, vaikka lankeaisivatkin tietoiisiin synteihin ja törkeisiin paheisiin. Silloin Luther sellitti, ettei kirjaa saisi painattaa, ja saman tien hän laati tästä asiasta lausunnon, jonka sitten muutkin tiedekunnan jäsenet puolestaan allekirjoittivat. Tässä lausunnossa sanotaan (EA 55, 162 seurr.): "Jos ihminen on synneissään vastoin omaatuntoansa, toisin sanoen: jos hän tieten tahtoen tekee Jumalaa vastaan, avionrikkोजना tai pahan tekijänä, joka tietoisesti tekee toiselle vääryyttä jne., sellainen ihminen on, — niin kauan kuin hänen tahtonsa tietoisesti pysyy sellaisena, vailla katumusta ja vailla uskoa eikä hän ole Jumalalle otollinen. Esimerkiksi niin kauan kuin joku pitää toisen vaimoa tykönään, ei hänessä ole mitään katumusta, uskoa eikä pyhyyttä; sehän on ilmeistä. Siellä näet, missä on usko, jonka kautta me tulemme vanhurskaiksi, siellä täytyy olla myös hyvän omantunnon;" — Kuinka voisin omatunto huonona mennä hyvän Jumalan luo ja sanoa: Sinä, Jumalani, olet antanut minulle syntini anteeksi! Sinulle ylistys ja kiitos iankaikkisesti! Aivan varmasti Jumala sinut työntää luotaan, jos niin sanot. Ethän sinä lainkaan kysy Jumalan tahtoa, vaan tahdot pysyä synnissäsi — kuinka voisit luottavaisesti kääntyä Jumalan puoleen? Mahdotonta! Jos sinun luoksesi tulisi joku, joka on karkeasti sinua loukannut, ja sanoisi: Olen kohdellut sinua hävyttömästi. Pyydän sinua antamaan minulle anteeksi. Aion kyllä muuten jatkaa samaan tapaan. — antaisitko hänelle anteeksi? Et! Vain hullu voi

sanoa: Anna se minulle anteeksi, tahdon kyllä edelleenkin tehdä niin; tahdon edelleenkin loukata sinua, niin usein kuin sinut näen. Toivon kuitenkin, että antaisit minulle anteeksi. Niin tekevät kuitenkin Jumalalle ne ihmiset, jotka tahtovat lohduttautua hänen armostaan ja kuitenkin jatkaa synnin harjoittamista.

"ja on aivan mahdotonta, että nämä kaksi asiaa voisivat olla rinnakkain: usko, joka luottaa Jumalaan ja paha aikomus eli, niin kuin sitä sanotaan, huono omatunto." — Omatunto on kiusallinen todistaja. Tämä todistaja ei sulje suutansa, teimmepä mitä tahdoimme. Syn-tisparkoja me kaikki olemme. Mutta jos me aiomme tehdä syntiä, silloin omatunto sanoo: Älä ryhdy siihen. Olet Jumalan vihollinen ja tahdot pysyä hänen vihollisenaan. Sinähän et tahdokaan hänen luok-sensa!" — "Usko ja Jumalan avuksihuutaminen ovat herkkiä asioita" — Ne tulevat herkästi loukatuiksi. — "Ja helposti vähäininkin omantunnon haava karkottaa uskon ja avuksihuutamisen!" — Tässä ei ole kysymys ainoastaan synnin ulkonaisesta inhottavuudesta, siitä että se langettaa minut armosta ja sammuttaa minusta uskon valon. On kysymys minun sydämeni asenteesta syntiin. Jos synti yllättää minut yhtäkkiä, antaa Jumala sen anteeksi, ei ole minulle vihoissaan eikä lue sitä minulle syyksi. Silloin usko ei sammu. Myös luonteeni voi temmata minut mukaansa. En tahdo tehdä syntiä, mutta minussa kuohuu niin valtavasti, että ennen kuin ennätän pitää varani, olen jo tehnyt syntiä. Se ei ole kuolemansyntiä, ja niin ihminen voikin pysyä armossa. Mutta jos hän vastoin parempaa tietoaan ja omaatuntoaan pysyy siinä, ehkäpä pidemmän aikaa ja harkiten, silloin ei usko ole käsillä, silloin hän ei voi rukoilla Jumalaa ja silloin Pyhä Henki kaik-koaa sydäimestä; siellä hän ei tahdo vallita. Silloin ihmisparka laskee toisenkin hallitsijan sydämeensä. Sen tieltä Pyhä Henki väistyy sil-loin, itse lähtien matkoihinsa.

"niin kuin jokaisen harjaantuneen kristityn sangen usein täytyy kokea." — Kristitty huomaa, että luottamus Jumalaan heti vähenee, jos hän vaikkapa vain hiukankin suostuu johonkin syntiin. Hän huomaa: Jollet heti käänny takaisin, ottaa synti vallan sinussa ja tulet kykenemättömäksi uskomaan. Silloin hän lankeaa polvilleen ja ru-koilee kyynelin Jumalaa — jos kohta se ei kuulukaan katumuksen olemukseen — ja saattaa sanoa Jumalalle: Sinä sen tiedät, etten tah-do tehdä syntiä! — tai niin kuin Pietari aikoinaan: "Herra, sinä tiedät kaikki; sinä tiedät, että olet minulle rakas". Pietarihan saattoi ottaa

Vapahtajan todistajaksi siitä, että hänellä oli hyvä omatunto, hän saattoi sanoa Kristukselle: "Sinähän voit nähdä sydämeen! Miksi sitten minulta kysyt?" Näin täytyy jokaisen kristityn voida puhua Jumalalle, hänen täytyy voida sanoa: Jumalani, sinä tiedät, etten tahdo syntiä tehdä, mutta kuitenkin teen syntiä. Mutta sinä tiedät, että minusta on tullut synnin vihollinen.

"Siksi pyhä Paavali yhdistää nämä kaksi asiaa: 'Mutta käskyn päämäärä on rakkaus, joka tulee puhtaasta sydäimestä ja hyvästä omastatunnosta ja vilpittömästä uskosta' (1 Tim. 1:5)." — Vain se on aito rakkautta, joka tulee vilpittömästä uskosta. Vilpiton usko taas on sellainen usko, joka ei ole uskon kuvittelua, vaan elävä, todellinen, tosi sydämen usko. — "samoin: 'Säilyttäen uskon ja hyvän omantunnon' (1 Tim. 1:19), samoin: 'Jotka pitävät uskon salaisuuden puhtaassa omastatunnossa' (1 Tim. 3:9) jne. Nämä ja monet niiden kaltaiset raamatunlauseet, joihin tuonnempana viitataan, osoittavat, että mitään uskoa ja pyhyyttä ei voi olla siellä, missä ei ole hyvää omaatuntoa." — Usko ja hyvä omatunto kuuluvat aina yhteen. Missä usko on, siellä on myös hyvä omatunto. Mutta sillä, jolla ei ole hyvää omaatuntoa, ei varmasti myöskään ole uskoa, sillä nämä kaksi kuuluvat yhteen. Sellaisista apostoli sanoo 1 Tim. 1:19, että he ovat kärsineet uskossaan haaksirikon. Se, jolla ei ole puhdasta omaatuntoa, ei ole myöskään säilyttänyt uskon jaloa aarretta.

"Sen tähden, jos joku tulee vanhurskaaksi, täytyy hänestä pahan aikomuksen hävitä ja näin hyvän omantunnon alkaa, vaikkakin yksin usko Vapahtajaan, Kristukseen, saavuttaa sen armon, että synnit annetaan anteeksi ja asianomainen henkilö tulee kelvolliseksi. Missä nyt usko ja hyvä omatunto ovat, siellä on varmasti Pyhä Henki, eikä ihminen kuitenkaan rakenna luottamustaan oman kelvollisuutensa tai hyvän omantuntonsa, vaan Kristuksen varaan. Siitä me päätämme, että olemme armossa Kristuksen tähden hänen lupauksensa nojalla, ja näin voi oikea avuksihuutaminen alkaa, niin kuin Johannes sanoo: 'Jos sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaikki. Ja mitä ikinä me anomme, sen me häneltä saamme. (1 Joh. 3:20,22) Ja vaikka synti jää pyhiin, tämä synnynnäinen kurjuus ja paha taipumus, sekä se, ettei sydän niin vakavasti pelkää Jumalaa luota häneen jne.," — Senkin jälkeen kuin olemme kääntyneet, Puuttuu meiltä vielä oikeaa jumalanpelkoa, myös luottamusta Jumalaan. — "mitä ei ole pidettävä vähäisenä hait-

tana, ne kun ovat suuria syntejä," — Kaikki synnit ovat suuria syntejä. Myöskään näitä niin sanottuja heikkouden syntejä, joista vanhurskautettu ihminen ei voi vapautua, ei saa pitää vähäisinä asioina. Joskaan usko ei niiden vaikutuksesta sammua, ei niillä silti ole leikittelemistä. — "yhtä kaikki tämä heikkous on tarkoin erotettava tietoisesta myöntymisestä ja pahasta aikomuksesta, joka saastuttaa omantunnon." — Siinä juuri on suuri ero!

"Moinen synti ja pyhyys eivät sovi olemaan rinnakkain, emmekä me tässä saa ruveta pohtimaan kaitselmusta, vaan Jumalan vihaa, joka on ilmoitettu hänen sanassaan, ja sitä myöten on taas etsittävä armoa." — Luther tahtoo sanoa: Silloin emme saa sanoa: "No niin, jos olen edeltämäärätty, jos kuulun valittuihin, ei minulla ole mitään hätää. Joudunhan siinä tapauksessa kuitenkin taivaaseen ja tulen autuaaksi." Totta kyllä on, että jos olet edeltämäärätty, tulet varmasti autuaaksi, mutta siitä juuri on kysymys, oletko edeltämäärätty. Jos näet vaellat synneissä ja pysyt niissä, se on merkki siitä, ette ole valittu. Ei niin, ettei Jumala ollenkaan kaiketi edeltäpäin nähnyt, että sinä olet moinen kurja heittäjä ja käytät väärin hänen armoaan. Ei, jos olet sellainen ihminen, et ole armontilassa, ja jos tuossa tilassa pysyt, joudut kadotukseen!

"Sen taas, että tuollainen lankeemus poistaa pyhyiden valituista ja karkottaa Pyhän Hengen, huomaamme ensiksikin aivan selvästi Aadamista ja Eevasta, jotka olivat valituista, mutta menettivät pyhytensä ja Pyhän Hengen niin viheliäisesti, että tämän ensimmäisten ihmisten kärsimän vaurion tähden myöhemminkin kaikkien ihmisten luonto on heikko ja syntinen." — Kukaan ei voi kieltää sitä, että Aadam ja Eeva kuuluivat valittuihin, mutta kuitenkin he ovat langenneet, menettäneet Jumalan kuvan kaltaisuuden, Pyhän Hengen, pyhytensä ja kaiken. He tekivät kuitenkin parannuksen ja kääntyivät näin jälleen takaisin armontilaan. — "Ja jos heitä ei taas olisi autettu jaloilleen, he olisivat jääneet ikuisesti kadotetuiksi. Sillä mitä tähän välikauteen tulee, he ovat todella olleet Jumalan vihan alaisia; tässä ei näet ole kysymys pelkästä tuulenpieksennästä. Paavali sanoo selvästi, että synti tuli maailmaan yhden ihmisen kautta kadotustuomioksi (Room. 5), ja selvää on, mitä kadotustuomiolla tarkoitetaan. Samoin, kun Daavid oli tehnyt aviorikoksen Uurian vaimon kanssa ja surmauttanut tuon hurskaan miehen jne., Daavid oli Jumalan vihan alla ja oli hukannut pyhytensä ja Pyhän Hengen siihen asti kunnes

hän jälleen kääntyi; samaa on muista sanottava vastaavanlaisissa lankeemuksissa," — Niin pian kuin menetän uskoni kuolemansynnin kautta, menetän myös heti Jumalan armon ja olen kuoleman ja kadotuksen lapsi. Myöhemmin voin tosin taas päästä uskoon, mutta tänä välikautena olen kuoleman lapsi. Ja vaikka sitten jälleen uskonkin ja myös tulen autuaaksi, en tuona välikautena ole suinkaan autuas ihminen, vaan aivan onneton, kadotettu ihminen.

”Ja että tämä kaikki, mitä olen sanonut, on totta, käy selvästi ilmi seuraavista raamatunlauseista. 1 Joh. 3:7: 'Älköön kukaan saako teitä eksyttää. Se, joka vanhurskauden tekee, on vanhurskas, niin kuin hän on vanhurskas. Joka syntii tekee, se on perkeleestä.'! Kun esimerkiksi Daavid antoi luvattoman himon liekin leimahtaa ja hänen sydämensä horjui, silloin perkele on ohjannut häntä ja sen jälkeen johtanut voittamansa Daavidin suurempiin synteihin, murhaan jne. Ja sen, että Pyhä Henki silloin on ollut poissa, osoittavat edelleen nämä Paavalin sanat: 'Ne, jotka semmoista (haureutta jne.) harjoittavat eivät peri Jumalan valtakuntaa' (Gal. 5:21); niin kauan kuin aviorikkoja pysyy tässä aikomuksessa, hän ei ole Kristuksen valtakunnan perillinen. Siitä seuraa, ettei hän ole vanhurskas eikä pyhä, eikä hänellä myöskään ole Pyhää Henkeä; samoin seuraa siitä heti, että tällöisten tekojen tähden Jumalan viha kohtaa tottelemattomat. Room. 8:13 Paavali tekee tämän tarpeellisen erotuksen syntien välillä sanoen: 'Jos te lihan mukaan elätte, pitää teidän kuoleman; mutta jos te Hengellä kuuletatte ruumiin teot, niin saatte elää'. Nyt on ilmeistä, että Paavali näin sanoessaan saarnaa pyhille opettaen heille, kuinka heidän pitää pyhinä pysyä, nimittäin niin, että he vastustavat pahoja viettymyksiä. Sitä vastoin hän sanoo: 'Jos te lihan mukaan elätte, pitää teidän kuoleman', toisin sanoen: Jos te seuraatte pahoja viettymyksiänne, olette jälleen Jumalan vihan alaisia; sitä hän näet tarkoittaa kuolemisella. Hes. 33:12: 'Vanhurskasta ei pelasta hänen vanhurskautensa sinä päivänä, jona hän rikkoo, ja jumalaton pääsee suistumasta turmioon jumalattomuutensa tähden sinä päivänä, jona hän kääntyy pois jumalattomuudestaan'. Tämähän on selvä teksti siitä, ettei vanhurskas, jos hän tieteen tahtoen lankeaa syntiin, enää ole vanhurskas. Johanneksen Ilmestyksen 2. luvussa Pyhä Henki nuhtelee Pergamon seurakuntaa siitä, että sen parissa esiintyy väärää oppia ja haureutta, ja sanoo selvin sanoin siitä: 'Joita myös minä vihaan'. Jos nyt Jumala jotakin vihaa, se ei ole pyhää, otollista jne., ja heissä

on varmasti ollut valittuihin kuuluvia ja kuulumattomia." — Jos Jumala on vihoissaan jollekulle — sillä jos hän vihaa jotakuta, hän on hänelle vihoissaan — ei hän ole Jumalalle otollinen. Olkoonpa vain, että tuossa seurakunnassa oli valittuja, näitä valittujakin Jumala nyt vihasi ja heillekin hän oli vihoissaan, koska he joksikin aikaa olivat karkottaneet sydäimestään hänen armonsa, uskon ja Pyhän Hengen.

"Näiden ja vielä useampienkin todistusten nojalla me olemme aina kaikissa seurakunnissa yksimielisesti opettaneet seuraavasti: Jos pyhä tieteen tahtoen tekee vastoin Jumalan käskyä, hän ei enää ole pyhä, vaan on karistanut päältäään oikean uskon ja Pyhän Hengen. Mutta jos hän taas kääntyy, Jumala pitää armollisen valansa, jossa hän sanoo: 'Niin totta kuin minä elän, en minä tahdo, että syntinen kuolee, vaan että hän kääntyy ja saa elää'. Sen tähden Jumala ottaa Kristuksen tähden nämä kääntyneet jälleen vastaan ja sytyttää heidän sydämiinsä oikean uskon evankeliumin ja Pyhän Hengen kautta. Meitä ei myöskään ole käsketty ennakolta kyselemään, olemmeko valittuja, vaan riittää, kun tiedämme, että se, joka lopulta kestää parannuksessaan ja uskossaan, on varmasti valittu ja autuas, niin kuin Kristus sanoo: Autuaita ovat ne, jotka kestävät loppuun asti'."

21. iltaluento

(Maaliskuun 6. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Kun epäuskoinen maailma kuulee, että kristinuskossa kaikki rakennetaan uskon varaan, kun on kysymys siitä, kuinka ihminen tulee autuaaksi, se pitää sitä mahdottomana ja uskomattomana. Sen mielestä se on ilmeistä hullutusta, vieläpä merkki siitä, että kristinuskokin on loppujen lopuksi huijausta, samoin kuin kaikki muutkin muka yliluonnolliseen ilmoitukseen perustuvat uskonnot. "Sillä", sanotaan, "bramiinitkin vaativat uskomaan Veda-kirjoja, hindujen pyhiä kirjoja. Muhammedkin, tuo tunnettu valheprofeetta, vaati ennen kaikkea uskomaan Koraania, muhametti-laisten pyhää kirjaa, koska siinä muka yksin on tosi, autuaaksi tekevä uskonto esitettyä." Näin sitten kristinuskokin, joka sekin on yliluonnolliseen ilmoitukseen perustuva uskonto, vaatii ennen kaikkea

uskoa, kytkien autuuden siihen. "Mutta", sanotaan, "mitäpä se hyvää Jumalaa liikuttaa, mihin minä uskon tai olen uskomatta? Eihän toki uskonto voi perustua muuhun kuin nuhteettomaan elämään, hyveeseen ja hyviin tekoihin. Kuinka voi olla syntiä, jos en usko johonkin, joka on kerta kaikkiaan ristiriidassa järkeni kanssa, joka sentään sekin on Jumalan lahja?" "Eihän nyt toki", sanotaan, "jos on olemassa Jumala ja pidetään viimeinen tuomio, silloin Jumala ei voi kysyä minulta: Mihin olet uskonut?, vaan: Mitä olet tehnyt? Kuinka olet elänyt?"

Toiset taas ovat tunkeutuvinaan vähän syvemmälle asiaan ja sanovat: Jos kerran Jumala niin erikoisesti mieltyy uskoon, koska se muka on jotakin niin suurenmoista, koska se on niin jalo hyve, miksi maailmassa hän ei yhtä hyvin mielly esimerkiksi rakkauteen, urhollisuuteen, oikeamielisyyteen, puolueettomuuteen, totuudellisuuteen ja muihin senkaltaisiin?

Mistä johtunevat nämä kristinuskon uskonoppiin kohdistuvat moitteet? Lähin lähde on varmaankin suuri tietämättömyys. Ei nimittäin lainkaan tiedetä, mitä usko pyhän Raamatun mukaan on. Eihän usko, joka vanhurskauttaa ja tekee autuaaksi, kristinopin mukaan suinkaan ole pelkkä jäykkä ja luja uskontoon kuuluvien oppien toteaminen, mikä käsitys uskosta on vallitsevana intialaisten ja muhamettilaisten parissa. Päinvastoin kristinuskko selittää, että pelkkä pyhässä Raamatussa ilmoitettujen oppien jäykkä ja luja totena pitäminen ei hyödytä mitään, vaan on suorastaan tie helvettiin; joka siihen luottaa, se rakentaa hiekalle. Kristinoppi ei myöskään suinkaan aseta uskoa niin korkealle sen tähden, että se olisi niin suurenmoinen teko tai kallisarvoinen hyve. Päinvastoin kristinuskko opettaa, ettei usko tee vanhurskaaksi ja autuaaksi sen tähden, että se muka on hyvä teko, vaan sen lunastuksen tähden, joka on tapahtunut Kristuksen kautta ja johon usko tarttuu. Tämä johtaakin meidät tänään vielä keran kymmenenteen väitteeseemme.

Viikko sitten olemme kuulleet, ettei tosi usko suinkaan ole kuollut ja toimeton, vaan päinvastoin muuttaa ja uudistaa sydämen sekä tuo Pyhän Hengen ihmisen sieluun. Tänä iltana on tarkoituksemme nyt ennen kaikkea käsitellä kymmenennen väitteemme jälkimmäistä osaa, missä sanotaan, ettei Jumalan sanaa silloin jaeta oikein, siis lakia ja evankeliumia eroteta toisistaan oikein, vaan sekoitetaan toi-

siinsa, jos uskosta saarnataan niin, että usko vanhurskauttaa ja tekee autuaaksi rakkauden ja uudistuksen tähden, jotka se vaikuttaa.

Niin jyrkästi kuin pyhä Raamattu meille todistaakin, ettei ole olemassa mitään tosi uskoa ilman rakkautta, mitään tosi uskoa ilman uudistusta, mitään tosi uskoa ilman pyhitystä, ettei ole olemassa mitään tosi uskoa ilman, ettei ihminen, jolla se on, tulisi rikkaaksi hyvistä teoista, se kuitenkin todistaa meille samalla, etteivät nämä: uudistus, rakkaus ja hyvät teot, jotka usko tuottaa, suinkaan ole se perusta, jonka nojalla usko tekee vanhurskaaksi ja autuaaksi. Voisin esittää teille lukemattomia raamatunkohtia todistukseksi tästä, mutta tahdon rajoittua vain tärkeimpiin.

Room. 4:16: "Sen tähden se on uskosta, että se olisi armosta; että lupaus pysyisi lujana kaikelle siemenelle". — Juuri sen tähden, Paa-vali sanoo, me opetamme vanhurskautusta uskon kautta, koska me opetamme, että ihminen tulee vanhurskaaksi ja autuaaksi Jumalan edessä yksin uskon kautta. Mutta jos usko tekisi vanhurskaaksi jonkin meissä olevan hyvän tähden, olisi aivan nurinkurinen johtopäätös, jos sen tähden opetettaisiin, että ihminen tulee uskon kautta vanhurskaaksi, koska hän tulee vanhurskaaksi ja autuaaksi armosta. Vanhurskautus tapahtuu armosta, uskon kautta, mutta ei sen tähden, että usko tuo mukanaan niin paljon hyvää. Sitä ei vanhurskautuksen yhteydessä oteta lainkaan arvioon, vaan yksin se, että Jeesus Kristus jo on lunastanut koko maailman, että hän jo on tehnyt ja kärsinyt kaiken, mitä ihmisten piti tehdä ja kärsiä, ja että me vain otamme sen vastaan. Tie pelastukseen on siis sellainen tie, jolla me emme tee mitään omaksi pelastukseksimme, emme mitään; sellainen se on, että Jeesus Kristus jo on kaiken tehnyt, että me pitäydymme siihen, lohduttaudumme siitä ja panemme turvamme siihen. Tämä kohta on hyvin kallisarvoinen. Huomatkaa se tarkoin! Jos uskoon, sikäli kuin on kysymys meidän vanhurskautuksestamme, kuuluisi jotakin, mitä meidän itsemme pitää tehdä, päättelisi apostoli tässä väärin. Silloin hänen pitäisi pikemminkin sanoa: Uskon kautta, koska se auttaa meitä, niin että me voimme saada jotakin hyvää aikaan. Mutta sen tähden se ei vanhurskautta, vaan sen tähden, että se ottaa vastaan Kristuksen ansion. Se on vain käsi, jolla me tartumme siihen, mitä Jumala tarjoaa.

Fil. 3:8,9: "Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla,

sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki ja pidän sen roskana — että voitaisin omakseni Kristuksen ja minun havaittaisiin olevan hänessä ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella". — Mikä suurenmoinen kohta tämäkin! Todella aurinko, joka opettaa tuntemaan evankeliumin oikeaa olemusta. Apostolihan sanoo, että hän on kyllä vanhurskas, mutta se vanhurskaus, jonka hän on uskon kautta saavuttanut, ei ole hänen oma vanhurskautensa, vaan Kristuksen vanhurskaus. Meissä Jumala ei näe mitään, minkä hän voisi lukea meille vanhurskaudeksi. Se vanhurskaus, joka meillä uskon kautta on, on vieras vanhurskaus. Me emme ole sitä itsellemme hankkineet, emme ole sen hyväksi tehneet mitään. Jos me olisimme lisänneet siihen rakkauden, ja Jumala sen tähden vanhurskauttaisi meidät, ei meidän vanhurskaudemme olisi vieras, tai se olisi vain puoleksi vieras vanhurskaus, joka täydentäisi meidän epätäydellisen vanhurskaudemme. "Ei niin", apostoli sanoo, "minulla ei ole omaa vanhurskautta, vaan ainoastaan se vanhurskaus, joka tulee Jumalasta uskon perusteella."

Room. 4:5: "Mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi". — Kun ihminen tulee vanhurskaaksi, hän on ennen sitä jumalaton, ei hurskas, joka uskon kautta jotenkin olisi tullut hurskaaksi ja nyt sen tähden vanhurskautettaisiin. Se joka on oikeassa uskossa, sanoo: "Minä olin jumalaton ihminen, kuuluin helvettiin, ansaitsin tuomion. Olin kadotettu ihminen. Olin syntien tahraama kiireestä kantapäähän asti. Mutta silloin Jumala teki armon ihmeen minun kohdallani ja sanoi, kun uskoin rakkaaseen Vapahtajaani: Sinä olet oleva vanhurskas! Sinussa en näe mitään omaa vanhurskautta, mutta minä peitän sinut Poikani vanhurskaudella enkä nyt näe sinussa mitään muuta kuin sulaa vanhurskautta." Niin, se joka ei käy Kristuksen luo jumalattomana, se ei ollenkaan käy Kristuksen luo.

Ef. 2:8,9: "Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta — se on Jumalan lahja — ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi." — Kuulostaa aivan siltä kuin apostoli aina ajattelisi, ettei ole kyllin selvästi puhunut ollakseen johdattamatta lukijoita omaan vanhurskauteen. Ensin hän sanoo vain: "Armosta te olette pelastetut". Sitten hän lisää: "Uskon kautta". Silloin saattoi joku aja-

tella: Ehkäpä olen ansainnut sen uskon kautta. Sen vuoksi hän vielä lisää: "Ette itsenne kautta". Miten sitten, jollemme itsemme kautta? "Se on Jumalan lahja!" Ja sulkeakseen pois kaiken oman ansion hän sanoo: "Ette tekojen kautta". Mutta rakkaushan on sekin tuollainen ihmisen teko. Ja lopuksi: "Ettei kukaan kerskaisi". Mutta se, joka väittää, että usko vanhurskauttaa hänet sitä seuraavan rakkauden tähden, voi sanoa: Minä olen uskon kautta vanhurskautettu, mutta minä olenkin myös rakastanut, olen tehnyt myös hyviä tekoja, olen tullut uudeksi ihmiseksi, ja sen tähden Jumala pitää minua vanhurskaana. Ei niin, apostoli sanoo, ettei kukaan kerskaisi. Jos joku ajattelee, että hänelle jää vielä pienikin sädekehä, hiven kunniaa, hänellä ei vanhurskauttavaa uskoa ole, vaan hän on vielä sokea, hän ei vielä ole pelastuksen tiellä, vaan on kulkemassa suorinta tietä helvettiin.

Room. 11:6: "Mutta jos valinta on armosta, niin se ei ole enää teoista, sillä silloin armo ei enää olisikaan armo". — Jos se on tekojen ansiosta, niin armo ei olisi mitään; silloinhan ansio ei olisikaan ansio. Apostoli Paavali ei kyllin selvästi voi saada sanotuksi, että se on armosta. Hänen lukijoittensa on harkittava, jos he myöntävät, että se on armosta, että se silloin ei voi olla ansiosta, muuten armo ei voisi olla armo. Niin pian kuin ansio tulee lisäksi, ei ole kysymys armosta. Silloin on armosta puhuminen pötyä. Mutta jos se on tekojen ansiosta, niin armo ei olisi mitään, silloin ansio ei olisikaan ansio. Sinulle ei siis jää muuta mahdollisuutta kuin lujasti uskoa, että sinusta on Jumalan sulasta iankaikkisesta laupeudesta tullut vanhurskas ihminen uskon kautta. Ja vaikka uskosi tuottaakin hyviä hedelmiä, seuraavat ne vasta sitten, kun sinulla jo on kaikki. Ensin ihmisen on tultava autuaaksi, vasta sitten hurskaaksi. Ensin ihmisen on päästävä taivaaseen, sitten hänestä tulee uusi ihminen.

Tässä juuri on kristinuskon ihmeellinen omalaatuisuus. Se joka tahtoo ensin tehdä kaiken päästäkseen taivaaseen, on hukassa. Ei, ensin sinun on päästävä taivaaseen ja tultava autuaaksi, sitten alat kiittää Jumalaa. Siksi Luther sanookin, että kristinuskko on sanalla sanottuna kiitollisuuden uskontoa. Sitä hyvää, minkä me saamme aikaan, me emme suorita hankkiaksemme itsellemme jotakin. Emme me edes osaisi panna mitään alulle hankkiaksemme itsellemme jotakin ansiota. Kaikkihan on jo meille lahjoitettu: vanhurskaus, meidän iankaikkinen perintöosamme, meidän autuutemme. Nyt on mahdollista enää vain kiittää. Lisäksi tulee, että Jumala on niin suu-

renmoinen, että hän sille, joka täällä on erikoisen uskollinen, tahtoo pelastuksen lisäksi vielä antaa erityisen kirkkauden. Sekään ei ole vähäpätöinen asia iankaikkisuudessa. Sillä kun hyvä Jumala antaa lahjoja, hän antaa niitä ylimääräisesti. Sen tähden tulee kristittyjen välillä iankaikkisuudessa vallitsemaan suuri erotus. Vähinkin lisäys on nimittäin jotakin äärettömän suurta iankaikkisuudessa. Kuinka niin? Juuri siitä syystä, että se on iankaikkista. Siksi meidän tulisi, kun olemme vastaanottaneet iankaikkisen elämän, olla sangen kiitollisia hyvälle Jumalalle kaikesta mitä me olemme ja mitä meillä on. Se yksin on oikeita tekoja. Tapahtuuhan jo maailmassa niin, että jos joku ihminen kovin alttiisti palvelee toista ja jälkeensä saadaan tietää, että hän on tehnyt kaiken vain toivoen siitä jotakin saavansa, silloin ajatellaan: "Voi ihmisparkaa! Minä kun luulin, että hän teki sen vain rakkaudesta minuun, ja nyt huomaa, että hän vain kiinnittääkin toiveita minun lompakkooni! Minä luulin, että se oli vain alttiutta ja epäitsekkyyttä, mutta nyt hän tahtoo saada maksun siitä. Tiehensä mokoma konna!" Sellainen ihminen ällöttää meitä. Hän ei tee meille mitään palvelusta sen tähden, että hän niin erinomaisesti meitä rakastaisi, vaan hän toivoo saavansa paljon enemmän kuin hän on meille tehnytään. Jos hänen toivettaan ei täytetä, hän suuttuu ja alkaa suhtautua meihin vihamielisesti.

Siksi ovatkin hyviä tekoja juuri ne, jotka me teemme kiitollisuudesta Jumalaa kohtaan. Se joka on oikeassa uskossa, ei lainkaan ajattele ansaita ja hankkia itselleen jotakin hyvää. Hän ei muuta voikaan kuin osoittautua kiitolliseksi rakkaudessa ja hyvissä teoissa. Hänen sydämensä on uudistunut, Jumalan rakkauden ylenpalttisuus, jota hän on kokenut, on pehmittänyt hänen sydämensä. Ja silloin Jumala on niin armollinen, että hän palkitsee omat tekonsa, jotka hän meissä tekee. Ne hyvät teot, joita kristitty tekee, ovat näet Jumalan tekoja. Monet moittivat meitä huomauttaen: Niin, mutta pyhityksessä on ihmisen kuitenkin puolestaan tehtävä jotakin. Mutta ihminen ei milloinkaan voi panna alulle mitään hyvää. Jumalan täytyy ensin innostaa hänet, hänen täytyy ensin antaa hänelle halu ja voima hyvän tekemiseen. Näin ollen on kysymys Jumalan voimasta ja Jumalan teosta, jos me näytämme tekevän jotakin hyvää.

Paavilaisetkin sanovat välistä ihmisen tulevan vanhurskaaksi ja pelastuvan uskon kautta. Mutta, he lisäävät, tosin vain siinä tapauksessa, että rakkaus tulee lisäksi. Eivätkä he tarkoita vain sitä, ettei

sillä, jolla ei ole rakkautta, ole uskoakaan, sillä niinhän mekin ope-
tamme, — Raamattukin opettaa niin — vaan he tarkoittavat seuraa-
vaa: Jollakulla voi olla Pyhän Hengen synnyttämä oikea usko. Mutta
jos rakkaus ei tule lisäksi, ei usko hyödytä yhtään mitään." Sen täh-
den heidän tahollaan sanotaan, että vanhurskauttavan uskon *forma*
(ilmennys) on rakkaus. Tehän olette selvillä siitä, mitä jumaluusop-
pineet tarkoittavat sanalla *forma*, nimittäin sitä, mikä tekee jonkin
asian siksi, mikä se on. Näin väittävät sitten paavilaiset: Jos rakkaus
ei tule uskon lisäksi, niin se ei ole vanhurskauttava usko, olkoonpa
vain tosi usko; rakkaus on näet uskon *forma*, joka tekee vanhurskaut-
tavan uskon vanhurskauttavaksi uskoksi. Se on heidän kielenkäytös-
sään *fides formata*, ilmentynyt usko. Jos taas rakkaus ei tule siihen
lisäksi, he nimittävät sitä sanalla *fides informis*.

Conc. Trid., Sess. VI, Cap. VII, Canon 28: "Jos rakkaus ei tule li-
säksi uskoon, ei usko yhdistä elävästi Kristukseen eikä liioin tee
Kristuksen ruumiin eläväksi jäseneksi." — Ei sanota: Usko, josta ei
synny rakkautta. Sehän olisi aivan oikein. Jos näet uskosta ei synny
rakkautta, ei ole kysymys uskosta, vaan vain uskon varjosta. Mutta
ei, he sanovat: Sinulla voi olla hyvä usko, mutta sekään ei vanhurs-
kautta, jollei rakkaus tule siihen lisäksi. Rakkauden ei pidä saada al-
kuansa sinun uskostasi, — sehän ei ole heidän oppinsa mukaan
mahdollistakaan, sillä he tarkoittavat uskolla pelkkää kuollutta kir-
kon opin totena pitämistä — rakkauden täytyy tulla lisäksi, silloin
sinun uskosi vanhurskauttaa sinut. Mikä nyt siis vanhurskauttaa?
Ainoastaan rakkaus, ainoastaan hyvät teot! Sitä he eivät tahdo suo-
raan sanoa, mutta jokaisen, joka hiukankin asiaa ajattelee, täytyy
sanoa: Jos ei usko aikaisemmin vanhurskautta, silloin täytyy sen, mi-
kä siihen lisäksi tulee, yksin suorittaa vanhurskautus. — "Katekume-
nit saavat uskon," — Katekumeneilla he tarkoittavat niitä, jotka vasta
tahtovat siirtyä Rooman kirkkoon. — "joka antaa iankaikkisen elä-
män, jota usko ilman rakkautta ei voi antaa." — Ilman rakkautta se ei
voi sitä antaa! — "Siksi he kuulevatkin heti Kristuksen sanan: Jos
tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt." — Tässä kuulette
paavilaisten uskon! Usko ei saavuta iankaikkista elämää, vaikka se
on tarpeen — sen he myöntävät. Kun sitten ihminen ei täytä lakia, he
sanovat: Usko ei sinua ollenkaan auta. Sen jälkeen kun olet noudat-
tanut Kristuksen käskyä, että sinun pitää uskoa, tulee nyt lisäksi toi-
nen käsky: Sinun on myös pidettävä Jumalan käskyt.

Tässä he viittaavat Matteuksen 19. lukuun. Rikas nuorukainen oli kysynyt Herralta: "Mitä hyvää minun pitää tekemän, että minä saisin iankaikkisen elämän?" Hän ei ollut kysynyt: Mitä minun pitää tekemän?, vaan: *Mitä hyvää* minun pitää tekemän? Silloin Kristuksen täytyi vastata hänelle: "Pidä käskyt". Näin sanoessaan Herra ei tarkoita, että hän ne todella voisi pitää, vaan hän antoi hänelle vastauksen siihen kysymykseen, jonka hän oli tehnyt. Rikas nuorukainen oli itsevanhurskas mies, olipa hän suorastaan vajonneena omaan vanhurskauteensa. Ja koska hän ei parantunut kauheasta sokeudesta vielä sittenkään, vaikka Herra oli sanonut hänelle, että hänen tuli rakastaa Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistensä niin kuin itseänsä, Herra antoi hänelle vielä läksyn sanoen: "Mene, myy, mitä sinulla on, ja anna köyhille". Silloin asia selvisi, silloin hän lähti murheellisenä sieltä. Aivan varmasti hänellä oli kuitenkin oas sydämessään: "Sinä et sittenkään rakasta Jumalaa yli kaiken. Tuo mies on kuitenkin oikeassa." Mutta hän ei ollut vakavissaan huolehtiessaan autuudesta, siinä tapauksessahan hän olisi sanonut Herralle: "Sitä minä en voi! Joudun siis pakosta kadotukseen!" Silloin Herra olisi sanonut hänelle: "Et suinkaan. Tässä on mies, joka voi sinut pelastaa. Usko minuun, niin sinä, kurja syntinen, Jumalan käskyjen rikkoja, tulet autuaaksi." Mutta hän meni matkoihinsa, ja varmaankin Raamattu kertoisi meille, jos hän vielä olisi tullut uskoon.

Joku saattaa nyt ajatella, että paavilaiset perimmiltään kuitenkin tarkoittavat, ettei kuollut suun usko vanhurskautta, ja niinhän mekin opetamme. Niin ei kuitenkaan ole, vaan heidän tarkoituksensa on väittää: Olkoon usko kuinka hyvä tahansa, jos ei rakkaus tule siihen lisäksi, silloin se ei pelasta. Sehän on aivan samaa kuin jos sanoisin: Olkoon omenapuu kuinka hyvä tahansa, jos ei siihen ilmesty hedelmiä, se ei ole omenapuu. Ei, päinvastoin! Omenat eivät tee omenapuuta omenapuuksi, vaan omenapuu tuottaa omenoita, hedelmiä. Paavilaiset ovat kuitenkin lausuneet tämän asian julki hyvinkin selvästi. *Conc. Trid. l. c. Can. 28* sanotaan:

"Jos joku väittää, että yhtäkaa synnin kautta menetetyn armon kanssa aina menetetään myös usko, tai että usko, joka jää jäljelle, ei ole mikään oikea usko, vaikka se ei olisi eläväkään, tai että se, jolla on usko, mutta ei rakkautta, ei ole kristitty, olkoon kirottu." — He siis väittävät, ettei ihminen kuolemansynteihinkään langetessaan kadota uskoaan. Mekin voisimme sanoa: Ihminen voi elää kuole-

mansynneissä ja hänellä on kuitenkin aivan täydellinen historiallinen usko. Silloin kuitenkin lisäisimme heti: Mutta se ei ole oikeaa uskoa, se on vain uskon varjo. Paavilaiset kuitenkin väittävät, että se on oikeata uskoa. He puhuvat siis uskosta ikään kuin se olisi jotakin rakkauden rinnalla. Rakkauden on tultava siihen lisäksi, se vasta tekee uskosta kelpoillisen. Usko on heille kaunis astia, jolla kuitenkin ei ole mitään muuta arvoa kuin että siinä voidaan säilyttää jotakin. Rakkaus on heidän mielestään se aarre, joka siihen pannaan. Sen ansiosta säilytysastia tulee paljon kallisarvoisemmaksi kuin se ennen sitä olikaan. Näin paavilaiset siis ovat sitä mieltä, että usko tulee sen kautta niin kallisarvoiseksi, että kristitty lisää siihen rakkauden; ja siinä tapauksessa voi tosin sanoa: "Usko vanhurskauttaa", mutta vain tässä mielessä: sikäli kuin siihen liittyy rakkaus.

Gerhardin aikoihin julkaisivat Kölnin jumaluusoppineet, jotka silloin olivat johtavia roomalais-katolisia jumaluusoppineita, kirjan nimeltä *Censura Coloniensis*. Siinä sanotaan: "Sitä, että vanhurskas elää uskostansa, hän ei saa yksin Kristukselta, vaan myös oman tekemisensä nojalla; vieläpä, kun usko vanhurskauttaa, ei tämä sen *forma* eli voima ole peräisin Kristuksesta, johon se tarttuu ja jonka se omistaa, vaan meidän rakkaudestamme." Siinä he eivät siis ainoastaan väitä, että rakkauden täytyy tulla lisäksi, vaan että se on ainoa syy siihen, että usko vanhurskauttaa, jos se kerran vanhurskauttaa.

Kuulkaamme nyt muutamia todistuksia Lutherilta tästä niin sanotusta *fides formata* -kysymyksestä, vastakohtana *fides informis*, uskosta, jonka olemus on oikea, ja tuosta uskosta, joka tosin, niin kuin paavilaiset väittävät, on tosi usko, mutta joka ei vanhurskauta.

Gal. 3:11 johdosta *Luther* kirjoittaa (WA 40: 1, 421 seur., suom. laitos s. 322): "Sofistit" — Sillä hän tarkoittaa paavilaisia jumaluusoppineita. — "valmiina väänteleämään Raamatua, pelastavat tämän raamatunkohdan seuraavalla tavalla: vanhurskas elää uskosta, nimittäin jatkuvasti vaikuttavasta (*efficaci*), tekoja synnyttävästä eli rakkauden ilmentämästä (*formata caritate*) uskosta; mutta jos usko on ilmentämätön (*informis*), se ei vanhurskauta. Tämän selityksen he ovat keksineet omasta päästään. Sillä he tekevät tälle raamatunkohdalle väkivaltaa." — Näin he ovat väännelleet ja vääristelleet tämän kallisarvoisen ja lohdullisen raamatunlauseen. "Tosin kyllä", he sanovat, "apostoli Paavali ja profeetta Habakuk ovat sanoneet: Vanhurskas on elävä uskostansa. Mutta mitä uskoa hän tarkoittaa?

Toimivaa uskoa, joka tekee hyviä tekoja, johon liittyy rakkaus ja joka on uudistanut ihmisen; sitä, juuri sitä uskoa tässä tarkoitetaan, ja ainoastaan sen tähden ihmisellä on elämä uskon kautta" —

"Jos he ilmentyneellä uskolla käsittäisivät todellista, jumaluusopillista eli, niin kuin Paavali, vilpitöntä uskoa, sitä, jota Jumala sanoo uskoksi, tämä heidän selityksensä ei minua lainkaan loukkaisi." — Huomatkapa tarkoin, että Luther sanoo: Jos he ilmentyneellä uskolla eivät tarkoittaisi mitään muuta kuin todellista sydämen uskoa, silloin he saisivat käyttää tätä sanontaa. Hän näet tiesi, ettei sellainen usko, joka ei puhdistä sydäntä, vanhurskautta, sellainen, joka jättää ihmisen synteihinsä. Paavilaiset kuitenkin esittävät asiat aina näin: "Niin, luterilaiset väittävät, että ihminen tulee vanhurskaaksi uskon kautta ilman lain tekoja. Mutta se on kauheaa oppia. Se on vain tarkoitettu vieroittamaan ihmisiä hyvistä teoista. He tahtovat, ettei enää ollenkaan tehtäisi hyviä tekoja. He sanovat aina: Usko! usko! usko!, silloin nousee tuossa tuokiassa taivaaseen." Järkevämät paavilaiset sanovat tietenkin niin tietäen, ettei asia niin ole. Kyllin paljon on kuitenkin sellaisia, monia pappissäädysäkin, jotka uskovat, että luterilainen kirkko on semmoinen kamala lahko, joka väittää, että pelkkä totena pitäminen tekee ihmisen vanhurskaaksi ja autuaaksi, niin että hän sen nojalla pääsee taivaaseen, tekipä hän sitten mitä tahansa. Ei, Luther sanoo, jos *fides formata* teillä tarkoittaa uskoa, jonka Pyhä Henki on vaikuttanut ja josta sitten on tullut kaiken hyvän lähde, ja te väitätte, että sellainen usko vanhurskauttaa, silloin olen teidän kanssanne aivan samaa mieltä; mutta te ette saa lisätä: "Sen tähden, että sillä on tämä ihmeellisen ihana ominaisuus, se tekee autuaaksi", vaan ensin on uskon tehtävä vanhurskaaksi ja autuaaksi, sitten se myös tuottaa hyviä hedelmiä.

Luther jatkaa: "Siinä tapauksessa näet ei uskoa erotettaisi rakkauden, vaan valheellisen, luulotellun uskon vastakohtaksi; samalla tavoinhan mekin erotamme kuvitellun ja todellisen uskon. Kuviteltu usko on se usko, joka kuulee Jumalasta, Kristuksesta ja kaikista lihaksitulemisen ja lunastuksen salaisuuksista, ymmärtää nämä kuulemansa asiat ja osaa niistä puhua sangen ihanasti; mutta kaikki tuo jää kuitenkin luulelmaksi ja tyhjäksi kuulennaksi: se jättää mieleen vain epäselvän kaiun evankeliumista, josta se pärpättää sitä ja tätä. Todellisuudessa tuo kuitenkaan ei ole uskoa: eihän se uudista eikä muuta mieltä eikä synnytä ihmistä uudeksi, vaan jättää hänet entiseen

mielialaansa ja oloonsa. Tämä usko on sitä paitsi sangen turmiollinen; parasta olisi, ettei kukaan siitä tietäisi. Siveysopin kannalla oleva filosofi on rehellisempi kuin moinen ulkokultainen, jolla on tuollainen usko." — Olisi parempi, ettei moinen ihminen olisi milloinkaan kokenut mitään evankeliumista, jos hän on kaiken käsittänyt vain ymmärryksellään. Vieläpä hän voi siitä päpättää, siitä saarnata, jopa ponnekkaastikin, mutta itse hän on vain helisevä vaski ja kilisevä kulkunen. Parempi hänelle olisi, jos hänellä ei olisi milloinkaan ollut moista uskoa.

"Jos he siis erottaisivat ilmentyneen uskon (*fidem formatam*) väärän eli kuvitellun uskon vastakohtaksi, minua tämä heidän erottamisensa ei lainkaan loukkaisi. Mutta he puhuvat rakkauden ilmentämästä uskosta, ja he olettavat kahdenlaista uskoa: ilmentämätöntä ja ilmentynyttä (*informem et formatam*). Me emme voi olla mitä kii-vaimmin kiroamatta tätä erinomaisen tuhoisaa ja saatanallista selitystä. He sanovat: Vaikka käsillä onkin sydämeen vuodatettu usko, joka on Pyhän Hengen lahja, ja vielä oma hankkimamme (*acquisita*) usko, jonka itse monin uskon toimin kehittäimme, kumpikin on kaikesta huolimatta ilmentämätön (*informis*); rakkaus sen vasta ilmentää."

Huomatkaa tarkoin tämä! Lukemattomat ovat jo joutuneet jesuiittojen saaliiksi. Kun luterilaiset huomauttavat heille: "Ettehan te opeta, että me tulemme vanhurskaiksi uskon kautta", silloin he sanovat: "Niin, sen on teidän luterilainen saarnaajanne teille sanonut. Niin me emme opetakaan. Me sanomme asian vielä paremmin! Te opetat: Uskokaa, uskokaa vain, niin pääsette taivaaseen. Me sanomme: Ihminen tulee vanhurskaaksi uskon kautta, nimittäin sellaisen uskon kautta, joka rakkauden kautta vaikuttaa. Niin opettaa apostoli Paavali." Joka nyt silloin ei ole selvillä siitä, että se on pelkkää konnuutta, se ajattelee: Mutta sittenhän olen saanut väriä tietoja Rooman kirkon opista! Älköön annettako pettää itseään! He eivät silloin puhu uskosta rakkauden lähteenä, vaan uskosta jolla on rakkaus rinnallaan. Siis se on valhetta, vaikka he eräässä mielessä väittäisivätkin uskovansa, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta.

Tehdessään lisäyksen *formata* sanaan *fides* paavilaiset itse asiasa tarkoittavat tekoja. He sanovat: Kas, jos minulla on teot lisäksi, silloin tulen uskon kautta vanhurskaaksi. Aivan kuin jos minulla olisi pikkurahoja ja sanoisin: Jos minulla on dollareita siihen lisäksi, silloin voin ostaa jotakin itselleni. Jos nyt menen kauppiaan luo, pistää

kauppias ehkä nämä pikkurahatkin laatikkoonsa, mutta niillä hän ei minulle mitään anna, vaan rahalla. Pikkurahalla en voi itselleni ostaa mitään. Niin tekevät tässä paavilaiset. He sanovat: Usko tarvitaan, se nimittäin, että pidän opin totena; mutta jos uskon on pelastettava, täytyy rakkauden tulla lisäksi, täytyy hyvien tekojen tulla lisäksi, ja niillä juuri varsinaisesti ostan itselleni taivaan. Sen tähden ei roomalainen oppi vanhurskautuksesta oikeastaan ole muuta kuin evankeliumin täydellinen kieltäminen, mitättömäksi paneminen ja kiroaminen. Mikä hyvänsä lahkko on verrattomasti parempi kuin paavilaisuus, kuin Rooman kirkko, verrattomasti parempi! Vaikka näet lahkot vaivaavatkin itsensä nälännyksiin teoillaan, taistelullaan ja rukouksellaan, pysyy sen ohessa kuitenkin vahvana tämä oppi: yksin usko Jeesukseen Kristukseen vanhurskauttaa ja pelastaa. Ja kun metodisti- tai baptistiparka joutuu kuolemanhätään, silloin hän tietää, että yksin usko pelastaa. Jos hän silloin panee turvansa Herraansa Kristukseen, hän kuolee autuaana. Mutta paavilainen ajattelee: "Nyt joudut kiirastuleen, mutta kuinka pitkäksi aikaa? Minulta puuttuu rakkaus, puuttuvat hyvät teot! Olen hukassa!" Juuri tätä perkele on tarkoittanut pannessaan pystyyn paavikunnan. Hän tahtoi jälleen kääntää häpeäksi Kristuksen lunastusteon tämän kirokun opin kautta, että usko vasta sitten vanhurskauttaa ja pelastaa, jos siihen tulee lisäksi jotakin muuta, joka saa aikaan pelastuksen.

Luther jatkaa: "Näin vailla rakkautta oleva usko on heidän arvelunsa mukaan kuin pimeään verhottu maalaus tai jokin muu kaunis esine, jonka silmä erottaa vasta sitten kun tulee lisäksi valo, toisin sanoen rakkaus. Rakkaus on siis näin ollen uskon ilmenemys (*forma*), ja usko paljastaa ilmennettävää ainetta (*materia*). Tällä tavoin he asettavat rakkauden uskon edelle eivätkä omista vanhurskautta uskolle, vaan rakkaudelle; sillä se, jonka tähden jokin on sellainen kuin on, on itse vielä suuremmassa määrin sellainen. Kun he siis eivät omista vanhurskautta uskolle muutoin kuin rakkauden tähden, he eivät omista uskolle kerrassaan mitään." — Paavilaiset eivät puhu siihen suuntaan, ettei usko silloin pelasta, jos ihminen sen itse itsessään tuottaa, koska ihminen ei silloinkaan, jos hänellä on Pyhän Hengen sydämessä vaikuttama tosi usko, tulisi sen kautta autuaaksi, jollei rakkaus tulisi siihen lisäksi. He näet ovat sitä mieltä, niin kuin Tridentin kirkolliskokouksen päätöksissä sanotaan, että ihminen voi olla tosi uskossa, mutta kuitenkin kuolemansyntien vallassa.

"Edelleen Kristuksen evankeliumin turmelijat sanovat: Sydämeen vuodatettu usko, jota ei saada kuulemalla eikä millään muulla-kaan toimella (*operatione*), vaan jonka Pyhä Henki luo sydämeen, saattaa pysyä kuolemansynnin yhteydessä, ja että se voi olla häijyimmilläkin ihmisillä. Jos siis on olemassa vain se, niin se on vailla vaikutusta ja kelpaamaton, vaikka se ihmeitä tekisi. Näin he kerrassaan riistävät uskolta kaiken sen tehtävän ja antavat sen rakkaudelle, joten uskolla ei ole kerrassaan mitään merkitystä, ellei sen ilmennys (*forma*), toisin sanoen rakkaus, tule lisäksi."

Gal. 2:19 johdosta *Luther* kirjoittaa (WA 40: 1, 275, suom. s. 200): "Sen jälkeen kun olen Kristuksen näin uskossa omistanut, kun olen laille kuollut ja Kristuksen kautta vanhurskautettu synnistä ja vapautettu kuolemasta ja helvetistä, minä teen hyviä tekoja, rakastan Jumalaa, kiitän häntä ja harjoitan rakkautta lähimmäistä kohtaan; mutta tämä rakkaus eli seuraavat teot eivät anna uskolleni sen oikeaa muotoa eivätkä sitä kaunista, vaan uskoni antaa rakkaudelle sen oikean muodon ja kaunistaa sen." — *Caritas non est forma fidei, sed fides est forma caritatis*. Miksi niin? Rakkaus ei vasta tee uskoa hyväksi ja oikeaksi, vaan usko vasta tekee rakkauden oikeaksi ja hyväksi. Rakkaus ei anna uskolle sen oikeata olemusta, vaan usko antaa rakkaudelle sen oikean olemuksen.

Gal. 5:6 kuuluu: "Kristuksessa Jeesuksessa ei auta ympärileikkaus eikä ympärileikkaamattomuus, vaan rakkauden kautta vaikuttava usko". Tämä on nyt paavilaisten mielestä verraton raamatunkohta heidän oppinsa tukeeksi. Kuitenkin nämä sanat tarkoittavat jotakin vallan toista.

Siksi *Luther* sanoo näiden sanojen johdosta (WA 40: 11, 34 seur., suom. s. 575): "Tämän raamatunkohdan sofistit panevat tukemaan opettamaansa käsitystä, että meidät vanhurskautetaan rakkauden eli tekojen nojalla. Hehän sanovat, että usko, vaikka Jumala olisi sen ihmiseen luonut — en puhu mitään oma-aloitteisesta uskosta (*de acquisita*) —, ei vanhurskauta, ellei se ole rakkauden ilmentämä; sillä he sanovat armoksi sitä rakkautta, joka tekee otolliseksi (*gratiam gratum facientem*), toisin sanoen, joka vanhurskauttaa (*justificantem*) — käyttääkseni mieluummin meikäläistä eli paavalilaista sanaa ja vielä he sanovat, että tämä rakkaus saavutetaan omalla koh-tuudenmukaisuusansiollamme (*nostro merito congrui*). — Jopa vielä enemmän: he väittävät, että sydämeen luotu uskokin voi jatkua kuo-

lemansynnin rinnalla. Näin he siis täydellisesti siirtävät vanhurskauksen pois uskosta, omistaen sen — mainitsemallamme tavalla — rakkaudelle. Ja he tahtovat todistaa väitteensä juuri näillä Paavalin sanoilla 'rakkauden kautta vaikuttava usko', aivan kuin Paavalin tar koitus muka olisi sanoa: Katsokaahan, usko ei tee vanhurskaaksi; se siis on mitätön, ellei lisäksi tule tekojen tekijä (*operatrix*), rakkaus, joka ilmentää uskon." Se on vastakristillinen harha.

"Mutta tämä kaikki on sulaa muodottomuutta, löyhtyneiden ihmisten kuvittelemaa. Kukahan sietäisi kuulla sellaista opetusta, että Pyhän Hengen kautta sydämiin annettu Jumalan lahja saattaisi jatkuvasti pysyä kuolemansynnin rinnalla? Heitä voisi vielä sietää, jos puhuisivat oma-aloitteisesta (*acquisita*) eli historiallisesta uskosta ja luontoperäisistä, historiasta ammennetuista mielipiteistä, niin, he puhuisivat historiallisesta uskosta oikein. Mutta tuo käsitys ihmiseen vuodatetusta uskosta on alaston tunnustus siitä, ettei ymmärretä uskosta kerrassaan mitään oikein. Ja sitten he lukevat tätä Paavalin lausetta värillisen lasin lävitse — niinhän sanotaan — ja vääristelevät selvät sanat omien luulotelmiensa mukaisiksi. Eihän Paavali sano: Usko, joka rakkauden kautta vanhurskauttaa; eikä hän sano: Usko, joka rakkauden kautta tekee otolliseksi. Itsepä kuvittelevat tuollaisen sanamuodon, väki vängällä tunkien sen tähän raamatunkohtaan. Vielä vähemmän hän sanoo: Rakkaus tekee otolliseksi. Paavali ei sano noin, vaan hän sanoo tällä tavalla: 'Rakkauden kautta vaikuttava usko'. Tekojen hän sanoo lähtevän uskosta, rakkauden kautta, mutta hän ei sano ihmistä vanhurskautettavan rakkauden kautta." — Tämän he sekoittavat. Eihän tässä ole puhe siitä, mitä usko Jumalan edessä saa aikaan, vaan siitä, mitä usko itsessään saa aikaan. Se näet vaikuttaa rakkauden kautta, sen jälkeen kun se itse on saavuttanut vanhurskauden Jumalan edessä ja iankaikkisen autuuden.

Paavilaiset opettavat tätä harhaa periaatteensa mukaisesti, ja niin sanottujen protestanttisten kirkkojen piirissäkin tässä kohden enimmäkseen hairahdutaan. Kun on sanottu, että kaikki on sulaa armoa, että kaikki saadaan uskon kautta, sitten lisätään, ehkäpä sen tähden, että pelätään ihmisten siihen loukkaantuvan, heti näin: Uskon täytyy kyllä myös tuottaa hyviä tekoja. Niin pian kuin teette tämän lisäyksen, olette väärentäneet ja kääntäneet nurin koko julistuksen, silloin on kaikki saarnaaminen armosta ja uskosta hukkaan heitettyä vaivaa. Sehän kuulostaa siltä kuin usko ei olisi riittävä, vaan rakkaus tarvit-

taisiin lisäksi. Näin teidän on sanottava: "Tosin tietäköön se, jolla ei ole rakkautta, ettei hänellä ole uskoakaan. Hän ei siis voi olla vanhurskas Jumalan edessä", ei sen tähden, että rakkaus vanhurskauttaisi hänet Jumalan edessä, vaan koska ainoastaan sellainen usko on oikea usko, jonka Jumala, jonka Pyhä Henki vaikuttaa, hän, joka vuodattaa rakkauden Jumalaan ja lähimmäiseen.

22. iltaluento

(Maaliskuun 13. pnä 1885.)

Kukaan ei kiistäne, rakkaat ystävät, ettei nykyään olisi paljon enemmän uskovia jumaluusoppineita kuin viitisenkymmentä vuotta sitten, jolloin minä olin nuori. Eivät ainoastaan kirkolliset hallintovirrat, vaan myös miltei kaikki saarnastuolit olivat siihen aikaan melkein yksinomaan korkeitten järkeisoppineiden hallussa. Harvalukuisia uskovia jumaluusoppineita saatettiin sitä vastoin suvaita vain sillä nimenomaisella edellytyksellä, että he pysyivät rauhallisina aloillaan, eivät tunnustaneet vakavissaan uskoaan eivätkä ennen kaikkea kiivailleet epäuskoa vastaan. Mikä perusteellinen muutos onkaan niistä päivin tapahtunut niin sanotussa protestanttisessa kirkossa! Järkeisoppineet, — jotka tekivät Raamatusta pelkän moraalikirjan ja selittivät kristinuskon erityisopit itämaisiksi kuviksi ja taruiksi, joilla oli jonkin verran arvoa vain sikäli kuin ne saatettiin panna palvelemaan siveysopetusta, ovat ilmeisesti näytelleet osansa loppuun ja kärsineet romahduksen. Se joka nykyään tahtoo käydä hengenmiehestä, ei tahdo olla järkeisoppinut. Tosin on ns. Protestantenverein ['protestanttiyhdistys'] yrittänyt saattaa jälleen voimaan järkeisopin ja auttaa sen jaloilleen, mutta se ei ole sille lainkaan onnistunut. Nyt selittävät jopa tämän yhdistyksen kellokkaat, että tuo oppi on jo aikansa elänyt. Nyt sitä vastoin, jos tahtoo käydä spekulatiiviseen ajatteluun kykenevästä miehestä, on suorastaan välttämättöntä tunnustaa, että kristinuskko on yliluonnolliseen ilmoitukseen perustuva uskonto ja Raamattu ainakin tietyssä mielessä Jumalan sanaa se kun näet muka sisältää Jumalan sanaa.

Mitä tietä nämä nykyajan "uskovat" sitten ovat tulleet tähän uskoon? Senkö kautta, että he ovat elävästi tulleet tuntemaan, että ovat ansainneet kadotuksen ja ovat lunastuksen tarpeessa? Valitettavasti eivät, siitä ei näy jälkeäkään. Päinvastoin ei voi välttyä saamasta sitä vaikutelmaa, että he ovat tulleet tuohon uskoon puhtaiden järjen spekulatioiden kautta. Siksi he melkein kaikki hylkäävät pyhän Raamatun sanallisen innoituksen, siksi he arvostelevat kaikkia Raamatun kirjoja läpeensä sillä tavoin kuin vain sen viholliset voivat tehdä, tietenkin olematta lainkaan tietoisia vihollisuudestaan. He ovat tehneet kristinuskosta uskonnonfilosofian. Nykyajan-uskovainen jumaluusoppi on olemuksensa puolesta kerta kaikkiaan jotakin vallan toista kuin varhaisemman ajan jumaluusoppi. Se ei tahdo suinkaan olla uskon järjestelmä, vaan tiedon. Sen, mitä tavalliset ihmiset uskovat, he tahtovat ihmisen tietoprinsiipeistä lähtien osoittaa ehdottomaksi totuudeksi. Siitä syystä ei myöskään niin sanotuissa nykyajan-uskovissa jumaluusoppineissa olekaan tuota pelkoa, jota tunsikin sellainen mies kuin Daavid sanoessaan: "Sinun peljättävyytesi edessä minun ruumiini vapisee". Tuota pyhään Raamattuun kohdistuvaa kunnioitusta saa turhaan etsiä. Tuskin missään käsitellään Raamattua sen kummemmin kuin Aisopoksen satuja. Puhun totta. Kun myöhemmin vertaillette keskenään vanhempia ja nuorempia, huomaatte, että olen puhunut totta. Tiede on korotettu valtaistuimelle, ja sen jalkojen juuressa istuu jumaluusoppi odottaen filosofian käskyjä; siksi tehdäänkin miehestä, joka kunnostautuu jollakin aiemmin viljelemättömällä tieteen alalla oitis "jumaluusopin tohtori", ikään kuin tiede, oppineisuus ja jumaluusoppi olisivat yhtä ja samaa.

Rakkaat ystäväni, jollette te täällä lännessä, maassa, jota Jumala on viimeksi kovasti koetellut, pidä puhtaan evankeliumin valoa kirkkaana, niin on edessä väistämättömästi viimeisen päivän koittaminen. Me elämme maailman viimeisiä kurjuuden aikoja. Kaikki kallistuu lopuilleen. Jumala vain auttakoon meitä pysymään, niin kauan kuin maailma pysyy pystyssä, uskollisina ainakin täällä maailman viimeisessä ääressä, jonne evankeliumin ääni on kaikunut. Oi, älkää unohtako, rakkaat ystäväni, sitä, että on olemassa *yksi ainoa tie* päästä oikeaan uskoon. Jumala ei ole valmistanut kahta tai useampaa tietä, toisen oppineille, toisen yksinkertaisille. Ei, vaan jos oppinut tahtoo päästä uskoon ja tulla autuaaksi, niin hänen täytyy alentua, vaivaisen syntisen paikalle, aivan samoin kuin yksinkertaisenkin,

vieläpä lehmipaimenen. Jumala ei katso henkilöön. Ei ole olemassa muuta tietä tulla uskoon kuin synnintunnon ja kadotustuomion alaisuuden tie, sydämen sisäisesti murtuessa katumuksesta ja tuskasta. Se joka ei ole tullut uskoon tätä tietä, ei ole uskova kristitty, saati sitten jumaluusoppinut. Mutta kun sanon, että tämä on ainoa valmistus uskoon, ei sitä ole käsitettävä väärin. Jos tätä ei käsitetä oikein, voidaan helposti sekoittaa laki ja evankeliumi kauhealla tavalla. Tämä johtaakin meidät Luther-hetkiemme yhdenteentoista väitteeseen.

XI VÄITE

Seitsemänneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos tahdotaan evankeliumilla lohduttaa ainoastaan niitä, jotka lain vaikutuksesta ovat katumuksen tilassa, eivät Jumalan vihan ja rangaistuksen pelosta, vaan rakkaudesta Jumalaan katuen.

Tähän tapaan menetellään ennen kaikkea paavinkirkossa, mutta niin sanotussa protestanttisessa kirkossakin sitä esiintyy kaikilla kiihkohengillä ja kaikilla pietisteillä. Jos nyt joku ihminen on kauhistunut syntiensä tähden katuen niitä ja kärsien niistä, kysytään häneltä: "Miten on, ystäväni, mistä katumuksesi oikeastaan johtuu? Kadutko syntejäsi ehkä ainoastaan siitä syystä, että huomaat joutuvasi näiden syntien tähden helvettiin? Vai siitäkö syystä, että huomaat olevasi nyt menossa kadotukseen ja näet päälläsi Jumalan vihan ja allasi kadotuksen kuilun?" "Ei kelpaa", sanovat paavilaiset ja samoin kiihkohenget: "ei, oikean katumuksen täytyy syntyä rakkaudesta Jumalaan; silloin vasta se on jonkin arvoinen. Siinä tapauksessa tahdon myös saarnata sinulle evankeliumia."

Tämä on kuitenkin aivan hirvittävää harhaa. Toivonkin, ettei minun tarvitse teille edes todistaa, että se on lain ja evankeliumin kauheaa sekoittamista. Se on näet helppo huomata. Kuuluuhan lain virkaan ainoastaan tehdä meidät lankeemuksen jälkeen tietoisiksi synnistämme; lailla ei ole voimaa uudistaa meitä. Se voimahan piilee vain evankeliumissa. Ainoastaan usko vaikuttaa rakkauden kautta; me emme suinkaan ala vaikuttaa jotakin rakkauden kautta, sen kautta, että kadumme syntejämme. Ei suinkaan, päinvastoin niin kauan kuin emme tiedä, että Jumala Kristuksen kautta on meille sovitettu Jumala ja Isä, niin kauan me vihaamme häntä. Ja kun vielä käänty-

mätön ihminen sanoo rakastavansa Jumalaa, ei se ole totta, vaan ai-noastaan kurjaa teeskentelyä — en sano tietoista, vaan tiedotonta. Se on vain näennäistä, koska vain usko synnyttää uudesti, koska vain evankeliumi synnyttää uudesti. Siksi ei kukaan, jolla ei ole uskoa, voi myöskään rakastaa Jumalaa. Näin se, joka vaatii syntisparalta, että hän kauhistuisi syntiään ja katuisi sitä rakkaudesta Jumalaan, on lain ja evankeliumin surkea vääntelijä.

Ei niin, Raamatun oppi on se, että syntisen on tultava Jeesuksen luo sellaisena kuin hän on. Näin siinäkin tapauksessa, että hänen täytyy sanoa: "Voi, minun sydämessäni on pelkkää vihaa Jumalaa kohtaan. Mutta, Jumalani, minnekä minä menisin? Miten voisin vielä tulla autuaaksi?" Silloinpa sanookin oikea evankelinen saarnaaja: "Se käy helposti. Oletko tullut huomaamaan, että olet kadotettu ja tuomittu syntinen? Sinä etsit apua, etkä tiedä, miten voisit sen saada. Hyvä on; tule Jeesuksen luo pahoine sydäminesi! Tule vihoinesi lakia ja Jumalaa kohtaan! Käy Jeesuksen luo; hän ottaa sinut vastaan sellaisena kuin olet. Hän on siinä maineessa, että hänestä sanotaan: Jeesus ottaa vastaan syntisiä. Sinun ei pidä *ensin* muuttua muunlaiseksi; sinun ei tarvitse *ensin* puhdistautua, ei tarvitse *ensin* parantaa itseäsi. Ei niin, yksin Jeesuksesi voi sinut parantaa. Ja hän tekeekin sen, kunhan vain uskot häneen."

Yleisluontoisin Jumalan sanan kohta, joka osoittaa tämän todeksi, on Room. 3:20: "Lain kautta tulee synnin tunto". Siinä apostoli sanoo, mikä on lain virka. Siitä ei synny rakkaus, vaan synnin tunto; ja synnin tuntoa minussa kaiketi voi olla ilman, että minussa on rakkautta Jumalaan.

Room. 5:20: "Mutta laki tuli väliin, että rikkomus suureksi tulisi; mutta missä synti on suureksi tullut, siinä armo on tullut ylenpalttiseksi". — Kreikkalaisessa tekstissä on: "ἡ ἁμαρτία τοῦ παραπτώματος", että rikkomus *lisääntyisi*. Niin kauan kuin ihminen ei tunne lakia, ovat monet synnit hänessä lepotilassa. Mutta jos hänelle saarnataan voimakkaasti lakia ja se iskee salamana hänen omaantuntoonsa, hän ei tule paremmaksi, vaan yhä pahemmaksi. Silloin hän vasta alkaakin hangoitella Jumalaa vastaan. Hän sanoo: "Mitä? Minäkö ikuiseen kadotukseen tuomittu? Olen Jumalan vihollinen, se on totta, sen tiedän. Mutta minkä minä sille mahdan? En voi sille mitään." Se on lain vaikutusta. Laki syökee ihmisen epätoivoon. Ja hyvin ovat asiat sen kohdalla, joka on joutunut niin pitkälle. Hän on

astunut aimo askeleen pelastuksensa tiellä ja hän ottaa ilolla vastaan evankeliumin, kun sitä vastoin joku toinen, joka ei ole milloinkaan sellaista kokenut, tuota kuullessaan haukottelee ajatellen: Siinäpä on helppo tie päästä taivaaseen. Mutta syntisparka, joka hoippuu epätoivon partaalla, tietää, mikä iloinen sanoma evankeliumi on, ja ottaa sen riemuiten vastaan.

Room. 4:15: "Sillä laki saa aikaan vihaa". — Laki saa siis ihmisen vain vihaamaan Jumalaa, ei rakastamaan häntä.

Room. 7:7,8: "Mitä siis sanomme? Onko laki syntiä? Pois se! Mutta syntiä en olisi tullut tuntemaan muuten kuin lain kautta; sillä en minä olisi tiennyt himosta, ellei laki olisi sanonut: 'Älä himoitse'. Mutta kun synti otti käskysanasta aiheen, herätti se minussa kaikkinaisia himoja; sillä ilman lakia synti on kuollut." — Sitä, mikä meiltä nimenomaan kielletään, me tavoittelemme sitäkin halukkaammin. Ihminen tuntee aina kiusausta tehdä vastoin käskyä tai kieltoa, minkä jo rietas runoilija Ovidius on kokenut itsessään. Sen tähden hän on tunnustanut: *Nitimur in vetitum semper cupimusque negata* (Aina on kielletty mieluisaa ja se kiehtovi meitä). Sen saattoi pakanakin jo kokea. Sellainen mies kuin hän on myös ajatellut omaa olemustaan. Hän oli nero, mutta rietas mies.

Gal. 3:21: "Onko sitten laki vastoin Jumalan lupauksia? Pois se! Sillä jos olisi annettu laki, joka voisi eläväksi tehdä, niin vanhurskaus todella tulisi laista." — Miksi sitten apostoli kysyy? Miksi hän esittää tämän hypoteettisen lauseen? Epäilemättä kieltääkseen asianlaidan sitäkin jyrkemmin. Onhan usein niin, että kysyn jotakin, josta jokainen tietää, ettei asia niin ole, jotta se tulisi oikein jyrkästi kielletyksi. Niin tässäkin. Apostoli tahtoo sanoa: On aivan varmaa, että laki ei voi tehdä autuaaksi.

2 Kor. 3:6: "Kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi". — Unioidut vääristelevät aivan häpeällisesti tätä kallisarvoista raamatunkohtaa. He sanovat nimittäin: "Se joka niin kovin pitäytyy Raamatun kirjaimeen, on väärässä. Ei niin, vaan on pidettävä kiinni hengestä, yleisistä aatteista, jotka saadaan Raamatusta. Mutta sellainen menettely kuin esimerkiksi Lutherin, kun hän Marburgissa kirjoitti eteensä: *τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμα μου* (tämä on minun ruumiini) ja yhtenäin vain viittasi näihin sanoihin, ei ole kristillistä." Aivan unioniillista se ei tosin ole, mutta kyllä aito kristillistä. Merkitsevät-hän kyseiset sanat: Laki kuolettaa, mutta evankeliumi tekee eläväksi.

Meillä ei ole aikaa selittää asiaa lähemmin, mutta jos itse tarkkaavasti luette tuon kohdan, huomaatte, että siinä tarkoitetaan kirjaimella lakia ja hengellä evankeliumia.

Näitä raamatunkohtia valaisevat myös kauniit esimerkit, joita meillä on Raamatussa. Tosin meillä ei ole monia sellaisia esimerkkejä, joissa meille tarkoin kerrottaisiin, mikä on ollut ihmisten käyttäytymisen ennen heidän kääntymystään ja miten he sen jälkeen ovat käyttäytyneet kun ovat tulleet uskoon. Kaikki esimerkit, mitä meillä on, osoittavat meille kuitenkin, että katumus ei synny rakkaudesta Jumalaan.

Ensimmäisenä kristillisenä helluntaipäivänä oli suuri joukko kansaa koolla ja he kuulivat apostoli Pietarin saarnaavan. Se mitä hän heille puhui, huipentui tähän: "Te olette Messiaan, nasaretilaisen Jeesuksen, murhaajia. Voi teitä!" Aluksi he olivat kuunnelleetkin, mutta kun tultiin tähän, sen jälkeen kun Jumalan Henki oli heitä jo säikähdyttänyt koko saarnan ajan, silloin kerrotaan heistä: "He saivat piston sydämeensä". Silloin oli kuin Pietari olisi pistänyt puukon heidän sydämeensä. He ajattelivat: "Jos me niin olemme tehneet, me olemme kaikki hukassa. Mitä Jumala sanoo, kun me kerran ilmes- tymme hänen tuomioistuimensa eteen? Hän on huudahtava meille: Te olette murhanneet Messiaanne!" Silloin emme kuule heidän sano- neen: Voi, kuinka murheissamme olemme siitä, että olemme niin murehduttaneet uskollisen Jumalan! Ei rakkaus Jumalaan, vaan kau- hu ja pelko pani heidät huutamaan; "Mitä meidän pitää tekemän?" Entä mitä apostolit tekivät? Kysykö apostoli Pietari heiltä: Rakkaat ystävät, nyt on kysymys siitä, miten katumuksenne laita on, johtuuko se rakkaudesta Jumalaan vai synnin rangaistuksen pelosta, helvetin pelosta? Ei, ei sanaakaan siitä. Niin pian kuin he täynnä pelkoa ja kauhua kysyvät: "Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemän?" apos- toli vastaa: "Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jee- suksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi". Tässä ei parannuksella ole ymmärrettävä parannuksen edellistä osaa — katu- musta —, vaan jälkimmäistä, uskoa. He olivat näet jo peljästyneitä, ja saammekin kuulla, että he myös tuota pikaa kastattivat itsensä. He kaipasivat mielenmuutosta (μετανοια), sitä, etteivät enää tahtoisi murhata Jeesusta, vaan uskoa häneen. Niinpä ottivatkin apostolit heidät vastaan ja heidät luettiin kuuluviksi niiden joukkoon, jotka tulivat autuaiksi.

Tähän yhteyteen kuuluu myös esimerkki Filippin vanginvartijasta, jonka jo niin usein olen maininnut. Minun täytyy yhtä kaikki yhä uudestaan mainita se, sillä se on ihanin esimerkki, mitä meillä Raamatussa on. Vanginvartija oli katala mies. Hän iloitsi saadessaan piestä Herran palvelijoita, heittää heidät sisimpään vankihuoneeseen, syvimpään vankiluolaan, ja kytkeä heidät kahleisiin, mikä ei ollutkaan häneltä kiellettyä. Kun hän nyt luulee, että kaikki vangit ovat karanneet, joutuu hän epätoivoihinsa ja tahtoo ottaa itsensä hengiltä. Silloin sanoo Paavali hänelle: "Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä me kaikki olemme täällä". Pelosta vapisten hän lankeaa nyt apostolien jalkojen juureen ja huudahtaa: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" Häntä ei saa siis siihen mikään muu kuin pelko ja kauhu. Mutta Paavali ei sano silloin: "Sinun on ensin kaduttava, ja katumuksen on johduttava rakkaudesta Jumalaan", vaan hän sanoo: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi".

Samoin kävi myös Paavalin. Hän oli Jumalan seurakunnan vainooja, joka puuskui vimmaa saada murhata kaikki kristityt. Hän on parastaikaa matkalla määräpaikkaan, jossa hän tahtoo vuodattaa kristittyjen verta. Silloin Herra itse kohtaa hänet ilmestyen hänelle. Hän kaatuu maahan ja joutuu pois suunniltaan. Siinä kaikki! Vielä Jeesus huutaa hänelle: "Työläs on sinun potkia tutkainta vastaan". Kun sitten evankeliumi suloisella taivaanvoimallaan oli tunkeutunut hänen sydämeensä, silloin tuon ihmisparan surkeus ja kurjuus ovat pyyhkäistyt pois. Herra ei liioin anna hänelle mitään muuta tehtävää kuin että hänen peljästyneen ja murskatun, mutta sitten lohdutetun syntisen piti nyt vainoamisen sijasta tunnustaa häntä. Hänen piti tulla kastetuksi ja saada sinetti syntiensä anteeksiantamuksesta.

Kun te saarnaatte, pitäkää varanne, että ette ehkä käyttele evankeliumia säästeliäästi, vaan suotte kaikille, suurimmillekin syntisille evankeliumin lohdutuksen. Kun he vain ovat kauhistuneet Jumalan vihaa ja helvettiä, silloin he ovat valmiit ottamaan vastaan evankeliumin. Tosin se on meidän järkeämme vastaan: siinä tapauksessahan me ajattelemme: Olisihan merkillistä, jos sellaisten heittiöiden heti pitäisi saada lohdutus; pitäisihän silloin pikemminkin sanoa: Se on oikein, vielä paljon enemmän tuskaa sinun pitää kärsiä omassatunnossasi! Niin tekevätkin kiihkohenget. Mutta aito raamatullinen jumaluusoppinut ajattelee: Tämän ihmisen on Jumala lain kautta

valmistanut; hänelle minä saarnaan evankeliumia ja uskoa Jeesukseen Kristukseen.

2 Kor. 7:10: "Sillä Jumalan mielen mukainen murhe saa aikaan parannuksen, joka koituu pelastukseksi ja jota kukaan ei kadu; mutta maailman murhe tuottaa kuoleman". — Tämä kohta ymmärretään useasti väärin. Arvellaan nimittäin, että Jumalan mielen mukainen murhe on sellainen, johon liittyy katumus rakkaudesta Jumalaan. Apostoli ei tarkoita ihmisen itsensä aikaansaamaa murhetta, vaan sitä, jonka Jumala on vaikuttanut sanansa kautta. Kreikkalaisessa tekstissä on: κατά Θεον λύπη, Jumalan mukainen, Jumalan vaikuttama murhe. Sillä sekin on suurta kristinopin vääristelyä, jos sanotaan syntiselle: Niin, nyt on sinun ensin kaduttava. Jos hän kysyy: Mitenkä minä sitten panisin sen alulle?, vastataan: Sinun täytyy asettua miettimään asiaa ja koettaa houkutella (*elicere*) katumus esille sydäimestäsi. Niin sanovat paavilaiset. Mutta se on silloin pelkkää teeskentelyä. Ihminen ei voi saada itsessään syntymään katumusta, ei yksikään ihminen maailmassa. Ja jos hän omassa varassaan ponnistellee houkutellakseen sen ilmoille, kunnes hän vuodattaa kyyneleitä — se on pelkkää ulkokultaisuutta.

Jumalan mukainen murhe on tarpeen, koska usko on tarpeen. Jumala tahtoo vaikuttaa meissä Jumalan mukaisen murheen, hän tahtoo kauhistuttaa meidät. Katumus ei ole jotakin hyvän teon tapais- ta, jonka me teemme, vaan jotakin, minkä Jumala tekee. Jumala tulee lain vasara kädessään ja iskee sieluun. Se joka itse tahtoo tehdä itsensä murheelliseksi, tahtoisi alati tehdä itsensä murheelliseksi. Mutta se, joka tuntee oikeata murhetta, tahtoisi mielellään taas vapautua siitä. Hän vaivaantuu yötä päivää. Ehkäpä hän menee kapakoihin, tahtoen juomalla hälventää murheensa, mutta se ei onnistu. Hän näyttelee kenties tovereittensa parissa suurta sankaria, mutta kun hän tulee kotiin, sanoo hänen omatuntonsa hänelle: Sinä kirottu ihminen! Jos tänä iltana kuolet, joudut kadotukseen! Se on Jumalan mukaista murhetta, jota ei ole saanut aikaan ihminen, vaan Jumala. Kurjasta ihmisteelmyksestä Jumala ei tahdo tietää mitään. Kuulkaapa kaksi todistusta

Augsburgin tunnustuksen puolustuksesta (s. 140, 8): "Mutta vielä tätäkin hämäämpää tulee! He opettavat, että me perinpohjaisella katumuksellamme ansaitsemme armon. Mutta jos joku kysäisisi, minkä tähden sitten Saul, Juudas ja muut sellaiset eivät saaneet ar-

moa, vaikka he kammottavalla tavalla murtuivat. Tällä kohdalla oli uskoa ja evankeliumia silmälläpitäen vastattava, että Juudas ei uskonut eikä rohkaistunut evankeliumista ja Kristuksen lupauksesta. Usko näet erottaa Juudaksen ja Pietarin katumukset toisistaan. Vastustajamme sen sijaan vastaavat lain mukaan: Juudas ei rakastanut Jumalaa, vaan pelkäsi rangaistusta.”

Siinä on heidän mukaansa ollut syy; jos hän olisi katunut rakkaudesta Jumalaan, hän olisi hankkinut itselleen ansion. Paavilaisilla pitää aina näet olla jonkinlainen ansio, joko *de congruo* tai *de condigno*. — ”Mutta milloin säikähtynyt omatunto, varsinkin keskellä sellaisia vakavia, todellisia ja syviä kauhistuksia, jollaisia kuvaillaan Psalmeissa ja profeetoissa ja jollaisia varmaan saavat maistaa ne, jotka todella kääntyvät, kykenee arvostelemaan, pelkääkö se Jumalaa Jumalan itsensä tähden, vai pakeneeko se iankaikkisia rangaistuksia.”

Kuinka se voidaan tietää? On hirvittävää, jos minä kysyn peljästyneeltä syntisparalta: Kuinka onkaan laitasi? Mikä on katumuksesi vaikutin? Hän vastannee: Pelkään helvettiä. Se on vaikuttimeni. Mutta olipa se mikä tahansa, — jos havaitsen hänen olevan peljästyksissään, lohdutan häntä. Sitten ehkä jo tulee rakkauskini. — ”He eivät liene paljon kokeneet näistä suurista kauhistuksista, koska he niin sanoin saivartelevat ja erittelevät unikuviensa mukaan.”

He puhuvat kuin sokea väristä, sillä he eivät milloinkaan ole terveellisesti kauhistuneet syntejä, vaan jos joku syntisparaka tulee näiden oppineiden jumaluusoppineiden luo ja jumaluusoppinut kysyy: Mikä katumus sinut oikeastaan saa tuskiisi?, silloin hän ei ehkä heti tiedä, mikä se katumus on, vaan sanoo ainoastaan: Sitä en suinkaan tiedä, mutta olen aivan kauhuissani! Silloin tuo oppinut herra sanoo: ”Mene, hyvä mies, parturille ja anna iskeä suonta itseltäsi, sinun vesi on paksunlaista! Sitten tilasi jo taas varmaan helpottuu!” Tällaisia ovat suuresti valistuneet jumaluusoppineet. Jumala armahtakoon! — ”Nämä syvät mielenliikkeet voidaan tosin erottaa sanoin ja määritelmien, mutta sydämessä, kun ne joudutaan kokemaan, ne eivät ole väkivaltaisesti toisistaan erotettavissa, vaikka nuo viehättävät sofistit niin kuvittelevat.” — Niinpä niin, viehättävät sofistit! Kuinka sellaiset jumaluusoppineet, jotka vain spekuloiivat, mutta eivät milloinkaan koe mitään itse asioista, voisivat niistä oikein puhua.

Edelleen sanotaan samassa kirjassa (s. 142, 29): ”Mitä taas katumukseen tulee, me katkaisemme kaikki hyödyttömät ja loppumat-

tomat väittänyt siitä, milloin surraan rakkaudesta ja milloin rangaisuksen pelosta. Me sanomme, että katumus merkitsee todellisia kauhuja siinä omassatunnossa, joka tuntee Jumalan vihastuvan synnin tähden ja joka on murheissaan sen tähden, että on tehnyt syntiä. Tämä katumus syntyy, kun syntii nuhdellaan Jumalan sanalla." — Tämähän on suloinen lohdutus. Kun siis Jumala on antanut minulle sen armon, että kauhistun syntejäni, silloin olen oikeassa tilassa ja silloin minun on vain luottavaisesti käytävä armoistuimen luo, missä osakseni tulee syntien anteeksiantamus. Sieltä minun on saatava oikea lääkitys. Tosin minun on kaduttava, mutta ei hankkiakseni itselleni jonkin ansion, vaan, jotta mielelläni ottaisin vastaan, mitä Jeesus minulle tarjoaa.

"Omatunto tällaisten kauhujen keskellä ollessaan tuntee Jumalan syntiä kohtaan osoittaman vihan, joka on lihan mukaan vaeltaville suruttomille ihmisille tuntematon. Se huomaa synnin inhottavuuden ja vakavissaan murehtii sitä, että on tehnyt syntiä. Kaikessa tässä se lisäksi pakenee Jumalan kauhistavaa vihaa, sillä inhimillinen luonto ei voi kestää sitä, ellei Jumalan sana ole sen tukena." — Vaikka jollakulla olisikin rakkaus Jumalaan, perkele turmelee sen hänessä. Missä väärä oppi vallitsee, voidaan helposti vielä viime hetken tullessa joutua epätoivoon. Joku ehkä katu, mutta ajattelee: "Katumuksenihan ei johdu rakkaudesta Jumalaan. Ainoastaan Jumalan vihaa ja helvettiä on, että nyt seison avoimen oven edessä ja olen suistumaisillani siitä; sitä juuri minä pelkään". Mutta jos hänellä on oikea oppi, hän tietää: "Hyvä on, minä uskon Herraani Jeesukseen! Häneen minä pitäydyn. Silloin, silloin tulee sydämeeni myös rakkaus Jumalaan." Tämä oppi ei siis ole mikään leikin asia! — "Niinpä Paavali sanoo: 'Minä olen lain kautta kuollut pois laista'. Laki ainoastaan syyttää ja kauhistaa omiatuntoja." — Mitään muuta laki ei tee!

"Näitä kauhistuksia tunnettaessa vastustajillamme ei ole sanottavana sanaakaan uskosta; he panevat esiin ainoastaan sen sanan, joka nuhtelee synnistä. Mutta jos yksin sitä opetetaan, se on silloin lain oppia, ei evankeliumin. He vakuuttavat ihmisten näillä tuskilla ja kauhuilla ansaitsevan armon, kunhan vain rakastavat Jumalaa. Mutta kuinka he voinevat keskellä todellisia kauhuja ollessaan rakastaa Jumalaa kokiessaan Jumalan vihaa, jota ihmiskielin ei voida tulkita! Mitäpä muuta kuin epätoivoa opettavat ne, jotka tässä kauhuvaiheessa vain osoittavat lakiin." — Niin puhuu meidän tunnustuksemme.

Meidän jumaluusoppineemme eivät ole asettuneet sommittelemaan järjestelmää, vaan he ovat asettuneet tosi kristityn paikalle. He tiesivät tarkoin, miten ihmisparka saavuttaa levon ja autuuden antaman lohdutuksen. Kelpo Melankhthon on tässä puhunut yksinkertaisena kristittynä, ja tämä tunnustuskirja on sitäkin kallisarvoisempi, kun siinä kaikki on puhuttu Raamatun ja kokemuksen pohjalta.

Esipuheessaan latinankielisten kirjojensa ensi osaan vuodelta 1545 *Luther* kertoo meille, miltä hänen sydämessään on näyttänyt ennen kuin hän sai valon evankeliumin kautta. Hän tunnustaa itse, että hän peljästy, kun hän lain alla ollessaan luki apostoli Paavalin sanat siitä, että Jumalan vanhurskaus ilmestyy evankeliumissa; laki oli näet jo saanut hänet kauhuihinsa, ja nyt hän sai lukea, että evankeliumissakin on Jumalan vanhurskaus ilmoitettuna. Se oli hänestä liian kauheaa. Laki kiroi hänet, ja nyt Jumala lähettää evankeliumin tekemään samaa! Siinäkin Jumala kohtaa syntisen vanhurskautensa mukaan!

Emme voi kyllin kiittää ja ylistää Jumalaa siitä, että Luther vähän ennen kuolemaansa on vielä saanut aikaa kertoakseen meille eräitä sisäisiä tapahtumia, jotka valmistivat häntä ja tekivät hänet kelpaavaksi uskonpuhdistustyöhön.

Hän kirjoittaa (WA 56, 185) näin: "Minulla oli (1519) todellakin merkillisen palava halu ymmärtää pyhän Paavalin kirjettä roomalaisille. Mutta minua oli estänyt tähän asti yksi ainoa pieni sana *Iustitia Dei* (Jumalan vanhurskaus), joka on 1. luvussa, jossa Paavali sanoo (17. jakeessa) [Room. 1:17], että Jumalan vanhurskaus ilmestyy evankeliumissa. Tuota pientä sanaa 'Jumalan vanhurskaus' minä vihasin suuresti, koska kaikkien opettajien käytännön ja tottumuksen johdosta olin oppinut ymmärtämään sen filosofisesti, tarkoittavaksi sellaista vanhurskautta, jonka kautta Jumala on itsessään vanhurskas, toimii ja vaikuttaa oikein ja rankaisee kaikkia syntisiä ja epävanhurskaita, jota vanhurskautta nimitetään olemukselliseksi (*formalem*) eli toimivaksi (*activam*). Nyt oli laitani näin: vaikka olinkin munkkina elänyt pyhää ja nuhteetonta elämää, tunsin itseni kuitenkin Jumalan edessä suureksi syntiseksi, ja minulla oli lisäksi mitä tuskaisin ja levottomin omatunto." — Hän oli nuhteeton munkki, joka oli kidut-
tanut itsensä miltei kuoliaaksi pitääkseen munkkilupauksensa; samalla hänen sydämensä oli kuitenkin murtunut, sillä Pyhä Henki oli lain kautta ilmaissut hänelle hänen sydämensä turmeluksen. Tuota asiaa

hän ei pitänyt vähäpätöisenä, vaan oli suuressa sydämen tuskassa — "enkä myöskään voinut luottaa siihen, että hyvitysteoillani ja ansioillani sovittaisin Jumalan." — Hän oli alati epävarma. Hän olisi mielellään täyttänyt vaatimukset, hän olisi tahtonut noudattaa, ei ainoastaan kymmentä käskyä, vaan myös kirkon määräyksiä, sitäkin, mitä hyvä Jumala ei ollut käskenytkään. Näin hän jatkoi paavilaisessa sokeudessaan. Mutta sitten hän taas ajatteli: Mitäpä Jumala sitä kysyy, makaatko olkisäkillä vai sametti- ja silkkivuoteessa? —

"Sen vuoksi en lainkaan *rakastanut tätä vanhurskasta ja vihaista Jumalaa*, joka rankaisee syntisiä, *vaan vihasin häntä*." — Kysykääpä joskus joltakulta uudemmalta jumaluusoppineelta, onko hän ennen kääntymystään rakastanut Jumalaa. Hän saattaa vastata: "Kukapa ei rakastaisi Jumalaa? Meitähän on jo aina opetettu rakastamaan Jumalaa!" Mutta se on sokeutta. Luther tunnustaa, että hänen sydämessään oli silloin viha Jumalaa kohtaan. Ja jos tarkkaisimme, huomaisimme: Aivan oikein, niin onkin meidän laitamme, niin kauan kuin usko ei vielä ole meissä syttynyt. — "ja, joskaan se ei ollut jumalanpilkkaa tai sellaisena pidettävää, salassa olin toden teolla vihoissani Jumalalle," — Ennen kuin hän oli oppinut tuntemaan evankeliumin, hän oli vihoissaan Jumalalle. Jos joku vain on oikein lain satuttama, hän ei lainkaan ihmettele sitä, että Luther lausuu tämän tunnustuksen. — "ja sanoin usein: Eikö ole kylliksi Jumalalle, että hän antaa meidän, kurjien, jo perisynnin kautta ikuisen *kuolemaan* tuomittujen syntisparojen kestettäväksi kaikenlaisia tämän elämän murheita ja vaivoja lain kauhistusten ja uhkausten ohella, kun hänen vielä täytyy *evankeliumilla* enentää tätä murhetta ja sydämen tuskaa ja sen saarnaa kaiuttamalla vielä uhaten julistaa vanhurskauttaan ja ankaraa vihaansa? Näin raivosin useinkin omatunto hämmentyneenä," — Laki oli jo saattanut hänet tuskaan ja hätään, ja nyt hän saa lukea Paavalin Roomalaiskirjeestä, että evankeliumissakin on Jumalan vanhurskaus ilmoitettuna. Hän ei aavistanut, että oli kysymys mitä ihanimmasta lohdutuksesta, vaikka nykyään lapsikin tietää, ettei tässä tarkoiteta sitä vanhurskautta, jota Jumala laissaan meiltä vaatii, vaan Kristuksen vanhurskautta, jonka Jumala tahtoo meille lahjoittaa, niin kuin Luther on jalosti kääntänytkin: "Jumalan edessä kelpaava vanhurskaus" (ἡ δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ) jotta yksinkertaisinkin tietäisi, että tässä ei tarkoiteta sitä vanhurskautta, jota me olemme elämässämme osoit-

taneet ja jonka mukaan Jumala tahtoisi meitä arvostella, vaan lahja-vanhurskautta, jonka Kristus on meille ristillään hankkinut.

— "mutta samalla kuitenkin pysyttelin useasti asiaa tuumien rakkaan Paavalin äärellä ymmärtääkseni, mitä hän tuossa kohdassa tarkoitti, ja minulla oli palava jano saada tietää se. Sellaisissa ajatuksissa kuluivat minulta päivät ja yöt, kunnes Jumalan armosta huomasin, *missä yhteydessä sanat olivat toisiinsa*, nimittäin tässä: *Jumalan vanhurskaus* ilmestyy evankeliumissa, niin kuin on kirjoitettu: Vanhurskas on elävä *uskosta*. Tästä minä olen oppinut ymmärtämään tuota Jumalan vanhurskautta, jossa vanhurskas elää Jumalan armon ja lahjan kautta yksin armosta, ja olen huomannut, että apostolin tarkoitus on tämä: Evankeliumin kautta ilmestyy se vanhurskaus, joka Jumalan edessä kelpaa, jossa Jumala armosta ja sulasta laupeudesta vanhurskauttaa meidät uskon kautta, ja joka latinaksi ilmaistaan sanoilla *iustitia passiva*, niin kuin on kirjoitettu: Vanhurskas on elävä *uskosta*." — Luther ei voinut jäädä tähän hätäänsä. Kun hänen luonnollinen sydämensä oli kauheassa järkytyksen tilassa, hän riippui yhden ainoan ohuen langan varassa välttääkseen epätoivon. Kun hän nyt tarkasteli tätä lausetta, meni hän yhä uudelleen, otti Raamatun taas käteensä, katseli sitä ja ajatteli: Perimmiltään se tarkoittaa kuitenkin jotain muuta. Ja kun hän näin yhä edelleen ajatteli, luki ja mietiskeli, auttoikin Jumala hänet valkeuteen. Kuulkaapa vielä, mitä hän sanoo itsestään sen jälkeen kun hän oli oivaltanut: Tämä on näiden sanojen tarkoitus! — "Tällöin tunsin itseni aivan uudesti syntyneeksi ja että olin löytänyt siinä samassa apposen avoimen oven, käydäkseni itse paratiisiin." —

Sama mies, joka hetkistä aikaisemmin oli vihannut Jumalaa ja napissut Jumalaa vastaan, täyttyy hetkessä ylitsepursuavasta riemusta ja rakastaa nyt Jumalaansa täydestä sydäimestä kuultuaan mitä autuaimman sanoman, tämän iloviestin: "Kristus, Jumalan Poika, on ansainnut koko maailmalle vanhurskauden! Uskokaa vain siihen!" Jumala avatkoon teillekin kaikille, samoin kuin kerran Lutherille, sellaisen paratiisin portin! Silloin saavat teidän seurakuntanne nauttia siitä ja teidät se tulee varjelemaan kuolleelta puhdasoppisuudelta.

Vrt. *Huelsemann, Vindiciae S. Scripturae*, § 79, p. 125, selittäessään 2 Kor. 7:10. Paavali ei sano: "Te olette rakkaudesta Jumalaan herättäneet itsessänne murheen, vaan minä olen Jumalan mukaan saattanut teidät murheellisiksi, se on: Jumalan tahdon tahi käskyn

mukaisesti... Siitä syystä Paavali selittää Jumalan mukaisen murheen niin, että se on sellaista murhetta, jonka hän on Jumalan voimasta ja hänen käskystään herättänyt korinttolaisissa. Samoin merkitsee sitten toisaalta maailman murhe murhetta, jonka aiheet ovat maalliset, toisin sanoen: (ajallisen) rangaistuksen, kunniattomuuden ja pahan omantunnon pelko sekä muut syyt, jotka pakanoissakin (ja uudestisyntymättömissä) saavat aikaan tehdyn rikkomuksen murehtimista."

Tässä kohdassa tarkoitetaan siis sellaista murhetta, jota syntinsä tähden peljästynyt ihminen tuntee Jumalan edessä. Kun kauhistun syntiäni, helvettiä, kuolemaa ja kadotusta, ja tunnustan: "Jumala on minulle vihainen! Olen hänen vihansa alla, syntini tähden joudun kadotukseen." — se on Jumalan mukaista murhetta, silloinkin, vaikka olisin samanlaisessa tilassa kuin Luther ennen kuin hän tuli tuntemaan evankeliumin. Mutta se murhe tulee Jumalalta. Jos sen sijaan huorintekijä, hekumoitsija tai juomari on murheissaan vain siitä syystä, että hän on tuhlanut ihanan nuoruusaikansa tai että hän on turmellut ruumiinsa ja tullut vanhukseksi ennen aikojaan, se on maailman murhetta. Jos joku on luonteeltaan ylpeä ja murehtii syntiään vain siitä syystä, että hänen kunniaansa on tullut tahra, se on maailman murhetta. Jos varas on murheissaan varkaudestaan ainoastaan siitä syystä, että hän nyt joutuu vankilaan, sekin on maailman murhetta. Mutta jos olen sen vuoksi suruissani syntini tähden, että ajattelen: Nyt joudut helvettiin! Olethan rikkonut pyhää Jumalaa vastaan!, se on Jumalan mukaista murhetta, sillä edellytyksellä kuitenkin, ettei se ole minun kuvitteluni tuotetta, ettei se ole minun omatekoista murhettani. Ainoastaan Jumala voi antaa todellisen Jumalan mukaisen murheen. Jumala sen meille kaikille antakoon!

23. iltaluento

(Maaliskuun 20. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Seurakunnanpalvelijan moninaisista tehtävistä ja virkatoimista on saarnavirka kaikkein tärkein. Jos seurakunnanpalvelija ei saarnaamisellaan saa toimeksi mitään tai vain vähän, ei mikään muu voi korvata saarnaamista, vaan hän saa muutenkin koko toiminnallaan aikaan vain vähän tai ei mitään. Tässä eivät tosin paa- vilaiset ole yhtä mieltä meidän kanssamme. He selittävät, että heidän seurakunnanpalvelijansa ovat (uhri-)pappeja. Sen nojalla he väittävät sitten, että papin kaikkein tärkein tehtävä on kastaa, kuunnella rippiä ja päästää synneistä, jakaa Herran ehtoollista ja ennen kaikkea toimittaa Jumalalle messu-uhria. Vaikka nyt emme tässä puuttuisikaan messu-uhriin, tuohon kaikkein suurimpaan kauhistukseen, mitä kristikunnassa milloinkaan on harjoitettu, täytyy meidän kuitenkin sanoa: Mikään kastaminen, mikään synneistä päästäminen, mikään ehtoollisen jakaminen ei auta mitään, jollei siitä aikaisemmin ole saarnattu, sillä eihän tuo kaikki ole ihmistyötä, vaan se on itsensä Jumalan tekoja, joihin Jumala on kuitenkin liittänyt lupauksen, joka on uskolla omistettava. Siitä johtuen tämä kaikki ei ilman uskoa hyödytä yhtään mitään, vaan on pikemminkin haitaksi. Siksi onkin aivan välttämätöntä, jos mieli, että nämä Jumalan teot jotakin auttavat, että niistä ensin on perin pohjin Jumalan sanasta saarnattu. Senpä tähden Kristus, kun hänen piti palaaman kirkkauteensa, joka hänellä oli Isän luona ennen maailman perustamista, antoi opetuslapsilleen ohjeensa sanoen heille: "Menkää kaikkeen maailmaan ja *saarnatkaa* evankeliumia kaikille luoduille", ja Matteuksen mukaan: "Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun *opetuslapsikseni*". Ja nyt vasta hän lisää: "kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen". Näilläkään sanoilla ei Herra ole vielä sanonut asiaa kyllin selvästi, vaan hän päättää vielä ohjeensa sanomalla: "ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käskenyt teidän pitää". Näin on siis saarnaaminen ja opettaminen apostolisen viran eli seurakuntaviran alku ja loppu, A ja O.

Mutta niin tärkeä kuin tämä tehtävä onkin, on se samalla myös kaikkein vaikein, mitä seurakunnanpalvelijalle on uskottu. Jotkut saarnaajat ajattelevat: "Saarnaaminen käykin minulta aika helposti, ja kuta kauemmin hoidan saarnavirkaa, sitä helpommaksi se on minulle muodostunut. Sillä", niin he ajattelevat, "kun en saarna mitään muuta kuin puhdasta Jumalan sanaa, kun vain en sekoita siihen mitään harhaoppia, niin sen täytyy riittää." Mutta nämä saarnaajat ovat suuren, kauhean, mitä vaarallisimman ja turmiollisimman erheen vallas-
sa. Pelkkä hurskas puhuminen vailla päämäärää ja järjestystä ei ole suinkaan oikeata saarna. Oikean saarnan antaa vain Pyhä Henki sanansa kautta. Oikea saarna syntyy sen vuoksi vain kaikkien hengellisten ja henkisten voimien äärimmäisen ponnistamisen jälkeen, palavan rukouksen jälkeen, sen jälkeen kun on karkotettu kaikki maalliset murheet ja sanouduttu irti kaikista tyhjiä pyyteistä — ja siinä kysytään todella uskovaa saarnaajaa. Ja se on vaikeaa!

Oikean kasteen toimittaminen on helppoa ja jokainen osaa sen tehdä. Oikean synneistäpäästön antaminen on samoin hyvin helppoa, sen osaa suorittaa jokainen, poikanenkin. Pyhän ehtoollisen oikea jakaminenkin on hyvin helppoa, ja sen osaa jokainen ymmärtäväinen kristitty. Mutta oikein saarnaaminen, se on vaikeaa. Siksi tulisi jumaluusoppia opiskelevankin panna kaikkein tärkeimmäksi päämääräkseen oikein saarnaamisen. Jos hän näet ei sitä taida, ei hänelle myöskään kuulu saarnavirka. Meidän oikeauskoisessa kirkossamme on nimittäin Jumalan palvelija Jeesuksen Kristuksen palvelija, jonka arvo ei perustu siihen, että häneen olisi virkaanvihkimyksessä tullut jokin määrätty ominaisuus, jota muissa ihmisissä ei ole ja jonka ansiosta hän sitten olisi korkeasti pyhä, kallisarvoinen henkilö. Ei sinne päinkään, oikean seurakunnanpalvelijan arvo perustuu yksinomaan siihen, että hän osaa saarnata oikein. Jos hän ei sitä osaa, ei saarnatuoli ole häntä varten; sehän on olemassa saarnaamista varten. Saarna on jokaisen jumalanpalveluksen kohokohta.

Mitä hänen sitten pitää saarnallansa saada aikaan? Ajatelkaapa tätä: Hänen on havahdutettava suruttomat sielut synnin unesta; sitten hänen on näin havahtuneet saatettava uskoon; sitten saatettava uskovat varmuuteen armoituksestaan ja autuudestaan; tästä vakuuttuneet hänen on sitten myös ohjattava pyhitykseen ja pyhitettyjä hänen on sitten vahvistettava heidän pyhässä ja autuaassa tilassaan ja varjelta-
va siinä loppuun asti. Mikä tehtävä!

Mutta ennen kaikkea muuta emme saa unohtaa sitä, että tämän tehtävän suorittamiseen kuuluu aivan erikoisesti apostolin sanojen mukaan totuuden sanan oikea jakeleminen, toisin sanoen evankeliumin oikea erottaminen laista ja lain evankeliumista. Jos joku ei sitä osaa, vaan sekoittaa nuo molemmat toisiinsa, hänen saarnansa menevät aivan hukkaan ja ovat turhia. Vielä, mikä pahempaa, sellaisilla saarnoilla on vahingollinen vaikutus ja ne vievät sielut harhaan, johtavat ne harhauskoon, väärään toivoon, väärään katumukseen, tekevät ihmisistä vain ulkokullattuja ja syöksevät usein myös epätoivoon. Lain ja evankeliumin oikea erottaminen on tosiaankin hyvin vaikea tehtävä. Siinä täytyy kaikkien, Lutherin sanan mukaan, jäädä oppilaiksi kuolemaansa asti. Kuitenkin on nuoren jumaluusopin opiskelijankin osattava ensimmäinen tärkeä läksynsä. Hänen täytyy olla selvillä päämäärästä ja olla ottanut ensimmäiset askeleet tämän päämäärän saavuttamiseksi. Kuinka vaikeaa lain ja evankeliumin erottaminen on, sen olemme jo viimeisinä iltahetkinämme nähneet. Vakuuttukaamme vielä edelleenkin tästä käydessämme tarkastelemaan erästä uutta tapausta, jossa laki ja evankeliumi sekoitetaan keskenään.

XII VÄITE

Kahdeksanneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos opetaan, että katumus on uskon ohella syntien anteeksiantamuksen syy.

Ei ole epäilystäkään siitä, ettei synnin katuminen olisi välttämätöntä sille, joka tahtoo saavuttaa sen anteeksiantamuksen. Kun Herra Jeesus ensi kerran julkisesti hoiti saarnavirkaansa, hän sanoi: "Tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi". Ensimmäiseksi hän mainitsee parannuksen, ja se merkitsee, kun usko asetetaan sen rinnalle, juuri katumusta. Kun taas Kristus viimeisen kerran kokosi pyhät apostolinsa ympärilleen, aikoessaan astua taivaaseen ja jättää kirkkonsa vaille näkyväistä läsnäoloansa, silloin hän lausui heille: "Niin on kirjoitettu, että Kristus oli kärsivä ja kolmantena päivänä nouseva kuolleista, ja että parannusta syntien anteeksi saamiseksi on saarnattava hänen nimesssä kaikille kansoille". Parannus on aivan yhtä välttämätön kuin usko. Miksikä niin? Senkin Herra sanoo meille, näillä sanoillaan: "Terveet eivät tarvitse parantajaa, vaan sairaat. En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä parannukseen." Näin Herra todistaa meille: Parannus on niin tuiki välttämätön siitä syystä, että ketään ei voida ilman sitä saattaa uskoon. Sellainen ihminen on kylläinen ja siksi hän ei tule taivaallisiin häihin. Salomonkin jo sanoo sananlaskuissaan: "Kylläinen polkee hunajaakin" (Sananl. 27: 7). Siellä, missä ei nälkää eikä janoa tunnetta, ei Herraa Jeesustakaan vastaanoteta. Milloin ihminen ei ole tullut köyhäksi, kadotetuksi ja tuomituksi syntiseksi, ei hän tahdo myöskään vakavissaan mitään tietää syntisten Vapahtajasta.

Samalla ette kuitenkaan saa unohtaa, ettei katumus ole mikään syntien anteeksiantamuksen syy. Katumus ei ole välttämätön niinkään syntien anteeksiantamuksen tähden, vieläpä se ei ole lainkaan sen tähden välttämätön, vaan uskon tähden, joka tarttuu syntien anteeksiantamukseen. Miksi me nyt siis sanomme, että on lain ja evankeliumin sekoittamista, jos opettaisin niin, että katumus on syntien anteeksiantamuksen syynä?

1. Koska katumus on yksinomaan lain vaikutuksen tulosta. Jos nyt joku tekee katumuksesta syntien anteeksiantamuksen syyn, hän tekee laista armon sanoman ja evankeliumista lain. Se on taas kauheaa lain ja evankeliumin sekoittamista, joka kaataa kumoon koko kristillisyyden.

2. Katumus ei ole edes hyvä teko. Uskoa edeltävässä katumuksessa ihminen näet puolestaan joutuu ainoastaan toiminnan kohteeksi. Se on tuskaa, kipua, vaivaa ja särkymistä, jonka Jumala on saanut aikaan lakinsa vasaralla. Se on tuskaa, jota ihminen ei ole itse itsessään saanut aikaan; päinvastoin hän soisi mielellään jälleen vapautuvansa siitä, mutta hän ei voi, sillä Jumala on saanut hänet käsiinsä pyhällä laillaan, ja sitä hän ei voi paeta. Se taas, joka asettuu mietiskelemään ja tahtoo itse itsessään synnyttää katumuksen, ei tule tätä tietä milloinkaan pääsemään tosi katumukseen. Sitä hän ei voi itse saada aikaan. Niistä, jotka itse tahtovat tuottaa itsessään katumuksen, tulee kurjia ulkokultailijoita. He pyrkivät pääsemään lopulta vakaumukseen siitä, että heissä on katumus, mutta se ei ole totta; heissä ei mitään katumusta ole. Tosi katumuksen antaa ainoastaan Jumala, kun hänen lakiaan saarnataan sen kaikessa ankaruudessa, jos ihminen ei hangoittele sitä vastaan.

Tosin niin sanottu luterilainen saarnaaja ei ehkä hevin tule sano-neeksi, että katumus on syntien anteeksiantamuksen syy. Näin sanovat ainoastaan paavilaiset, ei kukaan protestanttinen saarnaaja, jonka oppi on edes jossakin määrin puhdas. Kuitenkin tapahtuu valitettavasti aivan liian usein, että saarnaajat, jotka tahtovat olla aito luterilaisia, sekoittavat lain ja evankeliumin tällä tavoin, nimittäin antamalla katumukselle sellaisen sijan, että se ikään kuin on syntien anteeksiantamuksen syy. Näin he tekevät kahdella eri tavalla: joko he vaatimalla katumukselta liian vähän tai liian paljon.

Monet saarnaajat eivät näet kokemattomuuksissaan tahdo johtaa ihmisiä epätoivoon. Tosin he saarnaavat heille: "Katumuksen täytyy

edeltää uskoa", mutta he ovat huolissaan siitä, että jolleivät he lisää jotakin siihen, yksi ja toinen seurakuntalainen kenties voi joutua epätoivoon. Silloin he lisäävät: "Entäpä jos et tunnekaan mitään niin suurta tuskaa! Kunhan vain toivot, että sinulla olisi katumus, Jumala hyväksyy senkin." Jos tällä tavoin lohdutetaan, esitetään katumus kuitenkin oikeastaan anteeksiantamuksen syyksi. Ei, se on väärää lohdutusta. Jumala ei tyydy sen tähden, että toivoisin katuvani, vaan koska minun katumukseni valmistaa minua kadotettuna syntisparkana uskomaan evankeliumin, kun se saarnataan minulle. Ennemminkin pitäisi sanoa: "Katso, nyt olet tullut niin pitkälle, että isoat ja janoat Jumalan armoa, Sitä juuri tarvitaan. Mutta Jumala ei vaadi katumusta sen tähden, että sillä sovittaisit syntisi; siihen hän ei suinkaakaan vaadi katumusta, vaan ainoastaan sen tähden, että sinä, huoleton syntinen, havahtuisit ja kysyisit: "Mitä minun pitää tekemän, että pelastuisin?" Siksi Luther sanoo, että kun hänelle ensi kerran *poenitentia* (katumus) -käsite oikein selvisi, ei mikään sana ollut hänelle niin suloinen; silloin hän tiesi, ettei hänen tarvinnut mitään sovittaa, vaan että hänen tarvitsi vain kauhistua syntejään, niin että halusi Jumalan armoa. Niin oli Lutherin laita. Se ei ollut hänelle mitään kauheaa, vaan tosi evankeliumia. Nyt hän nimittäin tajusi: "Hyvä Jumala on saattanut sinut niin pitkälle, että huomaat itsesi kadotetuksi syntisparaksi. Nyt olet Jeesukselle sopiva mies. Käy hänen luokseen! Hän ottaa sinut vastaan kaikkine synteinesi, kaikkine huolinesi, kaikkine murheinesi; hän ottaa sinut vastaan sellaisena kuin olet."

Älä siis kysy itseltäsi: "Onkohan katumukseni riittävä? Saanko-han minäkin tulla Jeesuksen luo?" Näin kysyessäsi osoitat juuri, että tahdot tulla hänen luokseen. Silloinhan ikävöit Jeesusta. Jos taas jollakulla on halu tulla Jeesuksen luo, silloin hänellä on myös oikea katumus, vaikkakaan se ei tuntuisi. Tässä käy aivan samoin kuin uskosta kyseen ollen. Ihmisellä voi olla katumus hänen sitä kuitenkaan tuntematta. Olen itse sen kokenut. Vuosikausia olen ollut oikean katumuksen tilassa ja epätoivon partaalla, koska en havainnut itsessäni särkyneen sydämen suloisenkipeää tunnetta siitä, että on niin pahoin loukannut hyvää Jumalaa. Sitä minulla ei ollut, sen sijaan kyllä elävä tunto siitä, että olin kadotettu syntinen. Silloin käännyn erään henkilön puoleen, joka oli kokenut enemmän kuin minä, ja hän selvitti minulle asian muutamassa hetkessä. Kun siis sanotaan: "Kun vain toivot, että sinulla olisi katumus, Jumala tyytyy siihen", osoite-

taan sillä, että sekoitetaan toisiinsa laki ja evankeliumi, koska pide-tään katumusta ansiona, jonka tähden Jumala on armollinen ja antaa meille synnit anteeksi.

Se näkyy siitakin, että tyydytään, jos jollakulla on hiukankin ka-tumusta. Onhan olemassa jumalattomia ihmisiä, jotka jo pitkät ajat ovat eläneet synnissä ja häpeässä. Sitten yhtäkkiä heidän omatunton-sa herää ja sanoo heille: Sinä olet vannonut väärin! Voi sinua! Sel-lainen ihminen joutuu pelon ja vapistuksen valtaan. Tai heidän omatuntonsa sanoo heille: Olet tahrannut kätesi verellä! Olet mur-haaja! Mutta sellainen ihminen ei kauhistu, koska hän ei ajattele: "Sinä olet kurja syntinen?", vaan ainoastaan tämä yksi teko peljättää häntä. Olen itse Saksassa nähnyt tuollaisen tapauksen. Eräs mies oli tehnyt väärän valan, eräs jumalaton mies. Hän ei ollut tunnustanut sitä, mutta kun hänen kanssaan puhuttiin, hän alkoi vapista. Kun ker-ran tulin hänen luokseen, hänen täytyi pitää kiinni pöydästä, ettei hän vapisisi liian rajusti. Siitä huolimatta ei häntä voinut saada tunnusta-maan syntiänsä. Siksi hänelle ei voinut saarnata evankeliumia. On paljon sellaisia jumalattomia heittiöitä, jotka jo ovat kuulleet kuole-mantuomionsa; he saattavat puhua saarnaajalle näin: "Sen minä myönnän; niin ja niin olen tehnyt. Se ei ollut oikein. Mutta muuten voitte uskoa minua, hyvä pastori, että minulla on hyvä sydän. Sellais-ta olen nyt kuitenkin tehnyt. Minulle on niin käynyt, enkä voi asiaa auttaa." Sillä, joka nyt tyytyy tuollaiseen osittaiseen katumukseen, on sellainen käsitys katumuksesta, että se on jonkin arvoista, vaikka se ei ole mitään sen enempää kuin paiseen puhkeaminen. Sellaiselle en voi julistaa evankeliumia, jos näen, että märkä on vielä paiseessa. Jos vuodatan parantavaa voidetta sellaiseen haavaan, syöpyy märkä yhä syvemmälle eikä haava voi parantua.

Toiset taas vaativat liikaa ja sanovat kuulijoilleen: "Raamattu sa-noo joka lehdellään, että katumus on tarpeen. Sanoohan teille jo oma järkenne, ettei Jumala voi antaa teille mitään anteeksi, jos te kuvitte-lette, ettei teidän syntinne ole mitään. Teidän täytyy katua. Nyt tah-don ilmaista teille minkälaista tämän katumuksen täytyy olla." Sitten hän lukee heille Ps. 38:7-9: "Minä käyn kumarassa, aivan kyyryssä, kuljen murheellisena kaiken päivää. Sillä minun lanteeni ovat polttoa täynnä, eikä ole lihassani tervettä paikkaa. Minä olen voimaton. ja peräti runneltu, minä parun sydämeni tuskasta." Tai Ps. 6:7,8: "Minä olen uupunut huokaamisesta; joka yö minä itken vuoteeni vesille ja

kastelen leposijani kyyneleilläni. Minun silmäni ovat huienneet surusta, vanhenneet kaikkien vastustajaini tähden." Lainomaiset saarnaajat kysyvät nyt: "Voitko sinäkin sanoa näin? Oletko milloinkaan käynyt kumarassa, aivan kyyryssä ja murheellisena kaiken päivää? Ovatko tällöin myös lanteesi olleet polttoa täynnä? Voitko myös sanoa: tällöin ei lihassani ollut tervettä paikkaa? Paruitko myös sydämesi tuskassa? Itkitkö myös joka yö vuoteesi vesille? Kastelitko leposijasi kyyneleilläsi? Näyttikö jokaisesta siltä, kuin olisit neljässätoista päivässä vanhentunut yhtä monta vuotta? Katso, jollet ole sel-laista kokenut, niin älä yritäkään väittää tehneesi parannusta. Ainoastaan tällainen on näet oikeaa parannusta."

Se on kuitenkin aivan nurinkurista. Daavidin katumus oli kyllä sellaista, mutta missä on kirjoitettuna, että jokaisen täytyy kokea tämä katumuksen *aste*? Ei missään! Toteamme suorastaan päinvas-taista. Tuskin oli ensimmäisen helluntain kuulijakunta tuntenut piston sydämessään, niin että heidän täytyi huudahtaa: "Mitä meidän pitää tekemän?" — heti kohta saarnattiin heille armoa. Daavidin kohdallakin näemme käyneen samoin. Hän oli kokonaisen vuoden vaeltanut katumattomana. Sitten Naatan nuhtelee häntä hänen kau-heista synneistään. Silloin hän huudahtaa sydän murtuneena: "Minä olen tehnyt syntiä Herraa vastaan", ei mitään muuta. Mutta profeetta Naatan näkee heti: Hän on masennettu, hän on nyt ikään kuin murs-kattu. Silloin hän sanoo hänelle: "Niin on myös Herra antanut sinun syntisi anteeksi". Saman näemme myös Filippin vanginvartijasta. Hän oli parin minuutin ajan vapissut ja värissyt; hän aikoi surmata itsensä; sitten hän lankesi maahan ja sanoi: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" Silloin eivät apostolit sanoneet: Sinun täytyy saada itsessäsi aikaan katumus, syvä, vakava katumus. He eivät muistuttaneet hänen mieleensä, minkälaista katumusta Daa-vid on tehnyt, vaan he sanoivat hänelle heti kohta: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi." Apos-tolit näkivät selvästi, että tämä mies on jo aivan maahan lyöty, niin että hän pyytää armoa, ja se riittää. Silloin näet katumus on tehnyt tehtävänsä, kun se saa minut isoamaan ja janoamaan armoa.

Pietistit sanovat, että katumusta täytyy kestää pitkän aikaa, ennen kuin on lupa uskoa. He ovat varoittaneetkin, ettei vain pidä liian var-hain uskoa; ensin on annettava itsessään Pyhän Hengen tehdä työnsä valmiiksi; neljässätoista päivässä ei muka voi kääntyä, vaan täytyy

kulua ehkä yhtä monta kuukautta ja vuotta, joiden aikana Jumala valmistaa ihmistä. Mutta se on kauheaa, hirvittävää oppia! Nämä saarnaajat eivät ole ajatelleet, minkä kauhean vastuun he ovat ottaneet niskoilleen. Kun he näin varoittavat ihmistä, kuinka sitten käy, jos hän kuolee heidän sanoessaan hänelle: Aika ei ole vielä tullut? Olen itse kokenut, kuinka hirvittävä tämä oppi on. Eräs pietistinen kandidaatti oli antanut minulle tuollaisia neuvoja. Tehtyäni kaiken, tullakseni näin oikeaan katumukseen, jouduin syvään epätoivoon. Menin hänen luokseen, ja silloin hän sanoi: Niin, nyt sinun on uskotava. En kuitenkaan uskonut häntä, vaan ajattelin hänen pettävän minua, sillä kaikki ei ollut sopusoinnussa niiden katumuksen tunto-merkkien kanssa, jotka hän oli aikaisemmin minulle antanut. Siksi sanoin hänelle: "Jos tietäisit, kuinka laitani on, et lohduttaisi minua. Tahdon saada ohjeita siitä, kuinka minun edelleen on meneteltävä." Hän antoikin minulle ohjeita, mutta kaikki oli turhaa.

Ei niin! Jokaiselle, josta ihmissilmin arvostellen voidaan olettaa, että hän jo on vapautunut omasta vanhurskaudestaan ja tahtoo tulla autuaaksi yksin armosta, on kaikin mokomin huoletta saarnattava täysi evankeliumi. Se ei tapahdu liian aikaisin. Liian aikaisin ei voida tulla Jeesuksen luo, se on mahdotonta. Mutta sitä juuri ollaan vailla, etteivät ihmiset useinkaan käy todella Jeesuksen luo; he sanovat olevansa syntisparkoja eivätkä kuitenkaan ole sellaisia, vaan tahtovat sittenkin tuoda jotakin hyvää Jumalalle. Siitä syystä he eivät tule syntisinä, köyhinä kuin kerjäläiset, vaikka he teeskennellen sanoisivatkin: Minä käyn Jeesuksen luo! Mutta se, jolle Jumala on osoittanut sen armon, että hän on lyönyt hänet aivan murskaksi, niin ettei hän enää löydä mitään lohdutusta itsestään, vaan on tullut aivan lohduttomaksi, se katselee ympärilleen kysyen: Mistä saan lohdun? Hän on oikean katumuksen tilassa, hänelle on saarnattava evankeliumi eikä häntä ole varoitettava tulemasta liian varhain Jeesuksen luo. Se on kauheaa oppia. Ennemminkin voin sanoa hänelle: "Sinun ei ainoastaan ole lupa, vaan sinun pitää käydä Jeesuksen luo! Käy vain hänen luokseen! Älä ajattele, että on liian varhaista! Käy vain sinne, sillä tänä yönä Jumala voi vaatia sinulta sinun sielusi!" Eikö olisi kauheaa, jos olisin riistänyt häneltä lohdutuksen, ja hän kuolisi tänä yönä? Silloin Jumala vaatisi minulta tämän syntisen sielun.

Muuan perussyy siihen, että niin monet tässä kohden sekoittavat lain ja evankeliumin, on se, että he sekoittavat keskenään jokapäiväi-

sen katumuksen ja uskoa edeltävän katumuksen. Jokapäiväistä katumusta kuvailee 51. psalmi. Daavid sanoo sitä siellä uhriksi, jonka hän tuo Jumalalle ja josta hän myös sanoo, että se kelpaa Jumalalle. Siinä ei siis tarkoiteta uskoa edeltävää, vaan uskoa seuraavaa katumusta. Kaikkein useimmat vilpittömät kristityt, jotka käsittävät oikean opin, kokevat uskoa seuraavaa katumusta paljon enemmän kuin uskoa edeltävää katumusta. Jos heillä näet on vilpittömiä saarnaajia, he ovat ohjanneet heidät ilman kiertoteitä Kristuksen luo, ja he ovat nyt hänen luonaan. Ja myöhemmin, vaikkakin he usein ovat masennettuja, nostaa vanha oma vanhurskaus jälleen päätänsä; ja silloin täytyy Jumalan yhä uudestaan lyödä poloisia kristittyjä lailla, sillä meitä täytyy jälleen nöyryyttää, Sen huomaamme Daavidistakin. Hetkisessä hän oli tullut uskoon, mutta kuinka paljon hätää hän joutuikaan vielä sen jälkeen kokemaan! Profeetta oli hänelle sanonut Herran sanan, mutta aina kuolemaansa asti hän on sydämessään joutunut kokemaan paljon tuskaa ja hätää ja ahdistusta. Jumala ei antanut enää hänen hankkeittensaakaan onnistua, vaan onnettomuus toisensa jälkeen kohtasi häntä, kunnes Jumala viimein kuoleman kautta vapautti hänet. Mutta silloin hän tunsikin katumusta uskon ohella. Se on kuitenkin Jumalalle kelpaava uhri. Tämä katumus ei ole pelkkää lain aikaansaannosta, jossa vain laki on vaikuttamassa, vaan se on samalla myöskin evankeliumin työtä. Evankeliumi antaa sydämeen rakkauden Jumalaan. Tämä katumus, joka syntyy rakkaudesta Jumalaan, on tietenkin todella suloinen ja Jumalalle mieluinen tuska. Jumala mieltyy siihen; emmehän voi antaa Jumalalle suurempaa kunniaa, kuin että lankeamme hänen eteensä tomuun ja tunnustamme: Sinä, Herra, olet vanhurskas, minä olen kurja syntinen! Armahda minua Jeesuksen Kristuksen tähden!

Kuulkaamme nyt muuatta todistusta *Schmalkaldenin uskonkohdista* (3. osa, 3. kohta, ss. 256-258). Tämä on tosiaankin kallisarvoinen kohta! Todella tunnustuskirjojemme helmi! Millään lahkolla ei nimittäin ole oikeata oppia katumuksesta, ainoastaan meidän luterilaisella kirkollamme. Tässä tämä oppi on talletettuna. Me tiedämme, että Luther itse on kirjoittanut nämä uskonkohdat, ja olkoon hän haudassansa siunattu siitä, että hän on jättänyt meille tämän perinnön!

"Uusi testamentti säilyttää tämän lain viran ja myös opettaa sitä, esimerkiksi Paavali Roomalaiskirjeen 1. luvussa sanoessaan: 'Juma-

lan viha ilmestyy taivaasta kaikkien ihmisten jumalattomuutta vastaan' [Room. 1:18], ja samoin 3. luvussa: 'Koko maailma on syyllinen Jumalan edessä' [Room. 3:19], ja: 'Mikään liha ei ole hänen edessään vanhurskas' [Room. 3:20], ja Kristus, Johanneksen evankeliumin 16. luvussa: 'Pyhä Henki näyttää maailmalle todeksi synnin.' [Joh. 16:8]. Tämä siis on se Jumalan ukonnuoli, jolla hän toisaalta kukistaa sekä julkisyntiset että petolliset pyhät, toisaalta epää jokaiselta oikeuden ja syöksee heidät järjestään kauhuun ja epätoivoon. Se on se vasara, josta Jeremia puhuu: 'Minun sanani on niin kuin vasara, joka kallion murtaa'. Tämä ei ole *activa contritiota*, omatekoista katumusta, vaan *passiva contritiota*, todellista sydämen tuskaa, kuoleman kärsimistä ja tuntemista." — Omatekoinen katumus ei ole mitään muuta kuin teeskentelyä.

"Näin siis oikea parannus alkaa. Siinä ihmisen täytyy kuulla tällainen tuomio: kaikki te olette tyhjää täynnä, olette joko julkisyntisiä tai pyhiä; muuksi teidän kaikkien muuttua täytyy ja toisin tehdä kuin nyt olette ja teette, olitte sitten keitä tai kuinka suuria, viisaita, mahdollisia ja pyhiä hyvänsä; tässä kukaan ei ole vanhurskas.

"Tällaiseen virkaan Uusi testamentti kuitenkin evankeliumin kautta välittömästi liittää lohdullisen armolupauksen, joka on uskotava, niin kuin Kristus Markuksen evankeliumin 1. luvussa sanoo: 'Tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi', toisin sanoen: tulkaa toisiksi ja tehkää toisin, uskoen minun lupaukseni. Ennen häntä tullutta Johannestakin sanotaan parannuksen saarnaajaksi, mutta syntien anteeksiantamusta varten, toisin sanoen, hänen on nuhdeltava heitä kaikkia ja tehtävä heistä syntisiä, että he tietäisivät, mitä he ovat Jumalan edessä ja tuntisivat itsensä kadotetuiksi ihmisiksi, täten tullen Herralle valmistetuiksi saamaan armoa ja häneltä odottamaan syntien anteeksiantamusta sekä siihen pitäytymään. Niin Kristus itsekkin, Luukkaan evankeliumin viimeisessä luvussa, sanoo, että parannusta ja syntien anteeksiantamusta on koko maailmassa saarnattava hänen nimessään'.

"Jos taas laki mainittua virkaansa harjoittaa erillisenä, ilman että lisäksi tulee evankeliumi, on käsillä kuolema ja helvetti, ja ihmisen täytyy Saulin ja Juudaksen tavoin joutua epätoivoon, niin kuin pyhä Paavali sanookin lain kuolettavan synnin kautta. Evankeliumi sitä vastoin ei anna lohdutusta ja anteeksiantamusta vain yhdellä tavalla, vaan sanalla, sakramentilla ja muulla samantapaisella, niin kuin

saamme kuulla, että ankaraa synnin vaikeutta vastaan todella 'Jumalan tykönä olisi runsas lunastus', niin kuin 130. psalmi sanoo [Ps. 130:7].

"Mutta nyt täytyy meidän vertailla sofistien väärää parannusta oikeaan parannukseen, että nämä molemmat paremmin käsitettäisiin. Mahdotonta on heidän ollut opettaa parannusta oikein, sillä he eivät tunne todellista syntiä. Heillähän ei ole, niin kuin yllä sanottiin, oikeaa käsitystä perisyntistä, vaan he opettavat, että ihmisen luonnolliset kyvyt ovat jääneet ehyiksi ja turmeltumattomiksi, että järki muka kykenee opettamaan oikein, tahto kykenee sen mukaisesti oikein toimimaan, ja Jumala siis varmasti antaa armonsa, kunhan ihminen vain tekee voitavansa vapaan tahtonsa mukaisesti. Tästä täytyi olla seurauksena sen, että tehtiin parannus ainoastaan tekosynneistä, esimerkiksi pahoista ajatuksista, joihin oli suostuttu, pahoista sanoista, pahoista teoista, jotka vapaa tahto olisi voinut välttää, — paha viettymys, himo ja kiihko sinänsä eivät olleet mitään syntiä!

"Parannuksensa he jakoivat kolmia: katumukseen, rikkiin ja hyvitteisiin, lohduttamalla luvaten, että se ihminen, joka oikein katuu, ripittäytyy ja suorittaa hyvitteet, siten on ansainnut anteeksiantamuksen ja maksanut syntinsä Jumalan edessä. Näin he johdattivat ihmiset parannuksen asiassa luottamaan omiin tekoihinsa. Siitä on johtunut tuo sanonta saarnastuolista kansalle julkista synnintunnustusta opettaessa: 'Herra Jumala, pidennä elämäni, kunnes suoritan hyvityksen synnistäni ja paranna elämäni'. Ei siinä ensinkään ajateltu Kristusta eikä uskoakaan, toivottiin vain, että synti omilla teoilla voitetaan ja pyyhittään pois Jumalan edestä. Mekin rupesimme papeiksi ja munkeiksi siinä tarkoituksessa, että asettaisimme oman itsemme syntiä vastaan.

"Katumus käsitettiin seuraavalla tavalla. Koska kukaan ei kyennyt pitämään muistissa kaikkia syntejään, varsinkaan kokonaisen vuoden mittaan tehtyjä, selviydyttiin pulasta seuraavasti. Jos jokin salainen synti myöhemmin nousi tietoisuuteen, täytyi sekin katua ja ripissä tunnustaa," — Monet kävivät vain kerran vuodessa ehtoollisella. Silloin he huomasivat, etteivät he voineet väittää enää tietävänsä jokaista syntiä, mitä he kunakin päivänä olivat tehneet. He tiesivät, etteivät he sitä voineet. Silloin pappi sanoi: Hyvä on, kun sitten muut syntisi muistuvat mieleesi, on sinun myös tunnustettava ne, silloin synneistäpästäökin sinua auttaa. — toistaiseksi oltiin kui-

tenkin Jumalan armon huomaa uskottuina." — Oikeastaan ei synneistä päästöllä siis ollut vielä silloin voimaa; sen piti tulla vasta jäljestä päin. "Jumalan armon huostassa" merkitsee: Jos joku huomenna kuolee, en voi sanoa, joutuuko hän helvettiin vai kiirastuleen. Heidän mielestään ei kuitenkaan ollut todennäköistä, että hän joutuisi helvettiin. —

"Koska kukaan sitä paitsi ei tietänyt, kuinka suuri katumuksen piti olla, että se varmasti riittäisi Jumalan edessä, he antoivat seuraavan lohdutuksen: joka ei voinut päästä *contritioon*, toisin sanoen katumukseen, sillä piti olla ainakin *attritio*, sanoisinko puolikatumus eli katumuksen itu — he eivät edes itse ole käsittäneet kumpakaan eivätkä vielääkään käsitä niiden merkitystä yhtä vähän kuin minäkään ymmärrän! Ripille mentäessä mainittu *attritio* kävi sitten *contritios-ta*." — *Attritio* oli siis vain katumuksen häivähdys. Luther tahtoo sanoa: En tiedä, mitä he oikeastaan tarkoittavat *attritiolla*, mutta paavilaisille se kuitenkin riitti. —

"Sellaaisessa tapauksessa, että joku väitti, ettei voi katua ja mu-rehtia syntiään — ja niinhän saattoi käydä, jos oli kysymys mm. luvattomasta rakkaudesta tai kostonhimosta — niin kysyttiin, eikö hän toivoisi tai halusta soisi voivansa katua." — Kysykääpä vain joltakulta roomalais-katoliselta papilta! Jos hän on totuudellinen, hän vastaa: Niin on vielä tänä päivänä. Me päästämme synneistä, kun asianomaisessa vain on *attritiokin*. Aito roomalais-katolilaiset sanovat silloin, kuinka asiat ovat. Joku sanoo nyt siis: Tahtoisin kyllä katua, mutta en voi; kun näet ajattelen luvatonta rakkauttani, tahtoisin mielelläni sitä vielä harjoittaa; ja kun ajattelen vihamiestäni, niin tahtoisin häntä edelleen vahingoittaa. — "Jos asianomainen sitten vastasi myöntävästi — ja kukapa menisi vastaamaan kieltävästi paitsi perkele itse —, niin se pidettiin katumuksena ja hänelle annettiin synnit anteeksi ottamalla huomioon tuo hänen suorittamansa hyvä teko! Tällaisessa tapauksessa vedottiin mm. pyhän Bernhardin esikuvaan." — Eikö paavilaisuus edustakin pöyristyttävää uskontoa! — "Tästähän ymmärtää, kuinka järki haparoitsee jumalallisissa asioissa etsien apua omista teoistaan, oman käsityskantansa talutusnuorassa ollen, osaamatta ajatella Kristusta ja uskoa." — He puhuvat näistä kalliista asioista kuin sokea väristä. Luettakoon heidän tunnustustaan Tridentinumissa! Aivan ilmeisesti Raamatusta otetuista asioista he puhuvat niin että huomaa, etteivät he tiedä, mistä puhuvat.

"Kun tätä kaikkea valossa tarkastelee, näyttäytyy moinen katumus omista voimista syntyneeksi, omatekoiseksi ja mietiskellyksi ajatukseksi; se on vailla uskoa, vailla Kristuksen tuntemusta. Siinä syntisraukka silloin tällöin himoaa tai kostoaa muistaessaan ennemminkin nauroi kuin itki. Poikkeuksena olivat sellaiset, joihin laki ankarana oli sattunut, tai sellaiset, joita perkele murheellisella hengellä tuloksettomasti oli kiduttanut. Varmaa kuitenkin on, että moinen katumus yleensä oli pelkkää teeskentelyä. Se ei kuolettanut syntihimoa. Ihmisten oli pakko katua, mutta mieluummin he olisivat tehneet syntiä vielä enemmän, jos luvan olisivat saaneet."

Luther on tätä kirjoittaessaan epäilemättä ajatellut itseään. Kun hän harjoitteli parannusta, ei se varmastikaan ollut hänelle naurun asia, vaan vakavaa, totisinta totta, niin että hän usein menetti tajuntansa suuresta tuskasta. Tiedättehän, että hän sulkeutui moniaiksi päiviksi kammioonsa omistautuakseen parannusharjoituksilleen. Silloin hänen toverinsa mursivat oven auki ja näkivät hänen makaavan tajutonna. Hirvittävä sieluntuska oli saanut sen aikaan. Perkeleen murheellinen henki oli saanut hänet valtaansa, niin ettei mikään lohdutus tehonnut häneen. Silloin turvauduttiin soitantoon ja se auttoi. Siksi Luther rakastikin musiikkia niin suuresti. Musiikilla onkin aivan erikoisen tehoisa vaikutuksensa ihmisen mielentilaan.

24. iltaluento

(Huhtikuun 10. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Noin sata vuotta ja parisen vuosikymmentä on kulunut siitä kuin järkeisoppi pääsi valtaan Saksan niin sanotussa protestanttisessa kirkossa. Se aika merkitsi toisaalta mitä syvintä häpeää ja alennustilaa, mitä kansa milloinkaan on kokenut, toisaalta täydellistä luopumusta Kristuksen evankeliumista. Silloin pidettiin mitä pinnallisimpia henkiä, kaikkein typerimpiä aivoja, joiden oppineisuus ei ollut minkään arvoista, ihmeellisinä valoina, jotka olivat paljon aikaansa edellä. Päästäkseen sellaiseen maineeseen ei niin sanotun jumaluusoppineen tarvinnut tehdä mitään muuta kuin olla kyllin rohkea, tai pikemminkin röyhkeä, pitääkseen kaikkia kris-

tinuskon salattuja oppeja varhaisempien, valistumattomien ja pimeiden aikakausien harhoina ja samalla selittääkseen, että opit Jumalasta, hyveestä ja kuolemattomuudesta muodostavat koko kristinuskon varsinaisen ytimen.

Mutta ah, mikä kurja, kauhistuttava aikakausi se olikaan! Loppujen lopuksi oltiin niin pitkällä, että järkeisoppineet saarnaajat, osoittaakseen, etteivät he suinkaan vielä olleet tarpeettomia maailmassa, vaan päinvastoin voivat tuottaa suurta hyötyä, käsittelivät saarnastuoleistaan seuraavanlaisia aiheita: "Järkiperaisestä maataloudesta", "Perunan kannattavuudesta", "Metsänistutuksen välttämättömyydestä", "Terveystenhoidon tärkeydestä ja oikeasta käytännöstä" yms. Etten minä pane omiani kuvatessani tätä aikaa, sen voitte helposti todeta järkeisoppineista saarnakirjoista, joissa voitte nähdä käsiteltävän mainitunlaisia johtoihteita suurella ponnella.

Monet järkeisoppineet häpesivät kuitenkin tätä aito järkeisopin koulukuntaa. Niinpä vuonna 1772 ilmestyi kirja, jonka nimi oli *Von der Nutzbarkeit des Predigtamtes, geschrieben zum Trost der Collegen* (Saarnaviran hyödyllisyydestä, virkaveljien lohdutukseksi kirjoitettu). Tämän kirjan kirjoittaja oli muuan jossakin määrin tunnettu mies *Joachim Spalding*. Tässä kirjassa hän kyllä selittää, etteivät moiset aiheet ole omiaan saarnastuoliin, mutta hänen oma mielipiteensä oli tämä: Jos saarnoista toivotaan jotakin hyötyä, ei milloinkaan ole ensimmäiseksi puhuttava uskonopin asioista, ne näet panevat vain pään sekaisin, vaan on käsiteltävä yksinomaan käytännöllistä siveyttä koskevia oppeja. Ei näin ollen olekaan ihme, että noihin aikoihin monet sielut, joiden sydäntä vielä poltti kysymys: Mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?, hylkäsivät meidän hävitetyn kirkkomme, joko siirtyen herrnhutilaisten lahkoon tai kerrassaan kääntyen Rooman epäkirkon puoleen.

Tämä kauhea aika on kuitenkin, Jumalan kiitos, ainaiseksi ohi. Varsinkin sen jälkeen, kun niin sanottu vapaussota Napoleon I:tä, tuota petoa, vastaan oli johtanut onnelliseen päätökseen, kävi keväinen henkäys koko Saksanmaan yli. Suuret ihmisjoukot saivat kokea suorastaan ihmeellisen heräämisen järkeisoppineen epäuskon kuolonunesta, muun muassa moniaat saarnaajat. Noista ajoista asti ovatkin monet saarnaajat jälleen alkaneet jättää sikseen kuivan, lohduttoman ja voimattoman pakanallisen järkeisoppineen siveysopin ja jälleen julistaa Kristusta ja uskoa häneen ainoana autuuden

tienä jo täällä sydämen rauhaksi. Kunpa se vain aina olisi tapahtunut oikein ja vielä nytkin tapahtuisi oikein! Valitettavasti ei käy kieltäminen, että nykyäänkin monet hyvää tarkoittavat saarnaajat sekoittavat lakia evankeliumiin ja evankeliumia lakiin, mistä aiheutuu kuulijoille kauhea vahinko. Jumala armossaan varjelkoon teidät siitä, kun te kerran astutte seurakunnan eteen, jonka kanssa teidän on ilmestytävä Jumalan istuimen eteen ja omalta osaltanne tehtävä tili siitä, oletteko antaneet tälle seurakunnalle todellista elämän leipää ettekä kelvotonta ravintoa, josta sielut sairastuvat, ehkäpä kuolevatkin, ja oletteko uskollisesti valvoneet. Edistäköön osaltaan kolmannentoista väitteemme käsittelykin tämän päämäärän saavuttamista.

XIII VÄITE

Yhdeksänneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos siten vaaditaan uskoa kuin ihminen kykenisi sen itse ottamaan tai ainakin siihen myötävaikuttamaan, sen sijaan että yritettäisiin saarnaamalla itse evankeliumin armolupauksia saada se sydämessä syntymään.

Tässä väitteessä ei väitetä vääräksi sitä, että kuulijoilta vaaditaan, jopa vakavastikin, uskoa; ei mitenkään, niinhän ovat kaikki profeetat ja kaikki apostolitkin tehneet, niin on tehnyt meidän Herramme Jeesus Kristus itse. Kun me vaadimme uskoa, se ei millään muotoa ole lainomainen vaatimus, vaan mitä suloisin kutsu, joka ei sisällä mitään muuta kuin tämän: "Tulkaa, sillä kaikki on jo valmistettu". Yhtä vähän kuin se, joka on nälkään nääntymäisillään, sanoo: "Mitä nyt? Tekö tässä minua käskemään!", jos me sanomme hänelle: "Tule tänne, nälkäinen ihmisparka ja syö kylliksesi! Istu katetun pöytäni ääreen ja syö, mitä mielesi tekee!" — yhtä vähän on lainomainen, vaan päinvastoin evankelinen vaatimus, jos vaadin uskoa.

Se mitä tässä sanotaan vääräksi, on käsitys, että ihminen itse muka voisi itselleen antaa uskon. Niin pian kuin ollaan sillä kannalla, tehdään uskosta ihmisteko ja uskon vaatimuksesta tulee lainomainen. Silloin sekoitetaan aivan ilmeisesti lakia evankeliumiin. Saarnaajien on ennemminkin saarnattava niin, että kuulijat siinäkin tapauksessa, ettei hän sanallakaan mainitsisi itse uskoa, kuitenkin saavat kuulla aito uskonsaarnan. Asia ei riipu usko-sanan mainitsemisesta, vaan siitä, että puhutaan niin, että jokainen syntisparka saa halun laskea syntitaakkansa Herransa Jeesuksen Kristuksen eteen ja sanoa: Sinä olet minun ja minä sinun. Juuri siinä on Lutherin suuruus. Harvoin

hän sanoo: Uskokaa nyt! Uskokaa nyt!, mutta hän saarnaa Kristuksen teosta, autuudesta, joka saadaan. armosta ja Jumalan laupeuden rik-kaudesta Jeesuksessa Kristuksessa niin, että jokainen huomaa: Tässä on vain vastaanotettava, tässä saa ihminen levon Jumalan armon helmassa.

Se on suuri taito, ja teidän on pyrittävä se oppimaan, että nimit-täin jokainen kuulija ajattelisi: "Tosiaankin, jos se on totta, silloin olen minäkin onnellinen ihminen, silloin on tuskani ja rauhattomuus-teni ollut turhaa. Silloin minäkin olen lunastettu, vieläpä täydellisesti, silloin minäkin olen sovitettu Jumalan kanssa ja kuulun pelastettui-hin, niihin, joiden puoleen Jumala katsoo laupeutensa silmillä." Niin pian kuin ihminen noin ajattelee, hän tulee juuri uskoon.

Jos te esimerkiksi kuvaisitte intiaanijoukole Herraa Jeesusta, nimittäin että hän on Jumalan Poika, joka on laskeutunut taivaasta lunastamaan ihmiset heidän synneistään, ottamaan päälleen Jumalan vihan, heidän puolestansa voittaakseen kuoleman, perkeleen ja hel-vetin sekä avaamaan kaikille ihmisille taivaan ja että nyt jokainen ihminen voi tulla autuaaksi ainoastaan ottamalla vastaan sen, mitä tämä meidän Herramme Jeesus Kristus meille on hankkinut, ja jos sitten, olettakaamme niin, teihin sattuisi väijyksissä piilevän viha-mielisen intiaanin ampuma kuolettava luoti ja te saisitte surmanne, olisi kuitenkin mahdollista, että jättäisitte jälkeenne pienen intiaani-seurakunnan, vaikkakaan ette olisi maininneet sanallakaan uskosta. Sen näet, joka ei julkisesti ja rajusti hangoittelisi vastaan, täytyisi ajatella: Minäkin olen lunastettu. Toisaalta taas voitte ehkä pitkän aikaa ehtimiseen hokea: "Niin, täytyy myös uskoa, jos tahtoo tulla autuaaksi", mutta kuulijat saavat sen vaikutelman, että heiltä vaadi-taan jotakin, ja he ovat huolissaan siitä, kykenevätkö he myös siitä suoriutumaan, ja jos he siihen kykenisivät, onko se sitten juuri sitä, mitä te olette vaatineet. Näin te olette voineet paljonkin saarnata us-kosta, eikä se kuitenkaan ole mitään uskonsaarnaa. Sillä, joka on tajunnut, että on kysymys vastaanottamisesta, on usko. Eihän uskon kautta pelastuminen merkitse mitään muuta kuin tätä: Suostu vain siihen, ota se vain vastaan, niin tulet autuaaksi.

Näin sanoessani en tahdo kuitenkaan neuvoa teitä olemaan saar-naamatta uskosta. Meidän aikanamme on näet oikea tieto siitä vähis-sä. Saarnaajista parhaat arvelevat tehneensä varsin paljon, jos ovat niin sanoakseni teroittaneet ihmisten mieleen, että usko yksin tekee

autuaaksi. Mutta he ovat saarnanneet niin, että kuulijat joutuvat ajattelemaan: "Voi, kunpa minulla vain olisi usko! Se on varmasti hyvin vaikeaa, sillä vielä en ole päässyt siihen." Näin kuulijaparat lähtevät kirkosta murheellisina kotiin. Sana 'usko' kaikuu tosin heidän korvisaan, mutta se ei anna heille lohdutusta. Jo Luther valitti, että monet saarnaavat uskosta, mutta eivät selitä, mitä se merkitsee eivätkä kuinka siihen päästään. Sellainen saarnaaja voi nähdä vaivaa vuosikaudet, mutta hänen seurakuntansa jää kuitenkin heräämättä. Siitä johtuu sekin, että monien ihmisten saa kuulla puhuvan siihen suuntaan, että heti huomaa, etteivät he ole varmoja pelastuksestaan, vaan horjuvat puoleen ja toiseen. Jos sitten heille sanoo: Tänäsin sinun täytyy kuolla, silloin he joutuvat kamalaan tuskaan ja hätään. Kenen on syy? Saarnaajan, joka saarnaa uskoa nurjasti.

Kun sanotaan, että uskoa on vaadittava, ei sillä ole sanottu, että ihminen itse voisi antaa sen itselleen. Raamatussa vaaditaan ihmiseltä kaikkea: siellä kaikki käskyt vaativat: Tee se. niin saat elää! Raamatussa vaaditaan: Puhdistakaa sydämenne! Vaaditaan: Nouse kuolleista, niin Kristus on sinua valaiseva. Mutta siitä ei suinkaan voi päätellä: Siis ihminen voi myös noudattaa näitä vaatimuksia. Ei niin, *a debito ad posse non valet consequentia* (siitä, että pitää, ei johdonmukaisesti seuraa, että myös voidaan) — siinä on vanha, tosi sananlasku. Jos velkoja sanoo: "Sinun on maksettava minulle", ei sillä ole sanottu, että velallinen myös pystyy maksamaan. Jokapäiväisessä elämässäkin voi sattua, että joku menee tapaamaan velallistaan ja sanoo: Maksa nyt vihdoin minulle! Hän tietää, ettei velallinen voi maksaa, mutta hän huomaa ehkä, kuinka hän suhtautuu asiaan vallan kevytmielisesti käyttäytyen kenties vielä koppavasti ja ylimielisestikin, ja nyt hän tahtoo muistuttamalla häntä hänen veloitaaan kerrankin nitistää hänen ylimielisyytensä; hänen on kärsittävä nöyryytys.

Samoin menettelee hyvä Jumalakin. Jos Jumala osoittaa minulle, mitä olen velvollinen tekemään, jos hän esittää vaatimuksensa minulle, niin minä ymmärrän, etten kykene sitä tekemään, tai vaikka tahdoisinkin, en voi sitä kuitenkaan omilla ponnistuksillani saavuttaa. Ja sitten hyvä Jumala ensin minua nöyryytettyään, tulee tarjoten evankeliuminsa. Juuri tässä kuitenkin nykyään hairahdutaan. Jos ihmiset sanovat: "Mutta minä en osaa uskoa", vastataan: "Kyllä vain, osaathan sinä jo uskoa, sinun on vain tahdottava uskoa! Sinä voit vapautua

synneistäsi, sinun on vain taisteltava niitä vastaan!" Mutta se on kurjaa saarnaamista!

Voi, synergistit ovat myrkyttäneet evankeliumin, kieltäneet Herran Kristuksen ja panneet tyhjäksi hänen armonsa. Melankhthonhan on, kuten tunnettua, synergismin isä. Kuulkaapa nyt muutamia lauseita, joista paljastuu Melankhthonin synergismi. On sitäkin tärkeämpää tämän hetken jumaluusoppineille, että nämä ilmaisut ovat paljastaneet Melankhthonin synergismin, kun monet ovat selvillä siitä ja sanovat vielä nykyäänkin: "Sepä juuri olikin hyvää Melankhthonissa!" Puhdasoppiset eivät sano niin.

Tunnettu oikeauskoinen jumaluusoppinut Leonhard Hutter kirjoitti kirjan nimeltä *Concordia concors*. Se on Yksimielisyyden ohjeen historia, joka selvittää, miten kukin tämän tunnustuskirjan opinkohta on saanut syntynsä ja muun muassa, että pääasiassa Melankhthon antoi aiheen Yksimielisyyden ohjeen toiseen uskonkohaan. Osoitukseksi tästä tekijä esittää sellaisia vääriä lauseita Melankhthonin tuotannosta. Mainitsen teille joitakin niistä osoittaakseni, ettemme ainoastaan me missourilaiset ole niin ylen ankaroita, että vainuamme synergismiä kaikkialla. *Melankhthon* siis sanoo:

1. "Ihmisessä on ja hänessä täytyy olla jokin syy, jonka tähden toiset valitaan autuuteen, toiset hyljätään ja tuomitaan kadotukseen."

Sen Hutter selittää synergismiksi! Verratkaapa nyt siihen meidän vastustajiemme kirjoituksia armovalintaa koskevassa kiistassa! Silloin huomaatte, että he puhuvat juuri niin, sillä osoittaen olevansa karkeita synergistejä; Melankhthonhan nimittäin oli karkea synergisti. Se mikä on väärää, ei ole siinä, että hän sanoo: "Ihmisessä täytyy olla jokin syy, jonka tähden hänet hyljätään ja tuomitaan kadotukseen", vaan siinä, että ihmisessä täytyy olla jokin syy, "jonka tähden toiset valitaan autuuteen". Kaikki, jotka tulevat autuaiksi, puhkeavat kiitollisuutta tulvillaan iankaikkisuudessa sanomaan: "Siihen, että nyt olen taivaassa, en ole mitään tehnyt! Minussa ei ollut mitään syytä autuuteen! Minussa oli syytä kyllä ollakseni nyt helvetissä, mutta ei mitään, ei pienintäkään syytä siihen, että nyt olen taivaassa." — Toimen lause Melankhthonilta:

2. "Koska armolupaukset ovat yleisiä eikä Jumalassa ole mitään hänen itsensä kanssa ristiriitaista tahtoa, täytyy välttämättä meissä olla jokin syy siihen eroon, minkä tähden toinen ihminen pelastuu,

toinen tulee hyljättyksi, toisin sanoen: jokaisessa täytyy tekemisen olla erilaista."

Ei suinkaan! Tekemisen erilaisuudessa ei ole syy siihen, että minä olen päässyt taivaaseen. Armohan on yleinen, mutta toinen tuomitaan kadotukseen, koska hän itsepintaisesti ponnistelee vastaan. Silloin järki tulee ja sanoo: Siis tuossa toisessa on syy siihen, että hän pelastuu, siinä, että hän ei ole ponnistellut vastaan. Mutta tässä juuri onkin tutkimaton salaisuus, ja se, joka ei tahdo sitä tunnustaa, se tahtoo hyljätä kristinuskon. Siinä on kristinuskon ydin, että Jumala on meille ilmoittanut sellaisen autuuden tien, mitä mikään ihmisjärki ei olisi voinut keksiä ja jota me emme liioin voi käsittää. "Oi sitä Jumalan rikkauden ja viisauden ja tiedon syvyyttä! Kuinka tutkimattomat ovat hänen tuomionsa ja käsittämättömät hänen tiensä! Sillä kuka on tuntenut Herran mielen? Tai kuka on ollut hänen neuvonantajansa? Tai kuka on ensin antanut hänelle jotakin, joka olisi tälle korvattava? Sillä hänestä ja hänen kauttansa ja häneen on kaikki; hänelle kunnia iankaikkisesti!" Niin meidän täytyy apostolin kanssa huudahtaa, kun joudumme Jumalan pelastussuunnitelman eteen. — Melankhthon sanoo edelleen:

3. "Meissä on syy siihen, miksi toiset suostuvat armolupaukseen, toiset eivät."

Se on karkeaa synergismiä, sillä hän tarkoittaa todellista, vaikuttavaa syytä. Mihin silloin jää se totuus, että me kaikki olemme luonnostamme kuolleet synteihimme, että meistä tulee uusia luomuksia ja että me synnymme uudesti? Ja lopuksi:

4. "Kääntymyksessä on kolme tekijää yhdessä vaikuttamassa: Jumalan sana, Pyhä Henki, jonka Isä ja Poika lähettävät sytyttämään meidän sydämemme, ynnä meidän tahtomme, joka taipuu Jumalan sanaan eikä hangoittele vastaan."

Uskon laita on samoin kuin katumuksen. Voin milloin hyvänsä istuutua soppeen ja ruveta ajattelemaan murheellisia saadakseni syntymään katumuksen — mutta se ei vetele. Jos olen rehellinen, minun täytyy myöntää, etten kykene siihen. Jos ajattelen, että sydämeni särkyy ja minä kadun syntiä, silloin huomaankin yhtäkkiä, että saan-kin taas himon syntiin, jota juuri olen katunut. Ei, lain vasaran täytyy käydä minun ylitseni, Siinain salamoiden täytyy vavahduttaa sydäntäni, jos on saatava aikaan tosi katumus. Mutta yhtä vähän voin itselleni antaa uskoa.

Kuulkaamme nyt erästä kohta, johon Hutter ei viittaa. mutta joka kuuluu tähän yhteyteen, *Melankhthonin Loci* -teoksesta vuodelta 1522, s. 101:

"Väitätkö, ettet kykene siihen, nimittäin tottelemaan evankeliumin ääntä, kuulemaan Jumalan Poikaa ja ottamaan hänet vastaan Välimieheksi?" — Siihen hän vastaa: "Kuitenkin kykenet siihen!" Se on kauheaa! Ei, jos joku tulee teidän luoksenne ja sanoo: "Hyvä pastori, minä en voi uskoa", silloin teidän on sanottava: "Sen uskonkin; sitä ei yksikään ihminen voi. Tepä vasta olisitte kumma ihminen, jos voisitte. Kuulkaa te vain Jumalan sanaa, niin Jumala antaa teille uskon." Sitten voitte kehottaa häntä olemaan vastustelematta, olemaan tarkkaavainen ja ettei hän saa sammuttaa kipinöitä, jotka hänessä kytevät. Kaikki tuo on hyvää, mutta noin sanomalla ette anna hänelle voimaa siihen. Mutta kun evankeliumi tulvailee sydämeen taivaallisen suloisena elämän veden virtana, silloin tulee uskokin, ensin varsin heikkona, mutta lapsi on syntynyt. Se näkee, se kuulee, se maistaa, se liikkuu, sillä on hieman voimia, se osaa syödä ja juoda. Silloin vasta voitte häntä kehottaa ja olla myötävaikuttamassa, sillä kääntymyksen jälkeen emme suinkaan hylkää ihmisen myötävaikutusta. Me kehotamme häntä: Jollet nyt tahdo myötävaikuttaa, kuolet jälleen ja olet vaarassa hukkua ikuisesti.

Melankhthon jatkaa: "Rohkaistu vain evankeliumista ja rukoile Jumalaa, että hän auttaisi sinua ja että Pyhä Henki vaikuttaisi tässä lohdutuksessa. Tietäös, että Jumalan armo tahtoo tällä tavoin kääntää meidät, kun me nimittäin lupauksen herättäminä taistelemme itseme kanssa, huudamme häntä avuksi ja vastustamme omaa epäuskoamme ja muita pahoja taipumuksiamme." Tuonnempana hän jatkaa: "Vapaa tahto on kyky liittyä armoon (*facultas se applicandi ad gratiam*)." Tämä on tuo kuuluisa sanonta, johon tavallisesti viitataan, kun tahdotaan osoittaa, että Melankhthon on ollut aito synergisti. Kauheita lauseita! — Melankhthon jatkaa vielä: "Se merkitsee, että hän kuulee lupauksen, yrittää yhtyä siihen ja torjuu luotaan sellaisen synnin, joka tehdään vastoin omaatuntoa." — Ei, ensin minun täytyy olla kääntynyt, sitten vasta voin myös torjua itsestäni synnin tekemisen vastoin omaatuntoa.

25. iltaluento

(Huhtikuun 24. p:nä 1885.)

Jeesuksen Kristuksen palvelijan monenlaisten vaikeiden ja raskaiden tehtävien joukossa kuuluu epäilemättä kaikkein vaikeimpiin ja raskaimpiin se, ettei hänen ainoastaan ole julistettava puhdasta evankeliumin oppia Kristuksesta, vaan myös vedettävä päivänvaloon vastakkaiset opit, osoitettava ne vääriksi ja hyljättävä ne. Mikä on seurauksena, jos hän niin tekee? Hänessä käy toteen tuo vanha sananparsi: *Veritas odium parit* (totuus synnyttää vihaa).

Jos uskollinen Athanasius aikoinaan olisi rajoittunut uskollisesti julistamaan oppiansa siitä, että Jeesus Kristus on tosi Jumala, Isästä iankaikkisuudessa syntynyt, ja myös tosi ihminen, neitsyt Mariasta syntynyt, jos hän ei samalla olisi käynyt tarmokkaasti Areioksen ja areiolaisten kimppuun, jotka kielsivät sen, hän olisi varmaankin erittäin lahjakkaana miehenä saanut viettää elämänsä arvonantoa ja syvää rauhaa nauttien ja rauhassa päättänyt juoksunsa. Jos Luther olisi tehnyt Staupitzin tavoin, jos hän nimittäin kyllä olisi kaikessa hiljaisuudessa opettanut puhdasta evankeliumia järjestönsä veljille, mutta ei olisi samalla käynyt päättäväisesti paavikunnan kauhistuksen kimppuun, ei häneltä olisi hiuskarvaakaan kärvennetty. Olivathan aikaisemminkin munkit usein päässeet käsittämään evankeliumin ja myös puhuneet julki käsityksensä. He eivät kuitenkaan astuneet julkisuuteen eivätkä käyneet taistelemaan paavikunnan harhoja vastaan. Näin annettiin heidän olla rauhassa, kun he vain pitäytyivät roomalaiskatolisen kirkon keskukseseen, toisin sanoen paaviin.

Maailma ja kaikki väärät kristityt eivät voi olla käymättä niiden kimppuun, jotka uskovat ja opettavat toisin, ja pitämättä heitä sen tähden rauhanhäiritsijöinä, rauhaa vihaavina, riidanhaluisina ja ilkeinä ihmisinä. Voi, ihmisparat eivät sokaistuksessaan käsitä, kuinka mielellään rohkeimmatkin Kristuksen soturit tuon kaiken ohessa aina olisivat eläneet rauhassa kaikkien ihmisten kanssa, kuinka mielellään he olisivat vaienneet, kuinka vaikeaksi heidän lihalleen ja verelleen kävi astua julkisuuteen ja näin joutua vihan, vihamielisyyden, herja-

usten ja panettelun, vieläpä vainonkin kohteeksi. Kuitenkaan he eivät ole voineet muuta: heidän ei täytynyt ainoastaan tunnustaa totuutta, vaan myös nousta harhaa vastaan. Heidän omatuntonsa pakotti heitä siihen. Miksi? Koska Jumalan sana vaatii niin. He muistelivat sitä, ettei Jeesus Kristus ole sanonut opetuslapsilleen ainoastaan: "Te olette maailman valkeus", vaan myös lisännyt: "Te olette maailman suola", toisin sanoen: Teidän ei tule ainoastaan julistaa totuutta, vaan teidän on myös suolattava maailmaa, sen syntejä ja harhoja, siroteltava kirvelevää suolaa siihen, ettei maailma mätänisi. He muistelivat sitä, että Kristus on nimenomaan sanonut: "Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle. En minä ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan." Ei niin, että Herra mieltäisi siihen, että sota syttyy ja rauha rikkoutuu, ei niin, että hän olisi tullut maailmaan saadakseen syntymään riitaa ja eripuraisuutta, vaan Herra tahtoo sanoa: Minun oppini on laadultaan sellainen, että mahdotonta on siellä, missä se ehdottoman varmasti oikein julistetaan, rauhan säilyä ihmisten kesken. Niin pian kuin näet tämä sana julistetaan, ihmiset jakaantuvat kahteen ryhmään; toiset ottavat sanan iloiten vastaan, toiset loukkaantuvat siihen ja alkavat siitä pitäen vihata ja vainota niitä, jotka ottavat sen vastaan. Oikeat saarnaajat ottavat lisäksi huomioon senkin, ettei kirkko ole sellainen valtakunta, jota voitaisiin rakentaa rauhassa; kirkkohan on täällä perkeleen piirissä, sillä perkele on tämän maailman ruhtinas.

Näin ollen ei ole muuta mahdollisuutta kuin että kirkon on alati taisteltava. Se on *ecclesia militans*, taisteleva kirkko, ja on oleva sellainen tuomiopäivään asti. Missä kirkko ei ole *ecclesia militans*, vaan *ecclesia quiescens* (lepäävä kirkko), siellä on varmasti väärä kirkko. Vilpitön saarnaaja tietää lisäksi olevansa paimen. Mutta mitä hyötyä on siitä, jos paimen tosin johtaa lampaansa viheriäisille niityille, mutta pakenee niin pian kuin susi ilmaantuu näkyviin. Silloin on käytävä vastaan sutta, joka tahtoo raadella lampaita; se juuri on Jumalan valtakunnassa taistelemista. Kunnon saarnaaja tietää vielä, että hänen on oltava oikea kylvömies. Mutta mitä hyötyä on siitä, jos kylvää vehnien sekaan väärän opin rikkaruohoa? Ei kestä kauan, ennen kuin rikkaruoho vie voiton vehnästä ja tukahduttaa sen.

Sallikaa, kalliit ystäväni, tämän olla sanottua teillekin? Jos tahdotte olla Kristuksen uskollisia palvelijoita, on teidän mahdotonta tulla sellaisiksi taistelematta ja sotimatta väärää oppia, väärää evan-

keliumia ja väärää uskoa vastaan. Tosin ei teidän osanne muodostu maailman silmissä erikoisen kadehdittavaksi. Jo viisas Siirak sanoo: "Jos antaudut palvelemaan Herraa Jumalaa, niin valmista sielusi koettelemuksiin" (Siir. 2:1). Hän tahtoo sanoa: Muu ei ole mahdollista-kaan; jos tahdot tulla uskolliseksi Jumalan palvelijaksi, joudut myös koettelemuksiin. Jos joku ei joudu koettelemuksiin, ei hänen uurasuksensa viranhoidossa ole oikeata, olkoon hän kuinka utterahyvänsä. Siellä, missä on oikeaa utteruutta, ei ainoastaan istuteta, vaan myös vyötetään miekka kupeelle, lähdetään taisteluun ja käydään Herran sotia. Ottakaa sen tähden tunnukseksi itsellenne seuraavat säkeet:

*"Täällä pilkka maailman,
Siellä kruunu kunnian!
Täällä toivon ja uskon vain,
Siellä katselen aarrettain.
Sillä kruunu kunnian
Seuraa pilkkaa maailman."*

Pitäkää kuitenkin samalla tätä lohdutuksenanne! Sillä, kuten sanottu, teidän kantaanne paheksutaan ilkeämielisyytenä, jollette suostu pitämään oikeana ja hyvänä kaikkia muiden mielipiteitä; mutta sitä kirkkaampana on teidän voittonne loistava ylhäällä taivaassa. Jumala on silloin sanova teille: "Sinä hyvä ja uskollinen palvelija, sinä olet vähässä ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Mene Herrasi iloon!" Silloin saamme oikean virvoituksen, kun olemme päässeet eroon jumalattomasta maailmasta ja väärin kristittyjen seurasta, missä parhaimpiakin tekojamme on niin häpeällisesti paneteltu pahimmaksi kauhistukseksi, sitten kun Herra Kristus sanoo: Se oli oikein! Olet menetellyt oikein! Et ole tavoitellut hyviä päiviä, vaan olet tahtonut uskollisesti säilyttää sen, mitä sinulle olin uskonut.

Ottakaa tässä kuitenkin myös huomioon: mitä salaisempi jokin harha on, sitä vaarallisempi se on, ja sitä tarpeellisempaa on, että se tuodaan päivänvaloon ja sitä vastaan taistellaan. Siitä muistuttaa meitä myös neljästoista väitteemme.

XIV VÄITE

Kymmenenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos vaaditaan uskoa vanhurskautuksen ja autuuden ehtona ikään kuin ihminen ei tulisi vanhurskaaksi ja autuaaksi Jumalan edessä ainoastaan uskon kautta, vaan myös uskon tähden, uskon perusteella ja uskoon katsoen.

Varsin monet ovat sitä mieltä, että jos saarnaaja aina saarnaa, että ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi uskon kautta Kristukseen, hän on ilmeisesti aito evankelinen saarnaaja. Mitä voisi enempää vaatia? Sehän on evankeliumin ja Jumalan sanan ydin. Totta onkin, että jos niin tehdään totuudessa, se on oikein. Sellainen on varmasti oikea evankelinen saarnaaja. Mutta sitä, että joku on sellainen, ei voi päätellä yksinomaan siitä, että hän käyttää näitä sanoja: Ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi yksin uskon kautta. Nämä sanat on myös käsitettävä niiden oikeassa merkityksessä, niin että uskolla myöskin ymmärretään samaa kuin pyhä Raamattukin uskosta puhuessaan. Mutta juuri tässä kohden hairahdutaan. Sillä tarkoitetaankin jotakin aivan muuta kuin mitä profeetat, apostolit ja Herra Kristus sillä on tarkoittanut.

Järkeisoppineista en tässä tahdo puhua. He ovat saarnanneet, että ihminen kyllä tulee uskon kautta autuaaksi. Mutta mitä he sanovat uskoksi? Heidän mielestään ei usko Jeesukseen Kristukseen ollut muuta kuin Jeesuksen julistamien ihanien siveysopetusten omaksu- mista. Jos ihminen omaksui nämä siveysopetukset, hän oli Herran oikea opetuslapsi, joka tulee vanhurskaaksi ja autuaaksi. Teidän tarvitsee vain ottaa käteenne jokin tuon ajan aito radikaali järkeisoppi-

nen kirja, niin huomaatte, että karkean järkeisopin aikana saarnattiin tuohon tapaan.

Ovatpa paavilaisetkin taipuvaisia sanomaan: Usko tekee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi. Ja jos heitä oikein ahdistaa, menevät he ehkä niinkin pitkälle, että sanovat: Yksin usko vanhurskauttaa ja pelastaa. Mutta mitä he tarkoittavat uskolla? Se on vain *fides formata*, usko, johon liittyy rakkaus. Näin he voivat sanoa uskosta monta ihanaa asiaa — ja kuitenkin he tarkoittavat uskolla suorastaan pyhän Raamatun opettaman uskon vastakohtaa.

Kaikilla nykyajan jumaluusoppineillakin on postilloissaan ja harauskirjoissaan tämä oppi: Ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi uskon kautta. Mutta mitä he tarkoittavat uskolla? Ei mitään muuta kuin jotakin, minkä ihminen itsessään saa aikaan. He tarkoittavat sillä oikeastaan ihmisvoiman ja ihmisen ratkaisun tuotetta, ja näin tulee koko evankeliumi kumotuksi.

Mutta kun Jumalan sana sanoo, että ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi yksin uskon kautta, ei se tahdo sanoa mitään muuta kuin tämän: *Ihminen ei pelastu oman tekemisensä kautta*, vaan *yksin Herransa ja Vapahtajansa Jeesuksen Kristuksen, koko maailman Lunastajan kautta*. Uudemmat jumaluusoppineet sen sijaan sanovat: "On olemassa kahdenlaista tekemistä. Ensiksi on jotakin tarpeen Jumalan puolelta. Hänen on toteutettava raskain, nimittäin lunastustyö. Mutta nyt vaaditaan jotakin myös ihmiseltä. Eihän käy päinsä, että ihminen noin vain ilman muuta pääsisi taivaaseen. Ei, ihmisenkin on tehtävä jotain — hänen on *uskottava*." Mutta näin kumotaan koko evankeliumi. Ah, miten kauniisti he usein puhuvatkaan saarinoissaan, kunnes sitten käy ilmi, että he tarkoittavatkin jotain vallan muuta. Raamattu opettaa aivan selvästi, ettei ihminen pelastu sen kautta, mitä hän itse tekee, vaan sen kautta, mitä Jumala tekee ja suorittaa.

Kuulkaapa esimerkiksi, mitä *Luthardt* sanoo (*Compend.*, s. 202) "Toisaalta vaaditaan ihmiseltä parannusta ja uskoa hänen suorituksensa: μετανοείτε και πιστεύετε — *pelastushistorian kaikilla asteilla*. Parannuksen vaatimusta kutsutun on heti noudatettava, ja hän voi sitä noudattaa, Ps. 95:7 seur., Hebr. 4:7 seur., ja *usko on vapaata kuuliaisuutta, joka on ihmisen suoritus*."

Huomatkaa tarkoin sana 'suoritus'. Mitä suoritus on? Se on velvollisuus, joka minun on täytettävä, siten jotakin saadakseni. Mutta

usko ei ole mikään suoritus. Jos se näet olisi ehto, jonka Jumala on minulle pannut, silloin Jumala olisi ikään kuin sanonut: "Minä olen oman osuuteni tehnyt, tee nyt sinäkin oma osuutesi. Minä en sinulta paljoa vaadi, mutta parannusta ja uskoa kuitenkin vaadin." Mutta onko se mikään lahja, jos sanon: Minä lahjoitan sinulle tämän, mutta sinunkin on jotain tehtävä asian hyväksi. Ei, ei sellainen mikään lahja ole. Jos lahjoitan jotain vain sen tähden, että toinen täyttää määrätyn ehdon, se lakkaa olemasta lahja. Meillä Amerikassa eivät monet lahjat ole päteviä; siksipä, jos tahdotaan lahjoittaa jotain pelkäämättä, että laki kumoo lahjoituksen, pannaan jostakin suuresta lahjoituksesta maksettavaksi esim. dollarin hinta. Silloin ei laki voi kumota lahjoitusta. Miksikä ei? Koska se kaupan käsitteen mukaan todellakin on kauppa, vaikka lahjoitettu omaisuus saattaa olla miljoonien arvoinen. Näin kierretään laki; mutta samalla käy ilmi, että on olemassa oleellinen ero lahjoituksen ja kaupan välillä. Niin pian kuin Jumala vaatii minulta suoritusta, jos kohta se ei olisikaan niin äärettömän raskas — se kyllä olisi äärettömän suuri ja raskas, jollei hyvä Jumala suorittaisi tuota suoritusta —, mutta olettakaamme, että se olisi vähäinen, silloin ei olisi kysymys lahjoituksesta, silloin Jumala *ei olisi antanut* meille *Poikaansa*, vaan hän olisi tarjonnut hänet meille tietyllä ehdolla. Mutta niin ei ole. Apostoli Paavali sanoo: "...ja saavat lahjaksi (δωρεαν) vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa". Me siis saamme vanhurskauden δωρεαν, ilmaiseksi, ilman vähintäkään suoritusta meidän puoleltamme.

Sen tähden, Jumalan kiitos, meillä syntisparoilla on turvapaikka, johon me voimme paeta, vaikka tulemme kerta kaikkiaan tuhlaja-poikina, jotka emme mitään kykene maksamaan, keppikerjäläisinä, joilla ei ole pienintäkään mahdollisuutta tarjota hyvälle Jumalalle jotakin omaa suoritusta. Me olemme onnellisia, kun meillä on evankeliumi, joka julistaa meille: Täällä on syntisten turvapaikka! Jeesus Kristus on uskollinen Vapahtaja, jonka tykö kaikki voivat paeta. Meidän ei tarvitse tarjota hänelle mitään muuta kuin sen, että sanomme: Tässä ovat syntini! Silloin Kristus ikään kuin kysyy minulta: Eikö sinulla ole mitään muuta? Jos vastaan: Ei, syntini vain, silloin hän sanoo: Hyvä on, silloin sinä olet juuri minulle sopiva. Niin pian kuin joku tulee tahtoen tarjota hänelle jotakin, hän kieltää Herran Jeesuksen. "Sillä ei ole pelastusta kenessäkään toisessa, eikä ole

muuta nimeä ihmisille annettu, jossa heidän pitäisi pelastuman", kuin kallis Jeesus-nimi. Huomatkaa siis tarkoin: On suurta ja kauheaa evankeliumin väärentämistä, jos uskoa vaaditaan ikään kuin se olisi vanhurskautuksen ja autuuden ehto.

Jos teidän luoksenne tulee kerjäläinen pyytäen almuja, sanotteko silloin hänelle: Kyllä, määrätyllä ehdolla annan sinulle jotakin? Hän kysyisi: "Millä sitten?" "Sillä, että otat sen vastaan!" Hän luulisi teidän kujeilevan ja sanoisi nauraen: "Siihen suostun mielelläni; ja mitä enemmän annatte, sitä iloisemmin otan sen vastaan". On hirvittävää evankeliumin väärentämistä, jos teen uskosta ehdon. Jos et tahdo uskoa, ei yksikään ihminen voi tietenkään sinua auttaa. Mutta kerran et voi sanoa: Jumala tosin tarjosi minulle armonsa, mutta erällä ehdolla, ja se oli liian raskas. Ei, Jumala ei armoa tarjotessaan ole pannut mitään ehtoa, vaan hän on tarjonnut sitä sinulle ja sanonut: Kas siinä, ota vastaan! Jos joku tulee minun luokseni ja tahtoo saada minulta jotain, ja minä sanon: "Tahdon kyllä lahjoittaa sinulle jotain, jos käyt työhön ja kaivat ojan puutarhani ympärille", silloin hän sanoo: "Siinäpä vasta lahja! Ensinkö minun on koko päivä tehtävä työtä?" Ei, semmoiselle minä sanon: Raamatussa sanotaan: Joka ei työtä tee, sen ei syömänkään pidä! Menepäs nyt ja ryhdy töihin, äläkä juoksentele tuolla tapaa pitkin maailmaa!

Kuinka helposti tässä voi joutua harhaan, sen näemme paraillaan kiistassa armovalinnasta. Meidän vastustajamme loukkaantuvat siihen, että me opetamme seuraavasti: "Siinä, joka on autuuteen valittu, ei Jumala ole ennakolta nähnyt mitään, mikä olisi taivuttanut hänet valitsemaan hänet. Se tapahtuu sulasta armosta." Heistä on kauheaa, että olisi vain kaksi syytä pelastukseen, niin kuin Yksimielisyyden ohje opettaa, nimittäin Jumalan laupeus ja Kristuksen ansio. Minkä tähden se on heistä niin kauheaa? Silloin Jumala muka olisi puolueellinen valitessaan muutamia ja jättäessään toiset valitsematta hyljäten heidät! Mutta siihen on vastattava vanhalla sananlaskulla: Sepä vasta Herodekselle mieleen, että he päättelevät noin! Heidän pitäisi ottaa huomioon, että ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja autuaaksi yksin *uskon kautta, ei uskon tähden*. Mutta he ajattelevat: Kuitenkin täytyy ihmisten välillä olla jotain eroavaisuutta, muutenhan Jumala olisi puolueellinen! Mutta vanhat jumaluusoppineet ovat sanelleet, että sellaiset ihmiset, jotka syyttävät Jumalaa puolueellisuudesta, ansaitsevat selkäsaunan.

Saksalaiset jumaluusoppineet esiintyvät karkeanlaisesti, mutta meidän tšekäläiset vastustajamme ovat viisaampia; he pitäytyvät vanhojen dogmaatikkojen ilmaisuun sanoen: *Intuitu fidei*, heidän uskonsa nähden Jumala on heidät valinnut. Näin he siis kätkeytyvät vanhojen dogmaatikkojen selän taakse, mutta se ei heitä lainkaan auta. Vanhat eivät ole suinkaan tarkoittaneet niin kuin he luulevat. Väittäväthän meidän vastustajamme aivan avoimesti: Huomioon ottaen ihmisen *suhtautumisen* Jumala on päättänyt valita muutamia ihmisiä; kysymyksessä on siis 'conduct', tai miten hyvänsä he asian sanovatkin. He panevat aivan ilmeisesti jotakin, mitä ihminen suorittaa, autuuden perustaksi, kääntelivätpä ja vääntelivät asiaa muuten miten tahansa. Jos sellaiset miehet kuin Joh. Gerhard ja Aegidius Hunnius tänään nousisivat kuolleista ja näkisivät, että meidän vastustajamme vetoavat heihin armovalintaa koskevassa kiistassa, he löisivät hämmästyksestä kätensä yhteen. Sellaisen opin he näet ovat hyljänneet ja kironneet, niin kuin selvästi voidaan osoittaa.

Joh. Gerhard kirjoittaa (*Locus de Evang.* § 26): "Me pidämme kiinni siitä, että laki on erotettava evankeliumista 3. mitä lupauksiin tulee. Lain lupaukset ovat ehdollisia, sillä ne vaativat täydellistä kuuliaisuutta ja panevat täyden kuuliaisuuden ehdon perusteeksi... Lev. 18: 5: 'Noudattakaa minun käskyjäni ja säädöksiäni, sillä se ihminen, joka ne pitää, on niistä elävä'. Mutta evankeliumin lupaukset ovat armolupauksia, niin sanoakseni lahjan tapaan (*donative*) annettuja. Siksi evankeliumia sanotaan sanaksi Jumalan armosta, ja Room. 4: 16: 'Sen tähden se (vanhurskautus) on uskosta, että se olisi armosta'."

Tästä näette, minkä tähden tämä väite kuuluu tähän yhteyteen. Se joka sanoo: "Usko on ehto, jonka evankeliumi panee", se tekee evankeliumin lupauksistakin ehdollisia. Juuri siinä laki eroaa evankeliumista. Laki ei lupaa mitään hyvää muuten kuin sillä ehdolla, että se, mitä se vaatii, pidetään täydellisesti; evankeliumi taas lupaa kaiken ehdoitta vapaana lahjana. Sanalla sanoen: Armolupaukset eivät vaadi mitään ihmiseltä. Kun näet Herra sanoo: Usko!, niin hän ei vaadi ihmiseltä mitään; se ei ole mitään muuta kuin kehoitus ja kutsu: "Ota vastaan! Tahdon mielelläni antaa sinulle sen. En vaadi siitä mitään. Tartu siihen, omista se itsellesi." — Jos Jumala minulle jotakin lahjoittaa, ei minun ole täytettävä mitään. Mutta minun on se vastaanotettava. Jos en ota sitä vastaan, niin ei minulla sitä ole; muttei siitä syystä, että Jumala olisi liittänyt siihen jotain ehtoa.

Gerhard: "Usko ei muodostu armolle vastakkaiseksi, niin kuin kerjäläisen tarttuminen ei muodostu vapaalle lahjalle vastakkaiseksi." — Sanoisiko kerjäläinen: Saanenkohan sentään sitä noin ottaa vastaan? Vain hullu sanoisi niin. Hänelle vastaisin: Et, et ollenkaan saa sitä ottaa vastaan, laittaudu vain matkoihisi!

Gerhard jatkaa: "Pieni sana 'jos' on joko aitiologinen tai syllogistinen, toisin sanoen: se merkitsee joko syytä tai seurausta. Kun saarnataan lakia: 'Jos niin teet, saat elää', on sana 'jos' siinä aitiologinen, ilmaisten syytä, koskapa kuuliaisuus on se syy, jonka tähden niille, jotka lain pitävät, annetaan iankaikkinen elämä; mutta evankeliumin lupauksissa sana 'jos' on syllogistinen, merkiten vain seurausta, sillä sen kautta ilmaistaan Jumalan määräämän itselleen omistamisen (*ap-plicationis*) tapa (*modus*), joka kuuluu ainoastaan uskolle."

Jos nyt sanotaan uskoa suoritukseksi, oletetaan erään ehdon olemassaolo; jos se näet on ihmisen suoritus, niin se on ihmisen teko. Siksi tämä on kauhea harha, joka myrkyttää Luthardtin koko jumaluusopin.

Adam Osiander kirjoittaa (*Colleg. theol., tom. V, 140*): "Usko ei vanhurskauta sikäli kuin se on kuuliaisuutta ja käskynalaisuutta, sillä siinä tapauksessa se on toimessa, merkitsee tekoa ja on jotakin lain-omaista, *vaan sikäli kuin se ottaa vastaan* ja sen osaksi, sen ollessa passiivinen väline, tulee vanhurskautus."

Tästä taas näette, että käsiteltävänä oleva väite koskee lain ja evankeliumin erottamista. Jos usko on kuuliaisuudensuoritus, silloin se on lain teko; silloin apostoli Paavali on ollut aivan nurinkurinen selostaessaan, että ihminen tulee vanhurskaaksi ilman lain tekoja, yksin uskon kautta. Mutta hän ei ole nurinkurinen, vaan uudemmat jumaluusoppineet ovat nurinkurisia. Usko on vain passiivinen (toiminnan kohteeksi joutuva.) väline. Se on vain kuin käsi, johon minä lasken taalarin. Käsi on *instrumentun passivum* (passiivinen väline). Se saa taalarin, kunhan se vain ei vetäydy takaisin; mitään muuta sen ei tarvitse tehdä. Minä teen, mitä tehtävä on. Käteen paneminen juuri häntä auttaa, ei käden ojentaminen. Jos hän menee sairurin luo, ei hänellä ole mitään hyötyä siitä, — vaikka hän kuinka ojentaisi kättään, se ei häntä hyödytä; ehkäpä tämä häätää hänet pois usuttaen koirat hänen kimppuunsa saatuaan hänestä tarpeekseen.

Gerhard kirjoittaa edelleen (*Loc. de justific. § 179*): "On jotakin toista tulla vanhurskautetuksi uskon tähden, toista taas uskon kautta.

Edellinen merkitsee ansiollista syytä, jälkimmäinen taas välineenomaista." — Täytyyhän olla olemassa väline, jotta minä sen, mitä toinen minulle ilmaiseksi tarjoaa, myös saisin nautintaani. — "Meitä ei vanhurskauteta uskon tähden, ikään kuin se olisi ansio, vaan uskon kautta, joka tarttuu Kristuksen ansioon." — Ei minun oma ansioni, vaan Kristuksen ansio tekee minut autuaaksi. Tässä vertailussa ei saa kuitenkaan unohtaa tätä sääntöä: *Omne simile est dissimile* (kaikessa samankaltaisessa on jotakin erilaista), muutenhan ei olisikaan kysymys vertauksesta. Ojentaessani käden minun on kuitenkin suoritettava liike. Uskosta puheen ollen on toisin. Siinä hyvä Jumala liikuttaa senkin. Minun täytyy vain ensin tulla valmistetuksi Jumalan lain kautta. Mutta jos jatkuvasti elän synneissäni, jään niihin ja tahdonkin niihin jäädä, vain pilkaten Jumalan sanaa, silloin se ei voi minussa sitä vaikuttaa.

Joh. Olearius, joka varsinaisesti saattoi päätökseen Carpzovin Isagogen, tuon suurenmoisen teoksen, kirjoittaa (*Carpzovii Isag. in lib. symbol. p. 1361*): "Usko *ei ole*, kun on kysymys pelastuksesta, *meidän tekomme*". — Tietyissä mielessä voi sanoa: "usko on meidän tekomme", mutta koska se voidaan käsittää väärin, ei ole käytettävä sitä sanontaa. Mutta tietyissä mielessä asia on niin; eihän Jumala usko, vaan me uskomme. Usko ei kuitenkaan ole minun suoritukseni. Jumala yksin sen minussa vaikuttaa, minulla ei ole mitään osuutta siihen. — "vaan se kuuluu Jumalan määräämään järjestykseen, ja sen tähden *ei se olekaan suinkaan mikään varsinainen niin sanottu ehto*", — Se on teidän huomattava: Usko ei ole mikään ehto, vaan väline! — "joka on riippuvainen ihmisestä, vaan hyvän Jumalan osoittama hyvä teko tai vaatimus, jota tarjottaessa subjekti on pelkästään toiminnan kohteena, ja väline, joka tarttuu pelastukseen, mutta ei mitenkään toimiva tekijä, joka olisi ihmisestä lähtöisin tai vaikuttaisi pelastuksen aikaansaamiseen varsinaisesti niin nimitetyn syyn tapaan."

Vanhat dogmaatikot kyllä sanovat, että usko on *causa instrumentalis* (välineellinen syy). Mutta tässä nähdään, kuinka vaaralliseksi käy jaotella kaikkea syihin (*causae*). Kun he nyt tulivat kysymykseen uskosta, he alkoivat miettiä: Mikähän *causa* nyt tämä sitten lienee? Silloin he antoivat sille nimityksen *causa instrumentalis*. Mutta ottaakaapa Raamattu ja lukekaa se lävitse, ja näyttäkää minulle yksikin kohta, missä opetetaan, että ihminen tulee vanhurskaaksi uskonsa

tähden! Se jää teiltä tekemättä! Milloinkaan ei sanota: "Uskon tähden, koska te uskotte, sen perusteella, että uskotte jne. te tulette vanhurskaiksi ja pelastutte", vaan niin pian kuin tulee puhe uskon suhteesta vanhurskauteen, käytetään sellaisia sanoja, jotka osoittavat, että usko on väline. Minun mielestäni siinä on todistetta kylliksi siitä, mikä on Raamatun oppi. Muuta mahdollisuutta ei ole: joko pankaa Raamattu sivuun ja valitkaa itsellenne muu kutsumus, tai, jos ette niin tahdo, koska hyvä Jumala on ottanut teidät vangikseen, hyvä on, noudattakaa sitten tarkoin Jumalan sanaa!

Heerbrand kirjoittaa *Compendiumissaan*, s. 379 — Tämä verrattoman württembergiläisen jumaluusoppineen *Heerbrandin Compendium* käännettiin jopa kreikaksi ja lähetettiin Konstantinopolin patriarkalle, — *Heerbrand* kirjoittaa näin: "Usko ei ole ehto, eikä se ole, tarkoin puhuaksemme, ehtona tarpeellinenkaan, koska vanhurskautta ei luvata eikä tarjota sen arvollisuuden tai ansiollisuuden tähden tai sikäli kuin se on teko. Uskokin on näet epätäydellinen, mutta se on tuollainen tapa (*modus*) ottaa vastaan hyvä teko, joka on tarjottu ja Kristuksen kautta ja hänen tähtensä lahjoitettu." — Kuka siis olisi niin ymmärtämätön, että sanoisi: Silloin se kumminkin on ehto? — "Kättä ei sanota ehdoksi, vaan välineeksi ja neuvoksi, jolla almu otetaan vastaan."

Calovius sanoo viimein *Biblia illustrata* -kirjassaan *ad Rom. V, 10*: "Me emme ole lunastetut ja sovitetut eivätkä meidän syntimme sovitetut ehdollisesti, vaan yksinkertaisesti mitä täydellisimmin ja kokonaisimmin, mitä ansioon ja vaikutukseen tulee, jos kohta, mitä tosiasialliseen nautintaan ja omistukseen tulee, on tarpeen usko, joka ei ole mitään muuta kuin tuon Kristuksen hyvityksen ja sovituksen omistaminen, koska kerran, kun yksi on kuollut kaikkien edestä, se Jumalan arvostelun mukaan on sama, kuin jos me kaikki olisimme kuolleet."

Tämä kultainen raamatunlause, 2 Kor. 5:14, loistaa vieläpä pyhässä Raamatussakin aurinkona. Koska Kristus kerran on kaikkien puolesta kärsinyt sovituskuoleman, merkitsee se samaa kuin jos kaikki ihmiset olisivat kärsineet sovituskuoleman. Siitä seuraa, etten saa hiventäkään epäillä, vaan voin aivan varmasti sanoa: *Minä olen* lunastettu, *minä olen* sovitettu, autuus *on minulle* jo ansaittu.

26. iltaluento

(Toukokuun 1. p:nä 1885.)

Ollakseni oikea kristitty on aivan yksinkertaisesti tarpeen vain yksi asia, nimittäin että olen oikeassa uskossa; mutta ollakseni oikea saarnaaja ei riitä, että minulla on oikea usko, minun on myös osattava oikeita sanoja käyttäen ilmaista, mitä on uskottava. Siksi pyhä apostoli Paavali huudahtaakin sangen vakavasti työtoverilleen Timoteukselle: "Ota esikuvaksi ne terveelliset sanat", — tai, niin kuin alkutekstissä vielä selvemmin sanotaan '*terveet* sanat' — "jotka olet minulta kuullut, uskossa ja rakkaudessa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa" (2 Tim. 1:13). Yhtä välttämätöntä kuin siis on, että sarnaajalla on sydämessään tosi usko, jotta uskon salaisuus siellä hyvin säilyisi, yhtä välttämätöntä on myöskin, että hän esittää tätä oikeaa uskoa tervein sanoin, apostolin sanan mukaan, kirkkain ja selvin sanoin, joita ei voida väärin käsittää ja jotka täysin vastaavat asioita.

Tämä on sellaisten nuorten jumaluusopin opiskelijoiden tarkoin huomattava, jotka eivät ole, niin kuin Timoteus apostoli Paavalin todistuksen mukaan oli kasvatettu uskon terveisiin sanoihin, jotka eivät lapsuudestaan asti ole kuulleet oikeata oppia, vaan ehkä pelkästään järkeisoppisia saarnaajia tai vaikkapa vain nykyajan-uskovia saarnaajia, — sillä silloin on kenties yksi ja toinen perin pohjin väärä, erheellinen sanontatapa saattanut jäädä mieleen, ja sitten tulette käyttäneeksi sitä saarnoissannekin kuulijoiden suureksi vahingoksi. Tehän tiedätte, että kun järkeisoppiset saarnaajat puhuivat parannuksesta ja kääntymyksestä, he sanoivat sitä elämän parantamiseksi; kun he puhuivat pyhityksestä, he sanoivat sitä hyveen poluksi; kun he tahtoivat puhua Jumalan vihasta, he nimittivät sitä korkeintaan Jumalan ankaruudeksi; jos he puhuivat Jumalan edeltämäärämyksestä, he käyttivät tämän sanan sijasta sanaa 'kohtalo, joka vallitsee ihmisiä'; sen sijaan että olisivat käyttäneet evankeliumi-sanaa he puhuivat Jeesuksen opista. Se jonka korvissa tällaiset sanat ovat kaikuneet lapsuudesta alkaen, voi helposti omaksua moisia vaarallisia jär-

keisoppisia ilmaisutapoja, vaikka väärä usko ei olisikaan sitä aiheuttamassa.

Samoin myös nykyajan-uskovat jumaluusoppineet karttavat huolellisesti tuollaisten kirkollis-raamatullisten ilmaisujen, *termini technici ecclesiastici*, käyttämistä, koska he pelkäävät sen herättävän pahennusta heidän kuulijakunnassaan. He eivät saarnoissaan mielellään puhu perisyynnistä, Jumalan syntisiin kohdistuvasta vihasta, luonnollisen ihmisen sokeudesta ja hengellisestä kuolemasta, jonka vallassa kaikki ihmiset luontonsa puolesta ovat; he eivät puhu mielellään perkeleestä eivätkä siitä, kuinka se käy ympäri kuin kiljuva jalopeura etsien kenen se saisi niellä — silloinhan pian loppuisi yhteisymmärrys heidän ja kuulijoiden välillä; he eivät mielellään puhu iankaikkisesta helvetin tulesta, eivät ikuisesta vaivasta ja kadotuksesta — ei, silloin he etsivät sellaisia ilmaisuja, joilla ei heidän kuuliijoittensa korvissa ole niin vieras, väärä ja vastenmielinen kaiku. Siksi he valitsevat sanoja, jotka paremmin vastaavat "valistuneen kansan uskonnollisia tunteita".

Nämäkin miehet käännätyisivät mielellänsä ihmisiä — siitä ei ole epäilystäkään —, mutta he tekisivät sen käyttämällä vääriä ilmaisuja. He uskovat myös käännätyvänsä ihmisiä sillä, että he vaikenevat jostakin tai että ainakin esittävät kaiken niin, että se miellyttää luonnollista ihmistä. He ovat kelvottomien lääkärrien kaltaisia, jotka eivät heikoille potilailleen saa määrätyksi katkeraa lääkettä, mutta kun he sitten näkevät, että jotain on tehtävä, he määräävät sitä, mutta sekoittavat siihen niin paljon sokeria, ettei karvaasta lääkkeestä tunnu enää jälkeäkään. Mikä on seuraus siitä? Se ei myöskään vaikuta. Sen tähden eivät ne, jotka eivät kirkaasti ja selvästi julista evankeliumia, joka on maailmalle pahennus, ole uskollisia viralleen, ja he saavat aikaan suurta vahinkoa sieluille. Sen sijaan, että edistäisivät ihmisiä opin puhtaassa tuntemuksessa, he antavat heidän hapuilla pimeydessä ja vahvistavat vain heitä heidän väärissä luuloissaan, vahvistavat heitä väärällä, vaarallisella tiellä.

Kirkon historia osoittaa, kuinka vaarallista on, jos muuten oikeauskoiseksi tunnettu jumaluusoppinut käyttää vääriä ilmaisutapoja, sellaisia, jotka helposti voidaan käsittää väärin. Mikä seuraus siitä on usein ollut? Kaikkein hirvittävimmat harhaoppiset

ovat vedonneet pyhimyksen sädekehä päänsä päällä ilmaisuihin, joita tunnetusti oikeauskoiset miehet ovat käyttäneet. Mitä syytä, he ovat ajatelleet, olisi heitä niin tuomita, koska kerran nuo ovat tunnustetusti olleet oikeauskoisia miehiä? Mutta he ovat harhaoppisuutensa häpeän verhoksi ottaneet käyttöönsä vääriä sanontatapoja, jotka nuo miehet ovat käsittäneet oikein. Kuitenkin on jonkin verran syytä myös niissä, jotka eivät ole varoneet moisia sanontatapoja, vaan uskoneet puhuneensa kyllin selvästi. Näin ovat Areios, Nestorius ynnä muut heidän kaltaisensa, samoin kaikki skolastikot, vedonneet tunnustetusti oikeauskoisiin miehiin ja näin peittäneet toimintansa sellaiseen verhoon kuin he muka vain jatkaisivat saman vanhan kirkon opin viljelemistä; mutta sen, joka heitä vastaan nousi, täytyi olla väärä opettaja.

Huomatkaa tämä, rakkaat ystäväni, ja muistakaa: Teidän velvollisuutenne ei ole ainoastaan evankeliumin palvelijoina *uskoa* kirkon mukaisesti, vaan myös *puhua* kirkon mukaisesti. Teidän täytyy sen tähden kohdistaa saarnaluonnoksiinne, ennen kuin painatte muistiin saarnanne ja esitätte ne seurakunnalle, ankara arvostelu, ei ainoastaan siltä kannalta, onko kaikki uskon mukaista, vaan myös, oletteko aina valinneet oikeat sanonnat, jottette vasten omaa tahtoanne olisi repimässä sen sijaan, että rakentaisitte. Tämä on ylen tärkeää. Siksi onkin meidän luterilainen kirkkomme alun alkaen alati ilmaissut vaativansa jokaiselta saarnaajalta, ettei hän tästä tunnustuksesta tingi "sormenleveyttäkään", ettei hän poikkea Raamatusta ja tunnustuksessa esitetystä opista *non tantum in rebus, sed etiam in phrasibus*, ei itse asioissa eikä opetustavassa.

Tämä on kylläkin suuri tehtävä ja vaatii perinpohjaista tutkistelua. Kolmessa vuodessa voi sentään saada paljon aikaan, ja se teistä, joka on uskollinen, ei ole päättäessään kolmivuotiset opintonsa oppinut ainoastaan tuntemaan oikeaa oppia, vaan myös siitä puhumaan, kuka enemmän kuka vähemmän. Erikoisesti niiden kohdalla, jotka myöhäiseen nuorukaisikään asti ovat kuulleet väärää opettajia, asia on vaikeampi. Heidän ensimmäisistä saarnoistaan jo heti kuulee, että he eivät ole kasvatetut uskon *terveisiin sanoihin*. Mutta oikeita sanoja on käytettävä, niin kuin apostoli Paavali kehottaa Korinton seurakuntaa olemaan "puheessa yksimieliset" (1 Kor. 1:10). Kun siis oppi on yhteinen, ei pitäisi olla erilaista puhetta. Aivan erikoisen tärkeyden antaa näille sanoille

apostoli Paavalin lisäys: "ja teillä olisi *sama mieli ja sama ajatus*". Sama oppi ei hyödytä mitään, jollei sitä opeteta saman mielen ja saman ajatuksen pohjalta. Näin on laita unioidussa kirkossa. Vaikka he puhuvatkin samoin kuin me, he eivät kuitenkaan puhu saman mielen ja ajatuksen pohjalta. Mutta kumpikin vaaditaan: sama oppi ja puhe sekä sama mieli ja ajatus.

Viidennessätoista väitteessä saamme nyt esimerkin siitä, että on erittäin vahingollista ilmaista ajatuksensa väärää sanontaa käyttäen.

XV VÄITE

Yhdeksänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos evankeliumista tehdään parannuksen saarna.

Jos tahdotte oikein ymmärtää nämä sanat, on teidän otettava huomioon, että evankeliumi-sanana laita on jotenkin samoin kuin parannus-sanana laita. Pyhässä Raamatussakin käytetään parannus-sanaa kahdessa eri mielessä, laajemmassa ja suppeammassa. Kun sitä käytetään laajemmassa merkityksessä, tarkoitetaan sillä koko kääntymystä: synnintuntoa, katumusta ja uskoa. Näin on laita esim. Apt. 2:38: "*Tehkää parannus* ja ottakoon kukin teistä kasteen" jne. Apostoli ei sano: Tehkää parannus ja uskokaa! Näin ollen hän tarkoittaa sillä koko kääntymystä, usko mukaan luettuna. Kuinka hän näet olisi voinut sanoa, että heidän ensin olisi pitänyt katua ja sitten ottaa kaste? Ei, hänen on täytynyt ajatella katumusta ja uskoa toistensa yhteydessä. Hänen tarkoituksensa on siis sanoa: Jos te tunnette syntinne ja uskotte evankeliumiin, jonka nyt olen teille saarnannut, niin ottakaa myös kaste syntien anteeksiantamukseksi.

Sitten käytetään parannus-sanaa myös suppeammassa merkityksessä, nimittäin ainoastaan synnintunnosta, katumuksesta ja sydämen särkymisestä. Näin esim. Mark. 1:15: "*Tehkää parannus* ja uskokaa evankeliumi". Tässä Johannes Kastaja ei ilmeisesti ole käsittänyt uskon sisältyvän parannus-sanaan, muutenhan sen mainitseminen olisi joutavaa toistamista. Apt. 20:21: "Vaan olen todistanut sekä juutalaisille että kreikkalaisille parannusta kääntymyksessä Jumalan puoleen ja uskoa meidän Herraamme Jeesukseen Kristukseen". Siinäkään ei parannus-sanana merkitys voi olla: katumus, synnintunto ja usko, heti sen jälkeenhän sanotaan: "ja uskoa". Samoin sanoo Herra-

kin juutalaisista, etteivät he olleet Johannes Kastajan saarnasta huolimatta tehneet parannusta, lisäten: "niin että olisitte häntä uskoneet" (Matt. 21:32). Hän siis tarkoittaa parannuksella vain lain vaikutuksia. Hän sanoo tässä, että oli aivan luonnollista, koska he eivät aikaisemmin olleet syntejensä kauhistuneet, etteivät he olleet uskoneet. Se näet, joka ei sydäimestään kauhistu, se ei myöskään sydäimestään usko.

Aivan samoin on nyt myös evankeliumi-sanan laita. Toisinaan sitä käytetään laajemmassa, toisinaan suppeammassa merkityksessä. Tämä suppeampi merkitys onkin juuri varsinainen merkitys, evankeliumi-sana laajemmassa mielessä on käytetty synekdokheen tapaan. Sillä tarkoitetaan silloin kaikkea, mitä Jeesus Kristus on julistanut. Hän on saarnannut myös lakia, niin kuin vuorisaaarnasta voimme nähdä. Ja niin usein kuin Herra avaa suunsa, hän saarnaa lakia, jos hänellä on heittiöitä edessään. Sitten evankeliumi-sanaa käytetään myös Vanhan testamentin vastakohtana, samoin kuin Vanhalla testamentillakin usein tarkoitetaan vain lain oppia.

Room. 2:16: "Sinä päivänä, jona Jumala on tuomitseva ihmisten salaisuudet Kristuksen Jeesuksen kautta, minun *evankeliumini* mukaan". Tässä apostoli ei voi tarkoittaa evankeliumia suppeammassa mielessä, eihän sillä ole mitään tekemistä tuomion kanssa. Päinvastoin Raamattu sanoo: "Joka uskoo, sitä ei tuomita, eikä hän joudu tuomittavaksi". Paavali tarkoittaa tässä evankeliumilla sitä oppia, jota hän on julistanut ja joka sisältää kaksi oppia: lain ja evankeliumin.

Suppeammassa mielessä on evankeliumi-sanaa epäilemättä käytetty Room. 1:16: "Minä en häpeä evankeliumia Jeesuksesta Kristuksesta, sillä se on Jumalan voima, itse kullekin uskovalle pelastukseksi". Ensiksikin se on evankeliumi Jeesuksesta Kristuksesta, ja sitten hän sanoo, että se on pelastukseksi *kaikille, jotka uskovat*. Sitä ei laki meiltä vaadi. Laki meidän on *pidettävä*. Tässä on siis puhe Jeesuksen Kristuksen lahjasta maailmalle, joka meidän on uskottava. Tarkoitetaan siis evankeliumia sanan suppeammassa merkityksessä, ilman lakia.

Samaa tarkoitetaan Ef. 6:15, kun evankeliumia siinä nimitetään "rauhan evankeliumiksi". Laki ei anna meille rauhaa, vaan rauhatto-muutta. Tässäkin apostoli Paavali siis puhuu evankeliumista suppeammassa merkityksessä, tuosta iloisesta sanomasta, että Jeesus Kristus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan.

Samoin kuin Raamattu käyttää evankeliumi-sanaa kahdessa eri merkityksessä, samoin tunnustuksemekin. Tätä sanaa käytetään milloin laajemmassa, milloin suppeammassa merkityksessä. Tältä pohjalta voimme selittää, että siinä esiintyy tällainen sanonta: "Evankeliumi saarnaa parannusta". Tämä teidän on tarkoin huomattava voidaksenne oikein ymmärtää puheenalaista väitettä. Jos *Kristuksen evankeliumista*, evankeliumista sanan suppeammassa mielessä, tehdään parannuksensaarna, sekoitetaan laki ja evankeliumi toisiinsa kauhealla tavalla.

Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa 12. uskonkohta, § 29 (s. 142, 29) sanotaan: "Evankeliumin saarnaan sisältyy pääasiallisesti se, että nuhdellaan synneistä, että tarjotaan Kristuksen tähden anteeksiantamus ja vanhurskaus ynnä Pyhä Henki ja iankaikkinen elämä, ja se, että me uudestisyntyneinä teemme sitä, mikä hyvä on." — Melankhthon käyttää aivan ilmeisesti tässä evankeliumi-sanaa laajemmassa mielessä. Lutherinkin kirjoista voitte huomata hänen lukemattomia kertoja sanovan, että evankeliumi nuhtelee. Mutta kun hän todella opettaa, mitä evankeliumi varsinaisesti on, silloin hän ei tiedä puhua mistään muusta kuin lohdutuksesta, armosta ja syntien anteeksiantamuksesta, sanalla sanottuna siitä, mitä evankeliumi suppeammassa mielessä opettaa.

Jotta ette nyt ajattelisi: Ehkäpä Melankhthon, johon muutenkaan ei ole niin ehdottomasti luottamista, puhuu väärin jopa tunnustuksesammekin, niin kuulkaa vielä eräs kohta *Augsburgin tunnustuksen puolustuksesta*, 12. uskonkohta, §§ 53, 54 (s. 146, 53): "Koko Raamattu jakaantuu näiden molempien tekojen mukaan. Toinen osa on lakia, joka saattaa ilmi synnit, nuhtelee niiden tähden ja tuomitsee ne. Toinen osa on evankeliumia, toisin sanoen Kristuksessa lahjoitetun armon lupaus. Lupaus toistuu tuon tuostakin kaikkialla Raamatussa. Se annettiin ensin Adamille, sitten kantaisille; sen jälkeen profeetat toivat sen ilmi, ja vihdoin Kristus sitä julistaen toi sen esiin juutalaisille. Apostolit levittivät sitä koko maailmaan. Kaikki pyhät näet ovat tulleet vanhurskautetuiksi uskon kantta lupaukseen eivätkä puolinaisten tai täydellisten katumisiensa kautta." — Tästä kohdasta voitte nähdä, että kun Melankhthon pari sivua aikaisemmin sanoo evankeliumin saarnan nuhtelevan synneistä, hän käyttää evankeliumi-sanaa laajemmassa merkityksessä, tarkoittaen armosanomaa,

johon liittyy lainsaarna, ja päinvastoin. Mutta hän mainitsee ensiksi kaksi eri Jumalan tekoa, joihin koko Raamattu jakaantuu.

On kuitenkin mitä suurimmassa määrin ei ainoastaan vaarallista, vaan myös sieluja surmaavaa, jos joku saarnaa niin, että ihmiset luulevat hänen pitävän evankeliumia sen varsinaisessa ja ahtaamassa mielessä lainsaarnana, parannuksensaarnana Jumalan syntisiin kohdistuvasta vihasta. Se joka tässä ei puhu harkiten, syyllistyy suureen ja pahaan virheeseen, vaikka itse uskoisikin oikein. Siksi onkin luterilaisessa kirkossa alun perin pidetty tarkka vaari siitä, puhuuko se, joka sanoo evankeliumia parannuksen saarnaksi, evankeliumista laajemmassa vai suppeammassa mielessä. Kun Melankhthon julkaisi *Variata*-kirjansa, hän antoi uudella asian käsittelyllään aihetta suureen epäluuloisuuteen tässä kysymyksessä. Silloin kävi hänen kimppuunsa heti Flacius, mies, joka ei sietänyt mitään pilailua, milloin oli väärästä opista kysymys. Silloin Melankhthon myöntyi ja tunnusti, ettei hän ollutkaan käyttänyt täysin asiaa vastaavia, vaan vääriä sanoja. Silloin Flaciuskin tyytyi ja sanoi: "Sanoista en tahdo kiistellä. Harhaoppi ei piile sanoissa, vaan asioissa." Mutta sanat eivät ole yhden tekeviä. Ovathan sanat meidän ajatustemme ilmaisu. Jos me käytämme sanoja, jotka eivät oikein ilmaise ajatusta, emme ole harhaoppisia, vaan kevytmielisiä ihmisiä. Mutta Flacius ei sanonut Melankhthonille näin: Mitä ihmettä sinä oikein olet tehnyt?

Ensimmäinen, joka tässä kohden on opettanut täysin väärin, on Johannes Agricola, tuo antinomilainen lainkaataja. Hän oli kavala mies, läpeensä kevytmielinen ja evankeliumin väärinkäyttäjä. Kun hän itse kerran sairastui vakavasti ja jokainen luuli hänen kuolevan, hän lausahti kevytmielisesti: "Mitä turhia, rikkaruoho ei kuole". Hän oli äärettömän kevytmielinen, mutta oppinut. Hän tahtoi mielellään olla jotain hänkin. Kun Luther tuli myöhemmin saarnoissaan ankarammaksi, arveli tuo miesparka, että Luther oli luopunut opistaan. Mutta se ei johtunut siitä, että Luther olisi muuttanut opetustaan, vaan siitä, että hänellä oli toinen kuulijakunta. Aluksi hänellä oli edessään pelkästään lain murskaamia kuulijoita, joille hän julisti suloista evankeliumia. Mutta myöhemmin ihmiset muuttuivat suruttomiksi, ja nyt hänen täytyi julistaa heille lakia. Silloin Agricola ajatteli: Nytpä tahdonkin näyttää, että olen uskonpuhdistaja. Hän julkaisi *18 Propositiones inter fratres sparsas* (18 väitöslauseetta vel-

jille jaettaviksi), mutta ei merkinnyt nimeänsä niiden alle. (Luthers Werke, St. L. XX, 1624 seurr.)

Kahdeksastoista näistä väitteistä kuuluu: "Sillä Kristuksen evankeliumi opettaa Jumalan vihaa taivaasta ja samalla myös vanhurskautta, joka kelpaa Jumalan edessä, Room. 1:17. Se on nimittäin lupaukseen liittyvä parannuksensaarna, jota järki ei ymmärrä luonnostansa, vaan jumalallisen ilmestyksen kautta." — Room. 1:17 apostoli alkaa kokonaisen uuden jakson. Ilmoitettuaan juuri edellä kirjeen johtoiheen hän johtuu nyt lähinnä käsittelemään lakia eikä ensimmäisen luvun jälkipuoliskossa, koko toisessa luvussa ja kolmannen luvun alkupuoliskossa puhu mitään muuta kuin lakia. Tämän opin hän siis alkaa sanoilla: "Jumalan viha ilmestyy taivaasta" jne. Jokaisella on näet tuomari, joka hänet tuomitsee, hänen sisimmänsään, ja jokainen näkee ja tuntee myös kaikkialla pyhän ja vanhurskaan Jumalan tuomiot. Sitten, sen jälkeen kun apostoli on saarnannut lakia, hän vasta tulee evankeliumiin. Agricola esittää asiat nyt niin päin, kuin apostoli tahtoi sanoa, että Jumalan viha on ilmestynyt evankeliumissa, sanan varsinaisessa merkityksessä. Kun hän sitten myöhemmin sanoo: "Se on näet lupaukseen liittyvä parannuksensaarna, jota järki ei ymmärrä luonnostansa, vaan jumalallisen ilmoituksen kautta", niin se on tyhmää lorua. Se on siis muka salaisuus, joka voidaan oppia tuntemaan vain jumalallisen ilmoituksen kautta; sitä ei voi ymmärtää, mutta kuitenkin hän tahtoo saarnata sitä sellaisille, jotka vielä eivät ole murskattuja. Siinä hän puhuu itse itseään vastaan. Mutta niin sitä käy; harhaoppiset joutuvat aina ristiriitaisuuksiin.

Sitten juutuivat filippistit tähän väärään oppiin. Kelpo Melankhthon ei voinut estää intomieleisiä kannattajiaan siitä, että he sen sijaan, että olisivat hänen tapaansa sanoneet: "Se ei ole minun mieltäni, tämä ei ole tarkoin vastaava ilmaisu", päinvastoin kerskailivat: Tämä juuri onkin oikea oppi.

Pahin heistä oli Kaspar Cruciger nuorempi. Hänen isänsä oli mainio mies, niin että Luther kerran tahtoi hänestä suorastaan seuraajaansa. Hänellä oli kuitenkin tämä kelvoton poika, ja tämä kirjoitti kirjan vanhurskautuksesta vuonna 1570. Siinä hän sanoo: "Jumala tahtoo tässä (evankeliumin) virassa saada kauhua aikaan parannuksen saarnan kautta, joka nuhtelee niin hyvin muista synneistä, jotka laki osoittaa, kuin tästä kaikkein murheellisimmasta synnistä, joka

varsinaisesti tulee julki evankeliumissa, nimittäin siitä, ettei tunneta Jumalan Poikaa, vaan halveksitaan häntä". (*Disp. de justif. hom. 1570. Thes. 10*) Ks. Hutterin *Expl. Conc.p. 472*. Cruciger asettaa siis evankeliumin lain vastakohtaksi ja väittää, ettei laki paljasta meille niinkään pahoja syntejä, kauheimmat meille muka paljastaa evankeliumi. Tässä kohden monet ovat arvelleet: "Siinä hän ei olekaan aivan väärässä. Laki ei tiedä mitään vanhurskauttavasta uskosta, niin muodoin täytyykin epäuskon synnin tulla julki evankeliumin kautta." Siltä näyttääkin, mutta vain näyttää. Evankeliumi on lohdutuksen saarna. Vaikka meidän siitä onkin pakko päätellä, että evankeliumin halveksiminen on kaikkein kauhein synti, niin ei evankeliumi sitä kuitenkaan opeta, se on ainoastaan *consequens* (johdonmukainen seuraus). Varmaa on, että lohdullisesta opista voin, kääntämällä sen, saada aivan lohduttoman opin.

Ei, laki nuhtelee myös epäuskosta. Missä sitten? Ensimmäisessä käskyssä. "Meidän pitää yli kaiken peljätä ja rakastaa Jumalaa ja häneen *turvata*." Tosin laki ei tässä tiedä, missä tapauksessa se tulee kysymykseen. Se nähdään evankeliumista. Kun Jumala armosta huu-taa minulle: Usko minun armoon, luota minun lupaukseeni!, niin juuri laki siinä käänsä minua uskomaan ja luottamaan Jumalaan. Evankeliumi ei lainkaan minua käänsä. Evankeliumi on iloinen sano-ma. Ei, epäusko on kielletty ensimmäisessä käskyssä, esiintyipä sitä missä tilanteessa hyvänsä. Jos epäuskoni kautta teen syntiä, niin se johtuu siitä, että laki vaatii minua uskomaan. Mutta evankeliumi ei ole tullut maailmaan ilmoittamaan minulle epäuskon syntiä; se on minulle jo ennen sitä ollut ilmoitettuna lain kautta, ei evankeliumin kautta.

Tämä teidän on tarkoin huomattava, muuten ette voi suoriutua moisista lainkaatajista!

Eräs, joka myöskin piti kiinni tästä harhasta, oli Pezel. Hän kirjoitti kirjan Wigandia vastaan. Siinä hän sanoo: "Evankeliumi, varsinaisessa mielessä käsitettynä, sisältää kaikkein ankarimmat uhkaukset, nuhtelee syntiä, nimittäin epäuskoa, sitä, ettei tahdota tuntea (*ignoratio*) Poikaa, vihan halveksimista sekä epätoivoa". (*Ad-versus Wigandum. Vrt. Hutterin Explic. Conc.p. 472*). Kaikkein suurin mielettömyys on, että hän tässä väittää, ettei laki muka tietäisi epätoivon olevan syntiä. Meidänhän on rakastettava Jumalaa ja turvattava häneen; tässä ei jää sijaa epätoivolle. Epätoivon täytyy sen

mukaan olla hirvittävä synty, kaikkein herjaavin, häpeällisin ja kauhein synty sen täytyy olla. Sanoohan evankeliumi: Usko, niin tulet autuaaksi! Siitä voin päätellä, että jos en usko, en tule autuaaksi, mutta se tapahtuu siitä syystä, että laki vaatii minua uskomaan Jumalaan. Tämä teidän on painettava mieleenne, muuten tulette helposti ajatelleeksi: Tämähän kuulostaa joltakin! Ei, se ei kuulosta miltään, vaan on lain ja evankeliumin mitä kauheinta sekoittamista. Meidän on varottava sitä, jottei meidän saarnatessamme evankeliumia sen yläpuolella yhä vain leijailisi musta pilvi; vapaata lohdutusta, vapaata armoa on silloin julistettava. Kun me näet tulemme kuoleman hättään, täytyy meidän voida pitää kiinni jostakin varmasta köydestä, niin että tiedämme: Tässä ei ole lakia! Noilla miehilläkin oli kyllä hyvä tarkoitus. He olivat farisealaisia ja tahtoivat sillä tavoin auttaa maailmaa. Sokeat ihmisraukat! He eivät maailmaa auttaneet, vaan riistivät siltä ainoankin pelastuksen keinon.

Tähän yhteyteen kuuluu vielä muuan Paul Crellin Wigandia vastaan julkaisema kirja. "Koska ainoastaan evankeliumi osoittaa, nuhtelee ja tuomitsee suurimman ja tärkeimmän synnin, on myös selvästi ja nimenomaan *yksin* evankeliumi todella ja varsinaisesti parannuksen eli kääntymyksen saarna ja ääni todellisessa ja varsinaisessa merkityksessä." (*Disp. adversus Joh. Wigandum 1571. Vrt. Hutterin Explic. Conc. p. 471 seq.*)

Kuulkaapa nyt, mitä tunnustuksemme sanoo. Tästä kysymyksestä oli paljon epäselvyyttä. Yksimielisyyden ohjeen piti tässäkin kohden saada jälleen yksimielisyys aikaan.

Yksimielisyyden ohje, Supistelma, 5. uskonkohta, §§ 6, 7, 11 (s. 429, 7): "Jos taas lakia ja evankeliumia ja samoin Moosesta lainopettajana ja Kristusta evankeliumin saarnaajana verrataan toisiinsa sellaisinaan, silloin me uskomme, opetamme ja tunnustamme, ettei evankeliumi ensinkään ole parannuksen- eli nuhtelunsaarnaa, vaan varsinaisesti vain pelkkä lohdutussaarna ja iloinen sanoma, joka ei nuhtelee eikä kauhista, vaan lohduttaa omiatuntoja lain näitä kauhistessa, osoittaa ainoastaan Kristuksen ansioon ja saarnaamalla suloisesti Kristuksen ansiolla voitetusta Jumalan armosta ja suosiosta jälleen ne rohkaisee."

Raamattu ei käytä evankeliumi-sanaa aina samassa merkityksessä. Sen tähden oli evankeliumille ahtaammassa mielessä omistettu jotakin, mikä on omistettava ainoastaan evankeliumille laajemmassa

mielessä. Meidän on kuitenkin myös tiedettävä, että on olemassa sellainenkin evankeliumi, joka ei lainkaan nuhtelee synneistä, vaan antaa meille syntisille pelkkää lohdutusta. Meidän on Raamattua lukiessamme oltava selvillä siitä, tarkoitetaanko evankeliumia laajemmassa vai suppeammassa merkityksessä. Silloin on pantava merkille, mistä voidaan tuntea, onko puhe evankeliumista suppeammassa merkityksessä vai evankeliumista laajemmassa merkityksessä. Vieläpä on aivan erikoisen tarpeellista, että pääsemme täyteen varmuuteen tästä kysymyksestä: Missä Raamatun paikoissa tarkoitetaan evankeliumia suppeammassa merkityksessä?

§ 7: "Mitä taas synnin ilmoittamiseen tulee, ottaa Kristus käyttöönsä lain selittäen sitä hengellisesti — Matteuksen evankeliumin 5. luku, Roomalaiskirjeen 7. luku. Onhan Mooseksen peite kaikkien ihmisten kasvoilla niin kauan kuin he saavat kuulla pelkkää lainsaarnaa eivätkä saa kuulla mitään Kristuksesta. He eivät laista opi oikein tuntemaan syntiään, vaan häätyvät joko röyhkeiksi ulkokultailijoiksi tai joutuvat Juudaksen ja hänenlaistensa tavoin epätoivoon. Näin 'Jumalan viha ilmestyy taivaasta' kaikkia syntisiä kohtaan näyttämään, kuinka suuri se on. Näin heidät opastetaan lakiin; vasta sitten he siitä oppivat tuntemaan syntinsä. Sellaista tuntemusta Mooses ei koskaan olisi heistä kyennyt esiinpakottamaan."

§ 11: "Me näin ollen hylkäämme vääränä ja vahingollisena sen opetuksen, että evankeliumi muka varsinaisesti on parannuksen eli nuhtelunsaarnaa eikä yksinomaisesti armonsaarnaa. Tällä tavallahan evankeliumista jälleen tehdään lainoppi, Kristuksen ansio ja pyhä Raamattu pimentyy, kristityiltä riistetään oikea lohdutus ja paavilaisuudelle ovi jälleen avataan."

Sama oppi, joka tässä hyljätään, sisältyy jo Interimiin sekä Tridentin kirkolliskokouksen päätöksiin. Hehän pitävät evankeliumia uutena lakina, ankarampana sitä lakia, jonka Mooses on antanut.

Koska aikamme on kulunut pitkälle, tahdomme ensi kerralla päästä selvyYTEEN siitä, missä kohden Raamattua puhutaan evankeliumista suppeammassa mielessä. Asia ei suinkaan ole vailla merkitystä, semminkään nuorille saarnamiehille, jotta he osaisivat ilmaista asiat oikealla tavalla.

27. iltaluento

(Toukokuun 8. p:nä 1885.)

Koko ihmiskunta jakaantuu, kuten tunnettua, kolmeen Jumalan itsensä määräämään ja asettamaan elämänmuotoon: hengelliseen, taloudelliseen ja hallinnolliseen elämänmuotoon, niin kuin on tapana sanoa. Mitään näistä Jumalan järjestämistä elämänmuodoista ei ole väheksyttävä; — sanoohan Daavid 111. psalmissa [Ps. 111:3]: "Kunnialliset ja korkeat ovat hänen työnsä" —, sillä jokaisessa noista kolmesta elämänmuodosta voi jokainen ihminen vaeltaa taivaan tietä, jokainen voi olla mieliksi Jumalalle ja Jumalan lapsille, jokainen voi palvella Jumalaa ja lähimmäistensä. Mitäpä enempiä voisi pyytää? Hengelliseen elämänmuotoon kuuluvat kirkon ja koulun opettajat; taloudelliseen talonpoika, ammatinharjoittaja, taiteilija ja oppinut; hallinnolliseen taas hallitsija, valtion virkamies, lakimies ja sotilas.

Nyt ovat asiat niin, että hengellinen elämänmuoto [der Lehrstand] saa maailman taholta eniten halveksimista ja vihaa osakseen, mutta kuitenkin se on kaikista elämänmuodoista ihanin ja pysyy sellaisena. Siihen on seitsemän yksinkertaista syytä.

Hengellisellä elämänmuodolla on nimittäin

1. toimintansa kohde kaikkein ihanin, nimittäin ihminen, sielultaan kuolemattomana ja iankaikkiseen elämään määrätty; jumaluusoppinut näet käsittelee ihmistä ainoastaan siltä kannalta katsottuna.

2. Hengellisellä elämänmuodolla on myös käytössään mitä terveksitekevin väline ja työase, nimittäin elävän Jumalan sana.

3. Sillä on mitä terveksitekevin ja ihanin päämäärä, nimittäin tehdä ihminen täällä todella onnelliseksi ja kerran iankaikkisesti autuaaksi.

4. Sillä on kaikkein terveksitekevin työ, työ joka täysin tyydyttää sen henkeä ja edistää sitä itseäänkin sen omassa pelastuksessa.

5. Se saa aikaan mitä kalleimman hedelmän, nimittäin sen, että ihminen pelastuu.

6. Samalla sillä on mitä ihanin lupaus, nimittäin lupaus siitä, että Herra vaikuttaa sen myötä, niin ettei opettajan työ milloinkaan ole turhaa ja mene hukkaan.

7. Viimein sillä on myös kaikkein ihanin armopalkka, nimittäin sanomattoman suuri, kaiken rukouksen ja ymmärryksen ylittävä kirkkaus tulevassa maailmassa.

Jos ihmiset tulisivat ajatelleeksi tätä, he kilvan pyrkisivät pyhään saarna- ja opetusvirkaan aivan niin kuin kilvan pyritään korkeisiin valtionvirkoihin, jotka tuottavat kunniaa ja joihin liittyy suuret tulot. Vanhemmat pitäisivät suurimpana kunnianaan ja suosionosoituksena, jos he voisivat saada poikansa valmistumaan tähän pyhään virkaan, ja nuoret jumaluusopin ylioppilaat tuntisivat päivittäin sisäistä pakkoa langeta polvilleen kiittääkseen ja ylistääkseen Jumalaa siitä, että hän on tehnyt heille niin suuria ja jo ikuisuudesta määrännyt heidät tähän korkeaan ja pyhään virkaan. Niin, mitä sanonkaan, jos pyhien enkelten, noiden, jotka ovat vahvoja hyvydessä, olisi mahdollista tuntea kateutta, niin he aivan varmasti kadehtisivat jokaista evankeliumin opettajaa, niin taivaallisessa kirkkaudessa kuin ovatkin. Ei näet mikään, mitä meille Raamatussa heistä kerrotaan, ole mitään niin suurta kuin opettajan ja saarnaajan virka, hänen, jonka on oltava apuna saattamassa jälleen Luojansa yhteyteen langenneita luotuja, jotka varmaankin iankaikkisesta iankaikkiseen tulevat kiittämään sitä, jonka palveluksen kautta he ovat pelastetut kadotuksesta ja johdetut iankaikkiseen elämään.

Mutta mitä ihanampi opetussääty on, sitä uskollisemmin on myös saarnaajan ja opettajan otettava vaari opista, sitä enemmän hänen on huolehdittava siitä, että hänen oppinsa on puhdas ja selvä ja että hän esittää sen niin, että kuulijaparatkkin oppivat tuntemaan oman kurjuutensa ja Jumalan hyvyyden rikkauden, tulevat uskoon, varjeluvat uskossa ja viimein pääsevät sinne, missä he saavat nähdä Jumalan ja iankaikkisesti häntä kiittävät ja ylistävät.

Me olemme jo saaneet nähdä, että ennen kaikkea on kysymys siitä, että oikein jaellaan totuuden sanaa ja ettei menetellä puusepän tavoin, joka veistelee pölkkyä vähääkään välittämättä siitä, lentelee-kö lastuja, ja viskaa ne lopulta tuleen, vaan kultasepän tavoin, joka käsittelee kultaa ja siksi kokoaa tarkoin pienimmänkin hiukkasen, joka hänen työpöydälleen sattuu putoamaan. Herra antakoon teille runsaasti Pyhän Henkensä, niin että, nyt virkaan tullessanne, myös

uskollisesti huolehditte niistä mittaamattomista aarteista, jotka teille on uskottu, ja pidätte oikeaa huolta niistä kalliista sieluista, jotka Jumala on antanut teidän huostaanne, niin että teistäkin aikanaan voitaisiin sanoa: Teidän tekonne seuraavat teitä. Silloin ette totisesti tule katumaan sitä, että teidän on täytynyt alistua niin monenlaiseen kurjuuteen, jo opintojenne aikana ja sitten pyhässä virassa. Te tulette ylistämään Jumalaa, kunhan vain huomaatte, että hän sulasta armosta antaa teidän silloin loistaa taivaan kirkkauden ja Jumalan tähtien lailla aina ja iankaikkisesti.

Olemme jo saaneet kuulla viidennentoista väitteen pääperusteet, lisäksi olemme kumonnet joitakin siihen kohdistettuja vastaväitteitä. Nyt muistutan teitä vain kahdesta vastaväitteestä.

Ensiksikin väitetään: Pyhässä Raamatussakin sanotaan evankeliumia laiksi, miksi sitten evankeliumia ei saisi sanoa parannuksen-saarnaksi? Onhan lain tehtävä saattaa ihminen parannukseen. Tässä viitataan Paavalin sanoihin: "Missä siis on kerskaaminen? Se on suljettu pois. Minkä lain kautta? Tekojenکو lain? Ei, vaan *uskon lain* kautta." (Room. 3:27) Eikö siis, sanotaan, apostolin oman sanonnan mukaan evankeliumikin ole laki! Kuitenkin on erehdys päätellä tässä kohden näin. Apostoli käyttää tässä niin sanottua antanaklasista: käytetään samaa sanaa, jota vastustajakin on käyttänyt, mutta nyt aivan toisessa merkityksessä, tai ylipäänsä käytetään samaa sanaa uudistuvasti, mutta toisessa merkityksessä, jotta sitä selvemmin vastustaja tulisi kumotuksi.

Esimerkin tästä tarjoaa seuraava kohta. Kun juutalaiset kysyivät Kristukselta: Mitä meidän pitää tekemän, että me Jumalan *tekoja* tekisimme?" — itsevanhurskaassa mielessä — mitä Herra Kristus heille silloin vastaa? Hän sanoo: "Se on Jumalan *teko*, että te uskotte häneen jonka Jumala on lähettänyt". He olivat aivan väärin käsittäneet Jumalan teot; he luulivat niiden tarkoittavan tekoja, joita ihminen tekee miellyttääkseen Jumalaa. Niinpä Kristus käyttäekin samaa sanaa, mutta aivan eri merkityksessä. Hänen tarkoituksensa on sanoa: Teot eivät tee autuaaksi, vaan se että ei tehdä mitään tekoja, jotta niillä jotakin ansaittaisiin, vaan ilman muuta turvataan Kristukseen, Lunastajaan, ja hänen armoonsa. Vastaanottamalla siis tullaan Jumalan edessä vanhurskaaksi. Tavallisessa kielenkäytössäkin tämä tyylikuvio esiintyy. Jos poika on tehnyt kelvotonta työtä ja menee isänsä luo ja sanoo: "Nyt pyydän saada *palkkani*", sanoo isä, jos poika muu-

ten on hutilus: "Kyllä vaan, *palkan* minä sinulle annan, mutta kepilä". Sekin on antanaklasis. Tätä tyylikuviota käyttävät usein aivan yksinkertaisetkin ihmiset. Edelleen se on käytössä silloin, kun kuolemaa sanotaan synnin *palkaksi*. Eihän kuolema varsinaisesti ole mikään Jumalan synnistä määräämä palkinto. Tai kun Herra sanoo antavansa kelvottomalle palvelijalle *palkan* ulkokultaisten kanssa, tarkoittaen sillä ikuista kadotusta.

Room. 3:27 ei siis kelpaa osoitukseksi siitä, että evankeliumi muka olisi parannuksensaarna. Todistukseksi siitä voi tämän kohdan esittää vain sellainen, joka ei mitään tiedä puhetaidosta. Ja pyhän Raamatun ymmärtämiseksi ovat myös puhetaidon säännöt tarpeen, sillä Raamattu on hyvin puhetaidollisesti rakennettu ja siinä esiintyy monia tyylikuvioita.

Sen tähden *Quenstedt* sanoo: "Evankeliumi ei ole varsinaisesti eikä sikäli kuin se asetetaan lain vastakohdaksi, sellainen oppi, joka vaatii meissä olevaa vanhurskautta, josta usko, teoksi käsitettynä, on siihen kuuluva osa, vaan se julistaa ilman tekoja, uskon kautta, usko käsitettynä vastaanottavaksi välineeksi, vastaanotettavaa syntien anteeksiantamusta ja Jumalan edessä kelpaavaa vanhurskautta, minkä vuoksi sitä 2 Kor. 3:9 sanotaan vanhurskauden viraksi." (*Theol. did.-polem. cap. de ev. s. 2. q. 4. f. 1029.*)

Kohta, johon edelleen viitataan, on Room. 10:16: "Mutta eivät kaikki ole olleet *kuuliaisia* evankeliumille". "Evankeliumi ei siis", sanotaan, "ole vain ilosanoma, vaan parannettu laki. Lakihan näet varsinaisesti vaatii kuuliaisuutta." Aivan nurinkurista on kuitenkin moisin perustein yrittää puolustaa väitettä, että evankeliumi suppeammassa merkityksessä olisi parannuksensaarna. Meidän ei ole oltava kuuliaisia ainoastaan jumalalliselle laintahdolle, vaan myös Jumalan armotahdolle. Se ei kuitenkaan ole mikään laintahto. Armohtonsa mukaan Jumala tarjoaa ja lahjoittaa meille kaiken. Silloin sanotaan kuuliaisuudeksi sitä, että me otamme sen vastaan. Jumalan ystävällisyyttä on, että hän sanoo sitä kuuliaisuudeksi.

Tosin me kyllä täytämme siinä myös ensimmäistä käskyä. Laissa on usko käskettynä, mutta ei evankeliumissa. Onhan evankeliumi nimeltäänkin ilosanoma; mutta semmoinen ei voi olla iloinen sanoma joka vain määrää jotakin tekemään; se on iloinen sanoma, joka sanoo minulle, että saan jättää sikseen kaiken pelon ja että Jumalalla on ystävälliset ajatukset minua kohtaan.

Gerhard kirjoittaa: "Syytteen nostaminen epäuskosta kuuluu laille, nimittäin evankeliumin valkeuden valistamien kohdalla; tätä Luther tarkoittaa sanoessaan, että Kristukseen kohdistuvan uskon toiminta ja vastaanhangoittelevan epäuskon synty kuuluvat ensimmäisen käskyn piiriin." (*Loc. de evang. § 111.*)

Olemme jo kuulleet, että Luther nimittää uskoa paluuksi ensimmäiseen käskyyn. On ensimmäisen käskyn korkeinta täyttämistä, että minä, niin pian kuin Jumala julistaa minulle armonsa, otan sen vastaan, lohduttaudun sillä ja kiitän häntä siitä enkä ole niin julkea, että itse tahtoisin saada aikaan sen, minkä hyvä Jumala minulle armosta tarjoaa.

Kuulkaapa nyt vielä erästä todistusta *Lutherin* esipuheesta Uuteen testamenttiin. Siinä hän sanoo, mitä evankeliumi suppeammassa merkityksessä on. Hän kirjoittaa (WA, Die Deutsche Bibel 6, s. 2 seur.): "Samoin kuin Vanha testamentti on semmoinen kirja, jossa Jumalan laki ja käskyt ovat kirjoitettuina, sekä sen ohessa sellaista, mitä on tapahtunut sekä niille, jotka ovat Jumalan lain pitäneet, että niille, jotka sitä eivät ole pitäneet, samoin Uusi testamentti on kirja, jossa ovat kirjoitettuina evankeliumi ja Jumalan lupaus, sekä lisäksi sellaista, mitä on tapahtunut sekä niille, jotka uskovat että niille, jotka eivät usko. Evankeliumi on näet kreikkalainen sana, joka merkitsee hyvää viestiä, hyvää ilmoitusta, hyvää uutista ja hyvää sanomaa, josta veisataan, puhutaan ja ollaan iloisia." — Muuten hän sanoo evankeliumin myös nuhtelevan ihmistä. Mutta siinä hän tarkoittaa sillä synekdokheen tapaan (tavallista laajemmassa merkityksessä käyttäen) lakia. Merkille pantavaa on, että voitte kyllä usein huomata lakisanan evankeliumin sijasta, mutta ette milloinkaan evankeliumisanaa lain sijasta. Lukekaapa tarkaten ja huomatkaa, sanooko pyhä Raamattu milloinkaan lakia evankeliumiksi. Ei koskaan!

"Niinpä esimerkiksi, kun Daavid voitti suuren Goljatin, saapui juutalaisille hyvä uutinen ja lohdullinen uusi sanoma siitä, että heidän pahin vihollisensa oli voitettu ja he vapahdetut sekä saatetut iloon ja rauhaan; sen johdosta he iloissaan veisailivat ja karkeloivat. Näin Jumalan evankeliumi ja uusi testamentti on hyvä viesti ja sanoma, joka on kaikunut kaikkeen maailmaan apostolien kautta, kertoen oikeasta Daavidista, joka on taistellut syntiä, kuolemaa ja perkelettä vastaan ja voittanut ne; näin ovat kaikki, jotka ovat olleet synnin vangitsemat, kuoleman vaivaamat ja perkeleen vallassaan

pitämät, ilman omaa ansiotaan lunastetut sekä tehdyt vanhurskaiksi, eläviksi ja autuaiksi, näin saaneet rauhan ja jälleen päässeet Jumalan omiksi: siitä he veisaavat, kiittävät ja ylistävät Jumalaa ja ovat ikuisesti illoissaan, jos muutoin sen vakavasti uskovat ja pysyvät vahvoina uskossaan." — Kehottakoon tämä ihana kohta teitä olemaan hyvin tarkkoja evankeliumista puhuessanne, niin ettette sekoita siihen mitään lainomaista. Meidän on julistettava väkevästi lakia; tulta ja tuisketta pitää silloin kuulua saarnastuolista. Mutta niin pian kuin tulette evankeliumiin, on lain vaiettava. Mooses teki aitauksen Siinain ympärille, mutta Kristus ja apostolit eivät ole Golgataa aidanneet. Jokaisella on pääsy sinne. Sen joka käy lain Jumalan tykö, täytyy olla vanhurskas; se joka käy sovituksen Jumalan tykö Golgatalla, voi tulla sellaisena kuin hän on, vieläpä hän on tervetullut juuri sen tähden, että hän on syntinen, kunhan hän vain tulee.

"Tällaista sanomaa ja lohdullista viestiä eli evankeliumin jumallista uutista sanotaan myös *uudeksi testamentiksi* siitä syystä, että, samoin kuin testamentti, jossa kuoleva mies antaa määräyksen omaisuudestaan, on hänen kuolemansa jälkeen saatettava nimettyjen perillisten tiedoksi, samoin on Kristuskin ennen kuolemaansa käskenyt ja määrännyt, että tällainen evankeliumi on hänen kuoltuaan kuulutettava koko maailmassa, ja näin kaikille, jotka uskovat, annettava omaksi koko hänen omaisuutensa, toisin sanoen hänen elämänsä, jolla hän on kuoleman niellyt, hänen vanhurskautensa, jolla hän on hävittänyt synnin, ja hänen pelastuksensa, jolla hän on voittanut iankaikkisen kadotuksen."

Evankeliumi ei siis ole oppi siitä, mihin meidän on ryhdyttävä tullaksemme Jumalalle otollisiksi, vaan siitä, mitä meidän on vastaanotettava. Luther käyttää jopa sellaista sanontaa, että jokainen ihminen jo on objektiivisesti vanhurskas. Jos nyt Jumala vanhurskauttaa hänet, mutta hän ei ota sitä vastaan, silloin hän tosin ei ole vanhurskautettu, vaan on kirottu syntinen ja jääkin siksi. Mutta se juuri on kerran oleva hänelle helvetti, että hän tietää tämän: Olin lunastettu, olin sovitettu, minulla oli sovitettu Jumala, olin vanhurskas, mutta koska en ole tahtonut ottaa sitä vastaan, olen nyt täällä vaivan paikassa.

Teidän on tuotava seurakunnallenne iloinen sanoma: "Te olette lunastetut, te olette sovitetut ja vanhurskautetut, te olette onnellisia ihmisiä. Autuus on teillekin hankittu. Uskokaa se vain! Muta mitä se

teitä auttaa, jos joku lahjoittaa teille miljoonia ja tarjoaa ne teille, mutta te ette katso maksavan vaivaa ojentaa kättänne ottamaan vastaan? Silloinhan jäätte kerjäläisiksi haudataan asti." Niin jäävätkin lukemattomat ihmiset, huolimatta Kristuksen täydellisestä lunastuksesta, joka heille evankeliumissa julistetaan ja tarjotaan, kadotuksen valtaan.

"Mutta nyt ei ihmisparka, synteihinsä kuollut ja helvettiin heitet-
täväksi sidottu, voi kuulla mitään suloisempaa kuin tällainen kallis ja
ihana sanoma Kristuksesta; hänen sydämensä täytyy pohjia myöten
nauraa ja ilahtua siitä, jos hän uskoo, että se on totta." — Syystä to-
sin sanotaan, ettei evankeliumin totenapitäminen ole vanhurskauttava
usko, mutta Luther tarkoittaa, että *ihminen uskoo, että se todella kos-
kee häntä*. Eihän se, joka ei pidä *itseään* lunastettuna, pidä evanke-
liumia totena. Se on sanoma, jossa Jumala saattaa jokaiselle
ihmiselle koko maailmassa tiedoksi: "Sinä olet Jumalan armossa,
Jumala ei enää ole sinulle vihoissaan! Hänen Poikansa on pyyhkinyt
pois kaikki syntisi, sinun on vain otettava se vastaan." Tehkää vakaa
päättös siitä, että kun tulette seurakuntaanne, te astuessanne pyhään
paikkaan annatte kerta kerran perästä kuulua tämän iloisen sanoman,
että seurakuntaparka ilahtuisi tietäessään, että sillä on seurakunnan-
paimen, joka todella on evankeliumin saarnaaja. Älkää uskoko järke-
änne, kun se sanoo teille: Niin, mutta silloin ihmiset tulevat
suruttomiksi! Niin ei ole. Jos ihmisille oikein julistetaan evan-
keliumin armo ja ihanuus, silloin he heräävät ja tulevat halukkaiksi
hyviin tekoihin, saaden taivaallisen tulen sydämiinsä. Muutoin ei voi
käydäkään. Se joka koskettaa tulta, syttyy; ja joka koskettaa Jumalan
rakkauden tulta, se hehkuu myös rakkaudesta Jumalaan ja lähimmäi-
seen. On itsestään selvää, että aina myös on välillä saarnattava lakia;
jos näet ihmiset tulevat kylläisiksi, ei heillä ole evankeliumista mi-
tään hyötyä. —

"Niin ei siis evankeliumi ole mitään muuta kuin saarna Kristuk-
sesta, Jumalan ja Daavidin Pojasta, tosi Jumalasta ja tosi ihmisestä,
joka meidän puolestamme on kuolemallaan ja ylösnousemuksellaan
voittanut synnin, kuoleman ja helvetin kaikkien ihmisten hyväksi,
jotka häneen uskovat. Evankeliumi voi niin muodoin olla yhtä hyvin
lyhyt kuin pitkä puhe, ja toinen voi kuvailla sen lyhyesti, toinen pit-
kään. Pitkän kuvauksen antaa siitä se, joka kertoo Kristuksen monis-
ta teoista ja sanoista, niin kuin neljä evankelistaa tekevät. Se taas

kuvaa sitä lyhyesti, joka ei kerro Kristuksen toiminnasta, vaan osoittaa lyhykäisesti, kuinka hän kuolemallaan ja ylösnousemuksellaan on voittanut synnin, kuoleman ja helvetin niiden hyväksi, jotka häneen uskovat, niin kuin pyhä Pietari ja Paavali sanovat." — Olkaa aivan varmat siitä, että luterilainen kirkko eroaa kaikista muista siinä, että se opettaa täydellistä lunastusta eikä siitä syystä tee uskosta mitään tekoa, vaan pelkän vastaanottavan käden, ja että se kutsuu kaikkia syntisiä, olivatpa he kuinka kauheita tahansa, jos he ovat peljästyneet syntiensä tähden, sanoen: Tulkaa vain, sillä kaikki on valmiina! Siitä johtuu myös meidän kirkkomme oppi sakramenteista, nimittäin siitä, että sillä on oikea oppi pelastuksesta, joka tapahtuu yksin armosta.

"Sen tähden pidä tarkoin varasi, ettet tee Kristuksesta uutta Mooses- ta etkä evankeliumista laki- tai opetuskirjaa", — evankeliumi ei ole lakikirja, eipä edes opetuskirja, vaan ilosanoma. Liian varhain et voi siitä iloita. Jos vain voit iloita, se on taivaallista, jumalallista iloa. Mutta jos aina vain sanot: Voi, mitä se meitä auttaa!, silloin on oma syysi, jos lähdet tyhjänä pois, koska et tahdo sitä uskoa. — "niin kuin tähän asti on tapahtunut ja niin kuin saadaan lukea muutamista esipuheista, Hieronymuksenkin." — Hieronymus tunsu tuiki vähän evankeliumia; siksi Luther onkin lukenut häntä varsin vastahakoisesti. Hän oli kuitenkin kielten tuntemuksessa etevin Origeneen jälkeen. — "Evankeliumi näet ei varsinaisesti vaadi meidän tekojamme, jotta me niiden avulla tulisimme hurskaiksi ja pelastuisimme, vieläpä se kiroaa moiset teot, vaan se vaatii uskoa Kristukseen, että nimittäin hän on meidän puolestamme voittanut synnin, kuoleman ja helvetin ja näin tekee meidät hurskaiksi, eläviksi ja autuaiksi, ei meidän tekojemme, vaan hänen oman tekonsa, kuolemansa ja kärsimyksensä kautta, että me omistaisimme itsellemme hänen kuolemansa ja voitonsa aivan niin kuin olisimme sen itse tehneet."

Mitä israelilaisten oli tehtävä, sen jälkeen kuin Daavid oli surmannut Goljatin? Ei mitään muuta kuin käytettävä vapauttaan hyväkseen. Viholliset olivat kaikonneet, koska heidän päämiehensä oli tapettu. Niin on tässäkin laita. Kristus on voittanut minun viholliseni, hän on suorittanut kaiken ja vapauttanut minut täydellisesti. Sen johdosta minun ei tarvitse tehdä mitään muuta kuin mitä israelilaisilla oli tehtävänä sen jälkeen kuin Daavid oli palannut voittoisasta taistelustaan. Meidänkään ei tarvitse peljätä lakia, syntiä, kuolemaa ja perkelettä eikä iankaikkista kadotusta. Nuo kaikki olivat meidän vi-

hollisiamme, mutta ne kaikki ovat lyödyt pakosalle. Me häpäisemme Kristusta, jos yhä vain pelkäämme. Silloin Jumalakin vihastuu. Jos uskon, että Jumala on vihainen, silloin hän myös on minulle vihainen, ja jos uskon, että Jumala on ystävällinen, silloin hän myös on minulle ystävällinen eikä minun tarvitse ajatella: Ehkäpä hän ei kuitenkaan ole sellainen.

"Mutta se, että Kristus evankeliumissa, lisäksi pyhä Pietari ja Paavali, on antanut monia käskyjä ja opetuksia, on rinnastettava Kristuksen kaikkiin muihin tekoihin ja hyviin töihin. Ja samoin kuin hänen tekojensa ja historiansa tunteminen ei vielä ole tosi evankeliumin tuntemista, silloinhan et näet vielä tiedä, että hän on voittanut synnin, kuoleman ja perkeleen, samoin sekään ei vielä ole evankeliumin tuntemista, jos sinulla on noiden oppien ja käskyjen tuntemus, vaan silloin, kun se ääni kuuluu, joka sanoo, että Kristus on sinun omasi, hän ja hänen elämänsä, oppinsa ja tekonsa, kuolemansa, ylösnousemuksensa ja kaikkensa, mitä hän on, mitä hänellä on, mitä hän tekee ja mihin hän kykenee." — Näette siis, että Lutherille silloin, kun hän sanoi, että evankeliumikin saarnaa parannusta ja Jumalan vihaa, suinkaan tullut mieleen tarkoittaa evankeliumia sanan tosi merkityksessä. Tässä hän puhuu niin kuin hän puhuu evankeliumista suppeammassa, varsinaisessa mielessä. Tämän hän on kirjoittanut ensi rakkautensa aikoihin, vuonna 1522. Kaikki on siinä niin palavaa ja sydämellistä, että sen, joka todella on kurja syntinen täytyisi riemusta hypähdellä tällaisia todistuksia lukiessaan. Mutta sille, joka on kurja synnin palvelija ja vierittelee loassaan, se ei maistu, vaan hän syö tuon tunnetun eläimen tavoin mielummin vain terhojansa.

"Me näemme myös tästä, ettei se pakota, vaan suostuttelee ystävällisesti sanoen: 'Autuaita ovat köyhät' jne. Apostolit puolestaan käyttävät sanoja: 'Minä kehotan, pyydän, rukoulen'; kaikkialta käy näin ilmi, ettei evankeliumi ole mikään lakikirja, vaan varsinaisesti saarna Kristuksen hyvistä teoista, jotka ovat osoitetut meille ja annettut meidän omiksemme, sikäli kuin uskomme. Mutta Mooses kirjoissaan ajaa, pakottaa, uhkaa, lyöpi ja nuhtelee hirmuisesti; hänhän onkin lain kirjoittaja ja kiivailija." — Todella ihanaa evankeliumia pitää luterilaisessa seurakunnassa saarnattaman. Sen hengen täytyy puhaltaa luterilaisessa seurakunnassa. Silloin ei ihmisiä alinomaa kauhisteta lailla, vaan he ilahtuvat evankeliumista. Me emme saarnaa

lakia tehdäksemme ihmisistä pyhimyksiä, vaan tehdäksemme heistä syntisiä.

"Tästä johtuu myös, ettei lakia ole pantu uskovalle, jotta hän tulisi vanhurskaaksi Jumalan edessä, niin kuin Paavali sanoo 1 Tim. 1:9, koska hän kerran on uskon kautta vanhurskas, elävä ja autuas. Hänen kohdallaan ei tarvita enää muuta kuin että hän tuon uskonsa osoittaa oikeaksi teoillaan." — Teot eivät ole sinänsä tarpeellisia, Jumalan edessä eivät lainkaan. Mutta ihmisten tähden ne ovat tarpeen, jotta kristitty osoittaisi uskonsa ja jotta ihmiset sitten sen näkisivät, ylistäisivät Jumalaa ja näin tunnustaisivat hänet. — "Niin, missä usko on, siellä se ei voi pysyä paikoillaan, vaan tulee ilmi, purkautuu hyviin tekoihin, tunnustaa ja opettaa tätä evankeliumia ihmisten edessä pan-
nen hensensä alttiiksi sen tähden." — Koetelkaa itseänne tämän mukaan! Usko ei voi pysyä paikoillaan. Se on järven kaltainen, jonka voi laskea. Kun vain on tehty oikea kanava, silloin se lähtee liikkeelle; vesi ei voi pysyä paikoillaan. Usko ei myöskään ihmisessä voi pysyä paikoillaan. Jokaista se on valmis palvelemaan, missä vain voi. Se ei voi myöskään muuta kuin tunnustaa evankeliumia, siinäkin tapauksessa, että se näkisi edeltäpäin, ettei se saa palkakseen muuta kuin pilkan ja ivan, vieläpä se on valmis panemaan hensensäkin alttiiksi. Se tietää, että jollei se sitä tee, sen täytyy luopua Kristuksesta. Sillä hetkellä jolloin kieltäyminen tapahtuu, sammuu siltä uskon valo. Se ei myöskään tunnusta sen vuoksi, että Kristus on sanonut: "Sen, joka minut tunnustaa ihmisten edessä, tahdon minäkin tunnustaa taivaallisen Isäni edessä", vaan sen vuoksi, ettei se muuta voi.

"Ja kaiken elämänsä ja toimintansa se ohjaa lähimmäisensä parhaaksi, häntä auttaakseen; ei ainoastaan, että hänkin pääsisi omalta osaltaan tuohon armoon, vaan muutenkin: jäsenillään, omaisuudellaan ja kunniallaan, sen mukaan kuin hän näkee Kristuksen itselleen tehneen; näin hän seuraa Kristuksen esikuvaa. Sitä Kristus tarkoittaakin, kun hän loppujen lopuksi ei antanut mitään muuta käskyä kuin rakkauden, että siitä nähtäisiin, kuka on hänen opetuslapsiaan ja oikea uskovainen. Siellä näet, missä teot ja rakkaus eivät purkaudu näkyviin, ei usko ole oikea, siellä evankeliumi ei ole saanut sijaa eikä Kristusta vielä oikein opittu tuntemaan."

Sellainen oli Lutherin johdanto Uuteen testamenttiin. Se on vähäinen kirjoitus, mutta verrattomasti ihanampi kuin ne, mitä tarjoavat

meidän aikamme oppineet, joista useimmat asettavat päämääräkseen uskon perustuksen hajottamisen tekemällä Raamatun epävarmaksi.

Nyt tulemme niihin raamatunkohtiin, joissa on puhe evankeliumista sanan suppeammassa merkityksessä, ja tahdomme tarkata, mistä sen voi huomata. Tapaukset voidaan jakaa viiteen ryhmään.

1. Jos evankeliumi asetetaan lain vastakohtaksi, on aivan varmaa, ettei tarkoiteta evankeliumia laajemmassa, vaan suppeammassa mielessä.

Ef. 2:14–17: "Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki melemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden, kun hän omassa lihassansa teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksinensä, luodakseen itsessään nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi tehden rauhan, ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden. Ja hän tuli ja julisti *evankeliumissa*²⁾ rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat." — Laki käy edellä tuomatta mitään rauhaa, mutta sitten tulee evankeliumi, ja se tuo rauhan!

2. Milloin evankeliumi esitetään Kristukselle ominaiseksi ja Kristusta julistavaksi opiksi, ei siihen mitenkään voi liittyä lakia. Sanoohan Kristus itse: "Laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta". Hän ei ole meille vasta antanut lakia, mutta koska lain oikea tuntemus on tarpeen, ennen kuin ihminen on sovelias ottamaan evankeliumin vastaan, hän on puhdistanut lain vääristä fariseusten selityksistä.

Luuk. 4:18,19: "Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan *evankeliumia* köyhille; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen, saarnaamaan Herran otollista vuotta." — Tässä Herra Jeesus sanoo, mitä varten hän on tullut maailmaan ja mitä hänen Kristuksena, maailman Vapahtajana, oli saarnattava. Siksi hän lopuksi vielä sanookin: "Tänä päivänä tämä kirjoitus on käynyt toteen teidän korvienne kuullen". Hän ei ollut sanonut ainoatakaan lain sanaa, vaan hän mainitsee ainoastaan sen

²⁾ Lutherin käännöksen mukaan.

opin, joka on annettu köyhille, sairaille, särjetyille sydämille, niille, jotka ovat olleet synnin ja perkeleen orjuudessa.

Apt. 17:18: "Ja muutamat epikurolaiset ja stoalaiset filosofit väittelivät hänen kanssaan; ja toiset sanoivat: mitähän tuo lavertelija oikein tahtoo sanoa?' Toiset taas sanoivat: 'Näkyä olevan vieraiden jumalien julistaja', koska hän julisti heille evankeliumia Jeesuksesta ja ylösnousemuksesta." — Se oppi, jonka kohteena on Jeesus Kristus, on evankeliumi sanan suppeammassa mielessä. Tähän yhteyteen kuuluvat vielä seuraavat kohdat:

1 Kor. 15:1–4: "Veljet, minä johdatan teidät tuntemaan sen *evankeliumin*, jonka minä teille julistin, jonka te myöskin olette ottaneet vastaan ja jossa myös pysytte ja jonka kautta te myös pelastutte, jos pidätte siitä kiinni semmoisena, kuin minä sen teille julistin, etlette turhaan ole uskoneet. Sillä minä annoin teille ennen kaikkea tiedoksi sen, minkä itse olin saanut: että Kristus on kuollut meidän syntiemme tähden, kirjoitusten mukaan, ja että hänet haudattiin ja että hän nousi kuolleista kolmantena päivänä, kirjoitusten mukaan."

Room. 16:25,26: "Mutta hänen, joka voi teitä vahvistaa minun *evankeliumini* ja Jeesuksen Kristuksen saarnan mukaan, sen ilmoitetun salaisuuden mukaan, joka kautta ikuisten aikojen on ollut ilmoittamatta, mutta joka nyt on julkisaatettu ja profeetallisten kirjoitusten kautta iankaikkisen Jumalan käskystä tietäväksi tehty kaikille kansoille uskon kuuliaisuuden aikaansaamiseksi".

Gal. 1:6,7: "Minua kummastuttaa, että te niin äkkiä kääntyitte hänestä, joka on kutsunut teidät Kristuksen armossa, pois toisenlaiseen evankeliumiin, joka kuitenkaan ei ole mikään toinen; on vain eräitä, jotka hämmäntävät teitä ja tahtovat vääristellä *Kristuksen evankeliumin*".

3. Silloin kun kohteena ovat köyhät syntiset, on kysymyksessä varmasti evankeliumi suppeammassa mielessä. Matt. 11:5: "Köyhille saarnataan *evankeliumia*". Luuk. 4:18: "Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan *evankeliumia* köyhille".

Edelleen tarkoitetaan evankeliumia suppeammassa mielessä:

4. Silloin kun sen vaikutuksina ovat anteeksiantamus, vanhurskaus ja pelastus armosta. Room. 1:16: "Minä en häpeä *evankeliumia*; sillä se on Jumalan voima, itse kullekin uskovalle pelastukseksi'. Ef. 1:13: "Hänessä on teihinkin, sitten kuin olitte kuulleet totuuden sa-

nan, pelastuksenne *evangeliumin*, uskoviksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti."

5. Milloin korrelaattina on usko, tarkoitetaan myös evankeliumia suppeammassa mielessä. Mark. 1:15: "Tehkää parannus ja *uskokaa evankeliumi*". Mark. 16:15,16: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille. Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen." Viimeksimainitussakin kohdassa tarkoitetaan aivan varmasti evankeliumia suppeammassa merkityksessä. Herra kyllä lisää sanat: "Mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen". Mutta se ei ole osa evankeliumia, vaan kuuluu lakiin. Hän tahtoo sanoa: Ne, jotka hylkäävät *evangeliumin*, tietäkööt, että he näin tehdessään syöksevät itsensä kadotukseen.

28. iltaluento

(Toukokuun 15. p:nä 1885.)

Milloin ikinä joku ryhtyy valmistamaan saarnaa astuakseen sitten saarnastuoliin, pitäisi hänen aina tehdä se pelolla ja vavistuksella, nimittäin tuntien pyhää huolta siitä, ettei vain esittäisi mitään väärää. Hänen on mitä huolellisimmin koeteltava, onko kaikki se, mitä hän on merkinnyt paperille, sopusoinnussa myös Jumalan sanan ja kristillisen kokemuksen kanssa. Kaikki, mitä hän julkisesti puhuu, hänen pitäisi joka kerta tarkoin punnita pyhällä kultavalla tarkoin tutkien, onko se sopusoinnussa apostolien ja profeettain kirjoitusten kanssa. Saarnaajan, joka ehkä muutamia jaksoja kirjoitettuaan ajattelee: Hienoa! Nyt olet onnistunut! Tämä tekee vaikutuksen!, ei pidä antaa niin helposti pettää itseään, vaan hänen on huolellisesti tutkittava, olisiko ehkä juuri niissä kohdissa, jotka hänestä näyttävät niin hienoilta, jotakin suorastaan väärää, tai ettei vain asia olisi ilmaistu niin, että se helposti voidaan käsittää väärin ja kuulijoissa näin voi syntyä aivan nurinkurisia käsityksiä.

Niin pian kuin saarnaaja huomaa sellaista, hänen täytyy menetellä ankarasti, jopa julmasti itseään kohtaan, ja vetää paksu viiva sellaisten yksityisten lauseiden yli, niin paljon vaivaa ja hikeä kuin ne hänelle kenties ovat maksaneetkin. Se oli hukkaan heitettyä vaivaa, se oli vain hänen oman älynsä tuotetta, ei selvää Jumalan sanasta ammennettua tietoa. Vieläpä jos hän ehkä kauhukseen huomaa kokonaisen saarnan osan, ehkäpä koko saarnankin menneen vinoon, ei hän saa millään muotoa ajatella näin: "Pitäisikö nyt koko vaivan, kaiken työn ja tuskan mennä hukkaan? Pitäisikö koko saarnan, joka on maksanut minulle niin paljon vaivaa, olla hukkaan heitetty?" "Mutta asiat ovat väärin, niin moni yksityiskohta on niin väärin, niin väärin!" Ei, kaikki on armotta hyljättävä! Mieluumminkin on silloin puhuttava vapaasti, jos ei enää ole aikaa, kuin esitettävä se, mikä on kirjallisesti valmistettu, vaikka siihen olisi pantu paljonkin vaivaa.

Jos taas muuten omantunnontarkka saarnaaja sattuisi huomaimattaan sekoittamaan saarnaansa jotakin väärää ja sitten sen myös

saarnastuolista julistamaan, niin hänen on, jos hän sen saarnan aikana huomaa, heti korjattava puhettaan ja sanottava: Rakkaat kuulijat, niin ja niin olen sanonut, mutta tarkoitan toisin. Jos hän taas huomaa sen myöhemmin, hänen on myöhemmin korjattava erehdyksensä, ja jos asia on hyvin tärkeä, niin että kuulijat sen kautta saattavat tulla johdetuiksi väärälle tielle, ei riitä, että hän korjaa erehdyksensä, hänen on myös juhlallisesti peruutettava sanansa. Se ei hiukkaakaan vähennä hänen arvonantoaan; päinvastoin ihmiset näkevät silloin, että on kysymys omantunnontarkasta saarnaajasta, joka ottaa asiat vakavasti. Millään muotoa hän ei saa ajatella: Voi, kuulijani varmaan sen jo ymmärtävätkin ja sen, mikä on väärin, he taitavat jo selittää parhain päin! Ei, hänen on puhuttava niin, etteivät he voi hänen omia sanojaan väärin käsittää. Siksi apostolikin huudahtaa kaikille, jotka saarnaavat: "Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan". Väärä oppi on hapatusta, vieläpä myrkkyä, niin voisi aivan yhtä hyvin sanoa, joka kaikkein pienimpinäkin annoksina nautittuna tunkeutuu kaikkiin suoniin myrkyttäen ihmisen kuoliaaksi. Sen todistaa jokapäiväinen kokemuskin. Kokemushan osoittaa, että hiukka myrkkyä vaikuttaa tuhoisasti, kun sen sijaan kokonainen kappale arsenikkia, jos ihminen sellaisen nieläisee, peittyä limakuoreen eikä vahingoita lainkaan; vähäinen määrä myrkkyä kuitenkin tappaa ihmisen.

On sanoin kuvaamatonta, mitä vahinkoa yksi ainoa väärä lause saarnassa voi saada aikaan. Jos saarnaaja esimerkiksi väärin nuhtelee, ja sen kuulevat juuri hurskaat, tunnontarkat kristityt, jotka tarkoin huolehtivat sielunsa asioista ja ottavat vaarin pelastuksestaan pelolla ja vapistuksella, voi helposti sattua, että tuollaiset kalliit sielut nyt tulevat epävarmoiksi armoituksestaan eivätkä voi olla varmoja siitä, tulevatko he autuaaksi; sitä näet, mitä he itsessään näkevät, on saarnaaja nuhdellut niin kuin se olisi väärää ja tekisi armon epävarmaksi. Jos saarnaaja sen huomaa, ei hän saa ajatella: Jonakin toisena sunnuntaina puhun taas aivan toisella tapaa, ja niin asia korjaantuu jälleen. Ei, kuta vahvemmin kuulijat pitävät saarnaajaansa oikeasuoksisena miehenä ja vilpittömänä, kokeneena kristittynä, sitä vähemmän he voivat toipua siitä, että hän on väärin nuhdellen ampunut nuolen heidän sydämeensä. Tai jos hän joskus antaa väärän lohduksen siinä, missä hänen ehkä pitäisi nuhdella, niin että se kutkuttaa kaikkia vääriä kristityitä, — koko saarnan he syrjäyttävät ja pitäytyvät vain tuohon yhteen kohtaan ajatellen: Se on sinun otettava var-

teen! Sinäkin olet kunnon kristitty! — kuinka kauheata se onkaan! Onhan aivan hirvittävää, jos lihallisesti suruton ihminen pitää itseänsä hyvänä kristittyinä — vaikka asian laita onkin aivan toisin — jos hän luulee olevansa sellainen, kunnes viimein sokeudessaan eriiä täältä ja joutuu iankaikkiseen kadotukseen.

Näin voi käydä joskus aivan huomaamatta kunnon saarnaajallekin. Jos hän joskus ei oikein pidä varaansa, valvo, ja rukoile saarnaansa valmistaessaan, silloin Jumala sallii käydä niin, ikään kuin sanoen hänelle: "Huomaan, ettet sinä tarvitsekaan minua! Sinä et huuda minua avuksesi, sinä luutat omiin voimiisi! No hyvä, minäpä jätän sinut omaan varaasi!" Mutta mihin tuskaan saarnaaja joutuu, kun hänen täytyy itsekseen sanoa: Sinun syysi on, että se ja se kulkee väärää tietä! Teidän täytyy sen vuoksi antaa jokaisen saarnan syntyä palavan rukouksen hedelmänä. Niin pian kuin saarnavihkonne ääreen käydessänne huomaatte: "Voi, olen niin kylmä, niin kuollut, niin hajamielinen", ette saa ajatella: Ei auta, tämän sivun täytyy kuin täytyykin tulla kirjoitetuksi! Ei, laskekaa silloin kynä kädestä. Jos nyt oikein huudatte hyvän Jumalan puoleen, että hän auttaisi teidät tästä surkeasta tilasta, antaisi teille palavan sydämen, voittaisi kaiken jumalattomuuden ja antaisi Pyhän Hengen puhalttaa teidän sydämeenne, silloin ette ainoastaan tule *kirjoittamaan* lohdullisia sanoja, joista teillä itsellänne ei ole mitään tuntemusta, vaan saatte samalla sydämen lohdutuksen. Te ajattelette: Minun täytyy sanoa kaikki juuri niin kuin se Raamatussa sanotaan, silloinhan se jo on hyvin. Ei ole sanottu, että se silloin on hyvin. Kun te käytte valmistamaan saarnaa, silloin täytyy teidän hyvin vakavasti ajatella: Mistähän päästä nyt alkaisin tehdäkseni oikean kierroksen evankeliumin verkolla?

Tässä kohden rikkovat seurakunnanpaimenet sanomattoman paljon. Kuinka paljon kallista aikaa monet käyttävätkään viikon varrella, jollei nyt jumalattomiin asioihin, niin ei kuitenkaan kaikkein tärkeimpään! Sitten he astuvat saarnastuoliin eivätkä anna sitä, minä he voisivat antaa. Heistä huomaa, että he puhuvat jotakin ainoastaan siitä syystä, että heidän täytyy jotakin puhua; mutta siitä he eivät välitä, onko siitä mitään hyötyä. Kauheaa! Tuo kolme neljännestuntia, jonka seisotte saarnastuolissa, on ylen kallisarvoinen hetki, joka voi olla pelastuksen ja autuuden asian kannalta ratkaiseva monen ihmisen kohdalla. Voi sitä saarnaajaa, joka ei pyri oikein käyttämään aikaansa, joka ei anna parasta, mitä hän voi antaa, eikä ollessaan

koettelemuksen ulkopuolella, ajattele: "Tästä tahdon saarnata. Tiedän, että se, joka ei paaduta itseään, kuulee sen kautta Pyhän Hengen todistuksen. Se on totuus!" Mutta kuinka se, joka ei itsekään luota sanaansa, voi sen kautta saada jotain aikaan?

Sanoin: "ollessaan koettelemuksen ulkopuolella"; siinä tilassa uskollinen saarnaaja näet kerta kaikkiaan repisi konseptinsa. Ne ovat iskuja, joiden kautta hyvä Jumala tahtoo häntä nöyryyttää. Normaali tilanne on sellainen, että hän saa hyvän luottamuksen, sen jälkeen kuin hän on taistellut ja painiskellut Jumalan kanssa ja saanut syntymään sellaisen saarnan, josta hän nyt tietää: Tämä on oikea koukku sielujen pyydystämiseksi Kristukselle ja niiden saattamiseksi Kristuksen tykö! Mutta jos joku puhuu vailla suunnitelmaa ja päämäärää, ei ole ihme, jollei hän saavutakaan päämääräänsä. Voi sitä saarnaajaa ja ylioppilasta, joka huolimattomasti ja kevytmielisesti käy työhön kirjoittaen ja puhuen sitä, mitä hänen päähänsä pälkähtää ja mitä sylki suuhun tuo! Tämä koskee varsinkin niin sanottuja *ex tempore*-puheita. Tällä en tarkoita ainoastaan niitä, jotka ovat kaiken kopioineet paperiinsa, vaan niitä, jotka eivät ole kaikkea miettineet valmiiksi. Monethan eivät kykene puhumaan ylen vapaasti ja rohkeasti; mutta jos saarnaaja on kunnolla miettinyt sanottavansa valmiiksi, hän voi puhua paljon sujuvammin. *Iudicium* (arvostelukyky) ja *ingenium* (luonnonlahjat) ovat erilaiset. Tahtoisin jopa sanoa, että jokaisen olisi pyrittävä ajan oloon vapautumaan käsikirjoituksesta ja näin tarjoamaan Pyhälle Hengelle tilaisuuden, niin että hän oikein tarttuisi saarnaajaan ja tämä saisi sanoja ja ajatuksia, joita hän aikaisemmin ei ole ajatellut.

Siksi apostoli Paavali kirjoittaakin 2 Tim. 2:15: "Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa". Tärkein asia saarnassa siis on lain ja evankeliumin oikea erottaminen.

XVI VÄITE

Kahdenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos saarnataan, että erinäisistä paheista luopuminen sekä erinäisten tekojen ja hyveiden harjoittaminen on jo tosi kääntymys.

Tämä on äärettömän tärkeä väite, sillä kysymyksessä on kaikkein karkein lain ja evankeliumin sekoittaminen, mitä ajatella voi. Jos joku saarnaa niin, että kuulija ajattelee: "Jos lakkaat ryöstämästä ja varastamasta, niin olet kunnon kristitty, ja heikkoudesta minä kaiketi myös pääsen", — voi sitä, joka saa sellaisia ajatuksia nousemaan! Evankeliumista tehdään silloin laki, koska kääntymyksestä tehdään teko, vaikka sen voi saada aikaan vain evankeliumi, siten että ihminen tulee elävään uskoon.

Tähän näin karkeaan sekoitukseen syylistyvät ennen kaikkea järkeisoppineet. Vieläpä heidän varsinainen uskontonsa onkin siinä, että he sanovat: Ensin sinun täytyy luopua paheista ja sitten harjaantua hyveisiin, sitten sinusta tulee uusi ihminen. Mutta Jumalan sana sanoo: Ensin sinusta täytyy tulla uusi ihminen, sitten sinä myös luovut siitä ja siitä synnistä ja harjaannut hyviin tekoihin., Oppi, jonka mukaan ihmisen pitää tulla hurskaaksi tekoja tekemällä, on pakanoiden, uusjuutalaisuuden ja turkkilaisten oppia. Siellä tahdotaan tyhjentää kelvoton virta ammentamalla se kuiviin ajatellen: Lopulta kumminkin pääsen pohjaan asti. Mutta uutta vettä pulppuaa jatkuvasti lähteestä. Ei. jos tahdot saada virran ehtymään, on sinun käytävä käsiksi lähteeseen. Ensin meidän on tukittava pahan lähde, sitten vasta saadaan puhdasta vettä.

Järkeisoppineet viljelevät mielellään sananpartta: Oikea parannus on siinä, ettei ikinä enää niin tehdä. Eräässä mielessä se voidaan

ymmärtää oikein, niin kuin vanhatkin sitä oikein käyttivät; heidän tarkoituksensa oli näet vain sanoa: "Te jotka kerskutte siitä, että teillä on oikea usko, mutta elätte kuitenkin niin jumalattomasti, heretkää viimeinkin puhumasta tyhjiä uskostanne! Oikea parannus on siinä, ettei ikinä enää niin tehdä." Mutta järkeisoppineitten tarkoitus on sanoa: "Ei ole syytä murehtia. Oikea parannus on siinä, ettei ikinä enää niin tehdä. Sitä Jumala vaatii, ettei ikinä enää niin tehdä, silloin ollaan tosi kristittyjä." Se on kamalaa hyveenopetusta. Kristinoppi sanoo yhdellä ainoalla sanalla, kuinka asia on: "μετανοείτε = muutakaa mielenne", eli niin kuin Luther on oikein kääntänyt: "thut Busse" (tehkää parannus), sillä ihmiset olisivat ällistyneet, jos hän olisi kääntänyt sanan sen johtoa vastaavan merkityksen mukaan. Tämä yksi ainoa sana huulillaan Herra ensiksi nousee syntiä vastaan sanoen: "Sinun täytyy kokonaan muuttua mieleltäsi. Minun vaatimukseni ei koske paheen jättämistä ja hyvien tekojen tekemistä, mutta sinussa pitää olla toinen mieli, toinen sydän ja toinen henki." Juuri sitä kristinuskko vaatii. Se panee kirveen puun juurelle. Järkeisoppi ja paavilaisuus vain karsivat oksat myrkyllisestä puusta, ja nyt siitä kasvaa yhä uusia oksia, mutta kaikki ne ovat myrkyllisiä. Tuollainen puu täytyy silmikoida, siihen täytyy oksastaa uudet oksat, sitten siitä kasvaa myös uusia hedelmiä. Kuulkaamme nyt muutamia raamatunkohтия osoitukseksi tästä.

Joh. 3:3: "Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: 'Totisesti, totisesti, minä sanon sinulle: joka ei synny uudesti, ylhäältä, se ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa.'" — Nikodeemus tulee Herran tykö ja sanoo: "Rabbi, me tiedämme, että sinun opettajaksi tulemisesi on Jumalasta, sillä ei kukaan voi tehdä niitä tunnustekoja, joita sinä teet". Hän arvelee tietenkin, että Herra ilahtuu suuresti, kun yksi fariseuksista antaa hänelle semmoisen tunnustuksen, ja ajattelee Herran varmaan vastaavan: "Erinomaista! Jatka vain siihen tapaan!" Ei sanaakaan siitä, vaan Jeesus sulkee taivaan portin hänen nenänsä edestä sanoen: "Tahdotkos mielistellen päästä minun suosiooni? Jollet muutu mieleltäsi, et voi päästä taivaaseen. Sinun täytyy muuttua uudeksi ihmiseksi, sinun täytyy syntyä uudesti. "Silloin kävikin heti ilmi minkälainen Nikodeemuksen mieli oli; hän näet huudahti: "Kuinka voi ihminen vanhana syntyä? Eihän hän voi jälleen mennä äitinsä kohtuun ja syntyä?" Mutta Herra vastasi hänelle: "Totisesti, totisesti, minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi

päästä sisälle Jumalan valtakuntaan. Mikä lihasta on syntynyt, on liha; ja mikä Hengestä on syntynyt, on henki.” Herra tahtoi sanoa: Kaikki, mihin sinä ryhdyt lihallisen luontosi pohjalta, on syntiä; ensin sinun täytyy muuttua hengelliseksi, sitten syntyy oikeita hengellisiä hedelmiä.

Matt. 12:33: "Joko tehkää puu hyväksi ja sen hedelmä hyväksi, tahi tehkää puu huonoksi ja sen hedelmä huonoksi; sillä hedelmästä puu tunnetaan." — Jos istutetaan hyvä puu, se kantaa myös hyviä hedelmiä; mutta jos istutetaan huono puu, ovat sen hedelmätkin huonot. Ensin on koko ihmisen uudistuttava, hänen on tultava uudeksi luomukseksi, hänen on synnyttävä uudesti, hänen täytyy saada uusi mieli, muuten kaikki hedelmä on vain huonoa hedelmää, sillä luonnostansa jokainen ihminen on huono puu.

Matt. 15:13: "Jokainen istutus, jota minun taivaallinen Isäni ei ole istuttanut, on juurineen revittävä pois". — Ainoastaan ne teot ovat hyviä, jotka Jumala itse on vaikuttanut. Se joka on tuottanut jonkin teon oman järkensä ja luonnollisen tahtonsa voimasta, se on saanut aikaan istutuksen, joka revitään juurineen pois. Jumala ei tahdo hyväksyä sitä, vaan sanoo: "Pois minun silmieni edestä näine syn-teinesi! Pelkkää syntiä, pelkkää häpeää on minun edessäni se, mitä sinä olet tehnyt. Nämä teot tulevat näet pahasta sydäimestä, joka ei minusta mitään välitä. Se on pelkkää kelvotonta vettä, sillä se kumpuaa löyhkäävästä lähteestä." Tosi kristitty tietääkin sen varsin hyvin. Hänelle ei tarvitse kirjoakaan siitä puhua; tehköön hän, mitä tahtoo, ja olkoon se kuinka kaunista hyvänsä, pian hän kuitenkin huomaa, ettei se sittenkään ole ollut oikeata. Rakkaus Jumalaan ja lähimmäiseen ei ole johtanut sinua tekemään sitä, vaan sinä olet tehnyt sen ikään kuin koneellisesti, tai siitä syystä, että olet ajatellut: näin sinun täytyy toimia, jotta huomattaisiin, että olet kristitty. Kristitty huomaa heti, onko jokin teko Jumalan istuttama istutus vai onko se Aadamin istuttama istutus. Se joka ei sitä vielä huomaa, tietäköön, että *μετανοια*, hänen sydämensä uudistuminen ei ole hänessä vielä tapahtunut, että Pyhä Henki ei ole vielä hänessä. Niin pian kuin ihminen Pyhän Hengen saatuaan tekee jotakin lain vaatimuksesta, sanoo Henki heti: Se ei ole minkään arvoista! Ja jos joku lahjoittaa tuhat taalaria, sanoo Henki heti: Koettele itseäsi, onko rakkaus Jumalaan ja lähimmäiseen ollut ollut sinun vaikuttimesi. Jos ei rakkaus

sinua johda, se ei ole minkään arvoista, vaan kurjaa silmänlumetta, eikä sen päällä lepää mikään siunaus.

Jer. 4:3: "Sillä näin sanoo Herra Juudan miehille ja Jerusalemile: Raivatkaa itsellenne uudispelto, älkääkää kylväkö orjantappuroiden sekaan." — Varsin merkillinen sana! Ymmärrämme aivan hyvin, mitä se merkitsee. Se joka tulee uudelle maapalstalle ja tahtoisi siihen heti kylvää vehnää ryteikköön, ei siitä paljon satoa korjaa. Siinä on raivattava, poistettava kaikki kasvu, hakattava kaikki puut, tai ainakin saatava syntymään niin paljon vapaata tilaa puiden lomaan, että siinä jotakin voi kasvaa. Tässä on kuva kääntymyksestä. Ihmisen on ensin käännättävä, saatava uusi sydän, ja tähän uuteen sydämeen voidaan kylvää hyvien tekojen siementä.

1 Kor. 13:3: "Ja vaikka minä jakelisin kaiken omaisuuteni köyhäin ravinnoksi ja vaikka antaisin ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei olisi rakkautta, ei se minua mitään hyödyttäisi". — Varsin merkittävä kohta meidän väitteemme kannalta. Ei ole niinkään kysymys teoista, kuin päinvastoin rakkaudesta, jolla teot suoritetaan. Vaikka en voisikaan tehdä mitään, vaikka olisin keppikerjäläinen, voin kuitenkin Jumalan edessä olla rikas hyvistä teoista, jos näet rakkauteni pakottaa minut toivomaan: "Oi, jospa voisin tehdä hyvää kaikille ihmisille! Mutta Jumalan tahdosta on minun sallittava muiden osoittaa minulle rakkautta." Silloin Jumala pitää tahtoa hyvänä tekona. Rakkaudesta kaikki riippuu, ei ulkonaisista teoista. Paavali oli ennen kääntymystään lain mukaan nuhteeton, kukaan ihminen ei voinut häntä mistään moittia, mutta kuitenkin hän sanoo pitävänsä sen roskana. Todella hyviä tekojaan hän sen sijaan ei ole pitänyt roskana, vaan hän sanoo, että todella hyvät teot saavat suuren armopalkan.

Room. 14:23: "Kaikki, mikä ei ole uskosta, on syntiä". Mikä valtava sana! Vaikka joku antaisi ruumiinsakin poltettavaksi, jos hän ei tekisi sitä rakkaudesta, siis uskosta, — sillä rakkaus tulee vasta uskon kautta sydämeen — niin ei se häntä mitään hyödyttäisi. Kuinka sokea täytyykään olla sen, joka tahtoo tehdä ihmiset hurskaiksi oikein pakottamalla heitä tekemään hyviä tekoja! Ei, ensin on tultava hurskaaksi, sitten seuraavat hyvät teot!

Uskovaisetkin saarnaajat saattavat kuitenkin huomaamattaan tulla tällä tavoin pahoin sekoittaneeksi lakia ja evankeliumia, ei niinkään saarnassa kuin yksityisessä sielunhoidossa ja kirkkokurin

harjoittamisessa. Siinä monet saarnaajat ja seurakunnat hairahtuvat. Teillä on esimerkiksi edessänne juomari nuhteita saamassa. Silloin hän sanoo: Olen todellakin hyvin pahoillani; — tällaiset ihmiset nimittäin tavallisesti helposti antavat myöntävän vastauksen. Mutta kokematon saarnaaja voi helposti pettyä. Juomari saa ehkä kolme kuukautta armonaikaa, häntä pidetään silmällä, ja sitten joku tietää kertoa hyvän uutisen: Hän ei tosiaankaan ole koko aikana enää harjoittanut syntiään. Silloin tuollainen saarnaaja ajattelee: Hyvä on, hän on kääntynyt. Mutta hän on kuitenkin aivan jumalaton ihminen. Pitäkää kaikin mokomin varanne älkääkään antako niin helposti itseänne pettää! Aivan samoin on laita, jos joku on ollut kiroilija. Hänet kutsutaan nuhdeltavaksi, eikä hän pitkään aikaan enää kiroa. Tai laiska kirkonkävijä, joka varmastikaan ei ole kristitty. Jos hänet kutsutaan nuhdeltavaksi, käy hän kenties siitä pitäen kirkossa jonkin aikaa. Mutta onko hän silti nyt kristitty? Ei suinkaan, ei hän lähestulkoonkaan silti ole kunnan mies, senhän voi jumalatonkin ihminen tehdä. Hänet täytyy saada tajuamaan, ettei kukaan kristitty elä sillä tavoin ja ettei sellainen ihminen voi olla armossa. Sitten on nähtävä vaivaa, että hänestä tulisi uusi ihminen. Jos saarnaaja ei näe hänestä vaivaa, hän laiminlyö hänen sielunsa. Samoin on laita niiden, jotka ovat hitaita tulemaan Herran ehtoolliselle. Kun heitä nuhdellaan, he tulevat taas sakramentille. Jos saarnaaja tyytyy siihen, hän on hirveästi sekoittanut lain ja evankeliumin. Sama pitää paikkansa saitureista. Jos seurakunta on niin ahne, että se ei anna saarnaajalle hänen saataviiaan, silloin ei saarnaajan pidä ajatella: Minäpä tahdon kerrankin pitää niin ankaran saarnan, että taskut aukenevat! Ei ole minkään arvoista, jos taskut saadaan lain voimalla aukenemaan. Hänen on saarnattava niin, että he havahtuvat kuoleman unestaan. Joka ei niin tee, se toimii vastoin kuudettatoista väitettämme.

Joh. 3:3 johdosta, kohdan, johon yllä viitattiin, kirjoittaa *Luther* (WA 47, 6 seurr.): "Sen tähden on meidän oppimme se, etteivät kenenkään ihmisen teot ole mitään, vaan ne tehdään hukkaan, jos ihminen ei ensin ole uudestisyntynyt," — Monet väärät, oikeaoppiset saarnaajat ajattelevat: "Mitä, tämähän on silkkaa pietistisyyttä." Ei, se on kristillisyyttä! — "Ja siksi me sanommekin tärkeimmäksi kohdaksi, mitä ihmiselle täytyy opettaa, sitä, että heidän ensin täytyy syntyä uudesti, että nimittäin ensiksi kaikille sanotaan, että he ovat kaikki kuolleita, ja se, mitä elämää, munkkilaisuutta, paastoamista ja

muuta onkin, ei mitään auta syntien anteeksiantamuksen saamiseen, ennen kuin he syntyvät uudesti ja tulevat uusiksi ihmisiksi." — Huomatkaa, että saatte tästä suurenmoisen asean, jos sitä oikein ajattelette: "Teidän täytyy syntyä uudesti, ennen kuin voitte ajatella hyvien tekojen tekemistä, muuten kaikki on vain silmänlumetta." Jos ette niin tee, jos ette sitä sano, saatte parhaassa tapauksessa syntymään lainomaisten fariseusten seurakunnan.

"Mutta me tahdomme kuulla, mikä se sellainen syntyminen oikeastaan on. Siitä on kysymys, että Kristus kahdesti vannoo sanoen: Totisesti, totisesti, minä sanon sinulle: joka ei synny uudesti jne. On kuin hän sanoisi: Älä ajattele, Nikodeemus, tulevasi autuaaksi sen tähden, että olet kunniallinen ja hurskas mies. Tosin pitää paikkansa, että tässä maailmassa on eletävä kunniallisesti, siveästi ja autuaallisesti. Jollet nimittäin niin tee, on mestari Hannu, pyöveli, läsnä miekkoineen ja köysineen ja hän kieltää sinua enää noin tekemästä, sanoen: Jollet tahdo, on sinun pakko. Mutta jos tahdot selittää asioita siihen suuntaan, että tahdot periä sen ansiosta taivasten valtakunnan, niin eivät nuo hyvät tekosi kelpaa mihinkään. Sillä nuo teot ja tuo hurskaus antavat vain ajallisen elämän tai varjelevat sinut siitä, ettei kurkkuusi käydy tai sinua muuten hädetä kodistasi ja konnultasi, vaimosi ja lastesi tyköä eikä vedetä hirteen. Jos siis olet Jerusalemin kansalainen, sinulla on elämä, kunnia ja maine tällaisen kunniallisuuden ansiosta.

"Mutta kun on kysymys taivasten valtakunnasta, kirkosta ja Kristuksen valtakunnasta, ota silloin huomioon, että sinun täytyy tulla uudeksi ihmiseksi, ja silloin sinun on oltava aivan niin kuin pieni lapsi, joka ei ainoastaan ole kykenemätön ainoaankaan tekoon, vaan eipä edes ole vielä saanut olemustansa ja elämäänsä. Tällomaisia ovat kristittyjen saarnat. Kristinoppi opettaa meille siis, että meidän ensin on tultava toisiksi ihmisiksi, toisin sanoen, synnyttävä uudesti. Kuinka se sitten tapahtuu? Pyhän Hengen ja veden kautta. Ja kun sitten olen syntynyt uudesti ja minusta on tullut hurskas ja jumalaapelkääväinen, silloin minä menen ja mitä minä tässä uudessa syntymässäni teen, on hyvää. —

"Jos Aadam olisi jäänyt viattomuuteensa ja siihen tilaan, johon hänet oli luotu, hän olisi mennyt ja tehnyt mitä häntä ikänä olisi haluttanut, esimerkiksi missä hyvänsä kalastellut kivennuoliaisia, pyydystellyt punatulkkuja tai istuttanut puita; kaikki se olisi ollut

pelkkää hyviä tekoja eikä lainkaan syntiä.. Eeva puolestaan olisi imettänyt ja hoivannut lapsia, ja kaikki se olisi ollut pelkkiä jaloja ja hyviä tekoja. Henkilö näet oli luotu hyväksi, kunnolliseksi, puhtaaksi ja pyhäksi, siksi olivat myös kaikki hänen tekemänsä teot hyvät; söi-pä hän tai joi, kaikki oli oikein." — Uudessa syntymässä on kaikki Jumalan tekoa. Jos ruoka maistuu minusta hyvältä, jos syön ja nukun., on sekin hyvä teko, ei ainoastaan se, mistä näen paljon vaivaa. Vieläpä jos näen vaivaa lain orjana, ei se ole mitään muuta kuin marttyyrin kärsimystä helvetin ansaitsemiseksi. Kristityllä on oikea mieli, ja silloin kaikki on Jumalalle mieleen, sillä hyvästä lähteestä kumpuaa vain hyvää, makeata vettä.

"Mutta sen jälkeen kuin ihminen on langennut syntiin, ei hän lankeemuksen jälkeen tee mitään hyvää, vaan tekee syntiä kaikilla teoillaan, silloinkin kuin hän rukoilee. Hän näet tekee sitä syntisenä; ei mikään, mitä hän tekee, ole oikeata, ei sekään, vaikka hän paastoo, rukoilee, viettää ankaraa elämää kartuusilaisena, pukeutuu munkinkaapuun ja kulkee avojaloin. Kaikki tuo on syntiä sen tähden, että henkilö on paha eikä ole uudestisyntynyt, eikä häntä kaikki, mitä hän tekee, hyödytä hiukkaakaan." — Jos joku oli luostarissa ja tuli sitten uskoon, oli kaikki taas hyvin, myöskin hänen munkinkaapunsa, sillä hän teki kaiken nyt oikeassa mielessä, ajatellen: Jumala tahtoo niin, se on minun kutsumukseni, siksi sitä harjoitankin.

"Sen tähden Kristus sanoo Nikodeemukselle: Minä olen tullut julistamaan toista oppia, nimittäin kuinka teidän täytyy syntyä uudesti, jotta tulisitte hyviksi. Sellainen saarna on tosin vanhastaan pyhässä Raamatussa esitettynä, mutta te ette lue sitä, ja vaikka te lukisittekin, te ette kuitenkaan sitä käsitä, nimittäin sitä, että ennen kuin voi tehdä hyviä tekoja, täytyy olla uudesti syntynyt, sillä syntisistä syntyy pelkkää syntiä, koska henkilö on turmeltunut." — Vanha testamentin on täynnä todistusta siitä, että ihmisen täytyy saada uusi sydän, uusi henki ja ympärileikata sydämensä. — "Herra Kristus sanoo Matteuksen 7. luvussa: Jos puu on huono, se ei voi kantaa hyviä hedelmiä; orjantappuroista ei koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita." — Kristus tahtoo tehdä meistä hurskaita pohjia myöten.

Kuulkaapa nyt vielä eräs todistus Lutherilta hänen kirjasestaan "Kristityn vapaudesta" vuodelta 1520. Tämän kirjan Luther on omissaan paaville. Siinä hän syyttää kynttilän loistamaan paaville ja sanoo hänelle totuuden niin pelottavasti, että ihmetyttää, että hän on

voinut niin puhua. Mutta Lutherille olikin ihmispelko vieras. Hän ei peljännyt perkelettäkään, saati sitten ihmisiä. Muun muassa kun perkele kerran mellasteli hirveästi Wartburgissa aivan kuin satatuhatta tynnyriä olisi vierinyt portaita alas, hän sanoi: "Mikä hätänä? Vai niin, sinäkö se olet? Jos olisin sen tiennyt, en olisi vaivautunut edes huoneestani." Luther tiesi, että perkele on ylpeä henki, joka kaikkein vähimmin voi sietää sitä, että häntä halveksitaan. Mutta hän on uskaltanut halveksia häntä. Joku toinen olisi peljästynt kuollaksensa ja ajatellut kauhusta vapisten: Sehän on itse perkele!

Luther kirjoittaa siis seuraavasti (WA 7, 32): "Hyvät, hurskaat teot eivät koskaan tee hyvää, hurskasta miestä, vaan hyvä, hurskas mies tekee hyviä, hurskaita tekoja. Pahat teot eivät koskaan tee pahaa ihmistä, vaan paha ihminen tekee pahoja tekoja. Niin täytyy siis ihmisen aina ennen kaikkia hyviä tekoja olla hyvän ja hurskaan, ja hyvien tekojen seurata ja lähteä hurskaasta, hyvästä ihmisestä, niin kuin Kristuskin sanoo: 'Ei huono puu kasva hyviä hedelmiä. Hyvä puu ei kasva pahoja hedelmiä.' Nyt on varsin selvää, etteivät hedelmät kannu puuta, eivätkä myös puut kasva hedelmistä; vaan päinvastoin puu kasvaa hedelmiä ja hedelmät kasvavat puusta. Niin kuin nyt puiden täytyy olla ennen hedelmiä eivätkä hedelmät tee puuta hyväksi eikä huonoksi, vaan puut tekevät hedelmät, samoin täytyy ihmisenkin, ennen kuin hän tekee hyviä taikka pahoja tekoja, olla joko hurskaan tai pahan; hänen tekonsa eivät tee häntä hyväksi eivätkä pahaksi, vaan hän itse tekee hyviä tai pahoja tekoja.

"Samaa näemme kaikista käsitöistäkin. Hyvä tahi huono huone ei rakenna hyvää tai huonoa kirvesmiestä, vaan hyvä tahi huono kirvesmies rakentaa hyvän tahi huonon huoneen. Ei mikään teko tee mukaistansa mestaria, vaan millainen mestari on, sen mukainen on hänen tekonsakin. Niin on ihmisen tekojenkin laita; sen mukaan onko hän uskossa vai epäuskossa, ovat hänen tekonsa hyviä tai pahoja. Eikä päinvastoin hän ole hurskas tai uskovainen sen mukaan, millaisia hänen tekonsa ovat. Samoin kuin teot eivät tee ketään uskovaiseksi, samoin ne eivät tee hurskaaksikaan. Mutta koska usko tekee hurskaaksi, niin se tekee hyviä tekojakin."

Nämä asiat me ymmärrämme sängen helposti, mutta mitä ankaria taisteluja Lutherin onkaan täytynyt läpikäydä, ennen kuin hänen laulunsa on saanut tämän sävelen! Ihmeellistä onkin, että hän jo vuonna 1520 on näin osannut kuvata uskon ja tekojen suhdetta.

29. iltaluento

(Toukokuun 29. p:nä 1885.)

Erittäin merkillepantava, mutta myös erittäin vavahduttava on se sana, jonka Kristus aikoinaan kohdisti Laodikean seurakunnan piispaan, sanoessaan: "Minä tiedän sinun tekosi: sinä et ole kylmä etkä palava; oi, jospa olisit kylmä tai palava! Mutta nyt, koska olet penseä, etkä ole palava etkä kylmä, olen minä oksentava sinut suustani ulos." (Ilm. 3:15,16.) Tästä me näemme, että Jumalan erehtymättömän arvostelun mukaan on pahempi olla penseä kuin kylmä saarnaaja, pahempi, jos saarnaaja on hidas ja välinpitämätön, hoitaen virkaansa ammattimaisesti leipätyökseen, kuin jos hän on julkijumalaton. Jos näet saarnaaja tosin ei elä ilmeisen epäkristillisesti, mutta on kuitenkin unelias ja vailla vakavuutta ja intoa Jumalan valtakunnan ja sielujen pelastuksen hyväksi, on sillä se vaikutus, että se tarttuu sieluparkoihinkin ja loppujen lopuksi koko seurakunta on tuuditettu hengelliseen uneen. Mutta jos saarnaaja elää ja opettaa julkijumalattomasti, eivät vilpittömät sielut seuraa häntä, vaan kääntävät hänelle kauhistuen selkänsä. Mutta jos kohta saarnaajan penseys tuottaa kirkkoille paljon suurempaa vahinkoa kuin saarnaajan julkinen jumalattomuus, saavat kumpikin kuitenkin kerran saman tuomion. Penseä on niin hyvin kuin kylmäkin kuuleva tämän sanan: En ole koskaan tuntenut teitä! Menkää pois minun tyköäni, te vääräryiden tekijät!

Mutta se, joka todella on Jeesuksen Kristuksen uskollinen palvelija, saa kerran kuulla sanomattoman ihanan sanan: "Sinä hyvä ja uskollinen palvelija! Vähässä sinä olet ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Mene Herrasi iloon!" Ei riitä, että hän ei ole penseä eikä kylmä; hänen on oltava palava. Hänen sydämensä tulee palaa rakkaudesta Jeesukseen, hänen Vapahtajaansa, ja hänen seurakuntaansa, joka on hänelle uskottu, niin että hän voi sanoa Paavalin ja kaikkien apostolien tavoin: "Jos me olemme olleet suunniltamme, niin olemme olleet Jumalan tähden" (2 Kor. 5:13). Merkillinen sana! Hän sanoo, että saarnaajan on osoitettava suurempaa intoa ja kiivaut-

ta kuin ehkä useimmat hänen seurakunnassaan toivovat ja soisivat. Apostoli tahtoo sanoa, että hän ei ole virassaan ollut suunniltaan ymmärtämättömyydestä, vaan hän on ollut suunniltaan enemmän kuin korinttolaiset olisivat tahtoneet. Samoin jokainen Jeesuksen Kristuksen saarnaaja ja palvelija osoittaa intoa ja kiivautta, vaikka siitä ei olisi hänelle muuta seurausta, kuin että hän seurakunnassaan joutuu epäsuosioon, vieläpä että hän saa ehkä katkeraa vihaa ja viholaisuutta osakseen. Oikea saarnaaja alistuu mieluummin siihen kuin voittaa itselleen joka miehen suosion vaikenemalla katkerasta totuudesta, verhoamalla ja typistämällä sitä.

Ei siis, rakkaat ystäväni, käy kieltäminen, että saarnaajan, nimitäin saarnaajan, jolla on oikea into, *täytyy* ottaa *saarnavirkansa* vakavalta kannalta. Muuten hän syyllistyy raskaaseen rikkomukseen. Mutta raskaasti hän voi rikkoa myös siten, että hän esittäessään kristinuskoa ja niitä vaatimuksia, joita kristityille on asetettava, *menee pidemmälle kuin Jumalan sana*. Tämä juuri johtaakin meidät seitsemänteentoista väitteeseemme.

XVII VÄITE

Kolmanneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos kuvataan uskovaiset sellaisiksi, jollaisia he eivät kaikki eivätkä aina ole, mikäli on kysymys sekä uskon vahvuudesta että sen tuntemisesta ja hedelmistä.

Tähän virheeseen syllistyvät usein erikoisesti nuoret saarnaajat, joilla on vielä vasta vähän kokemusta. He tahtovat tehdä vaikutuksen, he tahtovat herättää ihmisiä heidän luonnollisesta suruttomuudesta. Silloin he arvelevat, etteivät he voi kyllin paljon vaatia niiltä, jotka ovat kristittyjä, jottei kukaan teeskentelijä pitäisi itseään kristittynä. Mutta tässä ei ole mentävä pidemmälle kuin Jumalan sana, muutoin voi saarnaaja tässä innossaan tuottaa sieluille hirtävää vahinkoa. Voi, kristityt ovat useinkin aivan toisenlaisia kuin miksi heitä saarnassa, kylläkin *bona fide* (hyvässä uskossa), kuvataan. Tarkoitus on herättää ihmisiä ja varoittaa heitä itsepetoksesta. Mutta se ei ole *perimmäinen tavoite*, vaan se, että saadaan kuulijat varmuuteen siitä, että heillä on syntien anteeksiantamus Jumalalta, että heillä on tulevan elämän toivo, niin että he voivat huoleti käydä kuolemaan. Se, joka ei aseta sitä perimmäiseksi tavoitteekseen, ei ole evankelinen saarnaaja. Sen tähden hänen täytyy kaikin mokomin pitää varansa, ettei hän sano: "Se, joka tekee niin ja niin, ei ole kristitty", jos hän ei aivan varmasti tiedä, että se joka niin tekee, ei voi olla kristitty. Kristitty näet usein menettelee sangen epäkristillisesti.

Room. 7:18: "Sillä minä tiedän, ettei minussa, se on minun lihasani, asu mitään hyvää. Tahto minulla kyllä on, mutta voimaa hyvän toteuttamiseen ei." — Tässähän apostoli ilmeisesti kuvaa kristittyä. Hänhän on edellä sanonut, kuinka kristityksi tullaan, ja sitten hän

myös osoittaa, kuinka kristityn on vaellettava. Nyt hän alkaa opettaa ahdistuksesta, johon kristityt niin usein joutuvat, jotta heillä olisi lohdutus siinä, ja niin hän kuvaa kristityn ihmiseksi, jossa on kaksi osaa. Hän sanoo tosi kristityn aina tahtovan hyvää, mutta sen toteuttamisen sangen usein häneltä jäävän. Jos saarnaaja siis kuvaa kristityn sellaiseksi, että hänessä muka ei ole todellista hyvää tahtoa, joskaan hän ei pane toimeen kaikkea hyvää, hän antaa kristitystä aivan epäraamatullisen kuvan. Ei, tärkeintä on, että ihminen tahtoo hyvää. Siinä hänelle voi usein käydä niin, että kaikki jääkin hyvään tahtoon. Ennen kuin hän huomaakaan, hän on hairahtunut, synty on saanut voiton ja hän häpeää itseään. Silti hän ei ole suinkaan langennut armosta.

Room. 7:14: "Sillä me tiedämme, että laki on hengellinen, mutta minä olen lihallinen, myyty synnin alaisuuteen." — Paavali tahtoo sanoa: "Kuinka mielelläni soisinkaan olevani synnistä vapaa! Mutta minun laitani on kuin ihmisen, joka on myyty toisen herran alaisuuteen. Hän ei voi päästä häntä pakoon, vaan hänen on alati oltava hänen hirmuvaltansa alainen." Näin on myös kristityn laita. Hän tuntee olevansa orja, sillä erotuksella kuitenkin, että hän ei tottele *mielellään*, niin kuin *kristityn* orjan täytyy totella herraansa, vaan hän tottelee mitä suurinta vastahakoisuutta tuntien. Viimein apostoli huudahtaa: "Minä viheliäinen ihminen, kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista?" (jae 24). Huomatkaa tarkoin tämä omaksi lohdutukseksenne, sitten myös esittääkseen runsaasti tätä lohdutusta, kun joudutte seurakuntaanne. Sitä näet meidän aikamme juuri sairastaa, etteivät kristityt ole varmoja asiastaan, koska he eivät saa varmaa opetusta. Mutta jos kristitylle osoitetaan, mitä hän on, kuinka kurja, sääliittävä syntinen hän on, silloin hän pitäytyy lujasti Kristukseen eikä anna perkeleen uskotella itselleen: Sinä olet taas langennut armosta, olet jälleen hukannut Jumalan!

Fil. 3:12: "Ei niin, että olisin sen saavuttanut tai että jo olisin tullut täydelliseksi, vaan minä riennän sitä kohti, että minä sen omakseni voittaisin, koskapa Kristus Jeesus on voittanut minut." — Tämä elämä on tavoittelemista, ei saavuttamista. Kristitystä saattaakin tuntua siltä, kuin olisi ollut aikoja, jolloin hän on ollut pyhempi, jolloin hän on paremmin voittanut synnin. Silloin on asian laita niin, että hän joko todella on taantunut, tai hän huomaa nyt paljoa selvemmin, mikä viheliäinen ihminen hän on. Nuori kristitty saattaa ajatella: Nyt

on sydämeni puhdas; maailma on minun takanani, minussa on taivas! Mutta hän ei vielä tiedä, mitkä pahat pedot pohjalla vaanivat. Mutta kun makea leipä loppuu ja ahdistukset tulevat, silloin hän ajattelee: Nyt en enää kykene niin taistelemaan syntiä vastaan. Mutta hänen osaksensa tulevat kiusaukset ovat entistä voimakkaammat ja hän huomaa yllytykset syntiin aikaisemmin.

Gal. 5:17: "Sillä liha himoitsee Henkeä vastaan, ja Henki lihaa vastaan; nämä ovat nimittäin toisiansa vastaan, niin että te ette tee sitä, mitä tahdotte." — Saarnaaja ei saa siis kuvata epäkristityksi sitä, joka ei tee kaikkea sitä, mitä hänen pitäisi, kunhan hänestä pitää vielä paikkansa se, ettei hän sitä tahdo. Jos hän tekee syntiä vain heikkoudesta, vain varomattomuudesta, voi hän yhtä kaikki olla kristitty.

Jaak. 3:2: "Sillä monessa kohden me kaikki hairahdumme. Jos joku ei hairahdu puheessa, niin hän on täydellinen mies ja kykenee hallitsemaan myös koko ruumiinsa." — Hän tahtoo sanoa: Täydellistä ihmistä ei ole olemassa. Itsensä hän lukee mukaan, samoin kaikki apostolit ja pyhät, sillä hän käyttää sanaa 'me'. Kristitty ei tee syntiä ainoastaan ajatuksin, himoin, käytöksin ja sanoin, vaan myös teoin, niin että jokainen, myös maailma, voi nähdä, että me vielä olemme kurjia, heikkoja ihmisiä.

Hebr. 12:1: "Sen tähden, kun meillä on näin suuri pilvi todistajia ympärillämme, pankaamme mekin pois kaikki, mikä meitä painaa, ja synti, joka niin helposti meidät kietoo, ja juoskaamme kestävinä edessämme olevassa kilvoituksessa." — Kristitty on siis aina pane-massa pois syntiään, mutta se kietoo hänet yhä uudestaan. Hän ei saa sitä hädetyksi sielustaan, vaan se juuri tekeekin hänet niin hitaaksi. Hän vaeltaisi aivan toisin, hän vaeltaisi iloisesti Jumalassaan sankarin tavoin, jos ei paha liha olisi hänen sisimmässään.

Jes. 64:6: "*Kaikki* me olimme kuin saastaiset, ja niin kuin tahrattu vaate oli kaikki meidän vanhurskaudemme. Ja kaikki me olemme lakastuneet kuin lehdet, ja pahat tekemme heittelevät meitä niin kuin tuuli." — Profeetta ei sano: "Kaikki luonnollisen ihmisen vanhurskaus on kuin tahrattu vaate", ei, vaan: "*kaikki meidän* vanhurskaudemme". Ei tosi kristitynkään elämä siis voi Jumalan silmissä näyttää kovin ihanalta. Ja jos Jumala ei levittäisi Kristuksen vanhurskauden vaippaa meidän verhoaksemme, täytyisi meidän, siinäkin tapauksessa, että meistä on tullut tosi kristittyjä, tulla iankaikkisesti tuomituiksi ja kadotetuiksi.

Job 14:4: "Syntyisikö saastaisesta puhdasta? Ei yhden yhtäkään."

Ps. 32:6: "Sen tähden rukoilkoot sinua *kaikki hurskaat* aikana, jona sinut löytää voidaan." Juuri edellä on puhe syntien anteeksiantamuksesta. Syntien anteeksiantamusta on siis juuri oikeiden hurskaiden joka päivä tarpeen rukoilla.

Mutta miksi pitkään etsiä todisteita Raamatusta? Onhan Vapah-taja käsenyt kaikkia kristittyjensä päivittäin rukoilemaan Isä meidän -rukouksessa: "Anna meille meidän velkamme anteeksi." Jokainen uusi päivä laskee siis myös uuden velan meidän sydämellemme ja omalletunnonllemme. Se, joka esittää kristityn olevan täydellisen — ei metodistien tapaan, sen voi tehdä myös yksilöllisesti —, joka esittää hänet sellaiseksi kuin hän ei ole tai millaisia kaikki kristityt eivät ole, se antaa väärän kuvan kristitystä ja aiheuttaa sanomatonta vahinkoa. Juuri kaikkein herkin omatunto ajattelee silloin: "Voi, minä en ole-kaan kristitty! Usein olen niin ajatellutkin, ja tänään saarnaaja on sen minulle sanonut: Et ole mikään kristitty!" Voi olla, ettei yksikään ihminen saa tuota ajatusta enää lähtemään sellaisen kristityn sydä-mestä. Hän vaivautuu kuolinhetkeensä saakka yrittäessään välttää lankeamasta sellaisiin synteihin, mutta lankeaa kuitenkin yhä uudes-taan. Sen tähden saarnaajan on neuvottava kristityille oikea keino, jonka avulla he voivat, jos tekevät syntiä, jälleen pian nousta — muutenhan olisi kysymys tahallisesta synnistä, joka karkottaa Pyhän Hengen sydäimestä. Mutta kristitty huomaa heti, milloin hän on vaa-rassa, ja tuntee samalla tarvetta käydä nopeasti taivaallisen Isänsä tykö pyytämään häneltä Kristuksen tähden, että hän antaisi sen hä-nelle anteeksi. Pian hän sitten saakin sisimmässään tuntea: "Jumala on sinulle antanut anteeksi, mitä olet rikkonut", tai, vaikka hän ei sitä tuntisikaan, hän kuitenkin ajattelee:

*"Herraan tahdon uskaltaa,
Kunnes hänet nähdä saan,
Kunnes häihin kutsu soi!"*

Monet kuvaavat kristityn sellaiseksi, kuin hän muka eläisi pel-kissä suloisissa tunteissa. Näin on usein teidän saarnoissanne. Niissä te sanotte: "Se, joka ei ole kristitty, on todellakin onneton ihminen! Niin kauan kuin hän palvelee maailmaa ja syntiä, hän on kuin raivo-tarten takaa-ajama." Se ei suinkaan pidä paikkaansa. Kuinka monet

epäkristityt eriävätkään täältä tulematta milloinkaan omantunnontuskiin. "Mutta", te sanotte, "kristitty sen sijaan – ah, kuinka onnellinen ihminen hän onkaan! Häntä ei mikään tuska ja epäily tavoita" jne. Tuo kaikki ei ole totta. Tuhannet ja taas tuhannet kristityt tuntevat paljon enemmän tuskaa ja pelkoa sydämessään ja joutuvat yhtämittaa taistelemaan itsensä kanssa ja sanomaan: Voi minua, onnetonta ihmistä!

Käsitelkää vain sellaisia johtoihteita kuin: "Kuinka onnellinen kristitty on", ja muita sellaisia, mutta huomatkkaa tarkoin: *onnellisuus ei perustu siihen, että hänellä on pelkästään suloisia tunteita*; katkerimpienkin tunteiden aikana hän voi sanoa: "Ah, Jumalani, sinä otat minut kumminkin vastaan! Ja jos nyt kuolisin, sinä ottaisit minut taivaaseesi!" *Se on* kyllä hyvin suurta onnea.

Te voitte siis helposti huomaamattanne hairautua. Teidän on aina ajateltava: Vastoin kristillistä kokemusta en tahdo puhua. Silloin teidän taas on mentävä itseenne ja ajateltava: "Jos nyt istuisin kuulijana ja joku toinen saarnaisi noin, kuinka minun täytyisikään vastata kieltävästi kysymykseen: Olenko minä sitten kristitty!" Eikö olekin kamalaa, jos minä laadin saarnan, jonka kautta tuomitsen itse itseni, jos minun täytyy ajatella: Niin, jos joku saarnaisi minulle noin, säikähtyisin kuollakseni, jollei minulla olisi oikeaa tietoa asiasta? On kyllä hyvä, että oikein kuvaillaan tuollaisia tiloja, joissa kristitty välistä tuntee iankaikkisen autuuden esimakua, mutta ne ovat vain silmänräpäyksiä kristityn elämässä, ne ovat auringonsäteitä, jotka välistä pilkottavat hänen sydämeensä. Mutta jos näitä autuaallisia hetkiä kuvataan oikein, silloin ei saada syntymään tuskaa ja hätää, ei epäilystä siitä, ollaanko kristittyjä, vaan harrasta kaipuuta: Ah, kunpa minäkin joskus saisin kokea sellaista! Ja aivan erikoisesti saavat sitä kokea ne, jotka uskollisesti ovat kilvoitelleet. He ovat maanneet maassa ja luulleet kaiken olevan lopussa — kas, silloin onkin hyvä Jumala antanut heille niin ylenpalttisen taivaallisen riemun, että he ovat luulleet olevansa jo taivaassa, ei enää maan päällä.

Sitten teidän on otettava huomioon, että kristitty säilyttää luonteensa kääntymyksensäkin jälkeen. Se, jolla on kiukkuinen luonne, pysyy sellaisena, ja tapahtuu usein, että hänen luonteensa voittaa hänet. Ei siis saa sanoa: Kristitty muuttuu karhusta lampaaksi siinä mielessä, että hän sallii jokaisen herjata ja haukkua itseään ja antaa lähimmäiselleen heti anteeksi. Ei, usein kristitty joutuu suureen hä-

tään kiukkuisen luonteensa vuoksi, ja usein se myös pääsee purkau-
tumaan. Niinkin voi käydä, että hän suuttuu niin, että häntä ei saada
leppymään. Miksi? Hänen luonteensa on ottanut hänet silloin val-
toihinsa. Silloin ei saa ajatella: Jos hän tänä iltana kuolee, hän joutuu
helvettiin. Tuomitsevainen kristitty ehkä ajattelee niin, mutta samaan
aikaan tuo toinen ehkä kammiossaan rukoilee polvillaan: "Älköön
tuo kauhea kiukku jälleen voittako minua! Hyvä Jumala, anna minul-
le anteeksi!" Eikö olekin julmaa silloin langettaa noin rakkaudetonta
tuomiota? Seuraavana aamuna hän ehkä tulee sanomaan: Anna mi-
nulle anteeksi, että eilen jouduin niin vimmoihini. Olen hyvin pahoil-
lani siitä!

Usein kristitty myös esitetään yhtä kärsivälliseksi kuin Job. Sa-
notaan: Riistettäköön kristityltä kaikki, iloisena hän sanoo: 'Herra
antoi, Herra otti; kiitetty olkoon Herran nimi'. Saarnaaja ajattelee: Se
on ainakin raamatullista! Niin, Job on tosin sanonut niin, mutta eivät
kaikki kristityt. Jos sanot saarnassasi noin, valhettelet kurjasti. Kuin-
ka moni kristitty käykään kärsimättömäksi, jos hänen käy huonosti!
Kaikkein vähäpätöisimmät ja pienimmätkin asiat tekevät hänet usein
niin kärsimättömäksi, että hänen tekisi mieli panna kaikki nurin na-
rin. Mutta sitten hän tulee tajuihinsa ja häpeää käytöstään.

Kristityn tuntomerkiksi ei kelpaa se, ettei hän ole karkea synnin-
tekijä! Hän tekee monesti hyvinkin karkeasti syntiä, mutta hän alis-
tuu ehdottomasti Jumalan sanan alle, joskaan ei ehkä heti. Perkele
saattaa hänet ensin sokaista niin, että hän ajattelee tehneensä oikein,
kunnes hän viimein huomaa: "Olen sittenkin väärässä! Näinhän Ju-
malan sana sanoo!" Ja niin hän rukoilee nöyrästi anteeksi, kun sitä
vastoin teeskentelijä pysyy viimeiseen saakka sillä kannalla, että on
tehnyt oikein.

Monet saarnaavat tosi kristitystä, ettei hän tunne kuolemanpel-
koa. Se on vallan hirveää. Kaikkein useimmat kristityt pelkäävät
kuolemaa. Aivan erikoinen armolahja on, jos joku ei lainkaan pelkää
kuolemaa, vaan ajattelee: Tulkoon kuolema tänään tai huomenna,
minä olen valmis! Ja useinkin on sattunut, että joku on puhunut niin,
mutta silloin lääkäri sanookin: Huomisaamua et enää näe! — kas,
silloin valtaa sanomaton tuska hänet. On aivan erikoinen Jumalan
lahja, jos joku ei tunne kuoleman pelkoa.

Älkää millään muotoa maalatko väärää kuvaa kristitystä! Kysy-
kääpä itseltänne, tunnetteko itsenne siitä kuvasta, jonka olette luo-

neet! — Ylpeyskin voi väkevästi päästä näkyviin kristityssä, tuo, joka sentään on paheista kaikkein kauheimpia, onhan se ensimmäisen käskyn rikkomista. Mutta luonnostamme me kaikki olemme ylpeitä. Toinen oli siihen taipuvaisempi kuin toinen.

Se jolla temperamentti on koleerinen, niin sanottu voimakas tah-to ja suuri tarmo, uskoo säännöllisesti itsestään liian suuria. Hän vaatii silloin myös kunnioitusta jokaisen taholta. Se on mitä kauheinta ylpeyttä. Kuitenkin sitä ilmenee tosi kristityissä. Katsokaamme vain Herran opetuslapsia! He kiistelevät keskenään siitä, kuka kerran on oleva suurin. Olisi uskomatonta, jollei siitä kerrottaisi Raamatussa, että apostolit kiistelevät keskenään kuin pienet lapset: "Minä olen suurin!" — "Eipä, vaan minä!" Vieläpä Sebedeuksen poikien äiti oli kyllin lapsellinen sanoakseen Herralle, että hän antaisi hänen poikiensa istua, toisen oikealla, toisen vasemmalla puolellaan. Mutta opetuslapset tiesivät, etteivät asiat olleet oikealla kannalla, sen huomaa Luukkaan kertomuksesta. He tiesivät hyvin syyllistyneensä pahaan syntiin. Ja kun Herra heitä ojensi, he olivat häpeästä vaipua maan alle.

Varsin väärin ja nurinkurista on edelleen, jos puhutaan siihen tapaan kuin kristityllä muka aina olisi niin palava halu rukoukseen, kuin se aina olisi hänen rakkainta askaroimistaan. Oi ei, on ankaran taistelun takana, ennen kuin kristitty tulee vahvaksi ja hartaaksi rukoukseen ja uskoo todella saavansa sen, mitä hän Jumalalta pyytää. Kuinka usein hänen ajatuksensa ovatkaan toisaalla; hän puhuu Jumalalle ja ajattelee sitä tai sitä henkilöä! Sen tähden Isä meidän -rukousta onkin sanottu suurimmaksi marttyyriksi. Sellaista tapahtuu tosi kristityllekkin. Toisaalta ei liioin se, joka kerta kerralta höpöttää Isä meidän -rukouksensa tietämättä, mitä on sanonut, ole mikään kristitty. Jos kristitty huomaa, kuinka vailla hartautta hän on rukoillut, hän nöyryyttää itsensä ja alkaa heti rukouksensa alusta. Mutta liha ja veri pysyvät meissä. Tosin on aikoja, jolloin liha ja veri ovat hyvin taka-alalla, jolloin meistä tuntuu kuin olisimme taivaassa, jolloin meidän on, puhuessamme Jumalan kanssa, kuin sulaisimme.

Rikastumisen haluakin on usein tosi kristityissä, ja jollei heitä varoitettaisi ja kehoitettaisi, he joutuisivat kadotukseen ja tulisivat kuin köydestä vedetyiksi helvettiin. Varsinkin liikemiehet ovat suuressa vaarassa tulla saitureiksi.

Siitä kaikki riippuu, rakastaako ihminen Jumalan sanaa, rakastaako hän Vapahtajaansa eikä vietä paatunutta jumalanpilkkaajan elämää. On olemassa ihmisiä, jotka tahtovat osoittaa olevansa suuria pyhimyksiä sillä, etteivät virka juuri sanaakaan luomatta katsettansa taivasta kohden; jos he puhuvat jotakin, täytyy sen olla Jumalan sanaa; jos heillä ei ole mitään tekemistä, he lukevat Jumalan sanaa tai vetäytyvät muista erilleen, niin että jokainen ajattelee: Siinä vasta hyvä kristitty! Niin kävi kelpo Melankhthoninkin taivaallisten profeettojen tapauksessa. Ei pidä kuitenkaan luulla, että ainoastaan ne ovat tosi kristittyjä, joiden ulkonainen olemus on hurskas. En tahdo väittää, että kaikki tuollaiset ovat epäkristittyjä; mutta joka kokonaan antautuu sellaiseen, on varmasti kurja ulkokultailija. Lukekaa evankeliumeita! Tarkatkaapa, kuinka opetuslapset ovat puhuneet ja seurustelleet Herran kanssa. He ovat olleet aikamoisia suunsoittajia, Johanneskin, rakkauden apostoli. Mutta Jeesus ei sano heitä kääntymättömiksi ihmisiksi, vaan laskee heidät kääntyneihin ja kohtelee heitä sellaisina, joilla tosin on vahva vanha Adam kannettavanaan. Te voitte sanoa, mitä monet *vahvat* kristityt tekevät, mitä erikoisen *uskolliset* kristityt tekevät. Ei haittaa, vaikka joku ajatteleekin: Niin uskollinen sinä et ole! Se kannustaa voimakkaasti sellaisia, jotka eivät ole niin pitkällä. Samaa teidän on otettava huomioon ottaessanne uusia jäseniä seurakuntaan. Jos te keskustellette jonkun kanssa eikä hän heti antaudu uskonnolliseen keskusteluun, ette saa ajatella: Siinäpä jumalaton, kääntymätön ihminen! Ei suinkaan, monet pitäytyvät vahvasti Vapahtajaansa, mutta eivät osaa siitä puhua, vaikka heillä muuten ehkä on hyvätkin puheneuvot. Jollakulla saattaa myös olla ylen niukasti kokemusta hengellisissä asioissa, niin ettei hänkään osaa siitä paljon kertoilla.

Kuulkaamme lopuksi eräs kohta Lutherin Kirkkopostillasta (WA 22, 312 seur., suom. laitos III, s. 528). Siinä *Luther* kirjoittaa: "Siitä syystä pyhä Paavalikin niin ahkerasti viljelee kehottamista, kohdistaa sen kristittyihinsä. Jopa melkein näyttää siltä, kuin hän, kaikkialla tätä heidän mieliinsä teroittaessaan, menisi liiallisuuksiin, aivan kuin nämä olisivat niin ymmärtämättömiä, etteivät kaikkea jo itsestään tietäisi, tai niin varomattomia ja unohtavaisia, etteivät sitä vaatimatta ja kovistelematta toteuttaisi. Niin, hänpä tietää senkin, että vaikka kristityt ovatkin alkaneet uskoa, ollen näin siinä tilassa, että uskon hedelmien pitäisi osoittautua, asia ei kuitenkaan niin välehen ole

päätökseen saatettu. Tällä kohdalla on tärkeätä sanoa ja ajatella näin: Totta maar riittää se, että oppi on annettu; jos vain Henki ja usko ovat käsillä, kyllä sitten usko ja hyvät teot itsestänsä seuraavat. Mutta vaikka Henki onkin saapuvilla ja vaikuttaakin niissä, jotka uskovat, on sitä myöskin vastustamassa liha, ja se on heikko ja toimeton; perkelekin on kaikkea muuta kuin joutilas ja hän voi kiusauksen ylyllykkeen avulla heikolle lihalle jälleen tuottaa lankeemuksen.

"Ei siis saa jättää ihmisiä omiin hoteisiinsa, ikään kuin ei Jumalan sanan avulla tapahtuva kehotus ja harjoitus hyvään elämään olisi tarpeellinen. Ei, et sinä tässä saa olla velto ja laiska, sillä liha on perin haluton tottelemaan Henkeä, jopa se on aivan väkevä sitä vastustamaan. 'Liha himoitsee Henkeä vastaan'. Näin ollen Jumalan on siis pakko menetellä oivallisen, ahkeran taloudenhoitajan tai hallitusmiehen tavoin, jolla on laiska palvelija tai palvelijatar tai toimetomia virkamiehiä, vaikkeivät nämä muuten olisikaan huonoja ja uskottomia; älköön hän luulko asiaa saatavan valmiiksi yhdellä tai kahdella käskemisellä, vaan olkoon hän itse alituisesti heitä hoputtamassa ja hätyyttämässä.

"Mekään emme ole vielä päässeet niin pitkälle, että lihamme ja veremme riemuisasti ja halulla rientäisi hyviin tekoihin, osoittamaan kuuliaisuutta Jumalaa kohtaan — sen Henki mielellään soisi ja usko siihen neuvoo. Henki tuskin kuitenkaan pääsee puusta pitkään, vaikka se sitä alituisesti pitää lujilla ja siitä vaivaa näkee. Kuinka siis käykään, jos varoitus ja harjoittaminen jätetään sikseen ja jatkuvasti ajatellaan suruttomien henkien tapaan: 'Kyllä maar minä tarkkaan tiedän, mitä minun on tehtävä, minä olen jo niin monen vuoden varrella asiasta yhtenäen kuullut.' Minä olen sitä mieltä, että meistä tulisi pakanoita pahempia, jos vuodenkin ajan oltaisiin saarnaamatta ja kehottamatta."

30. iltaluento

(Kesäkuun 5. p:nä 1885.)

Monet nuorukaiset, joille Jumala on antanut hyvät lahjat, jotka soveltuvat erikoisesti saarnaviran suorittamiseen, ja joilla on suoras-

taan taipumuksia saarnaajan virkatoimiin, eivät kuitenkaan tahdo tulla saarnaajiksi. Mistä syystä? Siitä, että he ajattelevat, että silloin heidän elämänonnensa ja vapautensa ovat mennyttä. Siinä he kuitenkin suuresti pettyvät. Täytyyhän jokaisen, joka tahtoo tulla autuaaksi, olla valmis, jos Kristus niin tahtoo, hänen tähtensä uhraamaan elämänonnensa ja luopumaan vapaudestansa. Eihän ainoastaan saarnaajan, vaan jokaisen kristityn on valittava kaita tie, joka johtaa taivaaseen; jos hän ylipäänsä tahtoo sinne päästä, hänen on jätettävä maailma, taisteltava lihaansa vastaan ja ristiinnaulittava se sekä pelolla ja vapistuksella ahkeroitava, että hän pelastuisi, jollei hän tahdo joutua iankaikkiseen kadotukseen. Sen tähden ei nuorukainen saa himokkaalle lihalleen mitään voittoa sillä, ettei tahdo ruveta saarnaajaksi. Täytyyhän kristityn ihmisen kuitenkin olla hengellinen pappi — joskaan ei saarnaaja — jos hän nimittäin ei tahdo sysätä luotaan Jumalan armoa.

Totta kyllä on, että sen, joka tahtoo tulla saarnaajaksi, täytyy ensin olla tosi kristitty; se on *conditio sine qua non* (välttämätön ehto). Luetellessaan 1 Tim. 3 piispoilta, mikä on samaa kuin saarnaajilta, ehdottomasti vaadittavia ominaisuuksia, Paavali lausuu lopuksi sanat: ”Jotka säilyttävät uskon salaisuuden puhtaassa omassatunnossa”. Siitä näemme, että saarnaajalla täytyy olla puhdas omatunto, ei ainoastaan Kristuksen veren kautta puhdistettu syntien anteeksiantamuksessa, vaan myös Hengen pyhityksen kautta puhdistettu. Saarnaajan on täytynyt päätyä siihen suureen ratkaisuun, ettei hän tahdo elää itselleen, vaan hänelle, joka hänen puolestaan on kuollut ja kuolleista noussut. Saarnaajan on täytynyt pappisvihkimyksessään, jossa hänet erotetaan maailmasta pyhäkköpalvelukseen, sanoa ikuiset jäähyväiset maailmalle ja antaa sille peruuttamaton erokirja. Saarnaajan on täytynyt päästä sydämessään täyteen selvyysten siitä, että hän voi tuon hurskaan runoilijan kanssa sanoa:

*”Rohkaistu, sydämen’!
Nyt tehtävä on päätös!
Et ennen rauhaa saa.
Jos hylkää maailman
Ja lihan hekuman
Ja liittyt Kristukseen,
Käyt voittoon, selvyytteen.”*

Onnelliset te, kalliit ystäväni, jos teidän sydämenne huokaus on se, mitä nämä sanat sisältävät: irti maailmasta ja liittymään Kristukseen! Silloin, mutta vasta *silloin*, on teidän voitto ja selvyys!

Sen tähden on seurakunnalle todellinen onnettomuus, suuri onnettomuus, jos se saa tosin oikeaoppisen, mutta kääntymättömän saarnaajan, joka on ajatuksissaan ja ymmärryksessään hyvin käsittänyt puhtaan opin, mutta ei omasta kokemuksestaan usko siihen, mitä hän saarnaa. Sellainen saarnaaja johdattaa kyllä, jos hän on puhdasoppinen, saarnastuolista seurakuntansa enimmäkseen hyvälle laiturille, mutta siitä huolimatta hän on kehno sielunpaimen ja sielunhoitaja sekä vielä kehnompia esikuva. Hänen seurakuntansa ei hänestä lainkaan voi nähdä, miltä näyttää kristitty, joka kieltää itsensä ja maailman ja sanoutuu irti niistä. Tosin hän ehkä pysyy puhtaassa opissa, jos hänelle on siitä hyötyä, vieläpä voi rohkeasti taistellakin sen puolesta, mutta annapas, että häntä aletaan halveksia ja palkitaan hänen intonsa kiittämättömyydellä, niin että hän saa kärsiä häpeää ja vainoa puhtaan opin tähden, silloin hän luopuu. Silloin nähdään, että hänen kristillisyytensä on versonut lahosta juuresta ja seurakunta surkeasti pettynyt hänen suhteensa. Siitä näet kaikki seurakunnassa riippuu, kun hätä nousee ja sudet ja ketut tulevat, että sen paimen pysyy paikoillaan ja on valmis uhraamaan henkensä ja vuodattamaan verensä totuuden ja laumansa puolesta. Kääntymättömästä ihmisestä olisi naurettavaa vaarantaa hieno elämänuransa loistavine paikkoi-neen ja tuloineen, jos on kysymyksessä jokin opin hienous — siltä ehkä näyttää hänestä, sillä hän ei ole vielä milloinkaan saanut oikeaa kokonaiskuvaakaan autuuden opista. Ja jos sitten ei ole kysymys suorastaan objektiivisista tai spekulatiivisista opeista, vaan sellaisesta, joka puhtaasti käytännöllisesti kuuluu oikeaan tietoon ja sydämen kokemukseen, silloin tuollainen puhdasoppinen saarnaaja puhuu kuin sokea väristä. Milloin hän ampuu yli maalin tosi kristillisyydessä, milloin taas asettaa sen alemmaksi kuin pitäisi. Olemme jo kuulleet, kuinka hän voi ampuu yli maalin tosi kristillisyydessä ja näin sekoittaa keskenään lain ja evankeliumin. Tänäpä tahdomme kuulla, kuinka saarnaaja voi asettaa tosi kristillisyyden alemmaksi kuin sen luonne vaatii.

XVIII VÄITE

Neljänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos kuvataan ihmisen yleistä turmelusta niin kuin tosi uskovatkin eläisivät vallalla olevissa ja hillittömissä synneissä.

Huomatkaa tarkoin: "yleistä turmelusta", ikään kuin tosi uskovaisetkin eläisivät vallitsevissa ja hillittömissä paheissa! Se joka tuntee oikean opin, ei suorastaan väittäne, että kristitty voi olla huorintekijä ja avionrikkoja; se ei pälkähtäisi kenenkään puhtaan opin opettajan päähän. Mutta helposti voi joutua kiusaukseen poiketa tässä oikeasta opista, varsinkin silloin kuin tahtoo kuvata ihmisen yleistä turmelusta ja tahtoo tehdä sen vaikuttavalla tavalla. Nyt on puhe juuri sellaisista virheistä, joihin innokkaat saarnaajat usein syylistyvät. Niin tekevät ylioppilaatkin. Kun he esittävät ensimmäistä saarnaansa, sanovat niin monet siinä: "Me ihmiset elämme niissä ja niissä synneissä", ja he ovat puhuneet sellaisista synneistä, että niihin sisältyy ilmeisiä kuolemansyntejäkin, ikään kuin kristityt eläisivät sellaisissa! Mitä vahinkoa voikaan aiheuttaa se, että ihmiset kuulevat sanottavan: Me ihmiset, me elämme kaikenlaisessa iljetyksessä ja häpeässä ja paheissa! Aina on silloin muistettava lisätä: "luonnostansa ihminen on sellainen" tai: "Niin kauan kuin ihminen on luonnollisessa turmeluksessaan tai hän ei vielä ole uudestisyntynyt". Silloin ei kylläkään voi kyllin kauheaksi kuvata tätä tilaa. Mutta jos puhutte kristilliselle seurakunnalle, ette saa suinkaan puhua ikään kuin kaikki tosi kristitytkin eläisivät moisissa häpeällisissä paheissa.

Tässä on siis oltava hyvin varovainen. Yhtä vahingollista ja vaarallista kuin oli, että pietistit aikoinaan jakoivat ihmiset moniin eri ryhmiin, niin ettei kukaan tiennyt, mihin ryhmään hän kuului, yhtä

välttämätöntä meidän on saarnoissamme jatkuvasti jakaa ihmiset kahteen suureen ryhmään tekemällä eron uskovaisten ja epäuskoisten, hurskaitten ja jumalattomien, kääntyneiden ja kääntymättömien sekä uudestisyntyneiden ja uudestisyntymättömien välillä. Niin luokittelee pyhä Raamattu kauttaaltaan. Kuulkaapa vain, kuinka Kristus aina saarnaa! "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen." [Mark. 16:16] Hän tuntee vain kaksi ryhmää. "Minä en ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä parannukseen." [Matt. 9:13, Mark. 2:17, Luuk. 5:32] Taaskin vain kaksi ryhmää! "Jumala antaa aurinkonsa nousta niin pahoille kuin hyvillikin ja antaa sataa niin vanhurskaille kuin väärille." [Matt. 5:45] Matt. 13 hän puhuu valtakunnan lapsista ja pahan lapsista. [Matt. 13:38] Hän tuntee vain nisun ja lusteen. Saman sävelen, tämän *aut* — *aut*, joko — tahi, täytyy kuulua myös saarnassa, ihan jokaisessa oikean saarnaajan saarnassa. Kuulijoiden on opittava tämä: Joko sinä olet kuollut tai elävä, joko kääntynyt tai kääntymätön, joko olet Jumalan vihan alainen tai hänen armossaan, joko olet kristitty tai et, joko nukut synnin unta tai olet herännyt uuteen elämään Jumalassa, joko kuulut vielä perkeleen valtakuntaan tai olet Jumalan valtakunnassa. Sen tähden on niin kirottua harhaoppia tuo meidän uudempien jumaluusoppineittemme opetus Haadeesta (tuonelasta), jossa ihmisellä vielä on kääntymisen mahdollisuus. Se on sanoin kuvaamattoman kauheaa oppia. Jumala armossaan varjelkoon teidät, ettei perkele saisi teitä vietellyksi suostumaan tähän kauhistukseen.

Ei niin; kaikissa saarnoissanne tehkää selväksi ihmisille, että on olemassa vain kaksi paikkaa tämän elämän jälkeen: taivas ja helvetti. On vain kaksi tuomiota: toinen iankaikkiseen kadotukseen, toinen autuuteen. Tässä elämässä on vain kaksi ryhmää ihmisiä: toiset menevät suoraa päätä helvettiin: toiset suoraa päätä taivaaseen. Sanoo-han Kristus selvästi: "Se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät; mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät." On siis olemassa vain kaksi porttia ja kaksi tietä; myös on olemassa vain kaksi päätepistettä näille teille. Siksi on vallan hirvittävää, jos laki ja evankeliumi sekoitetaan niin kauheasti keskenään, että nämä kaksi ryhmää menevät sekaisin. Laki saa aikaan kadotettuja syntisiä, evankeliumi saa aikaan vapaita. autuaita ihmisiä.

Kuulkaamme nyt tästä vielä muutamia raamatunkohtia, niin tarpeettomalta kuin näyttääkin käydä laajemmalti selvittelemään asiaa, joka on päivän selvä, — mutta tämän virheen saarnaaja tulee helposti tehneeksi mitä parhaassa tarkoituksessa, kuvaillessaan kuinka me olemme *hirvittäviä syntisiä*, jotka ovat Vapahtajan tarpeessa. Jos te tästä puhutte, ei teidän tarvitse ottaa puheenne pohjaksi kääntyneitä kristittyjä. Eivät he ole niin "hirvittäviä" syntisiä. Sen heikkouden, mitä heissä on, peittää Kristuksen ansio, ja se hyvä, mitä heissä on, on pelkkää Jumalan tekoa, joka on Jumalalle sangen mieluista. Jokainen kristitty, joka on kastettu, voi sen tähden soveltaa itseensä tämän sanan: "Katso, tämä on minun rakas poikani, johon olen mielistynyt."

Room. 6:14: "Sillä synty ei voi teitä vallita, koska ette ole lain alla, vaan armon alla."³⁾ — Hän ei sano vain: "Synnin ei *pidä* teitä valitseman", vaan: "synty *ei voi* teitä *vallita*". On aivan mahdotonta, että se, joka on armon alla, antaisi synnin vallita itseänsä. Jos pyhiinvaeltaja vaeltaa yksinään tiellä, ja maantierosvo käy hänen kimppuunsa, hän pakenee rosvoa suin päin; hän ei tahdo antaa tämän iskeä itseänsä maahan, hän ei tahdo tulla voitetuksi. Kristitty on tässä maailmassa elämänsä ajan pyhiinvaellusmatkalla taivaaseen. Perkele käy hänen kimppuunsa maantierosvon lailla, kristitty lankeaakin, mutta ei siitä syystä, että se olisi hänen aikomuksensa, vaan heikkoudesta. Silloin se annetaan hänelle anteeksi. Jokapäiväisessä katumuksessa tosi kristitty valittaa sitä Jumalan istuimen edessä kyynelin tai ainakin mitä hartaimmin huokaillen anteeksiantamusta. Mutta siinä, joka antaa synnin itseänsä vallita, on varsin varma merkki siitä, että hän ei ole kristitty. Tekeytyköön hän miten hurskaaksi tahansa, se on silkkaa teeskentelyä.

1 Kor. 6: 9-11: "Tai ettekö tiedä, etteivät väärät saa periä Jumalan valtakuntaa? Älkää eksykö. Eivät huorintekijät, ei epäjumalanpalvelijat, ei avionrikkojat, ei hekumoitsijat eikä miehimykset, eivät varkaat, ei ahneet, ei juomarit, ei pilkkaajat eivätkä anastajat saa periä Jumalan valtakuntaa. Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä; mutta te olette vastaanottaneet peson, te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengessä." — Se siis, joka moisissa synneissä elää, ei

³⁾ Lutherin käännöksen mukaan.

ole perivä Jumalan valtakuntaa, vaikkapa tekisi parannustakin. Mutta parannus tuleeikin näkyviin juuri siinä, ettei ihminen enää tee näitä syntejä. Siinä, joka näitä syntejä tekee, on sinetti: Sinä et ole kristitty, sinä olet kadotettu ihminen, sinua ei kuljeta Jumalan Henki, vaan helvetin henki.

2 Piet. 2:20–22: "Sillä jos he meidän Herramme ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen tuntemisen kautta ovat päässeetkin maailman saastutuksia pakon, mutta niihin taas kietoutuvat ja tulevat voitetuiksi, niin on viimeinen tullut heille ensimmäistä pahemmaksi. Parempi olisi heille ollut, etteivät olisi tulleet tuntemaan vanhurskauden tietä, kuin että sen tunnettuaan kääntyvät pois heille annetusta pyhästä käskystä. Heille on tapahtunut, mitä tosi sananlasku sanoo: 'Koira palaa oksennukselleen', ja: 'Pesty sika rypee rapakossa'." — Tämä kohta on ylen tärkeä todistuskappale kalvinilaisia vastaan, kun he väittävät, ettei se, joka on tullut tosi uskoon, voi sitä kadottaa. Apostoli Pietari puhuu tässä sellaisista, jotka aikoinaan ovat olleet Jumalan lapsia, jotka elävästi ovat tunteneet Herran Jeesuksen ja olleet Jumalan armossa. Kuka nyt voisi olla kyllin julkea väittääkseen: Ei, jos ihminen todella on kääntynyt, silloin hän pysyy myös kääntyneenä, vaikkakin hän lankeaisi yksityisiin synteihin niin kuin Pietari ja Daavid!

Room. 8:13,14: "Sillä jos te lihan mukaan elätte, pitää teidän kuoleman; mutta jos te Hengellä kuoletatte ruumiin teot, niin saatte elää. Sillä kaikki, joita Jumalan Henki kuljettaa, ovat Jumalan lapsia." — Apostoli ei sano: "Hyvä Jumala on kuitenkin kaikitenkin varjeleva teidät armossaan, ja näin te taas suoriudutte", vaan: "Teidän pitää kuoleman, jos te elätte lihan mukaan. Joita *Jumalan Henki* kuljettaa, ne ovat Jumalan lapsia." Hän tahtoo sanoa: Ne, joita Jumalan Henki ei kuljeta, eivät ole Jumalan lapsia, vaan saatanan orjia.

Gal. 5:19–21: "Mutta lihan teot ovat ilmeiset, ja ne ovat: haureus, saastaisuus, irstaus, epäjumalanpalvelus, noituus, vihamielisyys, riita, kateellisuus, vihat, juonet, eriseuraisuus, lahkot, kateus, juominit, mässäykset ja muut senkaltaiset, joista teille edeltäpäin sanon, niin kuin jo ennenkin olen sanonut, että ne, jotka semmoista harjoittavat, eivät peri Jumalan valtakuntaa." — Pysähtykää jokaisen sanan kohdalla ja miettikää sitä. Eikö ole hirvittävää, jos sellaiset, jotka tahtovat käydä kristillisistä jumaluusoppineista, väittävät, että ihminen voi olla armossa, vaikka hän eläisikin moisissa kauheissa syn-

neissä, joiden harjoittajat tässä suljetaan pois Jumalan valtakunnasta ja joille julistetaan tuomio?

Ef. 5:5,6: "Sillä sen te tiedätte ja tunnette, ettei yhdelläkään haurallisella eikä saastaisella ja ahneella — sillä hän on epäjumalanpalvelija — ole perintöosaa Kristuksen ja Jumalan valtakunnassa. Älköön kukaan pettäkö teitä tyhjillä puheilla, sillä semmoisten tähden kohtaa Jumalan viha tottelemattomuuden lapsia." — "Älkää antako kenenkään pettää itseänne, älkää kuunnelko niitä, jotka väittävät päinvastaista. Siitä syystä epäuskoiset saavat tuomion, että he elävät tuollaisissa inhottavissa synneissä. Pankaa tarkoin mieleenne: jos tekin eläisitte moisissa synneissä, olisi teidän kohtalonne sama ja te saisitte tuomion." Sen Paavali tahtoo painaa efesolaisten mieleen.

Tahtoisin huomauttaa teille siitä, että tällaisia kohtia esiintyy saarnateksteissä. Ne on asetettava oikeaan arvoonsa ja niitä on käytettävä hyväksi, jotta tämä oppi tulisi seurakunnalle oikein elävästi esitetyksi. Mieleni käy apeaksi joka kerta, kun käyn kirkossa, eikä tästä asiasta saarnata, vaan jätetään ihana ja suurenmoinen teksti käyttämättä. Tehkää päätös: Kun se tai se teksti tulee, tahdon myös seurakunnalleni selvittää, että se, joka elää siinä tai siinä synnissä, on tuomittu, niin totta kuin Jumala elää. Monet tuudittautuvat uneen ajatellen: "Mehän tosin olemme niin heikkoja ja kurjia ihmisiä, mutta me uskomme Herraan Jeesukseen Kristukseen", suullamme nimitäin!

Yleensä tahtoisin sanoa teille, että teidän on ennakolta käytävä läpi saarnatekstejä, joista joudutte saarnaamaan ja mielessänne ajatella: "Kas, siinäpä on asiaa! Tuossa kohden voi saarnata siitä ja tässä tästä!" Mutta se, joka joskus keskiviikkona ja torstaina ottaa selvää: "Mikä nyt olikaan ensi sunnuntain saarnateksti? Siitähän voi sanoa yhtä ja toista. Siitä voit helposti kirjoittaa kahdeksan sivua ja saarnata kolme neljännestuntia! Sehän käykin helposti!" — se paljastaa siten kurjan palkkapaimenen mielen. Oikea saarnaaja ajattelee asiaa jo sunnuntai-iltana: "Mistä aiheesta aiot ensi sunnuntaina saarnata? Nuo kalliit hetket, jotka puhut seurakunnalle, sinun täytyy käyttää hyödyksesi mitä ihanimmalla tavalla!" — jollei hänen ehkä tänä iltana täydy suorittaa joitakin käyntejä tai ottaa niitä vastaan. Hänelle tuottaa todella mielihyvää tehdä rynnäkkö milloin mitäkin perkeleen varustusta vastaan. Tosin hänelle ei kyllä onnistu niiden kaikkien kukistaminen, mutta teillä täytyy kuitenkin olla vakaa tahto päästä

niin pitkälle, muuten jäävät monet hengelliseen hätätilaansa, synti-kurjuuteensa, ja te olette siitä vastuussa. Mutta jos te teette niin paljon kuin Jumalan armosta kykenette, ei Vapahtaja ole häpeävä teitä teidän heikkoutenne tähden, vaan antaa teille armosta kunnian kruunun.

Kuulkaa nyt *Schmalkaldenin uskonkohdista* todistus, joka sopii vahvistamaan teitä siinä vakaumuksessa, johon olen teitä yrittänyt saada. Siellä sanotaan (3. osa, 3. uskonkohta, § 42 seur., s. 261, 42): "Mutta ehkäpä ilmestyy eräitä lahkolaisia — niitä kai muutamia jonkin, opinhan minä itse kapinan aikana muutamia sellaisia tuntemaan — jotka ovat siinä käsityksessä, että kaikki ne, jotka kerran saivat Hengen eli saivat syntinsä anteeksi eli tulivat uskoviksi, pysyvät uskossa, vaikka he sen jälkeen tekevätkin syntiä, koska heitä muka synti ei vahingoita. He kirkuvat mm.: Tee, minkä teet, uskoessasi kaikki on samantekevää, usko hävittää kaiken synnin —. Ja vielä he sanovat, että sillä ei ole oikeata uskoa eikä Henkeä koskaan ollutkaan, joka uskoon tultuaan ja Hengen saatuaan tekee syntiä. Minä olen joutunut kosketuksiin monen tuollaisen ihmisen kanssa ja minä pelkään, että perkele vielä on eräisiin samanlaisiin piiloutuneena.

"On siis välttämätöntä tietää ja opettaa, että jos pyhät ihmiset, joissa vielä on perisynti ja jotka sitä tuntevat, sen joka päivä tuomitsevat ja sitä vastaan taistelevat, joskus lankeavat julkisyntiin," — ilmeiseen syntiin, kuolemansyntiin, jonka jokainen heti huomaa — "niin kuin esimerkiksi Daavid aviorikokseen, murhaan ja jumalanpilkkaan, heiltä silloin usko ja Henki ovat olleet kadonneina. Ei Pyhä Henki salli synnin vallita ja päästä ylivaltaan, niin että se pääsee toteutumaan, vaan hän torjuu ja estää sitä, niin ettei se saa tehdä mitä haluaa. Jos se taas toimii tahtonsa mukaisesti, ei siinä silloin ole Pyhää Henkeä eikä uskoa. Onhan kirjoitettu, niin kuin pyhä Johannes sanoo: 'Ei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä, eikä hän saata tehdä syntiä'. Ja kuitenkin on totta sekin, mitä sama pyhä Johannes kirjoittaa: 'Jos me sanomme, ettei meillä ole syntiä, niin me valhettemme, eikä Jumalan totuus ole meissä'."

Ettette nyt ajattelisi tässä taisteltavan asioista, jotka joka mies ymmärtää, tahdon lukea teille erään kohdan *Dordrechtin synodin* päätöksistä osoitukseksi siitä, että kalvinilaiset ovat ottaneet järjestelmäänsä sen harhan, jonka meidän väitteemme hylkää. Siellä sanotaan (C. V, 6): "Jumala, joka on laupeudesta rikas, ei, huomioon

ottaen muuttamattoman valinnan, *raskaissakaan lankeemuksissa syntiin ota omiltansa kokonaan pois Pyhää Henkeä* eikä anna heidän langeta niin syvälle, että he lankeaisivat lapseuden armosta ja vanhurskautuksen tilasta." — Mutta se, joka lankeaa kuolemansyntiin, se lankeaa kokonaan synnintilaan. Reformoitujen tunnustuksen mukaan ovat siis Pietari, Daavid ja muut tehdessään kuolemansynnin yhtä kaikki olleet vanhurskautettuja ihmisiä, ovat lapsina pysyneet armossa ja säilyttäneet Pyhän Hengen. Sitähän mekin väitämme, etteivät valitut *kuolemaansa asti* saata jäädä tuomionalaiseen tilaan, muutenhan he eivät voisi olla valituita.

31. iltaluento

(Kesäkuun 12. p:nä 1885.)

Synnin olemassaolo ja alkuperä on eräs inhimillisen tutkimuksen visaisimpia pulmakysymyksiä. Pakanallisen antiikin kaikki vakavimmat filosofitkin ovat pohtineet tätä erittäin tärkeää ja vakavaa kysymystä. Mutta koska he eivät tienneet mitään siitä, että Jumala on alun perin luonut ihmisen oman kuvansa mukaan hyväksi, mutta että ihminen sitten saatanaan viekoittelemansa pian sen jälkeen lankesi, he eivät ole voineet päästä perille synnin hirvittävydestä eikä sen alkuperästä. Enimmäkseen he eivät pääse pidemmälle kuin siihen ajatukseen, että synti on ihmisen synnynnäistä heikkoutta ja raihnaisuutta. Toiset sen sijaan, jotka tahtoivat tunkeutua syvemmälle, kuten Zoroaster, Mani ynnä monet gnostilaiset, väittivät, että on olemassa kaksi alkuperustetta eli -olemusta, hyvä ja paha. Mutta kuinka he ovatkin tutkineet, he eivät ole päässeet selville synnin järkyttävästä kauheudesta.

Valitettavasti on kristikunnankin piirissä lukemattomia, sekä kas-
tettuja että kastamattomia, jotka eivät tiedä, mitä synti on. Toiset, kuten järkeisoppineet, väittävät, että ihminen on luonnostansa hyvä; pahaksi ja syntiseksi hänet tekevät vasta huono esimerkki, kiero kasvatus sekä aistillisuuden houkutukset, joita hänellä ei ole voimaa pysyväisesti vastustamaan. Toiset, nimittäin panteistit, ateistit ja materialistit, väittävät ettei synti ole sen pahempaa kuin syöminen, jos

on nälkä, tai juominen, jos on jano; se on aivan luonnollinen asia. Menevätpä useimmat heistä siitäkin pidemmälle väittäen, että synty on aivan välttämätön keino, jotta ihminen kehittyisi itsetietoisuuteen. Jumalaton filosofi Hegel sanookin suoraan, että paratiisi olisi ilman syntiinlankeemusta ollut vain eläinten puisto. Niin tarpeelliselta näyttää hänestä synty, eikä hänen mieleensä juolahda pitää sitä onnettomuutena, vaan päinvastoin siirtymisenä raakalaistilasta itsetietoisen ajattelun tilaan.

Tämä sokeus syntiin nähden on tärkein syy evankeliumin melkein yleiseen hylkäämiseen meidän aikanamme. Se näet, joka ei tunne syntiä sen kauhistavuudessa, ei liioin tahdo tietää mitään Jumalan Pojan uhrikuolemasta syntisen maailman sovituksiksi ja lunastukseksi, vaan pitää sitä aivan tarpeettomana sekä siitä syystä myös arvottomana taruna. Siksi on eräs kaikkein tärkeimpiä tosi evankeliselle saarnaajalle asetettavia vaatimuksia, että hän osaa esittää kuuliijoilleen synnin todellisen luonteen yhtä kirkkaasti ja selvästi kuin kauhistuttavasti, elävästi ja syvällisesti. Sillä ilman tosi tuntemusta siitä, mitä synty on ja kuinka hirvittävä asia se on, ei evankeliumin tuntemus ole mahdollista. Niin kauan kuin ihminen ei vielä ole kauhistunut syntiä pahimpana vihollisenaan ja hirvittävimpänä asiana, mitä hänessä on, hän ei tule Kristuksen luokse. Ilman todellista ja oikeaa synnin tuntemusta voi tietenkin vielä vähemmän olla puhetta lain ja evankeliumin oikeasta erottamisesta. Se juuri johtaa-kin meidät seuraavaan väitteeseemme.

XIX VÄITE

Viidenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos saarnataan niin, että erinäiset synnit eivät ole jo sinänsä tuomittavia, vaan ovat sinänsä anteeksiannettavia.

Tässä on kysymys erittäin tärkeästä asiasta, jota teidän on tarkoin harkittava. Jollette tässä kohden ole päässeet selvyYTEEN, olette, kun se aika tulee, sangen huonosti varustautuneet saarnaviran hoitamiseen.

Olemme jo nähneet, että on tehtävä ero kuolemansyntien ja anteeksiannettavien syntien välillä. Joka ei niin tee, se ei erota oikein toisistaan lakia ja evankeliumia, Mutta kun tehdään tämä ero kuolemansyntien ja anteeksiannettavien syntien välillä, täytyy siinäkin menetellä varsin varovasti. Selvästi on osoitettava, että tämä ero tehdään vain sikäli, että on olemassa eräitä syntejä, jotka karkottavat Pyhän Hengen. Jos Pyhä Henki tulee karkotetuksi, tulee uskokin karkotetuksi, sillä ilman Pyhää Henkeä ei kukaan voi tulla uskoon eikä siinä pysyä. Sellaisia syntejä, jotka karkottavat Pyhän Hengen, me nimitämme *kuolemansynneiksi*, jotka saavat meissä aikaan iankaikkisen kuoleman. Jokainen voi helposti saada kokemusta tästä. Niin pian kuin hän tekee syntiä hillittömästi — oltuaan aikaisemmin kristitty — hän huomaa, että Pyhä Henki on väistynyt hänestä, hän ei enää voi lapsenomaisesti rukoilla Jumalaa eikä enää voimakkaasti ja urhoollisesti vastustaa kiusauksia. Hän huomaa olevansa ikään kuin kytketty syntiin, synnin orjaksi. Onnellinen se, joka edes silloin tuntee sellaista! Hän voi palata Jumalan luo. Mutta niin kauan kuin hän on tässä tilassa, hän ei ole Jumalan yhteydessä.

Anteeksiannettaviksi synneiksi me sanomme niitä syntejä, joita kristitty tekee menettämättä kuitenkaan Pyhää Henkeä. Ne ovat

heikkouden syntejä, varomattomuuden syntejä; usein niitä sanotaan myös kristittyjen jokapäiväisiksi synneiksi.

Samalla kun meidän täytyy teroittaa kuulijoittemme mieleen tätä erotusta, täytyy meidän kaikin mokomin pitää varamme, ettemme anna aihetta siihen väärään käsitykseen, että anteeksiannettavat synnit muka ovat sellaisia, joiden suhteen ei tarvitse pitää varaansa ja joita ei tarvitse pyytää anteeksi. Se joka sillä tavoin saarnaa, se saarnaa niin, että kuulijat, mikäli asia hänestä riippuu, menevät helvettiin. Hän tekee heidät lihallisesti suruttomiksi ja karkottaa sydäimestä jumalanpelon. Se ei ole oikea evankelinen tapa saarnata. Ylipäänsäkin on nurinkurinen käsitys, että ainoastaan se on oikea evankelinen saarnaaja, joka saarnaa vain vähän lakia. Ei, kumpaakin on saarnattava: lakia ankarasti ja evankeliumia suloisesti. Älköön vain se, joka ei saarnaa kumpaakin rinnakkain, sanoko itseään evankeliseksi saarnaajaksi, vaan tietäköön, että hän on viettelijä ja saarnaa evankeliumia kuin vehniä mereen. Siellä ei siemen orasta. Evankeliumin taivaallinen siemen itää vain murtuneissa sydämissä,

Mutta aivan liian usein käy ilmi, että jos saarnaajat puhuvat anteeksiannettavien syntien ja kuolemansyntien erosta, he esittävät sen niin, kuin ei kristittyjen tarvitsisi paljoakaan välittää anteeksiannettavista synneistä, niin että he pakosta joutuvat ajattelemaan: mehän olemme kaikki syntisiä, emmehan me synnistä vapaudukaan, ja siksi ei siitä tarvitse olla kovin huolissaan. Mutta se on kamalaa, jumalalta puhetta.

Matt. 5:18,19: "Totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto ennen kuin kaikki on tapahtunut. Sen tähden, joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman; mutta joka niitä noudattaa ja niin opettaa, se pitää kutsuttaman suureksi taivasten valtakunnassa." — Tässä on eräs peljättävimmistä sanoista, mitä meillä pyhässä Raamatussa on. Ei sanota: "se on *oleva* pienin", vaan: "se pitää pienimmäksi *kutsuttaman*". "Pienin" tarkoittaa kaikkein hyljätynyttä, jota Jumala ei tunne. Sellaisen *arvostelun* hän saa osakseen Jumalan ja Jeesuksen Kristuksen valtakunnassa! Voi, käykää todella vapisten julistamaan niin hyvin lakia kuin evankeliumia! Varokaa tarkoin esittämästä lain piirtoakaan tai jotakin niin sanottua vähäisempää käskyä sellaiseksi, josta kristityn ei tarvitse niin suuria välittää!

Sangen merkillepantava on se yhteys, missä tämä Herran sana on. Edellä hän sanoo tulleen täyttämään lain. Kun nyt Herran on täytynyt meidän puolestamme täyttää jokainen lain käsky, eikö ole vallan hirveää, jos ihminen, haiseva matosäkki, tahtoo vapautua jostakin Jumalan käskystä ja kuvitella, ettei se niin suuria merkitse. Ne jotka niin ajattelevat, eivät ole mitään kristittyjä. Se joka tällä tavoin valheellisesti lohduttau, on syypää kurjaan valheeseen ja itsepetokseen. Tosi kristityn todellinen luonto paljastuu siinäkin, että hän kammoksuu jokaista syntiä.

Herra lisää kuitenkin tässä vielä: "ja sillä tavalla opettaa ihmisiä", jos hän ei siis vain toimi sillä tavalla, kevytmielisesti eläen, mikä jo sekin on kyllin kauheaa, vaan jos hän, mikä kaikkein kauheinta, vielä saarnaakin sillä tavalla, näin syösten saarnallaan ihmiset helvettiin. Sellaiset Jumala on vaativa tilille. Silloin hän ei saa ajatella: Olen vain selittänyt, etteivät muutamat vähäpätöiset asiat ole niin tärkeitä, että niiden tähden kannattaisi surra. Ei, kristitty suree myös vähäpätöisiä asioita. Mutta se, joka ei ole kristitty, sanoo: "Se paha, mitä me teemme, on jo anteeksiannettu" (Ps. 56:8⁴⁾). Se on jumalattomien johtolause. Kääntymätön ihminen ajattelee: Hyvä on, sen minä pian taas hyvitan, pianhan se taas ruohottuu! Ei, se ei milloinkaan ruohotu, se jää Jumalan kasvojen eteen, jos ei sille rukoilla anteeksiantamusta.

Matt. 12:36: "Mutta minä sanon teille: jokaisesta turhasta sanasta, minkä ihmiset puhuvat, pitää heidän tekemän tili tuomiopäivänä." — Tässä sanotaan *in concreto* (havainnollisesti), kuinka kauheata on sanoa, että on olemassa syntejä, jotka itsessään ovat anteeksiannettavia; Jumala katsoo muka itsestään niitä sormien lomitse, hän ei niitä niin pahana pidä. Ne, jotka näin puhuvat, tekevät hyvästä Jumalasta, pyhästä ja vanhurskaasta Jumalasta, heikon vanhuksen, joka Eelin tavoin antaa poikiensa tehdä syntiä sanoen aina väliin: Ei niin! Ei niin! — mutta jättää kaiken sillensä. Jumala on kyllä rakkaus, mutta myös pyhyys ja vanhurskaus, ja hän muuttuu sitä kohtaan, joka kääntyy häntä vastaan, hirmuiseksi vihan liekiksi, joka hehkuu aina helvetin pohjia myöten. Pilkatkoon ja naurakoon maailma kuinka paljon tahansa, tämä nauru tulee heille, niin kuin aikoinaan sodomalaisille, kalliiksi! Kuinka otetaankaan silloin jokainen turha sana esille! Mut-

⁴⁾ Lutherin käännöksen mukaan.

ta jos se otetaan tuomiolla esille, on selvää, että ihminen voi tulla tuomituksi yhden ainoan tuollaisen sanan tähden. Mutta kuka kristitty voi, varsinkaan jos hän jonakin päivänä on tullut paljon puhuneeksi, väittää, ettei ole lausunut ainoatakaan turhaa sanaa? Harvat kristityt voisivat sanoa: Tänään en ole lausunut ainoatakaan turhaa sanaa. Siksi kristityn on pyydettävä sitä sydän murtuneena Jumalaltaan anteeksi ja luvattava, että hän tahtoo vastedes paremmin valvoa kieltään. Jollei Jumala antaisi hänelle näitä syntejä anteeksi, tuomitsivat jo nämä turhat sanat hänet. Ei ole olemassa ainoatakaan syntiä, joka olisi sinänsä anteeksiannettava, mutta on olemassa sellaisia, jotka eivät estä uskomasta Jeesukseen Kristukseen täydestä sydäimestä.

Jaak. 2:10: "Sillä joka pitää koko lain, mutta rikkoo yhtä kohtaa vastaan, se on syyppää kaikissa kohdin". — Olettakaamme, että Raamatussa olisi annettuna tuhat käskyä — se sisältää tosin enemmän kuin tuhat käskyä, sillä se rajoittuu aina ilmaisemaan yleislajin, erityistapaukset meidän on otettava selville —; jos nyt joku olisi pitänyt 999 käskyä ja jättänyt yhden pitämättä, hän olisi syyppää kaikissa kohdin. Tämä koskee myös niin sanottuja anteeksiannettavia syntejä. Se kristityn on elävästi tajuttava, muutoin hän lakkaa olemasta kristitty. Sehän juuri tekee minusta kristityn, että elävästi tajuan: "Olen kurja, kirottu ja kadotettu syntinen, jonka täytyisi joutua iankaikkiseen kadotukseen, jollei Kristus olisi kuollut minun puolestani! Kuitenkin minä uskon, että Jeesus Kristus, tosi Jumala, Isästä iankaikkisuudessa syntynyt, ja myös tosi ihminen, syntynyt neitsyt Mariasta, on minun Herrani, joka minut, kadotetun ja tuomitun ihmisen lunasti, kalliisti osti ja vapautti kaikista synneistä, kuolemasta ja perkeleen vallasta." Kristityn täytyy tietää olevansa kadotettu ja tuomittu syntinen, muuten hänen puheensa uskosta on aivan tyhjä.

Gal. 3:10: "Sillä kaikki, jotka perustautuvat lain tekoihin, ovat kirouksen alaisia; sillä kirjoitettu on: 'Kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy *kaikessa*, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee'." — On pysyttävä *kaikessa*, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että se tehdään, muuten kirous kohtaa meitä tämän selvän kohdan mukaan. Ei siis voi olla olemassa ainoatakaan syntiä, joka itsessään olisi anteeksiannettava, anteeksiannettavia ne ovat vain Kristuksen tähden.

1 Joh. 1:7: ”Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä”. *”Kaikesta vääryydestä.”* Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan veri, on siis välttämätön myös puhdistamaan niin sanotuista anteeksiannettavista synneistä, muutenhan sanottaisiin: kaikista kuolemansynneistä, kaikista raskaista, karkeista synneistä. Mutta jos kerran Jumalan Pojan veri on tarvittu siihen, että me tulisimme puhtaiksi anteeksiannettavista synneistä, täytyy niidenkin *itsessään* olla kuolemansyntejä.

Synti on *ανομια* (laittomuus), siksi jokainen synti on jotakin kauheaa. Synti on kapinaa pyhää, kaikkivaltiasta Jumalaa, meidän taivaallista lainsäätäjäämme, vastaan. Se joka tekee syntiä täysin hillittömästi, se menettelee kuin ihminen, joka repii seinältä kuninkaan julkipaneman lain ja polkee sen jalkoihinsa. Mikä on sellaisen ihmisen kohtalo? Rajattoman yksinvallan vallitessa tuomitaan sellainen kuolemaan. Mutta vaikkakaan me emme revi Jumalan lakia, teemme me kuitenkin joka päivä sitä vastaan. Sitä meidän täytyy sydämeistämme *valittaa*. Sen tähden tosi kristitty ei ole julkea ihminen, eikä kulje pää pystyssä, — ymmärrätte, mitä minä tarkoitan — tosi kristityn sydän on murtunut, se ei ole kova. Kun hänelle sanotaan Jumalan sana, hän ottaa sen samalla hetkellä varteen ja nöyrytyy sen edessä. Kristittyä voi näet jokainen varoittaa ja nuhdella, ja hän ottaa sen varteen. Tosin hänetkin voi, niin kuin Luther sanoo, perkele vimmata, niin että hän sillä hetkellä asettuu vastustamaan, mutta häntä alkaa heti polttaa, vaikka hän joutuisi ikään kuin suunniltaan, ettei hän hetken aikaa lainkaan ajattele, kuinka täysin epäkristillisesti ja kuinka jumalattomasti hän nyt käyttäytyy. Mutta ei kestä kauaa, ennen kuin hän pyytää sitä Jumalalta ja ihmisiltä anteeksi. Jos jollakulla ei ole tällaista särkynyttä henkeä, puhukoon hän kuinka paljon tahansa uskosta ja kristillisyydestä — kaikki turhaa, sillä häntä vallitsee synti. — Pitäkäämme siis lujasti kiinni siitä, ettei synti, olipa se mikä hyvänä, ole itsessään anteeksiannettava; olipa se mikä hyvänä, jos se on lakia vastaan, lain tehtävänä on tuomita minut. Tässä yhteydessä voimme ottaa esille myös

Matt. 5:21,22: ”Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: ’Älä tapa’, ja: ’Joka tappaa, on ansainnut oikeuden tuomion’. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: ’Sinä tyhjänpäiväinen’, on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: ’Sinä hullu’, on ansainnut

helvetin tulen." — Näyttäkääpä minulle kristitty, jonka ei olisi pakko valittaa, että hän monestikin on ollut suutuksissaan veljelleen, vaikkakaan ei ehkä pitkää aikaa, vaikkakin heikkoudesta; kuitenkin hän on tehnyt synnin, jota hänen on syytä hävetä. "Hän on ansainnut oikeuden tuomion!" Kristus rinnastaa vihastumisen täydellisesti tappamiseen ja murhaamiseen. "Joka sanoo veljelleen: 'Sinä tyhjänpäiväinen', toisin sanoen, jos viha tulee esiin sanoissa ja käytöksessä. "Joka sanoo: 'Sinä hullu", hänessä on vihan synty saavuttanut korkeimman asteensa, ja silloin laki sanoo: Kiireesti sellainen helvetin tuleen! — Nämähän ovat kaikki todistuksia siitä, etteivät niin sanotut anteeksiannettavat synnit itsessään ole anteeksiannettavia, vaan tuomittavia ja kuolemansyntejä. Mutta jos usko tulee lisäksi, silloin sanotaan: "Ei ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat". Mutta he ovatkin juuri sellaisia ihmisiä, jotka mitä huolellisimmin *varovat* syntiä.

Jotta ette nyt ajattelisi: Kukahan nyt sillä tavoin saarnaisi?, kuulkaahan ensiksikin, kuinka paavilaiset opettavat katekismuksessaan. *Roomalainen katekismus* sanoo (II, 5. 46): "Papille on paljastettava kaikki kuolemansynnit. Anteeksiannettavista synneistä näet, jotka eivät erota meitä Jumalan armosta ja joihin me usein lankeamme, voidaan, vaikka me kyllä syystä ja hyödyksemme ripittäydymme niistäkin, ...kuitenkin vääryyttä tekemättä vaieta ja ne voidaan sovittaa muuten eri tavoin. Mutta kuolemansynnit on ...yksitellen lueteltava; ...voi näet käydä niin, että ne haavoittavat sielua pahemmin kuin nuo toiset, joita tekemällä ihmiset tavallisesti vapaasti ja julkisesti syyllistyvät syntiin." — Tässä siis sanotaan, ettei anteeksiannettavista synneistä tarvita synneistäpäästöä. Mutta se on vastakristillistä oppia. He lausuvat sen julki niin lapsellisen yksinkertaisesti, mutta kuitenkin siinä aukenee todellinen jumalattomuuden kuilu. Tässä heihin sattuu Herran sana: "Se pitää kutsuttaman pienimmäksi taivasten valtakunnassa".

Kromayer kirjoittaa sen johdosta (*Th. posit.-pol. I, p. 511*): "Ei ole olemassa ainoatakaan luonteeltaan anteeksiannettavaa syntiä. Rooman Skyllan ja kalvinilaisten Kharybdiin välitse on tässä kuljettava keskitietä."

Anteeksiannettaviin synteihin paavilaiset laskevat mm. syntiset himot, jotka eivät johda tekoihin. Mutta vaikka monet roistot eivät kaikkea panekaan toimeen, he kuitenkin vuoteellaan maaten nauttivat

kaikenlaisista likaisista mielteistä, ja tietäkööt he elävänsä kuoleman-synneissä, He vain kavahtavat itse teon toimeenpanemista välttääkseen häpeätä. Tai sellainen vähäpätöinen seikka kuin neulan näpistäminen, sekin on muka anteeksiannettava synti. Muistan vielä aivan hyvin, kuinka minun vanhempani teroittivat meidän mieleemme, ettemme saa ottaa nuppineulaakaan. Lasten täytyy huomata, että isä vihaa jokaista syntiä ja vihastuu kauheasti siitä tai ainakin käy hyvin vakavaksi — heidän täytyy huomata, että isä ottaa asian hyvin vakavalta kannalta. On kallista, jos vanhemmat tekevät niin.

Kuulkaapa nyt, mitä *Socinus* kirjoittaa Johanneksen evankeliumin selityksessään (s. 448): "Näyttää olevan varmaa, ettei ihmisessä, joka muuten sydämessään tunnustaa Kristuksen uskoa, *yhdellä ainoalla* syntisellä toiminnolla saata olla voimaa sinänsä tuottaa hänelle kuolemaa ja että kun puhutaan synnistä, joka on kuolemaksi, ei tarkoiteta *yhtä ainoaa* syntiä, vaan synnin tekemisen tottumusta". — Socinolaisten opin mukaan ei ole mitenkään tarpeen pyytää Jumalalta anteeksi, jos kerran lankeaa syntiin. Ei, ensin siitä täytyy tulla totumus ja pahe, sitten vasta synti sulkee pois Jumalan valtakunnasta.

Kuulkaamme tästä asiasta pari todistusta *Lutherilta*, ensiksi eräs kohta hänen selityksistään väitteisiin, joista Leipzigissä väiteltiin (WA 2, 416). Toinen väite, jota Luther puolustaa, kuuluu: "Jos kielletään se, että ihminen hyvääkin tehdessään tekee syntiä ja että *anteeksiannettava synti ei ole sellainen luonnostaan*, vaan ainoastaan Jumalan laupeuden tähden, ja että lapseen vielä kasteenkin jälkeen jää jäljelle syntiä, on se sekä Paavalin että Kristuksen polkemista." Tämän johdosta Luther kirjoittaa: "Sen tähden on jälleen suuri erehdys jumaluusoppineiden taholta, jotka pitävät anteeksiannettavaa syntiä tuskin minään ja lavertelevat, ettei anteeksiannettava synti lainkaan loukkaa Jumalaa tai loukkaa häntä vain anteeksiannettavalla tavalla. Jos se kerran on niin vähäpätöinen loukkaus, miksi sitten vanhurskas vaivoin pelastuu? Miksi meitä niin vakavasti, eikä suinkaan suvaitsevaisesti tai epäoleellisesti velvoitetaan rukoilemaan: 'Anna meille meidän velkamme anteeksi', ja: 'Tapahtukoon sinun tahtosi, tulkoon sinun valtakuntasi, pyhitetty olkoon sinun nimeksi'? Eikö ole ilmeistä, että nämä viheliäiset jumaluusoppineet (*Theologistas*) ensiksi tukahduttavat ihmisistä jumalanpelon ja sitten sitovat taikasiteet kaikkiin ranteisiin ja tekevät hunnut kaikenkorkuisiin päihin, niin kuin Hesekiel sanoo (Hes. 13:18), ja sitten vapauttavat hei-

dät rukoilemasta ja sammuttavat Hengen? Ei ole kysymys mistään merkitykseltään vähäisestä asiasta, sanokoot mitä sanovat, jos karvankaan verran poiketaan Jumalan laista ja tahdosta, ei myöskään Jumalan laupeus, joka antaa anteeksi anteeksiannettavan synnin, ole mikään vähäpätöinen asia. Mutta he pitävät Jumalan lakia ja tahtoa ja hänen laupeuttaan miltei voimattomina, niin ettei rukous voi olla hehkuva eikä vanhurskasten kiitollisuus leimahtaa palamaan. Kavah-takaamme siis tätä fariseusten hapatusta."

Edelleen *Luther* kirjoittaa Tetzeliä vastaan vuonna 1518 anteista julkaisemiensa väitteiden selityksissä, 76. väitteen johdosta (WA 1, 623): "Tässä minun olisi pitänyt puhua pidemmältä anteeksiannettavasta synnistä, jota nykyään pidetään niin joutavana, kuin se ei olisi-kaan mikään synty, pahoin pelkään, suureksi turmioksi monille, jotka kuorsaavat synneissään suruttomina huomaamatta, että tekevät karkeasti syntiä. Minun on tunnustettava, etten, niin pitkään kuin olen-kin lukenut skolastisia opettajia, milloinkaan ole käsittänyt, mitä ja kuinka suuri anteeksiannettava synty oikeastaan on; en tiedä, ymmärtänevätkö sitä itsekään. Kerta kaikkiaan: *se joka ei alituisesti niin pelkää ja toimi, kuin olisi täynnä kuolemansyntejä, tuskin koskaan pelastuu*; sanoohan Raamattu: 'Älä käy tuomiolle palvelijasi kanssa' (Ps. 143:2). Eivät näet ainoastaan anteeksiannettavat synnit, niin kuin niitä nyt kaikkialla nimitetään, vaan eivät edes hyvät teotkaan voi kestää Jumalan tuomiota, vaan ovat riippuvaisia anteeksiannettavasta laupeudesta; eihän näet sanota: Älä käy tuomiolle vihamiehesi kanssa, vaan: palvelijasi kanssa, lapsesi kanssa, joka sinua palvelee. Tämän pelon pitäisi siis opettaa meitä huokaamaan Jumalan laupeutta ja panemaan turvamme siihen; missä se puuttuu, siellä me alamme panna luottamuksemme enemmän omaantuntoomme kuin Jumalan laupeuteen, kun näet emme ole tietoisia mistään karkeasta synnistä, johon olisimme syyllistyneet; *sellaiset tulevat saamaan osakseen hirvittävän tuomion*."

Kuuluu erottamattomasti tosi evankeliseen saarnaan, että synty tehdään mahdollisimman suureksi. Saarnaajan on lausuttava synnistä mahdollisimman ankara tuomio; hänen on julistettava siitä Jumalan tuomio. Anteeksiannettaviakaan syntejä ette saa väheksyä; aina teidän on muistettava tekevänne joka päivä niin paljon syntiä, että jos sen tähden ansaitsette helvetin — mutta Jumala ei tahdo syöstä helvettiin teitä, jotka uskotte Kristukseen. Mutta tämä teidän on pidettä-

vä mielessänne: kuulun helvettiin enkä pehmoiselle leposijalle, jos Jumala tahtoisu tuomita vanhurskautensa mukaan. Teidän on peljättävä ja toimittava niin kuin olisitte täynnä kuolemansyntejä! On kauheaa, jos joku kevytmielisesti sanoo: Omatuntoni ei minua mistään syytä! Asiat ovat huonolla kannalla, jos omatuntosi pysyy rauhallisena, kun Jumalan sana tuomitsee sinut!

Dannhauer sanoo (*Hodosophia*, p. 195): "Synti on yhtä suuri kuin on hän, jota sillä loukataan". Siinä on tärkeä totuus! Kun kerran Jumala on se, jota loukataan, merkitsee synti ääretöntä jumalattomuutta ja mittaamatonta syyllisyyttä.

Vielä kristillinen kokemuskin opettaa meille, ettei mikään synti ole sinänsä anteeksiannettava. Se joka on tosi kristitty, myöntää: "Niin, sen olen itse kokenut. Niin pian kuin olen syyllistynyt syntiin, tulen rauhattomaksi. Sitä kestää siksi, kunnes olen pyytänyt Jumalalta anteeksi." Tosi kristityn omatunto antaa heti äänensä kuulua. Vaikka kauppias tietäisi vain viidenkin sentin arvosta vierasta omaisuutta olevan hänen tavaransa joukossa, ei hän saa rauhaa. Vaikka kristitty olisi loukannut veljeänsä, hänelle työkeästi tiuskimatta, sanoo hänen omatuntonsa: Et ole tehnyt oikein! Jos hän joskus on antanut vähäisintäkin pahennuksen aihetta syntisellä käytöksellään, hänen täytyy sanoa: Kuulehan, minä en menetellyt oikein! Silloin vasta hän saa rauhan. Ihmeellistä! Anteeksiannettavakin synti on siis jotakin pahaa, tuli, joka voi leimahtaa liekkiin ja syöstä kadotukseen. *Pienet synnit tekee suuriksi se, että niitä pidetään vähäisinä.*

32. iltaluento

(Kesäkuun 19. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Kun järkeisoppisuus viime vuosisadan viimeisellä neljänneksellä tuhotulvan lailla murtautui niin sanottuun protestanttiseen kirkkoon ja kun sitä sitten uutena, suurena valona yliopistojen oppituoleista julistettiin nuorille jumaluusoppineille ja kun sitä sitten saarnattiin ihmisparoille todellisena muka puhdistettuna kristinuskona ja kun se näin vähitellen pääsi täydellisesti vallitsevaksi, oli luonnollista, että entinen tietoisuus siitä, että ihmiselle merkitsee jotakin, onko hän luterilainen, reformoitu vai katolilainen, täydellisesti menetti merkityksensä. Harvat jäljellä olevat tosi kristityt, jotka sekä uskoivat että suullaan tunnustivat, että pyhä Raamattu on Jumalan sana, että Jeesus Kristus on elävän Jumalan Poika ja että ainoastaan uskon kautta häneen tullaan Jumalan edessä vanhurskaaksi ja pelastutaan, nämä harvat ojensivat nyt toisilleen veljenkäden, aivan kuin ne, jotka ovat pelastuneet suuresta haaksirikosta, jossa melkein kaikki muut ovat vaipuneet aaltoihin, syleilevät toisiaan ilosta itkien, vaikka he aikaisemmin ovatkin olleet toisilleen vieraita. Tuossa tilanteessa oli luonnollista, että ihmisten sydämissä varsin yleisesti kypsyi ajatus siitä, että nyt on tullut hetki viimeinkin tehdä loppu tuosta katkerasta riidasta, niin kuin sanottiin, nimittäin yksityisten kirkkojen välisistä opinkiistoista; nyt oli muka aika tullut, jolloin kirkkojenväliset raja-aidat pakosta raukeavat, jolloin erityistunnustukset on raivattava pois puomeina, jotka vain ovat hyvän esteenä, sanalla sanottuna: jolloin viimeinkin luodaan suuri, yleinen unioni tai ainakin protestanttisten kirkkojen yhteenliittymä.

Kuinka onkaan käynyt? Jo vuonna 1817, jolloin oli tarkoitus toteuttaa tämä suunnitelma, kirjoitti *Claus Harms*, jonka suonissa vielä virtasi jokunen pisara luterilaista verta, 95 väitettä Lutherin 95 väitteen vastineiksi — niiden tarkoitus oli olla väitteitä järkeisoppia ja unionia vastaan — lausuen niissä: "Te tahdotte tehdä luterilaisesta kirkosta rikkaan ikään kuin köyhästä tytöstä naimiskaupan kautta. Älkää tehkö sitä Lutherin haudalla! Hän on virkoava henkiin, ja voi

silloin teitä!" Suurenmoinen sana! Se osui kohdalleen. Kun unioni Preussissa sitten toteutettiin, havahtui yhtäkkiä joukoittain luterilaisia unestaan, muistivat taas kirkkoa, johon he oikeastaan kuuluivat ja julistivat, etteivät he milloinkaan tule jättämään isiensä kirkkoa. Ja tosiaankin he antoivat ennemmin karkottaa, sulkea vankeuteen ja ajaa maanpakoon itsensä kuin suostuivat unioniin, jossa totuus ja harha, Jumalan sana ja ihmissana, tosi kirkko ja väärä kirkko olivat liitossa keskenään.

Kuinka kunniakkaita päiviä olivatkaan nuo tämän vuosisadan puolivälin keskiyönhetket! Valitettavasti ei tästä tuona hirvittävänä aikana käydystä todella suurenmoisesta taistelusta kuitenkaan nousut vanhaa, puhdasta, tosi luterilaista kirkkoa. Mistä syystä? Noilla miehillä, jotka tahtoivat pitää, mitä heillä oli, jottei kukaan ottaisi heidän kruunuansa, ei itsellään ollut selvää ja puhdasta tietoa, ja niin kävi sitten, että he joutuivat äärimmäisyydestä toiseen, nimittäin järjeksoppisuudesta sekä uskonnollisesta ja kirkollisesta indifferentismistä partikulaarisuuteen ja epäluterilaiseen hierarkkisuuteen. Ne näet, jotka noista ajoista pitäen ennen muita tahtoivat olla unionin vankkoja vastustajia ja yhtä vankkoja luterilaisia, yrittivät perustella kantaansa väittämällä, että tosi, näkyväinen luterilainen kirkko on kolmannen uskonkohdan kirkko, siinä kun sanotaan: "Minä uskon yhden, pyhän, kristillisen kirkon, pyhien yhteyden"; luterilainen kirkko on kirkko *κατ' ἐξοχήν*, kirkko sanan korkeimmassa ja varsinaisessa merkityksessä, se on *ecclesia extra quam nulla salus*, kirkko, jonka ulkopuolella ei voi pelastua, kuitenkin tämäntapaisella varauksella: jos kohta hyvä Jumala tämän kirkon ulkopuolellakin ihmeellisellä ja aivan poikkeuksellisella tavalla voi pelastaa ihmisen ja antaa hänelle iankaikkisen elämän. Se oli kuitenkin murheellinen ja karkea harha, joka on räikeässä ristiriidassa Jumalan sanan kanssa, vieläpä kumoo kristinuskon perusopin, opin vaivaisen syntisen vanhurskautuksesta Jumalan edessä yksin uskosta, Kristuksen tähden. Se oli harha, jossa aivan ilmeisesti laki ja evankeliumi sekoitettiin ja vieläkin sekoitetaan keskenään karkealla tavalla. Preussin luterilaisessa erityiskirkossa on tämä harha yhä vallalla.

XX VÄITE

Kuudenneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos pelastuminen tehdään riippuvaksi kuulumisesta näkyväiseen, oikeauskoiseen kirkkoon ja väitetään, ettei kukaan jossakin yksityisessä uskonkohdassa erehtyvä voi pelastua.

Näyttää melkein käsittämättömältä, kuinka nuo miehet järjeksoppisuuden ja uskonnollisen välinpitämättömyyden niin pitkään vallittua saattoivat päätyä oppiin, että näkyväinen luterilainen kirkko on kirkko *κατ' ἐξοχήν*, jonka ulkopuolella ei voida päästä osalliseksi pelastuksesta. Mutta yhtä käsittämättömältä kuin se ensi silmäyksellä näyttääkin, yhtä helposti se on kuitenkin selitettävissä. Tähän harhaan he ovat johtuneet toisen harhan kautta. Jokainen harha synnyttää uusia harhoja. Tämän kauhean harhan äiti oli tämä oppi: kirkko on Kristuksen maan päälle perustama näkyvä laitos; kirkko ei ole mitään muuta kuin eräänlainen uskonnollinen valtio, jossa virkaa ja hallitusvaltaa eivät tosin hoida kuninkaat ja keisarit, kenraalit ja pormestarit, vaan superintendentit, piispat, kirkollishallitukset, kirkkoherrat, diakonit, synodit jne. Mutta siinä piili monen muun kauhean harhan alku; sillä *sen* tietää *harhaksi* jokainen, joka jossakin määrin tuntee Jumalan sanaa. Sanoohan Vapahtaja: "Tälle kalliolle minä rakennan seurakuntani, ja helvetin portit eivät sitä voita". Tämä kallio on Kristus. Kirkon jäsen on siis ainoastaan se, joka on rakennettu Kristukselle. Mutta kukaan ei tule rakennetuksi Kristukselle siten, että hän mekaanisesti rakentuu kirkolle, vaan panemalla turvansa Kristukseen ja toivomalla yksin häneltä vanhurskautta ja au-

tuutta. Joka ei niin tee, se ei ole tälle kalliolle rakennettu eikä siis ole Jeesuksen Kristuksen kirkon jäsen.

Ef. 2:19–22: "Niin ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia, vaan te olette pyhien kansalaisia ja Jumalan perhettä, apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Jeesus Kristus, jossa koko rakennus liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeliksi Herrassa; ja hänessä tekin yhdessä muitten kanssa rakennutte Jumalan asumukseksi Hengessä." — Apostolien ja profeettain perustukselle taas rakentuu vain se, joka lujasti uskoen pitäytyy apostolien ja profeettojen sanaan. Se siis, joka ei ole elävässä uskossa, ei ole kirkon jäsen.

Edelleen Vapahtaja sanoo itseään yljäksi. Älköön se, joka ei sydämensä sisimmässä ole kihlattu Kristukselle, vain sanoko olevansa tosi kristitty ja kirkon jäsen. Hän on vieras Kristukselle. Mutta kirkko on Kristuksen morsian.

Vielä Kristusta sanotaan seurakunnan pääksi. Kirkon jäsen voi niin muodoin olla vain se, johon Kristuksesta, päästä, virtaa valo, elämä, voima ja armo. Joka ei ole tässä hengellisessä yhteydessä Kristukseen, sen pää ei Kristus myöskään ole. Se joka itse hallitsee itseään antamatta Kristuksen, pään, hallita itseään, ei kuulu kirkkoon.

Apostoli sanoo kirkkoa myös Kristuksen ruumiiksi. Sen nojalla ovat monet uskollisimmistakin luterilaisista väittäneet: ruumiinhan saattaa nähdä, siis kirkon täytyy olla jotakin näkyvää! Mutta sellainen raamatunselitys on keinoa! *Tertium comparationis* (varsinainen vertauskohta) ei ole näkyvyys, vaan se, että kirkko ei koostu lukuisista kuolleista osasista, vaan on elimellinen yhteys, jonka muodostavat jäsenet, joissa on *yksi* usko, yksi uskonelämä. Sehän juuri kiistattomasti osoittaa, ettei kirkko ole mitään näkyvää, vaan näkymätön. Ainoastaan se on kirkon jäsen, joka jatkuvasti tuntee liittyvänsä päähän, Kristukseen.

Edelleen Kristus sanoo kirkkoansa laumakseen. Kirkon jäsen ei siis ole kukaan, joka ei kuulu Kristuksen laumaan, joka ei ole Kristuksen lampaita, ei käy hänen laitumellaan eikä kuule hänen ääntään.

Sanotaan: Kristushan vertaa kirkkoaan peltoon, jossa nisu ja rikkaruoho kasvavat rinnakkain. Mutta tuota vertausta ei silloin ole käsitetty oikein. Onhan Vapahtaja, Jumalan kiitos, antanut meille selityksen siihen. Hän ei sano: Peltö on minun valtakuntani. Jos hän

niin sanoisi, olisi selvää, että kirkko olisi sekä hyvien että pahojen yhteisö. Niin hän ei sano, vaan: "Pelto on *maailma*". Siihen viitataan erikoisesti Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa. Verratessaan kirkkoaan, peltoon, jossa kasvaa rikkaruohoa ja nisua, tai nuottaan, joka kokoaa hyviä ja huonoja kaloja, tai häihin, joita odottamassa on myös tyhmiä neitseitä, tai häihin, joissa eräällä vieraista ei ole yllään häävaatteita, hän ei tahdo nimen omaan kuvata kirkkonsa olemusta, vaan hän tahtoo sanoa, kuinka tämä kirkko tässä maailmassa ilmenee, minkä kohtalon se saa osakseen maan päällä, se kun, huolimatta siitä, että siihen kuuluu vain oikeita lampaita ja pelkkiä uudestisyntyneitä, kuitenkin ei näyntyä pelkkänä tosi kristittyjen seurakuntana. Se ei voi eristäytyä ulkokultaisista, joita siihen aina liittyy; aina siihen hakeutuu jumalattomia. Vasta iankaikkisessa elämässä kirkko on oleva yksin ja riemuitsevana, täysin tahrattomana ja puhtaana, puhdistettuna niistä, joilla ei ole ollut oikeaa ja vilpitöntä mieltä, vaan jotka perimmältään ovat etsineet vain omaansa. Vaikka ulkokultaiset ja valekristityt suullaan tunnustavatkin Kristusta, on heidän sydämensä kuitenkin kaukana hänestä. He tahtovat palvella lihallisia himojaan, eivät yksin Herraa. Herra sanoo Luuk. 14:26: "Jos joku tulee minun tyköni eikä vihaa isäänsä ja äitiänsä ja vaimoaa ja lapsiaan ja veljiään ja sisariaan, vieläpä omaa elämänsäkin, hän ei voi olla minun opetuslapseni". Näillä sanoilla hän tuomitsee kaikki, jotka eivät tahdo sanoutua irti kaikesta, mitä heillä on. Mutta vasta Kristuksen tuomioistuimen edessä heidät nähdään ja tunnetaan teeskenteelijöiksi. *Ihmisten kirkossa käymisen voi kyllä nähdä, mutta ei voi nähdä, kuuluvatko he kirkkoon.* En voi määrätystä henkilöstä väittää, että hän on kirkon tosi jäsen. Minä en sitä voi tietää, Jumala sen yksin tietää. Yksin Jumalan silmissä kirkko on näkyväinen, ihmisilmälle se on näkymätön.

Tämä harha on meidän aikanamme *πρωτον ψευδος* (valheen alku ja juuri). Se on todellakin hirvittävä harha! Mitä tekevätään ne, jotka ovat tämän harhan kannalla? He tahtovat olla kunnon luterilaisia, toista kuin paavikunta, mutta kuitenkin he tarttuvat samoihin aseisiin. Aikoinaan paavilaiset puolustivat tuota väärää oppia, nyt rohkenevat luterilaiset heitä vastaan väittää: Ei, vaan me, me juuri olemme kirkko, jonka ulkopuolella ei ole pelastusta. Näin he tulevat paavilaisille mitä suurimman pilkan aiheeksi. Tuollaisethan alkavat silloin näytellä samaa osaa, jota siihen asti paavi joukkokuntineen on

näytellyt. Siitä seuraa joko, että paavinkirkko on oikea kirkko, tai että kirkko oli hävinnyt Lutherin astuessa esiin. Raamattu kuitenkin sanoo, ettei oikea kirkko milloinkaan voi hävitä; se pysyy hamaan viimeiseen päivään asti. Mutta nimeltään "luterilaista" kirkkoa ei ole ollut olemassa ennen kuin 1500- ja 1600-luvuilla. Vieläpä emme apostolien ajan jälkeen voi löytää ainoatakaan kirkkoa, jolla olisi ollut niin puhdas oppi kuin meidän isillämme. Niin muodoin on joko Raamattu puhunut valhetta tai paavinkirkko ollut oikea kirkko ja siis Lutherin uskonpuhdistus kapinaan nousu. Tähän sotkuun sekaantuvat ne, jotka tahtovat pitää kiinni mainitusta väärästä kirkko-opista.

Tärkeintä kuitenkin on, että se, joka kytkee pelastuksen kuulumi- sen näkyväiseen oikeauskoiseen kirkkoon ja yhteyteen sen kanssa, kumoo tällä opin vanhurskautuksesta uskon kautta; sitä ei voida kieltää. Ne, jotka tulevat luterilaiseen kirkkoon, ovat jo sitä ennen oikeassa uskossa. Se käsitys, ettei Luther, ennen kuin hän oli niin sanoakseni luterilainen, ollut tosi uskossa, on vaarallinen harha. Niin korkeassa arvossa kuin kirkkoamme pidämmekin, olkoon meistä kuitenkin kaukana sellainen katala kiihkomielisyys, että meidän luterilainen kirkkomme olisi ainoa autuaaksitekevä! Tosi kirkko ulottuu yli koko maanpiirin. Se on olemassa kaikkien lahkojen parissa. Kirkko ei ole ulkonainen järjestö, jolla olisi omat erityiset muotonsa, joihin olisi pakko liittyä ollakseen sitten kirkon jäsen. Se joka uskoo Jeesukseen Kristukseen ja on hänen hengellisen ruumiinsa jäsen, se on kirkon jäsen. Kirkkoa ei myöskään voida enää repiä hajalle; se pysyy yhtenä, vaikka paikka ja aika ovatkin sitä erottamassa.

"Mutta", sanonee joku, "eikö Raamattu puhu ulkonaisista kirkko-yhteisöistä?" Luther on εκκλησια -sanan kääntänyt sanalla 'Gemeine' (seurakunta) ainoastaan siksi, ettei luultaisi paavin olevan kirkko. 'Seurakunta' onkin aivan oikea sana. "Niin", sanotaan, "Rooman seurakuntaahan sanotaan kirkoksi. Korinton, vieläpä Galatian, Filippiin ja Tessalonikan seurakuntaa sekä kaikkia niitä Vähän-Aasian seurakuntia, joille Herra lähetti kirjeitä Johanneksen kautta, kaikkia näitä sanotaan kirkoiksi. Mutta nehan olivat näkyviäisiä. Tästä siis nähdään, että kirkko on näkyväinen." Sellaista johtopäätöstä ei kuitenkaan voi tehdä. Kaikkialla näet, missä Raamattu puhuu kirkosta absoluuttisesti, se aina puhuu siitä näkymättömänä yhteisönä. Sit- ten se kuitenkin myös nimittää samalla nimellä sellaisia yhteisöjä, joihin tämä näkymätön kirkko aivan erityisesti kätkeytyy, aivan niin

kuin jotakin kasaa voidaan sanoa vehnäkasaksi, vaikka siinä on myös paljon ruohoa ja pahnjoja. Viinilasia, johon on sekoitettu vettä, sanotaan viinilasiksi *a potiore parte* (tärkeimmän osansa mukaan). Niin tässäkin. Tiettyä yhteisöä sanotaan kirkoksi, koska näkymätön kirkko on siihen kätkeytynä, koska siinä on olemassa taivaallinen siemen. Vääriä kristityitä, ulkokultaisia, sanotaan myös seurakunnan jäseniksi, mutta he eivät niitä ole. Rakkaudesta me annamme heille tämän nimityksenkin — tunnustavathan he sentään Jeesuksen nimeä — ja rakkaudesta me edellytämme, että sellainen ihminen myös uskoo, mitä hän tunnustaa. Hänen sydämeensä me emme voi nähdä. Sen me jätämme Jumalan tehtäväksi. Me emme tahdo lausua hänestä tuomioita, paitsi milloin käy aivan *ilmeiseksi*, että on kysymyksessä jumalaton ihminen. Silloin on asia selvä, silloin me suljemme hänet ulkopuolelle ja nimitämme häntä pakanaksi ja publikaaniksi. Mutta luterilainen kirkko ei ole näkyväinen kirkko synekdokheen tapaan (laajemmassa merkityksessä). Sen tähden on kauheata väittää, että vain tässä kirkossa voi pelastua. Ei kenenkään pidä liittyä luterilaiseen kirkkoon sen vuoksi, että luulee vasta siellä pääsevänsä Jumalan kirkkoon. Onhan reformoidussa kirkossa, metodisteissa, vieläpä paavilaisissakin kristittyjä. Sanoohan Raamattu: "Minun sanani ei minun tyköni tyhjänä palaja" (Jes. 55:11). Kallis lupaus! Missä Jumalan sana jatkuvasti kaikuu, missä sitä vielä tunnustetaan, vaikkapa sitä vain julkiluettaisiin, siellä Herra myös kokoaa kansaansa. Paavinkirkko tunnustaa esimerkiksi vielä, että Kristus on Jumalan Poika ja on kuollut ristillä maailman lunastukseksi. Siinä on jo kyllin totuutta, jonka kautta ihminen voi päästä autuaaksitekevään tietoon. Joka tämän kieltää, sen täytyy myös kieltää kristittyjen olemassaolo monissa luterilaisissa yhteisöissä, sillä niissäkin esiintyy harhoja. Joitakin Jumalan lapsia kuitenkin on niissä aina olemassa. Onhan niillä Jumalan sana, ja Jumalan sana kantaa hedelmää käännästyä aina joitakin sieluja Jumalan puoleen.

Se joka näin opettaa väärin kirkosta, sekoittaa mitä hirvittävimmällä tavalla lain ja evankeliumin. Evankeliumi sanoo: Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen. Laki sen sijaan esittää kaikenlaisia vaatimuksia. Niin pian kuin joku uskon rinnalle lisää jonkin muun vaatimuksen autuuteen tarpeellisena, hän sekoittaa lain ja evankeliumin. Minä pitäydyn luterilaiseen kirkkoon ainoastaan siitä syystä, että tahdon pitäytyä totuuteen. Jos tiedän, että siinä kirkossa, johon

kuulun, vallitsee harhoja, on minun jätettävä tämä yhteisö, jotten saastuisi näistä harhoista ja tulisi osalliseksi vieraisiin synteihin, tunnustautuakseni sitten selvään ja puhtaaseen totuuteen. Sillä Kristus sanoo: "Joka minut tunnustaa ihmisten edessä, sen minäkin tahdon tunnustaa taivaallisen Isäni edessä; mutta joka minut kieltää ihmisten edessä, sen minäkin kiellän taivaallisen Isäni edessä". Paavalikin sanoo Timoteukselle selvästi: "Älä häpeä todistusta Herrastamme äläkä minua, hänen vankiaan".

Siitä, että kaikissa lahkoissa voi pelastua ja että kaikissa lahkoissa on Jumalan lapsia, ei suinkaan seuraa, että voidaan jäädä kaikkiin lahkoihin. Monet eivät tätä käsitä; he luulevat perin unionihenkiseksi periaatteeksi sitä, että sanotaan ihmisen voivan kaikissa lahkoissa tulla autuaaksi. Ei suinkaan, vaan koska kerran ihminen pelastuu uskon kautta, voi kaikissa lahkoissakin joitakin pelastua. Mutta jos olen selvillä harhasta enkä kuitenkaan eroa väärauskoisesta yhteisöstä, joudun iankaikkiseen kadotukseen, koska olen selvillä harhasta, enkä kuitenkaan tahdo sitä hyljätä. Muistan vielä aivan hyvin sen ajan, jolloin tulin uskoon. Silloin jouduin unioitujen joukkoon. Jouduin myös tekemisiin muutamien kanssa, jotka tahtoivat ohjata minut luterilaiseen kirkkoon. Mutta minä sanoin: "Minulla on usko, enkä tahdo kuulua kirkkoon, joka väittää *yksin* tekevänsä autuaaksi". Sain kuitenkin käsiini hyvää kirjallisuutta, josta pääsin selville, ettei asia ollutkaan niin. Luterilainen kirkko väittää, että *sillä yksin on Jumalan sanan puhdas oppi*, mutta se ei väitä, että se olisi ainoa autuaaksitekevä kirkko. Lahkoissakin voi sen mukaan pelastua, jos ei tunnustauduta niiden harhoihin. Niin pian kuin olin päässyt selvyyteen siitä, jätin unioidun yhteisön ja liityin luterilaisiin. Aikoja sitten olin ollut selvillä siitä, että luterilainen kirkko edusti totuutta, mutta en tahtonut suostua moisiin paavilaisiin periaatteisiin. Nyt käsitin, ettei se suinkaan opeta, että täytyisi tuomita kaikki muut, jotka jossakin uskonkohdassa erehtyvät, vaan ainoastaan ne, jotka ovat selvillä harhasta ja tahtovat pysyä siinä.

Kuulkaapa nyt, että tämä myös on meidän kirkkomme oppi. *Yksimielisyyden kirjan esipuheessa* sanotaan näin (s. 9): "Mitä tulee väärän ja epäpuhtaan opin tuomitsemiseen, varsinkin mikäli on kysymys Herran ehtoollisen uskonkohdasta, on se tässä kiistanalaisten uskonkohtien selityksessä ja perusteellisessa selvittelyssä nimenomaan ja tarkasti ollut tuotava esiin, että kaikki osaisivat sitä varoa.

Monista muistakaan syistä ei sitä mitenkään ole voitu sivuuttaa. Meidän tahtomme ja tarkoituksemme ei edelleen ole se, että *täten viitattaisiin niihin henkilöihin, jotka yksinkertaisuudessaan käyvät harhassa, Jumalan sanan totuutta pilkkaamatta, vielä vähemmän kokonaisesti pyhän Saksan valtakunnan piirissä oleviin tai ulkomaiisiin kirkkokuntiin*. Täten *hyljätään nimenomaan* ainoastaan väärät ja viettelevät opit ja niiden itsepintaiset opettajat ja pilkkaajat. Sellaisia emme mitenkään aio alueillamme, seurakunnissamme ja kouluissamme sietää, koska ne ovat Jumalan selvän sanan vastaisia eivätkä sen rinnalla voi olla voimassa. Näin me menettelemme sen tähden, että hurskaita sydämiä niistä varoitettaisiin. Me emme näet ensinkään epäile, että *niissäkin kirkkokunnissa, jotka tähän mennessä eivät ole päässeet kanssamme yksimielisyyteen, on paljon hurskaita, viattomia ihmisiä, jotka eivät ymmärrä asiaa ja jotka eivät mitenkään suostu pilkkaamaan pyhää ehtoollista* sellaisena kuin sitä meidän seurakunnissamme Kristuksen asetuksen mukaisesti vietetään ja hänen testamenttinsa sanojen mukaan yksimielisesti opetetaan, ihmisiä, jotka toivottavasti Pyhän Hengen johduksesta kiintyvät ja kääntyvät niin kuin mekin, meidän kirkkomme ja koulumme, Jumalan sanan erehtymättömään totuuteen. Jumaluusoppineiden ja seurakunnanpalvelijoiden velvollisuus on Jumalan sanalla sopivasti muistuttaa niitä, jotka yksinkertaisuudessaan ja tietämättömyydestä erehtyvät, heidän sielujensa vaarasta ja varoittaa heitä siitä, ettei toinen sokea joutuisi toisen viettelemäksi."

Huomatkaa tarkoin tämä jalo kohta! Jos teille tahdotaan moittia sitä, että luterilainen kirkko muka pitää itseänsä ainoana autuaaksitekevänä ja kiroaa kaikki muut, viitatkaa tähän tunnustuksemme kohtaan! Yksimielisyyden ohje on kironnut reformoitujen opin, mutta se ei tarkoita henkilöitä, jotka yksinkertaisuudessaan erehtyvät; se kiroaa vain väärät opit ja itsepintaiset, väärät opettajat ja pilkkaajat. Niitä, jotka alkavat *julkeasti pilkata* meidän oppiamme, *meidän ei ole pidettävä Jumalan lapsina*, niitä, jotka sanovat esimerkiksi: Niin, Kristus tosin niin sanoo, mutta me emme sitä usko. Mutta jos he yksinkertaisuudessaan näin eksyvät nuoruudestaan asti ja pitäytyvät Kristukseen, he voivat kyllä pelastua. Ihmiseen voi jokin harha olla niin juurrutettu hänen nuoruudestaan asti, että hän torjuu luterilaisen suoraa päätä luotaan, olematta kuitenkaan mikään jumalaton konna.

"Sen vuoksi mekin täten kaikkivaltiaan Jumalan kasvojen ja koko kristikunnan edessä todistamme, ettei meidän mieleemme eikä tarkoituksemme tällä kristillisellä sovittelukirjoituksella ensinkään ole aiheen antaminen minkäänlaiseen kurjien ja ahdistettujen kristittyjen rasittamiseen ja vainoamiseen. Samoin kuin me näet kristillisen rakkauden pakottamina erikoisesti säälimme heitä, samoin me kammoamme ja kaikesta sydämeistämme paheksomme vainoojien vimmaa, mitenkään tahtomatta syyllistyä siihen vereen, joka sinä suurena päivänä Jumalan armottoman ja ankaran tuomioistuimen edessä vainoojien käsistä vaaditaan ja josta heidän on tehtävä ankara tili." — Calvinilaiset näet sanoivat: "Katsokaa, nyt tehdään Saksassa niin kuin Ranskassa! Sielläkin nähdään vielä kerran Pärtytilyö." Mutta kaukana siitä, niin luterilaiset tässä vakuuttavat, he eivät tule ketään vainoamaan. Hugenottien veri on jäävä tahraamaan paavilaisien käsiä. Luterilaiset eivät ylipäänsäkään tuomitse ketään, paitsi niitä, jotka tuomitsevat itse itsensä.

Kuinka vaikeaksi *Lutherille* muodostui juuri väärän kirkko-opin johdosta päästä oikeaan käsitykseen, näemme hänen esipuheestaan aikaisemmin julkaisemiinsa väitteisiin anteita vastaan. Siinä hän kirjoittaa: "Mitä kaikkea ja miten sydämeni alussa ja sittemminkin sai kärsiä ja kestää, ja minkälaisessa nöyryytyksessä, joka ei ollut laadultaan väärää tai luuloteltua, vaan todellista, sen tahtoisin suoraan sanoa. Siitä epätoivosta, jossa silloin horjuin, ah, siitä tietävät varsin vähän nuo suruttomat henget, jotka sittemmin ovat ylpeinä ja pöyhkeästi käyneet paavin majesteetin kimppuun. Eivätkä he olisikaan edes kaiken tahtonsa ponnistaen kenneet kärventämään paavilta hiuskarvaakaan siinä, missä Kristus minun, hänen heikon ja arvottoman välineensä kautta ei jo olisi iskenyt häneen syvää, parantumattonta haavaa. Yhtä kaikki he saivat siitä maineen ja kunnian, aivan kuin juuri he olisivat sen tehneet. Mutta heidän vain katsellessaan minua ja jättäessään minut yksinäni vaaraan, en minä ollut niinkään iloinen, huoleton ja voitonvarma. Olin näet tietämätön paljosta, minä, Jumalan kiitos, nyt tiedän; enhän minä edes ymmärtänyt, mitä anne oli, niin kuin ei koko paavilaisjoukkokaan siitä mitään tiennyt; tavan ja totumuksen voimasta sitä vain pidettiin suuressa arvossa. Siksi minä kävinkin siitä väittelemään, en siinä tarkoituksessa, että tahtoisin hyljätä sen, vaan koska kerta kaikkiaan en tiennyt, mikä sen merkitys oli, ja olisin mielelläni tahtonut sen muilta oppia.

"Koska siis kuolleet ja mykät opettajat, toisin sanoen jumaluusoppineitten ja kirkko-oikeuden tuntijoiden kirjat, eivät voineet minulle kyllin asiaa selvittää, tahdoin pyytää elävää neuvoa ja kuulla *itsensä Jumalan kirkkoa*, jotta sikäli kuin olisi käsillä hurskaita ihmisiä, he Pyhän Hengen valaisemina armahtaisivat minua, eivätkä ainoastaan minua, vaan koko kristikunnan hyväksi antaisivat oikean ja varman selvityksen anteesta. Silloin ilmaantuikin monia hurskaita miehiä, jotka mieltiyivät suuresti minun ehdotuksiini ja pitivät niistä paljon. Minusta oli kuitenkin aivan mahdotonta pitää heitä kirkon, Pyhän Hengen lahjan haltijan, jäsenenä ja tuntea heidät siksi. *Minä katsoin ainoastaan paaviin, kardinaaleihin, piispoihin, jumaluusoppineihin, kirkko-oikeuden tuntijoihin, munkkeihin ja messupappeihin; siltä taholta minä odotin Henkeä*. Sen opin ja sen puheentavan olin näet niin innokkaasti imenyt itseeni, että olin aivan kuin päihtynyt siitä enkä tuntenut, nukuinko vai valvoin."

Tämä juuri on se oppi, jolla paavilaiset aina tähän päivään asti ovat yrittäneet pitää ihmiset yhteydessään. He sanovat: "Sinä tiedät, että me olemme oikea kirkko. Opettakoon nyt kirkko mitä hyvänsä — jos tahdot olla oikea Kristuksen opetuslapsi, sinun täytyy kuulla kirkkoa! Selittäköön paavi olevansa erehtymätön tai opettakoon, että Maria on sinnynyt saastattomasti tai että on palvottava pyhimyksiä — sinun on suostuttava siihen. Silloin et saa luottaa järkeesi. Ainoa oikea kirkko on asiat niin esittänyt ja se ei voi erehtyä. Jos luovut roomalais-katolisesta kirkosta, luovut oikeasta kirkosta." Tämän kauhean syötin se panee koukkuun koettaakseen varjella ihmiset yhteydessään.

"Kun sitten olin Raamatun avulla torjunut kaikki todisteluperusteet, jotka nousivat minua vastaan, ja voittanut ne, oli minun viimein miltei mahdoton suurella tuskalla, vaivalla ja ponnistuksella Kristuksen armon kautta voittaa tuota yhtä, nimittäin että oli oltava kuuliainen kirkolle." — Luther oli jo oppinut huomaamaan melkein kaikkien paavin oppien kestättömyyden, mutta tässä kohden hän ei aluksi vielä päässyt selvyYTEEN ja kesti kauan ennen kuin hän saattoi olla oikein iloinen ja varma totuudesta. Mutta paavilaiset olivat keiton keittäneet ja heidän täytyi se särpiä. Oli koittanut Jumalan hetki, jolloin vastakristus oli paljastuva.

"Minä näet pidin paljon vakavammin ja vilpittömämmin kunnioittaen (todella sydäimestäni) paavinkirkkoa oikeana kirkkona kuin

nuo kurjat, herjaavat vääntelijät, jotka nyt paavinkirkon taholta rehentelevät minua vastaan. Jos minä olisin halveksinut paavia yhtä syvästi kuin nyt halveksivat ne, jotka häntä kuitenkin sanoin ylistävät, olisin peljännyt maan sillä hetkellä aukenevan ja nielaisevan minut elävältä, kuten Koorahin joukkoineen."

Jumala suokoon, ettette taipuisi siihen väärään oppiin kirkosta, että luterilainen kirkko yksin on Kristuksen oikea näkyväinen kirkko *siinä mielessä*, että yksin siinä voitaisiin pelastua. Se kyllä on oikea näkyväinen kirkko, mutta vain siinä mielessä, että sillä ainoastaan on puhdas ja kirkas totuus. Mutta niin pian kuin teette tuon mainitun lisäyksen, te kumoatte opin vanhurskautuksesta, joka tapahtuu armosta, uskon kautta Jeesukseen Kristukseen, ja sekoitatte toisiinsa lain ja evankeliumin. Siitä varjeltakoon teitä Jumala teidän oman sielunne tähden sekä myös niiden sielujen tähden, jotka teille aikanaan uskotaan!

33. iltaluento

(Syyskuun 4. p:nä 1885.)

Ystäväni! Kaikkein ensimmäinen asia, mitä jumaluusoppineelta välttämättä vaaditaan, on, niin kuin jokainen ymmärtää, se että hän on tarkoin selvillä jokaisesta jumalallisen ilmoituksen opinkohdasta. Olisi ristiriitaista sanoa jumaluusoppineeksi ketään, jolta puuttuu tieto tästä. Jumaluusoppineitten tehtävä on olla ihmiskunnan sielunlääkäreitä. Ruumista hoitavan lääkärin täytyy ennen muuta tuntea kaikki lääkkeet, mitä luonto tarjoaa ruumiin sairauksien parantamiseksi. Samoin täytyy jumaluusoppineenkin sielunlääkärinä tuntea tarkoin ne hengelliset lääkkeet, jotka Jumalan sana meille tarjoaa sielun sairauteen; nämä hengelliset lääkkeet taas ovat juuri Jumalan meidän autuudeksemme ilmoittamat opit.

Niin ehdottoman välttämätöntä kuin jumaluusoppineelle onkin kristillisen ilmoituksen jokaisen yksityisen opin tarkka, täydellinen ja selvä tuntemus, ei siinä kuitenkaan suinkaan ole kaikki, mitä hän tarvitsee. Aivan yhtä paljon tarpeen on hänelle siinä vielä varsinkin kaksi asiaa: *ensiksikin*, että hän on tarkoin selvillä myös eri oppien

keskinäisistä suhteista, jotta hän voisi niitä oikein käyttää, ja *toiseksi*, että hänellä myös on rohkeutta, rakkautta ja halua jumaluusoppineen kutsumukseensa. Samoin kuin näet ruumiin lääkäri, vaikka hän tuntisikin kaikenlaisia sinänsä parantavia lääkkeitä, mutta sekoittaa niitä tietämättömyydestä toisiinsa niin, että toinen kumoaa toisen vaikutuksen, jouduttaa sekoituksellaan potilaittensa kuolemaa sen sijaan, että parantaisi heidän ruumiinsa sairauden, samoin sellainen jumaluusoppinutkin, joka ei tiedä, mitä oppeja hänen on yhdistettävä, mitä taas huolellisesti pidettävä erillään toisistaan, saattaa helposti tuottaa sieluille enemmän vahinkoa kuin apua. Ja vielä, samoin kuin lääkäri vasta silloin täyttää raskaat velvollisuutensa, kun hänellä on halu ja rakkaus juuri tähän työhönsä eikä hän pyydä kurjaa, maallista palkkaa, samoin on jumaluusoppinutkin vasta sitten kutsumuksessaan uskollinen, kun hän on innostunut kutsumukseensa ja tajuaa palkakseen ennen kaikkea sen, että Jumala auttaa häntä pelastamaan sieluja, tuottamaan vaurioita saatanan valtakunnalle, rakentamaan Jumalan valtakuntaa ja kansoittamaan taivasta.

Siitä syystä olen aina pitänyt pyhänä velvollisuutenani, etten ainoastaan dogmatiikan luennoissani esitä puhdasta oppia sen armon mukaan, mikä minulle on annettu, vaan olen myös katsonut tarpeelliseksi vähintään kerran viikossa valitsemanani hetkenä koota koko rakas Concordia ympärilleni ja silloin osoittaa sille noiden oppien tärkeys, merkitys ja soveltaminen käytäntöön sekä ennen kaikkea koettaa saada teidän sydämenne ihastumaan vaikeaan kutsumukseenne. Näitä perjantai-iltahetkiä, jotka ovat ikään kuin viikkoisen opetuksen päätöksenä, me sanomme "Luther-hetkiksi", varsinkin siitä syystä, että olen niissä antanut ennen muita erityisesti rakkaan oppi-isämme Lutherin, Jumalan valitseman kirkon uskonpuhdistajan ja meidän yhteisen kirkonopettajamme puhua. Tähän asti Jumala on antanut armonsa, että rakkaat ylioppilaani myös ovat mielellään olleet läsnä tällä viimeisellä iltaluennolla ja että he, niin kuin moni on minulle pyhästi ja kalliisti vakuuttanut, ovat saaneet niistä siunausta, ei ainoastaan siinä, että ovat päässeet selvempään käsitykseen kristillisestä opista, vaan myös siinä, että ovat lujittuneet uskossaan syntien anteeksiantamukseen, Jumalan lapseuteen ja autuuteensa. Niinpä toivonkin, että Jumala auttaisi tänään meidän riveihimme astuvia uusia taistelutovereita kokemaan samaa. Sitä vain tahdon rukoilla Jumalalta, että hän auttaisi minua puhumaan hyvää sanaa ja että se

löytäisi otollisen maaperän. Mutta huomatkaa: jotta tämä minun rukoukseni tulisi kuulluksi, on tarpeen, että tekin rukoulette Jumalaa, että saisitte kokea sitä. Ettehän te näet ole täällä oppiaksenne maallisia tieteitä, vaan perehtyäkseen oppiin, joka ensin tekee teidät autuaiksi ja jonka kautta teidän sitten on tehtävä autuaiksi monia muita. Sen tähden on kysymys hyvin vakavasta asiasta. Tässä on riisuttava jaloista maallisen, lihallisen mielen kengät ja istuuduttava Marian tavoin Jeesuksen jalkojen juureen kuulemaan häneltä, mikä on se yksi, joka on tarpeen. Jumala sen suokoon! Ja Jumala suokoon minulle sen, että olisin teille apumies kaikiksi ajoiksi.

Viime vuoden aikana olemme käsitelleet lain ja evankeliumin erottamisen aihetta kahdenkymmenen viiden väitteen sarjan pohjalla. Vielä on jäljellä viisi väitettä, jotka eivät suinkaan ole epäoleellisia. Sen tähden meidän on saatettava niiden käsittely päätökseen, ennen kuin siirrymme uuteen aiheeseen. Toivon, että myös vasta opintonsa aloittavat, huolimatta siitä, että saavatkin kuulla vain katkelman, kuitenkin voivat saada siitä yhtä ja toista hengenravintoa, joka vahvistaa heitä uskossa ja vieroittaa heitä maailmasta ja synnin palveluksesta vetäen Kristuksen puoleen. Sillä jos me, jotka täällä istumme, emme ole kristittyjä, niin me olemme aivan kadotettuja ihmisiä ja Jumala voi katsoa meihin vain vihassaan. Mikä näet voisi olla kauheampaa kuin että mies, joka ei itse ole kristitty, antaa palkata itsensä määräajaksi olemaan jonkin seurakunnan paimenena? Toivon, että te kaikki olette tosi kristittyjä tai kuitenkin että rakas Jumalan sana on vetänyt teitä puoleensa ja että se, kun se jumalallisella voimallaan murtautuu teidän elämäänne, tekisi teihin syvän, pysyvän vaikutuksen, ja että teillä, kun te kerran jätätte tämän laitoksen, ei olisi vain jaloja jumaluusopillisia tietoja varustuksenanne, vaan myös palava sydän julistaaksenne niitä suuria tekoja, mitä Jumala on tehnyt ihmiskunnalle.

Nyt toivon, etteivät viime vuoden ylioppilaat pane pahakseen, jos vielä kerran luen kaikki väitteet, jotka jo on käsitelty, jotta hyvät vasta-alkajammekin olisivat selvillä siitä, mistä on ollut kysymys ja mikä merkitys jäljellä olevilla väitteillä on.

(Tämän jälkeen luennoitsija luki kaksikymmentä ensimmäistä väitettä tehden jokaisen kohdalla lyhyitä huomautuksia niiden selitykseksi.)

Usko ei kasva meistä itsestämme. Tosi usko on niin luja, että vaikka taivas tällä hetkellä raukeaisi ja helvetti avautuisi meidän jalcojemme alla, me kuitenkin voisimme sanoa: "Raukene, taivas, ja helvetti, avaa kitasi! — Minä uskon Jeesukseen Kristukseen, tosi Jumalaan, joka minut kadotetun ja syntisen on kalliilla, jumalallisella verellään lunastanut! Sitä ei minulta voi perkele eikä helvetti riistää." Mutta ulkokultaisten usko sulaa kuin lumi maaliskuun auringossa.

Monet luulevat olevansa varsin ankaran raamatullisia luterilaisia väittäessään: "Se joka ei ole luterilainen, ei voi pelastua. Hänen täytyy ainakin viime hetkellään tunnustautua luterilaisuuteen, muuten hän pakosta joutuu helvettiin!" Sellainen, joka niin väittää, ei kuitenkaan ole aito luterilainen, vaan on langennut luterilaisuudesta. Niin me emme opeta, vaan että ihminen tulee vanhurskaaksi ja pelastuu armosta; ja sitä varten hänet ohjataan luterilaiseen kirkkoon. Mutta jos joku elää jonkin lahkoon piirissä ja rakastaa totuutta, hän voi olla parempikin kristitty kuin moni meidän luterilaisistamme. Kristus hallitsee kaikkialla, hän hallitsee vihollistensaakin keskellä.

XXI VÄITE

Seitsemänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos opetetaan, että sakramentit vaikuttavat pelastuksen *ex opere operato*.

Tämä on ylen tärkeä väite! On suuri erehdys, jos luullaan, että sakramentit saavat pelastavan voimansa *ex opere operato* (vain sen nojalla, että ne ulkonaisesti suoritetaan). Se on paavilaisten oppi. He sanovat: Jos kastatat itsesi olematta itse vielä uskovainen ihminen, on sinulla kasteesta jotakin hyötyä, kunhan et elä suorastaan suurissa kuolemansynneissä. Se tuottaa sinulle armon, tekee Jumalan armolliseksi sinua kohtaan." Samaa he väittävät messusta. He opettavat: "Kun joku kuulee messun, hän saa joka tapauksessa siitä jonkin armon. Herran ehtoollisella hän saa joka kerta armon ja se tapahtuu hänen sillä käymisensä tähden." Se on jumalatonta, kamalaa oppia, joka on räikeässä ristiriidassa Jumalan sanan kanssa. Ensiksikin se on ristiriidassa jo evankeliumin kanssa yleisesti, joka opettaa meille, että ihminen tulee Jumalan edessä vanhurskaaksi ja pelastuu yksin armosta ja voi vasta sitten tehdä Jumalalle kelpaavia tekoja.

Room. 3:28: "Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja". — Mutta jos minut vanhurskauteen ja saan armon sen tähden, että kastatan itseni tai käyn pyhällä ehtoollisella, tulen vanhurskaaksi tekojeni kautta, vieläpä varsin viheliäisten tekojen. Jos näet tarkastelemme kastetta ja ehtoollista meidän suorittaminamme tekoina, niin ne ovat niin vähäisiä, että niitä tuskin kannattaa mainita. Eikö nyt ole kauheata opettaa, että ihminen pyhän Raamatun mukaan saa armon, jos hän edes käyttää sakramenteja? Ei, vaan jollet käy sakramentille uskossa, tuomitsevat kasteesi

ja ehtoollisesi sinut. Ne ovat armonvälineitä ainoastaan sen ansiosta, että näihin ulkonaisiin merkkeihin on yhdistetty lupaus. Mutta näihin armolupauksiin voin tarttua ainoastaan uskolla. Minua ei hyödytä vähääkään, että annan valaa vettä päälleni, eikä minua hyödytä vähääkään, että nautin siunattua leipää ja viiniä, ei edes siltikään, vaikka pyhässä ehtoollisessa todella saan Herran ruumiin ja veren. Siitä ei ole minulle mitään hyötyä, vieläpä vain vahingoittaa minua, jos tulen vailla uskoa, sillä silloin tulen vikapääksi Herran ruumiiseen ja vereen. Kaikki riippuu siitä, että minä uskon, etten katso niinkään veteen kuin ennen kaikkea siihen lupaukseen, jonka Kristus on liittännyt kasteen veteen; sitten kuuluu siihen kyllä vesikin, sillä vain siihen hän on liittännyt lupauksen.

Sama koskee pyhää ehtoollista. Moni ajattelee käytyään Herran pöydässä: Nytpä olen taas suorittanut Jumalan tahdon mukaisen teon, ja hän on lukeva sen minulle ansioksi! Se on jumalatonta, sillä Herra sanoo: "Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini, *joka teidän edestänne annetaan*. Ottakaa ja juokaa tästä kaikki; tämä malja on uusi liitto, minun veressäni, *joka teidän edestänne vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi*." Näihin sanoihin sisältyy kokonainen taivas täynnä armoa, ja siihen on meidän uskomme suuntauduttava. Pelkkä leivän ja viinin sekä Kristuksen ruumiin ja veren syöminen ei vaikuta meissä mitään hyvää. Armo ei vaikuta kemiallisesti, ei myöskään mekaanisesti, vaan aina pelkästään sanan kautta, kun hyvä Jumala sanoo: Minä tahdon antaa sinulle syntisi anteeksi. Siihen minä pitäydyn. Jos uskossa pitäydyn siihen, voin myös viimeisenä päivänä astua rohkeasti esiin, ja jos Jumala tahtois minut tuomita, sanoa: "Sinä et voi minua tuomita! Silloin olisit valehtelija! Sinähän olet vaatinut minua panemaan täyden turvani sinun lupaukseesi! Niin olen tehnyt ja siksi et voi minua tuomita etkä tule tuomitsemaankaan." Jos Jumala vielä viimeisellä tuomiollansa koettelisi kristittyjensä tällä tavalla, sanoisivat kaikki pyhät: "Ei, minä en joudu helvettiin! Minä en voi sinne joutua. Minullahan on Kristus, takaaajani ja Välimieheni. Sinun on pakko tunnustaa ne lunnaat, jotka Jumalan Poika on maksanut minun syntivelkani sovituksesi."

Room. 14:23: "Kaikki, mikä ei ole uskosta, on syntiä". — Kuinka siis voisi se, joka uskoa vailla käyttää sakramenteja, sen kautta tulla Jumalalle otolliseksi, vieläpä saada Jumalan armon, koska hän

tekee vain syntiä, milloin ikänä hän jotakin tekee, se kun ei ole uskosta?

Hebr. 4:12: "Sillä Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija".

Väärät opettajat sanovat sakramenteista: "Sen myönnämme, ettei pelkkä saarnaaminen ja saarnan kuuleminen hyödytä mitään, jollet ota sanaa uskossa vastaan; päinvastoin joudut siitä raskaaseen vastuuseen." "Mutta", he sanovat, "toisin on sakramenttien laita. Niihin liittyy se suuri etu, että Jumala armossaan vaikuttaa minussa, kun vain käytän niitä." Se on jumalatonta oppia! Sakramentithan eivät ole mitään muuta kuin Jumalan sana, johon on yhdistetty merkki. Augustinus nimittää varsin sattuvasti sakramentteja näkyväksi sanaksi, *verbum visibile*. Yhtä vähän kuin minua hyödyttää Jumalan sana, jollen usko, yhtä vähän minua hyödyttää, jos minut kastetaan enkä usko. Sanoessani: "Sinun on uskottava kasteeseesi", tahdon juuri sanoa: "Sinun on uskottava hyvään Jumalaan, joka on kasteeseen liittänyt niin ihanan lupauksen". Kasteen häpeällistä väärinkäyttöä on, jos ajattelen: Pelkkä teko, se että annan valella pääni, on Jumalalle mieluinen. Sakramentti on *verbun visibile*. Jos kerran Jumalan sanasta ei ole minulle hyötyä, jollen siihen usko, on sakramenteistakin minulle hyötyä vain, jos uskossa pitäydyn niihin.

Sen tähden on vailla kaikkea perää, kun kiihkohenget väittävät: "Luterilaiset eivät paljoakaan välitä kääntymyksestä!" — "Kuinka niin?" — "Koska he sanovat, että on luotettava kasteeseen ja ehtoolliseen." Niinhän me emme opeta, vaan näin: "Kasteessa ja ehtoollisessa Jumala lupaa sinulle jotakin. Pitäydy siis Jumalan lupauksiin äläkä epäile niitä." Niin me opetamme. Mutta niihin voin pitäytyä ainoastaan, jos minusta on tullut kurja syntinen. Jos sanon: "Sinun on lohdutauduttava kasteestasi" ja jos sanon: "Sinun on käännäytävä Jeesuksen Kristuksen puoleen", on kysymys aivan samasta asiasta. Tosin joku voi mielessään kuvitella uskovansa, mutta jos vähäinenkin ahdistus tulee, kaikki on mennyttä. Tämän tosi uskon meille antaa ainoastaan Pyhä Henki.

34. iltaluento

(Syyskuun 11. p:nä 1885.)

Meidän päivinämme epäillään vakavasti, ettei siinä, joka puhuu puhtaasta opista ylen tärkeänä asiana, ole oikeaa, kristillistä henkeä. Jo sana "puhdas oppi" on nykyään halveksittu ja sopimaton. Nekin aikamme jumaluusoppineet, jotka mielellään lukeutuvat tunnustuksellisiin, puhuvat puhtaasta opista enimmäkseen pilkka mielessä, tarkoittaen tuolla sanalla kuollutta kirjainjumaluusoppia. Sitä, joka täydellä todella ja vakavissaan sotii puhtaan opin puolesta ja taistelee jokaista väärää oppia vastaan, pidetään nykyään sydämettömänä ja rakkaudettomana kiivailijana. Mistähän se johtunee? Epäilemättä ensi sijassa siitä, että nykyajan jumaluusoppineet varsin hyvin ovat selvillä siitä, että he ovat vailla juuri sitä, mitä aina on sanottu puhtaaksi opiksi, niin kuin se todella onkin. Toiseksi se johtuu siitä, että se puhdas oppi heidän käsityksensä mukaan on *non ens* (olematon asia), jotakin, joka ei kuulu muualle kuin haavekuvien ja ihanteiden maailmaan, jonkinlaiseen Platonin valtioon.

Me elämme aikaa, jolloin, niin kuin apostoli sanoo harhaopettajista, aina ollaan oppimassa eikä koskaan tulla totuuden tuntoon. Elämme aikaa, jota vallitsee Pilatuksen käsityskanta. Kun Herra todisti Pilatukselle olevansa totuuden kuningas ja valtakuntansa olevan totuuden valtakunta, Pilatus pilkallisesti kysäisi Herralta: "Mikä on totuus?" — odottamatta siihen vastausta. Tuo miesparka ajatteli varmaankin sydämessänsä: "Jo vuosituhannet ovat suurimmat henget etsineet vastausta kysymykseen: mikä on totuus?, mutta eivät ole sitä löytäneet. Sinäkö, kurja kerjäläinen, nasaretilaisparka, luulet olevasi totuuden kuningas ja tahdot perustaa vastaansanomattoman, iankaikisen totuuden valtakunnan?"

Tämä puhtaan opin halveksiminen, siis totuuden — eihän puhdas oppi mitään muuta ole kuin puhdas Jumalan sana, ei mikään dogmaatikkojen mukainen oppi, jonka kirkko on hyväksynyt — ei, ehdottomasti puhdas oppi on Jumalan sana — tämä puhtaan opin halveksiminen todistaa, että me elämme sanomattoman murheellista

aikaa. Mitä näet sanookaan Jumalan sana itse Jumalan sanasta ja puhtaasta opista? Profeetta Jeremian ennustuksissa sanotaan (Jer. 23:28): "Se profeetta, jolla on uni, kertokoon unensa; mutta se, jolla on minun sanani, puhukoon minun sanani uskollisesti. Mitä tekevät oljet jyvien seassa? sanoo Herra." Ja Daavid itse sanoo Jumalalle: "Onko yhteyttä sinun kanssasi turmion tuomioistuimella, jossa tehdään väkivaltaa lain varjolla" (Ps. 94:20). "Laki" tarkoittaa tässä Jumalan sanaa yleensä. Entä mitä sanoo rakas Herramme Kristus itse? Hän sanoo: "Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani; ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi" (Joh. 8:31 seur.).

Eikö olekin kauheata, kun saksalaiset jumaluusoppineet nykyään sanovat: "Niin, totuus! Me pyrimme totuuteen, mutta vain ylpeä, itsekylläinen ihminen voi sanoa, että hänellä on totuus!" Niin syvälle me olemme jo vaipuneet, että puhutaan näin, vaikka Herra selvästi sanoo: *"te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi"*. Samoinhan kirjoittaa myös uskollinen apostoli Juudas: "Rakkaani! Kun minulla on ollut harras halu kirjoittaa teille yhteisestä pelastuksestamme, tuli minulle pakko kirjoittaa ja kehottaa teitä kilvoittelemaan *sen uskon puolesta, joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu*" (jae 3) [Jud. 3]. Tässä ei ole puhe sydämen uskosta, vaan objektiivisesta uskosta, puhtaasta opista. Entä edelleen? Kuinka kirjoittaakaan Johannes, rakkauden apostoli? "Kuka ikinä menee edemmäksi eikä pysy Kristuksen opissa, hänellä ei ole Jumalaa; joka siinä opissa pysyy, hänellä on sekä Isä että Poika. Jos joku tulee teidän luoksenne eikä tuo mukanaan tätä oppia, niin älkää ottako häntä huoneeseenne älkääkään sanoko häntä tervetulleeksi; sillä joka sanoo hänet tervetulleeksi, joutuu osalliseksi hänen pahoihin tekoihinsa." (2 Joh. 9–11.) Samoin pyhä apostoli Paavali kirjoittaa Tiitukselle: "Hänen tulee pysyä kiinni opinmukaisessa, luotettavassa sanassa, että olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellisellä opilla että kumoamaan vastaansanojien väitteet. Sillä paljon on niskoittelevia, turhanpuhujia ja eksyttäjiä, varsinkin ympärileikattujen joukossa." (Tiit. 1:9–11.) Samoin hän kirjoittaa Timoteukselle: "Valvo itseäsi ja opetustasi, ole siinä kestävä; sillä jos sen teet, olet pelastava sekä itsesi että ne, jotka sinua kuulevat" (1 Tim. 4:16). Ja viimein hän kirjoittaa Galatalaiskirjeessään, sen jälkeen kuin harhaopettajat olivat tunkeutuneet Galatian seurakuntiin: "Kuka esti teitä olemasta totuudelle kuuliaisia? Houku-

tus siihen ei ollut hänestä, joka teitä kutsuu. Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan." (Gal. 5:7–9.) "Jo yksi ainoa väärä oppi", hän tahtoo sanoa, "väärentää kristillisten oppien kokonaisuuden, niin kuin pisara myrkkyä muuttaa kristallinkirkkaan veden kuolettavaksi juomaksi."

Voi, kuvitelkaapa elävästi mielessänne, kuinka olisi käynyt, kun vanhan kirkon aikana harhaopettajat Areios, Nestorius ja Pelagius esiintyivät, jos eivät Athanasius, Kyrillos ja Augustinus olisi vakavasti nousseet heitä vastustamaan! Jo neljännellä ja viidennellä vuosisadalla kirkko olisi menettänyt kristillisen uskon tärkeimmän totuuden; maa olisi näin kaivettu sen jalkojen alta ja se olisi pakosta sortunut. Tosin se ei Jumalan suunnitelman mukaan ollut mahdollista; mutta juuri siksi Jumalan täytyi herättää sellaisia aseita kuin mainitut opettajat olivat. Elinajanansa heitä kyllä vihattiin ja vainottiin kristikunnan ilkeämielisinä rauhanhäiritsijöinä, mutta jo yli vuosituhannen ajan heidän nimensä ovat loistaneet autuaaksitekevän totuuden todistajien niminä, ja kerran he vasta oikein tulevatkin loistamaan tähtien lailla taivaan kirkkaudessa aina ja iankaikkisesti. Kenenkään ei pitäisi sen tähden pidäytyä todistamasta totuudesta, että jokainen sanoo: Sinussa on väärä henki! Niin puhuu epäusko!

Kuvitelkaa edelleen mielessänne, mitä olisi tapahtunut, jos Luther olisi tosin päässyt totuuden perille ja siitä suppeammassa piirissänsä todistanutkin, mutta ei olisi käynyt taisteluun valtaan päässeitä suuria kauhistuksia vastaan. Kristikunta olisi jäänyt Rooman vastakristuksen sieluihin kohdistuvan hirmuhallituksen alaiseksi ja me kaikki olisimme nyt hänen alaisiaan.

Ei siis ole epäilystäkään siitä, että molemmat, molemmat ovat tarpeen: totuuden puolustaminen ja harhaoppia vastaan taistelemisen! Meidän perjantai-iltahetkiemme eräs tarkoitus onkin, että tulisitte kykeneviksi kumpaankin. Jumala antakoon siunauksensa tänään esillä olevan aiheen käsittelemiseen!

Viime kerralla panimme jo alulle 21. väitteen käsittelemisen, sen ettei lakia ja evankeliumia eroteta eikä jaeta oikein, jos väitetään, että pelastus voidaan saavuttaa jo pelkän suoritettun teon nojalla, kastattamalla itsensä ja käymällä ehtoollisella. Se on mitä hirvittäväntä lain ja evankeliumin sekoittamista.

Evankeliumi ei vaadi mitään muuta kuin tätä: Usko ainoastaan! Ota vastaan, niin pelastut! Laki sen sijaan huutaa: Tee se, niin saat

elää! Mutta jos pelkkä teko, se että kastatan itseni tai käyn ehtoollisella, tuottaa minulle armon, on evankeliumi selvästi muuttunut laiksi, koska kerran perustan pelastuksen teoille; samoin laki on muuttunut evankeliumiksi, koska kerran lupaan pelastuksen kurjalle syntiselle sen nojalla.

Tuntuu kyllä aivan mahdottomalta ajatella, että joku tahtoisikäydä kristillisestä saarnaajasta ja kuitenkin opettaisi, että sakramentit tuottavat pelastuksen *ex opere operato*; yhtä kaikki tapahtuu niin yhä edelleen. Juuri ne, jotka ovat olevinaan oikein tiukasti luterilaisia, syyllistyvät tähän hirvittävään virheeseen niin usein kuin käsittelevät sakramentteja. Kun he ovat valmiiksi kehitelleet sanottavansa pyhästä kasteesta, arvelee jokainen: Siinä sen kuolit: sinun ei tarvitse muuta kuin saada kaste, niin pääset taivaaseen! Ja kun he ovat saaneet esitetyksi ehtoollisopin, ihmiset ajattelevat: Siinä sen kuolit: sinun ei tarvitse muuta kuin käydä alttarilla, niin sinulla on syntien anteeksiantamus, sillä hyvä Jumala on liittänyt armonsa juuri tähän toimitukseen.

Jo viikko sitten aloimme osoittaa, että tällainen on räikeästi evankeliumin oppia vastaan. Sitähän tarkoittavat kaikki kohdat, jotka osoittavat meille, että evankeliumi vaatii ainoastaan uskoa, että kaikki on pantu uskon varaan. Mutta jos näin on asian laita, kuinka silloin voin sanoa: Se tai se teko hyödyttää minua sekin? Jos kerran saarnattu sana ei hyödytä minua siinä tapauksessa, etten usko, eivät kaste ja ehtoollinenkaan hyödytä mitään ilman uskoa. Sanoessani jollekulle: "Sinä pelastut ainoastaan uskon kautta", ei tarkoitukseni ole sanoa mitään muuta kuin: Sinä pelastut armosta.

Useimmat kuitenkin käsittävät asian näin: "Jos tahdot pelastua, ei sinun tarvitse tehdä niitä tai niitä, tekoja, mutta — *uskoa* sinun täytyy! Sitä Jumala sinulta vaatii." Ei, ei; sanoohan apostoli selvästi: "Sen tähden se (vanhurskaus) on *uskosta*, että se olisi *armosta*" (Room. 4:16). Huomatkaa tämä suurenmoinen kohta! Niin pian kuin esitetään jotakin, joka ei ole sopusoinnussa sen opin kanssa, että ihmisen ei pelastu tekojensa, vaelluksensa ja juoksunsa ansiosta, vaan yksin armosta, on kysymyksessä kaiken kaatava harhaoppi. "Sinun täytyy uskoa" merkitsee: Sinun täytyy ottaa vastaan, mitä sinulle tarjotaan. Hyvä Jumala lahjoittaa sinulle syntien anteeksiantamuksen, vanhurskauden, elämän ja autuuden. Mutta mitä hyödyttää sinua lahja, jos et ota sitä vastaan? Vastaanottaminen ei kuitenkaan ole

mikään teko, jonka suoritan antamisen vastineeksi, vaan tarjottuun tarttumista. Jos tarjoan kerjäläiselle lahjan, en tiedä, ottaako hän sen vastaan, mutta tarkoitukseni on siitä huolimatta aivan vakava. Jos hän jättää sen sillensä, hän ei sitä liioin saa. Kuulkaamme nyt muutamia kohtia, jotka puhuvat erityisesti sakramenteista.

Huomatkaa tarkoin, kuinka Herra puhuu sanoessaan: "*Joka uskoo ja kastetaan*", se pelastuu" (Mark. 16:16). Hän ei sano: "Joka kastetaan ja uskoo", vaan: "Joka uskoo ja kastetaan". Usko on kaikkein välttämättömin, kaste on jotakin, johon usko pitäytyy. Mutta sitten Herra jatkaa: "Mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen. Se merkitsee: "Vaikka et voisikaan saada kastetta, pelastut kuitenkin, jos vain uskot".

Apt. 8:36,37: "Ja kulkiessaan tietä he tulivat veden ääreen; ja hovihera sanoi: 'Katso, tässä on vettä. Mikä estää kastamasta minua?' Mutta Filippus sanoi: '*Jos uskot koko sydämeestäsi, tapahtuukoon niin*'. Hän vastasi ja sanoi: 'Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika'.⁵⁾ Siinä kaikki, mitä Filippus vaati. Hän tarkoittaa: Muutoin ei sinun kasteesi hyödytä yhtään mitään. Kun meidät kastetaan, emme me siinä tee mitään tekoa, vaan Jumala tekee teon meissä.

Gal. 3:26,27: "Sillä te olette kaikki uskon kautta Jumalan lapsia Kristuksessa Jeesuksessa. Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet." — Tästä käy ilmi, että kasteessa pukeudutaan Kristukseen vain silloin, kun uskotaan. Apostoli ei sano: Kuka ikänä on kastettu, on pakenut päällensä Kristuksen — niinhän asia nykyään tavallisesti esitetään — vaan: "Kaikki *te*, jotka olette kastetut". Apostoli puhuttelee tässä niitä, jotka olivat uskossa, jotka olivat syntyneet Jumalan lapsiksi. Sellaiset pukuvat päällensä Kristuksen kasteessa. Se joka ei usko, ei häneen pukeudu, vaan pysyy syntisen lihansa vaatteissa.

Pyhää ehtoollista asettaessaan Herra sanoo: "Ottakaa ja syökää; tämä on minun ruumiini, joka *teidän edestänne* annetaan. Se tehkää minun muistokseni. Ottakaa ja juokaa tästä kaikki; tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi." — Sillä, että Herra ei vain sano: "Tämä on minun ruumiini", vaan lisää vielä sanat: 'Joka teidän edestänne anne-

⁵⁾ Jae 37 puuttuu uudemmissa suomalaisista raamatunkäännöksistä.

taan", ja sillä, ettei hän vain sano: "Tämä on minun vereni", vaan myös: "joka teidän edestänne vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi", hän ilmeisesti tahtoo sanoa: "Tärkeintä on, että uskotte tämän, että tämä ruumis on *teidän edestänne* annettu ja tämä veri vuotanut *teidän* syntienne anteeksiantamiseksi. Se teidän on uskottava, silloin te saatte oikean siunauksen taivaallisesta ateriasta." Ja kun Kristus vielä lisää: "Se tehkää minun muistokseni", hän tahtoo juuri sanoa: Tehkää se uskossa! Eihän hän tahdo sanoa: "Ajatelkaa toki minuakin nauttiessanne minun ruumistani ja vertani. Älkää minua peräti unhotako!" Joka luulee, että Vapahtaja on kehottanut omiaan vain olemaan häntä kokonaan unhottamatta, se ei tunne Vapahtajaa. Ei, oikea Vapahtajan muistaminen on sitä, että ihminen muistaa sitä *uskossa*, ajatellen: "Tämä ruumis on annettu minun edestäni! Tämä veri on vuotanut minun syntieni anteeksiantamiseksi. Sen tähden voin lohdullisin mielin astua alttarin luo. Uskossa tahdon pitäytyä siihen ja pitää suuressa kunniaassa tätä äärettömän ihanaa panttia." Kun näet Jumala sanaansa lisää vielä pantin, kuka silloin rohkenisi epäillä, että tämä sana on totuus ja että se varmasti on käyvä toteen? Voi, kunpa huomaisitte tämän myös oman sydämenne ja omantuntonne varalta! Niin usein kuin käynte pyhälle ehtoolliselle, väikkykööt silmienne edessä nämä sanat: "Teidän edestänne annettu, teidän edestänne vuodatettu syntien anteeksiantamukseksi". Älkää mitenkään tehkö sitä ajatellen: "Kas niin, nyt olen taas tehnyt velvollisuuteni! Tämän teon Jumala on myös ottava lukuun." Silloin ehtoolliskäyntinne on kirottu käynti, joka tuottaa teille kuoleman ja kadotukseen. On julkeutta käydä sellaisissa ajatuksissa alttarille, syödä Kristuksen ruumista ja juoda hänen vertansa. Mutta silloin se ei ole mitään julkeutta, kun me pitäydymme hänen sanaansa ja lupaukseensa.

Room. 4:11: "Ja hän sai ympärileikkauksen merkin sen uskonvanhurskauden sinetiksi, joka hänellä oli ympärileikkaamatonna". — Tässä sanotaan, että Aabraham on uskonut ennen kuin hänet ympärileikattiin ja että hänen piti ympärileikkauksessa saada vain uskonvanhurskauden sinetti. Siinä juuri nimittäin onkin Jumalan suuri hyvyys, että hän tietää, kuinka hitaita me olemme uskomaan ja antaa sen vuoksi vielä sanansa lisäksi ulkonaisia merkkejä liittäen ne sanaansa; sakramentit ovat näet yhdistetyt Jumalan sanaan ja siihen kytketyt. Se juuri, Jumalan sana, on tähti, joka niissä loistaa.

Meidän kirkkoamme syytetään usein siitä, että se muka opettaa kasteen *ex opere operato* vaikuttavan Jumalan lapseuden ja ehtoollisen *ex opere operato* vaikuttavan syntien anteeksiantamuksen. Väärät opettajat teroittavat ihmisten mieliin, että sellainen on luterilainen oppi. Jos meidän oppimme olisi sellainen, ei olisikaan ihme, jos kaikki tosi kristityt kavahtaisivat meitä. Olisihan se kauheata. Ensimmäinen me sanoisimme: "Tekojen kautta ei pelastuta", mutta sitten taas sanoisimme: "Mutta näiden kahden vähäisen teon kautta saatte syntien anteeksiantamuksen". Mutta kuinka monet ovatkaan ne, jotka katsovat almanakkaansa, kuinka kauan he ovat olleet käymättä ehtoollisella, ja onko se aika, jonka kuluessa he tavallisesti käyvät sakramentilla, kulunut umpeen! Miksi niin? Koska he ajattelevat, että se on kristityn *teko*, eikä tietenkään voi olla oikein jättää tätä tekoa suorittamatta. He astuvat alttarin ääreen ja juovat itsellensä kuoleman ja syövät itsellensä Jumalan vihan. Ei niin! Armon lupauksen, joka on ehtoollisaineihin liitetty, on saatava minut liikkeelle, ja sitten minun on käytävä sinne uskossa; silloin myöskin lähdän taas siunattuna Herran pöydästä. Monet kuitenkin ajattelevat: "Minut on kerta kaikkiaan siihen kasvatettu. Mitä muutakaan voisin tehdä. Silloinhan minulla on varmuus pelastuksestani."

Pitää kyllä paikkansa, että luterilainen kirkko asettaa sakramentit niin ylen korkeaan arvoon, että kiihkohenkien korvat soivat. Luterilainen kirkko pitäytyy tähän Jumalan sanaan: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu". Sen tähden se tuomitsee kaikki väärät opettajat, jotka väittävät, että on kysymyksessä vain juhlameno, jonka kautta tapahtuu kristilliseen kirkkoon ottaminen. Ei suinkaan, "kaste vaikuttaa syntien anteeksiantamuksen, vapahtaa kuolemasta ja perkeleestä ja antaa iankaikkisen autuuden kaikille, jotka uskovat Jumalan sanat ja lupaukset". Luterilainen kirkko pitää kiinni siitä, että kaste on uudestisyntymisen peso ja Pyhän Hengen uudistus, se pitää kiinni siitä, mitä Pietari sanoo kasteen vedestä, nimittäin että se pelastaa meidät. Me pidämme kiinni tästä: "Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet". Luterilainen kirkko pitää kiinni siitä, mitä Herra sanoo: "Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; tämä on minun vereni, joka teidän edestänne vuodatetaan", eikä millään muotoa anna johtaa itseänsä tässä harhaan. Luterilainen kirkko pitää pyhiä sakramentteja kaikkein pyhimpänä, armorikkaimpana ja ihanimpana, mitä maa päällänsä kantaa.

Se on varmasti vakuuttunut siitä, ettei hyvä Jumala ole mikään niin tyhjänpäiväinen juhlamenojen järjestäjä, että hän olisi käskenyt meitä suorittamaan tiettyjä juhlamenoja ottaessamme jonkun yhteytemme. Ei, kristikunta ei ole mikään vapaamuurariyhdistys. Kun Jumala käsklee suorittamaan tämän toimituksen, hän käskää sellaista, josta riippuu meidän sielujemme autuus. *Mutta missä luterilainen kirkko on sanonut, että pelkkä sakramenttien käyttö pelastaa?* Päinvastoin se on aina todistanut sitä vastaan, taistellut sitä vastaan ja kironnut tämän opin.

Enemmän paavilaista ajatuskantaa on tässä kohden uudemmilla jumaluusoppineilla. Sitä ei saattaisikaan luulla näistä miehistä, jotka sentään kallistuvat enemmänkin järkeisoppiin. He sanovat: "Kaste on uudestisyntyminen". Monet ajattelevat sen kuullessaan: Niin opettaa luterilainen kirkko. Ei suinkaan, se ei ole luterilaista. Kaste *ei ole* uudestisyntyminen, vaan se *vaikuttaa* uudestisyntymisen, se on uudestisyntymisen *väline*.

Kuulkaa nyt joitakin todistuksia luterilaisen kirkon tunnustuksista, jotta oikein selvästi näkisitte, ettei se tahdo tietää mitään sakramenttien vaikutuksesta *ex opere operato*!

Lutherin *Vähässä katekismuksessa* sanotaan: "Mitenkä vesi voi vaikuttaa näin suuria asioita? Vesi tosin ei niitä vaikuta, vaan Jumalan sana, joka on vedessä ja veden kanssa, ja usko, joka veteen yhdistetyn Jumalan sanan uskoo." — Kun Pietari sanoo veden pelastavan meidät (1 Piet. 3:21), on kysymyksessä synekdochee. Pyhän kasteen toimittamiseen juuri onkin liitetty suuri ja ihana armolupaus.

Edelleen sanotaan kuudennessa (viidennessä) pääkohdassa: "Syöminen ja juominen eivät tätä vaikuta, vaan ne sanat, jotka tässä ovat: Teidän edestänne annettu ja vuodatettu syntien anteeksiantamiseksi. Nämä sanat ynnä ruumiillinen syöminen ja juominen ovat *pääasia* tässä sakramentissa; ja joka uskoo nämä sanat, hän saa, mitä ne lupaavat ja lausuvat, nimittäin syntinsä anteeksi." "Pääasia sakramentissa" tulkitaan tavallisesti näin: "Tosin on myös Jumalan sana tässä yhteydessä julkiluettava, se on pääasia". Tällöin olisi kyseessä *forma sacrae coenae*. Siitä ei tässä kuitenkaan ole ollenkaan kysymys. Tässä tarkoitetaan sitä, mitä sakramentti *vaikuttaa*, ja silloin on pääasia, että siinä ovat nämä sanat: "Teidän edestänne annettu ja vuodatettu".

Augsburgin tunnustus, 13. uskonkohta (s. 29): "Sakramenttien käytöstä opetetaan, että sakramentit eivät ole asetetut ainoastaan merkeiksi, joista kristityt ulkonaisesti voidaan tuntea, vaan meihin kohdistuvan Jumalan tahdon merkeiksi ja todistuksiksi, että uskomme niistä heräisi ja vahvistuisi. *Sen tähden ne vaativatkin uskoa, ja niitä käytetään oikein silloin, kun ne uskossa otetaan vastaan ja niillä uskoa vahvistetaan.*"

Sakramenttien tarkoitus on siis, että uskomme niistä heräisi ja vahvistuisi. Kun kristitylle saarnataan Jumalan sanaa, pitää jo sen vaikuttaa hänessä uskon vahvistumista. Mutta kun kristitty vielä saa kuulla, että Jumala on asettanut tietyn toimituksen, johon on liitetty tämä lupaus, täytyy sen hänestä olla kuin taivaan portti. Jumala tahtoo pelastaa meidät vapaasta armosta. Siksi on houkkamaisuutta ajatella: "Mitä? Kasteenko kautta minun pitäisi pelastua? Sekö, että annan valaa vettä päähäni, tekisi minut autuaaksi?" Ei niin, sinun ei pidä tehdä yhtään mitään. Älä oudoksu sitä, että Jumala määrää sinulle teon, josta järkikin sanoo: Eihän se voi olla mitään, minkä kautta voisin ansaita itselleni autuuden! Mutta kiihkohenget valistavat ihmisiä sanomalla, että meidän oppimme on jäännöstä paavilaisuudesta. Pelkkä suoritus ei kuitenkaan takaa ihmiselle mitään muuta kuin korkeintaan helvetin, jos hän ei käytä kastettaan uskossa. Ei, Jumala on niin jalomielinen, ettei hän ainoastaan saarnauta armoa, vaan sanoo vielä lisäksi: Tule vain, tähän sakramenttiin olen lupauksella sinetöinyt armoni! Usko vain siihen!

Se joka uskoo pelkän syömisen ja juomisen kautta saavansa syntien anteeksiantamuksen, on sokea ihminen. Kristuksen ruumis ei vaikuta fyysikaaliseen tapaan, niinkuin uudemmat jumaluusoppineet sanovat, että Kristuksen ruumis muka painaa ihmiseen kuolematuuden idun. Siitä ei Raamattu puhu sanallakaan, se on vain meidän spekulatiivisen jumaluusoppimme haaveita.

Vielä meidän tunnustuksemme julkisesti hylkää sen opin, että sakramentit muka vaikuttavat *ex opere operato*. *Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa* sanotaan näin (13. uskonkohta, s. 168, 3) : "Jos sakramenteilla ymmärrämme niitä jumalanpalvelustoimituksia, jotka perustuvat Jumalan käskyyn ja joihin liittyy armon lupaus, on helppo ratkaista, mitkä ovat varsinaisia sakramentteja. Ihmisten säättämät jumalanpalvelustoimitukset eivät siis tämän määritelmän mukaan kuulu sakramentteihin. Armon lupaaminenhan ei tietenkään ole

ihmisen vallassa. Ohi Jumalan käskyn säädetyt merkit eivät siis ole luotettavia armon merkkejä huolimatta siitä, että ne mahdollisesti saattavat jossakin määrin opastaa tai kehottaa tietämättömiä. Ainoat todelliset sakramentit ovat siis kaste, Herran ehtoollinen ja synneistä päästä eli parannuksen sakramentti. Nämä jumalanpalvelustoimitukset näet perustuvat Jumalan käskyyn ja armon lupaukseen, mikä uudelle liitolle on ominaista. Meidän pitää näet sydämissämme olla vakuuttuneita siitä, että Jumala meitä kastettaessa, meidän nauttiesamme Herran ruumista ja meitä synneistämme päästettäessä todella Kristuksen tähden antaa syntimme anteeksi. Samalla Jumala sanalla ja jumalanpalvelustoimituksella taivuttaa sydämet uskomaan, saamaan uskon, niin kuin Paavali sanoo: 'Usko tulee kuulemisesta.' — Jos joku siis tarjoaa sellaista, mihin Jumala ei ole liittänyt mitään armon lupaus, me emme sitä hyväksy.

"Mutta samoin kuin sana joutuu korviin kohdatakseen sydämet, samoin jumalanpalvelustoimitus sellaisenaan kohtaa silmät taivuttaakseen sydämet." — Aivan samoin kuin kukaan ei väitä, että pelkkä saarnan kuuleminen tekee autuaaksi — yksinkertaisinkin kristitty tietää, ettei Raamattu opeta niin — aivan samoin on sakramenttien laita. Pelkkä jumalanpalvelustoimitus, jonka silmämme näkee, ei sitä tee, vaan siinä on kuvattuna se, mitä sana julistaa. Me kastamme vedellä. Kaste antaa meille puhdistuksen synneistä, pyhityksen, uudestisyntymisen ja uudistuksen. Vesi kuvaa juuri sitä. Saman, minkä kuulen julistuksessa, näen kasteen ulkonaisessa aineessa. Mutta sanan ja sakramentin vaikutus sydämessä on sama.

Uudemmat jumaluusoppineet kuvittelevat, että Jumala olisi määrännyt erilaisia lääkkeitä erilaisia sairauksia vastaan. He ajattelevat: "Sanakin on kyllä lääke; kasteen täytyy olla jotakin toista. Sen tarkoitus on, että me syntyisimme uudesti; ehtoollisella täytyy siltäkin olla jokin toinen vaikutus, se yhdistää meidät Kristuksen ruumiiseen". Ne ovat kuitenkin ihmisajatuksia, joista ei Raamatussa ole sanaakaan. Sana vaikuttaa uskon, antaa syntien anteeksiantamuksen, lahjoittaa meille Jumalan armon ja autuuden; kaste vaikuttaa samaa, samoin pyhä ehtoollinen. Sinetti ei yksinään merkitse mitään. Vaikka antaisin kymmenen arkkia sinetilläni varustettuina, ette voisi tehdä niillä mitään kauppvoja. Kun nyt apostoli sanoo, että ympärileikkaus on ollut sinetti, hän sillä osoittaa, että kaikki sakramentit ovat sinettejä. Mikä sitten on se paperi ja kirjoitus? Se on Jumalan sana. Sakra-

menteissa sinetöidään kaikki, mitä armon lupaukset sisältävät. Siksi Herra ei ainoastaan käske meitä kastamaan, vaan lisää heti: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu".

"Niin sanan kuin jumalanpalvelustoimituksenkin vaikutus on sama. Augustinus on varsin sattuvasti sanonut sakramenttia näkyväksi sanaksi, koska silmät havaitsevat jumalanpalvelustoimituksen; se on kuin sanan kuvaus, joka ilmaisee samaa kuin sanakin. Kummankin vaikutus on siis sama." — Saarnastuolissa sana on kuultavissa ja sakramenteissa se on nähtävissä. — "Sitä välttämättömämpää on käsittää, kuinka sakramentteja on *käytettävä*. Tällä kohdalla me *hylkäämme* skolastisten jumaluusoppineiden koko joukon, joka opettaa, että sakramentit vain sen tähden, että niitä käytetään (*ex opere operato*), tuovat mukanaan armon niille, jotka eivät asetu vastustavalle kannalle, edellyttämättä nauttijassa mitään oikeaa mielentilaa. Ajatus, että meidät vanhurskautetaan ulko-naisen toimituksen voimasta, ilman vähintäkään sydämen oikeata mielentilaa, toisin sanoen ilman uskoa, on täysin juutalainen. Kaikesta huolimatta tätä jumalatonta ja turmiollista käsitystä opetetaan varsin arvovaltaisesti kaikkialla paavikunnassa. Paavali panee tähän vastalauseen opettaessaan, ettei Aabrahamia vanhurskautettu ympärileikkauksen nojalla, vaan että ympärileikkaus oli uskon harjoittamiseksi annettu merkki. Samoin mekin opetamme, että *sakramentteja käytettäessä on lisäksi tuleva usko*, joka uskoo puheenalaiset lupaukset ja omaksuu sen luvutun, mikä sakramentissa sille tarjotaan. Miksi näin? Onhan selvää ja varmaa varmempaa, että lupauksesta ei ole hyötyä, ellei sitä vastaanoteta uskolla. Sakramentit taas ovat lupausten merkkejä. Niitä nautittaessa täytyy siis uskon olla mukana: jos joku nauttii Herran ehtoollista, hän nauttikoon sitä näin. Koska se on uuden liiton sakramentti — senhän Kristus selvästi sanoo — hän olkoon vakuuttunut siitä, että hänelle tarjotaan uudessa liitossa luvutut lahjat, nimittäin ilmainen syntien anteeksiantamus. Tämän hän uskossa vastaanottakoon, rohkaiskoon vapisevaa omaatuntoaan ja tietäköön, että nämä todistukset eivät ole petosta, vaan yhtä luotettavia, kuin jos itse Jumala taivaasta käsin, uuden ihmeen tehden, lupaisi tahtovansa antaa anteeksi. Mutta mitä tuollaiset ihmeet ja lupaukset hyödyttäisivät epäuskoista! Me puhumme tässä siitä omakoh-taisesta uskosta, joka uskoo käsillä olevan lupauksen, emme ainoastaan siitä uskosta, joka ylimalkaisesti uskoo Jumalan olevan olemassa, vaan siitä, joka uskoo, että syntien anteeksiantamus tarjotaan. Tällainen sakramentin käyttö lohduttaa hurskaita, pelonalaisia sydämiä.

"Kukaan ei kykene sanoin ilmaisemaan, kuinka määrättömän väärinkäytön moinen hurja käsitys, että *ulkonainen teko hyödyttää, kunhan se vain suoritetaan (ex opere operato)*; ilman nauttijan oikeaa mieltentilaa, on synnyttänyt. Tästä sitten johtuu tuo määrätön messujen häpäiseminen. Siitä kuitenkin tuonnempana. Ei vanhojen teoksistakaan voida tuoda esiin yhden yhtä kirjainta, joka tässä asiassa puolustaisi skolastisia jumaluusoppineita; jopa Augustinus päin vastoin sanoo, että usko sakramenttia käytettäessä vanhurskauttaa, ei sakramentti sinänsä. Tuttu on myös Paavalin lausuma: 'Sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi'."

Jos nykyään sanoo näin niin sanotuille jyrkille luterilaisille, he tuumaavat: "Tuo on kalvinilaisuutta. Ei, kaste on uusisyntyminen ja Kristuksen ruumis ja veri vaikuttavat meissä jotakin salaista, pelkkää armoa." Ne jotka tietävät, mitä Augsburgin tunnustuksen puolustus tässä sanoo, eivät uskalla puhua noin, mutta he ajattelevat asiasta siihen tapaan. *Kahnis* on tarkoin tiennyt, mitä luterilainen kirkko tästä opettaa. Käydessäni Saksassa hän itse lahjoitti minulle kirjansa *Die Lehre vom Abendmahl* (Ehtoollisoppi). Siinä hän kirjoittaa (s. 328): "Ylipäänsä ei luterilaisen kirkon sakramenttikäsité ole päässyt täyteen kehitykseensä. Peruskäsitteet sana ja usko ovat siinä sijoitetut liian välittömästi sen yhteyteen." — Hän tahtoo sanoa: "Eräänlaisessa yhteydessä ne ovat toisiinsa, mutta ne vaikuttavat objektiivisesti, välittömästi, ilman sanaa, ilman uskoa. Se juuri on luterilaisessa kirkossa nurinkurista, että usko ja sakramentti kytketään välittömästi toisiinsa." — "Sakramentti on Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa ainoastaan kvalifioitu sana." — Se merkitsee, että luterilainen kirkko pitää sakramenttia perimmältään samana kuin sana, sillä erotuksella vain, että siihen tulee lisäksi merkki — "*verbum visibile* (p. 200), *quasi pictura verbi seu sigillum* (p. 267), joka niin kuin uskokin, vaikuttaa syntien anteeksiantamuksen." — Siitä hän nuhtelee rakasta luterilaista kirkkoamme! — "Sanan rinnalla jää siis jokaisen sakramentin *erityinen pelastava lahja* varjoon aivan samoin kuin uskon rinnalla *erityinen pelastava vaikutus*." — Hän tahtoo siis sanoa: "Kun luterilainen kirkko opettaa: 'Jumalan puolelta on tarpeen sana ja ihmisen puolelta usko', ei tuo kaikki ole yhtään mitään". "Ei", hän sanoo, "on tehtävä suuri ero sanan ja sakramentin välillä; jokaisella sakramentilla on oma erityinen pelastava lahjansa ja erikoinen pelastusvaikutuksensa." — "Ihminen, joka on kastettu, on uudestisyntynyt ja jää uudestisyntyneeksi hamaan kuolemaansa asti... Ehtoollisen tarkoitus voidaan käsittää vain sen olemuksesta käsin. Ehtoollisessa me nautimme

Kristuksen kirkastetun ruumiin ja sen kanssa Kristuksen hengen ja elämän." — Se juuri onkin uutta oppia.

Myöskin *Delitzsch* opettaa tästä väärin, tuo mies, jonka kanta muuten on niin suurenmoinen. Hän kirjoittaa kirjassaan *Vier Bücher von der Kirche* (Neljä kirjaa kirkosta), 1847, s. 33 näin: "Kuka nyt ikinä on kastettu ja osallistuu Herran pöytään, on Kristuksen ruumiin jäsen. Kristuksen ruumis on kaikkien niiden yhteys, jotka ovat kastetut *yhdeksi* ruumiiksi ja ovat saaneet juoda *yhtä* Henkeä. Olkoonpa kysymyksessä Hengstenberg" — häntä pidettiin siihen aikaan oikeauskoisen perikuvana, ja hän olikin sellainen melkein kuolemaansa asti — "tai Wislicenus" — vapaa-ajatteliija — "Jumalan teon voimasta, jota usko ei saa aikaan eikä epäusko tee tyhjäksi, he molemmat ovat yhden ja saman ruumiin jäseniä. Olipa kysymyksessä evankelinen tai roomalaiskatolilainen, vieläpä socinolainen tai unitaari — kasteen voimasta he ovat kerta kaikkiaan yhtä Kristuksessa." — Unitaarit kuuluvat siis hänen mielestään näkyväiseen kirkkoon.

Edelleen *Delitzsch* sanoo s. 42: "He voivat olla näkyväisen kirkon osia, jopa sen jäseniä, — jäsen on kuitenkin vain se, jonka läpi virtailee sama elämä, joka virtaa koko ruumiin läpi." Hänen väitteensä mukaan ovat kaikki nämä. epäuskoiset, jumalattomat ihmiset Kristuksen ruumiin jäseniä, sillä varauksella, että he ovat kuolleita jäseniä. Herra Jeesus Kristus on siis kirkossaan osaksi kuollut ruumis! — "mutta, sen kirkon jäseniä, joka on Kristuksen ruumis, he eivät ole." — Tässä hän puhuu, niin kuin kirkko ajattelee, lausuen, mitä meidän kirkonopettajamme opettavat. Siksi hän jatkaa: "Tämän erottelun oikeutusta me emme voi hyväksyä. Se joka kerran on kastettu, on Kristuksen ruumiin jäsen, sitä ei voida muuksi muuttaa."

Jos en enää ole uskossa, vaan olen luopunut, on minun rakennettava itselleni uusi laiva; se on parannus ja katumus. Mutta me sanomme Raamatun mukaan: Kaste pysyy vahvana; Jumala ei milloinkaan peruuta antamaansa sanaa. Jos kasteeni jälkeen lankean, kuolemansynteihin, ei kasteeni minua lainkaan hyödytä. Mutta jos jälleen käsitän asian, voin sanoa: "En kuitenkaan ole hukassa. Olenhan kastettu. Jumala on kastanut minut ja sanonut: Sinä olet minun lapseni. Tätä sanaansa Jumala ei peruuta." Jos näin pitäydyn kasteeseeni, Jumalan lupaukseen, on minulla taas kaikki kasteen aarteet.

35. iltaluento

(Syyskuun 18. p:nä 1885.)

Kristus sanoo itsestään: "Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muuten kuin minun kauttani". Pietari vahvistaa sen suuren neuvoston edessä sanoessaan: "Ei ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman". Samoin Paavali, vahvistaen tämän, huudahtaa korinttolaisilleen: "Minä olin päättänyt olla teidän tykönänne olla tuntematta mitään muuta paitsi Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna". Sen tähden on todellakin suuri ja hirmuinen synty, jos me emme meille opetettavaksi uskottua sielua houkuttele Kristuksen tykö, jos me emme yhä uudestaan ja uudestaan sano hänelle, mitä hänellä on Herrassa Jeesuksessa, Vapahtajassansa.

Eivät mitkään sanat riitä kuvaamaan, kuinka kauhistuttava synty on estää ihmistä uskomasta Kristukseen. Saarnaaja, joka niin tekee, joka pidättää ihmistä lohdullisesti tarttumasta Kristukseen, tekipä hän sen sitten tietien tai tietämättään, tarkoituksella tai sokeudesta, jumalattomuudesta tai nurjasta innosta sielujen pelastuksen asiassa — sellainen saarnaaja riistää, sikäli kuin hänestä riippuu, näiltä ihmisiltä iankaikkisen elämän ja muuttuu sielunpaimenesta raatelevaksi sudeksi, sielunlääkäristä sielunmurhaajaksi, vieläpä, kauheata sanoakin, Jumalan enkelistä, jollainen hänen on oltava, ihmisten perkeleeksi. Voi, on ollut kyllin paljon saarnaajia, joiden silmät vasta heidän viimeisellä sairastuvuoteellaan ovat auenneet näkemään, kuinka monia sieluja he epäevangelisella saarnallaan ovat torjuneet Kristuksen luota, niin että nämä heidän huostaansa uskotut sielut heidän syystään ovat niin sanoakseni kuolleet hengellisesti nälkään. Mikä on siitä silloin seurauksena? Tuollaiset onnettomat saarnaajat ovat joutuneet vähän ennen kuolemaansa käymään vaikean taistelun epätoivon ajatuksia vastaan ja varsin monet ovatkin vailla lohdutusta murheen ja tuskan vallassa epätoivoisina erinneet tästä elämästä.

Pahiten rikkovat tässä suhteessa niin sanotut järkeisoppineet saarnaajat, jotka astuvat perkeleellisen julkeuden vallassa kristilliseen

saarnastuoliin ja sieltä, sen sijaan että saarnaisivat kaikille syntisille Kristusta, Vapahtajaa, esittävät viheliäistä siveysoppiansa ja täyttävät kuulijoittensa korvat kaikenkarvaisilla mahtipontisilla, ontoilla fraaseilla. Moisista järkeisoppisista vatsanpalvojista pitää vielä tänä päivänä paikkansa Herran voi-huuto: "Voi teitä, te kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun suljette taivasten valtakunnan ihmisiltä! Sillä itse te ette mene sisälle, ettekä salli meneväisten sisälle menä." Voi, kuinka kerran kauhistuvatkaan nämä, jotka ovat sanoneet itseänsä Jeesuksen Kristuksen ystäviksi ja ihailijoiksi ja saarnaajiksi, kun heidän täytyy ilmestyä Jeesuksen Kristuksen tuomioistuimen eteen, kun Kristus silloin on huutava heille vihassaan tulena polttavat sanat: "En ole milloinkaan teitä tuntenut! Menkää pois minun tyköäni, te vääryydentekijät!"

Aivan yhtä pahoin rikkovat tässä kohden kuitenkin myös paavilaiset. Hekään eivät houkuttele Kristuksen, syntisten Vapahtajan ja ystävän tykö, vaan kuvaavat päinvastoin Kristuksen vielä Moosestakin ankarammaksi lainantajaksi, joka muka on sälyttänyt meidän harteillemme vielä paljon enemmän ja ankarampia käskyjä. Kun sitten syntisparka hädissään tulee kysymään papilta neuvoa, he eivät ohjaa häntä Kristuksen luo, vaan Marian, jota he sanovat laupeuden äidiksi. Kristuksen edessä he ovat opettaneet ihmisiä kauhistumaan, ja he ovat opettaneet heille, että Marian on otettava heidät suojiinsa; tai sitten ne neuvovat heitä turvautumaan johonkin määrättyyn suojeluspyhään. Tämän hirvittävän synnin tähden, että he torjuvat ihmisiä Kristuksen luota pois, heitä on kerran kohtaava Jumalan viha, silloin kun heidän tuskansa savu nousee iankaikkisesta iankaikkiseen. Ei näet ole hirvittävää vain se, että epäuskoinen ihminen herjaa Kristusta kiihkoilijaksi, vaan myös se, ettei opeteta Kristusta eikä julisteta häntä, vaan sanotaan: Älä usko häneen!

Helppoahan on kyllä pitää varansa, ettei tällä karkealla tavalla torju ihmisiä Kristuksen luota, — siitä minun ei ole tarvis teitä varoittaa — mutta vaikeata on välttyä tekemästä sitä hienommalla tavalla. Voi, lukemattomat saarnaajat ovat jo luulleet saarnaavansa Kristusta ja julistavansa Kristuksen oppia, kunnes heidän silmänsä ovat auenneet ja he ovat huomanneet, että he kuitenkin ovat kätkeneet Herran Jeesuksen syntisparkojen katseilta, että he ovat ennemminkin häätäneet pois hänen luotaan kuin houkutelleet hänen luokseen. Tätä hienompaa tapaa torjua ihmisiä Kristuksen luota käsittelee 22. väitteemme.

XXII VÄITE

Kahdeksanneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos herätys ja kääntymys väärin erotetaan toisistaan ja sekoitetaan keskenään se, ettei *voida* uskoa, ja se, ettei *ole lupa* uskoa.

Tähän pahaan lain ja evankeliumin sekoittamiseen ovat syllistyneet varsinkin viime vuosisadan alkupuoliskolla pietistit. Heihin kuuluvat mm. Hallen jumaluusoppineet, sellaiset kuin A. H. Francke, Breithaupt, Anastasius Freylinghausen, Rambach, Joachim Lange sekä ne, jotka ovat liittyneet heihin: Bogatzky, Fresenius ja monet muut. He ovat syllistyneet hienompaan lain ja evankeliumin sekoittamiseen, Kristuksen luota pidättämiseen. Sen he ovat tehneet muun muassa tekemällä väärän eron herätyksen ja kääntymyksen välillä. He näet selittivät, että ihmiset on, mitä pelastuksen tiehen tulee, jaettava kolmeen ryhmään: 1. kääntymättömät, 2. heränneet — jotka vielä eivät ole kääntyneet, 3. kääntyneet.

Jos kohta kunnon pietisteillä olikin vilpittön tarkoitus eivätkä he suinkaan tahtoneet poiketa oikeasta opista, oli tämä jaottelu kuitenkin perin väärä. Jos he olisivat heränneillä tarkoittaneet sellaisia ihmisiä, joihin Jumalan sana, laki ja evankeliumi ehkä aika ajoin on tehnyt voimakkaan vaikutuksen, mutta jotka pian taas tämän vaikutuksen haihduttavat, niin että se heissä ei saa mitään aikaan, olisi se ollut aivan oikein. Onhan kyllä olemassa ihmisiä, jotka eivät enää voi vaeltaa lihallisessa suruttomuudessaan, mutta tukahduttavat jälleen tämän rauhattomuuden, kunnes hyvä Jumala jälleen iskee lain vasa-ralla ja antaa sitten heidän maistaa evankeliumin makeutta. Mutta sellaiset heränneet, joita pietistit tarkoittavat, eivät enää kuulu kääntymättömiin. Raamatun mukaan meidän on erotettava ainoastaan kaksi ryhmää: kääntyneet ja kääntymättömät.

On kyllä olemassa ihmisiä, joita voisi, jollei seurata Raamatun esikuvaa, sanoa heränneiksi vastakohtana tosi kristityille. Raamattu tarjoaa meille sellaisista koko joukon esimerkkejä. Sellaisiin ihmisiin kuului Herodes Antipas. Hänestä kerrotaan, että hän kuunteli mielellään Johannes Kastajaa, koska tämä piti paljon lohdullisia saarnoja viitatessaan tulevaan Messiaaseen; monesti hän myös kysyi Johannekselta neuvoa ja noudatti hänen neuvoansa. Kuitenkin hän jäi vanhaksi Herodekseksi. Irstaan tanssijattaren mieliksi täytyi Johannekseen menettää päänsä tämän kuninkaan käskystä.

Toisen esimerkin tarjoaa maaherra Feeliks. Paavali saarnasi hänelle innokkaasti vanhurskaudesta ja itsensähillitsemisestä ja tulevas-ta tuomiosta. Tämä sana tunkeutui hänen sisimpäänsä ja hänen omatuntonsa sanoi hänelle: "Voi sinua kurjaa, jos tuo on totta — ja se lienee totta —, kuinka sinun silloin käy? Sinä huorintekijä! Sinä väärä tuomari! Sinä avionriikkoja!" Mutta hän tukahdutti tämän vaikutuksen nopeasti. Hän lähetti Paavalin pois ja sanoi: "Mene tällä haavaa pois, mutta kun minulle sopii, kutsutan sinut taas". Mutta hän ei kutsuttanut häntä; hän ei tahtonut enää toistamiseen kuulla tätä ääntä.

Samoin havaitsemme olleen Festuksen laita. Kun Paavali oli antanut lain jyristä ja suloisesti julistanut evankeliumia, hän sanoi: "Sinä olet hullu, Paavali! Suuri oppisi hulluttaa sinut." Paavalin saarna oli siis tehnyt voimakkaan vaikutuksen häneen, mutta hän selittää Paavalin olevan vain intoilijan. Näin hän, tahtoi tyynnyttää rauhatonta omaatuntoaan.

Vielä tarjoaa meille Agrippa tästä esimerkin. Hänhän jopa sanoi Paavalille: "Vähälläpä luulet tekeväsi minusta kristityn". Kuinka valtavan vaikutuksen olikaan apostolin puheen täytynyt tehdä tähän kuninkaaseen, kun hän julkisesti tunnusti, että hän oli vähällä tulla halveksituksi ja pilkatuksi kristityksi! Jotakin siis kuitenkin puuttui! Mitä se sitten oli? Hänen olisi ollut luovuttava hillittömästi ja itsepin-taisesti ponnistelemasta vastaan ja annettava Herran voittaa itsensä. Mutta hän koetti voittaa Herran ja jäi kääntymättömyyteensä. Sellai-sia ihmisiä ei voi pitää kääntyneinä. Mutta on aivan väärin sanoa heitä heränneiksi. Puhuessaan herätyksestä Raamattu aina tarkoittaa kääntymystä.

Ef. 5:14: "Heräjä sinä, joka nukut, ja nouse kuolleista, niin Kris-tus sinua valaisee!" — Tässä on ilmeisesti kehoitus tosi kääntymyk-

seen ja parannukseen. Meidän on herättävä hengellisestä unesta ja noustava hengellisestä kuolemasta. Se joka näin on herännyt, ei ole herännyt ruumiillisesta, vaan hengellisestä unesta, se on hereillä, elää ja on myös kristitty.

Ef. 2:4–6: "Mutta Jumala, joka on laupeudesta rikas, suuren rakautensa tähden, jolla hän on meitä rakastanut, on tehnyt meidät, jotka olimme kuolleet rikoksiimme, eläviksi Kristuksen kanssa — armosta te olette pelastetut — ja yhdessä hänen kanssaan herättänyt ja yhdessä hänen kanssaan asettanut meidät taivaallisiin Kristuksessa Jeesuksessa." — Mitä herättäminen muuta on kuin eläväksi tekeminen? Jos siis olet herännyt, olet pelastettu. Niin pian kuin olen herätetty Pyhän Hengen kautta, hänen sanansa kautta, olen asetettu taivaallisiin.

Kol. 2:12: "Ollen haudattuina hänen kanssaan kasteessa, jossa te myös hänen kanssaan olette herätetyt uskon kautta, jonka vaikuttaa Jumala, joka herätti hänet kuolleista". — "Uskon kautta!" Kukaan ei siis voi olla herätetty ilman että hänellä on usko. Silloin hän on myös kristitty.

Mutta pietistit sanovat: Ei, sellainen ei ole vielä kääntynyt, vaan ainoastaan herännyt, joka ensin ei ole sydämessään kokenut todellista, perinpohjaista katumusta. *Perinpohjaiseksi* katumukseksi he sanovat semmoista, jota esimerkiksi Daavid teki itkiessään kaikki yöt, kastellessaan kyynelillään vuoteensa vesille ja käydessään kaikki päivät kumarassa, aivan kyyryssä. He sanovat: "Se joka ei vielä ole kokenut sellaista, ei ole vielä kääntynyt, vaan vasta herännyt. Se näet, joka ei ole saanut Pyhän Hengen sinettiä, joka ei vielä ole aivan varma siitä, onko hän Jumalan armossa ja tuleeko hän autuaaksi, joka aina on horjuvalla kannalla, se ei varmastikaan ole kristitty. Myös hän voi olla rakkaudeton, häneltä puuttuu oikea kärsivällisyys ja oikea alttius palvelemaan lähimmäistään." Se on kuitenkin väärä otaksuma. Ihminen on voinut tulla tosi kristityksi vielä kokematta sellaista suurta ja hirmuista tuskaa kuin esimerkiksi Daavid. Vaikka näet Daavid on todella kokenut sellaista, eihän Raamatussa toki sanota, että meidänkin on koettava samaa yhtä suuressa määrässä. Mitä taas sinettiin tulee, kirjoittaa apostoli: "Hänessä on teihinkin, sittenkuin olitte kuolleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti" (Ef. 1:13). Ensimmäinen meidän on uskottava, mutta meidän uskomme voi olla

hyvinkin heikko, niin että alituisen joudumme taistelemaan pelkkää tuskaa ja epäilystä vastaan. Ei Jumala jokaiselle heti anna uskon riehuvaa ja sankarin mieltä.

Että tämä kaikki on puhdas ja selvä totuus, sen voimme nähdä kaikista esimerkeistä, joissa kuulemme ihmisten kääntyneen. Ajatella kaahan kuulijoita ensimmäisenä helluntaina! Heistä kerrotaan vain, että he saivat piston sydämeensä ja kysyivät sitten: "Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemän?" Silloin apostoli ei sano: "Ei se niin äkkiä käy! Teidän täytyy ensin kokea ankara parannuskamppailu ja sitten teidän on niin kauan taisteltava ja huudettava Jumalan puoleen, kunnes viimein Pyhä Henki teidän sisimmässänne sanoo: Olet saanut armon, olet autuas. "Apostoli sanoo vain: "Tehkää parannus, ja ottaakoon kukin teistä kasteen". Tuskin apostoli on sen saanut sanotuksi, kun he jo ottavat kasteen. "Tehkää parannus" merkitsee: "Kääntykää Herranne Jeesuksen puoleen, uskokaa, häneen ja ottakaa kaste uskonne sinetöimiseksi. Sitten kaikki on kohdallaan." Sitten saamme vielä lukea vastakääntyneistä: "Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksessa". Muutamassa hetkessä heistä oli siis tullut oikealla tavalla kääntyneitä.

Samana saamme nähdä etiopialaisesta hoviherasta. Filippus ei sano mitään muuta kuin: "Jos uskot koko sydämestäsi, tapahtukoon niin". Ja kun hoviherra sitten tunnusti: "Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika", riitti se aivan hyvin apostolille, sillä hän tiesi, mitä hoviherra nyt tarkoitti sillä, että hän uskoi Messiaaseen, Jumalaa ja ihmiseen. Sen jälkeen kun kaste oli tapahtunut, he erkanivat taas toisistaan eivätkä kenties toisiaan sen koommin nähneet. Filippus ei ole liioin surrut sitä, oliko hän todella kääntynyt, vaan koska hän oli sanonut: "Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika", Filippus oli aivan varma siitä, että hän oli kääntynyt.

Entä edelleen? Filippin vanginvartija oli joutunut epätoivoon, ei syntiensä tähden, vaan koska hän pelkäsi, että kaikki vangit olivat karanneet ja hänet siitä syystä mestattaisiin. Mutta Paavali käy estämään häntä, kun tämä aikoi syöksyä miekkaansa. Kun Paavali sitten vielä jatkaa: "Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä kaikki me olemme täällä", on kuin rajuilma kävisi hänen ylitseen. Hän muistaa, mitä ajatuksia samana yönä hänen sydämessään oli liikkunut, kun hän oli kuullut näiden vankiensä, joita hän niin julmasti oli pahoinpidellyt,

kiittävän ja ylistävän Jumalaa. Silloin hän vakuuttui sydämensä jumalattomuudesta ja syntinsä suuruudesta ja lankesi polvilleen apostolien eteen sanoen: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?" Silloin apostoli ei sano: "Se ei voi tapahtua tänä yönä. Meidän on ensin opetettava sinua ja sitten me tahdomme nähdä, kuinka laitasi on. Sinä olet nyt herännyt, sen myönnän, mutta kääntymys on jotakin toista." Ei, vaan hän sanoo aivan yksinkertaisesti: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi". Hän uskoi ja täyttyi ilosta, että hän oli tullut Jumalaan uskovaksi. Mitään muuta apostolit eivät tehneet. He erosivat hänestä ja jatkoivat taas matkaansa.

Etsikääpä nyt Raamatusta jokin esimerkki siitä, että joku profeetta, apostoli tai muu pyhä olisi neuvonut ihmisille jonkin muun tien, että hän olisi sanonut: Niin äkkiä se ei käy: sinun täytyy ensin kokea sitä tai sitä! Ei, he saarnasivat niin, että ihmiset säikähtyivät eivätkä tienneet, minne paeta, tuomitsivat itsensä ja kysyivät: Mistä saan avun? Silloin he saivat vastauksen: "Usko Herraan Jeesukseen", siinä kaikki.

Kiihkohenget sanovat: Se ei ole varsinainen järjestys! Niin, kiihkohenkien järjestys se ei olekaan, mutta kyllä Jumalan järjestys. Niin pian kuin evankeliumi kaikui noiden ihmisten korviin, tunkeutui se heidän sydämiinsä ja he tulivat uskoon. Niinpä kerrotaan, että Daa-vid, sen jälkeen kun hän oli saanut synneistä päästön, vielä sai kestää paljon ahdistusta, mutta hänen katumuspsalminsa ovat samalla tunnustus siitä, että hän varmasti tiesi, että hänellä oli armollinen Jumala. Ja jos saarnaaja saa ihmisen, joka syntiensä vuoksi on täynnä tuskaa, johdetuksi siihen, että kestää vielä kauan, ehkä kuukausia ja vuosia, ennen kuin hän voi sanoa: "Nyt minä uskon" — niin kaikki tuo on ollut hukkaan heitettyä vaivaa. Saarnaaja on ollut hengellinen puoskari, hän ei ole johdattanut sielua Jeesuksen luo, vaan tämän omaan tekoon. Se on kaikkein hirvittävin synty. Sen pietistit ovat eräässä mielessä tehneet. Aivan erityisesti ne saarnaajat, joiden into on suuri, helposti lankeavat tähän suureen ja kauheaan syntiin. Heidän tarkoituksensa on sydämellisen hyvä, mutta he eivät tee mitään muuta kuin piinaavat sieluja. Heidän olisi sanottava jokaiselle murheelliselle syntiselle, joka on tehnyt itsessään vararikon ja kysyy: "Mitä minun pitää tekemän, että pelastuisin?" — "Se on hyvin yk-

sinkertaista: Usko Herraan Jeesukseen, Vapahtajaasi, niin kaikki on hyvin".

Huomatkaa, ettei kääntyminen Raamatun mukaan ole lainkaan vaikea asia, mutta kääntyneenä pysyminen on vaikeaa. Siksi onkin väärin, jos Vapahtajan sanat: "Käykää sisälle ahtaasta portista" tulkitaan parannusta tarkoittaviksi. Parannus ei ole mikään ahdas portti, jonka läpi täytyy tunkeutua. Parannus täytyy Jumalan itsensä antaa. Jos me itse tahtoisimme saada sen syntymään, olisi se väärä parannus, jota Jumala kauhistuu. Meidän ei olekaan tarpeen surra sitä, ettemme voisi päästä parannukseen. Meidän on vain käytettävä hänen terävää sanaansa, silloin olemme parannuksen edellisessä osassa. Kun sitten autuaallinen evankeliumi ilman ehtoja tulee, ei kestä kauan, ennen kuin usko syntyy. Niin pian kuin olet kuullut evankeliumin, ota se vastaan! *Mutta nyt alkaa taistelu. Siinä juuri on väärin opettajien nurinkurisuus: he sijoittavat taistelun kääntymyksen edelle.* Mutta silloin me emme vielä voi taistella. Sen jälkeen vaaditaan taistelua. Se on myös vaikeaa. Kaita tie on kristittyjen risti, se että on kuolettava oma lihansa, alistuttava maailman pilkkaan ja häpeään, että on taisteltava perkelettä vastaan, hyljättävä maailma turhuuksineen, aarteineen ja nautintoineen. Se juuri on vaikeaa. Siitä myös johtuu, että niin monet pian taas lankeavat ja hukkaavat uskonsa.

Ihmisiä kääntyy paljon enemmän kuin arvataankaan siellä, missä Jumalan sanaa saarnataan oikein Hengen osoituksella ja Jumalan voimalla. Jos vain voisimme nähdä monien sydämeen kirkossa, jossa saarnataan sanaa väkevästi Hengen ja voiman osoituksella, missä siihen ei sekoiteta mitään ihmistekoja, näkisimme, kuinka monet ajattelevat: "Minäkin tahdon tulla kristityksi! Tuo mies on oikeassa!" Mutta tuskin monet ovat astuneet ulos kirkon ovesta, kun he jo yrittävät taas tukahduttaa nämä tunteet, ja siitä, mitä he ovat kokeneet, he yrittävät uskotella itselleen, että se on pelkkiä haaveita. Näin tuollainen ihminen paaduttaa itseään sunnuntaista sunnuntaihin. Sellaiset joutuvat hyvin vaaralliseen tilaan, vieläpä moni paatuu niin, ettei enää ole pelastettavissa. Vapahtaja itse sanoo: "Monet ottavat sanan ilolla vastaan". Mutta sitten tulee kiusaus, ja versova oras tukahtuu. Tässä ei tarvitse ajatella, että ihminen välttämättä joutuisi vaikeaan perkeleen kiusaukseen; häntä voi kohdata yleinen tympeytyminen hengellisiin asioihin, uupumus rukouksessa, hitaus Jumalan sanan

harjoittamiseen, maailman taholta tuleva halveksuminen jne. Ja niin kaikki on mennyttä. Silloin pietistit sanovat: Hän ei ole vielä ollutkaan kääntynyt. Mutta Herrahan sanoo: "Ainoastaan ajaksi he *uskovat*". Tuo toinen ryhmä siis, nuo ihmiset, jotka heti ottavat vastaan evankeliumin, alkavat *uskoa*; mutta he eivät anna sanan juurtua oikein, vaan heti ensimmäisen kiusauksen tultua he taas antautuvat maailman ja lihan valtaan. Silloin kaikki on hukassa.

Älkää siis uskoko, että olisi omiaan herättämään suruttomuutta, jos sanotaan, kuinka nopeasti voidaan päästä kääntymykseen ja parannukseen. Ei, silloin te vain luotaatte Jumalan armon syvyyttä. Kun ihminen on kääntynyt, silloin hänelle sanotaan: Tästä alkaen sinun täytyy päivittäin taistella ja sinun on huolehdittava siitä, että tahdot päivä päivältä edistyä, sinun on harjaannuttava rakkaudessa, kärsivällisyydessä ja lempeydessä, sinun on taisteltava jokaista syntiä vastaan! Sellainen tehtävä annetaan kääntyneille kristityille. Kääntymyksen jälkeen kykenet jotakin tekemään; silloin alkaa *cooperatio* (yhteistyö). Mutta kiihkohenget sijoittavat sen kääntymyksen edelle. Se on hirvittävää, vallan hirvittävää! Silloin riistetään Jumalalta kaikki kunnia.

Yksimielisyyden ohje, Täydellinen selitys, 2. uskonkohta, § 87 (s. 483, 87): "Meidän turmeltuneen luontomme kääntymys, mikä on samaa kuin sen herättämys hengellisestä kuolemasta, on näet yksinomaisesti Jumalan tekoa, aivan samoin kuin ruumiillisessa ylösnousemuksessa tapahtuvaa herättämystä on pidettävä yksinomaisesti Jumalan tekona, niin kuin se edellä on tyhjentävästi esitetty ja Raamatun selvin todistuksin toteennäytetty."

Edelleen sanotaan samassa kirjassa (s. 470, 14): "Kaiken kaikkiaan: iankaikkisena totuutena pysyy se, minkä Jumalan Poika sanoo: 'Ilman minua te ette voi mitään tehdä', ja Paavali, Filippiäiskirjeen 2. luvussa: 'Jumala on se, joka teissä vaikuttaa sekä tahtomisen että tekemisen hyvän tahtonsa mukaan' [Fil. 2:13], mikä suloinen lausuma on sängen lohdullinen *kaikille hurskaille kristityille, jotka sydämissään tuntevat ja havaitsevat vähäisen kipinäisen, halajamisen Jumalan armoon ja iankaikkiseen autuuteen*, sillä he tietävät, että Jumala on heidän sydämiinsä sytyttänyt tämän *todellisen jumalisuuden alun* ja suuren heikkouden vallitessakin tahtoo heitä edelleen vahvistaa ja heitä auttaa, niin että he todellisessa uskossa kestävät loppuun asti."

Missä vain on kipinäinenkin armon halajamista, siellä on myös usko, sillä usko ei ole mitään muuta kuin armon halajamista. Silloin ihminen ei ole ainoastaan herännyt, sanan väärässä merkityksessä, vaan kääntynyt. Onkin merkillistä, että apostoli sanoo: "Ahkeroidkaa pelolla ja vavistuksella, että pelastuisitte", ja jatkaa sitten: "sillä *Jumala on se*, joka teissä vaikuttaa sekä tahtomisen että tekemisen, että hänen hyvä tahtonsa tapahtuisi" (Fil. 2:12, 13). Juuri sen tähden, että hyvän Jumalan täytyy tehdä kaikki, on meidän ahkeroitava pelolla ja vavistuksella, että pelastuisimme. Niin apostoli sanoo kääntyneille. Paatunut, sokea ja kuollut ihminen ei voi ahkeroida, että pelastuisi. Mutta kääntynyt voi niin tehdä, vieläpä tekeekin, muutoin hän joutuu taas hengellisen sokeuden valtaan ja vaipuu takaisin hengelliseen uneen.

Meidän vastustajamme väittävät, että Jumala ensin herättää ihmisen ja sitten antaa ihmiselle voiman kääntyä tai olla kääntymättä, tehdä ratkaisunsa. Siinä teillä on vanha väärä oppi jälleen tarjolle lämmitettynä. Mutta sinä olet joko kuollut tai elävä. Nykyiset vastustajamme sanovat, että ihmisen ensin täytyy saada *arbitrium liberatum* (ratkaisuvaltansa vapautetuksi). Silloinhan hänen pitäisi tulla eläväksi ennen kuin on kääntynyt.

Missä tilassa niiden pitää olla, joiden on tultava tosi uskoon, näemme *Lutherilta* (*De servo arbitrio*, WA 18, 632): "Ensiksi Jumala on varmasti luvannut armonsäilytykselle, *toisin sanoen niille, jotka valittavat syntiänsä ja ovat epätoivoisia itsestään*. Ihminen ei kuitenkaan voi perin pohjin nöyryä, niin että hän näkisi, että hänen pelastuksensa täysin ilman hänen voimiaan, neuvoaan, ponnisteluaan, tahtoaan ja tekojaan on aivan kokonaan riippuvainen toisen ratkaisusta (*arbitrio*), neuvosta, tahdosta ja teoista, nimittäin yksin Jumalan". — Niin pitkälle täytyy ihmisen joutua, että hän ajattelee: Minun täytyy jättäytyä Jumalan armon tai armottomuuden varaan, itse en voi itseäni nostaa synnin loasta. Jos hän on tässä tilassa, hän on *materia* (sitä ainesta), jossa tapahtuu kääntymys. Mutta se, että ihmisiä ajetaan omiin tekoihin, on pelkkää turhaa vaivaa, vieläpä näin riistetään Jumalalta kunnia.

"Niin kauan kuin ihminen näet on siinä vakaumuksessa, että hän kykenee pelastuksessaan toimimaan vaikkapa kuinkakin vähän, hän jää luottamaan itseensä eikä ole itsensä suhteen täysin epätoivoinen, siksi hän ei nöyry Jumalan edessä, vaan valitsee itselleen paikan,

ajan tai jonkin teon, jonka kautta hän toivoo tai ainakin haluaa viimein saavuttaa pelastuksen. Mutta se, joka ei lainkaan epäile sitä, että kaikki on Jumalan tahdon varassa, on täysin epätoivoinen itsestään, ei valitse, vaan odottaa, että Jumala hänessä *vaikuttaisi, hän on kaikkein lähinnä armoa*, niin että hän voi pelastua. Siksi näitä asioita opetetaan julkisesti valittujen tähden, jotta he, tällä tavoin nöyryytettyinä ja mitättömiksi pantuina, pelastuisivat; muut vastustavat tätä nöyryytystä, vieläpä hylkäävät sen, että tätä epätoivoisuutta omasta itsestään opetetaan, ja tahtovat, että heidän varaansa jätettäisiin jotakin, vaikkapa vain hyvinkin vähäistä, johon he kykenisivät. Sellaiset jäävät salaiseen ylpeyteen ja Jumalan armon vastustajiksi. Tämä on, sen sanon, ainoa peruste siihen, että nöyryytetyt hurskaat oppivat tuntemaan armon lupauksen, sitä huutavat avuksi ja ottavat sen vastaan."

Siihen tilaan täytyy ihmisen joutua, muutoin evankeliumi saarnataan hänelle turhaan. Jos hän löytää lohdutusperusteen itsestään tai jos hän luulee omin avuin suoriutuvansa, hän on hukassa. Siksi saarnaajan täytyy ensiksi antaa lain ukkosen valtavasti jyristä — ja molempien on aina oltava rinnakkain — ja heti lain jälkeen seuratkoon taas evankeliumi, muutoin saattaisi moni rakas ja kallis sielu tulla epätoivoon ja joutua kadotukseen — ja tämä sielu vaadittaisiin silloin saarnaajalta; Jumala ei näet anna tehdä pilkkaa itsestään.

36. iltaluento

(Syyskuun 25. p:nä 1885.)

Saattaisi luulla, että kaikki ihmiset lankeemuksensa ja kaiken kurjuutensa jälkeen iloiten ottaisivat vastaan pyhän Raamatun opin siitä, että ihminen tulee vanhurskaaksi ja pelastuu yksin armosta uskon kautta Jeesusukseen Kristukseen, ja juuri tästä opista oivaltaisivat, että Raamatun uskonnon täytyy olla ainoa oikea, koska se on juuri sellainen, joka on syntiskurjille tarpeen, — mutta valitettavasti asia ei ole niin, vaan suorastaan päin vastoin. Juuri siihen pyhän Raamatun oppiin, jonka apostoli Paavali ilmaisee seuraavin sanoin: `Niin se ei siis ole sen vallassa, joka tahtoo, eikä sen, joka juoksee, vaan Ju-

malaan, joka on armollinen" (Room. 9:16), maailma on jatkuvasti tähän päivään asti loukkaantunut ja pahentunut. Sen tähden apostoli aikanaan jo todistaa: "Mutta me saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus". Siihen aikaan oli tosiaankin kaiken maailman silmissä suorastaan häpeä julistaa tätä evankeliumia Jumalan vapaasta armosta Kristuksessa Jeesuksessa, niin että apostolin täytyy huudahtaa: "Minä ei häpeä Kristuksen evankeliumia, sillä se on Jumalan voima, itse kullekin uskovalle pelastukseksi".

Jokainen ihminen näet on luonnostaan sokea, itsevanhurskas fariseus. Sen tähden kaikki ne, joita Jumala ei vielä ole Pyhän Henken kautta valistanut, ovat sitä, mieltä, että paras ja varmin uskonto täytyy olla sen, joka vaatii ihmiseltä hänen pelastumisekseen kaikkein eniten ja vaikeinta, pelastus kun on jotakin niin sanomattoman suurta, että ihmisen epäilemättä täytyy suorittaa jotakin ylen suurta saavuttaakseen sen. Siksi luonnollinen ihminen, nähdessään, että jotkut uskonnonharjoittajat näkevät tavattoman paljon enemmän vaihua kuin muut pelastuksestaan, arvelee, että he varmasti ovat niitä, jotka suoraa päätä rientävät taivaaseen.

Kun Baalin profeetat aikoinaan Baalia palvellessaan osoittivat niin suurta intoa, että viileskelivät itseään miekoilla ja keihäillä, niin että veri virtasi heidän ruumiistaan, luuli sokea kansaparka: Kas siinä oikeita Jumalan profeettoja! Ottakoot muut profeetat oppia heistä! — kunnes profeetta Elia viimein ihmeen kautta paljasti Baalin pappien ulkokultaisuuden.

Kun fariseukset ja kirjanoppineet aikoinaan opettivat juutalaisille, että heidän, jos tahtoivat pelastua, täytyi pitää koko Mooseksen laki viimeistä piirtoa myöten, jopa sen lisäksi vielä vanhimpien säädökset, luuli sokea kansaparka: Meidän fariseustemme ja kirjanoppineittemme uskonto on sentään parempi kuin Kristuksen uskonto, hänen, joka kutsuu luoksensa kurjimmatkin, kauheimmatkin syntiset tarjoten ja luvaten heille armonsa.

Edelleen, kun väärät opettajat tunkeutuivat apostoli Paavalin perustamiin Galatian seurakuntiin, he sanoivat ihmisille: Paavali on kyllä väkevä puhuja, mutta se pelastuksen tie, jonka hän tuntee, on helppo ja leveä. Kristukseenkin täytyy tosin uskoa, he sanoivat, jos tahtoo olla kristitty, mutta sen lisäksi täytyy myös pitää Mooseksen laki, jos tahtoo pelastua. Nopeasti melkein kaikki Galatian seurakun-

nat luopuivatkin Paavalista ja hänen opistaan sen väärän loisteen lumoamina, jota nuo väärät opettajat säteilivät.

Niin on aina ollut. Miksi niin suuri kansan paljous, monet miljoonat, pysyy paavikunnassa? Miksi he pysyvät siinä siitä huolimatta, että se on paljastettu vastakristilliseksi? Sen hyvien tekojen loisteen tähden, jota paavilaiset säteilevät. Miksi tässä maassa niin monet joutuvat kiihkohenkisten lahkojen saarnaajien käsiin? Koska heitä ympäröi pyhyiden suuri loiste. *Voi, ihminen pitää Jumalan tekoja niin vähäpätöisinä, mutta ihannoi ihmisen tekoa.* Se juuri on eräs syntiinlankeemuksen murheellinen seuraus.

Kunpa nyt tätä kauheaa lain ja evankeliumin sekoittamista ja erityisesti tätä hirvittävää evankeliumin hapattamista ilmenisikin vain paavikunnassa ja kiihkohenkisissä lahkoissa! Mutta valitettavasti sitä on meidän evankelisluterilaisessa kirkossammekin. Jo aikaisemmin sitä on ilmennyt ja vielä tänä päivänä me saamme luterilaisista saarnastuoleista kuulla aivan samaa, joskaan ei niin karkealla tavalla. Tähän yhteyteen kuuluu se, mikä 22. väitteessämme hyljätään. Siihen nyt kiinnitämme huomiomme.

Samoin kuin aikoinaan pietistit ja meidän aikanamme kiihkohenkisten lahkojen saarnaajat ovat väärin erottaneet toisistaan herätyksen ja kääntymyksen, niin etteivät he tahdo, pitää heränneitä vielä kristittyinä, samoin he myös sekoittavat ja ovat sekoittaneet toisiinsa sen, ettei *voida* uskoa ja sen, ettei *ole lupa* uskoa.

Kun näet pietistit olivat saaneet jonkun johdetuksi siihen, että hän piti itseään kurjana syntisparkana, joka ei itse kykene itseänsä auttamaan, ja hän kysyi saarnaajalta: Mitä minun nyt on tehtävä?, he eivät vastanneet apostolin tavoin: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin sinä pelastut!" vaan tekivät säännöllisesti suorastaan päinvastoin. He sanoivat: "Me varoitamme sinua vain liian pian uskomasta. Älä luulekaan, että sinun, sen jälkeen kun olet tuntenut lain vaikutusta, jo olisi lupa uskoa, että sinulla on syntien anteeksiantamus. Ei, katumuksen on tultava täydellisemmäksi siitä, mitä se nyt on. Sinun täytyy katua, ei ainoastaan sen tähden, että syntisi syökseivät sinut kadotukseen ja vetävät päällensä Jumalan vihan, vaan sinun on kaduttava syntiäsi rakkaudesta Jumalaan. Jollet vielä saata sanoa: 'Olen tuskissani siitä, että olen vihoittanut rakkaan, armollisen Jumalani', ei katumuksesi ole minkään arvoinen. Ensin sinun on tunnettava, että Jumala alkaa armahtaa sinua. Sinun täytyy ensin päästä

siihen, että kuulet äänen sanovan: 'Ole turvallisella mielin, sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi! Jumala armahtaa sinua!' Jatka nyt vain kilvoittelua, kunnes suoriudut kaikesta. Sitten kun olet päässyt irti kaikesta halusta ja rakkaudesta syntiin eli kun olet perin pohjin kääntynyt, sitten voit alkaa lohduttautua."

Mutta tämä on aivan kauhea menetelmä! Ihmisen ei pidä *ensin* kääntyä ja *sitten* uskoa. Ei minun pidä ensin tuntea, että minulla on armo, vaan ensin minun on mitään tuntematta uskottava sanaa siitä, että minulla on armo; sitten saan kyllä tuntemuksenkin. Sen Jumala antaa armostaan. Moni joutuu pitkän aikaa olemaan vailla tuota tunnetta. Hän ei näe ympärillään mitään muuta kuin pimeyden, hän tuntee sydämensä kovuuden ja sen, kuinka paha, syntinen himo valtavasti liikkuu ja riehuu hänen sydämessään. Ei se siis ole oikea tapa ohjata ihmistä pelastuksen tielle, että sanotaan: Vaikka tunnetkin olevasi kurja ja kadotettu ihminen, ei sinun kuitenkaan ole lupa uskoa.

Ainoakaan ihminen ei kylläkään voi saada itsessään uskoa syntymään, vaan Jumalan on se saatava aikaan. Ihminen voi olla siinä tilassa, että hän ei voi uskoa ja ettei Jumala tahdo hänelle uskoa antaa. Se joka luulee vielä olevansa terve ja pitää itseänsä vanhurskaana, ei voi uskoa. "Kylläinen polkee hunajaakin" (Sananl. 27:7). Tuollainen hengellisesti kylläinen sielu polkee myös evankeliumin lohdutuksen hunajaa.

Joh. 5:44: "Kuinka te voisitte uskoa, te, jotka otatte vastaan kunniaa toinen toiseltanne?" — Näin Herra sanoo juutalaisille. arvatenkin ennen kaikkea fariseuksille. Niin kauan kuin ihminen tavoittelee kunniaa, hän ei siis voi tulla uskoon, sillä kunnianhimo on samanlainen synty kuin muutkin kuolemansynnit. Näillä sanoilla Herra on siis tahtonut ilmaista, ettei se, joka ei mitenkään tahdo luopua jostakin synnistä, *voi* uskoa. Lain on ensin murskattava syntisen sydän, sitten on evankeliumin lohdutuksen seurattava. Mutta tästä ei suinkaan voi päätellä: siis ihmisen ei *ole lupa* uskoa. Ikuisestihan pitää paikkansa se totuus, että joka ainoa ihminen saa uskoa, joka hetki. Vaikka hän olisi langennut mahdollisimman syvälle ja käsittää yhtäkkiä: Voi, nyt olet hyljännyt Jumalan!, ja nousee sydän murskattuna — hän saa uskoa! Se joka silloin sanoo hänelle: Nyt et vielä suinkaan saa uskoa!, on joko jumalaton ihminen tai vielä tässä suhteessa sokea.

Jos sanotaan ihmiselle, ettei hänen *ole lupa* uskoa, se on ensiksi-kin Kristuksen kaikista synneistä suorittaman täydellisen lunastuksen ja täydellisen sovituksen vastaista. Sanoohan Johannes: "Jos joku syntii tekeekin, niin meillä on puolustaja Isän tykönä, Jeesus Kristus, joka on vanhurskas. Ja hän on meidän syntiemme sovitus; eikä ainoastaan meidän, vaan koko maailman." (1 Joh. 2:1,2) — Koko maailma on siis sovitettu. Jumalan koko maailmaan kohdistuva viha on laannut, Jumalasta on tullut jokaisen ihmisen ystävä Jeesuksen Kristuksen kautta. Siksi jo pyhät enkelitkin hänen seimensä yläpuolella veisasivat: "Kunnia Jumalalle korkeuksissa ja maassa rauha *ihmisten kesken, joita kohtaan hänellä on hyvä tahto*". Kristuksessa Jumalalla on hyvä tahto kaikkia ihmisiä kohtaan.

2 Kor. 5:14: "Yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet". Mikä verraton sana! Apostolin tarkoitus on sanoa: Sen jälkeen kun Kristus on kuollut, on aivan kuin kaikki ihmiset olisivat kärsineet kuoleman syntiensä tähden, juuri sen kuoleman, jonka Kristus kärsi, siis aivan kuin he olisivat kaikki kuoleamalla sovittaneet syntinsä. Eikö olekin hirvittävää, että sen jälkeen kun koko maailma on lunastettu ja sovitettu Jumalan kanssa, nyt esiintyy opettajia, jotka sanovat: "Mutta sitä et kuitenkaan saa uskoa, että olet sovitettu ja lunastettu, että sinulla on syntien anteeksiantamus"? Sehän on aivan kauheata. Näinhän julkeasti kielletään lunastuksen ja Jumalan kanssa tapahtuneen sovituksen täydellisyys.

Edelleen se on myös evankeliumia vastaan! Sillä sen jälkeen kun Kristus oli suorittanut lunastus- ja sovitustyönsä hän sanoi opetuslapsilleen: "Menkää kaikkeen maailmaan ja julistakaa evankeliumia kaikille luoduille". Mitä sitten merkitsee evankeliumin julistaminen? Ei mitään muuta kuin sitä, että kaikille luoduille saatetaan iloinen sanoma siitä, että he ovat lunastettuja, että taivas on kaikille avoin, että kaikki ovat vanhurskaita, että Kristus on saanut aikaan täydellisen vanhurskauden ja että ihmisten on vain tultava ja käytävä sisään vanhurskauden porteista ja että heidän kerran on samoin käytävä sisään autuuden porteista. Eikö nyt olekin kauheata sanoa: Sinä et saa uskoa! Jokainen tietäköön, että hänelle kuuluu evankeliumi, että Jumala julistuttaa hänelle ilosanomaa. Mitä varten? Että hän uskoisi siihen ja saisi siitä lohdutuksen. Mutta jos hän ei usko, hän tekee Jumalasta valehtelijan, samoin kaikista hänen profeetoistaan ja apostoleistaan. Eikö nyt olekin kauheata, jos ihmisille, jotka ovat koke-

neet, että he ovat kurjia syntisparkoja, mutta vielä ovat juuttuneina synnin liejuun, sanotaan: "Vielä et saa uskoa' Paljon on vielä tekemättä. Jumala on kyllä sinut lunastanut, mutta nyt on sinun suoritettava oma osuutesi, jotta todella olisit lunastettu!" — Eikö tämä ole todella kauheata! Siinä kurja syntinen tahtoo suorittaa omaa osuutansa lunastustyöstä. Se taas ei ole mitään muuta kuin jumalanpilkkaa.

Se ei myöskään ole sopusoinnussa sen kanssa, että Jumala on jo maan ja taivaan, enkelten ja ihmisten edessä julistanut: "Minun Poikani on sovittanut maailman minun kanssani. Minä olen hyväksynyt hänen uhrinsa. Olen tyydytetty. Hän oli teidän takaajanne, ja minä olen laskenut hänet vapaaksi. Olkaa sen tähden iloiset, teidän ei tarvitse peljätä mitään!" Herättämällä Jeesuksen Kristuksen kuolleista Jumala on päästänyt synneistä koko syntisen maailman. Eikö olekin hirvittävää, jos nyt jotkut ihmiset sanovat: Tosin on niin tapahtunut, mutta uskoa sitä et kuitenkaan saa? Eikö se ole Jumalan syyttämistä valheesta, Kristuksen kuolleistanousemuksen kieltämistä? Pöyristyttävää!

Edelleen se on myös vastoin synneistäpäästöoppia. Kristus sanoo opetuslapsilleen: "Kaikki, minkä te sidotte maan päällä, se on oleva sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te päästätte maan päällä, se on oleva päästetty taivaassa" (Matt. 18:18), ja: "Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut; joiden synnit te pidätätte, niille ne ovat pidätetyt" (Joh. 20:23). Hän ei sano, että ihmisen täytyy olla sellainen tai sellainen, vaan: "Jonka synnit te anteeksi annatte, sille ne ovat anteeksi annetut; kenet te päästätte, se on oleva päästetty". Mutta kuka sen uskoo? Ainoastaan aito luterilainen. Kaikille laikoille se on kauhistus kuullakin. Ja niin he sitten väännelevät näitä totuuden suun sanoja, kunnes sanat sanovat jotakin aivan toista kuin niiden merkitys on. Ei, kalliit ystäväni, totisesti pitää paikkansa, että sen jälkeen kuin Jeesus Kristus on lunastanut koko maailman, Kristus on myös antanut omilleen vallan antaa jokaiselle hänen syntinsä anteeksi. Ehkäpä nyt sanotte: Se siis merkitsee sitä, että jos joku on oikeassa mielentilassa ja saarnaaja huomaa sen, hän voi sanoa hänelle, että hän saa uskoa, että hänellä on syntien anteeksiantamus. Mutta niin ei Herra sano, — se on ihmisajatuksia — hän sanoo aivan yksinkertaisesti: "Synnit ovat anteeksi annetut".

Tämä onkin helppo käsittää, jos uskotaan lunastuksen ja Jumalan kanssa tapahtuneen sovituksen täydellisyyteen. Jos esimerkiksi joku kuningas on julistanut, että kapinaan noussut kaupunki on saanut armahduksen eikä kenellekään tehdä mitään pahaa, silloin voi kuka hyvänsä tulla sanomaan: "Kuningas on kukistanut kapinan, hän on voittanut teidät, mutta olkaa turvallisella mielin: teidät on armahdettu! Tiedän sen aivan varmasti, olen kuullut kuninkaan itsensä sen sanovan." Jos hän vielä lisäksi toisi mukanaan suuren julistuksen, johon asia olisi kirjoitettuna, jonka alle kuningas olisi piirtänyt nimensä ja johon hän olisi painanut sinettinsä, silloin jokainen sanoisi: "Jumalan kiitos! Me olemme nousseet kapinaan, mutta kuningas ei tahdo kostaa meille. Iloitkaamme ja viettäkäämme juhlaa!" Samoin on tässä laita. Jumala on herättämällä Kristuksen kuolleista julistanut: Minä olen sovitettu, en tahdo enää rangaista ketään. Evanke-liumissaan hän on julistuttanut sen koko maailmalle ja vielä lisäksi sanonut jokaiselle saarnaajalle: "Anna ihmisille syntejä anteeksi. Minkä sinä teet maan päällä, sen minäkin teen taivaassa. Sinun ei myöskään tarvitse ensin tähyillä, mitä minä taivaassa teen. Tee sinä vain maan päällä se, mitä minä olen käsenyt. Anna vain ihmisille heidän syntinsä anteeksi! Minä itse annan ne heille anteeksi."

Tämä näyttää kauhealta opilta, mutta kuitenkin se ei ole kauheaa, vaan kaikkein lohdullisin oppi, mitä olla voi, oppi, jonka vankka perustus on ristiltä vuotaneessa Jumalan veressä. Synti on todella jo anteeksi annettu. Kaiken, mitä Jumala nyt tekee, hän tekee sitä varten, että me uskoisimme sen. Meidän synneistäpäästöllämme ei ole muuta tarkoitusta kuin se, että ne, jotka tulevat, uskoisivat sen, mitä saarnastuolista julistetaan. Silloin kukaan ei voi sanoa: "Kuinka seurakunnanpaimen voi tietää, millainen minun sydämeni tila on? Mitä hyödyttää synneistäpäästö, jos minä olen katumaton?" Eipä tietenkään, silloin se ei hyödytä mitään. Mutta jos vain sen uskot, siitä on sinulle hyötyä. Varmaa kuitenkin on, että sinä olet päästetty synneistäsi! Sen tähden on helvettikin oleva sinulle paljon kuumempi, koska et ole uskonut Jumalan synneistäpäästöä, jonka hän itse on julistanut ja yhä edelleen julistuttaa palvelijoittensa kautta.

Sama koskee sakramentteja. Kasteen vesi pelastaa meidät. Ja kun Herra ojentaa siunatun leivän ja sanoo: "Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan", hän tahtoo sillä aivan ilmeisesti sanoa: "Katso, sinun täytyy uskoa se, muutoin ei minun ruumiini

lainkaan hyödytä sinua. Mutta jos uskot, että se on annettu sinun edestäsi ja että syntivelkasi on sillä maksettu, voit riemusta hypähdellen lähteä alttarin luota." Ja kun Herra ojentaa siunatun kalkin sanoen: "Tämä on minun vereni, joka teidän edestänne vuodatetaan syntien anteeksisaamiseksi", hän tahtoo sillä sanoa: "Ennen kaikkea sinun on katsottava näihin sanoihin, 'vuodatetaan syntien anteeksisaamiseksi'. Jos sen uskot, silloin voit iloiten ja riemahdellen lähteä kirkosta, jos olet ollut ehtoollisella."

Kuitenkin, jos "se, ettei voida uskoa" sekoitetaan siihen, ettei ole lupa uskoa", on se vielä ristiriidassa apostolien käytännönkin kanssa. Jos jostakin ihmisestä kävi ilmi, että hänestä oli tullut vaivainen syntinen, he sanoivat hänelle: "Usko Herraan Jeesukseen Kristukseen!" Milloinkaan he eivät sanoneet: Maltahan mielesi! Ensin täytyy tapahtua sitä tai sitä! Ensimmäisenä helluntaina Pietari huudahtaa kuuli-joilleen: Tähän asti te olette vihanneet Herraa Jeesusta; nyt uskokaa häneen ja ottakaa kaste. Ajatelkaa edelleen jo mainittua Filippin vanginvartijan esimerkkiä. Kiihkohenget sanoisivat: "Enpä tosiaankaan tiedä, kuinka apostolit ovat menetelleet. Kuinka on mahdollista suoraan päättää tehdä noin! Silloinhan syöksisin saarnallani kaikki ihmiset helvettiin!"

Rakkaat apostolit ovat tosin hekin saaneet kokea, että seurakunnissa on myös ulkokultaisia. Ajatelkaapa vain Siimon noitaa. Hänestä sanotaan, että hänkin uskoi, nimittäin ihmisten mielestä, mutta jäljestä päin kävi ilmi, että hän oli ratki jumalaton mies. Mutta alkoivatko apostolit tästä lähtien menetellä varovaisemmin? Ovatko he ajatelleet: "Seis! Emme enää tahdokaan alituisen vaatien uskomaan Herraan Jeesukseen"? Siitä emme kuule sanaakaan. Kaikki suurenmoiset kertomukset siitä, kuinka apostolit ovat kehottaneet kaikkia syntisiä uskomaan, niin pian kuin he vain ovat tajunneet olevansa syntisiä, ovat myöhemmältä ajalta kuin kertomus Siimon noidasta.

Suurta hulluutta on myös ajatella: Minähän kuitenkin toimin parasta tarkoittaen! Sitä mieltä ovat pietistit ja monet kiihkohenkiset saarnaajat olleet. He ovat ajatelleet: "Älkööt he vain vielä omistako itselleen mitään, älkööt tehkö mistään itselleen väärää lohdutusta, jotta heidän kääntymyksestään tulisi perinpohjainen. Mutta tällainen ajatustapa on suurta kiihkohenkisyyttä. Heidän pitäisi muistaa, että hyvä Jumala on heitä viisaampi. Hän on varsin hyvin tiennyt, että kun evankeliumin lohdutus sirotellaan kaikkiin sydämiin, monet ajat-

televat: Minäkin voin sen uskoa! Sen tähden me emme saa vaieta tästä lohdutuksesta. Ei sovi antaa lasten nääntyä nälkään sen tähden, etteivät koirat saisi mitään, vaan meidän on iloisin mielin vapaasti julistettava Jumalan yleistä armoa ja sitten jätettävä Jumalan haltuun, kuka sen uskoo ja kuka sitä väärinkäyttää.

Jos on kaivettu perustus suurta ja vahvaa rakennusta varten, ei saa pitää kaivettua perustusta liian kauan avoimena, muuten voi rankkasade tulla ja saattaa taas kaiken luhistumaan; silloin koko vai-va on mennyt hukkaan. Ei, hyvä rakennusmestari toimii nopeasti ja muuraa nyt perustuksen. Perustuskuopan kaivamista juuri on se, että ihmisistä tehdään syntisiä. Silloin on kuitenkin nopeasti tuotava evankeliumi, pantava se sydämeen ja rakennettava sille koko kristil-lisyys. Ei liioin lääkäri paiseen puristettuaan ajattele: Nytpä odotan-kin ensin kaksi viikkoa ja panen sitten sen päälle vilvoittavaa balsamia! Ei, hän panee sitä heti paiseen päälle, jottei syntyisi vaaral-lista, kuolettavaa haavaa. Jos olemme ihmisessä puristaneet synnin paiseita, otamme heti käytäntöön evankeliumin vilvoittavan balsa-min. Se on oikea menetelmä; metodistien metodi sen sijaan on väärä. Kuulkaamme tästä joitakin todistuksia Lutherilta.

Luther kirjoittaa (WA 17:11, 431): "Kun nyt saarnataan tuota en-simmäistä saarnaa, lain saarnaa, sitä nimittäin, että me kaikkine te-koinemme ansaitsemme tuomion, ihminen tulee araksi Jumalan edessä eikä tiedä, miten päin hän oikein olisi, hän saa pahan, aran omantunnon: ja jollei heti riennettäisi hänen avukseen, hänen täytyi-si iankaikkisesti jäädä epätoivoonsa." — Kuinka moni olisikaan ken-ties voitu pelastaa, jos hänelle heti olisi saarnattu täysi evankeliumi! Mutta sitä ei ole hänelle saarnattu, ja niin hän on joko joutunut täy-delliseen epätoivoon tai mennyt maailmaan ajatellen: Kirkosta ei ole yhtään mihinkään! — "Sen tähden ei pidä pitkään viivyttää tuota toista saarnaa, vaan hänelle on saarnattava evankeliumi ja johdatetta-va hänet Kristuksen tykö, jonka Isä on meille antanut Välimieheksi, että me yksin hänen kauttaan pelastuisimme sulasta armosta ja lau-peudesta, ilman mitään meidän tekoamme tai ansiotamme. Silloin sydän ilahtuu ja rientää sellaisen armon luo, niin kuin janoinen peura juoksee veden ääreen. Sen on Daavid oppinut hyvin tuntemaan, hän kun sanoo: 'Niin kuin peura halajaa vesipurolle, niin minun sieluni halajaa sinua Jumala. Minun sieluni janoo Jumalaa, elävää Jumalaa, elävää Jumalaa!' (Ps. 42:2,3)"

Eräässä ensimmäisen pääsiäispäivän saarnassaan *Luther* kirjoittaa (WA 32, 43): "Niin on nyt Kristuksen kärsimyksen ja ylösnousemuksen hyöty siinä, ettei hän ole tehnyt sitä omaksi hyväkseen, vaan koko maailman hyväksi. Hän on polkenut jalkojensa alle perkeleen ja minun syntini, jotka pitkänäperjantaina olivat hänen päällensä, niin että perkele pakenee Kristuksen nimeäkin. Jos nyt tahdot käyttää hyväksesi tuota suurta aarretta: hyvä on, *hän on sen jo sinulle lahjoittanut*". — Se on jo sinulle lahjoitettu; siitä vain on kysymys, että sinä myös viimeinkin otat tämän lahjan vastaan! — "*anna hänelle vain se kunnia, että otat sen kiittäen vastaan.*"

Edelleen *Luther* sanoo eräässä toisen helluntaipäivän saarnassaan (WA 21, 488, Kirkkopostillan suom. laitos II, s. 646): "Ei asia näet riipu meidän tekemisestämme: ei sitä meidän teoillamme voida ansaita, *se kun on jo lahjoitettu ja esiinpantu*. Avaa vain suusi tai paremminkin sydämesi, pysy alallasi ja anna täyttää itsesi (Ps. 81:11)! Se ei toteudu millään muulla tavalla kuin siten, että uskot nämä sanat (Niin Jumala on maailmaa rakastanut jne.). Kuulethan itsekin hänen tässä vaativan uskoa, jolle hän lahjansa kokonaan omistaa." — Tämä juuri puuttuu kaikilta muilta kirkoilta. *Ne eivät usko, että lunastus jo on täydellisesti lahjoitettu kaikille ihmisille*. Ne ovat sitä mieltä, että evankeliumi on opetus siitä, mitä ihmisen täytyy tehdä, että hän tulisi sovitetuksi Jumalan kanssa sen jälkeen kun hän jo on Kristuksen kautta sovitettu. Mutta sehän sisältää jo itsessäänkin ristiriidan.

Vielä *Luther* kirjoittaa (WA 12, 524): "Sen tähden epäusko ei ole muuta kuin jumalanpilkkua, joka syyttää Jumalaa valheesta. Jos näet sanon: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut Jumalan nimessä, etkä sinä sitä usko, silloin teet aivan samoin kuin jos sanoisit: Ken tietää, onko se totta ja onko hän siinä vakavissaan; näin sinä syytät valheesta Jumalaa ja hänen sanaansa. Sen tähden olisi parempi, jos olisit loitolla sanasta, jos kerran et usko. Jumala ei näet tahdo pitää sitä, että ihminen saarnaa hänen sanaansa, sen vähäisempänä kuin jos hän itse sen tekisi. Tämä juuri on se valta, joka jokaisella kristityllä on, Jumalan hänelle antamana, mistä usein ja paljon olemme puhuneet. Siksi riittääköön tällä kertaa."

Useimmat ajattelevat synneistäpäästön saatuaan: Sehän on sangen lohdullista, jos tiedän, että olen oikeassa tilassa. Mutta sitä Jumala ei lainkaan tahdo, vaan sitä, että lunastus, sen jälkeen kun se jo on ansaittu, myös julistettaisiin kaikille. Synneistäpäästö merkitsee ai-

van samaa, kuin jos Jumala itse seisoi meidän edessämme ja julistaisi sen meille. Mutta mitä me tekisimmekään, jos Jumala itse ilmentyisi meille, niin että me näkisimme hänet, jolla on kädessään kuolema ja elämä, jos hän mainitsi meitä nimeltä ja sanoisi: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut! Kuinka suuresti riemuiten me lähtisimmekään pois! Me huudahtaisimme: Nyt ei edes perkele voi horjuttaa autuuttani! Mutta kun saarnaaja tekee sen päästäessään minut synneistäni, niin *tekee* sen juuri hyvä Jumala. Hän ei tahdo tehdä sitä välittömästi, vaan välillisesti. Lahkolaiset arvelevat kuullessaan meikäläisten saarnaajien päästävän synneistä, että me luomme saarnaajan pappisvihkimyksessä saavan salaisen vallan ja erityisen voiman nähdä ihmisten sydämiin. Niin me emme kuitenkaan opeta, vaan niin usein kuin saarnaan evankeliumia, minä päästän synneistään kaikki ihmiset. Tosin kuulemassa istuu monia, jotka eivät sitä usko, ja he lähtevät kirkosta kirottuina ja paatuneina syntisinä. Jumalan lapset sen sijaan ajattelevat: Kuinka ihana saarna se olikaan! Nyt palaan taas rauhassa kotiini, sillä raskas syntikuormani on minulta otettu pois.

37. iltaluento

(Lokakuun 2. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni. Eräs saarnaajan välttämättömyyksiä ja tärkeimpiä ominaisuuksia on, että hänellä on vilpitön, jopa palava into oikein hoitaa virkaansa ja näin saada aikaan jotakin kunnollista, nimittäin riistää helvetin kidasta jokainen hänen huostaansa uskottu sielu, jotta se Jumalan tykö, tehdä todella hurskaaksi ja saattaa taivaaseen. Oikean saarnaajan täytyy ainaiseksi luopua tavoittelemasta hyviä päiviä tässä maailmassa, rahaa ja omaisuutta, kunniaa ja arvonantoa. Hänen suurimman ilonsa täytyy olla siinä, että hän näkee, ettei hänen vaivannäkönsä ole turha Herrassa — se olkoon hänen ihanin palkintonsa moninaisesta suuresta ja raskaasta tuskasta ja huolesta. Hänen on päivittäin ja hetkittäin sydämessään huoattava niin kuin vanha, uskollinen pastori Lollman eräässä ihanassa aamuvirressään sanoo:

*"Suo, Herra, jolta leivän saan,
Mun sulle tuottaa kunniaa!"*

Jaloimman esimerkin todellisesta innosta viran hoidossa me varmastikin näemme kalliissa pakanoiden apostolissa, Paavalissa, joka suuressa innossaan heimoveljiensä pelastamiseksi kirjoittaa: "Minä soisin itse olevani kirottu pois Kristuksesta veljeni hyväksi, jotka ovat minun sukulaisiani lihan puolesta" (Room. 9:3). Tästä innosta *Luther* lausuu Kirkkopostillassaan: "Tätä tekoa ei mikään järki voi käsittää, se on sille aivan liian korkea, että nimittäin saarnaaja mieluummin soisi itse tulevansa kirotuksi kuin syyllistyneensä siihen, että hänen huostaansa uskotut sielut joutuisivat kadotukseen".

Niin välttämätön ja tärkeä kuin oikea into virassa onkin, ei samaa voi kuitenkaan sanoa kaikesta innosta virassa. On olemassa myös väärää, jumalatonta, lihallista intoa, joka ei ole lähtöisin Jumalasta, joka ei ole Pyhän Hengen aikaansaamaa, vaan joka saa syntynsä vihamielestä toisinopettavia kohtaan — siitä syystä monet ovatkin niin innokkaita — tai omanvoitonpyynnöstä — saarnaaja on selvillä siitä, että kun hän on oikein innokas, se tuottaa hänelle kunniaa, varsinkin määrättyissä seurakunnissa — tai myöskin kiihkohenkisyydestä. Kuinka innokkaita olivatkaan virassaan Kristuksen aikana ylipapit, kansan vanhimmat, kirjanoppineet ja fariseukset Kristusta vastaan! Kun he vain voivat käyttää virkaansa häntä vastaan, he eivät säästäneet vaivojaan eivätkä suoneet itselleen lepoa. Sen tähden Paavali sanoo juutalaisista: "Minä todistan heistä, että heillä on kiivaus Jumalan puolesta, mutta ei taidon mukaan" (Room. 10:2). Kuinka suurta intoa osoittivatkaan ne harhaopettajat, jotka yrittivät saada Galatian seurakuntia luopumaan pyhän Paavalin puhtaasta evankeliumin opista! Siinä tarkoituksessa he kiersivät meret ja mantereet! Mutta apostoli sanoo heistä: "Teidän häiritsijänne saa kantaa tuomionsa, olkoon kuka hyvänsä" (Gal. 5:10). Hän tahtoo sanoa: "Pitäköön hän itsensä kuinka suurena uskonsankarina hyvänsä — hän on eksytännyt teidät evankeliumin opista: armosta, yksin uskosta, Kristuksen tähden.

Kuinka suurta intoa osoittivatkaan Lutherin aikana kasteenuusijat! Uskontonsa tähden he luopuivat kodista ja konnusta, vaimosta ja lapsista, ja suuri joukko heistä antoi mieluummin upottaa itsensä kuin peruutti oppinsa. Vieläpä, ihme ja kumma, koko kirkon historia

osoittaa meille, samoin oma kokemuksemme, varsinkin tässä maassa, vahvistaa, että juuri näillä väärillä hengillä, kiihköhengillä, on suurempi into levittää oppiansa ihmisten keskuuteen kuin oikeauskoisilla opettajilla istuttaa puhdasta totuutta ihmisten sydämiin. Mikähän siihen lieenee syynä? Selitys on yksinkertainen. Väärien ihmisoppien saarnaajia eivät heidän toiminnassaan heidän järkensä sekä heidän oma lihansa ja verensä lainkaan ole estämässä, vaan ne päin vastoin innostavat heitä, kun sen sijaan Jumalan puhtaan opin saarnaajille heidän järkensä, heidän lihansa ja verensä ovat alituisena esteenä. Se tekee tehtävän heille tuhat kertaa työläämmäksi. On helppoa puhua omasta sydäimestään, mutta vaikeata on julistaa totuutta Jumalan sanan pohjalta, sitä vakavasti tutkittuaan sekä palavasti rukoiltuaan ja vakavasti painiskeltuaan saadakseen Pyhän Hengen valaisun. Mutta miksi se sitten on niin vaikeata? Ennen kaikkea siksi, että on niin vaikeata oikein jakaa totuuden sanaa, mitä apostoli Paavali kuitenkin vaatii jokaiselta nuhteettomalta Jumalan viinimäen työntekijältä, toisin sanoen oikein erottaa toisistaan laki ja evankeliumi, millään tavoin sekoittamatta näitä kahta oppia toisiinsa. Siitä meitä varoittaa myös 23. väitteemme.

XXIII VÄITE

Yhdeksänneksitoista ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos lain vaatimuksilla, uhkauksilla tai lupauksilla yritetään saada uudestisyntymättömät luopumaan synneistä ja tekemään hyviä tekoja ja yritetään näin tehdä heistä hurskaita, mutta uudestisyntyneet pakotetaan lainomaisella käskemisellä hyvään sen sijaan, että heitä evankelisesti kehoitettaisiin.

Erittäin karkeaa lain ja evankeliumin sekoittamista on, jos tahdotaan tehdä ihmisistä lain avulla hurskaita ja jos sellaisiakin, jotka jo uskovat Jeesukseen Kristukseen, tahdotaan käskemällä taivuttaa hyvään saarnaamalla heille lakia. Se on aivan vastoin sitä tarkoitusta, mikä lailla lankeemuksen jälkeen on. Jos vertaamme sitä mm. seuraaviin pyhän Raamatun kohtiin, selviää asia meille heti.

Jer. 31:31–34: "Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin minä teen Israelin heimon ja Juudan heimon kanssa uuden liiton; en sellaista liittoa kuin se, jonka minä tein heidän isäinsä kanssa silloin, kun minä tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta, ja jonka liittoni he ovat rikkoneet, vaikka minä olin ottanut heidät omikseni, sanoo Herra. Vaan tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin heimon kanssa niiden päivien tultua, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä; ja niin minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani. Silloin ei enää toinen opeta toistansa eikä veli veljeänsä sanoen: 'Tuntekaa Herra'. Sillä he kaikki tuntevat minut, pienimmästä suurimpaan, sanoo Herra; sillä minä annan anteeksi heidän rikoksensa enkä enää muista heidän syntejänsä."

Ihana, suurenmoinen kohta! Todellinen aurinko, joka yhtäkkiä nousi valaisemaan vanhan liiton hämärää! Tästä voimme nähdä seuraavaa. Laki tosin on jo ennen lankeemusta kirjoitettu ihmisten sydämeen, mutta ei sitä varten, että tämä laki tekisi ihmisen hurskaaksi; ihminen oli jo hurskas. Jumala oli jo luonut ihmisen vanhurskaaksi. Ihmisillä oli laki sydämissään vain sitä varten, että he tietäisivät, mikä on Jumalalle otollista. Tahtoakseen toteuttaa sen he eivät tarvinneet erityistä käskyä. Heillä oli tahto siihen; heidän tahtonsa oli täydellisessä sopusoinnussa Jumalan tahdon kanssa. Toisin oli lankeemuksen jälkeen. Silloin Jumala uudisti lain sen jälkeen kun israelilaiset lähtivät Egyptistä; silloin Jumala teki uudestaan lain liiton. Mitä Herra siitä sanoo? Siitä ei ollut mitään hyötyä, he eivät olleet sitä liittoa pitäneet, vaan hänen oli täytynyt pakottaa heitä kaikkeen — eikä pakonalainen kuuliaisuus ole mitään kuuliaisuutta.

Nyt hän ennustaa tässä ajasta, jolloin hän on muuttava tilanteen täydellisesti. Silti Jumala ei tahdo sanoa, ettei tilanne jo vanhan liiton aikana olisi ollut toinen, mutta se liitto, jonka hän oli tehnyt Israelin kanssa, oli lain liitto. Sen ohella ovat profeetat kuitenkin aina saarnanneet evankeliumia ja viitanneet Messiaaseen. Mikä sitten on oleva tämä uusi liitto? Jumala sanoo: Minä en anna mitään käskyjä, vaan tahdon kirjoittaa lain suoraan heidän sydämeensä ja antaa heille uuden, puhtaan sydämen, niin ettei ole lainkaan tarpeen kiusata heitä lailla ja sanoa: Tee niin! Tee niin! Siitä ei ole mitään apua, ihminen ei kuitenkaan tee niin. Me emme voikaan täyttää lakia. Me olemme luonnostamme lihallisia, eikä laki kykene luomaan meihin Henkeä. "Sillä minä annan anteeksi heidän rikoksensa enkä enää muista heidän syntejensä." Siinä on syy, miksi laki on kirjoitettu heidän sydämiinsä. Mutta mitä muuta se merkitsee kuin sitä, että se tapahtuu evankeliumin kautta, tuon sanoman, joka kertoo syntien anteeksiantamuksesta? Ne jotka vanhan liiton aikana ovat pelastuneet, eivät tietenkään ole pelastuneet mitenkään muutoin, niin kuin Pietari ensimmäisessä, apostolisessa kirkolliskokouksessa selvästi sanoo. Mitä tekevät ne, jotka nyt, uuden liiton aikana käyttävät lakia näin nurinkurisesti? He tekevät kristityistä juutalaisia, vieläpä kaikkein keinoimpia juutalaisia, jotka vain tuijottavat lain kirjaimeen katso-matta lupaukseen Lunastajasta. He eivät ainoastaan sekoita toisiinsa lakia ja evankeliumia, vaan vaihtavat ne keskenään.

Room. 3:20: "Sentähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teoista, sillä lain kautta tulee synnin tunto". Näin Paavali perustelee. Eikö se ole merkillistä? Ilmeisesti hän tahtoo sanoa: Lain tarkoitus ei ole mikään muu kuin ilmaista ihmiselle hänen syntinsä, ei millään muotoa niiden pois ottaminen. Asia on suoras-taan päinvastoin. Laki vain enentää syntiä. Kun näet paha himo viri-ää ihmisen sydämessä, huutaa laki hänelle: Älä himoitse! Silloin ihminen ajattelee, että on julmuutta Jumalan taholta vaatia sellaista, mitä ihminen ei voi suorittaa. Laki siis enentää syntiä. Synti ei tule surmatuksi, vaan päinvastoin virkoaa henkiin.

Room. 7:7–13: "Mitä me siis sanomme? Onko laki syntiä? Pois se! Mutta syntiä en olisi tullut tuntemaan muuten kuin lain kautta; sillä en minä olisi tiennyt himosta, ellei laki olisi sanonut: 'Älä hi-moitse'." — Se juuri on kaikkein hirvittäväntä, että me ihmiset emme luonnostamme tunne perisyntiämme, että me ajattelemme, kun pahat himot viriävät emmekä me niihin suorastaan mielisty, että Jumala ei lue niitä meille syyksi. Mutta laki sanoo: Paha himo tuomitsee sinut Jumalan edessä! — "Mutta kun synti otti käänsanasta aiheen, herätti se minussa kaikkinaisia himoja." — Sen ovat jo pakanat tienneet, muun muassa jumalaton Ovidius, joka on sanonut: *Nitimur in veti-tum, semper cupimusque negata* (Aina on kielletty mieluisaa ja se kiehtovi meitä). Hän siis sanoo: "Me himoitsemme juuri sitä, mikä meiltä on kielletty. Jos se ei olisi meiltä kiellettyä, me emme sitä ehkä himoitsisi." Mutta kielto herättää aina himon: "Mitä? Sekö olisi kiellettyä?" Sen voitte nähdä jo Adamistakin. Perkele sai piankin pauloihinsa ensimmäiset ihmiset, kun hän sanoi: "Onko Jumala to-dellakin sanonut: Älkää syökö kaikista paratiisin puista?" Silloin he lankesivat! — "sillä ilman lakia synti on kuollut." — Niin kauan kuin ihminen ei vielä ole oppinut tuntemaan lakia sen hengellisessä mer-kityksessä, makaa synti hänen sydämessään kohmettuneen käärmeen tavoin. Ihminen ei huomaa, kuinka perin pohjin turmeltunut olento hän on. Niin kauan hän ei lainkaan pura sisuaan. Mutta niin pian kuin ihmiselle julistetaan lakia sen hengellisessä merkityksessä ja hän tajuaa sen, hän alkaa purkaa sisuaan, vimmastuu ja sanoo: "Mitä? Minäkö olisin tuomittu sen tähden, että synti liikkuu minussa?" Ai-van niin, se tuomitsee sinut, ja vaikka et uskoisikaan, joudut sen ker-ran kokemaan. Siinä kaikki, mitä laki voi saada aikaan. — "Minä elin ennen ilman lakia;" — Paavali tahtoo sanoa, että hän ei tuntenut

lakia. koska hän oli niin sokea, kuin hänellä ei olisi sitä ollutkaan. Mitä hyötyä minulla on siitä, että osaan kymmenen käskyä, jos en käsitä niiden hengellistä merkitystä? — "mutta kun käskysana tuli, niin synti virkosi, ja minä kuolin. Niin kävi ilmi, että käskysana, joka oli oleva minulle elämäksi, olikin minulle kuolemaksi. Sillä kun synti otti käskysanasta aiheen, petti se minut ja kuoletti minut käskysanan kautta. Niin, laki on kuitenkin pyhä ja käskysana pyhä, vanhurskas ja hyvä. Onko siis hyvä tullut minulle kuolemaksi? Pois se! Vaan synti, että se synniksi nähtäisiin, on hyvän kautta tuottanut minulle kuoleman, että synti tulisi ylen määrin synnilliseksi käskysanan kautta."

2 Kor. 3:6: "Kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi". — Kuinka voisin pyrkiä lain kautta tekemään jonkun hurskaaksi, jos kerran laki kuolettaa?" Eiväthän nämä sanat merkitse: "Pyhän Raamatun kirjain kuolettaa", niin kuin järkeisoppineet ne tavallisesti tulkitsevat, samoin unioidut. He sanovat: "Ei ole niin tiukasti pidettävä kiinni kirjaimesta". Se on näiden sanojen jumalatonta ja julkeaa vääristelemistä. Kun tarkastelee yhteyttä, huomaa, ettei apostoli kirjaimella tarkoita mitään muuta kuin lakia. Se kuolettaa. Mutta jos se kerran kuolettaa, kuinka se silloin voisi tehdä meistä hurskaita? Se voi kyllä saada meidät hylkäämään joitakin tiettyjä paheita, mutta sydäntä se ei voi muuttaa.

Ps. 119:32: "Minä juoksen sinun käskyjesi tietä, sillä sinä avarrat minun sydämeni". — Hän ei sano: Minä juoksen sinun käskyjesi tietä, sillä sinä annat lakisi ukkosen käydä minun ylitseni. Ei, silloin minä en juokse. Mutta kun sinä ilahdutat minua, silloin ilahdun ja saan halun kulkea kaitaa tietä taivaaseen.

Tämän lienette tekin jo saaneet kokea itsessänne. Vaikka te pidemmän aikaa olisitte olleet kuinka haluttomia ja penseitä hyvänsä, niin että vihaatte itseänne, ettekä kuitenkaan tiedä, mitä teidän olisi tehtävä tilanteen korjaamiseksi — jos te silloin saatte kuulla oikein evankelisen saarnan, te lähdette kirkosta kuin uusina ihmisinä, ajattelun: Saathan sentään uskoa; sinä olet Jumalan lapsi. Yhtäkkiä te huomaatte, ettei oikeastaan olekaan raskasta vaeltaa Jumalan käskyjen tietä; te kuljette sitä itsestänne. Kuinka mieletöntä onkaan, jos saarnaaja ajattelee: "Nyt tahdon antaa lain jyristä! Nyt tahdon kuvata heille helvetin ja maalata kadotuksen; eivätköhän asiat alkane korjautua!" Sillä tavoin ei suinkaan saada ihmisiä paremmiksi. Niinkin on

aikanaan tehtävä, jotta suruttomat syntiset peljästyisivät ja muuttuisivat vaivaisiksi syntisiksi, mutta uutta sydäntä laki ei anna, rakkautta Jumalaan ja lähimmäiseen se ei anna. Joka sen vaikutuksesta ryhtyy johonkin tekoon, se tekee sen kuitenkin vain pakosta, samoin kuin israelilaisia täytyi pakottaa lain liittoon.

Gal. 3:2: "Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta?" — Galatalaiset olivat antaneet viekoitella itsensä pitämään Paavalin saarnaa uskosta ja pelkästä armosta Kristuksen kautta ainakin sangen epätäydellisenä ja siitä syystä myös vaarallisena oppina, joka helposti voi johtaa turmioon. Sen tähden he hyväksyivätkin väärrien profeettojen lainopin. Syvästi murheellisena Paavali kuuli, että nämä seurakunnat, jotka hän itse oli perustanut ja jotka niin ihanasti kukoistivat, että *nämä* seurakunnat olivat joutuneet sekasorron ja hävityksen valtaan väärrien opettajien ansiosta. Silloin hän kysyi heiltä: "Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta?" Hän tahtoo sanoa: "Minä muistutan teidän mieliinne, mikä muutos teissä tapahtui, kun minä julistin teille armon evankeliumin. Ettekö silloin saaneet Henkeä?" Hän tarkoittaa rauhan Henkeä, tyyneyden, uskon ja ilon Henkeä. Siksi hän huudahtaa heille: Kuinka autuaita silloin olittekaan! Vieläpä hän sanoo: "Jos se olisi ollut mahdollista, te olisitte kaivaneet silmät päästänne ja antaneet minulle". Niin haltioissaan he olivat ja niin elävästi he tunsivat, kuinka ihana, taivaallinen ja jalo oppi se oli; he olivat kuin uudistuneet sydämeltään, mieleltään ja ajatuksiltaan. "Oletteko nyt saaneet tämän uuden, taivaallisen sydämenrauhan, tämän hengellisen riemun ja tämän ylenpalttisen rohkeuden väärrien opettajien kautta, jotka jälleen ovat raastaneet teidät lain alaisiksi?" Apostoli tiesi, että seurakuntalaiset olivat surullisia ja murheissaan, epävarmoja autuudestaan, mutta he olivat ikään kuin lumottuja. "Sillä", he ajattelivat, "pelastus on suuri asia, sen hyväksi on myös tehtävä jotakin suurta. Sitä myöhemmät opettajatkin olivat meidän mieleemme teroittaneet." He luulivat, että tämä kykenemättömyys kaikkeen hyvään oli vain heidän syytensä eikä sen väärän opin syytä, joka oli istutettu heidän sydämiinsä.

Huomatkaa nyt, mitä apostoli tässä sanoa! Jos te kerran aiotte tehdä seurakuntanne eläväksi, niin että rauhan, ilon, uskon, luottavaisen ja lapsellisen mielen sekä rauhallisuuden Henki saa sijansa teidän seurakuntanne jäsenissä, älkää silloin millään muotoa käyttäkö siihen

tarkoitukseen lakia. Ja vaikka seurakunta olisikin mitä kurjimmassa tilassa, on teidän kyllä välttämättä saarnattava myös lakia, mutta heti sitten julistettava evankeliumia. Te ette voi tehdä niin, että tänään julistatte lakia ja säästätte evankeliumin myöhempään aikaan. Niin pian kuin laki on tehnyt tehtävänsä, on evankeliumin astuttava sen sijaan.

Kaikkein karkeimmin harjoittavat tätä häpeällistä lain ja evankeliumin sekoittamista järkeisoppineet. On todellakin järkeisoppisia saarnaajia, jotka ajattelevat, että evankeliumi on vaarallinen oppi, että ihmiset tulevat siitä vain suruttomiksi ja että he lakkaavat tavoittelemasta hurskautta, koska he aina vain kuulevat sanottavan, että ihminen tulee vanhurskaaksi ja pelastuu yksin uskon kautta. Niin he sitten saarnaavat kaikin voimin siveyttä ja tahtovat näin saada ihmiset hurskaiksi. Mutta mitä he saavat aikaan? Eivät innokkaimmakaan järkeisoppineet saa aikaan mitään muuta kuin että monet ehkä tulevat taivutetuiksi jonkinlaiseen ulkonaiseen kunniallisuuteen ja pidättyvät kaikista karkeista ja häpeällisistä paheista ja rikoksista; ei ole puhuttakaan siitä, että täytyisi saada uusi sydän ja että he todella rakastaisivat Jumalaa ja lähimmäistään. Jos tuollaisessa seurakunnassa sanoisin täynnä riemua: "Minä rakastan Jumalaa yli kaiken. Jumala on minulle kaikki kaikessa!", silloin kaikki ajattelisivat: "Tuo mieshän on poissa suunniltaan!" Niin vähän moiset ihmiset aavistavatkaan, että olisi mahdollista rakastaa Jumalaa yli kaiken. Toisen taulun kohdalla on aivan samoin kuin ensimmäisenkin. Minkä verran käsittää siitä tuollaisen "vapaan" seurakunnan jäsen, saarnatkoon saarnaaja hyveestä ja hurskaudesta kuinka innokkaasti tahansa? Ei niin mitään! Hän menee kotiin ja pettää ihmisiä, niin että he heltyvät kyyneliin. Sellainen ihminen käy kirkossa ja huomenna hän osaa nylkeä ihmisiltä rahat, ajatellen: Se on vain afääriä. Hän on vajonneena törkeisiin synteihin korvia myöten, ja käy kuitenkin erinomaisen kunniallisesta miehestä. Jos on kysymyksessä antaminen, hän antaa runsaasti. Hän voi antaa vaikkapa satakin taalaria, mutta seuraavana päivänä hän petkuttaa ihmisiä sadan taalarin edestä. Oma suu on hänellä aina lähinnä. Jos hänelle sanotaan: "Mitä? Sinähän et harjoitakaan liikettäsi palvellaksesi lähimmäisiä, vaan pistääksesi omaan taskuusi sievoiset summat?", niin hän pitää sitä intomielisyytenä. Lailla emme tosiaankaan voi saada aikaan muuta kuin kurjia ulkokultailijoita.

Aivan samoin on paavilaisten laita. He eivät tiedä mitään vapaasta armosta Kristuksessa. He saarnaavat alati siveyttä, sekoittaen siihen vain kaikenlaista Mariasta ja pyhimyksistä, mutta evankeliumista he eivät mainitse sanallakaan. He eivät ohjaa syntisparkoja Kristuksen tykö, vaan sanovat päinvastoin: "Kristus on koko maailman tuomari. Käänny sen tai sen pyhimyksen puoleen, niin hän rukoilee sinun puolestasi, että Kristus olisi sinulle armollinen." Sellainen on vastakristillisen paavikunnan perkeleellinen oppi. Mitä he sillä saavat aikaan? Mikä on tämän opin hedelmä? Luettakoon vain, mitä kerrotaan niistä maista, missä paavilaiset ovat vallassa, missä protestantit eivät ole heitä tarkkailemassa! Siellä on mitä törkein meno vallalla ja papit elävät mitä siivottomimmin. Ihmiset tietävät: "Niin ja niin monta aviotonta lasta hänellä on, mutta onhan hän kuitenkin saanut pappisvihkimyksen; hänen kauttansa voidaan saada syntien anteeksiantamus, elämä ja autuus". Ketkä täällä sitten ovat kaikkein uskollisimpia katolilaisia? Irlantilaiset esimerkiksi ovat raakaa väkeä. He harjoittavat kaikenlaista konnuutta, ja sitten he menevät pääsiäisenä ripille. Silloin he tunnustavat papille kaiken, ja hän määrää heille joko sakkorangaistuksen tai että heidän on paastottava tai ainakin syötävä vain kalaa määrättyinä päivinä — ja sitten on kaikki taas hyvin. Eikö se ole inhottavaa! Eikö se ole kauhistuttavaa!

Tällä tavoin eivät lakia ja evankeliumia sekoita kuitenkaan vain järkeisoppineet ja paavilaiset, niin tekevät monet puhdasoppisessa kirkossakin. Ensinnäkin tekevät näin sellaiset, jotka vasta pitkällisen taistelun ja suuren ahdistuksen kautta ovat päässeet varmuuteen armoituksestaan, sellaiset, jotka ovat kamppailleet kenties vuosikausia lohdutusta saamatta, koska he eivät ole tunteneet oikeata oppia. Kun nyt tuollaiset tahtovat julistaa puhdasta oppia, pujahtaa heiltä aina evankeliumin lomaan sellaisia sanoja, että kuulijat huokaavat: "Tämä mies on kyllä varmasti hurskas mies, mutta hän ei tiedä, kuinka kurjia ihmisiä me olemme. Me emme siihen kykene." Nämä ovat vielä parhaita kaikista.

Toiseksikin tapahtuu tätä sekoittamista silloin, kun saarnaajat huomaavat, ettei mikään saarnaaminen tahdo johtaa tulokseen. — Ilmenee jatkuvasti karkeitä lihan syntejä; monet elävät ehkä juopoudessa, kenties tappelutkin ovat yleisiä. Tuollaiset ihmiset tulevat silloin tällöin kirkkoonkin, harvoin he käyvät ehtoollisella; kolehtia ei juuri kannata kootakaan. Silloin saarnaaja saattaa ajatella: "Malta-

pas! Sinä olet saarnannut liiaksi evankeliumia! Sinun on alettava toisesta päästä! Sinun täytyy vaieta evankeliumista ja jonkin aikaa saarnata pelkkää lakia. Ehkä se tuo muutoksen tilanteeseen". Kuinka surkeasti erehtyykään tuollainen saarnaaja! Siitä ei tule sen parempaa. Ihmiset suuttuvat siitä, ettei saarnaaja tahdo antaa heidän tehdä sitä, mitä he kuitenkin niin suurella halulla tekevät. Kun hän kokoaa kolehdin ja saa tulokseksi 20 senttiä — odotettuaan ehkä 20 dollaria — hän ajattelee: "Ensi sunnuntaina tahdon kerrankin saarnata heille kuolemaa, helvettiä ja kadotusta!" Ehkäpä sitten haavissa on pari dollaria enemmän, muttei se, mitä pakosta on saatu aikaan, ole Jumalan edessä minkään arvoista. Vai iloitseeko plantaashin omistaja orjastaan, jos näkee, että orja menee töihin vain silloin, kun ruoska paukkuu, mutta muutoin istuu laiskana nurkassa? Ei, totisesti ei! Samoin ei Jumalakaan tahdo väkinäistä palvelusta. Moiset saarnaajat älkööt luulko saaneensa aikaan mitään arvokasta, jos he saavat muutosta aikaan yhdessä ja toisessa suhteessa. Kaikkein rappeutuneintaan seurakuntaa ei voida kohentaa entiselleen millään muulla tavalla kuin mitä suloisimmalla evankeliumilla. Jos jokin seurakunta on mennyt niin rappiolle, on syy aina siinä, ettei saarnaaja ole kylliksi saarnannut evankeliumia. Ei ihme, jollei silloin saada mitään toimeksi; laki näet kuolettaa, mutta Henki, evankeliumi, tekee eläväksi.

Kuulkaapa nyt, mitä *Luther* kirjoittaa Room. 12:1 johdosta: "Niin minä kehotan teitä, veljet, Jumalan armahtavan laupeuden kautta" (WA 17:11, 8 seur., Kirkkopostillan suom. laitos II, s. 4): "Apostoli ei sano: 'Minä käsken teitä' sillä hän saarnaa sellaisille, jotka jo ovat kristityitä ja vanhurskaita uskon kautta uuden ihmisen puolesta, sellaisille, joita ei ole käskemisin pakotettava, vaan kehoitettava halusta tekemään sitä, mikä syntiselle vanhalle ihmiselle on tehtävä. *Se, joka ei halusta, ainoastaan ystävällisen kehotuksen vaikutuksesta sitä tee, ei ole mikään kristitty.* — Eikö ole kauheaa, jos saarnaaja tekee kaikkensa saadakseen aikaan kuolleita tekoja! Hän tahtoo tehdä seurakuntalaisistaan ulkokultailijoita Jumalan edessä. Ei, jos hyvät teot ovat lain uhkauksia tai vaikkapa lain lupauksiakin esittämällä aikaansaatuja, ne eivät olekaan hyviä tekoja. Senhän ymmärtää jokainen. Jos kerjäläinen tulee, eikä sillä, jota hän puhuttelee, ole erikoisemmasti rahaa ja hänen on vaikea päättää, antaisiko hän almun, mutta lopulta hän kuitenkin antaa, silloin hänen omatuntonsa sanoo heti: "Se ei ollut minkään arvoista! Sinä olet vain pakos-

ta tehnyt sen. Sinä et ole tehnyt sitä auttamisen halusta." Samoin, jos joku antaa teille jonkin lahjan ja te huomaatte oitis: "Kas vain, hän antaa sinulle lahjan, että tekisit sitä tai sitä hänen mielikseen!" silloin ette siitä ole lainkaan iloisanne. Vain silloin te iloitsette, jos tiedätte, että se tulee puhtaasta rakkaudesta. Jos ei niin ole laita, on parhainkin lahja teistä vastenmielinen. Samoin ovat hyvälle Jumalallekin väkimmäiset teot vastenmielisiä.

Painakaa nyt mieleenne elämänajaksi tämä tärkeä kohta Lutherilta. Hän jatkaa: *"ei myöskään se, joka lakien avulla sitä vastahakoisista puristaa, ole mikään kristillinen saarnaaja ja johtaja, vaan maallinen piiskuri."* — Piiskuri ei ollenkaan kysy sitä, miltä sydämessä näyttää, kuuliaisuutta hän vain vaatii. Siinä hän seisoo piiskakädessä ja sanoo: Jollette sitä tee, niin saatte maistaa piiskaa. Mutta hän ei ajattele, että heistä nyt tulisi hurskaita. Ei, rikolliset ovat hänen edessään rautoihin pantuina ja noudattaessaan pakosta kuuliaisuutta he ajattelevat: Kuinka voisit toimia niin, että kun seuraavan kerran varastat, suoriutuisit paremmin eikä sinua taas saataisi kiinni? Aivan samanlaisia ovat kristillisen seurakunnan jäsenet moisten lainsaarnaajien käsissä. Nämä panevat aivan samoin heidät rautoihin.

Luther jatkaa: "Lain tyrkyttäjä pakottaa uhkauksilla ja rangaisuksilla; armon saarnaaja houkuttelee ja kehoittelee Jumalan osoittamalla hyvyydellä ja laupeudella, sillä Jumala ei halua mitään väkimmäisiä tekoja eikä halutonta palvelusta; hän haluaa iloisia ja halullisia palveluksia. Se joka ei siis Jumalan meille Kristuksessa niin pohjattoman runsaana lahjoittaman ja antaman laupeuden suloisten ja herttaisten sanojen voimasta ota kehotusta ja houkutusta halulla ja rakkaudella samoin menettelemään Jumalan kunniaksi, on tyhjää täynnä, ja kaikki on hänen kohdallansa hukkaan mennyttä. Kuinka sellainen lakien ja uhkauksien voimalla taipuisi haluisaksi, joka ei näin suuren taivaallisen rakkauden ja armon vaikutuksesta sula ja pehmeä? Eipä meille olekaan annettu ihmisten laupeutta, vaan Jumalan laupeus, ja juuri sitä pyhä Paavali tahtoo meitä tarkkaamaan, siten kehottaaksensa ja taivutellaksensa meitä."

Ei saa siis ajatella: "Jos heille saarnataan evankeliumia, he eivät tee Jumalan tahtoa. Minun täytyy saarnata lakia ja julistaa Jumalan uhkauksia." Jos et tosiaankaan muuta tee, olet johdattanut ihmisiä vain helvettiin. Parempi on, ettet näyttele poliisimiehen osaa seurakunnassasi, vaan muutat sydämet, niin että ihmiset vapaasta, iloisesta

ja halukkaasta sydäimestä tekevät sitä, mikä on Jumalan mieleen. Se joka on oikein oppinut tuntemaan Jumalan rakkauden Kristuksessa Jeesuksessa, hämmästyä tätä kaikkisulattavaa hehkua, joka täyttää taivaat ja maan. Niin pian kuin hän sen uskoo, hän ei voi muuta kuin rakastaa Jumalaa. Nyt hän ajattelee: "Mitä voisin nyt tehdä hänen mielikseen ja hänen kunniakseen? Olen hänelle velkaa autuuteni. Ah, niin mielelläni kiittäisin häntä siitä!" Mutta jos joku ei sula kuullessaan esitettävän Jumalan Kristuksessa Jeesuksessa osoittamaa rakkautta, jos se ei saa sydäntä pehmiämään, silloin on turhaa vaivaa yrittää pehmittää sitä lakien ja uhkauksien voimalla. Oikeita saarnaajia ovat ne, jotka menettelevät tässä Lutherin tavoin; mutta pelkät lain saarnaajat eivät saa mitään aikoihin. Kuta useammin julistatte lakia sen hengellisessä merkityksessä, sitä enemmän syöksette ihmisiä parhaassa tapauksessa epätoivoon; missään tapauksessa ette saa heitä ilolla palvelemaan Jumalaa.

Kuulkaapa nyt, mitä Luther kirjoittaa 110. psalmin sanojen johdosta: "Sinun voitoksi jälkeen sinun kansasi uhraa sinulle mielellänsä pyhässä kaunistuksessa."⁶⁾ Profeetta tahtoo sanoa: Nyt ei uhrata alttiisti, vaan ainoastaan helvetin pelosta ja tuskasta, mutta sitten kun sinä olet saanut voiton, kun lunastustyö on suoritettu, sinun kansasi uhraa sinulle mielellään. *Luther* kirjoittaa (WA 41, 147): "Edelleen, mitä tulee siihen, että tahdotaan myös opettaa ihmisille, mitä Jumala meiltä odottaa, ja saarnataan lakia eli kymmentä käskyä, rangaistuksilla uhaten ja palkinnoilla, joita hurskaille luvataan, suostutellen ja houkutellen, niin voidaan sillä mahdollisesti joitakuista saada ryhdistäytymään, pyrkimään hurskaiksi ja palvelemaan Jumalaa sekä vakavissaan ahkeroimaan lain tekojen täyttämistä, siihen tapaan kuin pyhä Paavali, ennen kuin hän kääntyi ja tuli kristityksi." — Saulus oli täysin vakavissaan, mutta kuitenkin se oli pelkkää ulkokultaisuutta. Laki ei saa aikaan mitään muuta, kuin että ihmiset ryhtyvät ulkonaisiin tekoihin, joissa heidän sydämensä ei ole mukana. Ihminen päätyy farisealaiseen käsitykseen laista, samoin farisealaisiin tekoihin. —

"Se on kuitenkin vielä pelkkää ulkokultaisuutta ja vain lain esiin puristamaa ulkonaista hurskautta, joka ei kelpaa Jumalan edessä; se ei ole vielä sydämellistä rakkautta ja halua lakiin eikä oikeaa, sisäistä

⁶⁾ Lutherin käännöksen mukaan.

kuuliaisuutta, pelkoa, uskoa eikä Jumalan tuntemusta. Eivätpä tuollaiset edes tiedä eivätkä ymmärrä, että laki vaatii sellaista täydellistä, sydämen kuuliaisuutta; he eivät voi nähdä syntejään eikä tottelemattomuuttaan. He näkevät lain vain verhon lävitse ja jäävät ainaiseksi sokeuteensa, niin etteivät milloinkaan käsitä, mitä Jumala heiltä vaatii ja kuinka kaukana he siitä ovat. Mutta milloin *laki on parhaimmillaan* ja suorittaa parhainta ja pääasiallisinta työtään, nimittäin saattaa ihmisen siihen ymmärrykseen, että hän näkee ja ymmärtää, että Jumalan käsky vaatii häneltä täydellistä sydämen kuuliaisuutta ja ettei hän sitä täytä eikä voikaan täyttää eikä siis tunne mitään muuta kuin syntiä ja Jumalan vihaa, joka on hänessä ja kohdistuu häneen, *silloin vasta nousee oikea hirvittävä tottelemattomuus Jumalaa kohtaan*. Silloin ihminen tuntee varsin hyvin, ettei luonto itsestään kykene mihinkään eikä ole lakien kautta siihen taivutettavissakaan, että se voisi sydämestään ja halulla totella Jumalaa; päinvastoin havaitaan olevan asian laita. Silloin näet, kun se lain tuomitsemana joutuu Jumalan vihan alaiseksi ja tuomitaan helvettiin, silloin se alkaa vihata lakia, ja siinä nousee kauhea ja silmitön kiukku ja viha Jumalaa kohtaan; — silloin vasta synti oikein synniksi tulee — ja ihminen suistuu jumalanpilkkiaan, epätoivoon ja iankaikkiseen kuolemaan, jollei hänestä siitä auta evankeliumi Kristuksesta."

38. iltaluento

(Lokakuun 23. p:nä 1885.)

Monet saarnaajat, jotka eivät suinkaan kuulu huonoimpiin, luulevat saaneensa jo paljon aikaan, jopa suorastaan päässeensä tavoitteeseen, jos he ovat saaneet kuulijansa herätetyiksi heidän luonnollisesta suruttomuudestaan ja saaneet heidät epätoivoisiksi armoituksestaan ja autuudestaan. On kyllä välttämätöntä, että jokainen ihminen, jos mieli hänen pelastua, saadaan havahtumaan väärästä rauhallisuudestaan, väärästä lohdutuksestaan, väärästä rauhastaan ja väärästä toivostaan. Hänet on kyllä saatava epätoivoon pelastuksestaan ja siitä tilasta, missä hän on. Mutta se on vain valmistusta. Pääasia, lopullinen tavoite, on aivan toinen. Ihminen on päinvastoin

saatava täyteen varmuuteen armoituksestaan ja autuudestaan, niin että syntinen armahdettuna voi yhtyä riemuitsemaan hurskaan Woltersdorfin kanssa:

*"Oi armoa suurta, oi uskollisuutta:
Niin totta kuin Herran on voima ja valta,
Niin totta kuin aurinko luo valoaan,
Mä anteeksiantohon turvata saan."*

Ei ole epäilystäkään siitä, ettei tämä olisi evankelisen saarnaajan lopullinen tavoite. Onhan saarnaajan julistettava hänen huostaansa uskotuille evankeliumia ja taivutettava heidät uskomaan Kristukseen; hänen on kastettava, päästettävä synneistä ja jaettava pyhää ehtoollista. Mutta mitä evankeliumin saarnaaminen muuta merkitsee kuin sitä, että sanotaan ihmisille, että he ovat Kristuksen kautta sovitetut Jumalan kanssa ja että he ovat täydellisesti lunastetut? Mitä elävä ja todellinen sydämen usko muuta on kuin jumalallinen varmuus siitä, että meillä on syntien anteeksiantamus ja että taivaan portit ovat meille avoinna? Mitä kastaminen muuta on, kuin että Jumalan käskystä, hänen nimessään ja hänen sijastaan ihminen otetaan kadotetusta syntisten maailmasta ja annetaan hänelle juhlallinen vakuutus: "Jumala on sinulle armollinen, hän on sinun Isäsi ja sinä olet hänen rakas lapsensa! Jumalan Poika on sinun Vapahtajasi ja sinä olet hänen lapsensa, jonka hän jo on tehnyt autuaaksi! Pyhä Henki on sinun Lohduttajasi, ja sinä olet hänen asuntonsa, jossa hän armossaan asuu." Mitä synneistä päästäminen on muuta, kuin että Kristuksen nimessä, hänen käskystään ja hänen sijastaan sanotaan: Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut? Mitä pyhän ehtoollisen jakaminen on muuta, kuin että Jeesuksen nimessä sanotaan: "Sinäkin olet osallinen lunastuksen suuresta työstä! Sen vahvistukseksi minä annan sinulle tämän ihanan pantin, Kristuksen ruumiin ja veren, lunnaat, joilla hän kerran on ostanut koko maailman!"

Jos tutkimme pyhää Raamattua, havaitsemme, että kaikkien oikaitten saarnaajien lähtökohta on ollut kuulijoittensa saattaminen siihen, että he voisivat sanoa: Minä olen Jumalan lapsi ja iankaikkisen elämän perillinen. Kristus huudahti opetuslapsilleen: "Iloitkaa siitä, että teidän nimenne ovat kirjoitetut taivaissa". Mitä muuta hän sillä saattoi tarkoittaa kuin tätä: Iloitkaa siitä, että aivan varmasti

pelastutte. Ja Paavali kirjoittaa korinttolaisille: "Te olette vastaanotaneet peson, te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä, ja meidän Jumalamme Hengessä" [1 Kor. 6:11]. Pietari kirjoittaa muukalaisuudessa asuville kristityille: "Te olitte eksyksissä niin kuin lampaat, mutta nyt te olette palanneet sielujenne paimenen ja kaitsijan tykö" [1 Piet. 2:25]. Ja Johannes sanoo hengellisille lapsilleen, itse lukeutuen heidän joukkoonsa: "Nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Mutta me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on." [1 Joh. 3:2]

Missään pyhässä Raamatussa emme näe apostolien suhtautuvan seurakuntiansa jäseniin ikään kuin he olisivat ihmisiä, jotka eivät oikein tiedä, kuinka heidän asiansa ovat Jumalan edessä, vaan aina niin, että huomaa apostolien edellyttävän, että he ovat kalliita ja rakkaita Jumalan lapsia, kaikkine heikkouksineen ja vajavaisuuksineen.

Nykyään on aivan toisin. Parhaatkin saarnaajat ovat enimmäkseen hyvin tyytyväisiä, jos ihmiset on saatu siihen, että he tuon tuostakin tulevat heidän luokseen valittamaan: Voi, minä en voi päästä varmuuteen autuudestani! He valittavat: Voi, minusta tuntuu, että joutuisin kadotukseen, jos tänä yönä kuolisin! Silloin sellaiset saarnaajat, jotka eivät ole todella evankelisia, ajattelevat: "Tässäpä olenkin päässyt pitkälle. Hän on hyvä kristitty!" Tosiaankin saarnaajan pitäisi kauhistua, jos hän ei vielä ole niin pitkällä, että hän voisi sanoa: Minä tiedän Lunastajani elävän! Minä tiedän, kehen minä uskon!

Missä on syy siihen, että nykyään niin monet harhailevat tietämättä, ovatko he tosi kristittyjä? Mistä se johtuu? Se johtuu siitä, että saarnaajat enimmäkseen sekoittavat lain ja evankeliumin, että he eivät seuraa pyhän apostolin kehotusta: "Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa", joka oikein erottaa toisistaan lain ja evankeliumin. Jos näet saarnataan evankeliumia niin, että siihen sekoitetaan jotakin lainomaista, ei ole mahdollista, että kukaan sen kautta tulee uskoon syntien anteeksiantamukseen. Ja taas toisaalta: jos saarnataan lakia niin, että siihen sekoitetaan jotakin evankeliuminomaista, ei kukaan tule tuntemaan olevansa vaivainen syntinen, joka tarvitsee syntien anteeksiantamusta.

XXIV VÄITE

Kahdenneksikymmenenneksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos kuvaillaan anteeksiantamaton synti Pyhää Henkeä vastaan sellaiseksi, että se suuruutensa tähden on anteeksiantamaton.

Sellaiseksi se usein kuvataan, että se suuruutensa tähden on anteeksiantamaton. Mutta eikö se ole kauheaa lain ja evankeliumin sekoittamista?

Laki yksin tuomitsee synnin, mutta evankeliumi julistaa vapaaksi synnistä tekemättä poikkeusta minkään synnin kohdalla. Profeetta kirjoittaa: "Vaikka teidän syntinne ovat veriruskeat, tulevat ne lumi-valkeiksi; vaikka ne ovat purppuranpunaiset, tulevat ne villanvalkoisiksi". Apostoli Paavali kirjoittaa: "Missä synti on suureksi tullut, siinä armo on tullut ylenpalttiseksi" (Room. 5:20). Siksi oppisämme Lutherkin veisaa niin ihanasti:

*"Vaikk' ovat suuret syntini,
Suurempi armos vielä.
On hätääntynyt sieluni,
Vaan armoas et kiellä."*

Mitä sitten sanoo Raamattu synnistä Pyhää Henkeä vastaan? Ensiksikin meillä on kolme rinnakkaiskohtaa synoptisissa evankeliumeissa (kolmessa ensimmäisessä evankeliumissa), sitten Hebrealaiskirjeessä ja ensimmäisessä Johanneksen kirjeessä kohta kummassakin. Näihin kohtiin varsinaisesti pohjautuu oppi synnistä Pyhää Henkeä vastaan.

Matt. 12:30–32: "Joka ei ole minun kanssani, se on minua vastaan; ja joka ei minun kanssani kokoa, se hajottaa. Sen tähden minä sanon teille: jokainen synti ja pilkka annetaan ihmisille anteeksi, mutta Hengen pilkkaamista ei anteeksi anneta. Ja jos joku sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, niin hänelle annetaan anteeksi; mutta jos joku sanoo jotakin Pyhää Henkeä vastaan, niin hänelle ei anteeksi anneta, ei tässä maailmassa eikä tulevassa."

Tämä on tärkein kohta. Siitä näemme seuraavaa. Kaikki pilkka Isää ja Poikaa vastaan annetaan anteeksi, mutta ei pilkkaa Pyhää Henkeä vastaan. Nyt on kuitenkin varmaa, ettei Pyhä Henki ole kunniallisempi ja korkeampi persoona, vaan Isän ja Pojan vertainen. Ei siis voida sanoa, että tämä synti on pilkka Pyhän Hengen persoonaa vastaan — sillä Isään ja Poikaan kohdistuva pilkka on aivan sama synti. Ennemminkin tarkoitetaan tässä pilkkaamista, joka kohdistuu Pyhän Hengen *virkaan*. Joka hylkää Pyhän Hengen viran, joutuu kadotukseen; tätä syntiä ei voida antaa anteeksi. Pyhän Hengen virka taas on kutsua Kristuksen tykö ja varjella hänen tykönään. Siitä taas, että sanotaan: "jos joku *sanoo* jotakin Pyhää Henkeä vastaan", huomaamme, ettei sellainen ole tehnyt syntiä Pyhää Henkeä vastaan, jolla on vain herjaavia ajatuksia sydämessään. Usein näet rakkaat kristityt luulevat, kun heillä on moisia kauheita ajatuksia eivätkä he voi niistä vapautua, että he ovat tehneet tämän synnin. Sen on rakas Herramme Kristus ennakolta tarkoin tiennyt. Sen tähden hän sanoo, että pilkan täytyy olla suullisesti lausuttu. Perkele nimittäin ampuu tulsia nuoliaan parhaimpien kristittyjen sydämiin, niin että heidän sydämissään viriää heidän tahtomattaankin mitä hirvittävimpiä ajatuksia heidän taivaallista Isäänsä ja Pyhää Henkeä vastaan. Varsin vakavatkin kristityt ovat valittaneet, että heillä, vieläpä heidän käydessään pyhällä ehtoollisellakin, on mitä hirvittävimpiä ajatuksia, myös Pyhästä Hengestä. Mutta se on perkeleen riettautta. Jos istun siistissä huoneessa ja joku vintiö heittää avoimesta ikkunasta likaa ja saastaa huoneeseen — minkä minä sille mahdan? Jumala sallii viisaassa kaitselmuksessaan tapahtua, että monia hänen rakkaista lapsistaan piinataan yöt päivät moisilla ajatuksilla. Niin ovat parhaat saarnaajat saaneet kokea käyvän heidän seurakuntalaisilleen. Mutta se ei ole syntiä Pyhää Henkeä vastaan. Olenpa itsekin hengellisesti hoivannut tyttöä, joka vieläpä lausui julki tällaisia ajatuksia, mutta samassa heittäytyi permannolle itkien ja huoaten, että Jumala vapah-

taisi hänet niistä. Hän ei saanut rauhaa ennen kuin käsitti, ettei hän lainkaan itse sitä tehnyt. Saatana ei ainoastaan ollut ampunut häneen tulisia nuoliaan, vaan myös anastanut käyttöönsä hänen huulensa. Uudemmat jumaluusoppineet kyllä sanovat, että se on taikauskoinen käsitys ja ettei perkele sellaista voi tehdä.

Mark. 3:28–30: "Totisesti minä sanon teille — kaikki synnit anetaan ihmisten lapsille anteeksi, pilkkaamisetkin, kuinka paljon pilkannevatkin; mutta joka pilkkaa Pyhää Henkeä, se ei saa ikinä anteeksi, vaan on vikapää iankaikkiseen syntiin. Sillä he sanoivat: 'Hänessä on saastainen henki'."

Tässä meillä on esimerkki Pyhän Hengen pilkkaamisesta! Kun Kristus Jumalan sormella ajoi ulos perkeleitä, selittivät Jerusalemissa tulleet kirjanoppineet, että tämä Pyhän Hengen aikaansaannos oli perkeleen aikaansaannosta. He olivat sisimmässään vakuuttuneita siitä, että se oli jumalallinen teko. Mutta koska Vapahtaja niin kovin nuhteli heitä heidän ulkokultaisuudestaan ja tekopyhyydestään, he olivat täynnä silmitöntä vihaa Kristusta kohtaan ja se sai heidät pilkkaamaan Pyhää Henkeä.

Tässä me saamme selityksen: jos Pyhän Hengen *teko* selitetään perkeleen teoksi, vaikka ollaan vakuuttuneita siitä, että se on Jumalan teko, se on Pyhän Hengen pilkkaamista. Mutta tästä näette, että on kysymys sangen vakavasta asiasta. Ei ole olemassa kristittyä, joka ei toisinaan ponnistelisi Jumalan armon vaikutuksia vastaan yrittäen uskotella itselleen: Mitä turhia, nämähän ovat kolkkoja ajatuksia! Mitä se on muuta kuin: Se on lähtöisin perkeleestä! Tämä oppi varoittaa meitä sielumme autuuden menettämisen uhalla seuraamaan Pyhää Henkeä vastaan hangoittelematta, milloin tunnemme Pyhän Hengen vaikutusta. Seuraava aste näet on, että ajatellaan: Mitä turhia, eihän se ole Pyhästä Hengestä! Ja seuraava aste on, että kohdistetaan vihamielisyyttä tähän tiehen, jota myöten Jumala tahtoo johtaa meitä autuuteen, ja sitten se, että pilkataan häntä. Oltakoon tässä siis varuillaan! Avattakoon Pyhälle Hengelle, milloin ikänä hän kolkuttaneekin, ja varottakoon pitämästä sitä raskasmielisyytenä. Ei ole kysymys leikin asiasta. Jos Pyhä Henki ei johdata meitä uskoon — me emme siihen pääse. Sitä, joka hänet hylkää, ei kukaan voi auttaa, ei edes Jumala. Jumala tahtoo näet säilyttää sen järjestyksen, jonka hän on laatinut meidän pelastamisksemme. Hän ei liioin pakota ketään taivaaseen. Kristus oli silloin juuri parantanut miehen, jonka

käsi oli kuivettunut, ja ajanut ulos perkeleen. Jokainen näki, että Jumalan voimat murtautuivat saatanan valtakuntaan, mutta nyt jumalatomat ihmiset sanoivat: Kas, hänessä on Beelsebub, ja sen tähden hän voi ajaa ulos pienet perkeleet. Kuitenkin he voivat, niin kuin hän heille osoitti, nähdä hänen toimistaan, hänen teoistaan ja sanoistaan, että hän oli perkelettä vastaan. Hänhän oli kukistamassa perkeleen valtakuntaa; eihän nyt perkele toki auttanut häntä kukistamaan omaa valtakuntaansa.

Luuk. 12:10: ”Ja jokaiselle, joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi; mutta sille, joka Pyhää Henkeä pilkkaa, ei anteeksi anneta.” — Tästä taas näemme, että tämän synnin olemuksen kuuluu, että pilkka *lausutaan julki*, ja se tehdään *tieten tah-toen*.

Hebr. 6:4–8: ”Sillä mahdotonta on niitä, jotka kerran ovat valistetut ja taivaallista lahjaa maistaneet ja Pyhästä Hengestä osallisiksi tulleet ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa ja tulevaisen maailmanajan voimia ja sitten ovat luopuneet, taas uudistaa parannukseen, he kun jälleen itsellensä ristiinnaulitsevat Jumalan Pojan ja häntä julki häpäisevät. Sillä maa, joka särpii sisäänsä sen päälle usein tulevan saateen ja kantaa kasvun hyödyksi niille, joita varten sitä viljelläänkin, saa siunauksen Jumalalta; mutta se, joka tuottaa orjantappuroita ja ohdakkeita, on kelvoton ja lähellä kirousta, ja sen loppu on, että se poltetaan.”

Ylen tärkeä kohta! Tähän siis perustuu se tämän synnin erikoislaatuisuus, ettei se, *joka sen on tehnyt, milloinkaan enää voi tulla parannukseen*. Se on mahdotonta, hän ei voi tulla parannukseen. Hyvä Jumala ei johdata ihmistä tähän tilaan, vaan ihminen joutuu tähän tilaan omasta syystään. Kun tämä tila on saavuttanut tietyn määränsä, Jumala lakkaa vaikuttamasta ihmisessä. Silloin on tuomio hänestä langetettu, silloin ei enää ole olemassa sitä mahdollisuutta, että hän pelastuisi. Minkä tähden? Koska hän ei voi tulla parannukseen. Hänen sydämensä maan päällä lepää se kirous, etteivät Jumalan armon kaste ja sade sitä enää hedelmöitä.

1 Joh. 5:16: ”Jos joku näkee veljensä tekevän syntiä, joka ei ole kuolemaksi, niin rukoilkoon, ja hän on antava hänelle elämän, niille nimittäin, jotka eivät tee syntiä kuolemaksi. *On syntiä, joka on kuolemaksi; siitä minä en sano, että olisi rukoiltava.*”

Tämä kohta on meille kaiketi tärkeä opetus, mutta toteuttaa me emme sitä voi. Emmehan me voi sanoa ainoastakaan ihmisestä, ennen kuin hän on kuollut, että hän on tehnyt synnin Pyhää Henkeä vastaan; vaikka hän näet sen suullaan lausuukin, me emme tiedä, missä määrin hänen sisimpänsä on siinä mukana, onko mahdollisesti kysymys perkeleen aikaansaannoksesta, vai tekeekö hän sen ehkä suuresta sokeudesta, emme myöskään, eikä häntä enää voida uudistaa parannukseen. Sen ajan kristityillä oli kuitenkin lahja erottaa henkiä. Apostoli tahtoo tässä sanoa: Kun näette, että määrätty henkilö on tehnyt tämän synnin, niin ettei Jumala enää tahdo häntä armahda, ei teidänkään pidä sitä enää tahtoa, vaan laata rukoilemasta hänen puolestaan. Emmehan mekään voi sanoa Jumalalle: Pelasta ne, jotka ovat tehneet synnin Pyhää Henkeä vastaan. Niin kamalalta kuin tämä kaikki kuulostaakin, kätkeytyy siihen kuitenkin yhtä sanomatoman suuri lohdutus.

Joku saattaa tulla sanomaan: Voi minua, kurjaa ihmistä! Olen tehnyt synnin Pyhää Henkeä vastaan, — ihan varmasti! Tuollainen ahdistettu ihminen kertoo, mitä pahaa hän on tehnyt, mitä pahaa *puhunut* ja mitä pahaa hän on ajatellut, niin että todella näyttää siltä kuin hän olisi pilkannut Pyhää Henkeä. Mutta nyt tarjoaa Hebr. 6. teille ase. Eihän tuo kaikki häntä lainkaan ilahduta, vaan se on hänestä jotakin vallan kauheaa. Siitä voitte nähdä, että hyvä Jumala ainakin on pannut hänessä alulle parannuksen; se vain puuttuu, että hän myös oikein pitäytyisi evankeliumin lupaukseen. Jos te silloin kysytte: Teettekö sen aivan hillittömästi?, vastaavat tuollaiset ihmiset usein tuskassaan tahtomattaan myöntävästi. Mutta saatana puhuu heidän suullaan. Kysykää silloin: Soisitteko, ettette olisi sitä tehneet? Vaivaako se teitä? Silloin ehkä saa vastauksen: Vaivaa, sen tähden minua kiusaavat mitä kauheimmat ajatukset! Silloin Jumala varmasti on jo pannut heissä alulle parannuksen. Siitä ei kylläkään saa puhua heille liian kevytmielisesti, mutta heille täytyy huomauttaa siitä, että heissä on parannus alulla ja näin eittämättömästi todistaa, etteivät he ole tehneet tätä syntiä. Yleensäkin on tästä aiheesta saarnattava pikemminkin niin, että ihmiset vakuuttuvat siitä, etteivät ole tehneet tätä syntiä, kuin heidän varoittamiseen sitä tekemästä. Sitä, joka tämän synnin on tehnyt, ei mikään saarnaaminen enää auta. Mutta se, jota hänen syntinsä surettaa ja joka mielellänsä omistaisi anteeksian-

tamuksen, tietäköön olevansa Jumalan rakas lapsi, jos kohta kauhean kiusauksen ahdistama.

Apostolien tekojen 7. luvussa meille kerrotaan, kuinka Stefanus sanoi kuulijoilleen: "Te niskurit ja ympärileikkaamattomat sydämeltä ja korvilta, *aina te vastustatte Pyhää Henkeä* — niin kuin teidän isänne, niin tekin." [Apt. 7:51] Oliko sekin syntiä Pyhää Henkeä vastaan? Ei, rukoileehan Stefanus kuollessaan heidän puolestaan: "Herra, älä lue heille syyksi tätä syntiä!" [Apt. 7:60] Siitä voi päätellä, etteivät juutalaiset, niin hillittömästi kuin he olivatkin tehneet syntiä, kuitenkaan olleet tehneet tätä syntiä, muutoin tämä veritodistaja ei olisi rukoillut heidän puolestaan. Saattoi vielä tulla hetki, jolloin he eivät enää vastustaisi.

Kuulkaamme nyt, mitä *Luther* kirjoittaa, aiheenaan 1 Joh. 5:16 (WA 20, 795 seurr.): "Synnillä, joka on kuolemaksi, arvelen tässä tarkoitettavan lahkolaisuutta, jonka he panevat totuuden sijaan. Jos he eivät ota tehdäkseen parannusta, sen jälkeen kun heitä on kerran ja kahdesti varoitettu, silloin se on synti, joka on kuolemaksi. Heidän joukkoonsa voidaan lukea ne, jotka itsepintaisesti ja uhmaten tekevät syntiä, kuten Juudas, jota kyllin varoitettiin, mutta jota ei voitu ojentaa hänen itsepintaisen jumalattomuutensa tähden. Myös Saul kuoli synnissänsä, koska hän ei toivonut Jumalaan. Mutta niissä, jotka tekevät syntiä sillä tavoin, että tahtovat pitää kiinni harhasta ja puolustaa sitä, vaikka se on käynyt ilmi, on itsepintaisuus huipussaan." —

Tämä synti ei ole siis anteeksiantamaton siitä syystä, että se olisi niin suuri, sanoohan apostoli selvästi: "Missä synti on suureksi tullut, siinä armo on tullut ylenpalttiseksi", vaan sen tähden, että se hylkää sen välineen, jonka kautta yksinomaan ihminen voi päästä parannukseen, uskoon ja kestävyYTEEN. Kyseessä ovat sellaiset ihmiset, jotka tekevät syntiä sillä tavoin, että he itsepintaisesti ja vastoin parempaa tietoaan ja omaatuntoaan puolustavat ilmeiseksi käynyttä harhaa. — "Ja sellainen on syntiä Pyhää Henkeä vastaan, toisin sanoen paatumus jumalattomuudessa, taistelevinen ilmeistä totuutta vastaan ja katumattomuus loppuun asti." —

Varmaankaan *Luther* ei ole oikeassa sanoessaan tämän synnin tarkoittavan katumattomuutta loppuun asti, sillä silloinhan useimmat ihmiset olisivat tehneet tämän synnin. Mutta tähän syntiin liittyy katumattomuus loppuun asti. Tämän synnin erikoinen ominaisuus on kuitenkin se, että se kohdistuu Pyhän Hengen *virkaan*, hänen vaiku-

tukseensa. — "Toisenlainen on se synty, joka ei ole kuolemaksi, sellainen kuin Paavalin, joka sanoo tehneensä sitä tietämättömyydestä, epäuskossa, se nimittäin, mistä hän sanoo: "Minut, entisen pilkkaajan ja vainoojan ja väkivallantekijän. Mutta minä sain laupeuden... (1 Tim. 1:13)." — Paavali oli tehnyt sen kauhean synnin, ettei hän ai-noastaan pilkannut, vaan vieläpä tahtoi saada kristitytkin pilkkaamaan, mutta hän teki sen hirvittävässä sokeudessa; hän ei aavistanut siinä taistelevansa Jumalaa vastaan.

"Tästä synnistä Kristuskin puhuu: 'Jos joku sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, niin hänelle annetaan anteeksi' (Matt. 12:32). Samoin ei Kristuksen ristiinnaulitsijoiden synty ollut kuolemaksi. Pietarihan sanoo heille: 'Ja nyt, veljet, minä tiedän, että te olette tietämättömyydestä sen tehneet' (Apt. 3:17). 'Sillä jos he olisivat sen tunteneet, eivät he olisi kirkkauden Herraa ristiinnaulinneet' (1 Kor. 2:8). Tämä synty sitä vastoin, koska sitä puolustellaan vielä senkin jälkeen, kun se on paljastunut ja tullut tunnetuksi, on synty kuolemaksi koska se vastustaa Jumalan armoa, pelastuksen välineitä ja syntien anteeksiantamusta." — Jokainen huomatkoon, ettei se ole Pyhän Hengen vastustelemista. jos synnin käytyä hänelle ilmeiseksi hänen sydämensä myöntää sen, mutta hänen suunsa sen kieltää. Mutta joskaan se ei ole syntiä Pyhää Henkeä vastaan, se on kuitenkin aina ensimmäinen askel siihen suuntaan. Monet kyllä hyvin tietävät, että me joka päivä teemme syntiä, mutta jos heitä nuhdellaan jostakin määrätystä synnistä, he sanovat: En suinkaan, minä en ole tehnyt pahaa kärpäsellekään.

"Siellä, missä ei ole synnintuntoa, ei ole anteeksiantamustakaan. Saarnataanhan syntien anteeksiantamusta niille, jotka tuntevat syntinsä ja etsivät Jumalan armoa. *Mutta niitä* — niitä nimittäin, jotka ovat tehneet synnin Pyhää Henkeä vastaan — *"eivät mitkään oman-tunnonvaivat kiusaa, eivätkä he myöskään tiedä eivätkä tunne syntiään."* — Jos siis sellaiset ihmiset, jotka tulevat valittamaan sitä, että ovat tehneet synnin Pyhää Henkeä vastaan, todella olisivat tämän synnin tehneet, jos he todellakin olisivat tuossa hirveässä tilassa, he eivät sitä lainkaan valittaisi, vaan heidän ilonsa olisi aina herjata evankeliumia. Onhan tuollaisilla ahdistetuilla kristityillä kuitenkin usko, ja Pyhä Henki siis vaikuttaa heissä. Mutta jos Pyhä Henki heissä vaikuttaa, eivät he myöskään ole tehneet tätä syntiä.

Baier puhuu tästä synnistä aivan suurenmoisesti. Kirjassaan *Comp. theol. pos. P. II. Cap. III, § 24* hän sanoo: "Kaikkein raskain tekosynti, jota sanotaan synniksi Pyhää Henkeä vastaan a), on b) jo tunnetuksi tulleen taivaallisen totuuden c) jumalaton kieltäminen d) sekä sen pilkkaava e) ja itsepintainen f) vastustaminen.

"(Huomautus a.) Nimittäen sitä sen kohteen mukaan, joka on Pyhä Henki, tässä metonymisesti, katsottuna hänen tehtävänsä kannalta, jota hän harjoittaa sanan palveluksen kautta ihmisten kääntämiseksi, missä merkityksessä sanaa käytetään myös 2 Kor. 3:6, niin että juuri synti Pyhää Henkeä vastaan on synti, joka on tehty *Pyhän Hengen tehtävää ja virkaa sekä sen kautta ilmaistua taivaallista totuutta vastaan*." — Pyhän Hengen pilkkaaminen on hänen virkansa pilkkaamista, Pyhän Hengen vaikutuksien selittämistä perkeleen vaikutuksiksi ja asettumista hänen virkaansa vastustamaan. — "Sitä sanotaan toisella nimellä synniksi, joka on kuolemaksi, nimittäen sitä sen vaikutuksen mukaan, koska se mitä varmimmin tuo mukanaan kuoleman eli iankaikkisen rangaistuksen, 1 Joh. 5:16." — Syntiä, joka on kuolemaksi, ei pidä sekoittaa kuolemansyntiin.

"(Huomautus b.) Tämän oppi pohjautuu seuraaviin raamatunkohtiin: Matt. 12:30 seurr., Mark. 3:28 ja Luuk. 12:10."

"(Huomautus c.) Joko niin, että tuo oppi on jumalalliseen uskoon myöntymällä ja sitä julkisesti tunnustamalla kerran hyväksytty, tai se ainoastaan on niin selvästi käsitetty, ettei ihmisellä taivutetuksi tultuaan ole ollut mitään sanottavana sitä vastaan. Edellisellä tavalla tekevät syntiä Pyhää Henkeä vastaan ne luopiot, jotka kerran tultuaan totuuden tuntoon ja totuuteen uskottuaan sen kieltävät ja solvaavat sitä; sellaisia 'kuvaa Hebrealaiskirjeen kirjoittaja Hebr. 6:4 seurr. Jälkimmäiseen lajiin kuuluvat fariseukset ja kirjanoppineet, jotka milloinkaan eivät olleet tunnustuksellaan hyväksyneet Kristuksen oppia, mutta kuitenkin olivat sen totuudesta kirjoitusten ja Kristuksen ihmetekojen nojalla siinä määrin vakuuttuneita, etteivät voineet esittää sitä vastaan mitään muuta kuin solvauksia." —

On olemassa luterilaisia jumaluusoppineita, jotka väittävät, että vain sellainen ihminen, joka todella on ollut uudestisyntynyt, voi tehdä tämän synnin. Siinä he kuitenkin menevät liian pitkälle. Eihän kukaan toki uskone, että fariseukset olisivat varhemmin olleet todella kääntyneitä; hehän olivat kasvaneet jumalattomuuteensa. Totta on, että uudestisyntynyt voi vielä tehdä tämän synnin, jos lankeaa — se

on huomattava kalvinilaisia vastaan. On varsin todennäköistä, että Juudas on ollut uskossa. Vaikeata on uskoa, että Vapahtaja olisi kutsunut häntä hänen ollessaan Jumalan vihan alla. Mutta hän on luopunut, niin että saatana ei ole saanut valtaansa ainoastaan hänen ruumiistaan, vaan myös hänen sielunsa.

"(Huomautus d.) Joko niin, että taivaallisen opin kieltäminen ja sen vastustaminen tapahtuu *εκουσιως*, tahallisesti (Hebr. 10:26), siten että kieltämisen ja vastustamisen aiheena on yksinomaan jumalattomuus. Ne taas, jotka tietämättömyydestä tai vaaraa peläten kieltävät uskonsa, eivät siitä syystä ole synnin tekijöitä Pyhää Henkeä vastaan, vaan he voivat saada syntien anteeksiantamuksen. Esi-merkkeinä tästä ovat Paavali (1 Tim. 1:13) ja Pietari (Matt. 20:70 seurr.) "

On hirvittävä merkki, jos olen julistanut jollekulle Jumalan sanaa kirkkaasti ja selvästi ja saan huomata, että se tekee vaikutuksen häneen ja hän joutuu hämilleen, ja saan nähdä, että hänen jäsenensä alkavat vapista ja Jumala tarttuu häneen, mutta hän kuitenkin sanoo: "Ei, sitä en usko! Sitä en usko! Sinä et selitä Raamattua oikein." Vaikka tämä ei vielä olisikaan synti Pyhää Henkeä vastaan, se on kuitenkin askel siihen päin. Huomatkaa tarkoin: askel siihen päin! Voin ottaa tämän askeleen, mutta kuitenkin vielä kääntyä ja pelastua. Pietari on ottanut ensimmäisen, toisen ja kolmannenkin askelen siihen suuntaan, mutta ne ovat olleet vain alkua. Hän ei tehnyt sitä vihasta Kristusta kohtaan, vaan pelosta. Hän ajatteli: Jos nyt myönnät olevasi Jeesuksen opetuslapsi, joudut sinäkin kahleisiin. Silloin perkele kaatoi tämän lujan ja vankan pylvään. Mutta Jumalan Henki palasi häneen ja Pietari katui syntiään.

"(Huomautus e.) Niissä kohdissa, joihin on viitattu, mainitaan sana, jonka joku sanoo Pyhää Henkeä vastaan ja Pyhään Henkeen kohdistuva pilkka, josta näin muodollisesti tulee häpäisevä sanonta, joka kohdistuu Pyhän Hengen virkaan, esimerkiksi kun hänen oppiaan tai opin vahvistamiseksi tehtyjä ihmetekoja sanotaan saatanan voimasta ja toimesta tehdyiksi, niin kuin fariseukset tekivät.

"(Huomautus f.) Se on luontonsa puolesta sellaista siinä määrin, ettei sitä voida antaa anteeksi eikä koskaan anneta kenellekään anteeksi, niin kuin mainitut Matteuksen ja Markuksen kohdat osoittavat, tietenkin siitä syystä, että se itsessään ja luonteensa mukaisesti sulkee parannuksen tien. Siihen taas, että tähän syntiin niin kiinteästi

liittyy katumattomuus loppuun asti, on syynä se, että moiset ihmiset suoraan ja pelkästä jumalattomuudesta asettuvat kääntymyksen väli-neitä vastaan ja siitä syystä Jumala ottaa heiltä armonsa pois ja hyl-kää heidät heidän mielensä nurjuuteen."

Se joka on tehnyt tämän synnin, ei tule tuomituksi niinkään tä-män synnin, kuin epäuskon tähden. Se on *causa communis*, yleinen syy. Erityinen syy (*causa singularis*) on jumalaton, itsepintainen pilkkaaminen jne. Ei ole kuitenkaan olemassa absoluuttista hylkää-mistä. Kalvinilaiset väittävät, että sellaiset ihmiset eivät voi pelastua siitä syystä, ettei Kristus muka ole kärsinyt heidän puolestaan, ei suorittanut hyvitystä heidän puolestaan eikä lunastanut heitä. Se on kuitenkin saatanallista harhaoppia.

Tavallisesti arvellaan erään Spieran tehneen tämän synnin. Hän kahdesti kielsi tuntemansa evankeliumin totuuden, toisen kerran vie-läpä julkisesti vanhojen sanoutui irti siitä. Hän joutui niin kauheaan sieluntilaan, että hän näytti jo eläessään olevan helvetissä. Kaikki lohtu oli turhaa. Paavali Vergerius oli hänen kuolinvuoteellaan ja lohdutti häntä evankeliumilla. Kaikki meidän jumaluusoppineemme väittävät kuitenkin, ettei kysymyksessä ollut synty Pyhää Henkeä vastaan, koska hän kuitenkin hylkäsi tämän synnin ja oli vahvasti vakuuttunut siitä, että hän oli ansainnut helvetin. Se ei ollut synty Pyhää Henkeä vastaan, vaan pikemminkin epätoivon synty. Mutta epätoivo ei ole mikään anteeksiantamaton synty Pyhää Henkeä vas-taan. Spiera olikin kieltänyt totuuden vain, koska hän pelkäsi, että paavilaiset hänet muuten polttaisivat.

Vrt. *Quenstedt*, jota *Baier* lainaa *P. II, p. 328*: "Muutamat lisää-vät tähän vielä Frans Spieran esimerkin hänen, ...joka pääsi voitol-le."

Spiera on tärkeä ja vakava, varoittava esimerkki kaikiksi ajoiksi. Vergeriukselle antoikin lopullisen sysäyksen luopumaan paavilai-suudesta se, että hän näki, mitä helvetillistä tuskaa tämä evanke-liumin totuuden kieltäjä joutui kärsimään.

39. iltaluento

(Marraskuun 6. p:nä 1885.)

Rakkaat ystäväni! Ei mikään elämänmuoto ja kutsumus ole milloinkaan joutunut niin intohimoisen vihan kohteeksi kuin jumaluusoppineiden tai, mikä pohjimmaltaan on samaa, uskonnon opettajien elämänmuoto ja kutsumus. Maailman silmissä ennen kaikkea juuri he, jopa ainoastaan he estävät kultaisen aikakauden koittamista. Sata vuotta sitten kuollut kuuluisa ensyklopedisti *Diderot* kirjoitti: "Vasta sitten on maailma tuleva paremmaksi, kun viimeinen kuningas on hirtetty viimeisen papin suoliin". Tämän sanan ja muiden samanlaisten lausumiensa tähden poltettiin tosin hänen kirjansa hallituksen käskystä ja hän itse joutui vankilaan, mutta tuosta hirveästä sanasta ei tullut ainoastaan ensimmäisten ranskalaisten vallankumouksellisten iskulausetta vuonna 1789, vaan se on myös jäänyt kaikkien vallankumouksellisten iskulauseeksi tähän päivään asti. Näyttää myös olevan odotettavissa, että tämä sana vielä toteutuu. Kaikki viittaa siihen. Ehkäpä te vielä saatte sen kokea!

Kunpa vain jumaluusoppineet ja uskonnon opettajat eivät itse olisi aiheuttaneet tätä halveksuntaa ja omasta syystään olisi saaneet niin suurta vihaa osakseen! Valitettavasti asia on niin. Siitä ei todista meille ainoastaan kirkonhistoria, vaan oma kokemuksemmekin vahvistaa sen vielä tänä päivänä. Voi, liian monet uskonnon opettajat väärinkäyttävät häpeällisesti pyhää virkaansa, pyhää elämänmuotoansa ja kutsumustansa maallisen mielensä tyydytykseksi, rahan- ja kunnianhimonsa sekä valtapyyteittensä tyydyttämiseksi. Siitä syystä he jatkuvasti, milloin kurjasta ihmispelosta, milloin ollakseen ihmisille mieliksi eivät ainoastaan vaikene totuudesta, vieläpä kiellä sitä, vaan myös julistavat suorastaan päinvastaista: eivät julista evankeliumia, vaan valhetta ja harhaa. Eipä tosiaankaan, kauheaa sanoakin, ole olemassa mitään niin inhottavaa pahetta, eikä mitään niin hirvittävää rikosta, jolla eivät juuri uskonnon opettajat olisi häpäisseet virkaansa ja antaneet maailmalle aihetta sanomattoman kauheaan

pahennukseen. Ei kai tämä vain, rakkaat ystäväni, pelottane teitä jatkamasta jumaluusopillisia opintojanne? Kaukana siitä!

Ajatelkaahan ensinnäkin, että kaikkietävä Jumala on ennakolta tiennyt, että niin tulee tapahtumaan. Kuitenkin hän on sanomattomassa viisaudessaan päätenyt juuri tähän järjestykseen, ettei hän anna lankeamattomien, pyhien enkeleidensä, vaan langenneiden, synnin alaisten ihmisten hoitaa tätä pyhää virkaa. Pitäisikö nyt meidän loukkaantua siihen? Jumala varjeltakoon! Päinvastoin meidän on rukoillen ihmeteltävä sitä, että Jumala, vaikka hänen palvelijansa ovat niin viheliäisiä, välistä suorastaan kauheita, kuitenkin on huolehtinut siitä, etteivät helvetin vallat voi kukistaa hänen kirkkoansa.

Ajatelkaapa edelleen sitä, että suuri Jumala on kaikesta huolimatta asettanut uskonnon opettajien viran korkeaan arvoon, jopa korkeimpaan arvoon maailmassa. Ensinnäkin hän, Jumalan Poika, on, niin kauan kuin hän vielä vaelsi lihassa ja itse hoiti tätä virkaa, heti alussa sanonut ensimmäisille opettajille kaikkien aikojen varalle: "Joka kuulee teitä, se kuulee minua; ja joka hylkää teidät se hylkää minut; mutta joka minut hylkää, se hylkää hänet, joka on minut lähettänyt." Kuinka ihanan valtakirjan hän näillä sanoillaan onkaan antanut sanansa palvelijoille heidän vaellustansa varten! Sitä paitsi Jumalan sana on ilmoittanut meille, ettei taivaassa päätetä ainoastaan avioliittoja, vaan myös saarnaajien ja seurakuntien välisiä liittoja, niin että Jumala ei määrää kaikkia oikeita saarnaajia, niin kuin meille kerrotaan Paavalista ja Jeremiasta, vasta ajassa, eikä edes vasta heidän syntyessään, vaan jo iankaikkisuudesta olemaan hänen apumiehiään ja pelastamaan ne, jotka heille uskotaan.

Edelleen, kenelle on annettu ihanampia lupauksia kuin evankeliumin opettajalle, Jumalan sanan palvelijalle? Ei kenellekään. Jumala sanoo profeettansa Danielin kautta: "Ja taidolliset loistavat, niin kuin taivaanvahvuus loistaa, ja ne, jatka monta vanhurskauteen saatavat, niin kuin tähdet aina ja iankaikkisesti". Niin, kerran maailma on hampaitaan kiristellen näkevä ja kuuleva, kuinka kaikki valitut ja enkelit sanovat Jumalalle: "Tämä mies oli uskollinen saarnaaja ja opettaja! Hän on kadotetulle maailmalle julistanut autuaaksitekevää Jumalan sanaa. Maan päällä hän oli halveksittu, vainottu ja pilkattu, mutta nyt hän loistaa niin kuin tähti, aina ja iankaikkisesti." Oi, kalliit ystäväni, tämänhän pitäisi tehdä meidät todella iloisiksi, niin ettemme tule uskottomiksi Jumalallemme, joka on kutsunut meidät

tähän virkaan! Ryhtykäämme siis lähemmin käsittelemään viimeistä esilläolevista väitteistämme, jotka käsittelevät lain ja evankeliumin erottamista ja näiden oppien sekoittamista, sillä siinä tulee puheeksi ensimmäinen ja tärkein vaatimus, joka asetetaan kristinuskon oikealle opettajalle.

XXV VÄITE

Kahdenneksikymmenenneksiensimmäiseksi ei Jumalan sanaa jaeta oikein, jos ei anneta evankeliumin yleensä olla opetuksessa etualalla.

Nyt viimeksi tulee käsiteltäväksemme vielä ylen tärkeä aihe. Tässä meille näet osoitetaan, ettei lakia ja evankeliumia sekoiteta ja tarvella kuulijoilta vain silloin, kun laki on saarnassa vallitsevana, vaan silloinkin, kun lakia ja evankeliumia yleensä saarnassa käsitellään tasapainoisesti, jos näet evankeliumi ei ole vallitsevana oppina. Minun täytyy sanoa: Niin kallis kuin tämä aihe onkin, yhä enemmän alan peljätä, etten osaa sitä oikein teille esittää. Kuta enemmän olen sitä mietiskellyt, sitä vaikeammaksi minun on käynyt löytää sanoja. Liian kallisarvoista on se, mitä tässä meillä on edessämme! Käykäämme nyt tutkimaan pyhää Raamattua vakuuttuaksemme siitä, että evankeliumin yleensä on oltava vallitsevana.

Ensimmäisen todistuksen tästä antaa ensimmäinen Kristuksen julistaja hänen syntymänsä jälkeen tässä maailmassa. Kuka se oli? Enkeli. Mitä hän sitten saarnasi? Rakkaat paimenet peljästyvät hänen taivaallista loistoansa, mutta hän sanoo: "Älkää peljätkö, minä ilmoitan (εὐαγγελίζομαι) teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle" (Luuk. 2:10). Tässä meillä ei ole hiventäkään lakia, ei jälkeäkään käskyistä, ei jälkeäkään Jumalan ihmisille esittämistä vaatimuksista, vaan hän julistaa suorastaan päinvastaista: Jumalan hyvää tahtoa, hänen armoaan kaikkia ihmisiä kohtaan. Taivaalliset sotajoukotkin veisaavat riemuiten: "Kunniä Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joita kohtaan hänellä on hyvä tahto". Sekin pelkkää suloista ja ihanaa ilosanomaa! Nyt on hyvä Jumala jälleen

saanut kunniansa! Hän oli luonut ihmissuvun, josta hän tiesi, että se tulisi lankeamaan. Mutta hän on tehnyt kaiken, mitä hän tehdä voi, pelastaakseen tämän ihmissuvun. Tämä Beetleheimin tallissa syntynyt lapsonen on tehnyt rauhan. Jumala ei nyt vaadi mitään muuta kuin että ihminen mielistyy siihen, lohduttautuu tästä lapsesta ja iloitsee hänestä. — Tässä taivaallinen saarnaaja on antanut meille esimerkin siitä, kuinka meidän on saarnattava. Meidän on annettava evankeliumin olla vallitsevana. Meidän on saarnattava myös lakia, mutta vain evankeliumin valmistukseksi. Lain päämääränä täytyy meillä aina olla evankeliumin saarna. Joka ei niin tee, ei ole oikea evankeliumin palvelija. Mark. 16:15,16: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille. Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu, mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen." Silloin oli tullut hetki, jolloin Kristuksen kirkkaasti ja selvästi oli ilmoitettava, mikä oikeastaan oli hänen uskontonsa perustana. Hänen tarkoituksensahan oli juuri nousta taivaaseen ja antaa apostoleille, joiden piti jatkaa hänen työtänsä, ohjeet, siitä, mitä heidän oli tehtävä. Mitä hän sanookaan? "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille." Jo sana "evankeliumi" osoittaa, että heidän piti julistaa vain ilosanomaa. Ja jotemme ajattelisi: tämä sana on äärettömän suuri sana, kuka tietää, mitä se merkitsee?, hän jatkaa heti: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu". Tällä hän tahtoo sanoa: Sitä minä tarkoitan sanalla evankeliumi. "Mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen" on sekin suloinen sana. Hän ei sano: Joka liian paljon ja liian kauan on tehnyt syntiä, se tuomitaan kadotukseen. Ei, ei ole olemassa mitään muuta syytä, jonka nojalla ihminen enää tuomittaisiin kadotukseen, kuin se, ettei hän usko. Täytyisi melkein — inhimillisesti puhuen — sanoa: Viimeiset sanat ovat kaikkein ihanimmat ja lohdullisimmat. Ajatelkaamme toki, mitä se merkitsee, että Kristus sanoo: "Joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen". Olkoon ihminen millainen hyvänsä, olkoon hän tehnyt syntiä kuinka törkeästi tahansa, mikään siitä ei häntä tuomitse kadotukseen. Mutta se kyllä, joka ei usko minun sanojani, minun sanomaani, joutuu helvettiin. Ja kun Vapahtaja peljättää helvetillä, hän tekee sen ainoastaan saadakseen ihmisiä taivaaseen. Niin hän tässäkin tahtoo vain taivuttaa ihmisiä siihen, etteivät he hylkäisi hänen armorikasta sanomaansa, vaan kaikin mokomin ottaisivat sen vastaan. Sanoja ei saa käsittää näin: joka *ei* usko, se tuomitaan kadotukseen", vaan "Jo-

ka ei *usko*, se tuomitaan kadotukseen". Hän tahtoo sanoa: "Sinun kadotuksesi on jo sinulta poistettu, sinun syntisi on jo kannettu, sinun helvettisi minä olen voittanut, minä olen tehnyt kaiken sinun puolestasi! Tästä vain on nyt kysymys: *Usko* se, niin olet autettu, autettu iankaikkisesti!"

2 Tim. 4:5: "Mutta ole sinä raitis kaikessa, kärsi vaivaa, *tee evankelistan työ* (εργον ευαγγελιστου), toimita virkasi täydellisesti". Vaikka tässä nyt olisikin kysymyksessä virasta käytetty nimitys, se ei vähennä todistuksemme arvoa. Sillä ne, jotka eivät olleet apostoleja, vaan evankelistoja, olivat sitä siksi, että heidän tehtävänsä ei ollut mikään muu kuin evankeliumin saarnaaminen, toisin sanoen yksin sen opin, jonka kautta heidän piti yrittää pelastaa ihmisiä. Jos te opitte tuntemaan ihmisiä, jotka ovat oman vanhurskauden vallassa tai vajonneina kaikkiin synteihin ja lihalliseen suruttomuuteen, on teidän ensin murrettava kovat paadet. Se on kuitenkin vain valmistelua. Vesi ei voi tunkeutua sydämeen, joka on kova kuin kivi. Laki on vain apuoppi, ei mitenkään Kristuksen varsinainen oppi. "Laki on annettu Mooseksen kautta, armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta". Kristus on tuonut vain armon, evankeliumin, ei uutta lakia, niin kuin kurjat, sokeat paavilaiset väittävät. Hän on saarnannut lakia ainoastaan valmistaakseen maaperää suloiselle lohdutukselleen. 2 Kor. 3:5,6: "Ei niin, että meillä itsellämme olisi kykyä ajatella jotakin, ikään kuin se tulisi meistä itsestämme, vaan se kyky, mikä meillä on, on Jumalasta, joka myös on tehnyt meidät kykeneviksi olemaan uuden liiton palvelijoita, ei kirjaimen, vaan Hengen, sillä kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi." — Apostoli puhuu itsestensä apostolina. Kristillisen maailmanajan saarnaajien on tarkoin muistettava, etteivät he ole vanhan liiton, vaan uuden liiton saarnaajia. Miksi apostoli sanoo niin. "Kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi." "Kirjain" on Jumalan laki. Uuden liiton saarnaajan on tässä ominaisuudessaan saarnattava vain evankeliumia, ei mitään muuta. Sikäli kuin hän saarnaa lakia, hän toimii oikeastaan vieraassa virassa. Kauhistuttavaa sokeutta on, kun paavilaiset väittävät, että Raamatussa on erotettava kaksi eri oppia: vanha laki ja *evankelinen* laki. Puhe evankelisesta laista sisältää jo itsessään ristiriidan. Kuinka laki voisi sisältää mitään ilosanomaa? Tähän tulee lisäksi se, että vastakristus menee niin pitkälle, että sanoo evankelisen lain olevan

vieläpä raskaamman; Mooseksen laki muka tyytyy ulkonaiseen kuuliaisuuteen, mutta evankelinen laki koskee sisintä, ihmisen sydäntä.

1 Kor. 2:2: "Sillä minä olin päättänyt teidän tykönänne olla tuntematta mitään muuta paitsi Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna". Merkillistä! Kun Paavali oli korintolaisten keskuudessa, hän ajatteli yötä päivää vain: "Kuinka voisin vain tuoda Kristuksen ihmisten sydämiin? Kuinka voisin laskea heissä perustuksen uskolle Kristukseen, ilolle Kristuksessa?" Jeesus Kristus oli kaikkien hänen puheittensa ydin. Se oli punainen lanka, joka oli kaikissa hänen puheissaan. Miksi hän mainitsee siitä tässä? Meidän tähtemme. Kun sinä siis joskus otat jäähyväiset seurakunnaltasi, voi omatuntosi olla hyvä vain siinä tapauksessa, että sinäkin saatat sanoa: Minä olin päättänyt teidän tykönänne olla tuntematta mitään muuta kuin Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna. Voi sitä, joka saarnaa jotakin muuta! Voi sitä, joka on saarnannut lakia saadakseen sen avulla ihmiset hurskaiksi, koska hän on luullut, että sula armo ei kykene pelastamaan ihmisiä! Hän on silloin ollut uskoton palvelija.

1 Kor. 15:3: "Sillä minä annoin teille *ennen kaikkea* tiedoksi sen, minkä itse olin saanut: että Kristus on kuollut meidän syntiemme tähden, kirjoitusten mukaan". "Ennen kaikkea", *εν πρωτοις*, in primis. Kaikki muu oli hänelle toisarvoista. Ennen kaikkea muuta hän saarnasi evankeliumia Kristuksesta. — Älkää te vain kuunnelko tätä, vaan ajatelkaa sitä aikaa, jolloin teilläkin on seurakunta, ja tehkää Jumalallenne lupaus: näin mekin tahdomme seurakunnassamme tehdä; me emme tahdo seistä saarnastuolissa hautajaiskutsua tuomassa, vaan hääkutsua, aivan kuin puhemiehinä. Jos te ette sekoita evankeliumia ja lakia toisiinsa, te saatte aina iloiten nousta saarnastuoliin. Silloin teistä voi heti huomata, että te olette tulvillanne riemua siitä, että saatte julistaa seurakunnallenne autuaallisen ilosanoman; silloin saadaan myöskin huomata, että ihmeitä tapahtuu. Kuinka monelta saarnaajalta jäävätkään nämä ihmeet kokematta; heidän kuulijansa pysyvät uneliaina, he pysyvät saitureina. Minkä tähden? Heille ei ole saarnattu kyllin evankeliumia. Ne ihmiset näet, jotka täällä Amerikassa tulevat kirkkoon, tahtovat todella kuulla Jumalan sanaa. Elämmehän me täällä vapaassa maassa, jossa kukaan ei välitä siitä, käykö joku kirkossa vai ei. Silloin pitäisi saarnaajan kaikin mokomin ajatella: Tahdon julistaa kuulijoilleni suloista evankeliumia, niin että sydän sulaa heidän rinnassaan, niin että he eivät voi vastustaa, vaan

heidän täytyy sanoa: "Herra on ollut minua väkevämpi, tahdon jäädä Jeesuksen luokse". Ei riitä, että olette tietoisesti puhdasoppisia ja että teillä myös on lahja oikein esittää puhdasta oppia. Niin tärkeätä kuin se onkin, ei siitä kuitenkaan ole mitään apua, jos te sekoitatte toisiinsa lain ja evankeliumin. Kaikkein hienoin sekoittamisen tapa taas on juuri se, että tosin saarnataan *myös* evankeliumia, mutta ei anneta sen olla vallitsevana. Silloin saarnaaja ajattelee: Olenhan sentään jo niin usein julistanut tätä evankeliumin totuutta. Mutta kuulijaraukat sanovat: Niin, onhan hän usein saarnannut varsin lohdullisestikin, sanoo-han hän usein: Uskokaa Jeesukseen Kristukseen! Mutta kuinka heidän pitäisi uskoa, jos saarnaaja ei sano, miten he voisivat siihen päästä. Niin pian kuin te ette anna evankeliumin olla vallitsevana, kuolevat teidän kuulijanne hengellisesti nälkään. He saavat silloin liian vähän ruokaa, eihän näet varsinainen elämän leipä ole laki, vaan evankeliumi.

2 Kor. 1:24: "Ei niin, että tahdomme vallita teidän uskoanne, vaan me yhdessä autamme teitä teidän iloonne; sillä uskossa te olette lujat". Mikä verraton teksti virkaanastujaisaarnaa varten! Oi, pankaa merkillä tämä apostolin sana! Jos teistä tulee saarnaajia, teistä tulee kristittyjen auttajia heidän iloonsa. Älkää millään muotoa tulko miehiksi, jotka kiusaavat ja piinaavat ihmisiä, tehden heidät epävarmoiksi, niin että he lähtevät kirkosta murhemielin, vaan kirjoittakaa saarnanne niin, että ajattelette: Se joka tämän saarnan kuulee eikä käänny, lähtee omasta syystään kääntymättömänä ja paatuneena kirkostani. Vaikka sitten kiihkohenget tulevatkin sanomaan: "Pastori-kaan ei ole vielä todella kääntynyt, muutoin hänen täytyisi alkaa aivan toisesta päästä, hänhän syöksee saarnallaan ihmiset helvettiin", niin se ei haittaa mitään. Arvostelkoot kiihkohenget vain sillä tavoin — olkaa huoleti, se on kuitenkin oikea tapa. Onhan teidän oltava kristittyjen apumiehiä heidän iloonsa eikä panemassa heitä lain piinapenkkiin. Kuta kauemmin noin saarnaatte, sitä enemmän ihmiset ylistävät Jumalaa siitä, että heillä on sellainen mies seurakunnanpaimenena. *Jos käydään läpi koko kirkon historia, osoittautuu — uskokaa minua —, että meidän synodimme on kaikesta heikkoudestaan ja vajavaisuudestaan huolimatta päässyt sellaisiin saavutuksiin kuin vain harvat kirkkoyhteisöt. Se ei ole ollut meidän viisauttamme, ei meidän suuren vaivannäkömme eikä meidän kieltämyksemme*

tulosta; ei, vaan todellinen syy on tämä: me olemme saarnanneet ihmisille aivan yksinkertaisesti evankeliumia. —

Niin pian kuin kuulijoiden sydämissä syntyy armon ikävöitseminen ja tämä iloinen luottamus: "Silloin voin vielä minäkin päästä taivaaseen", he ovat uskossa. Kuinka monet jäävätään syntyinsä, koska he ajattelevat: "Minä en kuitenkaan kykene pääsemään niin pitkälle, että pääsisin taivaaseen! Pastori on niin hurskas mies! Niin hurskaaksi en minä voi tulla". Mutta saarnatkaa te vain raikkaasti ja vapaasti evankeliumia Jumalan armosta Jeesuksessa Kristuksessa, niin ihmiset pääsevät irti tällaisista ajatuksista sydämissään.

Kuulkaapa nyt kaksi kohtaa Tunnustuskirjoista osoitukseksi siitä, että myös meidän kirkkomme tunnustuksessaan on julistanut opin Jumalan armosta Kristuksessa Jeesuksessa kaikkein tärkeimmäksi.

Augsburgin tunnustus, 4. uskonkohta (s. 2): "Edelleen opetetaan, ettemme omalla ansiollamme, tekemisellämme ja hyvittämisellämme voi Jumalan edessä saavuttaa syntien anteeksiantamusta ja vanhurskautta, vaan että me saamme syntien anteeksiantamuksen ja tulemme vanhurskaiksi Jumalan edestä armosta, Kristuksen tähden, uskon kautta, uskoessamme, että Kristus on kärsinyt meidän edestämme ja että meille annetaan synnit anteeksi ja vanhurskaus ja iankaikkinen elämä lahjoitetaan hänen tähtensä. Tämän uskon Jumala näet tahtoo edessään pitää vanhurskautena ja siksi lukea niin kuin pyhä Paavali Roomalaiskirjeen 3. ja 4. luvuissa sanoo."

Schmalkaldenin uskonkohdat, 2. osa, 1 uskonkohta (s. 247,5): "Tästä uskonkohdasta ei voida väistyä eikä myönnä vähääkään, luhistukoot sitten taivas ja maa ja kaikki muu, mikä luhistuakseen on; sillä 'ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman', sanoo pyhä Pietari Apostolien tekojen 4. luvussa [Apt. 4:12]; 'ja hänen haavainsa kautta me olemme paratut', Jesaja 53 [Jes. 53:5].

"Tähän uskonkohtaan perustuu kaikki se, minkä me opetamme ja elämme toisin kuin paavi, perkele ja maailma. Meidän täytyy siis olla siitä aivan varmoja, vailla epäilystä; muussa tapauksessa kaikki on hukassa, ja paaville ja perkeleelle ynnä kaikille muille vastustajillemme jää voitto ja oikeus."

Nyt saatte kuulla *Lutherilta* sanan, joka teidän olisi syytä oppia ulkoa ja panna ahkeraan harjoitukseen. Se on Lutherin alkulauseessa Galatalaiskirjeeseen (WA 40: 1, 33, suom. s. 7), ja kuuluu: "Sydä-

messäni vallitsee tämä ainoa oppi: Kristuksen usko. Siitä minun jumaluusopillinen ajatteluni öin ja päivin lähtee, sen kautta kulkee ja siihen palajaa." — Yhtä hyvin hän olisi voinut sanoa tämän uskon vallitsevan hänen saarnoissaan ja kirjoissaan, sillä niin se on. Ei kukaan voi saarnata evankeliumia suloisemmin ja ihanammin kuin rakas Lutherimme. Hän ei ainoastaan saarnaa ylen lohdullisesti, vaan myös niin, että hän tarttuu tukasta sellaistaikin, joka vielä epäilee, jos sellainen häntä kuuntelee, ja kiskaisee hänet mukaansa, ja hänen täytyy uskoa, että hän on Jumalan lapsi ja pelastuu, vaikka hän jo tänä yönä kuolisi. Jumala suokoon, että tekin, kun kerran astutte saarnavirkkaan, voisitte todistaa itsestänne samaa! Rukoilkaa polvillanne Jumalaa, että hän auttaisi teitä, niin että tekin voisitte niin sanoa. Voi, kunpa kaikki saarnaajat voisivatkin niin sanoa — ja valitettavasti minun täytyy sanoa: myös kaikki Missouri-synodin saarnaajat! Heikin ovat tässä erilaisia: monissa heistä on lainomaista henkeä, ja he aiheuttavat itselleen ja kuulijoilleen suurta vahinkoa. He eivät hoida virkaansa oikealla ilolla eivätkä tee kuulijoistaan iloisia kristittyjä. Niin on kuitenkin tehtävä; se saa aikaan ihmeitä. Jos te saarnaatte evankeliumia runsain määrin, ei teidän tarvitse olla huolissanne siitä, että ihmiset jättävät kirkkonsa, jos joku hengellinen markkinakauppias tulee ja alkaa rajun saarnansa. Ihmiset sanovat silloin: "Meidän saarnaajaltamme olemme saaneet sellaista, mitä emme saa mistään muualta. Meidän saarnaajamme on todella luterilainen saarnaaja: joka sunnuntai hän vyöryttää meidän eteemme äärettömän aarteen."

Luther sanoo Joh. 17:10 johdosta (WA 28, 139) : "Sen tähden jokainen huolehtikoon omasta kohdastansa siitä, että Kristus hänessä tulisi kirkastetuksi. Paljon on näet kyllä niitä, jotka kerskailevat evankeliumista ja tietävät siitä paljon kertoilla, mutta kirkastaminen ei ole niinkään yleistä, eikä se ole joka miehen. Kristuksen kirkastaminen, toisin sanoen häneen uskominen ei ole mitään muuta kuin, niin kuin kuulumme, olla varma siitä, että sillä, joka hänet omistaa, on Isä ja kaikki armo, jumalalliset aarteet ja iankaikkinen elämä. Sitä eivät tämän maailman pyhät, paavi ja lahkohenget osaa. Vaikka näet muutamat puhuvatkin Kristuksesta ja saavat lausutuksi, että hän on Jumalan Poika ja on lunastanut meidät jne., he eivät kuitenkaan milloinkaan opi eivätkä tule tuntemaan, kuinka hänet pitäisi ottaa vastaan, häntä käyttä, etsiä, hänet löytää ja säilyttää tai hänessä tai hänen kauttaan käsittää Isä; sen sijaan he tavoittelevat taivaita tai

sepittelevät omia ajatuksiaan. Muutamista meidän lahkohengistämme, jotka meiltä ovat oppineet puhumaan Kristuksesta ja uskosta, voin huomata, *kuinka harvoin he teroittavat tätä oppia, vieläpä kuinka kylmästi ja taitamattomasti he puhuvat*, kun heidän pitäisi kosketella *tätä pääkohtaa*: he huitovat ja haastelevat niitä näitä ja pitävät sitä vähäisenä taitona, jonka jokainen aikoja sitten on oppinut tarkoin tuntemaan."

Jos saarnaaja ottaa saarnansa tarkasteltavakseen ja koettelee sitä siltä kannalta, kuinka paljon hän on siinä varannut tilaa laille ja kuinka paljon evankeliumin lohdutukselle, joutunevat varsin monet sanomaan: Niin, siinä on tosiaankin vain, aivan vähäinen tila evankeliumille. Mutta voi sitä saarnaajaa, joka laskeutuu saarnastuolista eikä ole saarnannut evankeliumia niin paljoa, että joku syntisparka, joka ehkä ensimmäistä ja viimeistä kertaa on kirkossa, voisi pelastua — tämän veri vaaditaan hänen kädestänsä! — "Kerta kaikkiaan: vallan muita ajatuksia ne ovat, joita nuo ovat täynnänsä, niin että jos he joskus sattumalta osuvatkin oikeaan, he eivät kuitenkaan itse siitä mitään käsitä, vaan ovat jo heti taas unennäöissänsä. *Mutta oikea saarnaaja teroittaa tätä uskonkohtaa kaikkein eniten, vieläpä herkeämättä*, se kun sisältää kaiken, mitä Jumalan tuntemukseen ja meidän autuuteemme kuuluu, niin kuin tästä evankelistä Johanneksesta ja pyhän Paavalin kirjeistä kaikkialta näet."

Siitä kaikki riippuu, että teidän sydämenne on sitä täynnä ja että itse olette sen kokeneet, niin että tähän kohtaan tultuanne sanotte itsekseen: "Minun on mahdotonta pukea sanoiksi kaikkea, mitä tässä kohden olen kokenut. Sitä ei voi sanoin kuvata. Joitakin sanoja vain saan siitä änkytetyksi." Sellainen saarnaaja saa pian huomata, että Pyhän Hengen virrat tulvailevat hänen seurakuntaansa ja että paatuneinkin syntinen voi tämän lohdullisen saarnan kautta tulla käännetyksi tieltään. Ei pidä ajatella, että syntinen aina tulee saatetuksi tuntoihinsa väkevän lainsaarnan kautta. On monia ihmisiä, jotka ajattelevat itsekseen: Jos tänä yönä kuolet, joudut perkeleen tykö. Jos sellainen ihminen sitten yhtäkkiä saa kuulla oikein evankelisen saarnan, joka on tulvillaan lohdutusta, voi hyvinkin käydä niin, että hän kääntyy.

Lutherin Huonepostillassa sanotaan Ps. 68:19 johdosta: "Sepä vasta kuningas, joka on astunut korkeuteen ja istunut pilvien yläpuolelle, Majesteetin oikealle puolelle taivaaseen, ja vanginnut van-

keuden! Hän ei ole maan päällä toimitellut lastenleikkiä eikä joutavuuksia, vaan on vanginnut ikuisen vihollisen ja suuren vankeuden: synnin ja perkeleen, joka on pitänyt koko maailmaa vankeudessa, hän on vuorostaan vanginnut, niin etteivät synty ja perkele, vaikkakin ne ovat minua vastaan ja tahtovat minua piinata, kuitenkin mahda minulle mitään, jos pitäydyn Kristukseen." — Kuinka mielettömiä ovatkaan ne saarnaajat, jotka ajattelevat: "Olen saarnannut niin kauan, mutta en näe mitään hedelmää. Sen tähden olen päättänyt, etten tahdo muutamaan aikaan saarnata mitään muuta kuin lakia, että ihmiset heräisivät hengellisestä unestaan." — Ei, silloin et saa mitään aikaan! — "Mutta sehän ei merkitse sitä, että saarnattaisiin, että ihmisten pitää olla laiskoina, mitään hyvää tekemättä. Niinhän paavilaiset pilkkaavat meitä, sanoen meidän olevan suloisia saarnaajia." — Luther tyytyy ennemminkin siihen syytökseen, että hän muka saarnaa liian suloisesti — suloisesti saarnaaminen tarkoittaa lohdullisesti saarnaamista —; se näet on kaikkein vähäisin syytös. Tätä häpeää kannan mielelläni. Ja vaikka ihmiset silloin sanovatkin, että minä estän ihmisiä hyviä tekoja tekemästä — päinvastoin: minä saarnaan heille sitä mikä yksin uudistaa heidän sydämensä niin, että he tekevät hyviä tekoja. —

"Mutta jos he olisivat tähän vankilaan teljettyinä, he puhuisivat aivan toisin. Kun he kerran joutuvat vasemmalle puolelle, tuskaan ja kauhistukseen, silloin he sen kyllä tuntevat. Siksipä se ei olekaan saarna lihaa ja verta varten, niin että sille annettaisiin vapaus tehdä mitä sitä haluttaa, vaan Herran Kristuksen taivaaseenastumuksen ja hänen valtakuntansa tarkoitus on, että synty vangittaisiin, niin ettei iankaikkinen kuolema saisi vangita meitä kahleisiinsa. Mutta jos synty on vangittu, täytyy minun, joka uskon Kristukseen, elää niin, ettei minua voita viha ja kateus lähimmäistäni kohtaan eikä muu synti, vaan minä taistelen syntiä vastaan ja sanon: kuulehan, synty, sinä tahdot yllyttää minua vihaamaan, kadehtimaan, tekemään huorin, varastamaan, olemaan uskoton jne. Ei, ei niin. Samoin, kun synty tekee hyökkäyksen minua vastaan vasemmalta, minä sanon: Ei, sillä sinä, synty, olet minun palvelijani, ja minä olen sinun herrasi. Etkö koskaan ole kuullut minun Herrastani Jeesuksesta tuota somaa laulua, jonka Daavid on veisannut: 'Sinä astuit ylös korkeuteen' jne.? Siihen asti olet ollut minun pyövelini ja perkeleeni ja olet vanginnut minut; mutta nyt, kun uskon Kristukseen, et enää saa olla minun

pyövelini. Minä olen vapaa sinun syytöksistäsi, sillä sinä olet minun Herrani ja Kuninkaani vanki, ja hän on pannut sinut jalkapuuhiin ja heittänyt sinut minun jalkojeni alle. Sen tähden se on ymmärrettävä oikein. Kristus ei tahdo taivaaseenastumuksellaan ja uskon saarnalla saada aikaan laiskoja ja veltoja kristittyjä, jotka sanovat: Me tahdomme nyt elää niin kuin meitä huvittaa, emme tahdo tehdä hyvää, vaan jäädä syntisiksi ja seurata syntiä sen orjina ja vankeina. *Ne jotka niin sanovat, eivät ole uskon saarnaa oikein ymmärtäneet.* Kristusta ja armoa ei saarnata sitä varten, että jätettäisiin synteihin. Kristinoppi sanoo päinvastoin, että vankilan on laskettava sinut vapauteen, ei sitä varten, että nyt tekisit, mitä sinua huvittaa, vaan ettet enää syntiä tekisi."

Luther tahtoo sanoa: Saarnaa sinä vain oikein lohdullista evankeliumia ajattelematta siten syökseväsi saarnallasi ihmisiä helvettiin. Voi käydä niin, että moni ottaa sen lihalliseksi lohdutukseksi, mutta älä luule, että sellainen tulee iloisesti kuolemaan näine lohdutuksineen. Kun se tulee, joka jalat oikaisee, silloin tämä lohdutus sulaa kuin lumi maaliskuun auringossa, niin kuin Saksassa sanotaan. Minä siis olen silloin aivan syytön. Eihän hän ole tullut mihinkään tosi lohdutukseen. Hän vaeltaa edelleen surutonna ajatellen: "Pääsenhän kuitenkin taivaaseen. Enhän minä niin paha olekaan; onhan minussa kuitenkin jotain hyvää. Tulen vain joskus hiukan ryyppäneeksi, silloin tällöin kironneeksi" jne. — Hänen sydämessään ei ollenkaan ole sitä evankeliumia, joka hänelle on saarnattu.

Älkää antako tuollaisten tapausten johtaa itseänne harhaan! Saarnatkaa te vain huoleti evankeliumia. Sanoohan Kristus opetuslapsilleen: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille". Kuinka usein saakaan nähdä, että sellaiset, jotka ovat vaeltaneet väärän lohdutuksen vallassa samalla ajatellen perustavansa sen siihen, mitä kunnan saarnaaja on sanonut, kuollessaan menettävät kaiken toivonsa, niin että saarnaaja, jos hän on heidän kuolinvuoteellaan, joutuu mitä suurimpaan hätään siitä, etteivät vain nämä ihmisparat kuolisi epätoivonsa vallassa. *Jumala suokoon, että teistäkin kerran sanottaisiin: Hän saarnaa kyllä hyvin, mutta liian suloisesti!* Älkää vain liian pitkään saarnatko lakia! Evankeliumin on seurattava heti sen perästä! Jos laki on saanut raudan hehkumaan, täytyy evankeliumin heti tulla antamaan sille sen oikea muoto. Jos se taas jäähtyy, ei siitä tule mitään.

Luther kirjoittaa vielä Huonepostillassaan (WA 52, 425, suom. laitos, 6. painos, s. 564): "Nyt Herra antaa toisen säännön sanoessaan, ettei saa katsoa ulkomuotoon, vaan että on otettava vaarin hedelmistä. 'Heidän hedelmistään', hän sanoo, 'te tunnette heidät'. Ja hän lisää siihen vertauksen. Ei kukaan teistä ole niin tyhmä, että nähdessään kedolla orjantappurapensaana menee etsimään siitä viinimarjoja tai viikunoita. Ei, näitä hedelmiä etsitään toisenlaisista puista, jotka eivät ole niin piikkisiä ja pistäviä. Ja samoin on laita puutarhanhoidon. Kun puu on täynnä omenia ja hedelmiä, niin jokainen sen nähdessään huudahtaa: Kas, sepä vasta hyvä puu! Mutta jos taas puussa ei näy mitään tai jos hedelmät ovat madonsyömiä, turmeltu-neita ja pahoja, niin jokainen sanoo: Tuo puu ei kelpaa mihinkään, se on hakattava pois ja heitettävä tuleen ja parempi istutettava sijaan.

"Tätä keinoa Herra neuvoo soveltamaan myös väärin profeettoihin, silloin emme suinkaan erehdy, olkoon ulkomuoto millainen hyvänsä. Vaikka olisi suden selässä senkin seitsemän lammashakkaa, niin me sen sittenkin tuntisimme: hän ei pääse meitä pettämään.

"Mikä on siis oikean profeetan eli saarnaajan hedelmä, josta voidaan tietää, ettei se ole susi, vaan kunnollinen lammas? Ulkonainen elämä, arvo ja virka, erityiset lahjat eivät sitä ole. Herra itse todistaa, ja samaa osoittaa kokemuskin, että niillä on usein ihmisiä petetty ja harhautettu. Oikea hedelmä on se, minkä Herra tekstin lopussa mainitsee, että 'tehdään taivaallisen Isän tahto'.

"Tässä on huomattava, ettei Herra nyt puhu kristityistä yleensä, vaan profeetoista. Tosin tulee kaikkien kristittyjen toteuttaa taivaallisen Isän tahtoa, jonka kautta he myös tulevat autuaiksi." — Usein meidät käsitetään täysin väärin. Usein näet luullaan, että siitä voidaan erottaa, onko joku oikea profeetta, jos hän kantaa jumalisessa elämässään hedelmää ja jos hänen hedelmänsä on runsas sikäli, että hän saavuttaa suurta menestystä. Mutta Kristus sanoo: "Eivät kaikki, jotka sanovat: 'Herra, Herra', pääse taivasten valtakuntaan, vaan ne, jotka tekevät minun taivaallisen Isäni tahdon". — "Mutta Isän tahdon tekeminen ei supistu ainoastaan kymmenen käskyn noudattamiseen ja siten kuuliaisuuden osoittamiseen Jumalaa kohtaan. Koska me näet emme tässä elämässä milloinkaan kykene sitä täydellisesti toteuttamaan, on meidän mahdoton kerskata täyttäneemme Isän tahdon; emme myös siten ikinä taivaaseen pääse. Mutta Isän tahdon Kristus ilmoittaa sanoessaan: 'Isäni tahto on se, että jokaisella, joka

näkee Pojan ja uskoo häneen, on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä' (Joh. 6:40). Tämä on ainoa oikea tie, jota meidän kaikkien, sekä saarnaajain että kuulijain, on käyminen, jos tahdomme tulla autuaiksi.

"Herra puhuu kuitenkin tässä erityisesti profeetoista eli opettajista. Näiden oikea ja vakituinen hedelmä on oikeastaan se, että he ahkerasti julistavat ihmisille Jumalan tahtoa, opettavat, että Jumala on armollinen ja laupias, ei tahdo syntisen kuolemaa, vaan että tämä eläisi, ja että Jumala itse on osoittanut laupeutensa antaessaan ainokaisen Poikansa tulla ihmiseksi. Joka hänet ottaa vastaan ja uskoo häneen, toisin sanoen, joka luottaa siihen, että Jumala Poikansa tähden on hänelle armollinen, antaa synnit anteeksi ja tekee iankaikkisesti autuaaksi, ja *joka puhtaasti näin saarnaa, neuvoen ihmisiä Jeesuksen tykö, joka on ainoa välimies Jumalan ja ihmisten välillä, hän tekee saarnaajana Jumalan tahdon*. Tämä on oikea hedelmä, joka ei ketään petä eikä vie harhaan. Jos itse perkeleelle olisi mahdollista näin saarnata, niin se saarna ei olisi väärää eikä valheellista, ja joka siihen uskoisi, se saisi sen, mitä se lupaa.

"Tätä hedelmää, joka on ensimmäinen ja luotettavin, joka ei voi pettää, seuraa sitten muitakin hedelmiä: elämä on opin kanssa sopusoinnussa, ei ristiriidassa. Mutta tätä kohtaa on vasta sitten pidettävä oikeana hedelmänä, kun edellinen hedelmä, oppi Kristuksesta, on jo olemassa."

Raamatunkohtien hakemisto

1 Moos. 3:15..... 84	Ps. 119:120 104	Matt. 5:17.....88	Mark. 1:15
2 Moos. 20:21 36	Ps. 119:32 ... 106, 436	Matt. 5:17-19 95	 106, 316, 336
3 Moos. 18:5..... 21	Ps. 130:4 106	Matt. 5:18,19.....371	Mark. 2:17.....363
3 Moos. 26:36 224	Ps. 130:7 290	Matt. 5:21,22.....374	Mark. 3:28.....453
5 Moos. 4:2... 42, 142	Ps. 131 59	Matt. 5:45.....363	Mark. 3:28-30448
5 Moos. 4:28..... 181	Ps. 143:2 377	Matt. 6:6..... 131	Mark. 16:15.....83, 84
5 Moos. 27:26 22	Ps. 144:3 48	Matt. 7:21.....60	Mark. 16:15,16
1 Sam. 18:25..... 99	Ps. 147:11 125	Matt. 7:5..... 101	 21, 336, 460
Job 14:4 354	Sananl. 27:7	Matt. 7:6..... 131	Mark. 16:16
Ps. 5 74	 132, 282, 423	Matt. 11:3.....50	 363, 401
Ps. 6:7,8.....	Jes. 1:15 167	Matt. 11:5.....335	Luuk. 1:53.....138
Ps. 32 218	Jes. 26:10 131	Matt. 11:28.. 114, 138	Luuk. 2:10.....459
Ps. 32:6 354	Jes. 42:3 114	Matt. 11:28-3089	Luuk. 4:16-21.....22
Ps. 34:19..... 125	Jes. 53:5 464	Matt. 12:30-32	Luuk. 4:18.....335
Ps. 37 71	Jes. 55:11 385	 447, 453	Luuk. 4:18,19.....334
Ps. 38:7-9..... 285	Jes. 59:1 122	Matt. 12:32.....452	Luuk. 5:8.....56
Ps. 42:2,3 429	Jes. 61:1-3..... 28, 118	Matt. 12:33.....343	Luuk. 5:32.....363
Ps. 51 288	Jes. 64:6 353	Matt. 12:36.....372	Luuk. 10.....134
Ps. 51:12,13 55	Jes. 66:1 50	Matt. 12:45..... 141	Luuk. 10:26.....21
Ps. 51:19..... 126	Jes. 66:2 103	Matt. 13.....363	Luuk. 12:10. 440, 453
Ps. 56:8 372	Jer. 4:3 344	Matt. 15:13.....343	Luuk. 12:42.....43
Ps. 66:18..... 167	Jer. 23:22 102	Matt. 18:3.....188	Luuk. 12:42-44.....64
Ps. 68:19 466	Jer. 23:28 42, 398	Matt. 18:18.. 208, 425	Luuk. 14:26.....383
Ps. 77:10..... 122	Jer. 31:31-34	Matt. 19..... 134	Luuk. 24:27.....141
Ps. 81 207	 185, 433	Matt. 19:12..... 101	Luuk. 24:47.....106
Ps. 81:11 198, 429	Hes. 13:18.....376	Matt. 19:17.....60	Joh. 1:16,17.....140
Ps. 94:20..... 398	Hes. 13:18-23.....44	Matt. 20:70.....454	Joh. 1:17.....20, 87
Ps. 95:7 305	Hes. 33:11 122	Matt. 21:32.....317	Joh. 3:3.....342, 345
Ps. 103:11 223	Hes. 33:12..... 249	Matt. 22:39.....29	Joh. 3:5.....173
Ps. 110..... 442	Joel 2:15..... 125	Matt. 23:3..... 101	Joh. 3:16.....123
Ps. 111:3..... 324	Hab. 2:4 74	Matt. 23:24..... 142	Joh. 3:17.....87
Ps. 118:13 124	Sak. 11:7.....45	Mark. 1.....289	Joh. 5:44.....239, 423

Joh. 6:40 470	Room. 2:14,15 18	Room. 10:16.....327	2 Kor. 12-13
Joh. 8:31 398	Room. 2:16 317	Room. 10:17..... 186	134-135
Joh. 9:31 167	Room. 3:3 216	Room. 11:6 254	2 Kor. 12:20 134
Joh. 15:5 105	Room. 3:19 289	Room. 12:1 440	2 Kor. 13:1,2 135
Joh. 16 289	Room. 3:20	Room. 14:17.....220	Gal. 1:6,7.....335
Joh. 16:8 289	 97, 268, 289, 435	Room. 14:23	Gal. 2:13,14.....36
Joh. 17:10 465	Room. 3:21 49	 344, 395	Gal. 2:14.....72
Joh. 18:28 99	Room. 3:23,24 21	Room. 16:25,26	Gal. 2:19.....262
Joh. 20:23 ... 208, 425	Room. 3:27 . 326, 327	 19, 335	Gal. 3:2 127, 437
Joh. 20:29 227	Room. 3:28 394	1 Kor. 1 144	Gal. 3:10.....96, 373
Apt. 2 147	Room. 4:5 253	1 Kor. 1:10 314	Gal. 3:11.....258
Apt. 2:38..... 108, 316	Room. 4:11 402	1 Kor. 1:23 72	Gal. 3:11,12.....94
Apt. 3:6..... 124	Room. 4:15 269	1 Kor. 1:30 107	Gal. 3:12.....20
Apt. 3:17..... 452	Room. 4:16	1 Kor. 2:2 462	Gal. 3:19.....79
Apt. 4:12..... 464	 94, 252, 308, 400	1 Kor. 2:8 452	Gal. 3:21.....269
Apt. 5:28..... 99	Room. 5 248	1 Kor. 2:14 31, 72	Gal. 3:26,27.....401
Apt. 7:51 451	Room. 5:1 220	1 Kor. 5 120	Gal. 3:27.....173
Apt. 7:60..... 451	Room. 5:3 90	1 Kor. 6:9-11 . 75, 364	Gal. 5:6 238, 262
Apt. 8:36,37 401	Room. 5:20	1 Kor. 6:11 445	Gal. 5:7 169
Apt. 10:44 176	 268, 446	1 Kor. 8:2 53	Gal. 5:7-9 399
Apt. 15:9..... 107, 238	Room. 6:2 140	1 Kor. 13:12 36	Gal. 5:9 42
Apt. 16 148	Room. 6:14 364	1 Kor. 13:3 344	Gal. 5:10.....431
Apt. 16:19-34	Room. 7:7-13 435	1 Kor. 15:1-4 335	Gal. 5:17.....353
..... 26, 148-150	Room. 7:7,8 269	1 Kor. 15:3 462	Gal. 5:19-21 365
Apt. 17:18 335	Room. 7:7-9 25	2 Kor. 1:24 463	Gal. 5:21.....249
Apt. 20:21	Room. 7:14 ... 96, 352	2 Kor. 2:16 64	Ef. 1:13 335, 415
..... 106, 108, 316	Room. 7:18 351	2 Kor. 3:5,6 461	Ef. 2:4-6 414
Apt. 22 151, 152	Room. 8:3 48	2 Kor. 3:6	Ef. 2:8,9..... 21, 253
Apt. 22:16 173	Room. 8:13 249	25, 172, 269, 436, 453	Ef. 2:8-10 27, 108
Room. 1:16	Room. 8:13,14 365	2 Kor. 3:9 327	Ef. 2:14-17 334
..... 27, 49, 112, 335	Room. 8:16 . 220, 224	2 Kor. 4:3 71	Ef. 2:19-22 382
Room. 1:16,17 87, 317	Room. 8:26 224	2 Kor. 5:13 350	Ef. 4 144
Room. 1:17	Room. 8:32 123	2 Kor. 5:14 .. 311, 424	Ef. 4:29,30..... 168
..... 275, 320	Room. 9:16 421	2 Kor. 5:21 191	Ef. 5:5,6.....366
Room. 1:18 289	Room. 9:3 431	2 Kor. 7:10	Ef. 5:14 414
Room. 2:9 50	Room. 10:2 431	 121, 272, 277	Ef. 6:15 317
	Room. 10:2-4 80		Fil. 2:12,13 419

Fil. 2:13 418	1 Tim. 4:16 398	Hebr. 12:1 353	1 Joh. 3:9 242
Fil. 3:8,9 252	2 Tim. 1:13 1312	Hebr. 13:17 103	1 Joh. 5:4 240
Fil. 3:12 352	2 Tim. 2:15 43	1 Piet. 2:25 445	1 Joh. 5:16 449, 451, 453
Kol. 2:12 414	2 Tim. 4:5 461	1 Piet. 3:21 404	2 Joh. 9-11 398
1 Tim. 1:5 247	Tiit. 1:9-11 398	2 Piet. 2:20-22 365	Jaak. 1:26 168
1 Tim. 1:8-10 28, 117	Tiit. 2:11,12 109	1 Joh. 1:7 374	Jaak. 2:1 240
1 Tim. 1:9 333	Tiit. 3:5-7 173	1 Joh. 2:1,2 424	Jaak. 2:10 373
1 Tim. 1:13 452, 454	Hebr. 4:12 ... 129, 396	1 Joh. 3:2 25, 445	Jaak. 3:2 353
1 Tim. 1:15 22, 87	Hebr. 4:7 305	1 Joh. 3:19,20 56, 226	Jaak. 4:4 168
1 Tim. 1:19 247	Hebr. 6 450	1 Joh. 3:20 225	Ilm. 2 249
1 Tim. 3 360	Hebr. 6:4 453	1 Joh. 3:20-22 247	Ilm. 3:15,16 349
1 Tim. 3:9 247	Hebr. 6:4-8 449	1 Joh. 3:7 74, 249	
	Hebr. 10:26 454	1 Joh. 3:8 125	
	Hebr. 11:1 ... 228, 229		

Viittauksia apokryfikirjoihin

Siir. 2:1 303	Siir. 4:28 40	Siir. 18:23 92
---------------------	---------------------	----------------------

***HUOM: Katso myös Waltherin kirkko-opillisten teosten hakemistoja:
Paikallisseurakunta, Oikea näkyvä kirkko ja Kirkko ja virka.***

Nimihakemisto

Aabraham 22, 94, 115, 119, 402, 407	Areios 103, 301, 314, 399
Aadam 34, 248, 343, 346, 358, 435	Athanasius 39, 301, 399
Agrippa 413	Augustinus 39, 180, 190, 396, 399, 407, 408
Agricola, Johannes 105, 139, 319, 320	Baal, B:n papit / profeetat 421
albrechtiläiset 146	Baier 453, 455
Altenburg 120, 121	Beelsebub 449
antinomilaiset 108–114, 138–140, 234, 319	Beetlehem 460
areiolaiset 39, 301	Bogatzky 310
	bramiinit 250
	Breithaupt 412
	Bugenhagen 57

Calovius	311	Goljat	328, 331
Calvin	175, 207	Haades	150, 363
Campeggi	23	Haagar	22
Caropzov	310	Hallen jumaluusoppineet	412
Chemnitz	79, 101	Harms, Claus	143, 379
Cordatus	63	Heerbrand	311
Crell, Paul	322	herrnhutilaiset	105, 108, 110, 160
Cromwell	243	Herodes	195, 307
Cruciger, Kaspar nuor.	320, 321	Herodes Antipas	413
Daavid	(useita)	Huelsemann	277
Dannhauer	378	Hunnius, Aegidius	68, 308
Delitzsch	409	Hutter, Leonhard	298, 300, 321, 322
Diderot, encyclopedisti	456	Iisak	37, 114
Dordrechtin synodi	241, 367	Ismael	113, 114
Eeva	248	Kabbala	70
epikurolaiset	114, 335	Kahnis	41, 408
episkopaalit	146	Keyl, pastori	163
Eutykhee	140	Khrysostomus	62, 63
Feeliks, maaherra	26, 116, 413	Klemens, aleksandrialainen	63
Filip, maisteri	121	Koorah	390
Filip, Hessenin maakreivi	187	Korinto	134, 314, 384
Filippin vanginvartija	26, 74,	Kromayr	375
.....	120, 148, 160, 218, 271, 286, 427	Kyrillos	399
Filippin seurakunta	384, 418	Lange, Joachim	412
filippistit	320	Lollman, pastori	431
Filippus	410, 415	Luthardt	305, 309
Flacius	137, 319	Luther, Martti	(useita)
Francke, August Herman	217, 412	Manasse, Juudan kuningas	121
Fresenius, Johann Philipp	160, 162, 163, 165, 170, 171, 412	Mani	368
Freylinghausen, Anastasius	412	Marburgin keskustelu	39, 175, 176, 181, 187, 269
Galatia, g-laiset	42, 169,	Meissen	121
.....	384, 398, 421, 422, 431, 437	Melankhthon, Philipp	(useita)
Gerhard, Johannes	48, 50, 52,	Meyer	161
.....	137, 258, 308, 309, 328	Mooses	(useita)
Gerhard, Paavali	92, 229	Nestorius	314, 399
gnostilaiset	368		

Nikodeemus	173, 188, 342, 346, 347
Olearius, Joh.	310
Origenes	63, 331
Osiander, Adam	309
Osiander, Andreas	63
Ovidius	25, 269, 435
Paavali, apostoli	(useita)
Pelagius	399
Pergamon	249
Pezel	321
pietistit	(useita)
Pilatus	24, 99, 147, 397
presbyteerit, pr-riaanit	63, 146
Quenstedt	327, 455
Rambach	217, 412
Saara	114
Sakkeus	119
Saul, kuningas.....	99, 451
Sebedeus	357
Siilas	26, 74, 149, 218
Siimon, noita.....	427

Siirak	92, 303
Skylla ja Karybdis	72, 375
Socinus	376
Spalatin, Yrjö, s. 1482	120–126
Spalding, Joachim	293
Spangenberg, M.	68
Spenlein	126
Spiera, Frans	455
Staupitz	34, 123, 301
Stefanus.....	451
synergismi, s-istit	298–300
Tantalus	20
Tessalonika	384
Walch	127
Weimar	121
Vergerius, Paavali	455
Wigand, Joh.	321, 322
Woltersdorf	444
Zeitzi	125, 126
Zoroaster	368
Zwingli, z-läiset	39, 40, 175,
.....	176, 178, 181, 182, 187, 188, 207

Kirjallisuusviittauksia

Agricola Johannes: 18 Propositiones inter fratres sparsas	319
Augsburgin tunnustus	63, 175, 194, 195, 405, 464
Augsburgin tunnustuksen puolustus 23, 77,	179, 180, 197, 272, 318, 383, 405, 408
Baier: Comp. Theol pos....	453, 455
Calovius: Biblia illustrata	311
Carpzov: Isagoge	310
Chemnitz: Loci theologici	79, 101
Conc. Trid. Sess. IV	83, 88, 256, 257
Conc. Trid. Sess. VI, can. 21 ..	84, 88, 256

Crell Paul: Disp.	Adversus Joh. Wigandum. 322
Dannhauer: Hodosophia	378
Delitzsch: Vier Bücher von der Kirche	409
Gerhard Johannes: Loc. de Evang.	48, 50, 328
Gerhard Johannes: Loc. de justific.	309
Heerbrand: Compendium	311
Huelsemann: Vindiciae S. Scripturae	277
Hutter Leonhard: Concordia concors.	298
Hutter Leonhard: Explic. Conc.	321, 322
Kahnis: Die Lehre von Abendmahl	408

Kromayer: Th. Posit.-pol.....	375	Osiander Adam: Colleg. Theol.	309
Kölnin jumaluusoppineet:		Pezel: Adversus Wigandum	321
Censura Coloniensis	258	Quenstedt: Theol. did. -polem....	327
Luthardt: Compend.	305	Roomalainen katekismus	375
Luther: 23. Ps:n selitys	35	Schmalkaldenin uskonkohdat	
Luther: Gal.kirjeen selitys	36	 179, 190, 243, 288, 367, 464	
Luther: Huonepostilla... 198, 203, 466, 469		Socinus: Johann. Evank. selitys	376
Luther: Iso Katekismus	198	Spalding Joachim: Von der Nutzbarkeit des	
Luther: Joh. Evank. selitys	31	Predigtamtes....	293
Luther: Kirkkopostilla		Veda-kirjat	250
... 197, 221, 229, 231, 358, 429, 431, 440		Yksimielisyyden ohje	
Melankhthon: Loci	300	 77, 78, 298, 307, 322, 386, 387, 418	
Melankhthon: Variata	319		

Viittauksia Lutherin koottuihin teoksiin

St.L. XX, 1624	319	WA 20, 795	451	WA 40: 1, 207	72
WA, Briefw. 1, 35	126	WA 21, 488	197, 429	WA 40: 1, 209	61
WA, Briefw. 10, 638-640		WA 22, 312	358	WA 40: 1, 275	262
.....	121	WA 25, 157	181	WA 40: 1, 33	464
WA, Tischr. 2, 4	59	WA 26, 202	141	WA 40: 1, 486	79
WA, Die Deutsche Bibel	328	WA 28, 139	465	WA 40: 11, 34	262
WA 7, 32	348	WA 28, 573	181	WA 40:1, 421	258
WA 8, 356	229	WA 30: 11, 496	212	WA 41, 147	442
WA 10: 1, 370	221	WA 32, 360	98	WA 43, 170	113
WA 11, 96	209	WA 32, 43	197, 429	WA 47, 6	345
WA 12, 524	429	WA 36, 12	46	WA 50, 474	112
WA 15, 41	71	WA 36, 13	29, 59	WA 50, 599	138
WA 16, 232	138	WA 36, 17	57	WA 51, 282	35
WA 17: 11, 431	428	WA 36, 18	72	WA 52, 425	469
WA 17: 11, 8	440	WA 36, 20	58	WA 52, 499	198
WA 17: 11,25	231	WA 40, 1, 204	36	WA 56, 185	275
WA 18, 632	419	WA 40, 111: 386	59		

Carl Ferdinand Wilhelm Walther

kirjallista tuotantoa suomenkielellä

Laki ja Evankeliumi, II painos.

Tämä kirja, STLK 2007, STLK:n kirjamyynnissä.

Kirkko ja virka

STLK 1998, esittely alla, STLK:n kirjamyynnissä.

Oikea näkyvä kirkko

STLK 1999, esittely alla, STLK:n kirjamyynnissä.

Paikallisseurakunta

STLK 2003, esittely alla.

STLK:n kirjamyynnissä ja [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Pakene nuoruuden himoja Saarna aiheesta 2 Tim. 2:22.

Suomentanut A. A. Wegelius (Uppala),

Luterilainen 1927. STLK:n kirjamyynnissä ja [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Kristus herätetty kuolleista, maailma päästetty synneistä

Pääsiäissaarna. Suomentanut A. E. Koskenniemi,

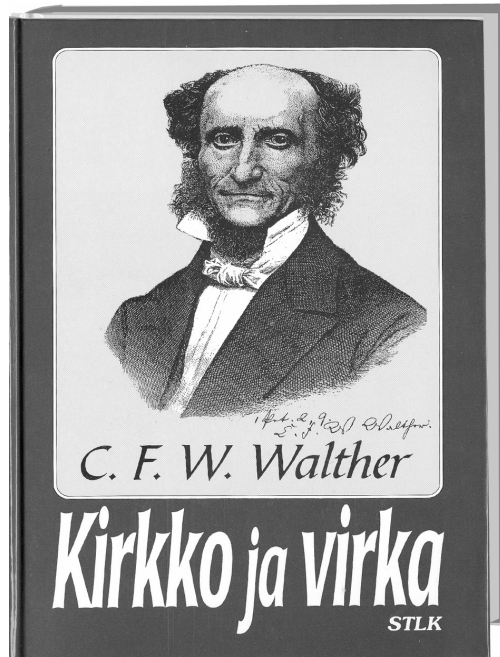
Luterilainen kustannusosakeyhtiö, Hämeenlinna 1924.

STLK:n kirjamyynnissä ja [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Jumalan lasten yhteys

Saarna 1 Joh. 2:19:n johdolla, uskonpuhdistusjuhlan jälkeisenä sunnuntaina. Julkaistu v. 1922 s. 146– Paimen -lehdessä ja erillisenä kirjasena Luterilaisen kustannusosakeyhtiön julkaisemana v. 1924 Hämeenlinnassa. STLK:n kirjamyynnissä.

V. 1996 toimitettiin kirjasesta STLK:n toimesta Tampereella moniste kieliasua uusien, jollaisena se on julkaistu STLK:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

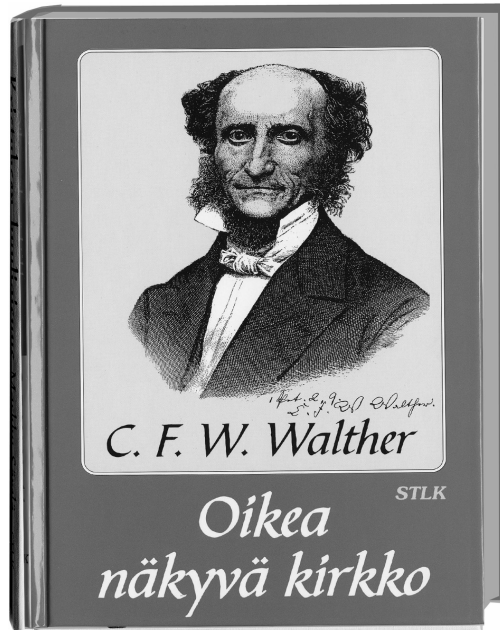

C. F. W. Walther:
Kirkko ja virka

Oppi kirkosta ja virasta on aina tärkeä ja ajankohtainen, mutta etenkin nyt. Mitä pyhä Raamattu opettaa näistä asioista? Entä luterilaiset uskontunnustukset, uskonpuhdistaja Martti Luther ja muut luterilaiset 1500 — 1700 - luvuilla? Entä vanhan kirkon todistus?

Walther käsittelee perusteellisesti tässä kirjassa oppia kirkosta ja virasta sekä niiden keskinäisestä suhteesta. Hän tuo taitavasti esille yleisen hengellisen pappeuden oikeudet ja säilyttää samalla viran Jumalan säätämänä järjestyksenä. Kirjasta löytyy mielenkiintoista ja rakentavaa opetusta monen moneen asiaan. Se ohjaa tarkistamaan käsityksiä myös ekumeenisista kysymyksistä. Esimerkiksi, voiko luterilainen yhtyä reformoituun ehtoollisoppiin tai harjoittaa kirkollista yhteyttä paavikirkon kanssa?

Nyt on tuiki tarpeellista sekä teologien että rivijäsenten perehtyä tunnollisesti opin asioihin. Elämme erityistä etsikon aikaa. Niistä ratkaisuista, joita Jumalan sanaa ja luterilaista tunnustusta rakastavat kristityt nyt tekevät, riippuu paljon, myös se, millainen kirkko on lapsillamme.

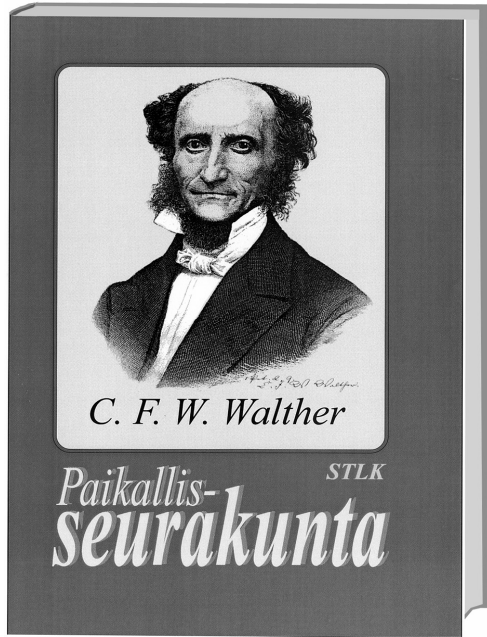
C. F. W. Walther:

Oikea näkyvä kirkko

Tässä kirjassa tri Walther tuo esille, että evankelisluterilainen kirkko on oikea näkyvä Jumalan kirkko maan päällä. Evankelisluterilaisella kirkolla hän ei tässä tarkoita kirkkoa, jonka nimessä lukee evankelisluterilainen, vaan sellaista kirkkoa, joka opettaa ja toimii käytännössä luterilaisen opin mukaan. Oikean näkyvän kirkon Walther määrittelee näin: "Oikea näkyvä kirkko sanan rajoittamattomassa merkityksessä vääräuskoisten kirkkojen eli lahkojen vastakohtana on vain sellainen kirkko, jossa Jumalan sana saarnataan puhtaasti ja pyhät sakramentit jaetaan evankeliumin mukaisesti". Waltherin kirjojen ilmestyminen osuu sopivaan aikaan tukemaan ja vahvistamaan uskossaani niitä, jotka eivät halua mennä ajan eksytysten mukana.

Waltherin mukaan oikea näkyvä kirkko ei ole utopistinen toive, vaan se on mahdollinen ja niitä on ollut ja on yhä vieläkin.

Kirja sisältää myös Waltherin puheen, jonka hän piti vuonna 1866 kirkkokunnan kokouksen avajaisissa ja joka on samalla johdantoa tähän kirjaan. Kirjassa on myös henkilö- ja asiahakemisto.

C. F. W. Walther:
Paikallisseurakunta

Tämä on tri C. F. W. Waltherin kirkko-opillisten teosten kolmas kirja. Kirja selvittelee Raamatun, luterilaisen tunnustuksen sekä Lutherin ja muiden johtavien luterilaisten opettajien valossa, millainen valtiosta erillään oleva evankelisluterilainen paikallisseurakunta on olemukseltaan, oikeuksiltaan ja velvollisuuksiltaan ja kuinka sen toiminta on järjestettävä, että kaikki tapahtuu säädyllyisesti ja järjestyksessä.

Tällainen opetus on hyvin tarpeellista tänä aikana, jolloin uusien kansankirkosta erillään olevien luterilaisten seurakuntien muodostamista harkitaan. Jos niitä syntyy, on ensiarvoisen tärkeätä, ettei niihin tule mukaan kansankirkon opillisia tai käytännöllisiä epäkohtia, vaan että syntyy raittiisti toimivia aito luterilaisia seurakuntia. Siihen tästä Waltherin kirjasta on suurta apua.

Waltherin kirkko-opilliset teokset ovat kokonaisuus, jossa ne täydentävät toisiaan. Ne eivät kerro asioista vain teoreettisesti, vaan niiden opetusta on vanhassa luterilaisessa Missourisynodissa seurattu käytännössä.